

Ngú bà toko nambeè
mì Mbíri ta ndâ 'duù

'dogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù New Testamei

Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù
Ndogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù New Testament

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ndogo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
14424ae9-b5af-591e-814e-49316d8d74aa

Contents

Màtéyò	1
Márikò	56
Lúkà	90
Jòvànì	148
Ndâ Nèté	203
Rómà	261
1 Kòrìndì	283
2 Kòrìndì	304
Gàlátì	318
Éfàsù	327
Filípi	335
Kòlósìyà	341
1 Tèsalónìkà	346
2 Tèsalónìkà	351
1 Timàtéyò	354
2 Timàtéyò	361
Títò	366
Fílímòni	369
Ìbiráyò	371
Jákòmò	389
1 Piyétòrò	396
2 Piyétòrò	402
1 Jòvànì	406
2 Jòvànì	411
3 Jòvànì	412
Júdà	413
Có Kóó	415

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì Màtéyò

Tà-ká-tà gítí rẹngbó Jézù

¹ Nìno a tà-ká-tà gítí rẹngbó bà jò Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí 'viì mì Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìzìriyèlì, tí 'viì mì Àbiráámò tí mbe jò ọ̀ na ndá Ìzìriyèlì 'dáá gí.

² Nìno a rẹ̀ ndá ká gù Jézù mbe 'bità 'do tí Àbiráámò yee tí Dàvidè:

Àbiráámò ká jò Ìzákò,

Ìzákò gii jò Jàkóbè,

Jàkóbè gii jò ndá Júdàà ta ndá ná'vindí wó.

³ Júdàà gii jò ndá Pèrézi ta Zérà mítí Tàmàrà,

Pèrézi gii jò Èzìrónì,

Èzìrónì gii jò Rámù,

⁴ Rámù gii jò Àmìnàdábì,

Àmìnàdábì gii jò Nàsónì,

Nàsónì gii jò Sàlímónì,

⁵ Sàlímónì gii jò Bòwázì mítí Rà'ábù,

Bòwázì gii jò Òbédì mítí Rútà,

Òbédì gii jò Jési,

⁶ bìndi Jési gii jò Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìzìriyèlì.

Nìno a rẹ̀ ndá gù Jézù mbe 'bità 'do tí Dàvidè yee tí o bà kaa ndá Ìzìriyèlì tí ndá zà-za gó 'do 'bá mì ndú ya tí gí Bàbìlóniyà:

Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìzìriyèlì gii jò Sólómònì mítí nawù wó Ùráyà,

⁷ Sólómònì gii jò Rẹ̀yòbòwámù,

Rẹ̀yòbòwámù gii jò Àbíjà,

Àbíjà gii jò Ásà,

⁸ Ásà gii jò Yòsàfàtì,

Yòsàfàtì gii jò Yòrámù,

Yòrámù gii jò Ùzáyà,

⁹ Ùzáyà gii jò Yòtámù,

Yòtámù gii jò Áázì,

Áázì gii jò Èzìkíyà,

¹⁰ Èzìkíyà gii jò Mánásè,

Mánásè gii jò Àmónì,

Àmónì gii jò Yòsíyà,

¹¹ Yòsíyà gii jò ndá Jèkòníyà ta ndá ná'vindí wó. 'Do bà-i-nò à gii kaa ndá Ìzìriyèlì tí ndá zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà.

¹² Nìno a rẹ̀ ndá gù Jézù mbe 'bità 'do tí o bà kaa ndá Ìzìriyèlì tí ndá zà-za gó 'do 'bá mì ndú ya tí gí Bàbìlóniyà yee tí o bà jò Jézù:

Jèkòníyà gii jò Sèlìtiyèlì si ndú Bàbìlóniyà,

bìndi Sèlìtiyèlì gii jò Zèrùbàbèlè,

¹³ Zèrùbàbèlè gii jò Àbíyúdì,

Àbíyúdì gii jò Èliyàkímì,

Èlìyàkímì gii jò Àzòrì,

¹⁴ Àzòrì gii jò Zàdókì,

Zàdókì gii jò Àkímì,

Àkímì gii jò Èlìyúdì,

¹⁵ Èlìyúdì gii jò Èlìyázàrà,

Èlìyázàrà gii jò Mátàní,

Mátàní gii jò Jàkóbè,

¹⁶ bìndi Jàkóbè gii jò Jùzépè nó mbe kò Màríyà tí nawu Jézù nó tí Bìndi-Mbíri nò.

¹⁷ Muu ndâ gù Jézù mbe 'bità 'do tí Àbìràámò tí bu ndâ Ìzìrìyèlì 'dáá gî, yee tí Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyèlì a bà 'dòkò bà jò tí tabà muu'bi-nje nà'ò. 'Do tí Dàvídè yee tí o bà kaa ndâ Ìzìrìyèlì tí ndâ zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà 'dáá gî a bà 'dòkò bà jò tí tabà muu'bi-nje nà'ò. 'Do tí o bà kaa ndâ Ìzìrìyèlì tí ndâ zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà yee tí o bà jò Jézù 'dáá gî a ndâ 'dakò muu'bi-nje nà'ò.

Bà jò Jézù tí Bìndi-Mbíri

¹⁸ Rèngbó bà jò Jézù tí Bìndi-Mbíri éno. Ta o tí nò Jùzépè 'vee káa có tí Màríyà tí nawu Jézù tí Bìndi-Mbíri jéé gî, káa ndú toko bà sili ta yí lá. Káa kùro bà ko yí gí 'bá, Màríyà gii tè nakáyì ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri gî. ¹⁹ Jùzépè mâ gii nò éno, yí gii bàkà có bà dele ndi ndâ i mì wó 'do tàkò Màríyà gbí 'dê có á tàbèngiì, tacó yí a tó 'dakò, káa go bà te nò á ro Màríyà mí kùro ndâ 'duù tí wó wálá. ²⁰ Káa si yí kù koṛo ṛa có tí nò, basìlì mì Mbíri gii gí gí muu wó gbí riì, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Jùzépè, 'viì mì Dàvídè, cì gúku tí bà kò Màríyà tí nawù lo lá. Tacó 'viì tí nò gbí yì wó nò a 'viì mì Bèri-mi-Mbíri. ²¹ Yí bà jò a 'viì-'dakò, bìndi wò bà gbì rẹ wó tí Jézù, tacó yí bà 'vala ndâ 'duù mì yo 'do gbí ndâ vò i mì ndú.»

²² I tí nò bàkà tí 'dáá ká tacó wàa có tí nó nàa Mbíri táánò tuu ta 'bí mbe 'dòkò có mì wó máa,

²³ «'Bí ngbutu 'vinî bà gii tè nakáyì,

yí bà jò 'viì tí nò tí 'viì-'dakò,

náa áá bà gbì rẹ wó tí Èmànùwélè (gbí máa: Mbíri ta ndoo) nó» 'ví dù tí tí yúco.

²⁴ Jùzépè mâ gii ziya 'do tí ri, yí gii ko Màríyà gí 'bá go có tí nó nàa basìlì mì Mbíri 'dè ji yí gbí riì nò. ²⁵ Káa ndú toko bà sili ta yí lá. Bìndi Màríyà gii jò 'viì mì wó, tí 'viì-'dakò, bìndi Jùzépè gii gbì rẹ wó tí Jézù.

2

À jò Jézù mí gbí gbata Bétèlèmè á gbí to Jùdèyà

¹ Ta o tí nò, gbolò gba Jùdèyà a Èródè. Mâ gii zeke'o, ndâ 'bí 'dakò tí ndâ mbe 'di gbí-o, tí ndâ mbe kù pà-có ndâ i ta ndâ yii, gii nò yii tí nó mbe túbà o bà jò Jézù nó co gî, bìndi ndú gii njè nó ya gí Jèrùzàlèmè, kù 'vee ndâ 'duù, ² máa, «Dó 'viì tí nó tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà nó ngò? Tacó ze nò yii mì wó si ze 'bá mì ze á Wàá, káa ze gii gí tacó bà ùlù yí.»

³ Èródè tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di có tí nò, líkí'o gii cee 'do tí wó gî. Gúku bà 'di có tí nò delè gii zèè ndâ 'duù Jèrùzàlèmè 'dáá gî. ⁴ Èródè bà-i-nò gii kili ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri ta ndâ kpo-kpò 'duù mbe 'di gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà 'dáá gî, bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «À cu mí gbí wàràgà mì Mbíri máa, áá bà jò Bìndi-Mbíri mí ngò?»

⁵ Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Áá bà jò yí mí gbí gbata Bétèlèmè, go có tí nó nàa Míkà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí wàràgà mì wó táánò sàà, máa,

⁶ «Káa wò tí Bétèlèmè á gbí to mì Jùdàà,

wò me 'dé to á kùro ndâ gba kòtí Júdàà lá,
tacó gba tí nó náa yí bà gii dù tí mbe kpolo tí ndâ 'duù mì ye tí ndâ Ìzìrìyèlì nó
bà gii 'do mì lo.» »

⁷ Èródè mâ gii 'di có tí nò, yí gii tè'é tí ndâ mbe 'di gbí-o tí nó mbe gii 'do Wàá nó tábèngii, bìndi yí gii 'vee ndú gítí kpédélé o bà nò yii tí nò mì ndú. ⁸ Bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, ndú ya gí bà pà bándò tí nó náa à jò 'viì tí nò mítí á Bètèlèmè nò, ndú má 'de gí, ndú 'ví dele ndi ndú gí gí bà 'dè có jì yì. Tacó wàa, yì 'ví ya gí bà ùlù yí delè.

⁹ Ndâ mbe 'di gbí-o tí nó mâ gii 'di có tí nó náa Èródè 'dè jì ndú nò gí, ndú gii njè nó 'do Jèrùzàlèmè kù ya gí Bètèlèmè. Ndú mâ gii di kpokèjì, yii tí nó mbe kù túbà kpokèjì jì ndú nó gii co ndi wó káká'i mí kùro ndú kù túbà kpokèjì jì ndú. Yii tí nó gii ko ndú yee Bètèlèmè, bìndi yí gii rò tíyò á 'vii ta muu bándò tí nó ta dó Jézù tí nò. ¹⁰ Líkí'o bà nò yii tí nó gii bàkà ndú ngé ndii gí. ¹¹ Ndú mâ gii rì gí tà'i, ndú gii 'de ndâ 'viì tí nó ta nawu wó Màríyà. Ndú bà-i-nò gii kucuku muungbó ndú mí kùro dó 'viì tí nó, bìndi ndú gii ùlù yí go bà ùlù Mbíri. Bìndi ndú gii njaanga gbí ndâ ká'i mì ndú, ndú gii je ndâ i-nambee 'do tí dâ'bi, ta di, ta banga pó i bà nònòkò bàà jì 'viì tí nó.

¹² Káa ta kùro o bà dele ndi ndú gí 'bá mì ndú, Mbíri gii kpo-gbí-tà-tù ndú gbí riì, máa, ndú 'ví dele co mì Èródè lá. Tacó éno, ndú gii waa to 'do tí Èródè có tí 'bí kpokèjì.

¹³ Ndâ mbe 'di gbí-o tí nó mâ gii njè nó gí, basìlì mì Mbíri gii 'dè có jì Jùzépè gbí riì, máa, «A gí yaà, wò 'ví kaa ndâ 'viì tí nó ta nawu wó, wàa wò 'ví fa ngèlè ta ndú ya gí Másìrì. Yo 'ví dù ta ndú kà yee tí o tí nó náa ye bà tè'é tí lo. Tacó Èródè kù pà kpokèjì bà 'de 'viì tí nó, wàa yì 'ví zi yí gí.»

¹⁴ Jùzépè mâ gii ziya 'do tí rì, yí gii kaa ndâ Jézù ta nawu wó Màríyà, yí gii zèè kpokèjì Másìrì ta ndú ta bèbìlì tí nó, go có tí nó náa basìlì mì Mbíri 'dè jì yí gbí riì nò. ¹⁵ Ndú gii dù á Másìrì yee tí o bà cì Èródè. I tí nó bàkà tí jé ká go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri ta rẹ wó a Òsíyà 'dè sàà, éno máa, Mbíri máa, «Ye tè'é tí 'viì mì ye 'do Másìrì,» nò.

¹⁶ Èródè mâ gii 'di gbí ni gí máa, ndâ mbe 'di gbí-o tí nó mbe gii 'do Wàá nò eendi yí gí, tàkòcò wó gii kpolo ngé ndii gí. Tacó éno, yí gii 'dè có jì ndâ àsikèrì mì wó, máa, ndú ya gí bà ziki ndâ dó 'vii-'dakò gbí gbata Bètèlèmè ta ndâ to tí nó dè-dè seè Bètèlèmè nó 'dáá gí. Máa, ndú 'bità 'do tí ndâ délékè dó 'viì yee tí ndâ nìno ta ndoò tí ndú sósò'ò, nò. Èródè 'deke o tí nó 'vii ta o tí nó náa ndâ mbe 'di gbí-o tí nó mbe gii 'do Wàá nó 'deke jì yí máa ndâ yì 'bità bà nò yii tí nó gbí nò. ¹⁷ Na i tí nó náa Èródè bàkà nò gí ká jé go có tí nó náa Jèrèmíyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà táánò, máa,

¹⁸ «À 'di kòcò 'duù gí gbí gbata Rámà,
'duù tí nó kù wa gbí, ta bà tò kù ngéé gí yaà.
A niì tí nó tí Ràkélè nó ká kù wa ndâ 'viì mì wó.
Bà yì yí kpo ndâ 'duù gí,
tacó ndâ 'viì mì wó mì 'dáá gí,» nò.

¹⁹ Bìndi bà cì Èródè, basìlì mì Mbíri gii 'dè có jì Jùzépè káká'i gbí riì, si yí Másìrì, ²⁰ máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví kaa ndâ 'viì tí nó ta nawu wó, wò 'ví dele ta ndú ya gí 'bá mì yo ndâ Ìzìrìyèlì. Tacó 'duù tí nó táánò mbe kù jè ta bà zi yí nó cì gí.»

²¹ Jùzépè mâ gii ziya 'do tí rì gí, yí gii kaa ndâ Jézù ta nawu wó Màríyà, bìndi yí gii dele ta ndú ya gí 'bá mì ndú ndâ Ìzìrìyèlì. ²² Káa si ndú kálásè á kpokèjì, yí mâ gii 'di có máa, a Àrikálàwù tí 'bí 'viì mì Èródè ká le bèrè bìndi bu wó á Jùdèyà, gúku

bà ya gí Jùdèyà gii bàkà yí gî. Káa Mbíri gii 'dè có ji yí gbí riì, máa, yí ya gí Jùdèyà lá. ²³ Tacó ènò, yí gii ya a i gí gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàlilèyà, si 'dóó 'bá mì ndú Jùdèyà mí to, go có tí nó nàa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà gî, máa, ndá 'duù bà gii gbì 'bí ngú rẹ mí muu wó, máa, «Jézù Názàrètì» nò.

3

Jòvànì gbí kángáá nga ngoò

¹ Ta o tí nó si Jézù kuu Názàrètì nó, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù gii co gí gbí kángáá nga ngoò, á gbí to Jùdèyà kù kò-kò ji ndá 'duù, ² máa, «Yo 'visì muu yo 'do tí ndá vò i mì yo, tacó kùro o bà gí Gba-gbírì kpónó dooko gî.»

³ 'Dakò tí nó tí Jòvànì nò a 'duù tí nó nàa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò kù 'dè có ji ndá 'duù gítí wó, máa, «Kòcò 'bí 'duù kù tò kù gbí kángáá nga ngoò, máa, «Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí yo, yo bàkà kpokèjì mì wó jáá,» » nò.

⁴ 'Dakò tí nó tí Jòvànì nò táánò kù yuu a bongo nàa à gò 'do tí se tí jémèlè, yí gii ẹrẹ mí rẹ'dè wó a wú'dè kù. Ndá i-zó-zò mì wó táánò káa ndá kòròngbò ta lí. ⁵ Ndá 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó tàbè'dè Jòròdáníyà 'do gbí gbata Jèrùzàlémè, ta ndá sè ndá 'bí to á gbí Jùdèyà 'dáá gî, ta ndá 'duù 'do gbí ndá to yì Jòròdáníyà 'dáá gî. ⁶ Káa si yí kù caka tí ndú á tà ngo gbí pù Jòròdáníyà, ndú gii yù gbí ndá vò i mì ndú gí sè.

⁷ Káa ta 'bí o gbaànjé, Jòvànì gii nò ndá 'bí ọ Jùdèyà tí ndá mbe kpòlò tí tàkù mì ndá Jùdèyà, nàa à kù nì mítí ndú a ndá Fàrizéyò ta ndá 'bí ọ Jùdèyà nìno mbe ùnje gítí 'válá bìndi ku lá, nàa à kù nì mítí ndú a ndá Sàdùkáyò nó kaa gí gí mì wó tacó bà caka tí ndú. Káa yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Ndí yo ndá 'vii-kpoo! A 'di ká 'dè có ji yo máa yo fa ngèlè 'do tí kpo-tàkòcò tí nó mì Mbíri á kèjì nó? ⁸ Yo bàkà tó i tacó bà túbà máa, yo 'visì muu yo 'do tí ndá vò i mì yo gî. ⁹ Yo si bà kojo có máa, «Ze a ndá 'vii mì Àbìráámò,» nò mí to. Tacó go bà 'visì ndá díí tí nó nàa yo kù nò nò tí ndá 'vii ji Àbìráámò má kuu tí Mbíri á gí bìndi yo, yí bà bàkà gî. ¹⁰ Kpètí ká ènò, à kpónó tee kàngó mítí teè ndá mú gî; àá kèjì gí bà daaka ndá mú nìno mbe rì cèe ndo mú lá nó 'dáá gí gí to, wàa à 'ví doo ndú ta wu. ¹¹ Ye kù caka tí yo ta ngo, tacó bà túbà máa, yo 'visì muu yo 'do tí ndá vò i mì yo gî, gî. Káa wotí tí 'duù tí nó bà gii gí gí tàkò ye nó ndii ye gî, nàa à kpètí káa vòò bà dù tí mbe kù njaanga tàrà 'do tí kò wó ye bà 'vii tí wálá. Yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mì-Mbíri; yí delè kèjì gí bà caka tí yo ta wu. ¹² Yí kpónó zèè pídíí mì wó mí 'bí wó gbí wàkpèè, tacó bà taa gbí cù mì wó gî. Yí bà kili cèe nji cù mì wó mí gbí gálá, bìndi yí bà gii doo ndá póró cù, ta zè cù ta wu búdúú gî.»

Bà caka tí Jézù

¹³ Gbí ndá o tí nó si Jòvànì kù caka tí ndá 'duù á tàbè'dè Jòròdáníyà nò, Jézù gii nje nó 'do Gàlilèyà ya gí mì wó tacó yí 'ví caka tí yì. ¹⁴ Káa Jòvànì gii bàkà bà 'visì muu Jézù 'do tí có tí nó, ta bà 'dè có ji yí, máa, «Áá kùtàá a wò ká bà caka tí ye, káa à kpónó gii dù ndíí a wò ká gii gí gí mì ye máa ye caka tí lo!»

¹⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji Jòvànì, máa, «Ndá si mítí nìno mì ye nó kpónó. À nìkì máa ndá bàkà go có mì Mbíri.» Jòvànì mà gii 'di có tí nó, yí gii lò muu gírì ji Jézù gî.

¹⁶ Bìndi yí gii caka tí Jézù. Káa Jézù mà gii co gí sè 'do tà ngo á bìndi bà caka tí wó mì Jòvànì, yí ngé gii nò njekèjì tàrì njaanga tí gî. Bìndi yí gii nò Bèri-mì-Mbíri kù gí gí muu wó go kùlè nó. ¹⁷ Bìndi yí gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbíri máa, «Ìjìnó a 'dóó kpóló-kpòlò 'vii mì ye nàa tàkòcò ye peteke gítí wó ngé ndii gí ká nó.»

4

Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹ Bèri-mì-Mbíri gii a tàmuu Jézù á bindi bà caka tí wó mì Jòvànì ya tí gí gbí kángáá nga ngoò, tacó wàa Gba-vò-i 'ví tala yí. ² Jézù gii dù gbí kángáá nga ngoò kù kònò go co gbí go ri, co gbí bèbìlì, ta sili zi'duù-só. ³ Gba-vò-i mâ gii nò máa, bà cee 'do mì Jézù ta go gí, gí, yí gii gí mí Jézù. Bindi yí gii tala yí, máa, «Wò dú má káa 'viì mì Mbíri, 'dè có ji ndá díí tí nò máa ndú 'visì tí ndú tí ndá kù kò.»

⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji Gba-vò-i, máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, <'Duù kù 'vala me ká ta kù kò cuki lá, yí kù 'vala a i ta có ñinó mbe co 'do gbí nje Mbíri,> nò.»

⁵ Bindi Gba-vò-i gii te Jézù 'do gbí kángáá nga ngoò ya tí gí gbí gbata Jèrùzàlémè, yí gii te yí ngé dé'veléé mí pí 'bá-Mbíri. ⁶ Bindi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Wò dú má káa 'viì mì Mbíri, o gí to, tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, <Mbíri bà tuu ndá basìlì gí bà lì 'bì ndú mí tà tí lo, tacó wò má 'dò kò lo mí to, díí 'ví kpò kò lo lá.> »

⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji Gba-vò-i, máa, «À delè ngbá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, <Wò 'ví tala Mbíri mì lo tí Mbe tí lo lá.> »

⁸ Bindi ñinò, Gba-vò-i gii te Jézù 'do muu 'bá-Mbíri, yí gii 'dò ta yí ya gí pí 'bí cèè njà gú. Bindi yí gii túbà ndá kpo-kpò bàndò á muu to tí nó 'dáá gí, ta ndá ña ndá banga i tí nó náa à gbí ndú nó 'dáá gí ji yí. ⁹ Jézù mâ gii nò ndú gí, Gba-vò-i gii 'dè có ji yí, máa, «Ye bà je ndá i tí nò 'dáá gí náa wò kù nò nò ji wò tí ndá ñindi lo, náa wò má kucuku muungbó lo mí kùro ye, wàa wò 'ví ùlù ye gí, nò.»

¹⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji Gba-vò-i, máa «Ya 'do tí ye gí, ndí lo Gba-vò-i, tacó à delè ngbá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, <Ùlù káa gbèè Mbíri mì lo tí Mbe tí lo. Wò delè 'ví bàkà ká go có mì wó cuki.> »

¹¹ 'Do bà-i-nò, Gba-vò-i gii nje nó 'do tí Jézù gí. Bindi ndá basìlì mì Mbíri gii kaa gí kù kpolo tí wó.

Jézù 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndá 'duù gbí to Gàliléyà

¹² Ta 'bí o gbaànjé bindi o bà caka tí Jézù mì Jòvànì, Èródè tí gbolò gba mì ndá Jùdéyà gii zèè Jòvànì mí gbí zàà. Jézù mâ gii 'dí có máa à zèè Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù mí gbí zàà gí, yí gii dele ndi wó 'do gbí to Jùdéyà ya gí gbí to Gàliléyà.

¹³ Bindi yí gii 'dòkò 'do gbí gbata Názàrètì ya gí Kàpàrànwùmù tí 'bí gbata á yì kàpá Gàliléyà, gbí òkò tí ndá kòtí Zèbùlùnì ta kòtí Nàfitàlì, ¹⁴ go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà gí, máa,

¹⁵ «Ndá 'duù kòtí Zèbùlùnì, ta ndá 'duù kòtí Nàfitàlì, ta ndá 'duù mbe sì 'bá tí kpokèjì gbolò ngo, ta ndá mbe sì 'bá me 'dú tito Jòròdàniyà, ta ndá 'duù ñinó mbe 'dó-'do mbe gí ta 'bá gí Gàliléyà,

¹⁶ tí ndá 'duù tí nó táánò mbe kù 'vala gbí 'dí'di'o nó, kpónó 'dáá nò gbolò ngba'o gí.

Ndú táánò 'dáá gí kù 'vala gbí vò i, káa Mbíri kpónó je à-cee-gí gítí ndá vò i mì ndú gí,» nò.

¹⁷ 'Do tí o tí nò, Jézù gii 'bità bà ma có ji ndá 'duù, máa, «Yo 'visì muu yo 'do tí ndá vò i mì yo, tacó kùro o bà gí Gba-gbírì kpónó dooko gí.»

Jézù tè'é tí ndá kpédélé mbe tala có mì wó nà'ò

¹⁸ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nò nó ta yí kàpá Gàliléyà, yí giì nò ndâ 'bí 'dakò sósò'ò ta ná'vindí wó, tí ndâ mbe gò ngo, ndâ Simónè náa à kù nì mítí wó a Piyétòrò ta ná'vindí wó Àndèréyà, kù 'va mbu. ¹⁹ Bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo giì gí tàkò ye, wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe pà ndâ 'duù ji Mbíri á bìndi bà pà ndâ sè.» ²⁰ Ndú só ngé bà-i-nò giì kaa ndâ mbu m̀ ndú 'do 'bì ndú mí to, bìndi ndú giì njè nó ya gí bà 'bità nètè bà ɾu ndi Jézù.

²¹ Jézù mâ giì yèè gí kùro 'do tí bàndò bà 'de ndâ Simónè ta Àndèréyà nò, yí giì nò ndâ 'bí 'dakò káká'i sósò'ò ta ná'vindí wó. Ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'viì m̀ 'bí 'dakò ta ɾè wó a Zèbìdéyò, kù ɛɾe gbí ndâ mbu m̀ ndú gbí gbâ ta ndâ bu ndú. Bìndi Jézù mâ giì tè'é tí ndú, ²² ndú giì jee ndâ mbu m̀ ndú mí gbí gbâ ji bu ndú, bìndi ndú delè giì kaa ya gí gbí nètè bà ɾu ndi Jézù.

²³ Bìndi bà tè'é tí ndâ Simónè ta Àndèréyà, ta ndâ Jákòmò ta Jòvànì m̀ Jézù, yí giì dù kù nò cèe gbí ndâ gbata gbí to Gàliléyà 'dáá gí, kù nìbà i ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri, delè ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba ji ndú. Delè ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ɾa ndâ nò'o ta ndâ ɾa ndâ sé'i 'dáá gí. ²⁴ Rè wó giì wu to ya me 'dú cee gbí ndâ to á Síriyà 'dáá gí. Tacó ènò, ndâ 'duù giì kaa ndâ mbe nò'o, ta ndâ 'duù ɳìnó mbe kù ci céle sé gbí d̀i ndú nó, ta ndâ 'duù ɳìnó ta ndâ i-gb́-muu ndú nó, ta ndâ mbe bê, ta ndâ 'duù ɳìnó mbe gbele've gí nó gí tí ji yí bìndi yí, giì 'vala ndú 'dáá gí. ²⁵ Ndâ 'duù ta o tí nò me mbè giì kaa kù ɾu ndi wó 'do gbí ndâ to me mbè, 'do Gàliléyà, 'do tí 'bí wúngbó to ta ndâ gbata tí muu'bi, náa à kù nì mítí a Ndâ-gbata-muu'bi, 'do tito Jòròdáníyà, 'do Jèrùzàlémè, delè 'do gbí sè ndâ 'bí to Jùdéyà 'dáá gí.

5

Jézù nìbà i ji ndâ 'duù pí gú

¹ Ta o tí nò, ndâ 'duù kili me mbè. Jézù mâ giì nò ndú, yí giì njè nó ya gí bà ki tí wó to pí gú ta kpéétí wó. Ndâ mbe tala có m̀ wó giì kaa ya gí tàkò wó pí gú kà. ² Bìndi yí giì 'bità bà nìbà i ji ndú, máa,

³ «Ndâ mbe nò tí ndú ni tí ndâ mbe yè kùro Mbíri gí, a ndâ mbe tó pá, tacó ɳìnò a ɾa ndâ 'duù m̀ Mbíri.

⁴ Ndâ mbe kù kònò sé'i gbí njembí ndú gítí ndâ i ɳìnó náa ndú bàkà mbe kù bèè ɾo Mbíri á muu to tí nó a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà yìi ndú gí.

⁵ Ndâ mbe 'dè njembí a ndâ mbe tó pá, tacó a ndú ká bà 'de ndâ tó i tí nó náa Mbíri ci ndâ 'duù m̀ wó gítí nò.

⁶ Ndâ mbe kù kònò go, delè mbe kù gee go ngo tacó bà co tí jáá kpokèjì m̀ Mbíri ta o 'dáá gí a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà je ndâ i ɳìnó ta go ndú gbí njembí ndú nó ji ndú gí.

⁷ Ndâ mbe si có gítí ndâ vò i tí nó náa ndâ 'bí ka ndú bàkà gítí ndú nó mí to a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà si có gítí ndâ vò i m̀ ndú delè mí to gí.

⁸ Ndâ mbe dù tí ndâ bòò m̀ Mbíri ta njembí ndú gbaànjé a ndâ mbe tó pá, tacó a ndú ká bà ɳò Mbíri.

⁹ Ndâ mbe dù tí ndâ mbe jukì gbí òkò tí ndâ 'duù a ndâ mbe tó pá, tacó ɾè ndú bà dù a ndâ 'viì m̀ Mbíri.

¹⁰ Ndâ 'duù ɳìnó náa à kù mèèkè'i tí ndú á muu có bà bàkà ndâ i ɳìnó mbe nìkì tí Mbíri nó a ndâ mbe tó pá, tacó ɳìnò a ndâ bòò-gba m̀ Mbíri.

¹¹ «À tí yo a tó pá, ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù ño ndi yo, à tí yo delè a tó pá ta o tí nó náa ndú má kù mèèkè'i tí yo, ta bà 'dè ndâ zu có ta nderè ndú wálá mítí yo á muu ye, ¹² yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo delè 'ví dù ta pétékè tàkòcò yo, tacó Mbíri bà ko mboo ndâ vò i tí nó náa á kù me mítí yo nò ji yo ta gbolò tó i. Delè tacó áá táánò kù mèèkè'i tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri á kùro bà jò yo ká go ña ñinò náa à kù me ta yo nò.

Ndâ zi ta ngba'o

¹³ «Yo go zi gbí mbí zi mì ndâ 'duù á muu to tí nó. Káa gó ngo zi má cì cee 'do gbí tè zi gí, à kù te tè zi nó yee ká gí 'dè, tacó kpokèji bà dele ta gó zi gí gbí káká'i wálá. ¹⁴ Yo delè go ngba'o kùro ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Yo delè go 'bá náa à bì mí pí gú, náa ndâ 'duù 'dáá gí kù ñò. ¹⁵ Ndâ 'duù má òlò wu ta 'dí'dí'o mí tà'i, ndú 'bu i mí ọ ngba wu lá. Ndú si ká ngbàa, tacó bà ñò ta ndâ i tà'i 'dáá gí. ¹⁶ Má éno, yo tù ngba yo ta bà bàkà tó i go ngba wu mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Tacó ndú má ñò ndâ tó i tí nó náa yo kù bàkà nó, ndú 'ví ùlù Bu yo á gbíri.

Jézù 'dè có ji ndâ 'duù gítí có mì Mòze

¹⁷ «Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo kù koro có éno máa, ye gí tacó bà njaanga miři yo 'do gbí ndâ có mì Mòze, ta ndâ i ñinó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò nìbà ndú ji ndâ 'duù nó. Káa ñinò me nderè bà gí ye gbaànjé ká nó lá. Ye gí a i tacó wàa ndâ có mì Mòze, ta ndâ i ñinó 'dáá náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri nìbà ndú ji ndâ 'duù nó 'ví dù tí tí yúcó. ¹⁸ Yo te mí gbí muu yo, máa, ndâ to tí nó ta tàri má ká kuu bàndò mì ndú, ndâ i bà bàkà tí go ndâ có mì Mòze ta ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri gbaànjé gbaànjé 'dáá gí. ¹⁹ Má éno, 'bí 'duù má biya bà 'di kpétí káa 'bí làmbu có gbaànjé cuki 'do gbí òkò tí ndâ có tí nó, bindi yí gi nìbà ña kpokèji tí nó ji ndâ 'bí 'duù, 'duù tí nó bà dù tí táángbà 'duù gbí òkò tí ndâ bọ̀-gba mì Mbíri wálá. Káa 'duù má 'di ndâ có tí nó 'dáá gí ta bà mò 'bí gí nje seè máa, <Ñinò a làmbu có,> nó lá, bindi yí gi nìbà ndú ji ndâ 'bí ka wó, 'duù tí nó bà dù tí gbolò 'duù kùro ndâ 'duù mì Mbíri. ²⁰ Yo koro muu yo delè máa, 'duù má dù ta go bà bàkà ndâ i ñinó mbe nìkì tí Mbíri nó me gbolò ndii ndâ mbe 'di gbí-o tí ndâ mbe kù kpolo tí tàkii mì yo tí ndâ Jùdéyà nó lá, 'duù tí nó jé gí bà dù tí 'duù mì Mbíri wálá.

Có gítí bà ò kòlòwò

²¹ «Yo 'di có tí nó náa Mòze táánò 'dè ji ndâ ká gù ndoo, máa, <Yo 'ví zi 'duù lá,> nó gí; káa 'duù má zi ku, ndâ gba bà waa có ku mítí wó delè. ²² Káa ye kù 'dè có ji yo, máa, 'bí 'duù má ò kòlòwò gítí 'bí ka wó, Mbíri bà 'vee gbí nje wó ta 'bí wúnò o gítí nderè kòlòwò tí nó. 'Bí 'duù delè má go 'bí ka wó máa yí a ñónókó tí gbà'dá sínò, yí kù yuu a miři wó ta kpéetí wó gí gbí wu á bàndò mì ndâ vò 'duù á bindi ku mì wó. ²³ Má éno, wò má kù je i-'bì lo ji Mbíri, káa mbí lo gi 'va tí máa, nderè kòlòwò mì 'bí 'duù ta wò kuu, ²⁴ te i-cí-ci tí nó mí to, bindi wò 'ví ya gí mì 'duù nó. Yo máa 'viindi gbí òkò tí yo ta yí gí, wò 'ví gi ya ta i tí nó. ²⁵ Có má gbí òkò tí yo ta 'bí 'duù káa yí gi 'dè có máa yí bà ya gí bà kpì ngbàngà tí lo ji gba, à nìkì máa yo 'dè có tí nó cee 'do gbí òkò tí yo ta kpéetí yo ta yí só, si yo yee kùro ndâ gba kálásê. Tacó yí má tù wò ji ndâ gba gí, ndâ gba bà je wò ji ndâ àsikéri, bindi ndú bà te wò á mí gbí zàa. ²⁶ Gbí éno máa, wò bà dù gbí zàa yee tí o tí nó náa wò sì có tí nó náa a waa mítí lo nó 'dáá gí.

Có gítí bà bàkà bangbaya

²⁷ «Yo 'di có tí nó náa Mòze táánò 'dè ji ndâ ká gù ndoo, máa, <Yo 'ví bàkà bangbaya lá,> nó gí. ²⁸ Káa ye kpónó kù 'dè có ji yo, máa, 'bí 'duù má zeke'o tí niì, bindi yí gi tee njembí wó gá'dáa mítí wó, gbí éno máa, yí zingbà ta niì tí nó gbí njembí wó gí. ²⁹ À máa ọ lo ñinó gbí kù'bì nó ká eendi lo gítí bà bàkà vò i, aaka ọ lo tí nó 'do gbí

kù kélè, wò 'ví 'va gí 'dè. À nìkì a bà bè gbí 'bí bà to tí lo gbaànjé á co tí bà 'va wò mì Mbíṛì ta kábà òlò mí gbí vò bàndò á bìnḍi ku mì lo. ³⁰ À máa 'bì lo kù 'bì ka kù si wò 'ví bàkà vò i, da 'bì lo tí nò 'va gí 'dè. À nìkì a bà bè gbí 'bí 'bì lo gbaànjé á co tí bà ya ta kábà òlò gí gbí vò bàndò á bìnḍi ku mì lo.

Có gítí bà nje nù

³¹ «Mòze delè táánò 'dè có jì ndâ ká gù ndoo, máa, <'Duù má bà nje nù mì wó, yí 'ví cu nderè bà nje tí ndú mí gbí wáràgà wàa yí 'ví je mí 'bì nù tí nò.> ³² Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má nje nù mì wó á muu 'bí tende có á bìnḍi có bà zingbà 'dakò, yí njaanga jì nù nò a kpokèjì bà zingbà 'dakò. Káa 'bí 'duù má gù kò nù tí nò á bìnḍi wó, 'duù tí nò kù zì a ngbà ta nù tí nò.

Có gítí bà see tí 'duù

³³ «Ndâ ká gù ndoo delè táánò 'dè jì ndoo gí, máa, <'Duù 'ví see tí wó jì Mbíṛì ta 'vèrè lá. Máa, wò tí 'duù má see tí lo jì Mbíṛì máa wò bà bàkà 'bí i, kózò tí lo 'ví bàkà ká go po ngo nje lo nò.> ³⁴ Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, yo 'ví see tí yo ngé gí lá. Yo see tí yo, máa, <Go gbíṛì> lá, tacó gbíṛì a bàndò bà te jàlambà mì Mbíṛì tí gba. ³⁵ Yo 'ví see tí yo, máa, <Go tò tí nó,> nò lá, tacó tò tí nó a bàndò bà kaa kò Mbíṛì mí pí. Yo 'ví see tí yo, máa, <Go Jèrùzàlémè> lá, tacó Jèrùzàlémè a gbolò gbata mì Gbolò Gba. ³⁶ Yo delè 'ví si bà see tí yo, máa, <Go muu ye> nò mí to, tacó wotí mì yo gítí bà si 'bí nje se muu yo gbaànjé 'ví dù tí béé-bè, wàa 'bí 'ví tù undù nò wálá. Má éno, ye kù 'dè có jì yo máa, gbí nderè bà see tí yo wálá. ³⁷ Wò tí 'duù má bàkà i gí, 'dè káa có máa wò bàkà gí. Káa à tà má éno lá, wò delè 'ví 'dè káa có máa wò bàkà wálá cuki. Tacó 'bí ña có mbe jò ògbù ndii ñinò gí, gí a i 'do mì Vò-'duù-tí-nò.

Có gítí bà kèèndè vò i

³⁸ «'Bí có káká'i náa ndâ ká gù ndoo delè táánò 'dè jì ndoo a ñinò, máa, <Ro ta ro, wàa tì ta tì.> ³⁹ Káa ye kù 'dè có jì yo máa, yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá. 'Duù má gbí gbí tù lo ñinò gbí kù 'bì nó, wò 'ví 'vìsì tù lo ñinò gbí gálì nó jì yí, wàa yí 'ví gbí delè. ⁴⁰ 'Duù delè má kpì ngbàngà tí lo jì ndâ gba, máa wò ja ndò bòngò tí nó náa wò kù yuu mì gbímbí lo á tà bòngò nó jì yì, ja 'dóó wòkò bòngò tí nó náa wò kù yuu mì pí ndò bòngò tí nó jì yí gí tàkò ndò ñinò kpèkù. ⁴¹ 'Bí 'duù delè kpètí má zèè wò gítí có gba tí wó, máa wò te ká'i mì yì ya tí gàà éno, te, wò 'ví ko ta yí ndii to tí nò náa yí nì jì wò nò gí. ⁴² 'Bí 'duù mbe zì i 'do tí lo sàà kùro gí, má yù i 'do tí lo, je i tí nò náa yí yù nò jì yí. Káa 'bí 'duù delè mbe biya bà wùù i jì wò sàà kùro gí, má gí tacó bà wùù i 'do mì lo, wò 'ví biya lá.

Có gítí bà bàkà tó i jì ndâ mbe bàkà vò i jì ndoo

⁴³ «Ndâ ká gù ndoo táánò 'dè có máa, ndoo 'ví zè ndâ mbe bàkà tó i jì ndoo nìkì maa, wàa ndoo 'ví sogo ndâ mbe bàkà vò i ta ndoo. ⁴⁴ Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, yo delè 'ví zè ndâ mbe bàkà vò i ta yo nìkì go bà zè ndâ mbe bàkà tó i jì yo. Yo delè 'ví 'deke tí yo jì Mbíṛì máa yí 'ví bàkà nambeè jì ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo. ⁴⁵ Yo kpòlò tí có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nò, tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà tó i go i mì Bu yo Mbíṛì á gbíṛì, tí mbe sí ṛì kù co ta ngba wó jì ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù, delè mbe si mù kù nì mí gbí njí mì ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù 'vii ká 'vii. ⁴⁶ Káa yo má zè nìkì maa káa ndâ 'duù ñinò mbe kù zè yo nìkì maa nó cuki, nderè bà bàkà tó i mì Mbíṛì jì yo 'ví dù a yè? Ñinò me gbèè ña i tí nó náa ndâ 'duù ñinò náa a kù 'dè máa ndú a ndâ vò 'duù nó kù bàkà lá? ⁴⁷ Yo delè má 'vee káa 'bì ndâ nambe yo cuki, 'bè gbí òkò tí yo ta ndâ 'bí ña tende ña ndâ 'duù 'ví dù a yè?

⁴⁸ «Má éno, yo dù ta tó muu yo, tacó Bu yo á gbíṛì a 'duù ñinò ta tó muu wó!

6

Jézù kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù máa ndú 'ví kò-kò ta bà bàkà tó i lá

¹ «Yo kpolo tí yo, máa yo 'ví gbaa tí yo ta o tí nó náa yo má kù bàkà tó i ta rẹ̀ mì Mbírì nó jì ndâ 'duù tacó wàa ndú 'ví nọ̀ yo, nọ̀ lá. Yo má bàkà é̀nò, Bu yo tí Mbírì á gbírì bà ko mboo ndâ tó i tí nó náa yo bàkà nó jì yo wálá.

² «Má é̀nò, yo má kù konì ndâ mbe yê, yo 'ví si bà kò-kò tí jì ndâ 'duù mí to. Yo delè 'ví gbaa tí yo tí go ña i mì ndâ mbe bàkà nambeè-řo náa ndú kù bàkà ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ 'duù, delè ta ndi tí ndâ kpokèjì, tacó bà tù ngba ndú wàa ndâ 'duù 'ví wu ta gbí ndâ yì, nó lá. Yo kpolo tí yo, máa 'bí tó i náa ndú káká'í gí bà 'de 'do mì Mbírì gí tàkò ndâ i mì ndú náa ndú bàkà nò á bìnđi bà wu gbí ndú mì ndâ 'duù á muu to tí nó, nó wálá. ³ Yo má kù konì ndâ mbe yê, yo 'ví bàkà gbí kóó, tacó wàa, à kpèti káa ndâ kpóló-kpolo kómbe yo, ndú 'ví nọ̀ lá. ⁴ Yo konì ndâ mbe yê mí tàbèngì, tacó Bu yo tí mbe kù nọ̀ ndâ i tí nó náa yo kù bàkà ta kpéeti yo á tàbèngì nó 'ví ko ta mboo tàkò ndú jì yo.

Gítí bà 'deke tí jì Mbírì

⁵ «Ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo jì Mbírì nó, yo 'ví si bà kořo có bà bàkà go ña i mì ndâ mbe nambeè-řo, náa ndú kù rọ̀ tìyò á kùro ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì, delè ta ndi tí ndâ bà ñjèè ndâ kpokèjì náa ndâ 'duù kù 'va có tí me mbè tacó wàa ndú 'ví nọ̀ ndâ yì, nó lá. Yo te mí gbí muu yo máa, tó i náa ndú bà 'de gbí ña bà 'deke tí ndú nọ̀ káa bà wu gbí ndú mì ndâ 'duù á muu to tí nó cuki. ⁶ Ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo á jì Mbírì nó, yo 'ví yèè ndi yo á gí ndi 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ta kpéeti yo, wàa yo 'ví 'deke tí yo jì Bu yo tí nó náa yo nọ̀ yí ta řo yo lá nò, bìnđi Bu yo tí mbe kù nọ̀ ndâ i tí nó náa à kù bàkà ndú gbí kóó nó, bà ko mboo bà 'deke tí yo nọ̀ jì yo. ⁷ Yo delè 'ví si bà 'deke tí yo ta bà 'vanda mbè có cúú-cu-cù ta gbí wálá go i mì ña ndâ 'duù ñinó mbe nọ̀ dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá, nó mí to. Tacó ndâ ña ndâ 'duù tí nò kù kořo có máa, Mbírì kù sè tù wó tí bà 'deke tí ndâ yì tacó ndâ yì ni bà 'vanda có ngé má. Káa, à me é̀nò là. ⁸ Yo mèlè ndi ndú lá. Tacó yo tà kpèti má zi tí yo ta bà 'vanda mbè có lá, Bu yo tí Mbírì nọ̀ ña i tí nó mbe 'vii ta yo nó ni sàà á kùro o bà 'deke tí yo nọ̀ gí. ⁹ Má é̀nò, yo 'ví 'deke tí yo ká go é̀nó máa,

<Bu ze mbe kù dù gbírì,
à ùlù rẹ̀ lo.

¹⁰ Gí gí bà dù tì gba.

À 'ví bàkà go có mì lo á muu to tí nó,
á go ñinó gbírì.

¹¹ Je i-zó-zò mì ze náa ze kù zò ta rì 'dáá gí nó wúnó jì ze.

¹² Wò delè 'ví si có gítí ndâ vò i mì ze mí to go ñinó náa ze si ta có gítí ndâ vò i mì ndâ 'bí ka ze mí to gí nò.

¹³ Wò delè 'ví si ze mí gbí ndâ i ñinó mbe kù eendi ze gítí vò i nó lá.

Káa wò 'ví ja ze á 'do 'bì Vò-'duù-tí-nò gí.>

¹⁴ «Yo má si có gítí ndâ vò i ñinó náa ndâ 'bí 'duù bàkà mítí yo nó mí to gí, Bu yo tí nó á gbírì nó bà si có gítí ndâ vò i ñinđi yo mí to delè gí. ¹⁵ Káa yo má biya bà si có gítí ndâ vò i ñinđi ndâ 'bí ka yo mí to gí, Bu yo bà si có gítí ndâ vò i ñinđi yo mí to delè wálá.

Có gítí bà kònò go

¹⁶ «Ta o tí nó náa yo má kù kònò go tacó bà 'deke tí yo jì Mbírì nó, yo 'ví volo gbíro yo go ña i mì ndâ mbe nambeè-řo, nó lá. Ndú kù kpili gbíro ndú, tacó wàa, ndâ 'duù 'ví nọ̀ tí ni é̀nó máa, ndâ yì kù kònò go. Yo te mí gbí muu yo, máa, ndú 'de i tàkò nètè mì ndú gí. ¹⁷ Ta o tí nó náa yo má kù kònò go nó, yo 'ví te banga ta bà 'viinđi se

muu yo, ta bà toṛo bàà mí gbíro yo, ¹⁸ tacó wàa, à káa Bu yo tí mbe kù ò ndâ i ònò mbe kù bàkà tí gbí kóó nó cuki ká 'ví ò ni . Bìndi Bu yo tí mbe ò ndâ i ònò 'dáá náa à kù bàkà ndú tàbèngì nó bà je tó i jì yo.

Bà koṛo có kpolo ma gítí ndâ i muu to tí nò

¹⁹ «Yo si bà koṛo có kpolo ma ká gítí bà bì gálá, wàa yo 'ví kili ndâ i mì yo mí gbí mí muu to tí nó cuki mí to. Tacó ndâ ki, ta ndâ sù, ta ngbàza bà mii ndâ i tí nò gí. Ndâ mbe ngbà delè bà ngbà ndâ 'bí gí. ²⁰ À nìkì go éno máa, yo je mbí yo kpolo a i gítí bà bì ndâ gálá bà kili ndâ i mì yo a i mí gbíri, tí bàndò tí nó náa ndâ i gbì ngbàza tí lá, ndâ ki mbe kù da i, ta ndâ sù mbe kù pìi i, ta ndâ 'duù mbe kù ngbà i delè á kà wálá nò. ²¹ Tacó njembí 'duù ta o 'dáá gí kù dù ká tí bàndò ònò ta ndâ i mì wó kù dù tí nò.

Ṛo 'duù a kùpò mì dùi wó

²² «Ṛo 'duù a kùpò mì dùi wó. Ṛo 'duù má kù zeke'o ngbàrángà'i, gbí éno máa, dùi wó 'dáá gí gbí ngba'o; ²³ káa ṛo 'duù má zeke'o nìkì maa lá, dùi wó 'dáá gbí 'dí'di'o. Káa ṛo 'duù má yoo gí, o bà me jì yí a njíkiri.

À gbo gbù sè á mí nje ngá sósò'ò lá

²⁴ «'Bí 'duù jé mbe bàkà nètè jì ndâ 'duù sósò'ò ta njembí wó gbaànjé nò wálá. Yí má zè 'bí 'duù gbaànjé nìkì maa, yí bà dù ta 'bí me ta njembí wó dúú-dúú lá. Yí má kù te duù mítí 'bí 'duù gbaànjé, yí bà si 'bí ka wó tí i maa-maa wálá. Má go éno, wotí bà zè Mbíri ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí ta njembí lo gbaànjé delè wálá.

²⁵ «Má éno, ye kù 'dè có jì yo, máa, njembí yo 'ví si bà mù gítí bà 'vala yo, máa, <Ze taàbé 'ví zò a yè! Ze taàbé bà njù a yè!> mí to. Yo delè 'ví tee njembí yo mítí dùi yo, máa, <Ze bà yuu a ṛa yè, wè!> nò lá. À dú káa yúco máa, có 'válá kpolo ndii có i-zó-zò gí, bìndi có dùi 'duù kpolo ndii có bongo gí. ²⁶ Yo tala bà zeke káa ndâ nuù mbe kù o co gbí pípiri gi. Ndú jé ṛò nì ṛa lá. Ndú delè jé kili i 'do gbí ní mí gbí gálá lá. Káa ta ṛa ònò 'dáá gí, Bu yo tí nó gbíri nó kù ko ndú ta i-zó-zò. À kpónó má je 'bí 'duù gbaànjé, wàa à 'ví je 'bí nuù gbaànjé, wàa à 'ví ya gí bà mà ndú, áá bà 'de i me gbolò á i 'do gbí 'di? ²⁷ Káa ta ndâ bà gu tí yo tí nó 'dáá nò, ku kpónó má gí tacó bà zì 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo á kpónó mí to nò, wotí mì 'duù tí nó bà dù gítí bà 'dè có jì ku máa, yí si yì ní'dí gi, bà dù kuu tí?

²⁸ «Yo delè kù mù njembí yo tacó ndâ bongo tacó yè? Yo tala káa bà zeke ndâ 'ví mù gbí jìlì gi. À tí ndú me 'bì bà gò bongo lá. ²⁹ Káa ye kù 'dè có jì yo máa, à kpétí káa Sólómòni, tí gbolò gba táánò náa áá mì wó a ndâ banga i mbe ògbù ta ṛa wálá nó, yí jé yuu 'bí ṛa bongo ta banga tí ndii 'bí 'ví mù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'ví mù tí nó lá. ³⁰ Káa Mbíri má te ṛa banga tí nó mítí ndâ 'ví mbíli sínò, náa à taàbé dè nó bà doo ndú ta wu 'dáá gí, gí, yí bà je mbí wó gítí bà je bongo jì yo wálá, ndâ mbe kpùrù-kpùrù njembí?

³¹ «Má éno, yo si bà mù mbí yo gítí có máa, <Ze wúnó bà zò a ṛa yè? Ze bà njù a ṛa yè? Ze bà 'de bongo ngòó wè?> mí to! ³² Tacó à 'dáá nò a ndâ kpóló-kpolo ṛa bà koṛo có mì ndâ 'duù ònò mbe tee njembí ndú mítí Mbíri lá nó ká nò. Bu yo tí nó á gbíri nó ò ṛa ndâ i ònò tí ndâ kpóló-kpolo i tacó 'válá mì yo nó ni gí. ³³ Má éno, yo zè kùro a có gítí bà dù tí ndâ 'duù mì Mbíri, ta có gítí bà bàkà ndâ i ònò mbe lè á kùro Mbíri lá nó á má kózò gí, bìndi a Mbíri ká bà wu sè ndâ i ònò náa yí ò mbe 'vii ta yo nó jì yo delè. ³⁴ Má éno, yo si bà mù njembí yo gítí taàbé mí to. Tacó yo cee ta ndâ có ònò wúnó lá. À káa taàbé ká bà ò 'dóo kpokèjì mì wó.

7

Bô là ngomè tí ka wó, si ñìndi wó á mítí wó

¹ «Yo 'viiki ndâ 'bí ka yo lá, tacó wàa Mbířì delè 'ví 'viiki yo lá. ² Tacó Mbířì bà 'viiki mítí yo káa cè ña bà 'viiki tí, tí nó náa yo 'viiki mítí ndâ 'bí ka yo nô. À delè bà 'vii i ji yo ká ta gbèe ká'i bà 'vii i tí nó náa yo 'vii ta i ji ndâ 'bí ka yo nô. ³ Má éno, wò kù 'dè có gítí njú-mù á tà ọ̀ro 'bí ka lo tacó yè, káa kùsìlì-mù kuu kpùrù'vù tà ọ̀ro lo? ⁴ Wò bà 'de nje lo kòtí 'di, wàa wò 'ví 'dè ta có ji 'bí ka lo, máa njú-mù kuu tà ọ̀ro wó, náa kùsìlì-mù má kuu kácá tà ọ̀ro lo? ⁵ Ja a kùsìlì-mù tí nó mbe mbi mí tà ọ̀ro lo nó kùro má kózò gí, bìndi wò 'ví giì òlò njú-mù 'do tà ọ̀ro nambe lo, ta ọ̀ro lo ngbàrángà'i, ndí lo mbe nambeè-ọ̀ro.

⁶ «Je i-Mbířì ji ndâ bô lá. Ndú bà 'visì tí ndú bà ọ̀ro wò. Wò delè 'ví kaa banga ñi wú'dè mí to á 'bá ta ndâ nguù tí lá, tacó ndú bà jaaka gbí ta to.

Yù i 'do mi Mbířì ta njembí lo gbaànjé

⁷ «Wò má yù i ta njembí lo gbaànjé, àá bà je i tí nó ji wò gí. Wò má pà i ta njembí lo gbaànjé, wò bà 'de i tí nó gí. Wò má gbà njekèjì muu 'duù ta njembí lo gbaànjé, yí bà njaanga njekèjì ji wò gí. ⁸ Tacó à kù je i ta o 'dáá gí ji ndâ 'duù ñinó mbe yù i nó. Ndâ mbe pà i ta o 'dáá gí kù 'de i. Bìndi à kù njaanga njekèjì ta o 'dáá gí ji ndâ mbe gbà njekèjì. ⁹ 'Vii mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nó kpónó má wa go mítí wó, 'duù tí nó bà je kpùrù díí ji 'vii tí nó máa yí zò gí? ¹⁰ 'Vii mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo nó kpónó má yù yâ-sè 'do tí bu wó, 'duù nó bà je yâ-kpoo ta jâ kpoo tí ji 'vii mì wó bìndi yâ-sè gí? ¹¹ Káa ndâ vò 'duù, á go yo nó, má ni bà je tó i ji ndâ 'vii mì yo gí, Bu yo tí Mbířì á gbířì bà ni bà je tó i me gbolò ndii ndâ ñìndi yo nó gí ji ndâ mbe yù i 'do tí wó wálá?

¹² «Co ta ndâ 'bí ka lo ká tí ña kpokèjì tí nó náa à gbí muu lo máa ndú 'ví co ta wò tí nó. Ñìnò a gbí ndâ có mì Mòze, ta ndâ i tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì ñìbà ndú ji ndâ 'duù nó, ká nó.

Bà ya gí 'bá mì Mbířì me có 'di lá

¹³ «Wò má ñò kpokèjì gítí 'bá rù-rù-rù, co a i tí, kpokèjì tí nó ngáá-nga-nga, náa ndâ 'duù me mbè kù 'va co tí nó bà ya ta wò gí nje ku. ¹⁴ Káa kpokèjì 'válá a làmbu kpokèjì tí nó rù-rù-rù, ta ndâ zèèngè i tí, náa ndâ 'duù me mbè là kù pembee tí ndú pembee co tí nó.

Kiyà jò ngo lá

¹⁵ «Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ sú mbe ma có mì Mbířì. Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù, káa ndú a cèe ndâ zò-'boo. ¹⁶ Yo bà ñò ndú ni ká 'do tí ña bà bàkà ndâ i mì ndú, go bà ñò ña mù ni 'do tí ndo wó. Mù-bàà kù rì káa ndo bàà, bìndi 'belè kù rì káa rì 'belè. ¹⁷ Tó mù kù rì káa tó ndo mù. Bìndi vò mù delè kù rì káa vò ndo mù. ¹⁸ Tó mù bà rì vò ndo mù wálá, delè vò mù bà rì tó ndo mù wálá. ¹⁹ Káa àá kèjì gí bà da mù ñinó mbe kù rì vò ndo mù nó, wàa à 'ví doo ta wu. ²⁰ Má éno, yo bà ñò ndâ sú mbe ma có mì Mbířì ni 'do tí cè ña bà bàkà ndâ i mì ndú.

²¹ «Yo kořo muu yo máa, ndâ 'duù ñinó mbe kù 'dè có máa ye a mbe tí ndâ yì ta tìřì nó bà yee gbířì wálá. A káa ndâ mbe kù bàkà go có mì Bu ye ká bà ñò gbířì. ²² Ye kù 'dè có tí nó ji yo, tacó ndâ 'duù me mbè ta ndòngbù o wúnò bà 'vee ye gbí ngbàngà mì Mbířì, máa, <Ze táánò ma có mì Mbířì ta rẹ̀ lo lá, mbe tí ze? Ze táánò mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rẹ̀ lo lá? Ze táánò bàkà ndâ serẹ̀ ta rẹ̀ lo lá?>

²³ «Bìndi ye bà 'visì có ji ndú, máa, <Ye jé táánò ñò yo ni lá. Yo co 'do tí ye ngé gí kàzò, ndí yo ndâ vò 'duù.>

²⁴ «Má éno, 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì ye nó, bìndi yí giì bàkà go ndâ có mì ye náa yí 'di nó, go mbe bì 'bá ta muu tí wó, mbe bì 'bá mì wó mí pí díí. ²⁵ Bìndi mù giì nì mítí, ngo giì ò có tà, gbolò pípirì giì pì, káa 'bá tí nó 'va tí to lá, tacó à sè tà mí

pí díí. ²⁶ Káa 'duù ñínó mbe 'di ndâ có mì ye nò, káa yí bàkà go ndú lá nó, go mbe ñónókó mbe sè tà 'bá mì wó mí pí ñì ngoò. ²⁷ Mù mâ giù ñì , ngo giù ò có tà , pípiri mâ giù pí ta wotí tí , 'bá tí nò giù ki'viki gí to, 'bùrùkù gí.»

²⁸ Jézù mâ giù cee bà 'dè ndâ có mì wó gí, nje ndâ 'duù 'dáá gí, giù 'dèè gí. ²⁹ Tacó yí 'dè jì ndú 'dáá káa ndâ wu có mbe ya gí gbí muu ndú, me ndâ 'vìrì có go i mì ndâ mbe 'di gbí tàkìì mì ndú nó lá.

8

Serè bà cee vò cì 'do tí 'bí 'dakò

¹ Ndâ Jézù ta ndâ mbè ndâ 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì wó pí gú nó mâ giù kaa 'do pí gú gí gí tàbù to gí, ² 'bí 'dakò tí mbe cì giù gí gí mì wó, bìndi yí giù zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Go bà yuku cì tí nó tí ye nó má kuu tí lo, wotí bà si kútí ye 'ví dù ngbàrángà'i kuu tí lo, buù.»

³ Jézù mâ giù 'di có tí nò náa mbe cì tí nò 'dè nò, yí giù ya'va 'bì wó ya gí bà gbala ta yí, ta bà 'dè có, máa, «Go kuu tí ye. Dù ta ngbàrángà kútí lo.» À káa póó bà 'dè có tí nò mì Jézù, cì giù cee 'do tí 'dakò tí nò gí. ⁴ Bìndi Jézù giù 'dè có jì yí, máa, «'Di có tí nó náa ye kpónó bà 'dè jì wò nò. Ya kpédélé'i gí bà túbà tí lo jì bu-Mbíri. Bìndi wò 'ví cì i jì Mbíri go có mì Mòze, tacó bà túbà jì ndâ 'duù máa cì cee 'do tí lo gí. Wò 'ví túbà tí lo jì 'bí 'duù gbaànjé á kùro bà ya wò gí mí bu-Mbíri lá.»

Jézù 'vala bòò mì kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Rómánò

⁵ Jézù giù ñjè nó ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù. Mâ giù zeke'o, 'bí 'dakò tí kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Rómánò zi'duù-vò (100) giù gí gí mì wó, bìndi yí giù 'deke tí wó jì yí, máa, ⁶ «Bòò mì ye gbele've mí to ta sé gbí tí wó ngé ndii gí, buù.»

⁷ Jézù mâ giù 'di có tí nò, yí giù 'visì có jì 'dakò tí nò, máa, «À ñikì ma. Ye kèjì gí bà 'vala yí.»

⁸ Káa 'dakò tí nò giù 'visì có jì Jézù, máa, «Ye 'vii tí 'duù ñínó náa wò 'ví gí gí 'bá mì ye lá, buù. 'Dè káa có ta nje lo cuki 'do tí bàndò tí nó kpónó náa wò kuu tí nò, wàa bòò mì ye bà 'de 'válá gí. ⁹ Tacó ye a 'duù ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro ye kuu tí , náa ye kù 'di có mì ndú. À delè kuu tí tàkò ye a ndâ àsikèrì mbe kù 'di có mì ye, náa ye má 'dè có jì 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú, máa, «Bàkà i ñínó!» Yí kù bàkà ; ye má 'dè có jì 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú, máa, «Ya éno!» Yí kù ya go có tí nò. Ye má tè'é tí 'duù máa, «Gì !» Yí kù gí go có mì ye nò. Ye má 'dè có jì bòò mì ye máa, «Bàkà i ñínó!» Yí kù bàkà i tí nò.»

¹⁰ Jézù mâ giù 'di ña có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò, nje wó giù 'dèè gí. Bìndi yí giù 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe kù ru ndi wó nó, máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, ye jé 'de 'bí 'duù gbaànjé mbe tee njembí wó mítí Mbíri, kpèti 'do gbí òkò tí yo tí ndâ Ìzìriyèlì, go i mì 'dakò tí nó lá. ¹¹ Ye kù 'dè có jì yo ta kponje tí wálá, máa, ndâ 'bí tende ña ndâ 'duù ta ndòngbú o wúnò bà kaa 'do muu to tí nó 'dáá gí gí bà zò i ta ndâ Àbìráámò ta Ìzákò, ta Jákóbè gbí gbèè ká'i ta líkí'o tí ndú gbí ngbàngà mì Mbíri. ¹² Bìndi àá bà giù mò yo tí ndâ Ìzìriyèlì, tí ndâ 'dóó 'vii gbí ngbàngà mì Mbíri nó gí gbí 'dí'di'o, tí bàndò bà wa gbí, ta bà zò gbí tì ta sé'i.»

¹³ Jézù mâ giù 'dè có jì ndâ mbè ndâ 'duù tí nó cee gí, yí giù 'visì có jì kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Rómánò tí nò, máa, «Má éno, ya gí 'bá mì lo, wàa có tí nó náa wò tee njembí lo á mítí nò bà bàkà tí gí, tacó wò ùnje gí, máa, ye kpèti má 'dè káa có ta nje ye sínò, bòò mì lo bà 'vala 'do gbí nò'o gí.» À káa póó bà 'dè có tí nò mì Jézù, bòò mì 'dakò tí nò giù a gí yaà 'do gbí nò'o mì wó gí.

Jézù 'vala ndâ na gê Piyétòrò ta ndâ 'bí 'duù 'do gbí ndâ nò'o

¹⁴ Jézù gii njè nó 'do bàndò bà 'de tí ndú ta kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Ròmánò nó ya gí 'bá mì Piyétòrò. Yí mà gii yee kà, yí gii 'de na gè Piyétòrò kuu tísì ta cò'o gbí dii wó. ¹⁵ Yí mà gii zèè 'bí niì tí nó, cò'o ngé gii dò 'do gbí dii wó gí. Bìndi yí gii a gí yaà ya gí bà bàkà i-zó-zò jì Jézù.

¹⁶ Ta 'dè'o mì gbèè rì tí nó nàa Jézù 'vala ta na gè Piyétòrò 'do gbí nò'o nò, ndâ 'duù gii kaa ndâ 'duù nìno ta ndâ i-gbì-muu ndú nó, ta ndâ 'duù nìno ta nò'o tí ndú nó ya tí jì Jézù. Jézù gii mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù tí nó ta nji có gbaànjé. Bìndi yí gii 'vala ndâ mbe nò'o, ¹⁷ go có tí nó nàa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà gí, máa, «Yí bà 'vala ndoo 'do gbí ndâ nò'o mì ndoo; yí delè kaa ndâ nji sé'i 'do gbí dii ndoo 'dáá gí,» nò.

Bà dù tí mbe ru ndi Jézù me có 'di lá

¹⁸ Jézù mà gii nò ndâ 'duù kaa gí gí mì wó me mbè ngé ndii gí, yí gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, ndâ yí di kàpá gí tìto. ¹⁹ 'Bí 'dakò tí mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà mà gii 'di có tí nó, yí gii 'visì có jì Jézù, máa, «Mbe nìbà i, àà bà ja ye 'do tàkò lo káa go ngo.»

²⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nó, máa, «Ndâ gùù mì ndâ ngàmbe kuu tí. Ndâ bàndò bà tẹrì mì ndâ nuù tí nó mbe kù o co gbí pípirì nó 'dáá gí kuu tí, káa bàndò bà tí tàmuu 'Vii-mi-'Dakò á mítí wálá.»

²¹ Mà gii zeke'o bà-i-nò 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù ru ndi Jézù nó gii 'dè có jì yí, máa, «Buù, si ye má ya gí bà duu ku bu ye, má kózò gí, bìndi ye 'ví dele ndi ye gí gí ba ru ndi lo.»

²² Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò có mì 'dakò tí nó, máa, «Gí gí bà ru ndi ye, wàa wò 'ví si ndâ ku 'ví duu ndâ 'dóó ku mì ndú.»

Jézù ro gundiri mí tiyò

²³ Bìndi bà 'dè có mì Jézù jì 'dakò tí nó, yí gii njè nó ya gí gbí gbâ, bìndi ndâ mbe tala có mì wó gii oloko gí tàkò wó gbí gbâ kà. ²⁴ Mà gii zeke'o, gundiri gii 'bità bà pì tí ña nìno nàa ngo kù gii 'bità có bà gbàngà gí gbí gbâ. Káa Jézù ta o tí nó kuu tísì kù tè rì gbí gbâ. ²⁵ Bìndi ndâ mbe tala có mì wó mà gii nò máa, i kù gii vóló-volo, ndú gii gbà yí 'do muu rì. Yí mà gii ziya gí, ndú gii 'dè có jì yí, máa, «'Vala ndoo, buù, tacó ndoo kù míi-mii!»

²⁶ Káa Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo kù cì gúku tacó yè? Yo tee njembí yo mítí Mbírì me jé'déé gí le!» Bìndi yí bà-i-nò gii a gí yaà, yí gii do mítí ndâ gundiri tí nó mbe kù pì nò, ta kàpá tí nó mbe kù gbàngà nò. Ndâ i tí nó só gii rò tiyò ngbi-ngbii gí.

²⁷ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù nàa ndú ta ndú gbí gbâ nò 'dáá gí, gii 'dèè gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «A ña wotí tí 'dakò yè ká éno, nàa ndâ gundiri ta kàpá kù 'di có mì wó nó?»

Ndâ 'bí 'dakò gbí to Gàdàrà ta ndâ i-gbì-muu ndú

²⁸ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii di ngo gí tìto kàpá á 'bí to ta rẹ to tí nó a Gàdàrà, ndú gii 'de ndâ 'bí 'dakò sósò'ò tí ndâ 'duù Gàdàrà, ta ndâ i-gbì-muu ndú, mbe co 'do gbí òkò ndâ muu'dú. Ndâ 'dakò tí nó tii tí ndú mítí kpokèjì tí nó mbe co rẹgbà ndâ muu'dú nò go ndâ gbù kàzà, tí ña nìno nàa gbèè 'duù mbe co tí kpokèjì tí nó jì ndú wálá. ²⁹ Káa à káa póó bà gii nò Jézù mì ndú, ndú gii 'bità bà tò kù, máa, «Ákoo 'vii mì Mbírì! À gbí muu lo a có bà bàkà ña yè ta ze? Wò gí tacó bà waa có mítí ze si 'dóó o tí nó gí kùro kálásê?» ³⁰ Káa ta o bà 'de tí ndú nó, ndâ kàdùrùkù me mbè kù zò i á 'dè gbí to tí nó. ³¹ Tacó éno, ndâ i tí nó gbí muu ndâ 'dakò tí nó, nò gii 'deke tí ndú jì Jézù, máa, «Wò má mòkò ze 'do gbí muu ndâ 'dakò tí nó gí, wò 'ví si ze 'ví ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí zò.»

³² Bìndi Jézù gii 'visì có ji ndâ i tí nò, máa, «Yo kaa ya !» Ndâ i tí nò bà-i-nò gii kaa 'do gbí muu ndâ 'dakò tí nò ya gí gbí muu ndâ kàdùrúkù go có mì Jézù nò. Bìndi ndâ kàdùrúkù tí nò gii njè ta ngèlè ta ndâ i tí nò gbí muu ndú, ndú gii oloko gí tà ngo 'do tì njà gángá ngo, bìndi ndú gii miì ta ngo léé gí.

³³ Ndâ mbe kù gbà ndâ kàdùrúkù tí nò gii kaa ya gí gbí gbata gí bà 'vanda ndi ndâ i tí nò mbe bàkà tí mítí ndâ kàdùrúkù, ta ndâ 'dakò tí nò sósò'ô ta ndâ i-gbí-muu ndú nó gbaànjé-gbaànjé ji ndâ 'duu. ³⁴ Ndâ 'duu gbí gbata mâ gii 'di ndâ có tí nò, ndú gii kaa 'do gbí gbata ya gí mì Jézù. Ndú mâ gii 'de yí gí, ndú gii 'deke tí ndú ji yí, máa yí njè nó 'do gbí to 'bá mì ndâ yí gí.

9

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹ Jézù mâ gii di ndi kàpá 'do gbí to Gádàrà gí tito gí gbí 'dóó gbata bà dù yí gí, ² ndâ 'duu gii làngà 'bí 'dakò mbe gbele've gí gí tí ji yí. Jézù mâ gii nò bà tee njembí ndú mítí wó, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, «Zèè njembí lo, 'viì mì ye, tacó à si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gí.»

³ Káa ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà gbí òkò tí ndâ 'duu tí nò mbe tì mí mì Jézù nò mâ gii 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú gii 'bità bà kọro có gbí njembí ndú, máa, «'Dakò tí nò kù bàkà tí wó tí Mbírì ta wotí tacó yè? Yí 'de wotí bà je à-cee-gí gítí vò i mì ndâ 'duu 'do kòtí 'di?»

⁴ Jézù mâ gii nò ña có tí nó náa ndâ mbe 'di gbí tàkù tí nò kù kọro gbí njembí ndú nó, yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kù kọro ña vò có éno gbí njembí yo tacó yè? ⁵ Bà 'dè có máa, «À je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì lo gí,» ká peteke , wèè, a peteke a bà 'dè có, máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví nò nó?» ⁶ Má éno, ye kpónó bà túbà ji yo máa àá mì 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duu á muu to tí nò.» Bìndi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpâ-sili mì lo, wàa wò 'ví ya gí 'bá.» ⁷ 'Dakò tí nò bà-i-nò ngé gii a gí yaà, bìndi yí gii njè nó kù ya gí 'bá go có mì Jézù nò. ⁸ Nje ndâ mbè 'duu tí nó mbe kaa ya gí mì Jézù nó 'dáá gí gii 'dèè ta gúku bà nò 'dakò tí nò kù nò nó gí. Bìndi ndú gii ùlù Mbírì tacó bà je ña wotí tí nò á ji ndâ 'duu.

Bà tè'è tí Màtéyò

⁹ Jézù mâ gii njè nó 'do tí bándò bà 'vala 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, yí gii nò 'bí 'dakò tí Jùdèyà tí mbe kù kili i-mírì mì ndâ Ròmánò, ta rè wó a Màtéyò, kù ki tí wó to á bándò bá gò i-mírì. Bìndi yí gii 'dè có ji Màtéyò, máa, «Gí gí bà ọ ndi ye.» Màtéyò bà-i-nò gii a gí yaà, bìndi yí gii ya gí bà ọ ndi Jézù.

Jézù zò i ta ndâ vò 'duu

¹⁰ Si Jézù kù zò i ta ọ tí nò á 'bá mì Màtéyò, ndâ 'bí ka nètè mì Màtéyò me mbè, ta ndâ ña ndâ 'bí 'duu mbe kù gbètèkè tàkù mì ndâ Jùdèyà gii kaa gí kù zò i ta ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gbí gbèè ká'i. ¹¹ Ndâ 'bí mbe kù kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà mâ gii nò ña i tí nò, ndú gii 'vee ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, «Mbe nìbà i ji yo kù zò i gbí ká'i ta ndâ 'duu ñinó mbe 'vii tí ndâ 'duu náa cèè 'duu 'ví zò i ta ndú gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà lá nó tacó yè»

¹² Jézù mâ gii 'di ña 'vé tí nó náa ndâ 'duu tí nò kù 'vee ta ndâ mbe tala có mì wó nò, yí gii 'visì có ji ndú, máa, «A ndâ 'duu ñinó ta sé'i tí ndú nó ká kù pà mbe yeè. Ndâ 'duu ñinó ta sé'i tí ndú wálá nó pà mbe yeè lá. ¹³ Má éno, yo 'viiki gbí có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbírì éno máa, «À tí ye tí Mbírì a go bà nò yè ọ ndâ 'duu; go bà ci mbelè ndâ nò ji ye tí ye wálá.»

Ye delè gí me tacó bà tè'é tí ndâ tó 'duù lá, ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i.»

'Vé gítí nderè bà kònò go mì ndâ mbe tala có mì Jézù lá

¹⁴ Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gii gí mì Jézù, bìndi ndú gii 'vee yí, máa, «Tacó yè, káa ze ta ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà kù kònò go ta ɾì bà kònò go mì ndâ Jùdèyà, káa ndâ mbe tala có mì lo kònò go lá?»

¹⁵ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Ndâ kpóló-kpolo kómbe mbe kò niì jé kù kònò go ta o tí nó náa kómbe ndú tí nó náa à kù ko niì mì wó gí 'bá nó má kuu ta ndú? Káa o bà je mbe kù kò niì tí nò 'do gbí òkò tí ndú bà gí ká gí, bìndi ndú bà gii kònò go ta o tí nò. ¹⁶ À da ngú kò mí pí ká kò lá. ¹⁷ 'Bí 'duù jé mbe fuu pe ngú cù mí gbí ká káɾà ñìnó ta gbí wó wuuku gí nó wálá. Tacó yí má bàkà éno, ta o tí nó náa pe ngú cù bà gii nì nó, káɾà tí nò bà ba gí. Bìndi yí bà bè gbí ndâ káɾà ta pe só gí. Tacó éno, à ta o 'dáá gí kù fuu pe ngú cù ká mí gbí kpóló-kpolo káɾà tacó bà kpolo tí ndâ pe ta káɾà.»

Jézù 'vala ndâ 'bí 'vinî ta 'bí niì

¹⁸ Káa si Jézù kálásè kù 'dè có jì ndâ mbe tala có mì Jòvànì, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù gii gí mì wó, bìndi yí gii zèè kò wó mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Nájú ye cee gí, káa ye kù 'deke a tí ye jì wò, máa wò 'ví ya gí bà tee 'bì lo mítí wó wàa yí 'ví 'vala jì ye.» ¹⁹ Jézù mâ gii nje nó kù ya gí 'bá mì gbolò 'duù tí nò, ndâ mbe tala có mì wó gii kaa kù ɾu ndi wó.

²⁰ Káa si ndú muu nó, 'bí niì náa mbelè kù yee tí wó ta ndoò muu 'bì-nje só gii gí có kápí Jézù, bìndi yí gii zèè nje bongo tí wó, ²¹ ta bà koɾo có, máa, «Ye kpètí má zèè káa nje bongo tí wó, ye bà 'de 'válá gí.»

²² Jézù mâ gii 'visì tí wó gí ndii, yí mâ gii ñò niì tí nò, yí gii 'dè có jì yí máa, «Zèè njembí lo, nájú ye, tacó bà tee njembí lo mítí ye 'vala wò gí.» 'Do tí bàndò tí nò, mbelè tí nó mbe kù yee 'do tí niì tí nò, nó ngé gii ɾò tíyò gí.

²³ Jézù mâ gii yee 'bá mì gbolò 'duù tí nò, yí gii 'de ndâ 'duù kù wa ku tà'i ta wotí ká tí. ²⁴ Bìndi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo nje gí sè 'do tà'i tí nò gí. Làmbu 'vinî tí nó cì me cí-cì lá. Yí kù tè a ɾì.» Káa ndâ 'duù tí nò gii 'bità bà ño Jézù ta ña có mì wó nó ñó-ño. ²⁵ Káa ndú mâ gii nje gí sè go có tí nò gí, Jézù gii ɾì gí tàkò ku 'vinî tí nò tà'i. Yí mâ gii zèè 'bì wó, 'vinî tí nó gii a ɾò tíyò. ²⁶ Tàwo ngú có tí nò gii ya cee gbí to tí nò 'dáá gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí mbe sú ɾo

²⁷ Ta o bà nje nó mì Jézù 'do bà 'vala nájú gbolò 'dakò tí nò, ndâ 'bí mbe sú ɾo sósò'ò gii ɾu ndi wó ta bà tò kù á tàkò wó ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Áá 'Viì kòtí Dàvídè tí Bìndi-Mbíɾì, áá 'Viì kòtí Dàvídè, ñò yé ɾo ze!»

²⁸ Jézù mâ gii ɾì gí tà'i ta o bà yee yí 'bá gí, ndâ mbe sú ɾo tí nò gii ɾì gí tàkò wó. Bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «Yo wálá ùnje gí, máa ye bà 'vala yo gí?» Káa ndú gii 'visì có jì yí, máa, «Ze ùnje gí, buù.» ²⁹ Jézù mâ gii 'di có tí nó náa ndâ mbe sú ɾo tí nò 'visì gí tàkò 'vé mì wó nó, yí gii gbala ɾo ndú ta bà 'dè có jì ndú, máa, «Ye bà njaanga ɾo yo gí, tacó yo ùnje ta njembí yo gbaànjé gí, máa wotí bà bàkà éno kuu tí ye.» ³⁰ Jézù mâ gii 'dè có tí nò, ɾo ndâ mbe sú ɾo tí nò só nó gii njaanga tí gí. Bìndi yí gii 'dè có jì ndú ta wotí tí, máa, «Yo kpolo tí nje yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'ví 'di có máa a ye ká njaanga ɾo yo nó lá.» ³¹ Káa ndâ 'dakò tí nò mâ gii nje nó 'do bà-i-nò gí, ndú gii nó ta bà ma ɾè Jézù ta ndi tí ndâ 'bá 'dáá gí.

Jézù 'vala 'bí 'dakò tí mbe 'dè có lá ta i-gbí-muu wó

³² À káa pòó bà nje nó mì ndâ 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ɾo ndú nó gí, à gii gí ta 'bí 'dakò mbe 'dè có lá ta i-gbí-muu wó jì Jézù. ³³ Jézù mâ gii mòkò i tí nò 'do gbí muu 'dakò tí nò gí, 'dakò tí nò ngé gii 'bità bà 'dè có. Bìndi nje ndâ mbè ndâ 'duù tí

nó mbe tí mí mì Jézù nó gii 'dèè gî. Bìndi ndú gii 'bìtà bà 'dè có gbí òkò tí ndú, máa, «À jé nò 'bí ña i go éno 'bá Ìzìrìyélì lá.»

³⁴ Káa ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà a gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò ñìndi ndú gii 'visì có gí tàkò có tí nò, máa, «A Gba-vò-i, tí gba mì ndâ i-gbí-muu, ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù jì yí.»

Jézù nò yê ɾo ndâ 'duù

³⁵ Gbì ndâ o tí nò, Jézù gii nò nó cee gbí ndâ gbata, ta ndâ ví bàndò á sè 'do gbí ndâ gbata 'dáá gî, kù nìbà i, ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí có bà dù Mbíri tí gba jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri, delè ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ ña ndâ nò'o ta ndâ sé'i 'dáá gî.

³⁶ Káa yê ɾo bà nò ndâ mbè ndâ 'duù tí nò náa Jézù kù nò ta bà nìbà i jì ndú nò gii bàkà yí ngé ndii gî. Tacó à tí ndú a gúku, ndú delè nò 'dóo i ñìnó náa ndâ yí 'ví bàkà nó lá, tacó 'duù kùɾo ndú wálá, go ndâ rómbo ta mbe gbà ndú wálá. ³⁷ Bìndi yí gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ndâ i tacó bà kili 'do gbí ñí ògbù ngé, káa muu ndâ mbe bàkà nèté me ñí'dí. ³⁸ Má éno, yo 'deke tí yo jì mbe ñí, tacó wàa, yí 'ví tuu ndâ mbe bàkà nèté me mbè tacó bà kili ndú.»

10

Jézù ɾuka ndâ tú mì wó muu'bi-nje só

¹ Jézù gii ɾuka ndâ 'bí 'duù muu'bi-nje só 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ ña ndâ nò'o 'dáá gî á bìndi wó jì ndú.

² Ñìnó a ɾè ndâ 'duù tí nó muu'bi-nje só náa Jézù ɾuka ndú nò: ndâ kpédélé 'duù a ndâ Sìmonè tí nó ta 'bí ɾè wó a Piyétòrò nò, ta ná'vindí wó Àndèréyà, bìndi a ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'viì mì Zèbidéyò, ³ ta Filípò, ta Bàràtòlòméyò, ta Tòmázò, ta Màtéyò tí mbe kili i-míri, ta Jákòmò tí 'viì mì Àliféyò, ta Tàdéyò, ⁴ ta Sìmonè tí nó tí tó 'viì-'bá nò, ta Júdà Ìsikàriyótè tí mbe ba ngbù wó tí Jézù.

⁵ Bìndi Jézù gii tuu ndâ 'dakò tí nò muu'bi-nje só náa yí ɾuka ndú tí ndâ tú mì wó nò, káa ta kùɾo bà tuu ndú, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú, máa, «Yo 'ví 'dò kò yo gbaànjé mí gbí to mì ndâ 'duù ñìnó mbe kù ùlù ndâ 'bí tende ña i bìndi Mbíri nó lá.

Yo delè 'ví ya gí gbí ndâ gbata á gbí to Sàmáriyà lá.

⁶ Yo ya a i gí mì ndâ Ìzìrìyélì tí ndâ mbe gíri á go ndâ rómbo gî,

⁷ wàa yo 'ví kò-kò jì ndú, máa, «Kùɾo o bà gí Gba-gbíri kpónó dooko gí!»

⁸ Yo 'ví 'vala ndâ mbe nò'o,

yo 'ví 'vala ndâ ku,

yo 'ví ɾo kútí ndâ mbe cì,

yo 'ví mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù.

Yo sì wotí bà bàkà ndâ i tí nò náa ye 'deke ndú jì yo nò me sí-sì lá. Má éno, yo delè 'ví je mboo tàkò bà bàkà ndú 'do mì ndâ 'duù lá.

⁹ Ta o tí nó náa yo má kù ya gí muu nó, yo 'ví je 'bí làmbu i tacó bà sì ta ndâ 'bí i ngé gí lá.

¹⁰ Yo 'ví je ndâ 'bí bòngò ta ndâ 'bí tàrà tacó bà 'visì ta ndâ ñìnó á tí dùi yo nò á kùɾo kà lá.

Yo delè 'ví zèè 'bí i go mù-kóró mí 'bí yo tacó bà kpolo tí yo lá. Tacó 'duù má ka wu'o gî, áá bà sì yí sínò wálá.

¹¹ Yo má yee tí to, yo 'ví pà a 'bá mì 'duù ñìnó mbe nì «Yo ndi ye nò» jì yo ta njembí wó gbaànjé, wàa yo 'ví dù tí, yee tí o bà ñjè nó mì yo 'do tí to tí nò.

12 Yo má yee tí 'bá, yo 'ví nì <Ze yee gî> ji ndâ mbe 'bá ta bà cù 'dê ngo cù yo tù-tù-tù mítí ndú. 13 Ndú má nì <Yo ndi ze nò> ji yo ta 'dê njembí ndú, yo 'ví dù ta ndú. Káa ndú má biya bà 'visì 'vé ji yo gî, yo 'ví ndii ta nó mì yo, ta nambeè tí nó gbí njembí yo náa yo máa Mbíri 'ví bàkà ji ndú nò.

14 Yo má yee tí to, káa ndâ 'duù má te wiři mítí yo lá, ndú delè má sè tù ndú tí có mì yo náa yo kù 'dè ji ndú nó lá, ta o tí nó náa yo má kù 'visì tàmuu yo gítí to tí nò, nó, yo 'ví gbà njú to, to tí nò 'do tí kò yo gî. Nìndò tacó bà tùbà ji ndâ mbe to tí nó máa, Mbíri bà waa có mítí ndú, káa à me 'do gbí có mì yo lá. 15 Ye kù 'dè có ji yo ta 'vére tí wálá, máa, Mbíri bà waa có mítí ndâ mbe to tí nó ta ndòngbù o ta wotí tí ndii bà doo ndâ gbata Sòdómà ta Gòmórà á mì wó ta wu táánò nó gî.

16 Ye kù tuu yo gí gbí òkò tí ndâ 'duù ta zí'i 'bì yo tacó bà kpolo ta tí yo wálá, go ndâ rómbo á kùro ndâ siingì. Má éno, yo 'ví si ọ yo 'ví dù ngílí-ngílí go ọ àca'ba. Wàa njembí yo 'ví dù 'dèè kpóo go bèègú.

17 «Yo delè 'ví te mí gbí muu yo máa, ndâ 'duù kèjì gí bà kaa yo ya tí gí gbí ndâ ngbàngà mì ndâ Jùdéyà. Bìndi ndâ gba bà gii waa có mítí yo máa, à gbì yo mí kùro ndâ 'duù. 18 Áá bà jaka yo ta wotí ya tí gí kùro ndâ kpo-kpò 'duù ta ndâ kpo-kpò gba á muu ye. Káa nìndò bà njaanga ji yo a kpokèjì bà ma có tí ye ji ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ 'duù nìndò náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nò. 19 Káa ta o tí nó náa ndú bà gii zèè yo nò, njembí yo 'ví si bà mù éno máa, yo bà ya gí bà 'dè á kùro ndâ kpo-kpò 'duù kà a ọ có yè wè, mí to. Njembí yo delè 'ví mù éno máa, yo 'ví 'dè a ọ có yè wè, nó lá. Áá bà wu có tí nó náa yo 'ví 'dè nó mí gbí nje yo ká kùro kà. 20 Tacó ta o tí nó, à me káa yo ká bà 'dè 'dóo có mì yo á 'do gbí muu yo lá. A Bèri mì Bu ye ká bà je wotí bà 'dè có ji yo.

21 «Ta o tí nó, ndâ 'duù bà sì ndâ ná'vindí ndú ta ndâ 'viì mì ndú ji ku. Ndâ 'viì delè bà 'visì tí ndú tacó bà pà kpokèjì bà ziki ndâ mbe jò ndú. 22 Ndâ 'duù 'dáá gí bà gii sogo yo á muu ye ta o tí nó. Káa 'duù nìndò gbí òkò tí yo mbe 'dò kò wó mí to tí kpòo yee tí ndòngbù o bà mèèkè ndâ i tí nó tí yo nó ká bà 'de 'wálá. 23 À má kù mèèkè'i tí yo ta o tí nó gbí 'bí gbata, yo 'ví kaa ta ngèlè 'wálá ya gí gbí 'bí. Káa ye kù 'dè có ji yo ta 'vére tí wálá, máa, 'Viì-mì-'Dakò bà gí gí muu to tí nó si yo nò 'bá mì ndâ Ìzìriyéli 'dáá gí cee lá. 24 Mbe kù tala i me gbolò ndii 'duù tí nó mbe kù nìbà i ji yí nó lá; bòò delè me gbolò ndii mbe tí wó lá. 25 À tè ta mbe tala i káa bà je muu mì mbe nìbà i ji yí mítí wó; à delè gii tè ta bòò káa bà je muu mbe tí wó mítí wó. Káa ọ bu-'bá má mì ndú a Gba-wàtà, ndú bà gbì mí muu ndâ 'viì mì wó a ndâ vò ọ mbe ndii nìndò gí.

26 «À má éno, yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá. Tacó ndâ ọ ndâ i tí nó 'dáá náa ndâ 'duù kù ngùù ndú kpónó nó bà 'vanda 'dáá gí sè gí. Delè ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè mí tàbèngì nó bà dù á ká wálá. 27 Yo bà gii kò-kò ta ndâ có tí nó náa ye kpónó kù 'dè ji yo gbí 'dí'di'o nó á ji ndâ 'duù gbí ngbàà ọ. Bìndi yo bà gii kò-kò ta ndâ có tí nó náa ye kù 'dè ji yo á gbí ngàngbùùtù nó 'do pí cèléngé ji ndâ 'duù. 28 Káa yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá, tacó 'bí i gbaànjé mì ndú náa ndú bà bàkà ta yo, á bìndi bà zi yo mì ndú nó wálá. Yo cì gúku a i tí Mbíri, tacó wotí bà zi yo ta wotí bà waa có mítí yo bìndi bà zi yo mì wó kuu tí wó. 29 Yo tala bà zeke ndâ víi nuu tí nó tí ndâ nařù nó gí. 'Bí làmbu i náa 'duù bà 'de gbí ndú gbaànjé wálá. Káa 'bí gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú mbe cì gí, káa Bu yo ọ bà ku wó lá, nó wálá. 30 Káa à má gítí yo, yí 'deke ndâ nji se muu yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. 31 Má éno, yo 'ví cì gúku lá, tacó yo kùro Mbíri a ndâ kpóló-kpolo i ndii ndâ nařù gí.

32 «Má éno, 'duù má si ye tí i á kùro ndâ 'duù á muu to tí nó, ye delè wúnò bà si 'duù tí nó tí i á kùro Bu ye á gbíri. 33 Káa 'duù má biya ye á kùro ndâ 'duù á muu to tí nó, ye delè wúnò bà 'visì kapí ye gítí 'duù tí nó á kùro Bu ye á gbíri.

Có mì Jézù a i mbe njèè gbí òkò tí ndâ 'duù

³⁴ «Yo si bà je mbí yo éno máa, ye gí ji yo ta ngú có mbe 'dèè njembí yo nò mí to. ³⁵ Có tí nó náa ye gí tí nó a có mbe njèè gbí òkò tí ndâ 'vii ta ndâ bu ndú, ndâ niì ta ndâ nájú ndú. Có tí nó bà njèè gbí òkò tí ndâ nawu ndâ 'vii ta ndâ niì mì ndâ 'vii mì ndú. ³⁶ Ndâ mbe sogo 'duù gí mì ku bà dù káa ndâ 'dóó 'vii mì wó.

³⁷ «'Duù má zèè có tí ndâ bu wó ta nawu wó kpolo ndii có tí ye gí, ña 'duù tí nó bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá; 'duù delè má zè nìkì kpolo ma a ndâ bà wó ta ndâ nájú wó co tí ye, ña 'duù tí nó bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá. ³⁸ 'Duù má ùnje gítí bà kònò sé'i go ye wàa yí 'ví gí gí bà ru ndi ye lá, yí bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá. ³⁹ 'Duù mbe koṛo có kpolo ma ká gítí 'válá muu to tí nó bà 'de vò i bìndi ku mì wó. Káa 'duù ñinó mbe sì miṛi wó muu to tí nó ji ku a i gítí nèté mì ye ká bà 'de 'válá á bìndi ku mì wó.

⁴⁰ «'Duù mbe te wiṛi mítí yo ta rẹ ye, te wiṛi tí nó a i mítí ye, káa ndâ mbe te wiṛi mítí ye, te wiṛi tí nó a i mítí mbe tuu ye. ⁴¹ 'Bí 'duù má te wiṛi mítí mbe 'dòkò có mì Mbíri ta rẹ mì Mbíri, Mbíri bà je 'bí tó i tí nó náa yí bà je ji mbe 'dòkò có mì wó nò nó ji 'duù tí nó gí. 'Bí 'duù delè má te wiṛi mítí tó 'duù gítí tó rẹ 'duù, tí nó, Mbíri bà je 'bí ña tó i tí nó náa yí tí Mbíri bà je ji tó 'duù tí nó nó ji 'duù tí nó mbe te wiṛi mítí wó nó gí. ⁴² Káa ye kú 'dè có ji yo ta yúco, máa, 'duù kpèti má cu káa cèe 'dè ngo mì lú nó sínò 'do gbí kára ji 'bí ña 'duù ñinó náa rẹ wó gbí u 'duù wálá ngé gí tacó náa táangbà 'duù tí nó a mbe tala có mì ye, yí bà 'de tó i tàkò ngo mì wó nó kpèkù.»

11

¹ Jézù mà gii cee ta nèté bà kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó muu 'bi-nje só náa yí ruka ndú nó gí, yí gii njè nó 'do bàndò tí nó kú nò ta ndi gbí ndâ gbata mì ndâ Jùdèyà kú ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndâ 'duù.

À zèè Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà

² Ta o tí nó si Jézù kú ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndâ 'duù ta ndi gbí ndâ gbata nò, Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù a i gbí zàà. Jòvànì mà gii 'di tàwo ndâ i tí nó náa Jézù tí Bìndi-Mbíri kú bàkà nó si yí gbí zàà kà, yí gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó máa ndú ya gí bà 'dè có ji Jézù, máa, «A Jòvànì tí nó tí mbe kú caka tí ndâ 'duù nó ká tuu ze, máa, ze gí gí bà 'vee wò, máa, ³ wò a 'duù tí nó náa ze kú ù bà gí yí 'do mì Mbíri nó, wèè, 'duù mì ze náa ze kú ù bà gí yí nò ká kpokèjì kálásè?»

⁴ Ndâ tú mì Jòvànì mà gii ya gí bà 'vee Jézù go co tí nó náa Jòvànì tuu ta ndú nò, Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà dìtà ndâ có ñinó náa yo 'di ta tù yo nó, ta ndâ i ñinó náa yo ò ta ɾo yo nó ji Jòvànì: ⁵ Ndâ 'duù ñinó táánò náa ɾo ndú yoo gí nó, kpónó kú zeke'o. Ndâ 'duù ñinó táánò ta kò ndú mbe gbele've gí nó, kpónó kú nò nó. Ndâ kà cì kpónó yuku 'dáá 'do tí ndâ 'duù ñinó táánò ta cì tí ndú nó gí. Ndâ 'duù ñinó táánò tí ndâ mbe sú tù nó kpónó kú 'di có. Ndâ 'duù ñinó táánò mbe cì tí yú ku gí nó, 'vala ndi ndú gí. À kú ma Banga-Ngú-Có ji ndâ yè. ⁶ Yo delè 'ví 'dè có ji Jòvànì, máa, 'duù ñinó mbe tee njembí wó kácáá mítí có mì ye nó a mbe tó pá.»

⁷ Káa si ndâ tú mì Jòvànì kú gii bàkà có bà dele ndi ndú, Jézù gii 'bità bà 'vee ndâ 'duù gítí Jòvànì, máa, «Gbí ndâ o tí nó táánò náa yo kú kaa ya gí mì Jòvànì si yí gbí kángáá nga ngoò nó, yo ta o tí nó kú koṛo có máa yo kú ya gí bà ò a 'di? Gí bà ò 'bí 'duù ñinó ta 'dóó kóṛó-koṛo có mì wó wálá, mbe kú tè ká gí tàkò có mì ndâ 'bí ka wó nó? Káa à má me éno lá, ⁸ yo kaa ya gí bà ò a 'di? Gí bà ò 'bí 'duù mbe zaa ta banga bongo? Áá bà dù me éno lá, tacó ndâ mbe zaa ta ndâ banga bongo kú dù a i 'bá mì ndâ kpo-kpò gba. ⁹ Nògí, má éno, yo táánò kaa ya gí sè gí gbí kángáá nga ngoò gí bà yè? Yo kaa ya me gí bà ò mbe 'dòkò có mì Mbíri lá? À éno. Ye kú 'dè có ji yo

ta yúcó, máa, 'duù tí nò a gbolò 'duù ndii mbe 'dòkò có mì Mbířì gí. ¹⁰ Tacó Jòvání a 'duù tí nó náa à cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì Mbířì máa, Mbířì máa, <Ye bà tuu tú mì ye gí kùro lo, gí bà 'viindi kpokèjì ù ta ndi lo,> nò. ¹¹ Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó, máa, 'do gbí òkò tí ndâ 'viì tí nó 'dáá gí náa a ndâ niì ká jò ndú nó, 'bí 'duù gbaànjé mbe gí tí gbolò 'duù ndii Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù yee tí kpónó wálá. Kpèti ká éno, 'bí 'duù òkò tí táángbà 'duù sínò gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó tí ndâ Bòò-gba mì Gba-gbířì nó a gbolò 'duù ndii Jòvání gí. ¹² Káa 'do tí o bà 'bità bà kò-kò mì Jòvání ta có mì Mbířì di tí wúnó, 'bá mì Gba-gbířì kù mbu jì bà te ta wotí, ndâ vò 'duù kù paa ta zèè ta wotí. ¹³ Káa kùro bà gí Jòvání, Mbířì táánò je wotí bà 'dè-kòcò a i jì ndâ Mòze ta ndâ mbe 'dòkò có mì wó tí Mbířì. ¹⁴ Yo má ùnje gítí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì ta ndâ có mì Mòze gí, Jòvání a Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbířì, náa ndú 'dè có máa yí bà dele ndi wó gí tacó bà gí gí bà 'viindi kpokèjì kùro bà gí Bìndi-Mbířì nò. ¹⁵ Má éno, ndâ 'duù òkò ta tù bà 'di có tí muu ndú nó 'ví 'di có!

¹⁶ «Káa ye kpónó 'ví 'vii yo ndâ 'duù tí nó á gbí o tí nó, nó mítí ña yè dú? Yo gbí ro ye ká go ndâ víi 'viì mbe kili kù ño 'di gbí dùpì, ndú má gii ñò ndâ 'bí ka ndú víi 'viì mbe kili ta ba muu ndú tende, ndú gii tè'é tí ndú máa, ¹⁷ <Yo gí gí mì ndoo, wàa ndoo 'ví ño 'di bà dù ru.> Káa ndâ ka ndú nó gii biya gí. Bìndi ndú gii tè'é tí ndú káká'i, máa, <Yo gí gí mì ndoo, wàa ndoo 'ví ño 'di bà wa ku.> Káa ndâ ka ndú nó gii biya delè gí. ¹⁸ Tacó Jòvání táánò me mbe zò i lá, yí delè me mbe ñjù pe lá, káa ndâ 'duù gii kili nje ndú mítí wó, máa, <A i ká gbí muu wó.> ¹⁹ 'Viì-mì-'Dakò gii gí ñindi wó ta bà zò i, delè ta bà ñjù pe, ndâ 'duù káká'i gii 'visì nje ndú éno, máa, <Yí a mbe gàmàtà, tí vò mbe ñjù pe, tí kómbe ndâ mbe kù gò i-míri, tí ndâ mbe bàkà vò i!> Káa kpèti ká éno, à ñò bà 'di gbí-o mì Mbířì ni mítí ndâ cè bà i mì wó.»

Jézù 'deke tí ndâ 'duù gbí ndâ gbata tí nó á yì kàpá Gàliléyà nò

²⁰ Bìndi Jézù gii 'bità bà 'deke tí wó ta sé có gítí ndâ 'duù gbí ndâ gbata tí nó náa yí bàkà ndâ serè ta ndi gbí ndú nò, tacó ndú biya bà 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gí. Máa, ²¹ «Yo ndâ 'duù gbí gbata Kòràzìni ta ndâ 'duù gbí gbata Bètìsàyídà bà dù á nje ! Tacó ye táánò má bàkà ndâ kpo-kpò serè tí nó náa ye bàkà jì yo nó a i jì ndâ 'duù gbí ndâ gbata Tíró ta Sídónì, ndú kpónó dù zùkùù gítí ndâ vò i mì ndú sàà gí. ²² Káa ye kù 'dè có jì yo ta yúcó, máa, Mbířì bà waa có mítí yo wúnò ta ndòngbù o ta wotí tí ndii ñindi ndâ 'duù gbí gbata Tíró ta ndâ 'duù gbí gbata Sídónì gí. ²³ Káa yo, ndâ 'duù gbí gbata Kàpàrànwùmù! Yo táánò máa yo bà oko tí yo éno yee tàrì? Mbířì wúnò bà kaa yo mítí vò bàndò á bìndi ku mì yo. Tacó ndâ serè mì ye táánò náa ye bàkà ndú jì yo nó má a i jì ndâ 'duù gbí gbata Sòdómà, Mbířì táánò bà doo Sòdómà wálá. ²⁴ Má éno, yo kpolo tí yo máa Mbířì bà waa có mítí yo ta ndòngbù o ta vò tí ndii bà doo ndâ 'duù mì wó á Sòdómà ta wu gí.»

Jézù yù gbí tí wó jì ndâ yé

²⁵ Ta o tí nó Jézù gii 'deke tí wó jì Mbířì, máa, «Ye 'dè ñikì maa jì wò tí Bu ye, tí mbe tí ndâ gbířì ta to, tacó bà 'dè gbí tí lo jì ndâ 'duù òkò ta ro ndú mbe njaanga kálásé nó, si ndâ mbe 'di gbí-o mí to. ²⁶ Ìyoo, Bu ye, ye ùnje gí máa, àá táánò ñikì tí lo éno.

²⁷ «Wò tí Bu ye kaa ndâ i 'dáá gí á mí 'bì ye gí. 'Bí 'duù gbaànjé mbe 'di gbí 'Viì mì lo muu to tí nó wálá, à káa wò tí Bu ye. 'Bí 'duù gbaànjé delè mbe 'di gbí lo tí Bu ye á muu to tí nó wálá, à káa ye tí 'Viì mì lo, gii toko mítí ndâ 'duù òkò ta go bà tùbà tí lo jì ndú tí 'Viì mì lo nò.

²⁸ «Wo yo má co ta bà bàkà du nèté gí, wo yo má co ta bà te du i gí, yo gí gí mì ye, wàa yo 'ví tèwo yo. ²⁹ Yo zèè nje kòrì tí nó á pààpì ye nò, wàa ye 'ví ñibà bà làngà kòrì jì yo, tacó ye a mbe zèè ndâ 'duù ta pètékè 'bì, tí mbe 'dè njembí, wàa yo 'ví

tèwo yo. ³⁰ Tacó bà te koṛi tí nó á pààpì ye nó kpolo lá, ká'í tí nó náa ye kù làngà nò delè me duù lá.»

12

Có gítí ɾi bà wotí gbí tàkù m̀ì ndâ Jùdèyà

¹ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkù m̀ì ndâ Jùdèyà gbaànjé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có m̀ì wó kù nò ndô ta ndi gbí ndâ nji, ndâ mbe tala có m̀ì wó gù nò ta bà kpaṛaka muu cù kù zò tí 'veè gítí go. ² Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkù m̀ì ndâ Jùdèyà mâ gù nò ndú tí, ndú gù 'dè có ji Jézù ta kpo tàkòcò, máa, «Ijò káa ɾa i tí nó náa ndâ mbe tala có m̀ì lo kù bàkà nò gi! ɾa i tí nó kpónó náa ndú kù bàkà nò me i bà báká-bákà ta ɾi bà wotí gbí tàkù m̀ì ndoo tí ndâ Jùdèyà lá.»

³ Káa Jézù gù 'visì có ji ndú, máa, «Yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà m̀ì Mbíri gítí ɾa i tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba m̀ì ndoo tí ndâ Jùdèyà bàkà táánò ta o tí nó náa go bàkà ta ndú ta ndâ mbe ko tàkò wó nó lá? ⁴ Có tí nó gítí bà ɾi Dàvidè gí tà 'bá-Mbíri, bìndi yí gù kaa ndâ kù kò tí nó náa à ci ndú ji Mbíri gí, ya tí ji ndú ta ndâ mbe kù ko tàkò wó, bìndi ndú gù zò ta ndú nó? Yo jé 'di lá? Káa à kù zò ndâ kù kò tí nó náa à ci ndú ji Mbíri gí nò gbí tàkù m̀ì ndoo tí ndâ Jùdèyà káa ndâ bu-Mbíri cuki.

⁵ «Yo má 'deke ɾinò lá, yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà m̀ì Mòze máa, bà bàkà nèté gítí i-cí-ci m̀ì ndâ bu-Mbíri ta ɾi bà wotí me vò i lá nó, lá? ⁶ Káa ye kù 'dè có ji yo, máa, 'bí i mbe me gbolò á co tí 'bá-Mbíri gí kpónó kuu nô. ⁷ Yo táánò má 'di gbí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà m̀ì Mbíri máa, Mbíri máa, «À tí ye a go nambeè; go bà waa mbelè tí ye wálá» nó gí, yo kùtáa bà waa có mítí ndâ 'duù ɾinó ta vò i m̀ì ndú wálá nó wálá, tacó a yê ɾo ndú ká bà dù tí yo. ⁸ Tacó 'Viì-mì-'Dakò a mbe tí ɾi bà wotí gbí tàkù m̀ì ndâ Jùdèyà.»

Jézù 'vala 'bí 'dakò náa 'bì wó pizoo gí

⁹ Bìndi Jézù gù nje nó 'do bà-i-nò ya gítí 'bí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gbaànjé. ¹⁰ Bìndi yí gù 'de 'bí 'dakò náa 'bì wó gbaànjé pizoo gí, gbí òkò tí ndâ 'duù á kà. Ndâ 'bí 'dakò ta go bà pà kpokèjì bà kpì ngbàngà tí Jézù tí ndú mâ gù nò Jézù, ndú gù 'vee yí, máa, «Bà 'vala 'duù ta ɾi bà wotí gbí tàkù m̀ì ndoo tí ndâ Jùdèyà a vò i?»

¹¹ Káa Jézù gù 'visì có ji ndú, ta bà 'vee ndú, máa, «I-kó-ko m̀ì 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo nó kpónó má 'va tí gbí gù ta ɾi bà wotí, yí bà ya gí bà ja yí 'do gbí gù tí nó gí sè wálá? ¹² Káa có tí 'duù kpolo ndii có tí i-kó-ko gí! Má ènò, bà bàkà tó i ji 'duù ta ɾi bà wotí dú.» ¹³ Bìndi Jézù gù 'dè có ji 'dakò tí nó ta pizô 'bì wó nó, máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» 'Dakò tí nó mâ gù ya'va gbí 'bì wó go có tí nó náa Jézù 'dè ji yí nó, wu gù gí gí gbí 'bì wó gí. ¹⁴ Ndâ mbe kpolo tí tàkù m̀ì ndâ Jùdèyà mâ gù nò bà 'vala 'dakò tí nó m̀ì Jézù ta ɾi bà wotí, ndú gù kaa ta bà muu ndú ya gí ndii 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó tacó bà pà kpokèjì gítí bà zi Jézù.

Jézù tí 'dè 'duù

¹⁵ Có wàtà m̀ì ndâ mbe kpolo tí tàkù m̀ì ndâ Jùdèyà mâ gù 'va tí gbí tù Jézù, yí gù nje nó 'do bàndò tí nó gí. Káa ndâ 'duù me mbè gù kaa gí tàkò wó. Bìndi yí gù 'vala ndâ mbe nò'o 'dáá gí. ¹⁶ Káa yí gù kpo-gbì-tà-tù ndú máa, ndú 'ví kpolo tí nje ndú 'do tí ɾè yì, tacó go wo tí wó wálá. ¹⁷ Jé ká go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có m̀ì Mbíri 'dè sàà gí, máa, Mbíri máa,

¹⁸ «Ijìnó a bòò m̀ì ye náa a ye ká cu 'bì ye mítí wó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù.

Yí a bà ɾo ye, tí bà njembí ye, tí wú-gbì-ɾé ye.

Ye bà si Bèri m̀ì ye 'ví je wotí ji yí,

tacó wàa yí 'ví nìbà yúco m̀ì ye ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.

¹⁹ Yí bà 'dèèkè mà ta bà tò kù wálá.

'Bí 'duù bà 'di kòcò wó ta ndi tí ndâ kpokèjì wálá.

²⁰ Yí bà dù tí mbe zèè ndâ 'duù ñìnó ta wotí tí wó ndii ndú gî nó ta pétékè 'bì. Yí bà 'vala ta ndâ 'duù ñìnó ta dúú kpokèjì tí ndú wálá nó lèè éno, yee tí o bà lò muu gîrì mî ndâ 'duù jì yúco.

²¹ Ndâ 'duù 'dáá gî bà gîi koro 'válá lì ká mítí wó.»

Ndâ mbe kpolo tí tàkù mî ndâ Jùdéyà máa a Bèlìzèbùlù ká je wotí bà bàkà ndâ serè jì Jézù

²² Bìndi ndâ 'duù gîi gî ta 'bí 'dakò tí mbe sú ro, ta i-gbì-muu wó mbe tii bà 'dè có 'do tí wó gî. Bìndi Jézù gîi 'vala yí 'do gbí ndâ nò'o mî wó nò 'dáá gî. Yí bà-i-nò gîi 'bità bà ñò ndâ i, ta bà 'dè có. ²³ Nje ndâ 'duù 'dáá gî gîi 'dèè gî. Bìndi ndú gîi 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Ñìnó 'ví dù a 'Viì mî Dàvidè ká nó?»

²⁴ Káa ndâ mbe kpolo tí tàkù mî ndâ Jùdéyà má gîi 'di có mî ndâ 'duù tí nò, ndú gîi 'visì có gí tàkò, máa, «A Bèlìzèbùlù tí Gba-vò-i ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù jì yí.»

²⁵ Káa Jézù má gîi ñò ña bà koro có mî ndâ mbe kpolo tí tàkù mî ndâ Jùdéyà nò, yí gîi 'visì có jì ndú, máa, «Có mî ndâ bòò mî gba má toko lá, gba tí nò bà zogo 'bá wálá. Có mî ndâ 'duù gbí gbata mî ndú má toko lá, gbí gbata tí nò bà dù wálá. Có mî ndâ 'duù á njejèjì mî ndú delè má kili tí lá, 'bá tí nò gí bà sî tí wálá. ²⁶ Má éno, Gba-vò-i má kù mòkò Gba-vò-i 'do gbí muu ndâ 'duù, Gba-vò-i bà gîi zèè 'bá ée? ²⁷ À má dú káa yúco máa Bèlìzèbùlù tí Gba-vò-i ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù jì ye, à 'ví dù a 'di ká kù je wotí bà ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù jì ndâ kpo-kpò mbe kù ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù gbí òkò tí yo? Yo 'vee ndú wàa ndú 'ví waa có tí nò jì ndoo. ²⁸ Káa ye má kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mî Bèrì-mì-Mbìrì, gbí có tí nò go éno máa, Mbìrì gîi tí gba mî yo gî.

²⁹ «'Bí 'vé káká'i náa yo 'ví te mí gbí muu yo a ñìnó máa: 'Duù bà rì gí tà'i mî wu 'dakò tacó bà tuṛu ndâ ká'i mî wó ta wotí ée? Sè káa ñìnó máa mbe ngbà tí nò 'ví dù a ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí, má wálá ndí bà dù ká tó kà. ³⁰ 'Duù má me 'duù mî ye lá, yí a ka ye mbe có. Mbe biya bà kili i ta ye gî, a mbe jaaka gbí i. ³¹ Má éno, ye kù 'dè có jì yo máa, Mbìrì bà je à-cee-gî jì ndâ 'duù gítí ndâ 'bí ña vò i mî ndú, ta ndâ ña zu có ñìnó náa ndú 'dè gítí wó tí Mbìrì nó 'dáá gî, gî; káa ndâ mbe 'dè zu có gítí Bèrì-mì-Mbìrì bà 'de à-cee-gî wálá. ³² Mbìrì delè bà je à-cee-gî jì 'duù mbe 'dè zu có gítí 'Viì-mì-'Dakò gî; káa 'duù má 'dè zu có gítí Bèrì-mì-Mbìrì, Mbìrì bà je à-cee-gî jì yí muu to tí nó wálá. Yí delè bà je à-cee-gî jì yí bìndi ku mî wó wálá.

³³ «Ndâ kù i gbí ñjì má ta banga tí ndú, ndú kù jò ta banga tí. Káa ndú má soloko gî, banga tí bà jò ndú wálá. À ñò banga kù i ni ká mítí ña bà jò yí. ³⁴ Yo kù bàkà nambeè-nje ta ndâ 'duù, káa njembí yo go já kpoo. Tacó 'duù ta o 'dáá gî kù 'dè káa ña có tí nó mbe yè gbí njembí wó gî nó. ³⁵ Tó 'duù ta tó có gbí njembí wó kù 'dè jì ndâ 'duù káa tó có tí nó gbí njembí wó nó. Káa vò 'duù ta vò có yè gbí njembí wó gî ta o 'dáá gî kù 'dè káa vò có. ³⁶ Má éno, ye kù ci yo gítí, máa, Mbìrì bà waa có mítí ndâ 'duù ta ndòngbù o tacó ndâ ña ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè ta bà koro gbí ndú lá nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. ³⁷ Tacó ta o tí nò, à káa nje 'duù ká bà njaanga wú 'do tí mîrì wó. À delè káa nje 'duù ká bà ga wú mítí mîrì wó.»

Có gítí bà bàkà ndâ serè mî Jézù

³⁸ Bìndi ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkù, ta ndâ mbe kpolo tí tàkù mî ndâ Jùdéyà gîi 'dè có jì Jézù, máa, «Mbe ñbà i, go kuu tí ze éno máa wò bàkà gbolò serè jì ze.»

³⁹ Káa Jézù gîi 'visì có jì ndú, máa, «Ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó káa cèè ndâ vò 'duù sínò ta mbìrì mî ndú wálá. À tè ta yo káa serè mî Jónà tí mbe 'dòkò có mî Mbìrì. ⁴⁰ Jónà dígísèè dù gbí yì gbù sè ta rì ta'ò, ta bèbìlì delè ta'ò. Má éno, 'Viì-mì-'Dakò delè kèjì gí bà dù á tà to ta rì ta'ò, ta bèbìlì delè ⁴¹ Mbìrì wúnò bà waa có mítí ndâ

'duù tí nó gbí o tí nó nó ta ndòngbú o 'do gbí có mì ndâ 'duù gbí gbata Nínèvà, tacó ndú táánò 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú bìndi bà kò-kò ta có mì Mbìrì mì Jónà jì ndú gí. Káa kpónó 'bí ngú có bà kò-kò tí mbe me gbolò ndii có tí nó náa Jónà kò-kò tí dígísèé nó yee gí. ⁴² Gbolò gba-niù tí nó ta 'bá mì wó á gbí to Sébà nó, wúnò bà kpì ngbàngà tí yo ta o bà waa có. Tacó yí táánò gí ngé 'do 'bá mì wó me 'dú gí bà 'di có mì gbolò gba tí nó tí Sólómònì tí gbolò mbe 'di gbí-o nó gí. Káa ye kú 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'bí i mbe me gbolò ndii Sólómònì gí kpónó kuu nò.

Bà dele ndi i gí gbí muu 'duù

⁴³ «I má co 'do gbí muu 'duù, i tí nó kú ya gí bà wùùkù to ta ndi gbí kángáá nga ngoò ta ngo gbí wálá, kú pà bàndò bà dù tí. À má gii kpò yí gí, ⁴⁴ yí bà gii 'dè có máa, «Ngèlè-ndii kpò a ngo. Má éno, ye bà dele ká gítí ká 'bá mì ye.» Yí má dele ndi wó gí gí bà 'de muu 'duù tí nó ngbáràngà'i, ta 'bí i-gbí-muu wó wálá, ⁴⁵ yí bà ya gí bà kaa ndâ 'bí i vò-nje só mbe volo ndii yí gí, bìndi ndú bà 'vala ta ndú mí gbí muu 'duù tí nó gí. Gbí ndòngbú, 'duù tí nó bà volo ndii ñinó sàà kùro nó gí, ñinó a ña i tí nó bà bàkà tí mítí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó, nó ká nò.»

Ndâ Jézù ta ndâ ná'vindí wó

⁴⁶ Káa si Jézù kú 'dè có jì ndâ mbè 'duù tí nó kálásè, ndâ nawu wó ta ndâ ná'vindí wó gii rò tíyò sè, tacó bà 'dè có ta yí. ⁴⁷ 'Bí 'dakò má gii ñò ndú, yí gii 'dè có jì yí, máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindí lo kú rò tíyò sè, tacó bà 'dè có ta wò.»

⁴⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nó, máa, «Nawu ye a 'di? Ndâ ná'vindí ye a ndâ 'di?» ⁴⁹ Bìndi yí gii tù 'bì wó gítí ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ñinó a ndâ nawu ye. Ñinó a ndâ ná'vindí ye. ⁵⁰ 'Duù má bàkà go có mì Bu ye á gbìrì gí, 'duù tí nó a ná'vindí ye, 'duù tí nó a námì ye, 'duù tí nó a nawu ye.»

13

Jézù lòkò'bò có gítí mbe va ña

¹ Jézù gii ñjè nó 'do 'bá ta gbèè ñi tí nó ya gí bà ki tí wó to á yí kápá. ² Bìndi ndâ 'duù me mbè ta ña wálá gii kaa ya gí tàkò wó tàbè'dè kà. Bìndi ndú gii tí jèlè yí 'dee gí. Ndâ 'duù tí me mbè tí ña ñinó náa Jézù gii co 'do gbí òkò tí ndú ya gí bà ki tí wó gbí gbà a ro ngo ta kpéétí wó jee ndâ 'duù 'dáá kú rò tíyò á tí ngo. ³ Bìndi yí gii 'bità bà 'dè ndâ có jì ndú me mbè gbí lòkò'bò.

Jézù gii lòkò'bò có jì ndâ 'duù, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà va ña gbí ñjì mì wó, ⁴ káa ta o tí nó si yí kú va ña nó, ndâ 'bí ñjì ña gii 'vaka tí á ta ndi tí kpokèjì. Bìndi ndâ nuù gii ñuka ndú gí. ⁵ Ndâ 'bí gii 'vaka tí ta ndi gbí ro ndâ díí mbe le ta gbí ñjì ta làmbu ñjú to rẹpẹ-rẹpẹ pí ndú. Síí ndú má gii yee gí sè, ⁶ ñi gii mìì ndú gí, tacó tà teè ndú ya gí tà to tè lá. ⁷ Ndâ 'bí ñjì ña gii 'vaka tí ta ndi gbí òkò ndâ bè kperè náa à cutu ndú lá ta ndi gbí ñjì. Ndâ bè kperè tí nó gii uu 'buuku muu ndú gí. ⁸ Ndâ 'bí ñjì ña gii 'vaka tí gbí banga zì to. Bìndi ndú gii jò ta banga muu ndú gbe-gbè, gbe-gbè, gbe-gbè. ⁹ Má éno, 'duù ñinó ta tù kuu tí muu wó nó 'ví 'di có.»

Nderè bà 'dè có mì Jézù gbí lòkò'bò

¹⁰ Jézù má gii yee ñje bà 'dè lòkò'bò gítí mbe va ña gí, ndâ mbe tala có mì wó gii yèè gí rẹgbà tí wó, bìndi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò kú 'dè có jì ndâ 'duù tí nó gbí lòkò'bò tacó yè?»

¹¹ Káa yí gii 'visì có jì ndú, máa, «À je muu bà 'di gbí ñgii ndâ có kóó mì Gba-gbìrì jì yo gí. Káa à 'dè gbí ñgii tí nó jì ndú lá. ¹² Tacó à kú je i gí bà i, káa i má mì 'duù wálá, áá bà aaka làmbu ñinó á kpátù 'bì wó nó gí. ¹³ Ye kú 'dè có jì ndú gbí lòkò'bò tacó ndú kú zeke'o, káa ndú ñò i lá. Ndú delè kú 'di kòcò, káa ndú 'di gbí có tí nó lá. ¹⁴ Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbìrì táánò 'dè có gítí ña ndâ 'duù tí nó, éno máa,

<Yo bà 'di dú káa kòcò 'duù,
káa yo bà 'di gbí có tí nò náa yí kù 'dè nò wálá.

Yo bà zeke ọọ yo ndo gí,
káa yo bà ọọ i tí nò náa yo kù zeke nò wálá.

15 Tacó njembí ndá 'duù tí nó gbì kàángbá gí,
tù ndú me duù gítí bà 'di có,
ndú delè neke ọọ ndú gí,
tacó à tí ndú a gúku bà ọọ ndá i ta ọọ ndú.

Ndú kù cì gúku máa ndá yì má 'di gbí có,
ndá yì bà gii 'visì muu ndá yì 'do tí ndá vò kpokèjì mì ndá yì,
bìndi ye bà gii 'vala ndá yì.>

16 «Káa pá yo ñìkì ngé ndii gí, tacó yo kù ọọ i ta ọọ yo, yo delè kù 'di có ta tù yo.

17 Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa, ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri, ta ndá tó 'duù mì Mbíri táánò ùndi bà ọọ i tí nó kpónó náa yo kù ọọ nó kpòò, káa ndú ọọ lá. Ndú delè ù bà 'di có tí nó náa yo kpónó kù 'di nó kpòò, káa ndú 'di lá.

Jézù 'dè gbí lòkò'bò gítí mbe va ọọ

18 «Má éno, yo sè tù yo, wàa ye 'ví 'dè gbí lòkò'bò gítí mbe va ọọ jì yo. 19 Ndá 'duù ñìnó mbe 'di có gítí bà dù Mbíri tí gba, káa ndú 'di gbí lá, go ndá ñì ọọ ñìnó mbe 'vaka tí ta ndi tí kpokèjì. Vò-'duù-tí-nò ọọ có tí nó náa à ọọ mí gbí njembí wó nò gálá gí. 20 Ndá ñì ọọ ñìnó mbe 'vaka tí ta ndi pí ndá díí nó, go ndá 'duù ñìnó mbe có gálá gí bà 'di có tí nó ta pétékè tàkòcò ndú, 21 káa có tí nó ya gí gbí njembí ndú lá, tacó có tí nó dù gbí njembí ndú ká ta làmbu o gàà éno. À má gii pèè mbí ndú, ta bà gbùrùngà ndú muu có tí nó, ndú gii jee mí to gí. 22 Ndá ñì ọọ ñìnó mbe 'vaka tí ta ndi òkò ndá bè kperè nó, go ndá 'duù ñìnó mbe 'di có tí nó, káa bà tee njembí ndú mítí ndá i muu to tí nó, ta bà dù ta go ndá kpo-kpò i gii tii bà bàkà nèté mì có tí nó gbí njembí ndú nò gí. 23 Káa ndá ñì ọọ tí nó mbe 'vaka tí ta ndi gbí banga zì to nó, go ndá 'duù ñìnó mbe 'di có tí nó, bìndi ndú gii bàkà tó i túkà'i, go ndá kù i ñìnó mbe jò gbí banga zì to, jù'bù-jù'bù, jù'bù-jù'bù nò.»

Jézù 'dè lòkò'bò gítí ñì cù-kècè

24 Ta o tí nó Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò káká'i jì ndá 'duù, máa, «Bà zogo to mì Gba-gbíri go éno: Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà ọọ tó ọọ cù mí gbí ñì mì wó. 25 Káa ndá 'duù má gii mì ta ọọ ta bèbìlì gí, 'bí 'duù mbe kù sogo yí gii ngbà tí wó ya gí bà ọọ ñì cù-kècè cee gbí òkò ọọ-ọọ i mì wó nò dí bà ndòngbù. 26 Ndá cèè cù gii kù gí sè ñònòkò ta cù-kècè, ndú gii uu gí yaà gbaànjé. À káa o bà gii jò cù, bìndi ndá mbe bàkà nèté gbí ñì bà gii ọọ cù-kècè ñì. 27 Bìndi ndú gii 'vee mbe ñì, máa, <Buù, ndoo táánò goólá ọọ mí gbí ñì a cèè ọọ cù le! Káa cù-kècè gii gí 'do kòtí 'di?>

28 «Káa mbe ñì gii 'visì có jì ndú, máa, <Áà bà dù a 'bí 'duù mbe kù sogo ye ká bà ọọ cù-kècè mì gbí ñì mì ye.>

<Bìndi ndá mbe nèté gii 'vee mbe ñì, máa, <Má éno, ze ya gí bà ndoo ndá cù-kècè 'do gbí òkò cèè cù gí wàà?>

29 «Káa mbe ñì gii 'visì có jì ndú, máa, <Éno lá, tacó tà tèè ndú kpónó gò ñònòkò ta tèè cèè cù gí. 30 Yo si káa ndú má yù 'dáá ta ndá cèè cù gbaànjé gí, bìndi ndá mbe waa cù 'ví waa kùro a cù-kècè, ndú má doo ta wu gí, bìndi ndú 'ví gii waa cèè cù tacó bà ya tí gí gbí gálá.> »

Jézù lòkò'bò có gítí ñì ndí

31 Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò káká'i máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbíri ká go i-'di nò, go ñì ndí náa wò má ọọ nékéléè go i-'di nò; káa ndú má kù tí mú gí, 32 'bí ọọ mú mbe gèè bè 'vii ta ndú wálá, náa ndá nuù kù gèè 'bá mì ndú ta gbí.»

Jézù lókò'bò có gítí rú'bù

³³ Jézù gii 'dè 'bí lókò'bò ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì ká go làmbu njú rú'bù náa ni kú soo mítí gbolò mò kò pe njí'dí-njí'dí yee tí o bà ni pe.»

³⁴ Jézù ta o tí nó 'dè ndâ có ji ndâ 'duù 'dáá ká gbí lókò'bò. Yí biya bà 'dè có jáá ji ndú gí, ³⁵ go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà éno, máa, «Ye bà 'dè có ji ndú gbí ndâ lókò'bò, ye bà yù gbí ndâ có kóó tí nó náa ndú jé 'di lá 'do tí o bà suu to tí nó nó gí sè,» nò.

Jézù 'dè gbí lókò'bò gítí cù-kècè

³⁶ Jézù mà gii njè nó 'do mì ndâ mbè 'duù tí nó ya gí 'bá gí, ndâ mbe tala có mì wó gii 'dè có ji yí, máa, «'Dè gbí lókò'bò tí nó náa wò 'dè gítí cù-kècè gbí njí nó ji ze.»

³⁷ Bìndi Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «'Duù tí nó mbe rò tó ña cù nó a 'Vii-mi-'Dakò. ³⁸ Njí tí nó náa yí rò nó a to tí nó. Ndâ tó ñi ña a ndâ 'duù ñinó tí ndâ bòò gba mì Mbírì nò. Bìndi ndâ cù-kècè a ndâ 'duù mì Gba-vò-i. ³⁹ 'Duù tí nó mbe kú sogo mbe njí, mbe rò ñi cù-kècè mí gbí njí mì wó nó a Gba-vò-i. O bà kili ndâ i 'do gbí njí a ndòngbú o. Bìndi ndâ mbe kili ndâ i 'do gbí njí a ndâ basìlì mì Mbírì. ⁴⁰ Bà waaka ndâ cù-kècè à 'ví doo ta wu 'do gbí njí 'vii ká 'vii ta bà ⁴¹ tuu ndâ basìlì mì 'Vii-mi-'Dakò ta ndòngbú o gí bà ruka ndâ mbe bàkà vò i, ta ndâ 'duù ñinó mbe kú eendi ndâ 'bí ka ndú gítí bà bàkà vò i nó 'do gbí òkò tí ndâ bòò gba mì Mbírì, ⁴² bìndi yí gii 'vaka ndú mí ta wu, tí bàndò bà wa gbí, ta bà 'vii tí ta sé'i. ⁴³ Bìndi ndâ tó 'duù mì Mbírì bà gii co go ri á 'bá mì Bu ndú. Má éno, yo sè tó yo, náa tó bà 'di có má kuu tí muu yo nò!»

Jézù lókò'bò có gítí 'bí gbolò kpóló-kpolo i-banga náa à nguù mí gbí njí

⁴⁴ Jézù gii 'dè 'bí lókò'bò ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì go éno: 'Bí 'duù gii 'de 'bí ña kpóló-kpolo i-banga náa à nguù mí ta to gbí njí. Yí gii tòò to gí muu, bìndi yí gii ya gí 'bá ta líkí'o tí wó. Yí gii sè ndâ i-'bá 'dáá gí gí 'dè, bìndi yí gii kaa mboo tàkò ndú ya gí bà sè ta njí tí nó.

⁴⁵ «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì delè go mbe nò 'velè mbe kú pà 'bí ña kpóló-kpolo i-banga, ⁴⁶ yí má gii 'de gí, yí gii sè ndâ i-'bá mì wó 'dáá gí á gí 'dè, bìndi yí gii kaa i gbí ndú ya gí bà sè ta gbolò i-banga tí nó náa yí 'de nò.»

Jézù lókò'bò có gítí mbu

⁴⁷ Jézù gii lókò'bò 'bí có ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì go mbu náa 'duù 'va mí ta ngo, bìndi yí gii ja gí sè ta ndâ ña ndâ i ta ngo léé gí gbí. ⁴⁸ Bìndi mbe 'va mbu gii ruka ndâ tó sè gí gbí ká'i. Yí gii jaka ndâ 'bí vò sè ta ndâ 'bí i ñinó ta i gbí ndú wálá nó 'vaka gí 'dè. ⁴⁹ Ña i tí nó tí kpokèjì gí bà bàkà tí ta ndòngbú o: Ndâ basìlì mì Mbírì bà gii njèè gbí òkò tí ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù go éno. ⁵⁰ Ndú bà gii 'vaka ndâ vò 'duù mí ta wu, tí bàndò bà wa gbí ta bà zò gbí tí ta sé'i.»

Bà yee nje ndâ lókò'bò mì Jézù

⁵¹ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo 'di gbí ndâ có tí nó náa ye lókò'bò nò 'dáá gí?»

Bìndi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Ìyoo.»

⁵² Bìndi yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Má éno, mbe nìbà có mì Mòze mbe gí tí mbe tala có mì Gba-gbírì, go mbe 'bá mbe kú kaa ndâ ngú i ta ndâ ká i 'do gbí galá mì wó gí sè.»

Jézù co wiri ya gí Názàrètì

⁵³ Jézù mà gii cee ta bà 'dè ndâ lókò'bò ji ndâ 'duù gí, ⁵⁴ yí gii njè nó 'do bà-i-nò ya gí gbí 'dóò gbata mì ndú Názàrètì. Bìndi yí gii ya gí bà nìbà i ji ndâ 'duù á bàndò bà

kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì. Nje ndâ mbe 'di bà ìbà i mì wó 'dáá gí gí 'dèè gí. Bìndi ndú gí 'bìtá bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Dakò tí nò 'de ña bà 'di gbí-o tí nò 'do mì 'di? Yí 'do ta wotí bà bàkà ndâ seṛè tí nò a kòtí 'di? ⁵⁵ À jé nó tà go 'vii tí nó náa bu wò a mbe no mú nó le! Nawu wó me niì tí nó ta ṛè wó a Màríyà nó lá? Ndâ Jákòmò, ta Jùzépè, ta Sìmonè, ta Júdá me ndâ ná'vindí wó lá? ⁵⁶ Ndâ námì wó 'dáá me kuu ta ndoo to nó lá? Má éno, yí 'do ta wotí bà bàkà ndâ seṛè tí nò á kòtí 'di?» ⁵⁷ Tacó éno, ndú gí biya bà 'di ndâ có mì wó gí.

Káa Jézù gí 'visì có ji ndú, máa, «À káa ndâ 'duù gbí 'dóó gbata mì mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndâ 'duù gbí yá wó ká te duù mítí wó lá.» ⁵⁸ Tacó éno, yí gí bàkà ndâ seṛè ji ndú me mbè lá, tacó ndú tee njembí ndú mítí wó lá.

14

Bà zi Jòvànì

¹ Ta o tí nó Èródè tí gbolò gba mì ndâ 'duù Gàliléyà mâ gí 'di tàwo Jézù, ² yí gí 'dè có ji ndâ 'duù mì wó máa, «Duù tí nò bà dù a Jòvànì tí nó tí mbe caka tí ndâ 'duù náa ye táánò da miṛi wó nô! A yí ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó. Nìno a gbí nderè ndâ seṛè tí nò mbe kú bàkà tí nò ká nò.»

³ Tacó áá táánò a Èródè ká tuu ndâ àsikèrì mì wó ya gí bà zèè Jòvànì, ndú gí eṛe yí te mí gbí zàà. Yí bàkà éno á muu Èródiyà tí niì mì ná'vindí wó Fílípò, náa yí tí Èródè ká ja yí 'do tí wó kò gí. ⁴ Káa Jòvànì ta o 'dáá gí kú 'dè có ji Èródè, máa, «Áá mì lo me yúco tacó bà ja niì mì ná'vindí lo 'do tí wó lá, tacó à ndoo gí ndu si ndu káa wuù lá.» ⁵ A gbí muu Èródè ta o tí nò a có bà zi Jòvànì, káa gúku ndâ 'duù mbe si Jòvànì tí mbe 'dòkò có mì Mbírì gí kpò yí gí.

⁶ Ta o kàramà bà jò Èródè, nájú Èródiyà gí dù ṛu ji ndâ Èródè ta ndâ wiṛi mì wó. Ṛu mì 'vinì tí nó gí peteke tàkòcò Èródè ngé ndii gí. ⁷ Bìndi yí gí see tí wó ji 'vinì tí nó, máa yí kpèti má yù 'do tí yí káa ña yè wè, yí bà je ji yí gí.

⁸ Nawu 'vinì tí nò, tí Èródiyà, mâ gí 'di có tí nò, yí gí ya gí gbí muu nájú wó, máa, yí ya gí bà 'dè có ji Èródè máa, «Je muu Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ji ye mí gbí sàni kpónó mí kùro ndâ 'duù tí nò.» ⁹ Gbí dii Èródè gí ciki ta bà 'di ña có mì 'vinì tí nó gí. Káa yí mâ gí koṛo có bà see tí tí nó náa yí see ta tí wó á mì kùro ndâ wiṛi mì wó 'dáá gí nó, nó bà 'visì muu wó gí kpò yí gí. Tacó éno, yí gí 'dè có ji ndâ àsikèrì mì wó, ¹⁰ máa, ndú ya gí bà da muu Jòvànì 'do gbí zàà gí tí ji 'vinì tí nó. ¹¹ Ndâ àsikèrì bà-i-nò gí ya gí bà da muu Jòvànì, ndú gí te mí gbí sàni, ndú gí ya tí ji 'vinì tí nó. Bìndi yí gí te ya tí ji nawu wó. ¹² Ndâ mbe tala có mì Jòvànì gí kaa ya gí bà te ku wó. Ndú mâ gí duu yí gí, ndú gí ya gí bà 'dè có ji Jézù.

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifi vô

¹³ Jézù mâ gí 'di có ku Jòvànì, yí gí di ngo ta gbâ ta kpèti wó kú ya gí 'bí bàndò ta ndâ 'duù tí wálá, tito kápá Gàliléyà. Káa ndâ 'duù mâ gí 'di có bà ya yí nó, ndú gí kaa 'do gbí ndâ gbata ta kò ndú ya gí tàkò wó. ¹⁴ Yí mâ gí co gí to 'do gbí gbâ, yí gí ñò ndâ mbè 'duù tí nò, yè ṛo ndú gí bàkà yí ngé ndii gí. Bìndi yí gí 'vala ndâ 'duù ñinó ta nò'o tí ndú nó.

¹⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gí ñò 'dè'o bàkà tí gí, ndú gí 'dè có ji yí, máa, «O kpónó ndii gí, káa ndâ 'duù ta 'bá bà-i-nó wálá. Má éno, si ndâ mbè 'duù tí nó 'ví nje gí, wàa ndú 'ví ya gí bà pà i-zó-zò 'do tí ndâ bàndò tí nó ta ndâ 'duù kuu tí nó.»

¹⁶ Káa Jézù gí 'visì có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ndú bà ya wálá. Yo je i-zó-zò ji ndú wàa ndú 'ví zò .»

17 Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «Áá mì ze káa ndâ kù kô vô, ta ndâ sè sósò'ò cuki.»

18 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo kaa ndú gí tí ji ye.» 19 Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò máa ndú ki tí ndú to gbí mbíli. Ndâ 'duù mâ, máa, gii ki tí ndú to go có mì wó nò gí, yí gii kaa ndâ kù kô nó vô, ta ndâ sè tí nó sósò'ò náa ndâ mbe tala có mì wó kaa ji yí nó mí 'bì wó. Yí gii zeke'o gí gbíri, yí gii 'dè níki maa ji Mbíri. Bìndi yí gii ki'viki gbí ndâ kù kô tí nò, bìndi yí gii kaa ndú ji ndâ mbe tala có mì wó, bìndi ndú gii njèè ji ndâ mbè 'duù tí nò. 20 Ndâ 'duù 'dáá gí gii zò i yè yí ndú, bìndi à gii kili ndâ sè i-zó-zò á bìndi ndú yeke ndâ kèè muu'bì-nje só.

21 Muu ndâ 'dakò mbe zò i ta o tí nò; 'dáá gí álifí vô. À 'deke ndâ niì ta ndâ 'viì lá.

Jézù nò nó có ọo ngo

22 Ndâ 'duù mâ gii zò i cee gí, Jézù ngé gii je nó ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, ndú o gbâ, wàa ndú 'ví ya gí tito kùro si yí mí ndii kù njè ndâ mbè 'duù tí nò. 23 Yí mâ gii njè ndâ mbè 'duù tí nò cee gí, yí gii ya gí pí gú ta kpéetí wó gí bà 'deke tí wó ji Mbíri. 24 Ta 'dè'o tí nò, pípiri mbe kù pì 'do kùro ndâ mbe tala có mì Jézù gii gbùrùngà ndú gbí gbâ ta kpéetí ndú ta wotí ká tí .

25 Káa Jézù gii 'bì nó ta kò wó có ọo ngo á bìndi bà 'do pí gú ta nje yé, kù ya gí tàkò ndú. 26 Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii nò yí kèjì gítí ndú có ọo ngo ta kò wó, gúku gii zèè ndú 'dáá gí. Bìndi ndú gii 'dè có, máa, «A vuuvuu!» Bìndi ndú gii pìi ta kù ta gúku.

27 Káa Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo zèè njembí yo! Yo cì gúku lá! A ye.»

28 Bìndi a Piyétòrò ká gii 'visì có ji yí, máa, «À dú má káa wò, 'dè có ji ye wàa ye 'ví nò nó có ọo ngo ya gí mì lo, Buù.»

29 Bìndi Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò, máa, «Gì !» Bìndi Piyétòrò gii co 'do gbí gbâ kù nó ta kò wó có ọo ngo kù ya gí mì Jézù.

30 Káa mbí wó má bà gii 'va tí pípiri, gúku gii zèè yí gí. Bìndi yí gii 'bità bà ta gí tà ngo. Káa yí gii tò kù ji Jézù, máa, «'Vala ye, Buù!»

31 Jézù ngé gii yuu 'bì wó ya gí bà zèè ta Piyétòrò. Bìndi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Wò kù kojo có sósò'ò tacó yè?»

32 Ndâ Jézù ta Piyétòrò mâ gii o gí gbí gbâ gí, pípiri gii ọò bà pì gí. 33 Bìndi ndâ mbe tala có mì wó gbí gbâ nó gii ùlù yí, máa, «Wò dú káa 'Viì-mì-Mbíri!»

Jézù 'vala ndâ mbe nò'o á Jènèsàréti

34 Ndâ Jézù gii di ngo ta ndâ mbe tala có mì wó ta o tí nò gí gbí to Jènèsàréti. 35 Ndâ 'duù gbí to tí nò mâ gii nò Jézù ni gí, ndú gii tųru ndâ mbe nò'o gbí to tí nò 'dáá gí ya tí ji yí. 36 Ndú gii 'deke tí ndú ji yí, máa yí si ndâ mbe nò'o tí nò 'ví gbala vòò nje bòngò tí wó. Ndâ mbe nò'o nínó mbe gbala nje bòngò tí wó nó 'dáá gii 'de 'válá gí.

15

Tàkii mì ndâ ká gù ndâ Jùdèyà

1 Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkii tí ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà, mbe gí gí mì Jézù 'do Jèrùzàlémè, gii 'vee yí, máa, 2 «Ndâ mbe tala có mì lo bàkà go tàkii mì ndâ ká gù ndoo lá tacó yè? Ndú caka 'bì ndú kùro bà zò i go i gbí tàkii mì ndoo ndâ Jùdèyà lá.»

3 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Káa yo kù ru ndi tàkii mì yo si có mì Mbíri mí to tacó yè? 4 Tacó Mbíri 'dè có éno máa, «Bàkà nètè ndâ bu lo ta nawu lo. Wàa 'duù má si ndâ bu wó ta nawu wó tí i lá, à 'ví zi yí gí.» 5 Káa yo gii 'dè có gbí tàkii mì yo éno máa, 'duù má 'dè có ji ndâ bu wó ta nawu wó éno máa, yí ci bà i mì ndú nó náa yí máa yí bà koni ta ndú nó ji Mbíri gí, 6 gbí éno máa, yí ja nó a miři wó 'do tà nètè

ndú gî. Yo kû si có mì Mbířì tí có ta gbí wálá, bìndi yo gii zèè tí kpoò a có tàkii mì yo gbí ña kèjì tí nò. ⁷ Yo kû eendi ndâ 'duù máa yo a ndâ tó 'duù mì Mbířì! Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbířì táánò 'dè gítí ña ndâ 'duù go yo nò a yúcó, máa, ⁸ Mbířì máa, <Ndâ 'duù tí nó kû ùlù ye ká ta nje ndú cuki,

káa njembí ndú me 'dú 'do tí ye.

⁹ Gbí ndâ i mì ndú náa ndú kû bàkà ji ye nó wálá;

ndâ có tí nó náa ndú kû ñìbà nó 'dáá káa có mì ndâ 'duù.> »

Ndâ i mbe volo 'duù

¹⁰ Jézù gii tè'é tí ndâ 'duù me mbè. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di gbí có tí nó náa ye kû 'dè ji yo nò! ¹¹ À me i ñinó mbe ya gí gbí nje 'duù nó ká volo gbí yì lá. A ndâ i ñinó mbe co 'do gbí yì 'duù nó ká volo yí.»

¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù gii ya gí mì wó bìndi bà 'dè có tí nó mì wó, bìndi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò ñò ni gí máa, có tí nó náa wò 'dè nò zèè tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà ngé, nò gî?»

¹³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Áá bà gii ndoo ndâ mù ñinó náa à me Bu ye ká ọ̀ ndú lá nó ta tà teè ndú 'dáá gî. ¹⁴ Yo si káa ndú. Ndú a ndâ mbe sú ọ̀ mbe kû ja ndâ 'bí ka ndú mbe sú ọ̀. Káa mbe sú ọ̀ má ja 'bí ka wó mbe sú ọ̀, ndú só bà 'va tí ndú gbí gù.»

¹⁵ Káa Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù, máa, «'Dè gbí có tí nó náa wò 'dè gítí ndâ i ñinó mbe ya gí gbí yì 'duù, ta i ñinó mbe co 'do gbí yì 'duù nò ji ze.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Muu yo di tí kpónó kpolo ká go muu sè ndâ 'bí 'duù delè. ¹⁷ Yo ñò ni lá máa, i ñinó mbe co gbí nje 'duù ya gí gbí yì wó nó, kû ndii co gbí yì wó ya gí tà mbíli? ¹⁸ A ndâ i ñinó mbe gí 'do gbí yì 'duù nó ká volo 'duù, tacó ndú gí 'do gbí njembí 'duù. ¹⁹ Tacó ndâ vo-vò kọ̀ró-kọ̀ró có, go: bà kọ̀ró có gítí bà zi 'duù, ta bà kọ̀ró có gítí bà bàkà bangbaya, ta bà kọ̀ró có gítí bà-nò-vò-ndô, ta bà kọ̀ró có gítí bà ngbà i, ta bà kọ̀ró 'véřè gítí ndâ 'bí 'duù, ta bà kọ̀ró vò có gítí ndâ 'bí 'duù, ²⁰ ta bà 'dè có gítí ña ndâ i tí nó ká kû volo 'duù. Káa bà caka 'bì a kùro bà zò i lá volo 'duù lá.»

'Bí ni mbe tee njembí wó mítí Jézù

²¹ Jézù gii ñjè nò 'do Jènèsàrétì ya gí gbí 'bí to á dè ta ndâ gbata Tírò ta Sídónì.

²² Mâ gii zeke'o, 'bí ni tí jú Kánànì ta 'bá mì ndú gbí to tí nó gii gí gí mì Jézù, bìndi yí gii 'deke tí wó ji yí ta bà wa gbí, máa, «Ákoo Buù, 'Viì mì Dàvídè, ñò yê ọ̀ ye. Nájú ye ta i-gbí-muu wó, káa i tí nó kû bàkà yí tí vò i.»

²³ Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò có mì ni tí nó lá. Bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'dè có ji yí máa, «Si ni tí nó 'ví co ta ña wo mì wó nó 'do tàkò ndoo gî!»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À tuu ye ká tacó tí ndâ Ìzìriyélì ñinó go ndâ rómbo mbe gii'ò gí nò cuki.»

²⁵ Káa ni tí nó gii zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó máa, «Konì ye, Buù!»

²⁶ Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «Bà te i-zó-zò mì ndâ 'viì ji ndâ bô me dú lá.»

²⁷ Káa ni tí nó gii 'visì có ji Jézù, máa, «Có mì lo nó dú, Buù. Káa kpétí ká éno, ndâ bô ngbà kû zò ndâ njúnjú i-zó-zò ñinó mbe kû 'vaka tí to 'do mì ndâ mbe tí ndú nò.»

²⁸ Bìndi Jézù gii 'visì có ji ni tí nó, máa, «Wò ùnje gítí ye ta njembí lo gbaànjé, naà! Má éno, áá bà je i mì lo ta gó tí lo nó ji wò gî.» À káa bà 'dè có tí nó mì Jézù, nájú ni tí nó ngé gii 'de 'válá gî.

Jézù 'vala ndâ 'duù me mbè

²⁹ Jézù gii ñjè nó 'do tí to tí nó a seè ndâ gbata Tírò ta Sídónì nò co yì kápá Gàliléyà ya gí bà kì tí wó pí gú. ³⁰ Bìndi ndâ 'duù me mbè gii kaa ndâ mbe nò'o, ta ndâ mbe

ósú, ta ndâ 'duù ñìnó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó ya tí ji yí. Bìndi yí gii 'vala ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³¹ Nje ndâ mbè 'duù tí nó gii 'dèè ta bà ñò ndâ 'duù ñìnó ta mè ndú mbe ẹ̀rẹ̀ tí gí nó kù 'dè có, ndâ 'duù ñìnó tí ndâ mbe ósú nó gí tí ndâ cèè 'duù gí, ndâ 'duù ñìnó ta kò ndú gbele've gí nó kù nó, ndâ mbe sú ọ̀rọ̀ kù ñò i. Bìndi ndú gii ùlù Mbírì m̀ì ndâ Ìzìrìyélì.

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifì nà'ò

³² Bìndi Jézù gii tè'é tí ndâ mbe tala có m̀ì wó. Yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yê ọ̀rọ̀ ndâ 'duù tí nó 'dáá gí tí ye ngé. Tacó ndú kpónó bàkà ta ye bà-i-nó a sili ta'ò, káa i-zó-zò tacó bà je ji ndú wálá. Káa go bà nje ndú gí 'bá m̀ì ndú ta go tí ndú tí ye wálá, tacó ndú bà 'dèè ta go mí kpokèjì.»

³³ Káa ndâ mbe tala có m̀ì Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «À 'ví 'de i-zó-zò bà je ji ña mbè 'duù tí nó 'do ngòò gbí ña to tí nó ta ndâ 'duù tí wálá nó?»

³⁴ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Áá m̀ì yo a ndâ kù kò ée?»

Bìndi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Áá m̀ì ze a ndâ kù kò vò-nje só, ta ndâ 'bí vící sè.»

³⁵ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nó, máa, ndú ki tí ndú to. ³⁶ Bìndi yí gii kaa ndâ kù kò tí nó á vò-nje só, ta ndâ vící sè tí nó á m̀ì ndâ mbe tala có m̀ì wó nó, yí gii 'dè ñìkì maa ji Mbírì, bìndi yí gii ki'viki gbí ndú, yí gii kaa ji ndâ mbe tala có m̀ì wó, ndú gii njeè ji ndâ mbè 'duù tí nó. ³⁷ Ndâ mbè 'duù tí nó 'dáá gí gii zò i yè yì ndú go ñìnó náa à ñìkì tí ndú. Bìndi à gii ọ̀rọ̀kà sè i-zó-zò á bìndi ndú yeke ndâ kèè vò-nje só.

³⁸ Muu ndâ 'dakò mbe zò i ta o tí nó 'dáá gí álifì nà'ò. À 'deke ndâ ni ta ndâ 'vii lá. ³⁹ Jézù má gii je nó ji ndâ mbè ndâ 'duù tí nó á bìndi bà zò i m̀ì ndú gí, yí gii di ngo ta gbà 'do bà-i-nò gí gbí to M̀àgàdàni.

16

Ndâ 'bí ña Jùdèyà gii 'vee Jézù máa yí bàkà serè ji ndâ yì

¹ Ta o tí nó, ndâ 'bí mbe ñìbà có gítí tàk̀ì m̀ì ndâ Jùdèyà gii tala Jézù, máa yí bàkà 'bí i tacó bà túbà máa yí 'de wotí bà bàkà ndâ serè tí nó náa yí kù bàkà nó 'do m̀ì Mbírì ji ndâ yì. ² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Tàrì má bí-bi si ọ̀rọ̀ ta jée gí, yo ñò ni gí máa, mù taàbè bà dù wálá. ³ Káa tàrì má bi tà fírí dú'o, yo máa, mù wúnó kèjì. Yo ñò ña i tí nó kèjì gí bà bàkà tí nó ni 'do tí cè tí tàrì gí, káa ọ̀rọ̀ yo yoo 'do tí bà ñò ndâ serè tí nó mbe kù bàkà tí mí kùro yo kpónó nó gí! ⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó a ndâ vò 'duù tí ndâ mbe tee njembí ndú mítí Mbírì lá nó ká kù 'vee có serè! Káa áá bà tè ta ndú káa serè m̀ì Jónà.» Tacó éno, Jézù gii nje nó bìndi bà 'dè có tí nó 'do tí ndú gí.

Rú'bù m̀ì ndâ mbe kpolo tí tàk̀ì m̀ì ndâ Jùdèyà ta ndâ Jùdèyà ñìnó mbe ùnje gítí 'válá bìndi ku lá

⁵ Ndâ Jézù má gii di ngo gí tito gí, mbí ndâ mbe tala có m̀ì wó bà gii 'va tí bà te i-zó-zò. ⁶ Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù m̀ì ndâ Fàrìzèyò ta rú'bù m̀ì ndâ Sàdùkáyò.»

⁷ Káa ndâ mbe tala có m̀ì Jézù má gii 'di có tí nó náa yí 'dè nó, ndú gii 'bità bà 'dè ngùrù-ngùrù có gbí òkò tí ndú, máa, «Yí kù 'dè có tí nó tacó ndoo gí ta i-zó-zò lá.»

⁸ Jézù má gii 'di có tí nó náa ndâ mbe tala có m̀ì wó kù fiini nó, yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kù fiini có gbí òkò tí yo, máa, i-zó-zò wálá, tacó yè? Njembí yo gítí ye me dúú-dúú lá! ⁹ Muu yo kpolo éno tacó yè? Bà mbí yo ò tí ndâ kù kò tí nó táánò vò náa ye ki'viki gbí ndú ji ndâ 'dakò álifì vò nó gí? Yo ta o tí nó kili sè i-zó-zò bìndi ndú yeke a ndâ kèè ée? ¹⁰ Káa ndâ kù kò tí nó vò-nje só náa ye táánò ki'viki gbí

ndú jì ndâ 'dakò álifí nà'ô nó? Yo ta o tí nò kili sè i-zó-zò bìndi ndú yeke a ndâ kèè ée? ¹¹ Káa bà gii 'di gbí éno máa, ye kú 'dè có me gítí kù kô lá nò gii kpò yo ta ña kpokèjì ngàyi? Ye 'dè jì yo máa, yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ Fàrizéyò ta rú'bù Sàdùkáyò.» ¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'di gbí máa, yí kú 'dè có jì ndâ yí me gítí rú'bù bà bàkà kù kô lá. Yí kú ci a ndâ yí, máa ndâ yí 'ví kpolo tí ndâ yí 'do tí ndâ i tí nó náa ndâ Fàrizéyò ta ndâ Sàdùkáyò kù nìbà ndú jì ndâ 'duù nò.

Simónè Piyétòrò yù gbí Jézù máa yí a Bìndi-Mbíri gí sè

¹³ Ndâ Jézù má gii yee ta ndâ mbe tala có mì wó tí 'bí to á dè ta gbata Cèzàríyà mì Fìlípò gí, yí gii 'vee ndú, máa, «Ndâ 'duù kù 'dè có máa 'Viì-mì-'Dakò a 'di?»

¹⁴ Káa ndú gii 'visì có jì yí, máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa yí a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. Ndâ 'bí 'duù máa yí a Èlìjà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò. Ndâ 'bí 'duù máa yí a Jèrèmiyà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò. Káa ndâ 'bí 'duù ñìndi ndú máa yí a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri.»

¹⁵ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Káa yo, yo ñìndi yo kù 'dè có máa ye a 'di?»

¹⁶ Bìndi Simónè gii 'visì có jì yí, máa, «Wò a Bìndi-Mbíri, tí 'Viì mì wu Mbíri.»

¹⁷ Jézù má gii 'di có tí nò náa Simónè 'dè nò, yí gii 'visì có jì yí, máa, «Pá lo ñìkì ngé, Simónè 'viì mì Jónà. Tacó à me 'bí 'duù ká 'dè gbí có tí nò náa wò 'dè nò jì wò lá. A Bu ye á gbíri ká 'dè jì wò. ¹⁸ Má éno, ye kpónó kù 'dè có jì wò, máa, rè lo bà dù a <Piyétòrò>, (gbí máa <díí>). Ye bà bì ndâ 'duù mì ye á mbe kù kili ta rè ye nó á mí pí díí tí nò, náa à kpétí káa ku, yí bà je bà i tí ndú wálá. ¹⁹ Ye bà je i bà njaanga njekèjì bà ya gí gbí to mì Gba-gbíri á mí 'bì lo. I ñìno náa wò má ùnje gítí muu to tí nó gí, áa bà ùnje gítí gbíri gí. Káa wò má biya i muu to tí nó gí, à delè bà biya i tí nó gbíri gí.» ²⁰ Bìndi Jézù gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, ndú 'ví 'dè gí sè máa yí a Bìndi-Mbíri nò gbaànjé lá.

Kpédélé bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

²¹ 'Do tí o tí nò, Jézù gii 'bità bà 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó ngbàrángà'i éno máa, «À cu mí gbí mbelè ye gí, máa ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà bà gii mèèkè'i tí ye. Ye bà gii kònò sé'i me gbolò. Káa kózò tí ye bà ya gí Jèrùzàlémè. Ye ñò ni gí máa, ndú bà gii zi ye gí. Káa bìndi sili ta'ô, ye bà 'vala 'do gbí muu'dú ye gí.»

²² Piyétòrò má gii 'di có tí nò, yí gii tè'é tí Jézù gí ndii 'do gbí òkò tí sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè kòlòwò gítí wó, máa, «Mbíri 'ví je ña i tí nó jì wò ngé gí lá, buù!»

²³ Káa Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò, máa, «Ya 'do tí ye gí kàzò, ndí lo Gba-vò-i! Wó kù nè kpokèjì mì ye, tacó wò kù kojo me ña bà kojo có mì Mbíri lá. Wò kù kojo a ña bà kojo có mì ndâ 'duù muu to tí nò.»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì tí wó gítí sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Go bà dù tí mbe tala có mì ye má tí 'duù, 'duù tí nò 'ví ò-bà-mbí miri wó gí. Yí 'ví gbí gbí njembí wó gítí bà kònò sé'i, wàa yí 'ví gí gí bà ru ndi ye. ²⁵ Tacó 'duù má bàkà tí wó tí mbe lè ngarànga mí tà ro wó ta kpéetí wó, yí a ku. Káa 'duù mbe gíri miri wó muu ye ká bà 'de 'válá. ²⁶ Má éno, 'duù bà 'de gbí ndâ i tí nó muu to tí nó a yè, náa yí kpétí má 'de ndú kpónó 'dáá gí, bìndi yí gii bè gbí cèè 'válá bìndi ku mì wó gí? 'Duù bà 'visì ndâ cèè 'válá bìndi ku mì wó ta ña yè á muu to tí nó?»

²⁷ Tacó kùro o bà gí 'Viì-mì-'Dakò 'do gbíri ta ndâ basilì ta wotí 'do mì Bu wó dooko gí. Yí bà gí gí bà ko mboo ndâ ña ndâ i mì ndâ 'duù náa ndú bàkà muu to tí nó nó gbaànjé-gbaànjé jì ndú. ²⁸ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo kpónó mbe kù rò tíyò nò bà ñò o bà gí 'Viì-mì-'Dakò tí gbolò gba gí.»

17

Bà 'visì cè tí Jézù

¹ Ta sili vô-nje gbaànjé bìndi o tí nò, Jézù gii kaa ndâ Piyétòrò, ta ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì, bìndi ndú gii ya ta ndú jí pí 'bí njà gú ta kpéetí ndú jee sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó mí tàgbà gú. ² Káa si ndú pí gú, Jézù gii 'visì cè kózò tí wó mí kùro ndâ mbe tala có mì wó ta'ô náa yí kaa ndú ta yí nó gí. Gbíro wó gii dù kù tòngbaà go ɾi, ndâ bongo tí wó gii ce go 'vì 'bì. ³ Ndâ Piyétòrò ta ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì mà gii zeke'o, ndú gii nò ndâ Mòze ta Èlìjà kù 'dè nje mì ndú ta ndâ Jézù. ⁴ Bìndi Piyétòrò gii 'dè có jí Jézù, máa, «Bà dù ndoo bà-i-nò nìkì ma, buù! Ye bà tò ndâ ndùúrù ta'ô mí bà-i-nò, gbaànjé jí wò, gbaànjé jí Mòze, bìndi gbaànjé jí Èlìjà, náa à má nìkì tí lo gí nò.»

⁵ Káa si Piyétòrò kù 'dè có tí nò ndú mà gii zeke'o jí yaà, ndú gii nò kùlù mù mbe kù tòngbaà yiiga muu ndú gí. Bìndi ndú gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbí kùlù mù tí nò, máa, «Ŋinó a 'Viì mì ye, tí wú-gbì-ré ye, náa tàkòcò ye peteke gítí wó á ngé ma.»

⁶ Ndú mà gii 'di có tí nò, ndú gii 'buku gbíro ndú mí to ta gúku. ⁷ Káa Jézù gii tee 'bì wó ta ndi tí ndú, bìndi yí gii 'dè có jí ndú, máa, «Yo a jí yaà. Yo cì gúku lá.» ⁸ Ndú mà gii te muu ndú jí yaà go có mì Jézù nò, ndú gii nò Jézù ta kpéetí wó.

Có gítí Èlìjà

⁹ Káa si ndú kù gii dele ndi ndú jí tàgbà gú, Jézù gii 'dè có jí ndâ mbe tala có mì wó ta'ô nò, máa, «Yo 'vì 'dè có i tí nó náa yo nò si ndoo pí gú nó jí 'bí 'duù gbaànjé lá, yee tí o bà 'vala ndi 'Viì-mì-'Dakò 'do gbí ku.»

¹⁰ Káa ndú gii 'vee yí, máa, «Káa ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdèyà kù 'dè có máa, Èlìjà ká bà gí kùro kózò gí, tacó yè?»

¹¹ Káa Jézù gii 'visì có jí ndú, máa, «A Èlìjà ta yúcó ká bà gí kùro tacó bà 'viindi ndâ i 'dáá gí. ¹² Káa Èlìjà táánò dú gii gí á go có mì ndú nò gí, káa ndú tí ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdèyà ta o tí nò gii nò yí ní lá; bìndi ndú gii mèèkè'i tí wó go nìkì a nìkì tí ndú gí. Má ènò, ndú delè kèjì gí bà mèèkè'i tí 'Viì-mì-'Dakò ká go ɲa nìkì náa ndú táánò bàkà mítí Èlìjà nò.»

¹³ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii 'di có tí nò náa yí 'dè jí ndú nò, ndú gii nò ní gí máa, yí kù 'dè có a i gítí Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù.

Jézù 'vala 'bí 'viì-'dakò ta i-gbì-muu wó

¹⁴ Ndâ Jézù mà gii dele ndi ndú 'do pí gú, ndú gii 'de ndâ 'duù me mbè kù ùndi ndú mí mì sè ndâ mbe tala có mì wó tí nó náa yí si ndú mí tàgbà gú nò. Bìndi 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe tí nò gii njè nó ya jí bà zèè kò Jézù, ¹⁵ ta bà 'deke tí wó jí yí, máa, «Ŋò yè ɾo 'viì mì ye, buù! À tí wó a vò ɲa nò'o dó pí. À má tanga ta ndâ 'bí o, à kù 'va yí mí tà wu, à delè kù 'va yí ta ndâ 'bí o mí tà ngo. ¹⁶ Ye gí ta yí jí ndâ mbe tala có mì lo, máa ndâ-'bì-lá, ndú bà 'vala yì, káa à gii kpò ndú gí.»

¹⁷ Káa Jézù gii 'visì có jí 'dakò tí nò, máa, «Yo ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó káa cèè ndâ vóló-volo 'duù mbe ùnje gítí Mbíri lá. Yo bà lè mí tà ɾo ye a ngarànga? Ye bà kònò yo ènò yee tí ɲa o ngàyi?» Bìndi yí gii 'dè có jí 'dakò tí nò máa, «Te 'viì tí nò gí tí gí bà-i-nò.» ¹⁸ 'Dakò tí nò mà gii te 'viì tí nò ya tí jí Jézù gí, Jézù gii do mítí i tí nò gbí muu 'viì tí nò, máa yí co 'do gbí muu wó gí. Mà gii zeke'o, gbí dii 'viì tí nò gii da mbó'vóó ká mí to nò gí.

¹⁹ Bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù náa bà 'vala 'viì tí nò kpò ndú gí nó gii 'vee yí si ndú ta kpéetí ndú, máa, «Bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'viì tí nò kpò ze gí tacó yè?»

²⁰ Káa Jézù gii 'visì có jí ndú, máa, «À kpò yo tacó yo tee njembí yo mítí Mbíri dúú-dúú lá. Ye kù 'dè có jí yo ta yúcó, máa, yo má tee njembí yo mítí Mbíri gí, kpéetí

ká nǝ'díí éno, yo má 'dè có ji gbolò gú tí nò, máa, <Yèè ndi lo 'do bà-i-nò gí,> gú tí nò bà yèè ndi wó go có mì yo nò gí. 'Bí i mbe kpò yo delè bà dù wálá. ²¹ À kù mòkò i go ɲa i tí nò 'do gbí muu 'duù ká ta bà 'deke tí ji Mbířì, delè ta bà kònò go cuki.»

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí bà kònò sé'i mì wó

²² Ta 'bí o gbaànjé, ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó 'dáá gí má gù kili mítí 'bí bàndò gbí to Gáliléyà gí, Jézù gù 'dè có ji ndú máa, «Ndá 'duù kejì gí bà kpì ngbàngà tí 'Viì-mì-'Dakò ji ndá 'dakò. ²³ Ndú bà gù zi yí gí. Káa bìndi sili ta'ò, yí bà gù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.» Ndá mbe tala có mì Jézù má gù 'di có tí nò, ndú gù dù zuku-zùkùù ta sé có tí nò.

Ndá Jézù ta Piyétòrò gò i gítí 'bá-Mbířì

²⁴ Ndá Jézù má gù yee ta ndá mbe tala có mì wó gbí gbata Kàpàrànáwùmù, ndá 'bí mbe kù kili i 'do mì ndá 'duù gítí 'bá-Mbířì gù gí gí mì Piyétòrò, bìndi ndú gù 'vee yí, máa, «Mbe nìbà i ji yo kù gò i gítí 'bá-Mbířì?»

²⁵ Káa Piyétòrò gù 'visì có ji ndú, máa, «Yí kù gò i.»

Bìndi Piyétòrò má gù řì gí tà'i tàkò Jézù, Jézù gù co gálà gí bà 'vee yí á kùro bà 'dè có mì wó máa, «Simónè, wò kořo có máa ndá kpo-kpò gba muu to tí nó kù gò i 'do mì ndá 'di? Á 'do mì ndá 'viì mì ndú, wèè, á 'do mì ndá mbe 'dó-'do?»

²⁶ Káa Piyétòrò gù 'visì có ji yí, máa, «À 'do mì ndá mbe 'dó-'do.»

Bìndi Jézù gù 'dè có ji Piyétòrò, máa, «Má éno, à mò ndá 'viì-'bá 'do gbí bà gò i ji gba gí. ²⁷ Káa kpèti ká éno, a me vò i lá. Ya gí bà gò liì tàbè'dè kápá. Wò má ja kpédélé sè, wò 'ví ɲaa gbí ɲe wó, bìndi wò bà 'de ɲì gùrúsù 'do tí ngbàrà, wò 'ví je ya gí bà gò gítí 'bá-Mbířì á muu ndá, tacó wàa tàkòcò ndá 'duù tí nò 'ví kpolo lá.»

18

A 'di ká me gbolò ndii ndá 'bí ka wó 'dáá gí

¹ Ta o tí nò, ndá mbe tala có mì Jézù gù 'vee yí, máa, «Gbolò 'duù mbe ndii ndá 'bí ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ze gbí ngbàngà mì Mbířì wúnò bà dù a 'di»

² Káa Jézù gù 'visì có gí tàkò 'vé mì ndú nò ta bà tè'é tí 'bí làmbu 'viì, bìndi yí gù řò yí mí kùro ndú. ³ Bìndi yí gù 'dè có ji ndú, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, yo má 'visì tí yo tí ndá víi 'viì go làmbu 'viì tí nó lá, yo jé gí bà dù tí ndá ɲa 'duù tí nó náa Mbířì kù zogo ndú nó wálá. ⁴ Má éno, 'duù ɲìno mbe bàkà tí wó tí làmbu 'viì go làmbu 'viì tí nó nó a gbolò 'duù gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa Mbířì kù zogo ndú nó 'dáá gí. ⁵ 'Bí 'duù má te wířì mítí 'bí làmbu 'viì go ɲìno ta řè ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te wířì a i mítí ye. ⁶ Káa à 'viì ta 'duù mbe eendi 'bí làmbu 'viì go ɲìno mbe kù tee ɲjembí mítí ye káa bà eře gbolò du i mítí mīřì wó, wàa à 'ví 'va ta yí gí tà wúlú ngo.

⁷ «Vò pá tí ndá 'duù muu to tí nó ngé, tacó ndá vò i mbe kù volo muu ndú 'do tí bà tee ɲjembí ndú mítí Mbířì ùgbù á muu to tí nó ngé ndii gí. Ndá vò i tí nò delè jé gí bà cee wálá. Káa à volo a i ji ndá mbe kù kili wu á gí tà ndá vò i tí nò!

⁸ «À má a 'bí 'bì lo gbaànjé ká kù ɲònòkò gbí òkò tí yo ta Mbířì, da 'bì lo tí nò 'va gí 'dè. À nìkì a bà ya ta gbèè 'bì lo gí gbí dà á bìndi ku mì lo á co tí bà kpolo tí ndá 'bì lo só kpónó, bìndi wò gù 'de vò bàndò bìndi ku mì lo. ⁹ Káa à má a 'bí řo lo gbaànjé má ká kù si wò kù bèè řo Mbířì, aa řo lo tí nò 'do gbí kélè gí 'dè. À nìkì a bà 'de 'válá ɲìno mbe cee lá nó ta gbèè řo lo á co tí bà 'va wò mì Mbířì mí gbí vò bàndò ta wu tí bìndi ku mì lo ta ndá řo lo sósò'ò.

¹⁰ «Yo kpolo tí yo 'do tí bà 'dè có ɲónókó gítí ndá víi 'viì go ndá ɲa ɲìno, tacó ndá basìli mì ndú nanaka ká kácá mí kùro Bu ye gbířì. ¹¹ (Tacó 'Viì-mì-'Dakò gí gí muu to tí nó a i tacó bà 'vala ndá 'duù ɲìno mbe gířì'o gí nò.)»

Jézù lòkò'bò có gítí i-kó-ko mbe gịrì gị

¹² Jézù gị lòkò'bò có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kọro có máa, muu ndâ i-kó-ko mì 'duù má 100, bìndi 'bí gbaànjé gị gịrì gị, yí bà si sè ndâ i-kó-ko ñinó 99 nó mí bàndò, bìndi yí 'ví ya gí bà pà bà tí gbèè ñinó mbe gịrì nó wálá? ¹³ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, yí má 'de ñinó mbe gịrì nò gị, líkí'o bà bàkà yí á co tí líkí'o ndâ ñinó 99 mbe gịrì'o lá nó gị. Tacó go tí wó éno máa, 'bí i-kó-ko mì yí gbaànjé 'ví gịrì nò wálá. ¹⁴ Có mì Bu yo gbìrì delè ká go éno, máa muu 'bí làmbu 'vii gbaànjé go ñinó kuu nó nó 'ví ba lá.

Pà làyì gítí ndâ vò i gbí òkò tí yo ta ná'vindí lo

¹⁵ «Ná'vindí lo má bàkà 'bí ña i mbe lè gị gítí lo, ya gí mì wó, wàa yo 'ví 'viiki gbí có tí nò gbí òkò tí yo ta yí sósò'ò. Yí má 'di có mì lo nò gị, gbí éno máa wò gị ta ná'vindí lo dè gítí lo gị. ¹⁶ Káa yí má biya bà 'di có mì lo gị, tè'é tí ndâ 'bí 'duù go só, go ta'ò, wàa wò 'ví 'dè có ta yí mí kùro ndú gítí có mì kponje taàbé, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì nò. ¹⁷ Yí má biya bà 'di có mì ndâ 'duù tí nò delè gị, wò 'ví ya ta yí gí kùro ndâ 'bí ná'vindí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ ye tí Jézù. Yí má kpo muu yo delè gị, yo 'ví bàkà ta yí go bà bàkà i gítí vò 'duù ta nètè mì yo ta yí wálá. ¹⁸ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, yo má ùnje gítí 'bí ña i muu to tí nó gị, à delè bà ùnje gítí bà bàkà i tí nò á gbìrì gị. Káa 'bí i ñinó náa yo mà biya gị máa à 'ví bàkà muu to tí nó lá, à delè bà biya gị, máa à 'ví bàkà i tí nò á gbìrì lá. ¹⁹ 'Bí có náa ye bá 'dè jì yo káká'i a ñinó máa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo, kpètí ká go ndâ 'duù sósò'ò cuki, má toko muu ndú, bìndi ndú gị 'deke tí ndú ta njembí gbaànjé tacó 'bí ña i 'do mì Bu ye gbìrì, ta rẹ ye, Bu ye bà je i tí nó náa ndú yù nò jì ndú gị. ²⁰ Tacó ndâ 'duù kpètí go sósò'ò, go ta'ò, má kili mítí 'bí bàndò ta rẹ ye, ye bà dù kuu toko ta ndú á kà.»

Bà si có gítí ndâ vò i mì ndâ 'bí ka ndoo mí to

²¹ Bìndi Piyétòrò gị 'vee Jézù, máa, «Ye 'ví si có gítí ndâ vò i mì ná'vindí ye náa yí bàkà mítí ye mí to yee gbí ée, Buù? Yee gbí vò-nje só?»

²² Káa Jézù gị 'visì có jì yí, máa, «Me ká ta bà vò-nje só cuki lá. Ye nì jì yo a vò-nje só ta bà vò-nje só ta bà muu'bi.»

²³ Jézù gị lòkò'bò 'bí có jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Bà dù Gba-gbìrì tí gbolò gba mì ndâ 'duù muu to tí nó 'vii ká 'vii ta 'bí gbolò gba gbaànjé mbe ẹre muu wó gítí có ba kili ndâ i mì wó 'do mì ndâ kpo-kpò 'duù mì wó gị. ²⁴ Yí má gị 'bità bà tè'é tí ndú gbaànjé-gbaànjé, à gị gị jì yí kpédélé'i kùro a i ta 'duù ñinó náa i mì wó muu wó me gbolò ngé ndii gị nò. ²⁵ Káa kpokèjì bà dele ta ndâ i tí nó jì gba mà gị kpò 'dakò tí nó gị, gba gị 'dè có máa, à ya gí bà mà ndâ 'dakò tí nó, ta nì mì wó, ta ndâ 'vii mì ndú, ta ndâ i-'bá mì ndú 'dáá gị. À má sì ndú gị, à 'ví kaa i gbí ndú gítí á jì yí gí bìndi ndâ i mì yí. ²⁶ Káa 'dakò tí nó mà gị 'di có tí nó, yí gị zèè kò gba ta bà 'deke tí wó, jì yí máa, «Je o jì ye, buù, wàa ye 'ví pà kpokèjì bà sì có ndâ i mì lo 'do muu ye 'dáá gị.» ²⁷ Gba mà gị zeke 'dakò tí nó, yè ro wó gị bàkà yí ngé ndii gị. Bìndi yí gị si có gítí ndâ i mì wó á muu wó nó 'dáá gị mí to. Bìndi yí gị 'dè có jì yí máa, yí ya gí 'bá mì wó.

²⁸ «'Dakò tí nó mà gị co gí sè 'do gbí ngbàngà mì gba, yí gị 'de 'bí ka wó náa ndú kù bàkà nètè ta ndú 'bá mì gba, ta làmbu i mì wó á muu wó, bìndi yí gị nanaka mítí ka wó nò go cá tí ngbù títíí, máa, «I mì ye kuu muu lo. Je i mì ye jì ye! Je i mì ye jì ye!»

²⁹ «Ka wó mbe nètè nò gị 'va tí wó kùro wó, ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Je o jì ye, wàa ye 'ví i ngèlè gítí .» ³⁰ Káa yí gị biya bà 'di có mì ka wó nò gị. Bìndi yí gị te yí mí gbí zàà, máa yí dù á kà di tí o tí nó náa yí má sì có ndâ i mì yí cee 'do muu wó gị, à 'ví gị dò 'bì á 'do tí wó. ³¹ Ndâ 'bí ka ndú náa ndú kù bàkà nètè 'bá mì gba ta

ndú nó mâ giì nò ña i tí nò, tàkòcò ndú giì kpolo ngé ndii gí. Bìndi ndú giì ya gí bà 'vanda ndi ña i tí nò náa ka ndú bàkà nò 'dáá gí ji gba.

³² «Gba bà-i-nò giì tuu 'duù gí tàkò 'dakò tí nò. À mâ giì gi ta yí gí kùro wó gí, yí giì do mítí wó, máa, «Ndí lo vò 'duù! Wò kùtàá 'deke tí lo á ji ye, bìndi ye giì si có gítí ndâ kpo-kpò i mì ye náa áá muu lo nó mí to gí. ³³ Káa wò kpónó nò yê ro ka lo náa yo kù bàkà nèté ta yí bà gbèe to nó lá, tacó yè?» ³⁴ Tacó éno, gba giì te vò 'duù tí nò mí gbí zàa ta kpo tàkòcò. Máa, yí dù gbí zàa yee tí o tí nó náa yí má si có ndâ i mì yí 'dáá gí delè.»

³⁵ Jézù giì yee nje có mì wó, máa, «Bu ye á gbíri delè bà bàkà ta yo 'dáá gí ká éno, náa yo má je à-cee-gí ji ndâ ná'vindí yo ta njembí yo gbaànjé lá nò.»

19

Có gítí bà njè niì

¹ Jézù mâ giì cee ta bà 'dè có tí nò ji ndâ mbe tala có mì wó gí, ndú giì di ngo 'do Gàliléyà gítí 'bí to á tító Jòròdàniyà á Jùdèyà. ² Ndâ 'duù me mbè giì ru ndi wó gítí to tí nò. Bìndi yí giì 'vala ndâ mbe nò'o gbí òkò tí ndú.

³ Mâ giì zeke'o, ndâ 'bí mbe kù kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà giì gí mì Jézù, bìndi ndú giì 'vee yí ta tirì tacó bà nò muu wó, máa, «'Duù má njè niì mì wó ta nderè náa à ká gbí muu wó, a vò i gbí tàkù mì ndoo tí ndâ Jùdèyà?»

⁴ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú, máa, «Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, do tí bà 'bità bà suu to tí nó, 'Duù tí nó mbe suu ndú nó, «suu ndú tí ndâ dì ta na » nó lá? ⁵ Njìnò a gbí nderè có tí nó náa yí tí Mbíri giì 'dè ta có, máa, 'dakò 'ví si ndâ nawu wó, ta bu wó mí to, wàa yí 'ví nanaka mítí nawu wó, wàa ndú 'ví dù tí gbèe dìi nó ká nò. ⁶ Má éno, ndú káká'i me ndâ 'duù sósò'ô lá. Ndú a gbèe dìi. Má éno, 'bí 'duù muu to tí nó 'ví njèe gbí òkò tí ndâ i njìnó náa Mbíri ká toko ndú nó lá.»

⁷ Káa ndâ mbe kù kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà nò giì 'vee Jézù káká'i máa, «Káa Mòze táánò 'dè có éno máa, 'duù 'ví cu wáràgà ta nderè bà njè tí ji nawu wó, wàa yí 'ví njè yí, tacó yè?»

⁸ Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji ndú, máa, «Mòze táánò 'dè ji yo éno tacó tù yo tí ndâ Jùdèyà 'di có lá. Káa áá táánò me go éno ta o bà 'bità bà suu ndâ 'dakò ta niì mì Mbíri lá. ⁹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, 'bí 'duù má njè nawu wó á muu 'bí tende vò i á bìndi có ngbà-'dakò, bìndi yí giì kò 'bí ngú niì, yí kù zi a ngbà ta ngú niì tí nò.»

¹⁰ Bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'dè có ji yí, máa, «Cè có gítí ndâ niì ta ndâ kù ndú má éno, à nìkì káa bà dù 'duù tí dì banga.»

¹¹ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «À káa ndâ 'duù njìnó náa Mbíri wu ji ndú máa ndú dù tí ndâ dì banga nó ká bà dù éno. À me káa ndâ 'duù sàkàmàà lá. ¹² Tacó ndâ ña ndâ i mbe kù tii ndâ 'duù 'do tí bà kò niì me a mbè: à volo ndâ 'bí 'duù 'do ká gbí yí ndâ nawu ndú; à bàkà ndâ 'bí 'duù gítí bà dù éno ta wotí; ndâ 'bí 'duù biya bà kò niì tacó bà dù tí ndâ mbe bàkà nèté mì Mbíri. Wotí bà 'di có tí nó má kuu tí 'duù, yí 'ví 'di .»

Ndâ Jézù ta ndâ víi 'vii

¹³ Ndâ 'bí 'duù giì gi ta ndâ víi 'vii mì ndú ji Jézù, máa yí cù 'dè ngo cù wó mítí ndú, wàa yí 'ví 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì Jézù giì do ta ndâ 'duù tí nò. ¹⁴ Káa Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo si ndâ 'vii tí nò 'ví giì gí mì ye. Yo tii kpokèjì 'do tí ndú lá, tacó ndâ mbe kù dù tí ndâ bòò-gba mì Gba-gbíri a ña ndâ 'duù njìnó go ndâ 'vii tí nò, nò.»

¹⁵ À mâ giì yee ta ndâ 'vii tí nò tí Jézù gí, yí giì cù 'dè ngo cù wó mítí ndú, bìndi yí giì njè nó 'do bàndò tí nò gí.

'Bí 'viì-'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁶ Mâ giì zeke'o, 'bí 'viì-'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò giì gi jí mì Jézù, bìndi yí giì 'vee yí, máa, «'Duù 'ví bàkà a ña tó i yè, tacó wàa yí 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁷ Káa Jézù giì 'visì có ji yí, máa, «Wò 'vee ye á gítí tó i tacó yè? Tó 'duù ká gbaànjé cuki. Go bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó má kuu tí lo, kpolo tí ndâ có tí nô.»

¹⁸ Káa 'viì-'dakò tí nò giì 'vee Jézù káká'i, máa, «Ndâ có ngàyi?»

Káa Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí, máa, «Ndâ có tí nó máa,
<Wò 'ví zi 'duù lá.
Wò 'ví bàkà bangbaya lá.
Wò 'ví zingbà i lá.
Wò 'ví 'dè 'vére gítí 'duù lá.

¹⁹ Wò 'ví tègàrà ndâ bu lo ta nawu lo.

Wò 'ví zè ndâ 'bí ka lo ñikì go bà zè 'dóó tí lo ñikì mì lo,» nô.»

²⁰ Káa 'viì-'dakò tí nò giì 'vee Jézù máa, «Ye kpolo tí ndâ có tí nó náa wò kpónó 'deke mí to nò 'dáá gí; 'bí i ñinó kpòò mbe gboo 'do mì ye gí nó a yè?»

²¹ Káa Jézù giì 'visì có ji yí, máa, «Go bà dù tí cèe 'duù ta bà lê tí wó wálá má kuu tí lo, ya gí 'bá wàa wò 'ví sù ndâ i mì lo 'dáá gí jí 'dè, wò 'ví ñjèè ndâ i tí nó náa wò 'de gbí ndú nó ji ndâ mbe yè, bìndi wò 'ví gí jí bà ɾu ndi ye. Cì gúku lá, tacó wò bà 'de ndâ i me gbolò jí bìndi ndâ i mì lo nò 'do gbíri gí.»

²² 'Viì-'dakò tí nò mâ giì 'di có tí nó náa Jézù 'dè jí yí nó, yí giì ñjè nó 'do bà-i-nò ta máákà gbí dii wó, tacó ndâ i mì wó me gbolò ngé ndii gí.

²³ 'Viì-'dakò tí nò mâ giì ya gí. Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, bà dù tí bòò-gba mì Mbíri mì ndâ mbe kpo-kpò i muu to tí nó kpolo ngé ndii gí. ²⁴ Ye bà 'dè gbí ndi có tí nó ji yo káká'i, máa, à peteke a bà ndii 'bí ña gbolò nó go ya co gbí gùù ngbàndú á co tí bà dù 'duù ñinó ta ndâ kpo-kpò i ká mì wó nó tí bòò-gba mì Mbíri.»

²⁵ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'dèè ta bà 'di có tí nó gí. Bìndi ndú giì 'vee yí, máa, «À má éno, a 'di ká bà 'de 'válá?»

²⁶ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú ta bà zeke'o tí ndú, máa, «Wotí mì ndâ 'duù gítí wálá, káa 'bí i mbe kpò Mbíri wálá.»

²⁷ Bìndi Piyétòrò giì 'vee Jézù, máa, «Káa ze, ñò káa ze jee ndâ i muu to tí nó 'dáá gí mí to kù ɾu ndi lo. Ze bà 'de bìndi ndâ i mì ze náa ze jee ndú mí to nó a yè?»

²⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji Piyétòrò máa, «Ye kù 'dè có ji wò ta yúco máa, ta o tí nó náa ndâ i má giì gí 'dáá tí ndâ ngú i gí, 'Viì-mì-'Dakò bà giì ki tí wó dèngècè pí jàlàmbà mì wó, bìndi yo tí ndâ 'duù tí nó muu'bì-nje só mbe kù ɾu ndi ye nó bà giì ki tí yo dengece-dèngècè to kù zogo ndâ ña ndâ Ìzìriyèlì muu'bì-nje só nô. ²⁹ Bìndi ndâ 'duù ñinó 'dáá mbe jee ndâ 'bá mì ndú, ta ndâ ná'vindí ndú, ta ndâ námì ndú, ta ndâ bu ndú, ta ndâ nawu ndú, ta ndâ 'viì mì ndú mí to ta ɾè ye nó, bà 'de ndâ i me gbolò á gí bìndi ndâ i mì ndú ta ndâ 'duù mì ndú nó. Mbíri delè bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji ndú á bìndi ku mì ndú.

³⁰ «Káa yo 'ví koɾo muu yo máa, ndâ 'duù ñinó kpónó tí ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndâ 'bí ka ndú nó bà giì dù tí ndâ ndòngbú 'duù, bìndi ndâ 'duù ñinó kpónó tí ndâ sílì ndâ ka ndú nó bà giì dù tí ndâ kùro ndâ 'duù.»

20*Jézù lòkò'bò có gítí ndâ mbe bàkà nèté gbí nji*

¹ Jézù giì lòkò'bò có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «'Ña kpokèjì bà zogo to tí nó mì Gba-gbíri go i mì 'bí gbolò 'duù mbe gbo'o ya gí bà pà ndâ 'duù tacó bà bàkà nèté gbí nji mì wó. ² Yí mâ giì 'de ndâ kpédélé 'duù gí, ndú giì 'vii có ta ndú gítí bà ko mboo

nèté mì ndú, bìndi yí gii tuu ndú gí gbí nǝ́ ta fírí dú'o. ³ Yí mâ gii ya gí bàndò 'véle si ɾi yèè gàà gí yaà gí, yí gii 'de ndâ 'bí 'duù ta nèté mì ndú wálá. ⁴ Bìndi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí nǝ́ mì wó, máa, ndú bàkà nèté, wàa yí bà je i nǝ́nó mbe 'vii ta po nèté mì ndú ji ndú. ⁵ Yí mâ gii dele ndi wó ya gí bàndò 'véle ta ɾi dè gítí gbúru, yí gii 'de ndâ 'bí 'duù, bìndi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí nǝ́, máa, ndú bàkà nèté, wàa yí 'ví je bà 'bì ndú ji ndú. Yí mâ gii ya ndi wó gí bàndò 'véle si ɾi mò tí gí, yí gii 'de ndâ 'bí 'duù kú dù sínò, bìndi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí nǝ́, máa, <Yo bàkà nèté! Yo bà 'de káa bà 'bì yo.> ⁶ Yí mâ dele ndi wó gí bàndò 'véle si o 'dèè gí, yí gii 'de ndâ 'bí 'duù ta nèté mì ndú wálá. Bìndi yí gii 'vee ndú, máa, <Yo kú dù sínò bà-i-nó 'do tí dú'o yee tí kpónó tacó yè?>

⁷ «Káa ndâ 'duù tí nò gii 'visì có ji yí, máa, <Tacó mbe je nèté ji ze wálá.> Bìndi yí gii 'visì có ji ndú, máa, <À má éno, yo ya gí gbí nǝ́ mì ye.>

⁸ «O bà nǝ́ nèté mâ gii me tí gí, yí gii tuu mbe kú kpolo tí ndâ i gbí gálá mì wó, máa yí ya gí bà nǝ́ ndâ 'duù 'do gbí nèté gí. Ndâ 'duù mâ gii gí 'do gbí nǝ́ gí 'bá gí, yí gii 'dè có ji mbe kpolo tí ndâ i gbí gálá mì wó, máa, yí ko mboo nèté mì ndú ji ndú. Máa, yí 'bità bà je i kpédélé'i a i ji ndâ ndòngbú 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté ta 'dê'o nô, bìndi ndâ mbe gí si ɾi mò tí gí, bìndi ndâ mbe gí ta ɾi gbúru, bìndi ndâ mbe gí ta ɾi dú'o, bìndi ndâ mbe gí ta fírí dú'o, wàa yí 'ví je i ji ndú 'dáá gí 'vii ká 'vii. 'Bí có máa, 'duù nǝ́nó gí gí gbí nèté ta fírí dú'o, káa nǝ́zò gí si nèté kú nǝ́-nǝ́ nò, 'ví dù lá. ⁹ Mbe kpolo tí ndâ i gbí gálá bà-i-nò gii 'bità bà ko mboo nèté mì ndâ 'duù ji ndú go có tí nó náa mbe nǝ́ 'dè ji yí nò. ¹⁰ Ndâ kpédélé 'duù tí nó náa mbe nǝ́ kaa ndú gí gbí nèté ta fírí dú'o nó gii gí nǝ́ndi ndú ta bà koɾo có éno máa, a ndâ yí ká bà 'de i me gbolò, káa ndú gii 'de káa gbèe ɱa i tí nó náa ndâ 'bí ka ndú 'de nô.

¹¹ «Ndú bà-i-nò gii lì káa 'bì ndú gí ta i tí nó náa à je ji ndú nó gí, bìndi ndú gii ya gí bà 'dè kòlòwò ji mbe nǝ́, máa, ¹² <Ndâ ndòngbú 'duù tí nó náa wò kaa ndú gí tí kpónó-kpónó ta 'dê'o nó bàkà nèté ká ta làmbu o, káa wò gii 'vii ndú ta ze tí ndâ mbe 'bità bà ka wu'o si ɾi có lá yee tí 'dê'o ta ɱa kpokèji ngayi!>

¹³ «Káa mbe nǝ́ gii 'visì có ji 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe kú 'dè kòlòwò nò, máa, <Ye ɱonoko wò gbaànjé lá, kómbe ye. À kpónó 'bì lo nò me i tí nó kùtáa náa ndâ 'vii có gítí ta dú'o nó lá? ¹⁴ Má éno, je i mì lo, wàa wò 'ví ya . Ye je i ji ndâ ndòngbú 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté kpónó-kpónó si o bèè 'dáá gí nó 'vii ta yo 'do ká gbí 'dóó có mì ye gbí muu ye. ¹⁵ Rè i nǝ́nó mbe tii ye 'do tí bà bàkà ta ndâ 'dóó i mì ye go có mì ye gbí muu ye 'ví dù a ɱa yè? Wò kú tò a kiì tacó ɱa gbolò nambeè tí nó náa ye bàkà ji ndâ 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté kpónó-kpónó á kùro bà nǝ́ nèté nó?> »

¹⁶ Jézù gii yee nǝ́ có mì wó, máa, «Ndâ ndòngbú 'duù wúnò bà dù tí ndâ kpédélé 'duù, bìndi ndâ kpédélé 'duù bà dù tí ndâ ndòngbú 'duù go ɱa i tí nó kpónó nô.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

¹⁷ Jézù mâ gii cee ta bà 'dè có gítí ndâ mbe kpo-kpò i gí, ndú gii kaa kú ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Káa si ndú kpokèji, yí gii kaa ndâ mbe tala có mì wó muu 'bì-nǝ́ só 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndi, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, ¹⁸ «Ndoò kpónó kú ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè, bìndi ndâ 'duù ká bà gii kpì ngbàngà tí 'Vii-mì-'Dakò ji ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà. Ndú bà gii waa có ku mítí wó, ¹⁹ bìndi ndú bà gii je yí ji ndâ mbe 'dó-'do tacó bà zi yí. Ndâ mbe 'dó-'do tí nò bà gii ɱo ndi wó, ta bà ɱo yí, ta bà lè yí, ta bà gbì yí, bìndi ndú bà gii zi yí ta bà gbì yí á mítí nǝ́èkpè mú. Káa bìndi sili ta'ò yí bà gii 'vala ndi wó á 'do gbí muu 'dú wó gí.»

Nawu ndâ Jákòmò ta Jòvànì yù i 'do mì Jézù

²⁰ Nawu ndâ Jákòmò ta Jòvànì tí ndâ 'vii mì Zèbìdéyò gii kaa ndú ya tí ji Jézù kùro bà yee ndú Jèrùzàlémè. Bìndi yí gii zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó.

²¹ Káa Jézù gii 'dè có ji niì tí nò máa, «Nì 'dóó rẹ̀ ọ̀a i tí nó ta go tí lo nó gi.»

Káa yí gii 'visì có ji Jézù máa, «Có gbí njembí ye éno máa, wò ci ye éno máa, wò má gí tí gbolò gba gí, wò bà bàkà ndâ 'viì mì ye sósò'ò nó tí ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì lo. 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú 'ví dù tí mbe ki tí gbí kù'bì mì lo, wàa 'bí 'duù 'ví dù tí mbe ki tí gbí gálì mì lo.»

²² Káa Jézù gii 'visì có ji ndâ niì tí nò ta ndâ 'viì mì wó, máa, «Yo ọ̀ò ọ̀a i tí nó náa yo kú yù nó ní lá. Wotí bà njù 'visí tí nó náa ye kẹ̀jì gí bà njù nó kuu tí yo?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «À kuu tí ze.»

²³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo bà njù 'visí mì ye nò gí. Káa à má gítí có ndâ bàndò bà ki tí rẹ̀gbà tí ye gbí ngbàngà mì ye, ndú me ndâ i mì ye tacó bà njèè ji ndâ 'duù lá. Ndâ bàndò tí nò a ndâ i mì ndâ mbe náa Bu ye 'viindì tacó tí ndú sàà gí.»

²⁴ Sè ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bì nó mâ gii 'di có tí nò náa ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì 'dè nò, tàkòcò ndú gii kpolo gítí ndú gí. ²⁵ Jézù mâ gii ọ̀ò éno, yí gii kili ndâ mbe tala có mì wó muu'bì-nje só 'dáá gí, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo ọ̀ò ní gí máa, ndâ gba mì ndâ 'duù ọ̀nó mbe ọ̀ò dúú kpokẹ̀jì bà bàkà nambeè ta Mbírì ní lá nó kú toṣo nje ndâ bòò mì ndú ta to. Ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndú delè kú bàkà ndú ká tí cèè ndâ bè bòò mì ndú. ²⁶ Káa áà bà dù gbí òkò tí yo me go éno lá. Tacó 'duù ọ̀nó tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo nó bà dù tí bòò mì ndâ ka wó. ²⁷ Bìndi 'duù ọ̀nó tí kùro ndâ ka wó gbí òkò tí yo nó bà dù tí bòò mì yo. ²⁸ Tacó à kpétí káa 'Viì-mì-'Dakò, yí gí gí muu to tí nó me tacó máa ndâ 'duù 'ví bàkà nèté wó nó lá, yí gí a i tacó bà bàkà nèté ndâ 'duù, delè tacó bà sì miṣi wó ji ku á muu ndâ 'duù.»

Jézù njaanga ọ̀ò ndâ 'bí mbe sùro sósò'ò

²⁹ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kú gii njè nó 'do gbí gbata Jérìkò kú ya gí Jèrùzàlémè, ndâ 'duù me mbè ká ko ndú. ³⁰ Ndâ 'bí 'dakò sósò'ò tí ndâ mbe sùro mbe kú ki tí ndú seè kpokẹ̀jì, máa gii 'di có máa ọ̀nó a Jézù ká kú ndii ta nó nò, ndú gii 'bità bà tò kú, máa, «'Viì mì Dàvídè! Ọ̀ò yê ọ̀o ze!»

³¹ Ndâ mbè 'duù tí nó mbe kú ko tàkò Jézù nó gii do mítí ndâ mbe sù ọ̀o tí nó, máa ndú dù ngbì. Káa ndâ mbe sù ọ̀o tí nó gii tò kú ngéé gí yaà ndii ọ̀nó kùro nó gí, máa, «'Viì mì Dàvídè! Ọ̀ò yê ọ̀o ze!»

³² Jézù gii ọ̀ò tíyò, yí gii tè'è tí ndú, bìndi yí gii 'vee ndú máa, «À tí yo a go ọ̀a yè, máa ye 'ví bàkà ji yo?»

³³ Káa ndú gii 'visì có ji Jézù máa, «Si ze 'ví zeke'o, Buù!»

³⁴ Jézù gii ọ̀ò yê ọ̀o ndú, bìndi yí gii tee 'bì wó ta ndi tí ndâ ọ̀o ndú, bìndi ndú ngé gii 'bità bà ọ̀ò ndâ i, bìndi ndú gii ọ̀o ndi Jézù.

21

Bà rì Jézù gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹ Ndâ Jézù mâ gii dooko ta gbata Jèrùzàlémè gí, si ndú pí Gú Mbâ, Jézù gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò, ² máa, «Yo ya gítí ndâ 'bá tí zó náa yo kú ọ̀ò muu ndú ngéé kùro yo zò. À káa pòó bà yee yo kà, yo bà 'de na kècè náa à ẹ̀re yí gí, ta 'viì mì wó gbí wú rẹ̀gbà tí wó. Yo 'ví njaanga ndú 'do gbí wú gí, bìndi yo 'ví gí ta ndú ji ye. ³ 'Bí 'duù má 'vee yo, yo 'ví 'visì có ji yí, máa, «A Mbe tí ze ká tuu ze, máa ze ya ta ndú ji yì. Nèté mì wó má cee ta ndú gí, yí bà tuu ndú ngé gí bàndò mì ndú.» »

⁴ I tí nó bàkà tí go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò 'dè éno máa,

⁵ «'Dè có ji ndâ 'duù Jèrùzàlémè, máa,

«Yo ọ̀ò gbolò gba mì yo á kẹ̀jì tí 'dè 'duù pí kècè tí ngbú kècè,» nô.»

⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù sósò'ò náa yí tuu ndú nó gii njè nó ya gí bà bàkà go có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò. ⁷ Ndú bà-i-nò gii gbà ndâ ngbú 'viì-kècè tí nò ta nawu wó ya tí ji Jézù. Ndú mâ gii yee ta ndú tí Jézù gí, ndú gii ki ndâ bongo mí pí tí ngbú 'viì-kècè tí nò, bindi Jézù gii o yí, ya tí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁸ Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe tí mí mì Jézù nó gii gò ndâ bongo mì ndú mí to ta tí kpokèjì, ndâ 'bí gii ki'viki ndâ kpâ gò mítí kpokèjì, tacó wàa Jézù 'ví nò gbí, tacó bà te 'duù mítí bà ọ̀ yí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁹ Bindi ndâ mbè 'duù gii 'bità bà ko Jézù ya tí gí gbí gbata. Ndâ 'bí 'duù tè kùro wó, bindi ndâ 'bí 'duù tàkò wó ndiì, kù tò kù ta líkí'ò, máa,

«'Vala ze kpónó, 'Viì mì Dàvídè!

À ùlù yí tí mbe gí ta ọ̀ mì Mbíri!

Áá Mbíri, 'vala ze kpónó!»

¹⁰ Gbata Jèrùzàlémè gii ngaka a cèe tí ta o bà yee Jézù. Ndâ 'duù ta o tí nò kù gii 'vee a 'vé, máa, «Nìno a 'di? Nìno a 'di?»

¹¹ Káa ndâ mbè ndâ 'duù tí nó mbe kù ko tàkò Jézù nó gii 'visì có ji ndâ mbe kù 'vee 'vé tí nó, máa, «A Jézù tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbíri mbe gí 'do gbí gbata Názàrèti á gbí to Gàlilèyà nò.»

Jézù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri

¹² Jézù mâ gii yee gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gii ọ̀ gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Bindi yí gii mòkò ndâ mbe bàkà gbí ndùgù 'bá-Mbíri tí 'bá 'vèlè nó 'dáá gí gí sè. Bindi yí gii 'buku ndâ tàràbèzà mì ndâ mbe kù 'visì gùrúsù, ta ndâ mbata mì ndâ mbe kù mà ndâ kùlè nó mí to. ¹³ Bindi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó ta kpo tàkòcò, máa, «À cu mí gbí wàràgà mì Ìzàyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, máa: Mbíri máa, <'Bá mì ye a bàndò bà 'deke tí ndâ 'duù ji ye.> Káa yo kpónó bàngù nó gii 'visì tí bàndò mì ndâ mbe kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù.»

¹⁴ Jézù mâ gii cee ta ndâ mbe bàkà gbí ndùgù 'bá-Mbíri tí 'bá 'vèlè nó gí, ndâ mbe sú ọ̀ ta ndâ mbe ku kò gii kaa ya gí mì wó gbí ndùgù 'bá-Mbíri kà, bindi yí gii 'vala ndú. ¹⁵ Ndâ kpo-kpò bu-Mbíri ta ndâ mbe 'di gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò mâ gii ọ̀ ọ̀ ndâ i-serè tí nó náa Jézù kù bàkà nó, ndú delè mâ gii 'di ndâ kù tí nó náa ndâ víi 'viì kù tò ta gbí ndùgù 'bá-Mbíri, máa, «'Vala ze, 'Viì mì Dàvídè! 'Vala ze, 'Viì mì Dàvídè!» nó, ndú gii 'de nderè bà òkòlòwò gítí Jézù gí.

¹⁶ Ndú bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò 'di có tí nó náa ndâ 'viì tí nó kù tò ta kù nò gí?»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa, «Ye 'di gí. Káa yo jé 'deke có tí nó gbí wàràgà mì Mbíri máa, <A wò tí Mbíri ká nìbà cèe kpokèjì bà ùlù wò ji ndâ víi 'viì, ta ndâ dó 'viì,> nó lá?» ¹⁷ Jézù gii njè nó 'do Jèrùzàlémè bindi ndâ có tí nó ya gí bà tè ọ̀ gbí gbata Bètáníyà.

Jézù ì njà mítí 'bí mû-mbiigá

¹⁸ Ta dú'ò si Jézù kù dele ta go tí wó 'do Bètáníyà gí Jèrùzàlémè, ¹⁹ yí gii ọ̀ 'bí mû-mbiigá á seè kpokèjì. Yí gii ne tacó bà pà yú wàa yí 'ví zò gítí go tí nó tí yí nò. Káa yí gii 'de káa bè kpâ. Gbèe ọ̀ mbiigá gbí mû wálá. Bindi yí gii ì njà mítí mû tí nó máa, «Wò 'ví ọ̀ káká'ì lá.» Ndâ kpâ-mbiigá tí nó ngé gii me ọ̀ remo-remòò, goolá a wu ka có tí ndú nò.

²⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii ọ̀ bà lemere bè mbiigá tí nó ta ku gálà ènò, nje ndú gii 'dèè gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé máa, «A ọ̀ yè ká zi mû-mbiigá tí nó gálà go có 'di nó?»

²¹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yú có máa, yo má ùnje gítí Mbíri ta njembí yo gbaanjé, yo bà bàkà cuki me káa ọ̀ i tí nó náa à bàkà mítí mû-mbiigá tí nó, nó lá. Yo kpèti má 'dè có ji 'bí gbolò gú, máa yí njè nó 'do tí bàndò

mì wó ya gí bà 'va tí tà kàpá, yí bà bàkà go có mì yo nò gí. ²² Yo delè má 'deke tí yo jì Mbírì tacó 'bí i ta njembí yo gbaànjé, Mbírì bà je i tí nò jì yo gí.»

Ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdéyà 'vee rẹ̀ mbe je wotí bà bàkà ndâ serè jì Jézù

²³ Jézù mà gii rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì kù nìbà i jì ndâ 'duù gí, ndâ 'bí bu-Mbírì ta ndâ 'bí kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdéyà gii gí mì wó, bìndi ndú gii 'vee yí máa, «A 'di ká je wotí bà bàkà ndâ i tí nó náa wò kù bàkà nó jì wò?»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kpónó delè kù gii 'vee yo ta 'vé gbaànjé, yo má 'visì có jì ye gí tàkò gí, bìndi ye 'ví gii nì rẹ̀ 'duù tí nó mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó náa ye kù bàkà nó jì yo: ²⁵ A 'di táánò ká je wotí bà caka tí ndâ 'duù jì Jòvànì? A Mbírì wèè, a 'bí 'duù wèè? Yí 'de wotí tí nó 'do kòtí 'di? Nògí, yo nì rẹ̀ 'duù tí nó jì ye.»

Káa ndú gii 'bità bà 'viiki gbí 'vé mì Jézù nò gbí òkò tí ndú ta kpéetì ndú máa, «Ndoo kpónó má 'visì có jì yí máa, Jòvànì 'de wotí tí nó táánò 'do mì Mbírì, yí bà gii 'vee ndoo máa, «Káa yo ùnje gítí ndâ i tí nó náa yí kù bàkà nó lá, tacó yè?» ²⁶ Káa bà 'dè éno máa, Jòvànì táánò 'de wotí tí nó 'do mì ndâ 'duù, delè káa bà le wú mítí mīrì ndoo, tacó ndâ 'duù ùnje gí máa, Jòvànì táánò a mbe 'dòkò có mì Mbírì.» ²⁷ Tacó ènò, ndú gii 'visì có jì Jézù máa, «Ze nò bà lá.»

Káa Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «À má ènò, ye delè bà nì rẹ̀ 'duù tí nó mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó jì ye nó jì yo wálá.

Jézù lókò'bò có gítí ndâ 'bí 'viì sósò'ò

²⁸ «Yo kù koṛo có máa yè? 'Bí 'dakò ta ndâ 'viì mì wó sósò'ò táánò gii ya gí mì kpo 'viì mì wó, yí gii 'dè có jì yí éno máa, «'Viì, ya gí bà bàkà nèté gbí nǝ wúnó.» ²⁹ Káa 'viì tí nó gii 'visì có jì bu wó máa, «Ye tí nó wálá.» Káa 'viì tí nó mà gii koṛo muu wó, yí gii 'visì muu wó gí, bìndi yí gii ya gí gbí nǝ go có mì bu wó nò gí. ³⁰ 'Dakò tí nó gii ya gí mì làmbu 'viì mì wó, gí bà 'dè có jì yí máa, yí ya gí gbí nǝ. Káa 'viì tí nó gii eendi bu wó máa, «Ye bà ya gí, buù,» káa yí gii ya lá. ³¹ A 'di 'do gbí òkò tí ndâ 'viì tí nó sósò'ò nò ká bàkà go có mì bu wó?»

Káa ndú gii 'visì có jì yí máa, «A kpédélé 'viì mì 'dakò tí nó ká bàkà go có mì bu wó.»

Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, ndâ mbe kù kili i-mírì, ta ndâ mbe nò vò ndoò, bà ya gí 'bá mì Mbírì si yo mí ndiì. ³² Ye 'dè có tí nó jì yo tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò gí gí mì yo muu to tí nó tí mbe nìbà tó kpokèjì jì ndâ 'duù, káa yo táánò ùnje gítí ndâ có mì wó lá. A ndâ mbe kili i-mírì ta ndâ mbe nò vò ndoò nó táánò ká ùnje gítí ndâ có mì wó. Yo táánò nò ndú tí gí, káa yo biya bà 'visì muu yo 'do tí ndâ vò kpokèjì mì yo gí.

Jézù lókò'bò có gítí ndâ mbe bàkà nèté gbí nǝ nèbítì

³³ «Yo sè tù yo gítí 'bí có tí nó náa ye kù gii lókò'bò jì yo nò. Ta 'bí o gbaànjé 'bí 'dakò gii rò nǝ nǝ-nèbítì mì wó, bìndi yí gii rò ndâ 'bí mǝ tí ndùgù gí tàkò , bìndi yí gii duu gùù tí bàndò bà pee nèbítì mí gbí , bìndi yí gii duu cèléngé tacó bà gbà i mí gbí nǝ tí nó. Bìndi yí gii kaa ndâ 'duù mí gbí , máa, ndú má pee nèbítì gí, bà nǝndi ndú 'ví dù éno, wàa bà nǝndi yì 'ví dù éno. Ndú mà gii 'viì có ta 'dakò tí nó náa yí kaa ndú mí gbí nǝ nò cee gí, yí gii ya gí bà nò ndoò gí gbí tende muu to. ³⁴ Yí mà gii nò o bà yù nèbítì dooko gí, yí gii tuu ndâ bòò mì wó jì ndâ mbe kù bàkà nèté gbí nǝ mì wó máa, ndú je bà nèbítì nǝndi yì jì ndú wàa ndú 'ví gí tí jì yì.

³⁵ «Ndâ bòò mì mbe nǝ nǝ mà gii yee ta nǝ có tí nó náa mbe tí ndú tuu ta ndú nò tí ndâ 'dakò tí nó mbe kù bàkà nèté gbí nǝ mì wó nò, ndâ 'dakò tí nó gii bàkà gbínje ta ndú, ta bà gbì ndú, ta bà 'vaka ndú ta díí. Bìndi ndú gii zì 'bí gbaànjé gí. ³⁶ Có nǝ vò i tí nó náa ndâ 'duù tí nó bàkà ta ndâ bòò mì mbe nǝ nǝ mà gii yee gbí tù wó, yí gii tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i, gbí nǝnò me mbè ndiì ndâ kpédélé nǝnò gí jì ndú.

Káa ndâ 'dakò tí nò gii bàkà káa ndi ɲa ndâ vò i tí nó náa ndú bàkà ta ndâ kpédélé bòò mì mbe ɲí nó mítí ndâ ɲìnò. ³⁷ Bà ta'ô 'duù náa mbe ɲí gii tuu ji ndú a 'dóó 'viì mì wó ta bà koɾo có máa, <Ndú bà te duù mítí 'dóó 'viì mì ye gí.>

³⁸ «Káa ndâ mbe bàkà nèté gbí ɲí má gii ɲò 'viì mì mbe ɲí kèjì, ndú gii 'dè có gbí òkò tí ndú máa, <Nìzò a 'dóó mbe mbèlè tí nó ká kèjì zò. Ndoò zi yí gí, wàa ndoo 'ví dù tí ndâ mbe mbèlè tí nó bìndi wó.> ³⁹ 'Viì tí nò má gii yee mì ndú, ndú gii ja yí 'do gbí ɲí gí nje o, bìndi ndú gii zi yí gí. ⁴⁰ À má éno, yo kpónó kú koɾo ta muu yo máa, mbe ɲí tí nò bà gii bàkà a ɲa yè ta ndâ mbe nèté tí nò?»

⁴¹ Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Yí bà ziki ndâ vo-vò mbe nèté tí nò 'dáá gí, ta kponje gítí wálá. Bìndi yí bà gii pà ndâ 'bí cèe ngú mbe nèté mbe kú je bà i ɲìndi wó ji yí ta o bà kili i 'do gbí ɲí.»

⁴² Jézù bà-i-nò gii 'vee ndú, máa, «Yo jé 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì nó lá? Có tí nò máa,

<'Dóó díí tí nó táánò náa ndâ mbe bì 'bá bè gí nó
ká gii gí tí cèe yú díí bà sè tà 'bá nò.

A Mbírì táánò ká bàkà éno,

Káa à òkò gbí ɾo ndoo ngé ndii gí.>

⁴³ «Má éno, ye kú 'dè có ji yo máa, <Áá bà mò yo 'do 'bá mì Mbírì gí, wàa à 'ví je 'bá tí nò ji ndâ 'bí ɲa tende 'duù mbe kú bàkà tó i.> ⁴⁴ 'Duù má 'va tí wó pí díí tí nò náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gí nò, 'duù tí nò bà k'i'viki tí vò ɲa ɲìnò. Káa à má díí tí nò ká 'va tí pí tí 'duù, díí tí nò bà 'ba'daka gbí 'duù tí nò gí.»

⁴⁵ Ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà má gii 'di có tí nó náa Jézù lòkò'bò nò, ndú gii ɲò ni gí máa, yí kú lòkò'bò có tí nò a i gítí ndâ yì. ⁴⁶ Tacó éno, ndú gii jè ta bà pà kpokèjì bà zèè yí, káa gúku ndâ mbè 'duù tí nò mbe kili mí mì Jézù nò gii kpò ndú gí. Tacó ndâ 'duù tí nò ɲò ni gí máa, Jézù a mbe 'dòkò có mì Mbírì.

22

Jézù lòkò'bò có gítí o bà ko niì

¹ Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ 'duù káká'i máa, ² «Ye bà 'vii Gba-gbírì mítí 'bí gbolò gba mbe bàkà i-zó-zò me gbolò ta o bà ko niì mì 'viì mì wó gí 'bá. ³ Bìndi yí gii tuu ndâ bòò mì wó gí tàkò ndâ 'duù tí nó náa yí ma có bà ko niì ji ndú nò. Káa gbèè 'duù gbí òkò tí ndú gii gí lá. ⁴ Bìndi yí gii tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i máa, <Yo ya gí bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ye ma có bà ko niì mì 'viì mì ye ji ndú nó máa, ye bàkà i-zó-zò cee gí. Nògí, ndú gí gí bà zò i.> ⁵ Ndâ bòò mì gba gii ya gí bà 'vanda ndi kòcò gba ji ndâ 'duù tí nò gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Káa có tí nò gii dù gbí tù ndú ká go mòngò gbí tù bô. Bìndi ndú gii 'vaaka ya ta ndi gbí ndâ 'dóó nèté mì ndú gbí muu ndú. Ndâ 'bí 'duù ya gí gbí ɲí mì ndú, ndâ 'bí 'duù 'vaaka ya gí bà mà 'vèlè, ⁶ ndâ 'bí 'duù ɲìndi ndú gii zèè ndâ 'bí bòò mì gba náa yí tuu ndú nó, bìndi ndú gii bàkà ndâ i-nò mítí ndú, ndâ 'bí 'duù gii ziki ndâ 'bí bòò mì gba náa yí tuu ndú nò gí.

⁷ «Có ɲa ndâ i tí nò náa ndâ 'duù tí nò bàkà nò má gii yee tí gba, yí gii tuu ndâ àsikèrì mì wó máa ndú ya gí bà ziki ndâ 'duù tí nò, wàa ndú 'ví cu wu mítí ndâ 'bá mì ndú 'dáá gí. ⁸ Bìndi yí gii tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i máa, <Ye bàkà ndâ i-zó-zò bà ko niì cee gí. Káa ndâ 'duù tí nó náa ye táánò ma có bà ko niì ji ndú nó 'vii tí ndâ mbe gí lá. ⁹ Má éno, yo ya ta ndi tí ndâ kpokèjì, wàa yo má 'de ndâ 'duù, yo 'ví tè'é tí ndú, wàa yo 'ví ɲèè i-zó-zò ji ndú, tacó ndâ yà bà kpílì-kpili.> ¹⁰ Ndâ bòò mì gba má gii kili ndâ 'duù go có mì wó nò gí, ndú gii kaa ndú mí tà'i bà zò i.

¹¹ «Gba má gii gí tacó bà 'vee ndâ wírì mì wó, yí gii ɲò 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú mbe yuu me bòngò bà ya gí bà ko niì lá. ¹² Bìndi gba gii 'vee 'dakò tí nò, máa, <Áá kómbe ye, wò ɾì gí tà'i tí nó ta ɲa kpokèjì ngàyi?» Káa bà 'visì có ji gba gii kpò 'dakò tí nò gí.

¹³ Bìndi gba giì 'dè có ji ndâ 'duù mí wó mbe kú kpolo tí ndâ wíri nó máa ndú ẹ̀re 'bì 'dakò tí nò gí, wàa ndú 'ví ẹ̀re kò wó gí, wàa ndú 'ví te yí 'va mí gbí 'dí'di'o sè, tí bàndò bà wa gbí ta bà 'viì tí ndâ 'duù. ¹⁴ Tacó à tè'é tí ndâ 'duù me mbè, káa yí ẹ̀ruka 'do gbí òkò tí ndú ká nǝ'díí.»

Có gítí bà gò i-mírì mí ndâ Jùdèyà jì gba Rómà

¹⁵ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìì mí ndâ Jùdèyà giì kili bà muu ndú káká'i tacó bà zèè Jézù 'do tí mè wó. ¹⁶ Bìndi ndú giì tuu ndâ 'bí mbe tala có mí ndú ta ndâ 'bí mbe kú tè gí tàkò có mí Èròdè tí gbolò gba, máa ndú ya gí mí Jézù, wàa ndú 'ví 'vee yí ta tírì máa, «Mbe nìbà i, ze nò wò ní tí 'duù nìnó jáá, mbe kú nìbà kpokèjì mí Mbírì jì ndâ 'duù me ta tírì lá gí. Wò delè cì gúku tí 'duù gbaànjé lá, tacó ndâ 'duù 'dáá gí kùro lo ká gbaànjé. ¹⁷ Có mí lo kpónó máa yè? Có mí lo máa, à dú tacó tí ndoo tí ndâ Jùdèyà bà gò i-mírì jì ngáágbá gba mí ndâ Rómánò? 'Dè jì ze gí.»

¹⁸ Káa Jézù giì 'di gbí tírì mí ndú nò gí. Tacó éno, yí giì 'visì có jì ndú, máa, «Yo kú tala ye tacó yè, ndi yo ndâ mbe nambeè-ro? ¹⁹ Yo tú ẹ̀ra nǝ gùrúsù tí nò náa yo kú gò jì ngáágbá gba mí ndâ Rómánò nò jì ye gi.»

Ndâ 'duù tí nò má giì tú ẹ̀ra nǝ gùrúsù tí nò jì Jézù gí, ²⁰ Jézù giì 'vee ndú máa, «À ka mítí gùrúsù tí nó nó a muu 'di, ta ẹ̀rè wó náa à cu mítí nó?»

²¹ Káa ndú giì 'visì có jì Jézù máa, «A muu ngáágbá gba mí ndâ Rómánò, ta ẹ̀rè wó náa à cu nò.»

Tacó éno, Jézù giì 'visì có jì ndú, máa, «Má éno, yo je ndâ i mí gba mí ndâ Rómánò jì ngáágbá gba mí ndâ Rómánò, wàa yo 'ví je ndâ i mí Mbírì jì Mbírì.»

²² Ndâ 'duù tí nò má giì 'di ẹ̀ra có mí Jézù náa yí 'visì jì ndú gí tàkò 'vé mí ndú nò, nje ndú giì 'dèè gí, bìndi ndú giì nǝ jee yí mí bàndò mí wó.

Có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú

²³ Ta gbèè 'dè'o tí nò, ndâ 'bí ẹ̀ra Jùdèyà nìnó mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó, giì gí gí mí Jézù, bìndi ndú giì 'vee yí máa, ²⁴ «Mbe nìbà i, Mòze táánò 'dè có éno máa, 'duù má kò nìi, káa ku giì je yí gí, ndú má jò ta nìi tí nò lá, ná'vindí ku tí nó 'ví zèè 'bì nawù ku tí nó. Mbírì má je 'viì-'dakò jì ndú, 'viì tí nó 'ví dù gbí mòòkò bìndi ku tí nó. ²⁵ Káa ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'viì-'dakò náa nawu ndú jò ndú vò-nje só giì kò nìi, káa ku giì je yí si ndú jò ta nìi tí nó lá. ²⁶ 'Bí ná'vindí 'viì-'dakò tí nó gbaànjé giì zèè 'bì nawù ku bìndi wó, káa ndú giì jò ta yí lá, bìndi ku giì je 'viì-'dakò tí nó gí tàkò ná'vindí wó gí. Ndâ 'viì-'dakò tí nó vò-nje só gbí yí mí nawu ndú nò 'dáá gí tèrì á cìkii nìi tí nó gí. Ku delè giì ẹ̀ruka ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Káa gbèè 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe jò 'viì ta yí wálá. ²⁷ Bìndi nìi tí nó giì cì tí ndòngbú 'duù gí tàkò ndú. ²⁸ Má éno, nìi tí nó bà dù a nìi mí 'di gbí òkò tí ndú wúnò ta o bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú?»

²⁹ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú máa, «Có mí yo nò lè gí. Tacó yo 'di gbí ndâ có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí Mbírì nó lá. Yo delè 'di gbí ndâ kpokèjì bà bàkà ndâ i mí Mbírì lá. ³⁰ Tacó ta o bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú wúnò, ndâ 'dakò ta ndâ nìi bà kò tí ndú káká'i wálá. Tacó ndâ 'duù ta o tí nó bà dù go ndâ basìlì á gbírì.

³¹ Káa à má gítí có bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú, yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà mí Mbírì nó lá? ³² Mbírì táánò 'dè có jì Mòze, máa,

<Ye a Mbírì mí Àbìràámò,

ye a Mbírì mí Ìzákò,

ye a Mbírì mí Jàkóbè.>

Káa Mbírì táánò 'dè có tí nó jì Mòze si ndâ 'duù tí nó náa yí 'deke ndú, máa yí a Mbírì mí ndú nò, cì sàà gí. Káa yí kpòò káa Mbírì mí ndú. Gbí éno máa, ndâ 'duù tí nó kpòò kú 'vala bìndi bà cì ndú.»

³³ Ndâ mbè 'duù tí nò mbe tí mí mì Jézù nò mâ giì 'di có tí nò náa yí 'visì ji ndâ ña ndâ Jùdéyà nò mbe 'dè có éno máa ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá nò, nje ndú giì 'dèè gítí ña bà ñibà i mì wó nò gî.

Ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdéyà 'vee Jézù gítí kpóló-kpòlo có gbí tàkìi mì ndú

³⁴ Ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdéyà mâ giì 'di có éno máa Jézù kpò nje ndâ 'bí ña Jùdéyà ñinó mbe kù 'dè có máa ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá nó gî, ndú giì kili bà muu ndú, bìndi ndú giì kaa ya gí mì Jézù. ³⁵ Bìndi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú tí cèe gbolò mbe 'di gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà giì 'vee Jézù ta tiṛi, máa, ³⁶ «Mbe ñibà i, kpóló-kpòlo có gbí òkò ndâ có mì Mòze 'dáá gí a có ngàyi?»

³⁷ Káa Jézù giì 'visì có ji yí máa, «Kpóló-kpòlo có gbí òkò ndâ có mì Mòze 'dáá gí a ñinó máa,

«Wò 'ví zè Mbíṛi tí Mbe tí lo ñikì ta njembí lo gbaànjé, ta lilí lo gbaànjé, delè ta bà koṛo có mì lo gbaànjé.»

³⁸ Ñinò a kpédélé có, delè tí kpóló-kpòlo có mbe ndii ndâ 'bí sè có mì Mòze 'dáá gí ká nò. ³⁹ 'Bí có mì Mòze mbe giì kpòlo gí tàkò ñinò a ñinó máa,

«Wò 'ví zè ndâ 'bí ká lo ñikì go ba zè 'dóó tí lo ñikì mì lo.»

⁴⁰ Ndâ có mì Mòze, ta ndâ bà ñibà i mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíṛi táánò mì 'dáá ká mítí ndâ có tí nò sósò'ò nò.»

Bìndi-Mbíṛi me káa 'viì mì Dàvidè cuki lá, yí delè a Mbe tí Dàvidè

⁴¹ Jézù giì 'vee ndâ mbe kpòlo tí tàkìi mì ndâ Jùdéyà tí nó mbe tí 'dee yí gí nó máa, «Kóró-koṛo có mì yo kpónó gítí Bìndi-Mbíṛi máa yè? Yí a 'viì mì 'di?»

⁴² Káa ndú giì 'visì có ji yí máa, «Yí a 'viì mì Dàvidè.»

⁴³ Káa Jézù giì 'vee ndú káká'i máa, «Má éno, à cu mí gbí wáràgà mì Mbíṛi máa, Dàvidè táánò 'dè kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíṛi gítí Bìndi-Mbíṛi máa,

⁴⁴ «Mbíṛi 'dè có ji Mbe tí ye máa,

«Kí tí lo to gbí kù'bì mì ye,

ye tí o tí nó náa ye bà bàkà ndâ ku'di mì lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo.» >

⁴⁵ «Má éno, Dàvidè má kù nì mítí Bìndi-Mbíṛi a «Mbe tí ye,» Bìndi-Mbíṛi bà giì dù tí 'viì mì Dàvidè ta ña kpokèjì ngàyi?»

⁴⁶ Káa bà 'visì có gí tàkò 'vé mì Jézù nò giì kpò ndú gî. Delè 'bí 'duù káká'i mbe giì yeeke tí wó ta bà 'vee yí gítí 'bí có 'do gbí ṛi tí nò kù ya gí kùṛo wálá.

23

Jézù kpo-gbì-tà-tù ndâ 'duù gítí ña i mì ndâ mbe 'di gbí-o, tí ndâ mbe kpòlo tí tàkìi mì ndâ Jùdéyà

¹ Ta o tí nò Jézù giì kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó ta ndâ 'bí 'duù me mbè, máa, ² «Ndâ mbe 'di gbí-o, tí ndâ mbe kpòlo tí tàkìi mì ndâ Jùdéyà, a ndâ mbe kí tí pí jàlàmbà bìndi Mòze. ³ Má éno, yo 'ví kpòlo tí ndâ có tí nó náa ndú kù ma ji yo nò. Yo delè 'ví bàkà go ndâ có tí nò. Káa yo 'ví mèlè ndi bà bàkà ña ndâ i mì ndú lá, tacó ndú kù ma ndâ có mì Mòze ji ndâ 'duù, káa ndú bàkà go ndâ có tí nò lá. ⁴ I tí ndú a bà 'deeke du koṛi tacó bà ba ta gbímbí ndâ 'duù. Káa ndú jé gítí bà tee vòò sili 'bì ndú mítí ba koṛi tacó bà koni ndâ mbe kù òlú tí nò wálá! ⁵ Ndú ta o 'dáá gí kù mà tí ndú ta bà bàkà ndâ i mì ndú ká mà, tacó wàa ndâ 'duù 'ví ñò ta ndâ yì. Ndâ kúúkpá mì ndú me kpo-kpò, bìndi ña bà me vòngbò-vòngbò mì nje ndâ bòngò mì ndú mì sè ndâ 'bí 'duù wálá. ⁶⁻⁷ Ndú má yee tí bàndò ta mbè ndâ 'duù tí, à tí ndú káa go bà bàkà tí ndú, wàa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví ñò ndâ yì ní tí ndâ cèe 'duù, delè tí ndâ kpo-kpò 'duù mbe 'di gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà ndii sè ndâ 'bí Jùdéyà 'dáá gí, gí. Có mì ndú gbí njembí ndú máa, ndâ 'duù 'ví tè'é tí ndâ yì ká ta ndâ kpo-kpò ṛè, go ndâ «Mbe ñibà i».

8 «Káa yo 'ví si 'duù 'ví nì <Mbe nìbà i> mítí yo lá, tacó mbe nìbà i ji yo ká gbaànjé, bìndi yo 'dáá gí a ndá ná'vindí. 9 Wàa yo delè 'ví nì <Buù> á mítí 'bí 'duù á muu to tí nó lá, tacó Bu yo ká gbaànjé gbírì. 10 Ndá 'duù 'ví nì ndá <Mbe tí ze> mítí yo delè lá, tacó mbe tí yo ká gbaànjé tí Bìndi-Mbírì. 11 'Duù ñinó tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí nó 'ví dù tí bòò mì yo. 12 'Duù má si tí wó tí cèè 'duù, Mbírì bà si yí tí i wálá, káa 'duù má si tí wó tí i lá, Mbírì bà te duù mítí wó.»

Ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdáyà bà ñò mítí ndú

13 Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà, máa, «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà, yo tí ndâ mbe nambeè-řo! Yo bà ñò mítí yo, tacó yo nè njekèjì 'bá mì Mbírì 'do tí ndâ 'duù gí. Yo jèjèèkè tí yo mí njekèjì mì Mbírì ji ndâ 'duù go bà jèjèèkè tí ndâ kî mí nje mbu. Ndú gí gbí mbu wálá, káa ndú delè gí bà si kpokèjì ji ndâ 'bí ña sè wàa ndú 'ví ya tí gí gbí mbu ká wálá.

14 «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà, bà ñò mítí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-řo. Wú'dè ñè'dè ndâ nawù ku zii ji yo miì gí. Yo kù 'buuku muu ndâ vò i mì yo ta bà bàkà tí yo tí ndâ mbe 'deke tí yo ji Mbírì ta síí gbí wálá.

15 «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà, bà ñò mítí yo! Yo si sè to lá, yo nò cee pí gú, cee muu ngo, máa, yo kù pà ndâ 'duù tacó wàa yo 'ví gí ta ndú gí gbí tàkìì mì yo tí ndâ Jùdáyà. Káa yo má tò kò yo ta gbèè 'duù, yo gii bàkà yí gí tí vò 'duù ndii yo ta bà sósò'ò.

16 «Yo tí ndâ mbe sù ñò mbe kù túbà kpokèjì ji ndâ 'duù, yo bà ñò mítí yo! Yo kù 'dè có máa, 'duù má be tí 'bá-Mbírì, ñinò me có ká nó lá. Káa 'duù má be tí dâ'bì tí nó á tà'i 'bá-Mbírì nó, kózò tí wó 'ví bàkà go có tí nó. 17 Gbí có mì yo wálá! Kpóló-kpolo i kpónó a dâ'bì wèè, kpóló-kpolo i a 'bá-Mbírì, tí 'bá tí nó náa á má te dâ'bì á mí tà , káa dâ'bì tí nó gí tí i mì Mbírì gí nó? 18 'Bí có ñónókó mì yo káká'i a ñinó máa, 'duù má be tí bàndò bà te i-cí-ci ji Mbírì, ñinò káa làmbu có sínò. Káa 'duù má be tí i-cí-ci, yí ga wú mítí miři wó gí. 19 À kpolo a có i-cí-ci wèè, à kpolo a có bàndò bà ci i ji Mbírì mbe bàkà i tí nó náa á ci nó tí i mì Mbírì nó? Yo a ndâ ñónókó 'duù mbe 'di gbí-o lá. 20 Má éno, 'duù má be tí bàndò bà ci i ji Mbírì, yí be me káa tí kùnga bàndò cuki lá. Yí nì a ndâ bàndò tí nó ta i-cí-ci tí nó náa à tí nò. 21 'Duù delè má be tí 'bá-Mbírì, yí nì me káa 'bá cuki lá. Yí be a tí Mbírì tí mbe kù 'vala tà'i tí nó. 22 Bìndi 'duù má be tí ñò, yí kù be nó a tí ndâ jàlàmbà mì Mbírì ta Mbírì tí mbe kù ki tí pí jàlàmbà tí nó.

23 «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà, yo bà ñò mítí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-řo! Yo kù sù ñò Mbírì ta bà gò ndâ víi i-gbì-njì ta i gbí ndú wálá, go ndâ kpátuyâ, go có mì Mòze. Yo kpétí má bàkà éno gí, yo kùtáá 'ví ò-bà-mbí ndâ kpóló-kpolo có mì Mòze, go ndâ có gítí bà waa có ta yúco, ta bà ñò yè ñò ndâ 'duù, ta bà dù tí ndâ 'duù jáá nó lá. 24 Yo a ndâ mbe sù ñò mbe kù túbà kpokèjì ji ndâ 'duù! Yo a ndâ mbe sù ñò mbe kù guu ngo ñjú-ñjú mì yo ta kùtá, máa, ndâ víi gù'i gbí ngo bà lè tàkòcò yo, káa yo kù miři kùuyù ya ta nó!

25 «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà, bà ñò mítí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-řo! Yo kù 'dè líkí nje ji ndâ 'duù, káa à yè gbí njembí yo cuki káa có gítí bà kùmùkù ndâ i mì ndú ta wotí gítí miři yo; yo go 'duù ñinó mbe kù caka kapí ndâ ká'i si gbí ndú ta bétí nò. 26 Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà a ndâ mbe sù ñò! Yo kùtáá bà caka a gbí ndâ ká'i kùro má kózò gí, bìndi yo 'ví gii caka kapí ndú.

27 «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà bà ñò mítí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-řo! Yo go ndâ muu'dú náa à te banga mítí ndú ta bà tořo cé-ce màṅò mítí ndú, káa tó i gbí gùù á tà banga tí nó bìndi ndâ kù 'bìli ku, ta zì ku,

wálá. ²⁸ Yo go banga muu'dú, tacó ndá 'duù kù ò yò go ndá tó 'duù mbe kù co tí jáá kpokèjì, káa yo a cèe ndá vò 'duù, tí ndá kpo-kpò mbe nambeè-ṛo.

²⁹ «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdéyà, yo a ndá mbe nambeè-ṛo! Yo tí ndá mbe kù te banga mítí ndá bándò bà duu ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì! Yo tí ndá mbe kù te banga mítí ndá muu'dú ndá tó 'duù mì Mbírì! Yo bà ò mítí yo, ³⁰ tacó yo kù 'dè 'véṛè éno máa, <Ze táánò má 'vala gbí o mì ndá ká gù ze, ze bà gbètèkè mbelè ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì mítí 'bì ze go i mì ndú wálá.> ³¹ Má éno, yo kù yù nò a gbí tí yo á gí sè ta kpéetí yo, máa, yo a ndá 'viì mì ndá 'duù tí nó táánò mbe ziki ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì nò! ³² Nògí, yo cee sè nèté tí nó táánò náa ndá bu yo 'bità nó gí. ³³ Yo a ndá kpoo! Yo a ndá 'viì mì ndá gùlù kpoo! Yo bà ndo 'do gbí bà waa có mítí yo mì Mbírì co tí kpokèjì ngayi?

³⁴ «Má éno, ye kù giì tuu ndá 'bí ngú mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndá 'bí ngú mbe 'di gbí-o, ta ndá 'bí ngú mbe nìbà i jì yo. Yo bà giì ziki ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gí. Yo bà giì gbì ndá 'bí ta ndi tí ndá bándò bà kili yo. Yo bà mòkò ndú cee gbí ndá gbata 'dáá gí, bìndi yo bà giì le ndá 'bí lé-le. ³⁵⁻³⁶ Ye bà tuu ndá ngú 'duù tí nó jì yo tacó wàa có tàkò ndá mbelè ndá tó 'duù mì Mbírì 'dáá gí, mbe 'bità bà yee to á 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó, mbe 'bità 'do tí mbelè Àbèlè tí yè sínò ta có mì wó ta ná'vindí wó wálá, yee tí Zàkàríyà tí 'viì mì Bàràkíyà, náa ndá gù yo zì yí mí ṛègbà bándò bà te i-cí-ci á tà'i 'bá-Mbírì nó, 'ví dù tí 'bì yo tí ndá 'duù tí nó gbí o tí nó, nò!»

Jézù 'deke tí wó tacó tí ndá 'duù Jèrùzàlémè

³⁷ Jézù bà-i-nò giì 'deke tí wó tacó tí ndá 'duù Jèrùzàlémè máa, «Ákoo Jèrùzàlémè, Jèrùzàlémè! Wò ziki ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì, tí ndá 'duù ònó náa Mbírì tuu ndú jì wò nó gí. Ye jè ta bà kili ndá 'viì mì lo go bà kili ndá 'viì mì na nguù gí tà mbí wó ta bà me mbè, káa à kpò ye gí. ³⁸ Ye bà si éno! 'Bá mì lo bà 'bu gí, ³⁹ tacó ye ci wò gí. Wò bà ò ye ta ṛo lo káká'i wálá, yee tí o tí nó náa wò bà 'dè ta nje lo máa, <À ùlù mbe gí ta ṛè mì Mbe tí ndoo!> gí.»

24

Jézù 'dè có gítí bà mèèkè Jèrùzàlémè

¹ Jézù má giì co gí sè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbírì gí, ndá mbe tala có mì wó giì ùlù banga tí ndá 'bá tí nó a bándò 'bá-Mbírì nó jì yí si yí kù bàkà có bà njè nó. ² Káa Jézù giì 'visì có jì ndú máa, «Yo ò ndá díí tí nó 'dáá gí, gí? Áá bà giì ki'viki ndá banga 'bá tí nó 'dáá náa yo kù ò nò lù'bù-lù'bù gí! 'Bí gbèe díí bà giì dù pí ka wó bà-i-nò wálá.»

³ Ndá Jézù má giì yee ta ndá mbe tala có mì wó pí Gú Mbâ gí, yí giì ki tí wó to, bìndi ndá mbe tala có mì wó giì 'vee yí tà bèngiì máa, «Áá bà ki'viki ndá 'bá tí nó gí to ta o ngayi? Káa ze bà ò ni mítí yè? Ze delè 'ví ò ndá ndòngbù o, ta o bà gí 'Viì-mì-'Dakò ni mítí yè?»

Bà 'bità ndá vò o

⁴ Káa Jézù bà-i-nò giì 'visì có jì ndú máa, «Yo kpolo tí yo, máa 'bí 'duù 'ví ònoko yo lá. ⁵ Tacó ndá 'duù me mbè ta o tí nó bà gí ta ṛè ye, ndú bà bàkà tí ndú tí ndá Bìndi-Mbírì ta wotí. Ndá ṛa ndá 'duù tí nó bà gí tí ndá mbe ònòkò muu ndá 'duù me mbè. ⁶ Yo delè ta o tí nó bà 'di có gítí ndá kpo-kpò gó, ta ndá fiíní-fiini có gítí ndá kpo-kpò gó. Káa njembí yo 'ví mù lá, tacó ndá i tí nó 'dáá gí bà me tí gí, káa ndòngbù o kálásè. ⁷ Tacó ta o tí nó ndá 'duù 'do muu to kè'bí bà ya gí bà tè 'bá mì ndá 'bí ka ndú ta gó. Ndá kpo-kpò gba bà tè ndá ka ndú ta gó. Làngawirí bà tè to. To bà giì tanga tí tí ndá bándò me mbè. ⁸ Ndá i tí nó 'dáá gí bà dù káa bà 'bità gó-káyì sínò.

⁹ «Ta o tí nò, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî bà sogo yo á muu ye. Ndú bà gii kaa yo ya tí gí gbí ngbàngà, bìndi ndâ gba bà gii waa có mítí yo ta 'vèrè. Ndú bà kaa yo ji ndâ 'duù máa ndú mèèkè'i tí yo, wàa ndú 'ví ziki yo gí. ¹⁰ Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì ye bà bè ye gí. Ndú delè bà kpì ngbàngà tí ndâ 'bí ka ndú ònó mbe kú tee njembí ndú mítí ye nò. Ndâ 'duù bà gii sogo tí ndú gbí òkò tí ndú. ¹¹ Ta o tí nò delè, ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri me mbè bà oloko kú ònòkò muu ndâ 'duù 'do tí cèe kpokèji. ¹² Ndâ 'duù bà zè tí ndú gbí òkò tí ndú ta o tí nò nìkì dúú-dúú wálá, tacó yúcó bà gii dù wálá. ¹³ Káa Mbíri bà 'vala ndâ 'duù ònó mbe sè kò ndú á mí to tí kpoò yee tí ndòngbú ndâ vò o tí nò nó gí.

¹⁴ «À delè bà ma a Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba ji ndâ 'duù muu to tí nó má 'dáá kózò gí, bìndi ndòngbú o bà gii gí .

Ndâ 'duù Jèrùzàlémè bà nò vò i ònó ta ña wálá nò

¹⁵ «Má ènò, yo má gii nò ña vò i tí nó ta go bà nò yí rè ọ ndâ 'duù tí ndú wálá, náa Dàniyèlè tí mbe 'dòkò có mì Mbíri dígísèè 'dè có gítí wó nó, co kú ọ tíyò á rẹgbà 'bá-Mbíri gí ('duù tí nó mbe kú 'deke i tí nó, nó 'ví kojo muu wó), ¹⁶ bìndi , ndâ 'duù gbí to Jùdèyà 'ví kaa ta ngèlè ya gí bà nguù tí ndú pí ndâ gú. ¹⁷ 'Duù ta o tí nò má kú tẹwo wó á tazo 'bá, yí 'ví ndii ká ta gbí muu wó ya gí bà pà kpokèji 'válá. Yí 'ví kojo có me gítí bà ya gí bà zeke bà ndâ i mì wó tà'i nò lá. ¹⁸ 'Duù delè ta o tí nò má gbí njí, yí 'ví ndii ká ta kpokèji kà ya gí bà pà bándò 'válá. Yí 'ví kojo có gítí bà ì ngèlè ya gí bà kaa ndâ bongo mì wó 'do 'bá lá. ¹⁹ Káa àá bà volo ji ndâ 'duù ònó ta ndâ víi 'víi ká mì ndú nó, ta ndâ nawu ndâ dó 'víi, ta ndâ mbe nakáyì gbí ndâ sili tí nò ngé! ²⁰ Má ènò, yo 'deke tí yo ji Mbíri máa vò o tí nò 'ví dù me ta bitii bembili lá. À delè 'ví dù me ta ọ bà wotí gbí tàkii mì yo tí ndâ Jùdèyà lá. ²¹ Tacó ña ndâ vò i tí nò bà gii bàkà tí ta o tí nò nò, jé sàà bàkà tí 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbíri yee tí wúnó lá. Ndú delè káká'i bà bàkà tí wálá. ²² Mbíri táánò má ja tí o tí nò lá, sè 'duù gbaànjé gí bà dù wálá. Káa yí ja tí o tí nò gí, tacó bà 'vala ndâ 'duù mì wó náa yí ọuka ndú nò.

O bà gí 'Viì-mì-'Dakò wúnò bà gíri tí wálá

²³ «'Bí 'duù ta o tí nò má 'dè có ji yo, máa, <Yo zeke'o gi, Bìndi-Mbíri nò! Yí a i zò!> Yo 'ví ùnje gítí có mì wó nó lá. ²⁴ Tacó ta o tí nò ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ bìndi-Mbíri ta ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri me mbè bà oloko kú bàkà ndâ serè tacó bà eendi ndâ 'duù 'dáá gí, kpèti káa ndâ 'duù ònó náa Mbíri ọuka ndú gí nò, náa ndú má 'de kpokèji gítí bà me ènò gí nò. ²⁵ Má ènò, yo kpolo ọ yo, tacó ye 'va nò a gbí tù yo gítí bà gí o tí nò gí.

²⁶ «Má ènò, ndâ vò 'duù tí nò má eendi yo ta o tí nò máa, <Yo nò 'Viì-mì-'Dakò ngéé gbí kángáá nga ngoò zò!> yo 'ví ya gí kà lá. ²⁷ Ndú delè má tù 'bì ndú ji yo máa, <'Viì-mì-'Dakò kú nguù tí wó ngéé mítí bándò tí zò!> yo 'ví tẹ gí tàkò có mì ndú nó lá. Tacó bà gí 'Viì-mì-'Dakò bà dù go ngbàngbàri mbe ba i gbaànjé bìndi yí gii rẹngà cee to 'dáá gí. ²⁸ Ndâ gálambá má yaà kere-kèrèè, gbí éno máa, ku i kuu gbí to tí nò. Káa à me 'duù ká kú tubà ku nò ji ndú lá. Má ènò, à delè me 'duù ká bà tubà o bà gí 'Viì-mì-'Dakò ji yo lá.

²⁹ «Ngé bìndi ndâ vò i tí nò, ọ ọ bà gii 'di gí, ngba pí bà gii dù wálá, ndâ yii bà gii 'duku 'do tàrì gí to, tàrì bà gii ngaka tí. ³⁰ Nògí, 'Viì-mì-'Dakò bà gii co go serè á tàrì, bìndi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà gii zèè muu ndú ta bà nò 'Viì-mì-'Dakò kú da nó ta wotí tí co gbí kùlù mù ngbèzèè kú gí gí muu to tí nò. ³¹ Gbí mòngò bà gii me tí ta wotí tí , bìndi yí bà gii tuu ndâ basili ya gí bà tẹ'è tí ndâ 'duù mì wó náa yí ọuka ndú nó cee muu to tí nó 'dáá gí.

³² «Mbiigá má 'bità bà tù dó kpá gí, yo nò ni gí máa bembili dooko gí. ³³ Má ènò, yo má nò ndâ i tí nò náa ye 'dè có ji yo gítí ndú nò kú bàkà tí, yo 'ví kojo muu yo

máa, o bà gí 'Vii-mi-'Dakò dooko jé'déé gí. ³⁴ Yo te mí gbí muu yo máa, ndâ i tí nò 'dáá náa ye 'dè có gítí ndú ji yo nò bà bàkà tí kùro o bà mii ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nò. ³⁵ Ndâ tàrì ta to tí nó bà cee gí, káa, ndâ có mì ye bà dù cóó ká tí bàndò mì ndú.

³⁶ Káa à má gítí ndâ o ta rì tí nò, 'bí 'duù gbaànjé mbe nò ni wálá. À kpétí káa ndâ basìlì gbírì, ndú nò ni lá. 'Vii delè nò ni ká lá. À káa Buu ta kpéetí wó ká nò ni

³⁷ «Yo kpolo tí yo, tacó ña ndâ i tí nó táánò mbe bàkà ndâ 'duù gbí o mì Nówà nó bà gii 'de ndâ 'duù ta o bà gí 'Vii-mi-'Dakò. ³⁸ Tacó áá táánò ta kùro bà ò ngo gbí o mì Nówà, ndâ 'duù kù zò i, ndâ 'duù kù njù i, ndâ 'dakò ta ndâ ni kù kò tí ndú yee ká ngé tí o bà o Nówà gí gbí gbâ. ³⁹ Ndú koṛo 'bí làmbu có nji'dí éno máa, vò i kèjì nò, ngé gí lá, yee ká tí o tí nó náa ngo gii ò có tàkò ndú léé gí. À wúnò bà dù go éno ta o bà gí 'Vii-mi-'Dakò. ⁴⁰ Ta o tí nó ndâ 'dakò má sósò'ò kù bàkà nèté gbí nji, áá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si 'bí ka wó. ⁴¹ À delè má 'de ndâ ni sósò'ò kù no 'vuù, áá bà je 'bí 'duù gbaànjé, si ka wó ta kpéetí wó mí ro 'vuù. ⁴² Káa à má éno, yo 'ví kpolo tí yo, tacó yo bà nò o tí nó náa Mbe tí yo bà gí gbí nó ni wálá. ⁴³ Káa yo 'ví te mí gbí muu yo máa, mbe 'bá kùtàá má nò o bà gí mbe ngbà ta bèbìlì ni gí, yí bà dù tí zò'o, tacó wàa, mbe ngbà 'ví ngbà ndâ i mì wó lá. ⁴⁴ Má éno, yo delè 'ví 'viindi tí yo, tacó 'Vii-mi-'Dakò bà gbaaka yo wúnò gbááká-gbaaka ta o bà gí yí.

⁴⁵ «Má éno, yo koṛo muu yo gí. Gba kù si ndâ i-'bá mì wó náa yí kpétí má 'bá wálá a i mí 'bì ña bòò ngàyi? Yí kù si ndâ i-'bá mì wó náa yí kpétí kù ya ká gí muu njà nó a i mí 'bì ña bòò ñinó ta muu kuu tí wó, delè mbe kù bàkà nèté ta njembí wó gbaànjé nò. ⁴⁶ Gba má dele ndi wó 'do muu nó gí gí bà 'de ndâ 'duù 'bá mì wó ta líkí'o tí ndú, yí bà peteke tàkòcò tó bòò mì wó nò ta ña wálá, ⁴⁷ ta bà bàkà yí tí mbe kpolo tí ndâ i-'bá mì wó 'dáá gí. ⁴⁸ Káa wò ñindi lo tí vò bòò mbe tee mbí lo mítí nèté mì lo lá bà gii koṛo a có máa, <Gba kpónó a ye!> ⁴⁹ Bindi wò bà gii 'bì a tà bà mèèkè'i tí ndâ 'bí ka lo bòò ñinó náa yo kù bàkà nèté ta ndú bà gbèe to nò. Wò delè bà gii zèè kpolo ma a ngé bà zò i ta bà njù pe ta ndâ wú-pe. ⁵⁰ Vò bòò tí nó bà gu a ndii ta bà gí gba. ⁵¹ Bindi yí bà gii 'de tí wó kù wa gbí ta bà 'vii tí wó gbí sé'i á mì ndú ta ndâ mbe nambeè-ro.»

25

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ 'bí mbutu 'vinî muu'bi

¹ Ta o tí nó Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ndâ ña ndâ 'duù tí nó náa, Gba-gbírì kù zogo ndú nó go ndâ 'bí 'vinî muu'bi mbe kaa 'do 'bá mì ndú ya tacó bà nò 'bí 'dakò náa à kù ko ni mì wó gí 'bá. ² Ndâ 'bí 'duù vô 'do gbí òkò tí ndâ 'vinî tí nó gii dù a ndâ mbe koṛo có. Káa muu tí sè ndâ 'bí ka ndú ñinó vô nó wálá. ³ Ndâ 'vinî ñinó mbe ni bà koṛo có lá nó gii ruka i tacó bà tù ta wu tacó bà nò ta gbíro mbe kù kò ni nó ká ruka. ⁴ Káa ndâ 'bí ka ndú ñinó vô ta muu kuu tí ndú nó gii kaa ndâ 'bí i bà tù wu gítí bà-i-mi-i. ⁵ Ndú mâ gii yee tí 'bá tí nó náa à kù ko ni gítí nó, ndú gii 'de ndâ 'duù kù ù bà gí mbe kù kò ni. Ndâ 'duù dù kpòò, káa yí gí lá. Bindi ndú gii mii 'dáá ta rì gí. ⁶ O mâ gii gbooko gí, ndú bà gii gundiì 'do tí rì ta kòcò 'bí 'duù kù gbà ndú, máa, <Mbe kò ngú ni yee gí! Yo ya gí kùro wó!>

⁷ «Ndâ 'vinî tí nó mâ gii ziya, ndú gii 'de ndâ i bà tù wu mì ndú doo cee gí. Bindi ndâ 'vinî ñinó vô ta muu tí ndú nó gii 'bità bà òlò wu mítí ndâ 'bí i bà tù wu ñinó náa ndú kùtàá kaa gítí có bà-i-mi-i nò. ⁸ Ndâ 'bí ka ndú ñinó tí ndâ mbe ñónókó mbe gí ta ndâ 'bí i bà tù wu lá nó mâ gii yù ndâ 'bí i bà tù wu 'do tí ndú, máa, <Yo ruka ndâ 'bí i bà tù wu ji ze náa ndâ ñindi ze doo cee gí nò,> ⁹ ndú bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa, <Yo ya gí bà pà 'do kè'bí, tacó ndâ ñinó mì ze nó bà tè ta ndoo wálá!>

¹⁰ «Ndâ mbe ñónókó tí nó mâ gii ya wê-wê gí bà pà ndâ i bà tù wu, ndú mâ gii dele ndi ndú á 'do kà, ndú gii 'de ndâ 'duù ñinó kùtàá mbe 'viindi tí ndú sàà gí nó kaa

ya gí tà'i ta ndâ mbe kù kò nùì gí. ¹¹ Ndú mâ gii gbà njekèjì ta bà tè'é máa, <Njaanga njekèjì ji ze, Buù! Njaanga njekèjì ji ze, Buù!> ¹² 'Dakò tí nò náa à kù ko nùì mì wó nò gii 'visì có ji ndú máa, <Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, «Ye nò yo ni lá.» >

¹³ «Ye cè cè tirì tí nò ji yo tacó wàa yo 'ví kpolo ta tí yo, tacó o bà gii 'Viì-mì-'Dakò gí bà zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí wúnò bà dù go éno. Yo bà gu káa ndii tí .»

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ bòò mì 'bí 'dakò

¹⁴ Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ta o tí nò wúnò náa 'Viì-mì-'Dakò bà gí gí bà zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó, yí bà bàkà i go i mì 'bí 'dakò mbe kù ya gí muu nó. Bìndi yí gii njèè nji ña ji ndâ bòò mì wó 'vii ta wotí mì ndú.

¹⁵ Yí gii wele nji ña ji 'duù ñinó ta wotí nèté tí wó ngé ma nó ta 'visì vô. Yí gii wele ji ñinó ta wotí nèté tí wó gàa-gàa nó ta 'visì sósò'ò, bìndi yí gii wele 'visì gbaànjé ji 'duù ñinó ta wotí mì wó mbe me nji'dí nò. Bìndi yí gii ya ta nó mì wó.

¹⁶ «Bòò tí nó náa mbe tí ndú wele nji ña ji yí ta 'visì vô nó gii da i, bìndi yí gii yili ta ndâ bagà vô. ¹⁷ Ñinó náa mbe tí ndú wele nji ña ji yí ta 'visì sósò'ò nó gii da i, bìndi yí gii yili ta ndâ bagà sósò'ò. ¹⁸ Káa 'duù ñinó náa mbe tí ndú wele nji ña ji yí ta 'visì gbaànjé nó, gii cu gboko, bìndi yí gii yili ta gbèe 'visì ña tí nò le mí ọ wu.

¹⁹ «'Dakò tí nò mâ gii dele ndi wó 'do muu nó bìndi gbolò o, yí gii 'vee ndâ bòò mì wó gítí ña i ñinó náa ndú bàkà ta nji ña mì wó náa yí njèè ji ndú á kùro o bà njè nó mì wó 'do 'bá nò. ²⁰ Bìndi bòò mì wó náa yí wele nji ña ta 'visì vô ji yí nó, gii tubà ndâ bagà tí nó náa yí yili ndú vô nó ji mbe tí wó, máa, <Ñinó a ndâ i gbí nèté tí nó táánò náa wò si ji ye nò, mbe tí ye.>

²¹ «Bìndi 'dakò tí nò gii 'visì có ji bòò mì wó nò, máa, <Wò bàkà nìkì ngé! Wò a tó bòò mbe zèè nèté mì lo ta njembí lo gbaànjé. Wó kpolo tí làmbu nji ña tí nó táánò náa ye wele ji wò nó ta njembí lo gbaànjé. Má éno, ye bà je 'bí i mbe me gbolò ndii ñinò gí ji wò, wàa wò 'ví kpolo tí. Gí gí bà dù gbí líkí'o á 'bá mì mbe tí lo.>

²² «Bòò ñinó náa yí táánò wele 'visì ña ji yí sósò'ò nó gii tubà ndâ bagà tí nó náa yí yili ndú sósò'ò nó ji mbe tí wó, máa, <À sósò'ò nó a ndâ bagà náa ye yili 'do gbí ndâ 'visì tí nó sósò'ò náa wò táánò wele ji ye nò, mbe tí ye.>

²³ «Mbe tí wó bà-i-nò gii 'visì có ji yí ta líkí'o, máa, <Wò bàkà nèté nìkì ma! Wò a tó bòò ta njembí lo gítí nèté mì lo ká gbaànjé. Wò ni bà kpolo tí làmbu i ta njembí lo gbaànjé gí. Má éno, ye bà je wò tí mbe kpolo tí 'bí i mbe me gbolò ndii ñinò gí. Gí gí bà dù gbí líkí'o á 'bá mì mbe tí lo.>

²⁴ «Bìndi bòò ñinó náa yí táánò wele 'visì ña gbaànjé ji yí nó gii le gboko gbèe 'visì ña mì wó náa yí kpolo tí nó gí tí ji yí, máa, <À nò, Buù! Ye 'di a tàwo lo, máa wò a cèe vò 'duù, ta yè ọ 'duù tí lo gbaànjé wálá. Nèté mì lo káa bà njèè nji ña ji ndâ 'duù wàa ndú 'ví kù da ta i ji wò. À delè káa ndâ 'duù ká kù taa kánjí gbí i tacó bà te gí tí gí gbí gálá mì lo. ²⁵ Tacó éno, gúku bà gàa tí nji ña mì lo gii kpo ye gí. Ñinó a yí náa ye kpónó le gí tí ji wò nò.>

²⁶ «Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji bòò mì wó nò ta kpo tàkòcò máa, <Wò a vò bòò, tí mbe kpó! Wò táánò má nò ni gí máa, à káa ndâ 'duù ká kù ji i ji ye, à delè káa ndâ 'duù ká kù kili i 'do gbí nji gí 'bá ji ye, ²⁷ wò táánò li 'bì lo gí tà nji ña mì ye tacó yè? Wò táánò má je ji 'bí 'duù wàa yí 'ví ji ji ye, ye wálá kpónó 'de 'bí i gbí gí?> ²⁸ Yí bà-i-nò gii te gboko tí nó 'do tí vò bòò tí nó, bìndi yí gii je ji mbe yili bagà vô 'do gbí 'visì nji ña vô nò. ²⁹ Tacó i má kuu mì 'duù, à kù je 'bí ji yí á mí pí, tacó wàa yí 'ví dù tí gbolò mbe i. Káa i má mì 'duù wálá, àa bà je làmbu ñinó náa à kuu mì wó nó 'do tí wó gí. ³⁰ Káa à má gítí bòò tí nó ta i gbí wó wálá nó, à 'ví 'va yí gí gbí 'dí'di'o tí bàndò bà ñò gázá.>

Ndòngbú bà waa có

³¹ Jézù gii 'dè 'bí có káká'i ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta o tí nó wúnò náa ndâ basìlì bà ko 'Vii-mi-'Dakò tí gba 'do gbíri gí tí gí pí jàlàmbà mì wó nó, ³² ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà kili mí kùro wó, bindi yí bà gii njèè gbí òkò tí ndú go bà pì gbí cù mì niì. ³³ Yí bà gii mò ndâ 'duù ñinó tí ndâ tó 'duù go cèe ñi cù nó gí gbí kù'bì mì wó, bìndi ndâ 'duù ñinó ta gbí ndú wálá go póró cù nó gí gbí gálì mì wó.

³⁴ «Bìndi yí tí 'Vii-mi-'Dakò tí Gbolò gba bà gii 'dè có ji ndâ 'duù ñinó gbí kù'bì mì wó nó máa, «Bu ye cù 'dè ngo cù wó mítí yo gí! Yo gí gí bà zèè 'bá tí nó náa à 'viindi ù ta ndi yo 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó, nò. ³⁵ Tacó ye táánò ta go tí ye, bìndi yo gii je i-zó-zò ji ye gí; ye táánò ta go ngo tí ye, bìndi yo gii cu ngo ji ye gí; ye táánò 'dó-'do, bìndi yo gii te wiři mítí ye gí; ³⁶ ye táánò ta só, bìndi yo gii je bòngò ji ye gí; ye táánò ta sé'i tí ye, bìndi yo gii pò ye gí; ye táánò gbí zàà, bìndi yo gii ya gí bà ñò ye gí.»

³⁷ «Bìndi ndâ tó 'duù bà gii 'vee yí máa, «Ze táánò je i-zó-zò ji wò si wò ta go tí lo ta o ngàyi, Mbe tí ze? Ze táánò je ngo ji wò si wò ta go ngo tí lo ta o ngàyi? ³⁸ Ze táánò ñò wò tí mbe 'dó-'do bìndi ze gii te wiři mítí lo ta o ngàyi? ³⁹ Ze ya gí bà ñò wò si wò ta sé'i tí lo ta o ngàyi? Ze ya gí bà ñò wò si wò gbí zàà ta o ngàyi?»

⁴⁰ «Bìndi Gbolò gba bà gii 'visì có ji ndú máa, «Ta ndâ o tí nó 'dáá táánò náa yo kù bàkà ndâ i tí nó, kpèti ká ji 'bí zé'verè 'duù gbaànjé ta gbí wó ngé gí wálá á gbí òkò tí ndâ ná'vindi ye nó, yo kù bàkà nò a i ji ye.»

⁴¹ «Bìndi yí bà gii 'dè có ji ndâ 'duù ñinó gbí gálì mì wó nó máa, «Yo co 'do tí ye gí, tacó Mbíri ñ njà mítí yo gí! Yo ya gí gbí wu tí nó jé mbe mee lá náa Mbíri táánò òlò ù ta ndi ndâ Gba-vò-i ta ndâ basìlì mì wó nò. ⁴² Tacó ye táánò ta go tí ye, káa yo jé je i-zó-zò ji ye lá; ye táánò ta go ngo tí ye, káa yo je ngo ji ye lá; ⁴³ ye táánò 'dó-'do, káa yo te wiři mítí ye lá; ye táánò ta só, káa yo je bòngò ji ye lá; ta o tí nó táánò náa ye ta sé'i tí ye nó, yo ya gí bà ñò ye lá; yo delè ya gí bà ñò ye gbí zàà lá.»

⁴⁴ «Bìndi ndú bà gii 'vee yí máa, «Ze ñò wò ta go tí lo ta o ngàyi káa ze je i-zó-zò ji wò lá, Mbe tí ze? Ze biya bà koni wò si wò táánò ta go ngo tí lo, si wò 'dó-'do, si wò ta só, si wò ta sé'i tí lo, si wò gbí zàà, ta o ngàyi?»

⁴⁵ «Bìndi yí bà gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta njembí ye gbaànjé éno máa, yo má bàkà ndâ i tí nó ji 'bí táangbà 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ná'vindi ye tí nó á kuu nó, nó gí, gbí éno máa, yo bàkà nò a i ji ye.»

⁴⁶ «À ngbé nò a bà 'vaka ndâ vò 'duù gí tà wu ñinó mbe mee lá ká kpòò ya tí nò. Bìndi ndâ tó 'duù bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nò.»

26

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà toko có gítí bà zi Jézù

¹ Jézù mà gii cee ta bà ñibà ndâ i ji ndâ mbe tala có mì wó gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, ² «Yo ñò ni gí máa, sè sili kpónó ká sósò'ò gítí gbolò o bà waa mbelè mì ndoo tí ndâ Jùdèyà tacó bà mèlè ndi tàkii bà njè nó mì ndâ ká gù ndoo 'do Másìrì. À delè nò a sè sili gítí bà je 'Vii-mi-'Dakò ji ndâ tende 'duù tacó bà gbì yí mítí njèèkpè mù.»

³ Káa ta gbèe o tí nó náa Jézù kù 'dè ta có gítí bà gii gbì yí mítí njèèkpè mù ji ndâ mbe tala có mì wó nó, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà kili mí 'bá mì Kàyífà tí Kùro ndâ bu-Mbíri, ⁴ kù toko có gítí bà zèè Jézù á tàbèngii, wàa à 'ví zi yí gí. ⁵ Ndú ta o tí nó gii ẹre gba có mì ndú gbaànjé éno máa, ndâ yí 'ví zèè yí me ta ri mì gbolò o lá, tacó ndâ 'duù bà tanga i.

'Bí niì yee banga pó bàà mítí Jézù á gbí gbata Bètáníyà

⁶ Jézù ta o tí nó kuu 'bá mì 'bí 'dakò ta ẹrè wó a Simónè ta ẹrè 'viya mì wó a «Mbe cì» gbí gbata Bètáníyà. ⁷ Mà gii zeke'o, 'bí niì gii gí ta banga pó bàà náa yí sè ta i me gbolò, gbí banga ká'i-bàà náa à bàkà 'do tí 'bí ña duù ta có kpóló-kpolo, bìndi yí gii

yee bàà tí nò 'dáá gî mí tí muu Jézù si yí kù zò i. ⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii ñò ña gbolò pó bàà tí nò náa niì tí nò yee 'dáá mí tí muu Jézù nò, ndú gii 'bità bà 'dè có ta kpo-tàkòcò, máa, «Ñìnò a ña bà volo i yè ká nò? ⁹ Áá kùtàá bà sì pó bàà tí nò ta i me gbolò, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yê!»

¹⁰ Jézù mâ gii 'di có mì ndâ mbe tala có mì wó nò, yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Niì tí nò bàkà ji yo a cèe tó i, káa yo kù pèè mbí wó tacó yè? ¹¹ Ndâ mbe yê ta o 'dáá gî bà dù kuu ta yo. Káa ye bà dù ta yo me ta o 'dáá gî lá. ¹² Niì tí nò yee bàà tí nò mí tí ye tacó bà 'viindi ye kù ù ta bà gii duu ye. ¹³ Ye kù 'dè có ji yo ta yú có máa, tàwo i tí nó náa niì tí nó bàkà nó bà cee wálá. Tacó bàndò tí nó náa à má ma Banga-Ngú-Có mí tí gî nó, à delè bà dìtà ña i tí nó náa yí bàkà nó gî.»

Júdà ùnje gítí có bà ba ngbù Jézù

¹⁴ Bìndi 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, ta ɾè wó a Júdà Ìsìkàriyótè, bà-i-nò gii ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ¹⁵ bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «Ye má pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù ji yo, yo bà je ji ye a yè?» Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri bà-i-nò gii 'visì có ji yí ta bà 'deke ñjì fádà zi'duù-gbaànjé-nje muu'bi ji yí. ¹⁶ Júdà mâ gii kaa gùrúsù 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gî, yí ngé gii 'bità bà pà tó o ta tó kpokèjì gítí bà zèè Jézù.

Ndâ Jézù zò i-cí-ci ta ndâ mbe tala có mì wó ta gbolò o tacó bà mèlè ndi tàkii bà njè nó mì ndâ Jùdèyà 'do Másiiri

¹⁷ Ta kpédélé ɾi mì gbolò o bà bàkà tàkii bà ci 'Dê-kò náa à bàkà 'do tí 'dè njú kò, ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí, máa, «Có mì lo máa, ndoo 'ví zò i-cí-ci tacó bà 'dè ñikì maa ji Mbíri tacó bà mèlè ndi tàkii bà njè nó mì ndâ ká gù ndoo 'do Másiiri mí ngò?»

¹⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo ya gí mì 'daánò gbí gbata Jèrùzàlémè, bìndi yo 'ví 'dè có ji yí máa, «Mbe ñibà i ji ze máa, o mì yì dooko gî. Má éno, ndâ yì ta ndâ mbe tala có mì yì bà gí gí bà zò i-cí-ci mí 'bá mì lo.» »

¹⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii ya gí gbí gbata, bìndi ndú gii bàkà i-cí-ci tacó bà 'dè ñikì maa ji Mbíri gítí o bà njè nó mì ndâ ká gù ndâ Jùdèyà 'do Másiiri.

²⁰ Káa ta 'dê'o, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só kù zò i-cí-ci, ²¹ Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Ye kù 'dè có ji yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo wúnó bà ba ngbù ye ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà.»

²² Có tí nò náa Jézù 'dè nò gii zèè tí ndâ mbe tala có mì wó ngé ndii gî. Bìndi ndú ta bà muu ndú nò 'dáá gî, gii 'bità bà 'vee yí gbaànjé-gbaànjé, máa, «Áá bà dù a ye, Mbe tí ye?» «Áá bà dù a ye, Mbe tí ye?»

²³ Káa yí gii 'visì có ji ndú, máa, «'Bí 'duù náa ze toko 'bí ze mí gbí gbèe ká'i i-zó-zò ta yí gî bà gii ba ngbù ye. ²⁴ 'Viì-mì-'Dakò bà ya gí nje ku mì wó go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó gî. Káa tende i bà gii 'de a 'duù tí nò mbe ba ngbù 'Viì-mì-'Dakò nô! Áá táánò ñikì káa bà jò 'duù tí nò lá.»

²⁵ Júdà tí mbe ba ngbù Jézù mâ gii 'di có mì wó náa yí 'dè gítí mbe kù gii ba ngbù wó nò, yí gii 'vee yí, máa, «Wò kù nì me ye lá, Mbe ñibà i?»

Káa Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «A wò ká kù 'dè ta nje lo máa, à me wò lá.»

Ndòngbù bà zò kô-njewu mì Mbe tí ndoo

²⁶ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù zò i-cí-ci, yí gii je kù kò, bìndi yí gii 'dè ñikì maa ji Mbíri, bìndi yí gii ki'viki gbí kù kò tí nò, bìndi yí gii kaa ji ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo kaa , wàa yo 'ví zò . Ñìnó a dìi ye.»

²⁷ Bìndi yí gii te 'visì nèbítì, bìndi yí gii 'dè ñikì maa ji Mbíri, bìndi yí gii je ji ndú, máa, «Yo 'dáá gî njù ²⁸ Ñìnó a mbelè ye tí nó náa Mbíri bà gii njù ta ngú mùkà ta ndâ 'duù nô. Mbelè ye tí nó bà gii yee to tacó tí ndâ 'duù me mbè. Tacó wàa, Mbíri 'ví je ta à-cee-gî gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù. ²⁹ Yo te mí gbí muu yo máa, ye káká'i bà njù

nèbítì tí nó ta yo wálá, yee tí o bà gii njù mì ndoo ta ndoo ta o bà zogo to tí nó mì Bu ye.»

Jézù 'dè có gítí bà gii o 'do tí wó mì Piyétòrò

³⁰ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ gii cè cè ta bà be ɾè Mbíri bìndi bà zò i-cí-ci gí, ndú gii njè nó tacó bà ya gítí Gú Mbâ. ³¹ Káa si ndú kpokèjì Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo wúnó ta bèbìlì tí nó bà oloko 'do tí ye 'dáá gí. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ye bà gii zi mbe gbà bee, bìndi ndâ rómbo bà gii 'vaaka gí.» ³² Káa ye bà ya gí kùro gí bà ù ndi yo mí Gàliléyà á bìndi bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye.»

³³ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji Jézù, máa, «Kpèti sè ndâ 'bí ka ye 'dáá gí má bà oloko 'do tí lo, ye ta bà miɾi ye jé gí bà o 'do tí lo wálá.»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò, máa, «Ye kú 'dè có ji wò ta yúco máa, kùro bà kò kò mì ngùu ta bà ta'ò ta nje yé wúnó, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò delè.»

³⁵ Piyétòrò á bìndi njìno gii 'visì có ji Jézù, máa, «Ye jé gítí bà 'boo wò wálá. À kpèti má káa ku, à niki káa bà cì ndà só ndúkú gí.» Sè ndâ 'bí ka Piyétòrò 'dáá gí gii 'dè káa gbèe ɾa có mì Piyétòrò nò ji Jézù.

Jézù 'deke tí wó ji Mbíri gbí njí Jètisémánè

³⁶ Káa si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kú 'do Gú Mbâ, Jézù gii ne ta ndú gítí 'bí wúngbó jìlì mbâ náa à kú nì mítí a Jètisémánè, náa à ɾò njí'dí gí to tàgbà gú. Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo ki tí yo to bà-i-nò, wàa ye 'ví yèè gí zó gí bà 'deke tí ye ji Mbíri.» ³⁷ Yí bà-i-nò gii 'daka ta yí káa ndâ Piyétòrò ta ndâ 'vii mì Zèbidéyò sósò'ò. Bìndi ndú gii co ta ndú gí ndii 'do gbí òkò tí sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó. Ndú mâ gii co gí ndii gí, njembí Jézù gii 'bità bà mù ta wotí tí. Bìndi líkí'o gii dù káa cee 'do tí wó gí. ³⁸ Yí bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó ta'ò náa ndú gí ta ndú nó éno máa, «Sé'i yè gbí njungu ye dè gí mì ku. À má éno, yo dù nò wàa yo 'ví kpolo tí yo.»

³⁹ Bìndi yí gii yèè ndi wó 'do tí ndú gàà gí ndii, bìndi yí gii 'bu gbíro wó mí to, bìndi yí gii 'deke tí wó ji Mbíri éno máa, «Áá Bu ye, kpokèjì gítí bà te 'visì sé'i tí nó 'do nje ye gí má kuu mì lo, te gí. Káa wò 'ví te ká 'do gbí 'dóó có mì lo gbí njembí lo, me 'do gbí có mì ye lá.»

⁴⁰ Jézù mâ gii dele ndi wó 'do bàndò bà 'deke tí wó ji Mbíri gí mì ndâ mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú ta'ò 'dáá mì ta ɾi gí. Bìndi yí gii gbà Piyétòrò gí yaà, yí gii 'vee yí, máa, «Bà dù tí zò'o ta ye njí'dí wàa yo 'ví nò ta ɾa i njìno kèjì nó kpò yo gí? ⁴¹ Yo dù tí zò'o, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri éno máa, 'bí i má tala yo, yí 'ví 'de yo tí ndâ 'dakò. Ye nò ni gí máa, go bà bàkà go có mì Mbíri dú kuu gbí njembí yo, káa wotí tí yo gí tàkò wálá.»

⁴² Bìndi bà 'dè có ji ndâ Piyétòrò máa ndú dù tí zò'o, wàa ndú 'ví 'deke tí ndú ji Mbíri nò, Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri éno máa, «À má gbí njembí lo éno máa, 'visì sé'i tí nó 'ví tè ká ndúkú ta ye, ye bà njù go có mì lo nó gí, Bu ye.» ⁴³ Yí mâ gii dele ndi wó ya gí mì ndâ Piyétòrò káká'i, yí gii 'de ndú 'dáá ta'ò tí ɾi, tacó bà dù tí zò'o kpò ndú gí.

⁴⁴ Yí gbí njìno gii dele káa ndi wó jéé gí, si ndú kú tè ɾi, ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ká go ɾa ndâ bà 'deke tí wó njìno kpédélé'i kùro nò. ⁴⁵ Yí mâ gii dele ndi wó, yí gii 'de ndâ Piyétòrò zii ká zii ta ɾi. Bìndi yí gii gbà ndú, ndú mâ gii ziya gí, yí gii do mítí ndú máa, «Yo kú tè ndi yo a ɾi wàa? Yo tè ɾi wàa yo 'ví tèwo yo. Káa yo nò nò, o bà cu gòmbò tí 'Vii-mi-'Dakò ji ndâ vò 'duù kpónó dooko gí. ⁴⁶ Yo nò mbe cu gòmbò tí ye kèjì zò! Yo a gí yaà wàa ndoo 'ví ù bà gí yí.»

Bà zèè Jézù

⁴⁷ Káa si Jézù kù 'dè có ji ndâ Piyétòrò, ndú mâ gi zeke'o, ndú gi ò Júdà tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó tí Jézù muu'bi-nje só nó ta ndâ mbè 'duù, náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ká tuu ndú tacó bà gi jí gi zèè Jézù yee tí ndú róó-ro-rò gí, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ta kpo sizzò, ndâ 'bí ta ndâ ndòngbòlò mú.

⁴⁸ Káa ta kùro bà yee ndâ 'duù tí nò, Júdà tí mbe ba ngbù Jézù kpo-gbì-tà-tù ndú sàà gí, máa, «'Duù ònó náa yo bà ò ye 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó nó, a ní Jézù tí nò.»

⁴⁹ Tacó éno, ndú mâ gi yee tí Jézù gí, Júdà gi 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó, máa, «Kútí lo ta 'dè'o nó ée, Mbe nibà i?»

⁵⁰ Káa Jézù gi 'visi có ji yí, máa, «Bàkà nètè mì lo náa wò gi tacó bà bàkà nó gálà, nambe ye!» Ndâ 'duù tí nó mbe gi ta Júdà nó mâ gi 'di có mì Jézù nò, ndú gi njè gítí wó, bindi ndú gi zèè yí gí. ⁵¹ Káa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù ta'ò mbe có ta yí jí ndii nó mâ gi ò éno, yí gi ja sizzò mì wó 'do gbí foko, bindi yí gi da ta tù bò mì Kùro ndâ bu-Mbíri waa gí. ⁵² Káa Jézù gi 'dè có ji mbe tala có mì wó nó, máa, «Dele ta sizzò mì lo nò jí gbí foko mì wó. Tacó ndâ mbe kù te sizzò 'dáá gí bà cì káa ku sizzò. ⁵³ Wò kù ko có máa, ye kpónó má 'dè có ji Bu ye, máa, yí tuu ndâ basili yè to tí nó gí tacó bà kpolo tí ye, yí bà bàkà wálá? ⁵⁴ Káa ye má bàkà éno, waa có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí 'verè wàà?»

⁵⁵ Bindi Jézù gi 'vee ndâ mbè 'duù tí nó náa Júdà kaa ndú gi tí tacó bà zèè yí nó, máa, «Ye a mbe tè kùro vò i wàa yo 'ví kaa tí jí gí bà zèè ye ta ndâ kpo sizzò ta ndâ ndòngbòlò mú a 'bí yo? Ye ta ri 'dáá gí kù nibà i ji ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri, káa yo jé zèè ye lá. ⁵⁶ Káa i tí nó kpónó bàkà tí tacó wàa ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri náa ndú cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí tí yúcó.»

Bindi ndâ mbe tala có mì Jézù gi njè 'dáá 'do tí wó gí.

Jézù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà

⁵⁷ Ndâ 'duù tí nó mbe zèè Jézù nò gi ya ta yí jí 'bá mì Kàyífa tí Kùro ndâ bu-Mbíri. Tacó ndâ kpo-kpò mbe nibà i, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdéyà kili ta o tí nó 'dáá gí mí kà. ⁵⁸ Káa ta o tí nó si ndú kù ya ta Jézù jí 'bá mì Kàyífa nó, Piyétòrò gi dù 'do tí ndú jàngáá jí ndii kù ko tàkò Jézù gbí ngbà, tacó wàa yí 'ví ya jí bà ò ndòngbù ò i ònó náa ndâ 'duù tí nó bà bàkà ta yí nó. Ndú mâ gi yee gbí ngbàngà á 'bá mì Kàyífa gí, Piyétòrò gi ya jí bà ki tí wó to mì ndú ta ndâ mbe ù gbí ngbàngà. ⁵⁹ Bindi ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà gi pà gbí to 'verè ngé cee gí, tacó wàa ndâ yí 'ví 'de ta kpokèji bà waa có ku mítí Jézù, ⁶⁰ káa à gi kpò ndú ngbàà gí. Sè ndâ 'bí cèè 'duù gi waaka bà ò 'verè ònó ndú, káa à delè dí bà ká lá. Ndâ 'bí 'dakò sósò'ò bà-i-nò gi oloko jí kùro ndâ 'duù, bindi ndú gi 'dè có, máa, ⁶¹ «Ze táánò 'de 'dakò tí nó kuu nó kù 'dè có ji ndâ 'duù máa, yí bà ki'viki gbolò 'bá-Mbíri tí nó á gbí gbata Jèrùzàlémè nó jí to, waa yí 'ví bi ndí jí yaà gbí sili ta'ò.»

⁶² Kàyífa tí Kùro ndâ bu-Mbíri má gi 'di có mì ndâ 'dakò tí nó, yí gi a jí yaà 'do pí jàlambà mì wó, bindi yí gi 'vee Jézù, máa, «Có mì lo jí tàkò có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè gítí lo nó wálá?» ⁶³ Káa Jézù gi njaa nje wó jí tàkò 'vé mì Kàyífa nó gbaànjé lá. Bindi Kàyífa gi 'vee yí ta 'bí 'vé, máa, «Ye kù be ji wò a tí Mbíri tí nó tí wu Mbíri nó, 'dè ji ze gi, wò a Bindi-Mbíri tí nó tí 'Vii-mi-Mbíri?»

⁶⁴ Káa Jézù gi 'visi có ji Kàyífa, máa, «A wò ká 'dè ta nje lo. Káa yo dele kpónó-kpónó bà gi ò 'Vii-mi-'Dakò kù ki tí wó gbí kù'bi mì Mbíri tí mbe wotí, bindi yí bà gi gí 'do gbíri co gbí ndâ kùlù mù jí muu to tí nó.»

⁶⁵ Kàyífa má gi 'di có mì Jézù nò, yí gi yaka gbí bongo 'do tí wó ta sé có gí, máa, Jézù 'dè zu có gítí Mbíri gí. Bindi yí gi 'vee ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà, máa, «Yo kpónó 'di nó a bà 'dè zu có mì wó gítí Mbíri ta tù yo gí. Má éno, ndoo kpòò

kù ù a ndi ndâ 'di, máa ndú ká 'ví gii 'dè ndi ndâ có gbí nje wó ji ndoo? ⁶⁶ Có gbí muu yo kpónó máa yè?»

Káa ndú gii 'visì có ji Kàyífà, máa, «À 'vii ta yí káa ku.»

⁶⁷ Bìndi ndú gii nje gítí Jézù ta ba cù cù mí gbíro wó, ta bà dòmò yí, ta bà gbì yí, ⁶⁸ ta ba lè yí, máa, «Nì rẹ̀ ndâ mbe kù gbì wò ji ze gi, Bìndi-Mbíri.»

Piyétòrò 'boo Jézù ta bà ta'ò

⁶⁹ Ta o tí nó náa ndâ 'duù tí nó kù mèèkè ta i tí Jézù mí kùro Kàyífà nò, Piyétòrò kù ki tí wó to á gbí ngbàngà sè. Mâ gii zeke'o, 'bí nù mbe kù bàkà nèté gbí ngbàngà gii gí mí Piyétòrò, bìndi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Wò delè táánò kù dù ta Jézù tí nó tí 'duù Gàliléyà nò.»

⁷⁰ Káa Piyétòrò gii tò kponje si mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, «Ye 'di gbí ña có mì lo náa wò kù 'dè ji ye nò lá.»

⁷¹ Piyétòrò mâ gii co gí njekèjì ndùgù, 'bí 'viní mbe kù bàkà nèté 'bá mí Kàyífà mâ gii nò yí, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ñinó mbe kù rọ̀ tíyò á rẹ̀gbà tí wó nó, máa, «Yí táánò kù dù a i mí Jézù tí nó mbe 'do Názàrètì nò.»

⁷² Káa Piyétòrò káká'i gii tò kponje gí, ta bà see tí wó, máa, «Ye nò 'duù tí nó ni lá.»

⁷³ Ndú mâ gii dù ndi-ndi-ndi éno, ndâ 'bí 'duù mbe kù rọ̀ tíyò ta ndâ Piyétòrò gii gí mí Piyétòrò, bìndi ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Wò nó kuu nó a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù tala có mì Jézù nò, ta kponje gítí wálá. A cè ña bà 'de có mì lo ká yù wò gí sè.»

⁷⁴ Káa Piyétòrò gii see tí wó ta bà gò ku, máa, «Ye nò 'dakò tí nó ni lá,» ká jé kpóó 'vii ta bà kò kò mì ngùù.

⁷⁵ Bìndi mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè ji yí, máa, «Wò bà 'boo ye ta bà ta'ò á kùro bà kò kò mì ngùù» nò. Bìndi yí gii co 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bìndi yí gii wa gbí ta wotí tí ngé ndii gí.

27

Ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdéyà ya ta Jézù gí kùro Pìlátò

¹ Yé má gii too gí, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá mí ndâ Jùdéyà 'dáá gí gii toko có mì ndú máa, à 'ví waa có ku mítí Jézù. ² Ndú bà-i-nò gii ẹ̀rẹ̀ 'bì wó gí, bìndi ndú gii ya ta yí gí kùro Pìlátò tí gbolò 'duù mí ndâ Ròmánò.

Júdà le tí wó ta kpéétí wó

³ Júdà tí mbe ba ngbù Jézù mâ gii nò éno máa ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdéyà kù gii ya ta Jézù a i gí nje ku, nikalaká gii zèè yí mbi gí. Bìndi yí gii kaa ndâ nji fádà tí nó zì 'duù-gbaànjé-nje muu 'bì náa à kaa ji yí tacó bà ba ngbù Jézù nó ya tí ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri ta ndâ kpo-'duù-'bá mí ndâ Jùdéyà. ⁴ Bìndi yí gii 'dè có ji ndú gí tàkò éno máa, «Ye bàkà vò i gí. Ye ba ngbù 'duù ñinó ta vò i mí wó wálá nó gí.»

Káa ndú gii 'visì có ji yí éno máa, «Sè ñinò a ñinò lo. 'Bí có mbe mù njembí ze bà-i-nò wálá.»

⁵ Júdà bà-i-nò gii ya ta ndâ nji fádà tí nó, bìndi yí gii vaka ndú 'do 'bì wó mí tà'i tí nó náa à kù kili i-Mbíri mítí nò ta sé có. Bìndi yí gii lu ya gí bà le tí wó gí.

⁶ Júdà mâ gii lu gí, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gii ya gí bà ruka ndâ nji fádà tí nó náa yí vaka mí tà'i bà kili i-Mbíri nó 'do to gí. Ndú 'de nderẹ̀ bà bàkà éno mí ndú éno máa, «À gbí tàkò mí ndoo tí ndâ Jùdéyà toko ndâ i ñinó náa à 'de 'do gbí mbelè 'duù nó mítí gbèè bàndò ta ndâ i ñinó náa à kù gò ji Mbíri nó lá.» ⁷ Ndú bà-i-nò gii toko có mì ndú, bìndi ndú gii kaa ndâ nji fádà tí nó, ndú gii sì ta to 'do mí 'bí mbe suu kàrà tí bàndò bà duu ku ndâ 'duù ñinó mbe 'dó-'do nò. ⁸ Ñinò a nderẹ̀ bà kpì rẹ̀ to tí nó tí «To gbí mbelè» á yee gbí ri tí nó wúnó nó ká nò.

⁹ Cò tí nò bàkà tí go có mì Jèrèmiyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri náa yí 'dè sàà gí éno máa,
«Ndú kaa gùrúsù tí ndâ nji fádà zi'duù-gbaànjé-nje muu'bi náa ndâ 'bí 'duù gbí òkò
tí ndú tí ndâ Ìzìriyéli ká 'deke tí gùrúsù bà sì 'duù,
¹⁰ bìndi ndú gii kaa gí tàkò to mì mbe suu kàrà,
go có tí nó náa Mbíri táánò 'dè ji ye nò.»

Jézù kùro Pilátò

¹¹ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà mâ gii yee ta Jézù kùro Pilátò gí, Pilátò gii 'vee Jézù máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà?»

Káa Jézù gii 'visi có ji Pilátò, máa, «A wò ká 'dè éno.» ¹² Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii waaka ndâ có gítí wó ji Pilátò, káa Jézù gii biya bà 'visi có gí tàkò ndâ có mì ndú nò gí.

¹³ Bìndi Pilátò gii 'vee yí, máa, «Wò 'di ndâ có mì ndú 'dáá náa ndú 'vanda ta rè lo nò gí. 'Bí có mì lo tacó bà 'visi gí tàkò ndú wálá?» ¹⁴ Káa nje Pilátò gii 'dèè gí, tacó Jézù gii biya bà 'visi có gí tàkò ndâ có tí nó 'dáá gí, gí.

Pilátò waa có ku mítí Jézù

¹⁵ 'Bí ña i mì Pilátò ta gbolò o bà waa mbelè mì ndâ Jùdéyà ta ndoò 'dáá gí, a bà njaanga 'bí 'duù mì ndâ Jùdéyà gbaànjé mbe nìkì tí ndú 'do gbí zàà ji ndú, tacó bà peteke tàkòcò ndú. ¹⁶ Káa ta o bà ya ta Jézù gí kùro Pilátò nò, 'bí ña vò 'dakò ta rè wó a Bàrábà kuu gbí zàà. ¹⁷ Ndâ 'duù mâ gii kili gí, Pilátò gii 'vee ndú máa, «Cò mì yo máa ye njaanga ji yo a 'di? Bàrábà wèè, Jézù tí nó náa à kù nì Bìndi-Mbíri mítí wó nó?» ¹⁸ Pilátò 'vee ña 'vé tí nó tacó yí ñò ni ngbàrángà'i gí máa, à káa kii cuki ká a tàmuu ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gítí bà biya Jézù.

¹⁹ Káa si Pilátò kuu gbí ngbàngà, nawù wó gii tuu 'duù ji yí éno máa, «Gàà 'duù tí nó lá, tacó ye kùbòò mbu muu wó gbí riì ngé ndii gí.»

²⁰ Káa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii volo muu ndâ 'duù éno máa, ndú 'dè có ji Pilátò máa yí njaanga Bàrábà ji ndâ yí, waa yí 'ví zi Jézù gí. ²¹ Káa Pilátò gii 'vee ndâ Jùdéyà káká'i máa, «À má go có mì yo, máa ye 'ví njaanga a 'di ji yo 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó só nó?»

Káa ndú gii 'visi có ji yí máa, «Bàrábà.»

²² Bìndi Pilátò gii 'vee ndú, máa, «Káa ye 'ví bàkà ta Jézù tí nó náa à kù nì Bìndi-Mbíri mítí wó nó a yè?»

Káa ndú 'dáá gí gii 'visi có ji yí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù.»

²³ Káa Pilátò gii 'vee ndú máa, «Tacó yè? Yí bàkà a ña vò i yè?»

Káa ndú 'dáá gí gii tò kù ta kòcò ndú gí yaà ndii kpédélé ñinó gí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù.»

²⁴ Pilátò mâ gii ñò éno máa, yí kù yeeke a tí yí sínò ta bà tì muu Jézù, káa ndâ 'duù kù gii 'bì a tà bà bàkà wo, yí gii cu ngo, bìndi yí gii caka ta 'bì wó mí kùro ndâ mbè 'duù tí nó 'dáá gí, máa, «Ye caka mbelè tó 'dakò tí nó 'do tí 'bì ye gí. Sè ñinò a ñìndi yo!»

²⁵ Káa ndâ 'duù tí nó 'dáá gí gii 'visi có ji Pilátò, máa, «Si mbelè wó 'ví dù tí 'bì ze ta ndâ 'vii bìndi ze!» ²⁶ Pilátò bà-i-nò gii njaa Bàrábà 'do gbí zàà gí sè ji ndâ 'duù. Bìndi yí gii je Jézù ji ndâ àsikèri, máa ndú gbì yí má kózò gí, waa ndú 'ví ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù.

Ndâ àsikèri 'viya Jézù

²⁷ Ndâ àsikèri mì Pilátò bà-i-nò gii ya ta Jézù gítí gbolò bándò mì ndú 'bá mì Pilátò. Ndú mâ gii kili 'dáá gí, ndú gii tì jèlè yí 'dee gí. ²⁸ Bìndi ndú gii jaka ndâ 'dóó bongo mì wó 'do tí wó gí, ndú gii yuu bí-bi bongo gba mì ndú tí ndâ àsikèri ji yí. ²⁹ Ndú

delè gii paraka kperè go ké'bí nó, ndú gii te mítí muu wó tí tàgíyà-gba, ndú gii je nji ngba mí 'bí wó ñinó gbí kù'bí tí kóró-gba mì wó. Bìndi ndú gii 'bità bà 'viya yí, ta bà kucuku muungbó ndú mí kùro wó, kù 'vee yí, máa, «Kútí lo ée? Gbolò gba mì ndá Jùdéyà!»³⁰ Bìndi ndú gii mèèkè'i tí wó ta bà cù cù mì gbíro wó, delè ta bà ja nji ngba tí nó náa ndú je mì 'bí wó tí kóró-gba nó 'do 'bí wó kù gbì ta yí tí muu wó.³¹ Ndú mâ gii 'viya yí tè ta ndú gí, ndú gii ja bí-bi bongo gba mì ndú náa ndú yuu ji yí nó 'do tí wó gí, bìndi ndú gii yuu ndi ndá 'dóo bongo mì wó ji yí. Bìndi ndú gii ja yí 'do gbí ndugù gí sè tacó bà ya ta yí gí sè 'do gbí gbata, wàa ndá yí 'ví gbì yí mítí njèèkpè mû.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mû

³² Káa si ndá àsikèrì kù gii ya ta Jézù gí bàndò bà gbì yí mítí njèèkpè mû, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè mbe gí 'do gbí gbata Sirínì kpokèjì, bìndi ndú gii zèè yí ta wotí gítí bà te njèèkpè mû mì Jézù.³³ Ndú mâ gii yee tí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Gòlìgàtà (gbí máa «bàndò Kù-'bìli-muu-ku»),³⁴ ndú gii je nèbítì náa ndú ònòkò ta ju i ji Jézù. Yí mâ gii tala , yí gii bè gí.

³⁵ Ndá àsikèrì mâ gii gbì Jézù mítí njèèkpè mû gí, ndú gii njèè gbí ndá bongo bìndi wó ta bà ki-mbílì.³⁶ Bìndi ndú gii ki tí ndú to kù ù rẹgbà tí wó.³⁷ Ndú gii cu nderè ku wó, bìndi ndú gii gbì mítí njèèkpè mû á còmuu wó, máa, «Ìjìnó a Jézù tí Gbolò gba mì ndá Jùdéyà.»

³⁸ Ndú ta gbèè o tí nò gii gbì ndá 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndá njèèkpè mû, 'bí gbì kù'bí, bìndi 'bí gbì gálì mì Jézù.

³⁹ Ndá mbe kù co tí kpokèjì mâ gii ò Jézù tí njèèkpè mû, ndú gii miyà muu ndú ta bà lè yí,⁴⁰ máa, «Wò táánò máa wò bà ki'viki 'bá-Mbíri gí, wàa wò 'ví bì ndí gbì sili ta'ò. 'Vala tí lo! Co gí to 'do tí njèèkpè mû, náa wò dú má káa 'Viì-mì-Mbíri nò.»

⁴¹ Ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá mbe 'di gbí-o, ta ndá kpo-'duu-'bá mì ndá Jùdéyà delè gii lè Jézù, máa,⁴² «Yí táánò kù 'vala ndá 'bí 'duu, káa bà 'vala 'dóo miyi wó kpónó kpò yí gí. Ndoò kpónó dù ká jé wàa ndoo 'ví ò bà co Gbolò gba mì ndá Jùdéyà 'do tí njèèkpè mû gí to, tacó wàa ndoo 'ví ù ta nje máa yí a Bìndi-Mbíri.⁴³ Yí kù tee njembí wó mítí Mbíri. Má éno, ndoo ò bà 'vala yí mì Mbíri, tacó yí táánò máa, yì a 'viì mì Mbíri.»

⁴⁴ Ndá mbe ngbà tí nó náa à gbì ndú mítí ndá njèèkpè mû ta ndá Jézù nó gii si ndá vò i ñindi ndú mítí ndú, bìndi ndú gii loko kù lè Jézù delè.

Bà cì Jézù

⁴⁵ Káa si Jézù kuu tí njèèkpè mû, ọ ọ gii 'di cèè to 'dáá gí 'do tí ọ gbúru yee tí ọ ta-'de-kiyà.⁴⁶ Ọ má gii gí ta-'de-kiyà gí, Jézù gii ja kù mí to gbí có Ìbìráyò máa, «Élì, Élì, lámà sàbàkitàní?» (Gbí máa, «Áá Mbíri mì ye, áá Mbíri mì ye, wò biya ye tacó yè?»)

⁴⁷ Ndá 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndá mbe kù ọ kù zeke Jézù tí njèèkpè mû nó mâ gii 'di kù tí nò, à gii dù gbí tù ndú go ñinó máa Jézù kù tè a é tí Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò. Bìndi ndú gii 'dè có máa, «'Dakò tí nó kù tè'é tí Èlìjà.»⁴⁸ 'Bí 'dakò gii co ta ngèlè 'do gbí òkò tí ndá 'duu tí nò ya gí bà je 'bí i fòkò-fòkò éno, yí gii ya gí bà yuu mí gbí zù-zù kpongo nèbítì, yí gii sè mí nje nji ngba, bìndi yí gii ya gí bà te mí nje Jézù, yí gii 'dè có ji yí máa, yí no-no .

⁴⁹ Káa ndá 'bí 'duu gii 'dè có máa, «Ndoò ù bà ò bà gí Èlìjà gí bà 'vala yí.»

⁵⁰ Jézù bà-i-nò gii tò ndòngbú kù ta kòcò wó ngé gí yaà, bìndi njembí wó gii ki gí.

⁵¹ Mâ gii zeke'o, kpà-bongo tí nó náa à ẹrẹ mí yaà tacó bà njèè gbì tà'i 'bá-Mbíri nó gii yaka tí 'do yaà dí to, gbí ndá dí gii baraka tí ta bà ngaka tí mì to.⁵² Ndá muu'dú gii baraka ẹ-ẹ-ẹ-ẹ-ẹ. Bìndi Mbíri gii 'vala ndá 'bí tó 'duu mì wó ñinó táánò mbe

cì gí nó 'do gbí muu'dú ndú gí. ⁵³ Bìndi ndú gí ya bìndi bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó gí Jèrùzàlémè. Ndá 'duù me mbè ñò ndú gí.

⁵⁴ Kùro ndâ àsikèrì, ta ndâ àsikèrì mì wó náa ndú kù ù rẹgbà tí Jézù ta ndú nó mà gí ñò bà ngaka tí mì to, ta i tí nó mbe bàkà tí nó, gúku gí zèè ndú 'dáá mbi gí. Bìndi ndú gí 'dè có máa, «'Dakò tí nó táánò dú ká 'Viì mí Mbírì!»

⁵⁵ Mbè ndâ niì tí nó mbe ko tàkò Jézù 'do Gàliléyà tacó bà koni yí nó gí rò janga-jàngá gí ndii ézó kù zeke ña ndâ ña i tí nó náa à me kù ta Jézù nó, ⁵⁶ ta ndâ Màriyà Màdèlénà, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jùzépè, ta nawu ndâ 'viì mì Zèbidéyò.

Bà duu ku Jézù

⁵⁷ 'Dè'o mà gí bàkà tí gí, 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Àrimàtiyà tí mbe kpo-kpò i, delè tí mbe gí tí mbe tala có mì Jézù gí, ta rẹ wó a Jùzépè, ⁵⁸ gí ya gí bà 'deke tí wó jì Pilátò, máa yí bàkà nambeè mì wó, wàa yí 'ví si yí 'ví ya gí bà duu ku Jézù. Pilátò mà gí ùnje jì yí gí, Pilátò gí tuu 'duù jì kùro ndâ àsikèrì mì wó, máa yí si Jùzépè 'ví te ku Jézù. ⁵⁹ Jùzépè bà-i-nò gí ya gí bà te ku Jézù, yí gí so ta ngbàrángà cé-ce bòngò, ⁶⁰ bìndi yí gí te yí ya tí gí bà duu mí gbí kánjì ngú guù náa yí duu mí gbí díí gítí 'dóó miři wó tí Jùzépè. Yí mà gí nè njekèjì 'bá muu'dú ta du díí gí, yí gí njè nó 'do bà-i-nò gí. ⁶¹ Káa ndâ Màriyà Màdèlénà, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jùzépè ta o tí nó kù ndú ézó kù zeke 'bá muu'dú.

⁶² Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gí kili mí kùro Pilátò ta yé bìndi bà duu Jézù, ⁶³ bìndi ndú gí 'dè có jì yí máa, «Buù, mbi ze 'va tí 'bí có náa mbe 'verè tí nó táánò 'dè si yí káa wuù éno máa, yí bà 'vala ndi yí 'do gbí muu'dú yí bìndi sili ta'ò. ⁶⁴ Má éno, à niki go éno máa, wò kaa ndâ àsikèrì ya gí bà ù rẹgbà muu'dú wó yee gbí ndâ sili tí nó. Tacó wò má me éno lá, ndâ mbe tala có mì wó bà gí ya gí bà ngbà ku wó 'do gbí guù gí, bìndi ndú bà gí 'dè có jì ndâ 'duù máa, yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. Káa wotí tí ndòngbú 'verè tí nó bà ndii kpédélé ñinó gí.»

⁶⁵ Káa Pilátò gí 'visi có jì ndú máa, «Yo ya gí bà kaa ndâ àsikèrì wàa ndú 'ví ù rẹgbà muu'dú tí kpo.»

⁶⁶ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà bà-i-nò gí ya gí bà bàkà ndâ i mítí njekèjì 'bá muu'dú tacó wàa 'duù má njaanga , à 'ví ñò ni gí, bìndi ndú gí kaa ndâ àsikèrì mí gbí nètè bà ù rẹgbà muu'dú.

28

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Si yé kù gí bàkà có bà ngbàrángà to ta dú'o mì kpédélé ri nètè á bìndi ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà, ndâ Màriyà Màdèlénà, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jùzépè gí gbo'o tacó bà ya gí bà gala muu'dú Jézù. ² Káa à káa pòó bà yee ndú kà, to gí 'bità bà ngaka tí tí vò ña ñinò. Tacó basili mì Mbírì gí 'do gbíri, yí gí mèrèkè gbolò díí tí nó náa à nè ta njekèjì 'bá muu'dú nó gí, bìndi yí gí kù tí wó pí. ³ Ndâ niì tí nó mà gí zeke'o, ndú gí ño gbíro basili tí nó kù tòngbàa go bà ì mù nó, ta ndâ bòngò tí wó ce go turè. ⁴ Ndâ àsikèrì tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà kaa ndú máa ndú ù rẹgbà muu'dú nó mà gí ñò yí, lilí ndú gí oloko 'do tí ndú gí, bìndi ndú gí dù kù gu ta gúku goólá a 'bořò ká ni ndú too yé gí nò.

⁵ Káa basili tí nó gí 'dè có jì ndâ Màriyà, máa, «Yo cì gúku lá, tacó ye ñò ni gí máa, yo kù pà a bà tí Jézù tí nó náa à gbì yí mítí njèèkpè mù nò. ⁶ Yí bà-i-nó wálá. Yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó go có mì wó táánò náa yí 'dè nó gí. Yo gí gí tàkò ye, wàa yo má ñò bándò tí nó táánò náa à sii ku wó mítí nó ta ọ yo gí, ⁷ yo 'ví goonó ya gí bà 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. Káa yí kù ya gí bà ù ndi ndú mí Gàliléyà. Ndú bà ya gí bà ñò yí ta ọ ndú a i kà, go có tí nó náa ye kù 'dè jì yo kpónó nò.»

⁸ Ndâ nùí tí nò gii co 'do tà 'bá muu'dú kà gí sè ta ngèlè ta gúku ònòkò ta líkí'o tacó bà ya gí bà 'vanda ndi ndâ có tí nò ji ndâ mbe tala có mì Jézù. ⁹ Káa Jézù gii túbà tí wó ji ndú si ndú á kpokèjì, bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Kù tí yo ée?» Ndâ nùí tí nò bà-i-nò gii ìrì ta muungbó ndú ta líkí'o ya gí bà zèè kò Jézù. ¹⁰ Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo cì gúku lá, yo ya gí bà 'dè có ji ndâ ná'vindí ye máa, ndú ya gí Gàliléyà, wàa ndú 'ví 'de ye kà.»

¹¹ Ndâ Màríyà gii yee mì ndâ mbe tala có mì Jézù si ndâ 'bí àsikèrì tí nó náa à kaa ndú máa ndú ù rẹgbà muu'dú Jézù nó waa kùro ndú ta ngèlè ya gí bà 'vanda ndi ndâ i ònó mbe bàkà tí nó ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà sàà gí. ¹² Bìndi ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri bà-i-nò gii kili ndâ kpo-'duù-'bá, ndú gii toko có ta ndú gbaànjé, bìndi ndú gii too bàà mítí nje ndâ àsikèrì tí nó. ¹³ Bìndi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ya gí bà ma có ji ndâ 'duù éno máa, «Ndâ mbe tala có mì wó ká ngbà ku wó si ze muu rì.» ¹⁴ Káa òa có tí nó má yee tí Pilátò, ze bà òò kpokèjì bà mee wu 'do tí gí.»

¹⁵ Ndâ àsikèrì gii lí 'bì ndú mí tà i tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà je ji ndú nó gí, bìndi ndú gii 'bìtá bà ma 'vére ji ndâ 'duù máa, a ndâ mbe tala có mì Jézù ká ngbà ku wó 'do gbí gùù si ndâ yì tí rì. Có tí nó máa, a ndâ mbe tala có mì Jézù ká ngbà ku wó nó nanaka mí gbí muu ndâ Jùdéyà tí yúco yee gbí rì tí nó wúnó ò.

Jézù túbà tí wó ji ndâ mbe tala có mì wó

¹⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii 'di ndâ có tí nó náa ndâ Màríyà 'vanda ji ndú nó gí, ndú gii kaa 'do Jèrùzàlémè ya gítí gú tí nó náa Jézù cì ndú máa ndú ya gí bà 'de yì tí á Gàliléyà ò. ¹⁷ Ndú mà gii 'de Jézù gí, ndú gii ìrì ta muungbó ndú ya gí kùro wó. Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ùnje ta njembí ndú máa ònò a Jézù nó dúú-dúú lá. ¹⁸ Káa Jézù gii yèè dè gí mì ndú, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Mbíri le bèrè ji ye tacó bà dù tí Gba-gbíri, delè tacó bà dù tí gba muu to tí nó á gí. ¹⁹ Má éno, yo ya gí bà bàkà ndâ òa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí tí ndâ mbe tala có mì ye. Yo caka tí ndú ta rẹ mì Buù, ta rẹ mì 'Viì, ta rẹ mì Bèri-mì-Mbíri. ²⁰ Yo 'ví nìbà kpokèjì gítí bà 'di ndâ có tí nó náa ye 'dè ji yo nó 'dáá gí ji ndú. Ye delè bà dù toko ta yo ta o 'dáá gí yee tí ndòngbú o.»

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì Márikò

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù kò-kò ta có mì Mbíri

¹ Nìno a Banga-Ngú-Có gítí Jézù tí Bìndi-Mbíri tí 'viì mì Mbíri. ² À 'bità go có tí nó náa Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí wáràgà mì wó sàà kùro bà gí Jézù éno máa, Mbíri máa,

«Ye kèjì gí bà tuu tú mì ye gí kùro lo.

Yí kèjì gí bà 'viindi kpokèjì mì lo.

³ Tú mì ye nò bà dù gbí kángáá nga ngoò kù kò-kò jì ndâ 'duù éno máa,

«Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí yo.

Yo bàkà kpokèjì mì wó jáá,» nò.»

⁴ Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gii co gí gbí kángáá nga ngoò, kù kò-kò ta có gítí bà caka tí jì ndâ 'duù, tacó wàa, ndú 'ví 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú, wàa Mbíri 'ví je à-cee-gí jì ndú. ⁵ Ndâ 'duù 'do gbí to Jùdéyà 'dáá gí, delè ta ndâ 'duù 'do gbí gbata Jèrùzàlémè gii kaa ya gí mì wó á tàbè'dè Jòròdáníyà tacó bà caka tí ndú. Káa ta o tí nó náa yí kù caka tí ndú nó, ndú kù yù gbí ndâ vò i mì ndú gí sè.

⁶ Jòvànì táánò kù yuu a bòngò náa à gò 'do tí se tí jémèlè. Yí gii ẹre mí rẹ'dè wó a wú'dè kù. I-zó-zò mì wó káa ndâ kòròngbò ta lí. ⁷ Jòvànì ma có jì ndâ 'duù éno máa, «'Bí 'duù mbe me gbolò ndii ye gí á kèjì gí tàkò ye, náa à kpèti káa ndòngbù bòò mì wó mbe kù njaanga tàrà á 'do tí kò wó, ye bà ni bà 'vii tí ye ta yí wálá. ⁸ Ye kù caka tí yo ta ngo, káa yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mì-Mbíri.»

Jòvànì caka tí Jézù

⁹ Gbí ndâ o tí nò si Jòvànì kù caka tí ndâ 'duù tàbè'dè Jòròdáníyà nò, Jézù gii njè nó 'do gbí gbata Názàrèti á Gàliléyà, ya gí bà caka tí wó mì Jòvànì. Jòvànì gii caka tí Jézù mí tà ngo gbí pù Jòròdáníyà. ¹⁰ Káa Jézù mà gii co gí sè 'do tà ngo bìndi bà caka tí wó, yí ngé gii nò njekèjì gbíri njaanga tí gí. Yí delè gii nò Bèri-mì-Mbíri kù gí gí muu wó go kùlè nò. ¹¹ Bìndi yí gii 'di kòcò 'duù kù 'de có 'do gbíri éno máa, «Wò a 'viì mì ye náa ye ze wò nìkì ta njembí ye gbaànjé. Tàkòcò ye peteke gítí lo ngé ndii gí.»

Vò-'duù-tí-nò tala Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹² Ngé 'do bàndò tí nò, Bèri-mì-Mbíri gii wu tàmuu Jézù ya tí gí gbí kángáá nga ngoò. ¹³ Yí gii dù gbí kángáá nga ngoò ta sili zi'duù-só. Bìndi Vò-'duù-tí-nò gii gí kù tala yí. Yí bàkà ndâ sili tí nò zi'duù-só nó ta kpèti wó gbí òkò tí ndâ kàzà. À káa ndâ basilì mì Mbíri ta o tí nò ká rẹgbà tí wó.

Jézù 'bità bà ma Banga-Ngú-Có

¹⁴ À mà gii zèè Jòvànì mí gbí zàà gí, Jézù gii ya gí Gàliléyà. Yí gii ma Banga-Ngú-Có mbe gí 'do mì Mbíri jì ndâ 'duù kà éno máa, ¹⁵ «Nògí! Kùro o bà zèè 'bá mì Mbíri kpónò dooko gí. Yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò kpokèjì, yo 'ví ùnje gítí Banga-Ngú-Có.»

Jézù tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó

¹⁶ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nò nó á seè kápá Gàliléyà, yí gii nò ndâ Sìmonè ta ná'vindí wó Àndèréyà kù 'va mbu, tacó ndú a ndâ mbe gò ngo. ¹⁷ Káa Jézù gii 'dè có jì ndú éno máa, «Yo gí gí bà ru ndi ye, wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe gò ndâ 'duù jì Mbíri á go bà gò ngo mì yo nò.» ¹⁸ Ndâ Sìmonè ta Àndèréyà mà gii 'di có tí nò náa

Jézù 'dè jì ndú nò, ndú ngé gii kaa ndâ mbu mì ndú mí to, bìndi ndú gii ya gí tàkò Jézù.

¹⁹ Jézù mâ gii yèè gí kùro 'do tí bàndò bà 'de ndâ Sìmonè ta Àndèréyà nò gàà éno, yí gii nò ndâ 'bí 'dakò sósò'ò, ndâ Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvànì tí ndâ 'viì mì Zèbìdéyò, á gbí gbâ, delè kù ẹre gbí ndâ mbu mì ndú. ²⁰ Káa yí ngé gii tè'é tí ndú. Bìndi ndú gii njè nó ya gí tàkò wó, jee bu ndú ta ndâ mbe nètè mì wó mí gbí gbâ.

Jézù nìbà có mì Mbíri jì ndâ 'duù Kàpàrànwùmù

²¹ Bìndi ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii njè nó ya gí gbí gbata Kàpàrànwùmù. Ta 'bí ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà gbaànjé, yí gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri, bìndi yí gii 'bità bà nìbà i jì ndâ 'duù. ²² Nje ndâ 'duù 'dáá gí gii 'dèè gítí ọa bà nìbà i mì wó gí, tacó yí kù nìbà i jì ndú go i mì gba, me go nìndi ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdéyà lá.

²³ Káa à káa pòó bà gii gí 'bí 'dakò ta i-gbí-muu wó gí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri ta o tí nò, ²⁴ yí gii 'bità bà tò kù éno máa, «À tí lo a go bà bàkà ọa yè ta ze, Jézù tí mbe gí 'do Názàrètì? Wò gí tacó bà 'bu ọa ze? Ye nò wó ni gí, wò a tó 'duù mì Mbíri mbe kù toko có ta yí.»

²⁵ Káa Jézù gii do mítí i tí nò, máa, «Dù ngbii! Co 'do gbí muu 'dakò tí nò gí!»

²⁶ Bìndi vò i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii te yí gí yaà, 'va mí to, yí gii dù kù gu mí to kà tí vò ọa nìno. Bìndi yí gii co 'do gbí muu wó ta bà tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà.

²⁷ Bà 'dè có gii kpo nje ndâ 'duù 'dáá gí, gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Nìno a ọa yè ká nó? À ngú ọa bà nìbà i, ta wotí ká tàkò? Yí má 'dè có kpétí ká jì ndâ i-gbí-muu ndâ 'duù, ndú kù 'di có mì wó.» ²⁸ 'Do bà-i-nò ẹrè Jézù ngé gii 'bità bà wu cee gbí to Gàlilèyà 'dáá gí.

Jézù 'vala na gê Sìmonè

²⁹ Bìndi bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'dakò tí nò, ndâ Jézù ngé gii njè nó 'do bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri kù ya ta ndâ Jákòmò ta Jòvànì gí 'bá mì ndâ Sìmonè ta Àndèréyà. ³⁰ Ndú mâ gii yee 'bá kà, ndú gii 'dè na gê Sìmonè tísì ta cò'o gbí diì wó. Ndâ 'duù ngé gii 'dè có sé'i tí nò jì Jézù. ³¹ Bìndi Jézù gii ri gí tàkò nù tí nò tà'i, yí gii zèè yí tí 'bì wó, yí mâ gii ja yí gí yaà, gbí diì wó ngé gii 'dèè sé gí. Bìndi yí gii ya gí bà bàkà i-zó-zò jì ndú.

Jézù 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ tende ọa nò'o

³² Ta 'dè'o tí nò, si ri kù ya nèè gí to, si o bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà cee gí, ndâ 'duù gii tuṣu ndâ mbe nò'o 'dáá gí, ta ndâ 'duù nìno ta ndâ i-gbí-muu ndú nó gí tí jì Jézù. ³³ Ndâ 'duù me mbè gii tí mí njekekè tí wó. ³⁴ Bìndi yí gii 'vala ndâ 'duù me mbè 'do gbí ndâ tende ọa ndâ nò'o. Yí delè gii mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè; káa bà 'dè có kpò ndâ i tí nò gí, tacó ndú nò Jézù ni gí, káa yí biya gí máa ndú 'ví 'dè có lá.

Jézù njè nó 'do Kàpàrànwùmù gbí dùde

³⁵ Káa Jézù gii njè nó 'do 'bá ta njeyé, ya gí bà 'deke tí wó jì Mbíri ta kpéetí wó gbí kángáá nga ngoò. ³⁶ Bìndi ndâ Sìmonè ta ndâ 'bí ka wó gii njè nó ya gí bà pà bà tí wó. ³⁷ Ndú mâ gii 'de yí gí, ndú gii 'dè có jì yí máa, «Ndâ 'duù 'dáá gí kù 'vee bà tí lo.»

³⁸ Káa Jézù gii 'dè có jì ndú, máa, «Ndoo ya gí gbí ndâ 'bí gbata, wàa ye 'ví ma có mì Mbíri jì ndâ 'duù kà delè, tacó nìno a nderè bà gí ye gí muu to tí nó.» ³⁹ Bìndi yí gii ya cee gbí ndâ to Gàlilèyà 'dáá gí, kù ma có mì Mbíri jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà ùlù Mbíri, delè ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù.

Jézù yuku ndâ kà cì 'do tí 'bí 'dakò

⁴⁰ Bìndi 'bí 'dakò tí mbe cì gii 'deke tí wó ta bà kucuku muungbó wó mí kùro Jézù, máa, «À má nìkì tí lo gî, wò bà ngbaranga dîi ye gî.»

⁴¹ Jézù mâ gii ò yê ro 'dakò tí nò, yí gii ya'va 'bì wó ya gí bà gbala ta yí ta bà 'dè có, máa, «À nìkì tí ye gî; dù ngbaràngà'i.» ⁴² Bìndi ndâ kà cì tí nò ngé gii yuku 'do tí 'dakò nò gî kútí wó gii ngbaranga gî. ⁴³ Bìndi bà cee cì 'do tí 'dakò tí nò, Jézù ngé gii 'dè có jì yí, ⁴⁴ máa, «Kpolo tí lo máa wò 'ví 'dè jì gbèè 'duù lá. Ya gí bà túbà tí lo jì bu-Mbíri, wàa wò 'ví cì i tacó bà ngbaranga kútí lo go có mì Mòze, tacó bà túbà jì ndâ 'duù.» ⁴⁵ Káa 'dakò tí nò gii njè nó 'do bà-i-nò ta bà ma ngú có tí nò go ònó à nìkì tí wó dúú kù ya tí. Tacó éno, Jézù gii ò gí gbí gbata ká gbí kóó, má wálá, ndâ 'duù bà bàkà wo.

2

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹ Jézù mâ gii dele ndi wó gí Kàpàrànwùmù bìndi làmbu sili gî, ndâ 'duù gii 'bità bà fiini có, máa, «Yí kuu 'bá! Yí kuu 'bá!» ² Bìndi ndâ 'duù gii kaa gí gí mì wó go mbíli gbí cìkaà; ndâ 'duù gii yè to 'do tà'i di sè, à gii kpò tí tí njekekèjì bà ò gí tà'i tàkò Jézù. Yí ta o tí nò kù nìbà có mì Mbíri jì ndâ 'duù.

³ Mâ gii zeke'o, ndâ 'bí 'duù gii gí ta 'bí 'dakò mbe gbele've gî, náa a ndâ 'duù nà'ò ká kù làngà yí gí tí jì Jézù. ⁴ Káa kpokèjì bà yee ta yí tà'i jì Jézù gii kpò ndú gî, tacó ndâ 'duù tí yè njekekèjì gî. Bìndi ndú gii 'dò ta 'dakò tí nò gí muu 'bá, bìndi ndú gii di muu 'bá gbúú-gbuu 'vii ta bándò tí nó náa Jézù kù kì tí wó to tí nó, bìndi ndú gii yuu 'dakò tí nò mbe gbele've gî nò ta kpâ-sili mì wó gí to jì Jézù. ⁵ Jézù mâ gii ò éno máa, ndú ùnje gítí yí ta njembí ndú dú gî, yí gii 'dè có jì 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, «'Vii mì ye, à si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gî.»

⁶ Káa ta o tí nò ndâ 'bí kpo-kpò mbe nìbà có mì Mbíri mì ndâ Jùdèyà kù kì tí ndú gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì Jézù nò. Ndú mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà kojo có gbí njembí ndú máa, ⁷ «'Dakò tí nò 'dè òa có tí nò tacó yè? Ònó a bà 'dè zu có gítí Mbíri! Mbe si có gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù mí to a 'di? À me káa Mbíri cuki lá?»

⁸ Káa Jézù mâ gii ò òa kóro-koro có mì ndú nò, yí ngé gii 'visi có jì ndú éno máa, «Yo kù kojo òa ndâ có tí nò á gbí njembí yo tacó yè? ⁹ À kpónó peteke a ngayi gbí òkò tí ndâ bà 'dè có jì 'dakò tí nó éno máa, à si có gítí ndâ vò i mì wó mí to gî, ta bà 'dè có jì yí éno máa, yí te kpâ-sili mì wó wàa yí 'ví nó nó? ¹⁰ À má éno, ye kpónó bà túbà jì yo éno máa, à tí 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù muu to tí nó.»

Bìndi Jézù gii 'dè có jì 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, ¹¹ «A gí yaà. Te kpâ-sili mì lo wàa wò 'ví njè nó ya gí 'bá a go có tí nó náa ye kpónó kù 'dè jì wò nó.»

¹² 'Dakò tí nò ngé gii a gí yaà, yí gii para kpâ-sili mì wó, bìndi yí gii co gí sè gbí njì ro ndâ 'duù 'dáá gî. Nje ndâ 'duù 'dáá gí gii 'dèè ta bà ò 'dakò tí nò kù nó gí. Bìndi ndú gii ùlù Mbíri, máa, «Ze jé ò 'bí òa i go i tí nò sàà kùro lá.»

Jézù tè'é tí Lévi

¹³ Ta o tí nò Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí seè kápá Gáliléyà bìndi o bà tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó. Mâ gii zeke'o, ndâ 'duù me mbè gii kaa káká'i ya gí mì wó tàbè'dè kà. Yí gii nìbà i jì ndú.

¹⁴ Jézù mâ gii njè nó 'do bà-i-nò, yí gii ò Lévi, tí 'vii mì Àliféyò, kù kì tí wó to á seè 'bá bà gò i-míri. Káa Jézù gii 'dè có jì yí, máa, «Gí gí tàkò ye.» Káa Lévi bà-i-nò gii a gí yaà ya gí tàkò Jézù.

Jézù zò i ta ndâ mbe bàkà vò i

¹⁵ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù zò i á 'bá mì Lévi, ndâ 'bí mbe go i-mírì, ta ndâ 'bí ña Jùdéyà ñinó mbe kpolo tí tàkìì mì ndú lá nó 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe tí ta o tí nò mbe kù ko tàkò wó nó gii ya gí bà zò i ta ndú. ¹⁶ Ndâ 'bí kpo-kpò mbe ñibà i gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà ñinó mbe kù kpolo tí tàkìì mì ndú nó gii 'vee ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, «Yí kù zò i ta ndâ mbe gò i-mírì, delè ta ndâ mbe gilinì tacó yè?»

¹⁷ Káa Jézù má gii 'di có tí nò, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú wálá nó pà mbe yeè lá. A ndâ mbe sé'i ká kù pà ndâ mbe yeè. Ye gí me tacó tí ndâ tó 'duù lá. Ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i.»

Bà tò kponje gítí bà kònò go

¹⁸ Ta o tí nò ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù, ta ndâ Fàrizéyò, tí ña ndâ Jùdéyà ñinó mbe kù kpolo tí tàkìì mì ndú nó, kù kònò go tacó bà yù nambeè 'do mì Mbírì. Bindi ndâ 'duù gii 'vee Jézù, máa, «Ndâ mbe tala có mì lo kònò go á go ñinó mì ndâ mbe tala có mì Jòvànì ta ndâ mbe tala có mì ndâ Fàrizéyò lá tacó yè?»

¹⁹ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Ndâ wíri bándò bà ko niì kù kònò go ta o tí nó náa mbe kò niì má kuu ta ndú? Ta o tí nó náa mbe kò niì má kuu ta ndú, ndú kònò go lá. ²⁰ Ẹi bà je mbe kò niì 'do gbí òkò tí ndú bà co ká co! Ñinò bà gii dù a Ẹi tí nó tí Ẹi bà kònò go mì ndú nó ká nò.»

²¹ Bindi Jézù gii ya gí kùro ta bà dità có ji ndú gbí lòkò'bò, máa, «'Bí 'duù jé mbe bàkà rúgà mítí ká bongo mì wó ta ngú kpá-bongo náa à kálásè yuu mí tà ngo lá nó wálá; yí má bàkà go éno, ngú rúgà tí nò bà yaka 'do tí ká bongo gí, bindi kà bà gii dù gbí bongo tí nò ndii ñinó sàà kùro nó gí. ²² 'Bí 'duù delè jé mbe yee ngú nèbítì mí gbí ká kúúkpá nèbítì wálá, yí má bàkà éno, ngú nèbítì má ni, yí bà ba ká kúúkpá gí, bindi nèbítì bà yee to gí, kúúkpá delè bà yaka gí. À má éno, ngú nèbítì a i tacó ngú kúúkpá.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù kpaṛaka muu cù ta Ẹi bà wotí

²³ Ta 'bí Ẹi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gbaànjé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù nò nó co gbí ñí, ndâ mbe tala có mì wó gii 'bità bà kpaṛaka muu cù kù zò. ²⁴ Ndâ Fàrizéyò má gii ñò i tí nò náa ndâ mbe tala có mì Jézù kù bàkà nò, ndú gii 'vee yí, máa, «Ṛinó a ña yè ká nò? Ndú kù bàkà i ñinó náa a me yí lá nó ta Ẹi bà wotí tacó yè?»

²⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo jé 'deke có gítí i tí nó náa Dàvidè si yí ta go tí wó bàkà nó lá? Ndú ta ndâ 'duù tí nò ta o tí nó mbe kù ko tàkò wó nò? ²⁶ Ta o tí nó náa yí gii Ẹi gí tà'i mì Mbírì, si Àbìyàtàrà a Kùro ndâ bu-Mbírì, bindi yí gii zò kù kò tí nó náa à ci ji Mbírì gí nò.»

²⁷ «Mbírì kpédélé'i suu a ndâ 'duù má kózò gí, yí gii bàkà Ẹi bà wotí. Mbírì bàkà Ẹi bà wotí me tacó bà ba muu ndâ 'duù lá. ²⁸ À má éno, ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, à mì 'Viì-mì-'Dakò a wotí tacó bà 'dè có ji ndâ 'duù, máa, ndú bàkà a ndâ i ñinó, ndâ i ñinó, ta Ẹi bà wotí.»

3

Jézù 'vala 'bí 'dakò ta 'bì wó mbe gbele've gí

¹ Ta 'bí Ẹi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gbaànjé, Jézù gii gí gí bándò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì. Káa ta o tí nò, 'bí 'dakò ta 'bì wó mbe gbele've gí kuu tà'i ká gbí òkò tí ndâ 'duù. ² Bindi ndâ 'duù gii 'bità bà zeke'o tacó bà ñò máa Jézù má 'vala 'dakò tí nò ta Ẹi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gí, wàa ndâ yí 'ví ya gí bà kpì ngbàngà tí wó. ³ Jézù má gii ñò éno, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò, máa, «Co gí gí bà ọ̀ tìyò á kùro ndâ 'duù tí nò.»

'Dakò tí nò mâ giì bàkà go có tí nó náa Jézù 'dè jì yí nó gî, ⁴ Jézù giì 'vee ndâ 'duù tí nò, máa, «Yúcó mì ndoo a ngàyi? Bà bàkà tó i, wèè, bà bàkà vò i, ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà? Bà 'vala ku, wàlà bà zi ku?» Káa gbèè 'duù mbe 'visì có jì yí giì dù lá. ⁵ Tacó éno, Jézù giì zeke'o tí ndú ta kpo-tàkòcò wó, tacó ndú a ndâ mbe ngbútù. Tàkòcò wó delè giì kpòlò gítí ndú ngé, tacó muu ndú kpòlò go duù. Bìndi yí giì 'dè có jì 'dakò tí nò máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» Bìndi 'dakò tí nò mâ giì bàkà go có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nó gî, 'bì wó giì nìkì gî.

⁶ Káa ndâ mbe kù kpòlò tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà (Fàrìzèyò) mâ giì nò i tí nó náa Jézù bàkà nò, ndú giì có gí sè tacó bà ya gí bà tókò có ta ndâ 'duù nìno mbe tè gí tàkò có mì Èròdè tí gbolò 'duù kùro ndâ Jùdèyà nó, tacó bà pà kpokèjì gítí bà zi Jézù.

Ndâ mbè 'duù kaa ya gí mì Jézù á yì kàpá Gàlilèyà

⁷ Bìndi Jézù giì njè nó ta ndâ mbe tala có mì wó ya gí yì kàpá Gàlilèyà. Ndâ 'duù me mbè giì ɾu ndi ndú 'do gbí ndâ gbata gbí ndâ to Gàlilèyà ta Jùdèyà, ⁸ ta gbolò gbata Jèrùzàlémè, ta Ìdùmèyà, delè 'do tìto Jòròdàniyà, delè 'do gbí ndâ to Tírò ta Sìdónì. Ndâ 'duù mâ giì 'di tàwo ndâ i-seɾè tí nó náa Jézù kù bàkà nó, ndú giì tì ya gí mì wó. Ndâ 'duù tì go ngana.

⁹ Jézù mâ giì nò ɾa bà tì ndâ 'duù tí nò, yí giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó éno máa, ndú gí ta gbâ jì yì, tacó yí ta o tí nó kù ci gúku máa ndâ 'duù bà kpoko yì. ¹⁰ Tacó ndâ 'duù 'di tà wò bà 'vala ndâ mbe sé'i mì wó me mbè, tacó éno, ndâ 'duù nìno ta sé'i tí ndú nó 'dáá gí kù jòò tí ndú tacó vòò bà gbala yí wàa ndâ yì 'ví 'de ta 'válá. ¹¹ Delè ndâ 'duù nìno ta ndâ i-gbì-muu ndú nó má nò yí, ndú kù 'vaka tí ndú to, ta bà tò kù, máa, «Wò a 'Viì-mì-Mbíɾì.» ¹² Káa yí giì 'dè có jì ndú kpòlò ma, máa ndú 'ví túbà tí yì gí sè jì ndâ 'duù lá.

Jézù ɾuka ndâ mbe nò tú mì wó muu'bi-nje só

¹³ Ta o tí nó Jézù giì njè nó ya gí gbí òkò ndâ 'bí gú. Bìndi yí giì tè'é tí ndâ 'duù nìno mbe nìkì tí wó nò. Ndú mâ giì gí gí mì wó gí, ¹⁴ yí giì ɾuka ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndú muu'bi-nje só, tacó wàa ndú 'ví dù tókò ta yì, wàa yì 'ví kù tuu ndú ya gí bà ma có mì Mbíɾì jì ndâ 'duù. ¹⁵ Yí giì je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí nò'o jì ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù tí nó muu'bi-nje só náa Jézù ɾuka ndú tacó bà dù ta yí nó a ndâ Simónè, náa yí kpì ngú ɾè mítí wó máa, Piyétòrò, ¹⁷ ta ndâ Jákòmò ta ná'vìndí wó Jòvànì tí ndâ 'viì mì Zèbidèyò, náa yí kpì ngú ɾè mítí ndú máa Bènèrègìsì, gbí éno máa, ndâ 'viì-ngbàngbàɾì, ta Àndèrèyà, ¹⁸ ta Filípò, ta Bàràtòlòmèyò, ta Màtèyò, ta Tòmázò, ta Jákòmò tí 'viì mì Àlìfèyò, ta Tàdèyò, ta Simónè tí nó ta 'bí ɾè wó a Tó-'viì-'bá, ¹⁹ ta Jùdà Ìsìkàriyòtè tí mbe giì kpì ngbàngà tí wó.

Ndâ 'duù go mâ mítí Jézù

²⁰ Jézù mâ giì dele ndi wó gí 'bá 'do pí gú bìndi bà ɾuka ndâ mbe tala có mì wó gí, ndâ 'duù me mbè giì kaa ya gí mì wó káká'i tí ɾa nìno náa à giì kpòtí tí ndú ta ndâ mbe tala có mì wó tí bà zò i. ²¹ Ndâ nambe wó má giì 'di éno, ndú giì ya gí kà tacó ba kpòlò tí wó, tacó ndú koɾo có éno máa, a gbí muu wó a ndâ i. ²² Káa ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà mbe gí 'do Jèrùzàlémè ta o tí nó kù 'dè nìndi ndú éno máa, «À gbí muu wó a gba mì ndâ mâ tí nó ta ɾè wó a Bèlìzèbùlù nò.» Ndú delè ta o tí nó kù 'dè có éno máa, «A gba mì ndâ mâ tí nó ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù jì yí.»

²³ Jézù mâ giì 'di ɾa ndâ có tí nó, yí giì tè'é tí ndâ mbe kù 'de ɾa ndâ có tí nó gí mì wó. Bìndi yí giì 'vee ndú gbí lòkò'bò éno máa, «Mâ bà mòkò ka wó mâ 'do gbí muu 'duù ée? ²⁴ Có mì ndâ 'duù mì gbèè gba jé má tókò lá, gba tí nó bà zogo 'bá wálá. ²⁵ À delè có mì ndâ 'duù á ɾùkàtìì mì ndú má tókò lá, ndú bà sì 'bá tí nó wálá. ²⁶ Káa

Gba-wàtà má kù sogo tí wó, gbí go éno máa, Gba-wàtà njèè gbí tí gí. À má éno, ònò a bà ngbù yí ká nò. Tacó wotí bà rò tíyò mì wó káká'i wálá. ²⁷ Káa 'bí 'duù jé bà ni bà ò gí tà'i mì 'bí 'duù ta wotí kuu tí wó, bìndi yí gù kaa ndâ i mì wó a ta có 'dakò nò wálá, sè káa ònò yí kpédélé'i má ẹre mbe 'bá gí, bìndi yí bà gù kaa ndâ i mì wó ta wotí si yí gbí wú.

²⁸ «Ye kù 'de có ji yo ta yúco éno máa, Mbíri bà je à-cee-gí gítí òa ndâ vò i mì ndâ 'duù 'dáá gí, gí. À kpétí káa ndâ mbe 'dè zu có á gítí wó tí Mbíri. ²⁹ Káa 'duù má go má mítí Bèri-mì-Mbíri, 'duù tí nò bà 'de à-cee-gí 'do mì Mbíri wálá, tacó 'duù tí nò bàkà a òa vò i tí nó náa áa bà cee wálá.» ³⁰ Jézù 'dè có tí nò tacó ndâ 'duù ta o tí nò kù 'dè có éno máa, a gbí muu wó a ndâ má.

Ndâ 'dóó-'dòò nambe Jézù

³¹ Káa ta o tí nò ndâ nawu Jézù ta ndâ ná'vindí wó gù rò tíyò á sè. Bìndi ndú gù tuu tú gí bà tè'é tí wó. ³² Káa ndâ 'duù me mbè ki tí ndú jèlè yí 'dee gí. Bìndi ndú gù 'dòkò ndi có tí nò ji yí, máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindí lo kù 'vee bà tí lo á sè.»

³³ Káa Jézù gù 'vee ndú éno máa, «Nawu ye a 'di? Ndâ ná'vindí ye a ndâ 'di?» ³⁴ Yí bà-i-nò gù zeke'o tí ndâ 'duù tí nò mbe ki tí ndú jèlè yí 'dee gí nò. Bìndi yí gù 'dè có ji ndú, máa, «Nawu ye, ta ndâ ná'vindí ye cuki me káa ndâ 'duù tí nò mbe kù tè'é tí ye nò lá. ³⁵ 'Duù mbe bàkà go có mì Mbíri gí, 'duù tí nò a nawu ye, yí a ná'vindí ye, yí delè a námì ye.»

4

Bà lòkò'bò có gítí mbe va òa

¹ Ta o tí nò Jézù káká'i gù 'bità bà nìbà i ji ndâ 'duù a yí kápá Gáliléyà. Káa yí má gù ò máa, ndâ 'duù tí me mbè ngé ndii gí, yí gù njè nó ya gí bà ki tí wó gbí gbâ a rò ngo si ndâ 'duù mí tí ngo. ² Yí gù dù gbí gbâ á rò ngo kà kù nìbà i ji ndâ 'duù gbí lòkò'bò éno máa, ³ «Yo sè tú yo nìkì maa, wàa yo 'ví koro gbí có tí nò.

«Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gù ya gí bà va òa gbí njí mì wó. ⁴ Káa ndâ 'bí njí òa gù 'vaka tí to á seè kpokèjì, káa ndâ nuù gù da ndú gí. ⁵ Ndâ 'bí gù 'vaka tí á gbí díí ta zì to tí me njí'dí, à káa póó bà kù ndú, ⁶ go wu òi gù ziki ndâ dó kù ndú 'dáá gí, tacó tà tèè ndú ya gí tà to me 'dú lá. ⁷ Ndâ 'bí gù 'vaka tí á gbí òkò ndâ bè kperè. Ndâ bè kperè tí nò gù tú yiiga muu ndú gí, ndú gù jò lá. ⁸ Káa ndâ 'bí gù 'vaka tí a i gbí banga zì to. Ndú má gù kù , ndú gù uu gí yaà, bìndi ndú gù jò ta banga muu ndú, gbe-gbè, gbe-gbè éno.»

⁹ Bìndi yí gù yee nje lòkò'bò mì wó ta bà kpo-gbì-tà-tù ndâ 'duù tí nò éno máa, «À má éno, tú bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có.»

Nderè bà 'dè ndâ có mì Jézù á gbí lòkò'bò

¹⁰ Jézù má gù co gí ndii ta kpéétí wó gí, ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só, toko ta ndâ 'bí 'duù mì wó mbe kù dù ta yí nó gù ya gí bà 'vee yí gítí gbí lòkò'bò tí nò.

¹¹ Káa yí gù 'visì có ji ndú éno máa, «À je muu ji yo tacó bà 'di gbí ngii bà dù yí tí Mbíri tí gba gí. Káa sè ndâ 'bí 'duù bà 'di ndâ có 'dáá gí ká gbí lòkò'bò. Go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè dígísèé éno máa,

¹² «Ndú 'ví zeke'o, káa ndú 'ví ò i lá.

Ndú delè 'ví 'di kòcò, káa ndú 'ví 'di gbí có tí nò lá.

Tacó ndú má ò i, delè ndú má 'di gbí có,

ndú bà gù 'visì tí ndú gí mì ye tí Mbíri,

bìndi ye bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú.» »

Jézù 'dè gbí lòkò'bò gítí mbe va òa

¹³ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di gbí lòkò'bò tí nò lá? Káa à má éno, yo bà gii 'di gbí ndâ 'bí lòkò'bò ée? ¹⁴ Gbí lòkò'bò tí nò éno máa: nji ña tí nò náa mbe va ña tí nò kú va nò a nji có mì Mbíri. ¹⁵ Ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí ta tí kpokèjì nó a ndâ có mì Mbíri náa à ma ndú ji ndâ 'duù, káa à káa póo bà 'di có tí nò mì ndú, Vò-'duù-tí-nò gii volo muu ndú 'do tí bà 'di gí.

¹⁶ «Ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí gbí to á kàrà-kàrà ro díí nó a ndâ có ñinó náa à káa póo bà 'di ndú mì ndâ 'duù, ndú gii ùnje gítí ndú gí; ¹⁷ ndâ nji có tí nò gii dù gbí njembí ndú ta làmbu o, káa à má bà gii gbùrùngà ndú ta bà mèèkè'i tí ndú á muu ndâ có tí nò, ndú ngé gii jee có tí nó mí to gí, tacó ndâ có tí nò gbí teè mí gbí njembí ndú lá.

¹⁸ «Ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí gbí òkò ndâ bè kperè nò a ndâ nji có ñinó náa ndâ 'duù 'di ndú, ¹⁹ káa bà kpolo tí ndâ i muu to tí nó, ta líkí ndâ kpo-kpò i, ta bà dù ta go ndâ i, gii soloko ndú 'do tí bà 'de i gbí có tí nò gí.

²⁰ «Káa ndâ nji ña ñinó mbe 'vaka tí á gbí banga zì to nó uu go ndâ nji có mì Mbíri mbe 'vaka tí gbí njembí ndâ 'duù ñinó mbe kpolo tí ndú mí gbí njembí ndú. Ndú gí bàkà go ndâ có tí nò, bìndi tàkòcò Mbíri gii peteke gítí ndú go bà peteke tàkòcò mbe ji ní gítí ndâ banga kú i gbí ní mì wó.»

Bà lòkò'bò có gítí ngba wu

²¹ Bìndi Jézù gii 'vee ndú, máa, «A 'di jé ká òlò wu mí tà'i mì wó ta 'dí'di'o, káa yí gii 'bu i mí ro ngba wu tí nò, wàlà yí gii nguù ngba wu tí nò mí tà kitìkpara? ²² À kú nguù i ká tacó bà gii túbà ndí gí sè káká'i. À delè kú 'dè có á tà bèngii ká tacó bà gii kò-kò tí . ²³ À má éno, yo sè tù yo, náa tù má dú kuu tí muu yo nò, wàa yo 'ví 'di có tí nô.»

Bà lòkò'bò có gítí bà 'vii i

²⁴ Jézù káká'i gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo kpolo tí có tí nó náa yo kú 'di nô. Ña i tí nó náa wò tí 'duù má bàkà mití ndâ 'bí ka lò nó, Mbíri bà gii bàkà mítí lo káa gbèe ña i tí nò. Yí delè bà bàkà ta wotí tí co tí ñinó náa wo bàkà nó gí. ²⁵ Tacó 'duù ñinó ta ndâ i kuu mì wó nó, àa bà je ndâ 'bí ji yí mí pí ndú. Káa 'duù ñinó ta i mì wó wálá nó, à kpétí káa sè làmbu i ñinó náa yí kú lì ta njembí wó nó, àa bà aaka 'do 'bì wó gí.»

Bà lòkò'bò có gítí bà kù nji ña 'do tà to

²⁶ Jézù gii lòkò'bò 'bí có káká'i máa, «Bà zèè 'bá mì Mbíri ká go 'duù mbe ya gí bà va ña. ²⁷ Bìndi yí gii ya kú bàkà ndâ 'bí nètè mì wó. Káa ndâ síí kú i gii yee gí sè, bìndi ndú gii uu gí yaà. Mbe va ña tí nò ñò ni lá máa ndâ kú i kú bàkà tí ée wè. ²⁸ À káa to ta kpéetí wó ká kú bàkà ndâ kú i tí nò kú uu gí yaà, bìndi ndú gii jò , bìndi ndú gii ñi nji. ²⁹ Bìndi à káa o tí nó náa ndâ i 'do gbí ní má gii yù gí nó, mbe va ña bà gii ngara tí wó gítí bà kili ndú.»

Bà lòkò'bò có gítí ndâ vici nji ña

³⁰ Bìndi Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò káká'i éno, máa, «Ndoo kpónó bà 'vii bà zèè 'bá mì Mbíri mítí ña yè? Ndoo bà 'dè a ña lòkò'bò yè dú mbe 'vii tí? ³¹ À go ndâ nji ña ñinó mbe me vici ngé ndii gí nô, nékéléé go nji ndí. ³² Káa ndú má gii kù 'do tà to, ndú gii uu gí yaà tí bè'i gbèè ta bè wó ndii ndâ 'bí bè'i 'dáá gí, náa ndâ nuù me mbè kú tè wo ndú mì gbí .»

³³ Jézù 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá ká gbí ndâ lòkò'bò go ndâ ñinó, 'vii ta wotí bà 'di gbí ndâ có tí nò mì ndú. ³⁴ Káa ta o tí nó náa ndú má ta kpéetí ndú ta ndâ mbe tala có mì wó, yí gii 'dè gbí ndâ lòkò'bò tí nò 'dáá gí ji ndú.

Jézù rò gbolò pípiri mí tíyò

³⁵ Káa ta 'dê'o mì gbèè ɾi bà nìbà i mì Jézù jì ndâ 'duù gbí ndâ lókò'bò nò, Jézù gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndoo di ngo gí tító kápá.» ³⁶ Káa ndú mâ gii nje nó gí, ndâ 'bí 'duù gii ɾu ndi ndú gbí ndâ gbâ ñindi ndú. ³⁷ Káa si ndú kálásê kuu muu nó á ɾo ngo, pípiri gii 'bità bà pì ta wotí tí ngé ndii gí. Ngo kú gii 'bità bà gbàngà gí gbí gbâ. Gbâ kú gii bàkà có bà yé-yè ta ngo.

³⁸ Káa Jézù jéé kuu tísì, tì tàmuu wó gí yaà gí, á tàngbó gbâ, kú tèrì. Bìndi ndâ mbe tala có mì wó gii gbà yí 'do muu ɾi. Yí mâ gii ziya gí, ndú gii 'vee yí, máa, «A nìkì tí lo éno máa, ndoo mùì gí wàà, mbe tí ze?» ³⁹ Káa Jézù gii do mítí pípiri, yí delè gii 'dè có jì ngo tí nò mbe kú gbàngà tí nò máa yí si bà gbàngà mí to. Bìndi pípiri gii ɾò tìyò gí. O gii ɾe déé.

⁴⁰ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kú cì a gúku yè? Yo kálásê ùnje lá?»

⁴¹ Káa gúku gii zèè ndú 'dáá gí mbi gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «A ɱa 'di ká nó, náa ndâ pípiri ta ngo kú 'di có mì wó nó?»

5

'Bí 'dakò tí Jèràsínì ta ndâ i-gbì-muu wó

¹ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii di ngo á bìndi bà gbùrùngà ndú mì gbolò pípiri tí nò, gí tító kápá á gí 'bá mì ɱa ndâ 'bí 'duù ta ɾè ɱa ndú a ndâ Jèràsínì. ² Káa à káa pòó bà gii co Jézù gí to 'do gbí gbâ, 'bí 'dakò ta ndâ i-gbì-muu wó gii gí 'do gbí òkò ndâ muu'dú gí mì wó. ³ 'Dakò tí nò kú 'vala tà ndâ 'bá muu'dú. Káa 'bí 'duù mbe 'de wotí bà kpolo tí wó wálá, tacó à kpétí má ɛɾe yí ká ta gínjìrì, à zèè tí wó lá. ⁴ À ta o 'dáá gí kú da 'bò mítí kò wó, à delè kú ɛɾe 'bì wó ta gínjìrì. Káa yí kú ki'viki gbí 'bò tí nò 'do tí kò wó gí, yí delè kú karaka gbí gínjìrì 'do tí 'bì wó gí, káa gbèè 'duù mbe co gbí ñò wó wálá. ⁵ Yí dù kú tò kú too yé, ta ɾi, too yé, ta ɾi, ta ndi gbí òkò ndâ 'bá muu'dú, delè ta ndi pí ndâ gú, ta bà ndo-ndooko tí wó ta ndi tí ndâ díí.

⁶ Mbe mâ tí nò mâ gii ñò Jézù 'do me 'dú, yí gii ì ngèlè ya gí mì wó, yí gii kucuku muungbó wó mí kùro wó, ⁷ kú tò ta kú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Áá mì lo ta ye a yè, Jézù, 'Viì-mì-Mbíri a ngéé gbíri? Ye kú be jì wò a tí Mbíri máa, wò 'ví bàkà sé'i mítí ye lá!» ⁸ ('Dakò tí nò 'dè có tí nò tacó Jézù do ta i tí nò gbí muu wó nò máa, «Co 'do gbí muu wó gí, ndi lo, zu i!»)

⁹ Bìndi Jézù gii 'vee i tí nò máa, «Rè lo a 'di?»

Káa i tí nò gii 'visì có jì yí, máa, «Rè ye a Tùmèrè, tacó muu ze me mbè.» ¹⁰ Bìndi yí gii dù kú 'deke tí wó jì Jézù, máa «Si bà ni ze 'do bà-i-nó mí to.»

¹¹ Káa ta o tí nò ndâ kàdùrúkù me mbè kú zò i tàgbà gú á gbí to tí nò. ¹² Bìndi ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii 'deke tí ndú jì Jézù, máa, «Mòkò ze ya tí gí mì ndâ kàdùrúkù tí zò, wò 'ví si ze 'ví ya gí gbí muu ndú.» ¹³ Tacó éno, Jézù gii si ndâ i tí nò mbe kò 'dakò tí nò 'ví bàkà go ñinó náa à nìkì tí ndú. Bìndi ndâ i tí nò gii nje ta ngèlè 'do gbí muu 'dakò tí nò ya gí gbí muu ndâ kàdùrúkù. Muu ndâ kàdùrúkù tí nò ta o tí nò 'dáá gí dé gítí álifi só. Bìndi ndâ kàdùrúkù tí nò gii nje ta ngèlè ya gí bà oloko gí tà ngo 'do tì ɱà gángá ngo, ndú gii mùì tà ngo gí. ¹⁴ Bìndi ndâ mbe gbà ndâ kàdùrúkù tí nò gii nje ta ngèlè ya gí bà ma có ɱa i tí nò mbe bàkà tí nò á jì ndâ 'duù gbí gbata, ta ndâ 'duù ñinó mbe kú sè 'bá á ta ndi seè gbata tí nò.

Ndâ 'duù mâ gii 'di có tí nò, ndú gii kaa ya gí bà ñò ɱa i tí nò mbe bàkà tí dú nò. ¹⁵ Káa ndú mâ gii kaa ya gí mì Jézù, ndú gii 'de 'dakò tí nó táánò náa ndâ i kò yí gí nó kú ki tí wó to ta bòngò tí wó tí cèè 'duù ta i-gbì-muu wó wálá. Bìndi gúku gii zèè ndú 'dáá gí. ¹⁶ Ndâ 'duù mbe ñò ɱa i tí nó mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nó táánò náa ndâ i kò yí gí nó, ta ndâ ɱa ñinó mbe bàkà tí mítí ndâ kàdùrúkù nó gii nje ya gí bà

'dè ndí jì ndâ 'duù. ¹⁷ Bìndi ndâ 'duù gii 'deke tí ndú jì Jézù máa, yí njè nó á 'do gbí òkò tí ndâ yì gî.

¹⁸ Káa si Jézù kù gii ya gí bà 'dò gí gbí gbâ tacó bà njè nó, 'dakò tí nò náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nò gii 'deke tí wó jì yí, máa, yí si ndâ yì 'ví ya ta yí. ¹⁹ Káa Jézù gii biya gî. Bìndi yí gii 'dè có jì 'dakò tí nò máa, «A nìkì máa wò ya gí 'bá, wàa wò 'ví dítà ndâ ña nambeè tí nó náa Mbírì bàkà jì wò nó á jì ndâ nambe lo.» ²⁰ Bìndi 'dakò tí nò gii njè nó ya gí 'bá co gbí 'bí wúngbó to ta rẹ a «Ndâ-gbata-muu'bì» ta bà dítà ndâ ña i tí nò náa Jézù bàkà jì yí nó á jì ndâ 'duù. Káa nje ndâ 'duù mbe 'di có tí nò 'dáá gí gii 'dèè gítí gî.

Jézù 'vala ndâ 'bí nù ta nájú Jáyìrù

²¹ Jézù má gii dele ndi wó 'do 'bá mì ndâ Jèràsìni ta gbâ gí tito kè'bì gî, ndâ 'duù me mbè gii kili káká'i ya gí mì wó á yì kápá. ²² Bìndi 'bí 'dakò tí gba kùro ndâ mbe kù bàkà nètè bándò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì ta rẹ wó a Jáyìrù gii gí mì Jézù, bìndi yí gii kucuku muungbó wó mí to kùro wó, yí gii zèè kò wó, ²³ ta bà 'deke tí wó jì yí ta wotí tí, máa, «Lambu nájú ye gbí kpâ-kperè. Gí gí bà tee 'bì lo mítí wó wàa yí 'ví 'de ta 'válá.» ²⁴ Bìndi ndâ Jézù gii njè nó ta Jáyìrù.

Káa ta o bà njè nó mì ndú, ndâ 'duù me mbè toko mítí ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bì-nje só gii kaa kù ya gí tàkò wó. ²⁵ Bìndi 'bí nù ta mbelè kù yee tí wó ta ndoò muu'bì-nje só, ²⁶ náa wo wó co jì bà nò gí mì ndâ mbe bàkà yèè gî; bà si ndâ yèè delè mì ndâ i 'do tí wó 'dáá gî, káa mbelè tí nò jé rò tíyò 'do tí wó nǎdí éno lá. À dú nò a bà gii zingì sé'i tí nò mítí wó. ²⁷ Nù tí nò má gii 'di có tí Jézù, yí gii gí céké-céké co gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò, ya gí bà gbala bòngò tí Jézù. ²⁸ Yí bàkà go éno, tacó yí kù kojo có máa, «Ye kpèti má gbala káa ndâ bòngò tí wó, ye bà 'de 'válá gí kù.» ²⁹ À káa pòó bà tee 'bì nù tí nò mítí Jézù, mbelè ngé gii rò bà yee 'do tí wó gí. 'Do bándò tí nò, nù tí nò gii ò gbí diti wó da gí.

³⁰ Káa Jézù má gii ò ni gí máa, wotí bà 'vala 'duù co 'do gbí diti yì gî, yí gii 'visì tí wó gítí ndâ mbè 'duù tí nò, bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «A 'di ká tee 'bì wó mítí ndâ bòngò mì ye?»

³¹ Káa ndâ mbe tala có mì wó gii 'visì có jì yí, máa, «Wò ò ndâ mbè 'duù tí nò mbe kù kpoko wò 'dee wò gbóó nó gí, káa wò gii dù ndi lo kù gii 'vee 'vé máa, «A 'di ká tee 'bì mítí ye» wè?»

³² Káa Jézù gii zeke'o jèlè yí gí tacó bà ò 'duù tí nò mbe tee 'bì wó mítí wó nò.

³³ Bìndi nù tí nò gii gí kùro wó kù gu ta gúku, tacó yí ò i tí nò mbe bàkà tí mítí wó nò ni gí. Yí gii 'va tí wó mítí kò Jézù, bìndi yí gii 'dè yúco mì wó 'dáá gí jì yí.

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «Wò 'de 'válá tacó wò ùnje gítí ye gí, nájú ye. Ya ta 'dè njembí lo, dele ta 'dè gbí diti lo.»

³⁵ Káa si Jézù kálásè kù 'dè có jì nù tí nò, ndâ 'duù náa à tuu ndú gii gí ta ngèlè 'do 'bá mì Jáyìrù gí bà 'dè có jì yí, máa, «Bà i tí nò volo 'bá kà gí; wò kù si mbe nìbà i 'ví nò sé nó mítí wó sínò tacó yè?»

³⁶ Káa Jézù gii bàkà tí wó tí mbe 'di ndâ có tí nò náa ndâ tú tí nò 'dè jì Jáyìrù nò lá. Bìndi yí ngé gii 'dè có jì Jáyìrù máa, «Cì gúku lá. Tee káa njembí lo mítí Mbírì.»

³⁷ 'Do tí bándò tí nò, Jézù káká'i gii si gbèè 'duù 'ví ru ndi wó á bìndi ndâ Piyétòrò, ta ndâ Jákòmò, ta ná'vindi wó Jòvànì nò lá. ³⁸ Ndú má gii di 'bá mì Jáyìrù, Jézù gii ò ndâ 'duù kù mèrèkè tí ndú ta tó, ta bà wa gbí, ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà.

³⁹ Káa Jézù gii rì gí tà'i, bìndi yí gii 'vee ndâ 'duù tí nò, máa, «Yo kù pì wo ta bà wa gbí tacó yè? 'Viì tí nò cee lá, yí kù tè a rì.» ⁴⁰ Káa ndâ 'duù tí nò gii ò Jézù ò-ò.

Bìndi Jézù gii njè ndâ 'duù 'do tà'i á tàkò ku 'vinì tí nò 'dáá gí gí sè. Bìndi yí gii si ta yí káa ndâ bu 'vinì tí nò ta nawu wó, ta ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Bìndi ndú gii ya ta ndú gí rẹgbà tí ku 'vinì tí nò. ⁴¹ Jézù bà-i-nò gii zèè 'bì 'vinì tí

nò, bìndi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Tàlità kúmì.» (Gbí máa, «Làmbu 'vinî, a gí yaà.»)
⁴² Bìndi 'vinî tí nò ngé gii a gí yaà kù nò nó. 'Vinî tí nò ta o tí nò a 'duù ta ndoò tí wó muu'bì-nje só. Bìndi nje ndâ 'duù 'daá gí gii 'dèè gí. ⁴³ Káa Jézù gii 'dè có ji nawu 'vinî tí nò máa, yí je i-zó-zò ji yí. Yí delè gii 'dè có ji ndú ta wotí tí máa, ndú 'ví 'dè có i tí nò náa yí bàkà ji 'vinî tí nò nò gí sè ji 'bí 'duù gbaànjé lá.

6

Jézù co wìri ya gí 'bá mì ndú Názàrètì

¹ Ta o tí nò Jézù gii njè nó 'do 'bá mì Jáyìrù ya gí 'bá mì ndú á Názàrètì. Ndâ mbe tala có mì wó gii ko tàkò wó ya gí kà. ² Káa ta 'bí rì bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà gbaànjé, yí gii 'bità bà nìbà i ji ndâ 'duù á bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri. Káa nje ndâ 'duù me mbè mbe 'di ndâ có mì wó gii 'dèè gítí ña bà nìbà i mì wó Bìndi ndú gii 'bità bà kitiki có gbí òkò tí ndú, máa, «'Dakò tí nò 'de ña ndâ có mì wó nò 'do ngò? Nìno a ña muu yè náa Mbíri je ji yí go éno? Yí me ta bà bàkà ndâ seṛè tí nò 'daá gí ée? ³ Nìno me 'dakò tí nó mbe kù bàkà nètè bà no mù, tí 'viì mì Màriyà nó lá? À me yí tí ná'vindí ndâ Jákòmò, ta Jùzépè, ta Júdà, ta Simónè nó lá? Ndâ námi wó me kuu ta ndoo á to nó lá?» Bìndi ndú gii biya bà se tù ndú tí ndâ có mì wó gí.

⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À káa ndâ ka 'bá, ta ndâ nambe mbe 'dòkò có mì Mbíri, ta ndâ 'duù gbí yâ-wó cuki ká te duù mítí wó lá.» ⁵ Tacó éno, yí gii bàkà ndâ seṛè ji ndú me mbè lá. Yí gii 'vala ndâ mbe sé'i ká gbaànjé-gbaànjé ta bà tee 'bì wó mítí ndú. ⁶ Bà 'dè có gítí ndâ 'duù Názàrètì gii kpo nje wó gí, tacó ndú ùnje gítí ndâ có mì wó lá. Bìndi yí gii ya gí 'bá mì ndâ 'bí tende 'duù kù nìbà i ji ndú.

Jézù tuu ndâ mbe tala có mì wó

⁷ Jézù gii tè'è tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bì-nje só. Bìndi yí gii 'bità bà tuu ndú á gí ndiì, só, só, só. Káa kùro bà njè nó mì ndú, yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji ndú. ⁸ Bìndi yí gii kpo-gbì-tà-tù ndú éno máa, «Yo 'ví zèè 'bí i mí 'bì yo á bìndi ndâ mù-kóro mì yo lá.

Yo 'ví te vòò i-zó-zò tacó bà zò á muu nó lá.

Yo 'ví le kúúkpá lá.

Yo 'ví je gùrúsù ta yo muu nó lá.

⁹ Yo 'ví kaa ndâ 'bí tàrà ta ndâ bòngò tacó bà 'visì ta ndâ nìno tí diì yo nó muu nó lá.

¹⁰ Yo má yee tí to, yo 'ví rànà bàndò bà dù yo lá,
 yo 'ví dù ká tí gbèè 'bá yee tí o bà njè nó mì yo á 'do tí to tí nò.

¹¹ Yo má di tí bàndò, káa ndâ 'duù bà-i-nò má kaa kpâ-sili ji yo á gí tà'i lá, ndú delè má biya bà sè tù ndú á gítí ndâ có tí nó náa yo kù 'dè ji ndú nó gí, ta o tí nó náa yo má kù njè nó 'do tí to tí nò, yo 'ví gbà njú to to tí nò 'do tí kò yo gí, tacó bà túbà ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nò á ji ndú.»

¹² Jézù mâ gii kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó cee gí, ndú gii 'vaaka gí ndiì kù ma có ji ndâ 'duù éno máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú, ¹³ ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè. Delè ta bà 'vala ndâ 'duù me mbè 'do gbí ndâ nò'o ta bà too bàà mítí ndú.

Nderè bà zi Jòvànì mì Èròdè

¹⁴ Èròdè tí gbolò 'duù kùro ndâ Jùdèyà mâ gii 'di có tí Jézù, tacó rè Jézù ta o tí nò gii wu to ngé ndiì gí. Ndâ 'bí 'duù ta o tí nò kù 'dè có éno máa, a Jòvànì tí nó táánò tí mbe kù caka tí ndâ 'duù nó ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, káa yí kù bàkà ndâ seṛè tí nò. ¹⁵ Káa ndâ 'bí 'duù nìndi ndú kù 'dè có máa, yí a mbe 'dòkò có mì Mbíri, á go ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri sàà gbí o mì ndâ ká gù ndâ yì. ¹⁶ Káa Èròdè mâ

gii 'di ta wo ndâ i-serè tí nó náa Jézù kù bàkà nó, yí gii 'dè có máa, «Jòvànì tí nó náa ye táánò da miṛi wó gî nó 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî.»

¹⁷ Èródè 'dè có tí nò, tacó àá táánò a yí ká tuu ndâ àsikèrì mì wó ya gí bà zèè Jòvànì mì gbí zàà tacó tí Èródiyà, tí nù mì ná'vindí wó Filípò, náa yí tí Èródè ja yí 'do tí wó gii kò gî. ¹⁸ Káa yí gii zèè Jòvànì mí gbí zàà tacó Jòvànì gii 'dè có ji yí éno máa, àá mì wó me yúco tacó bà kò nù mì ná'vindí wó 'do tí wó lá. ¹⁹ Tacó éno, Èródiyà gii mbè Jòvànì gí mì ku, tacó ña có tí nò. ²⁰ Káa yí ta o tí nò 'dè kpokèjì bà zi yí lá, tacó Èródè te duù mítí Jòvànì ngé ma. Tacó ndâ có mì wó delè 'dáá gî toko ká ta có mì Mbírì. Tacó éno, Èródè gii kpolo tí Jòvànì, tacó wàa, 'bí vò i 'ví 'de yí lá. Líkí bà 'di ndâ có mì wó ta o 'dáá gî delè tí wó ngé.

²¹ Èródiyà gii 'dè banga kpokèjì bà zi Jòvànì ta 'bí o náa Èródè gii bàkà kàramà o bà jò yí ji ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì wó, ta ndâ kpóló-kpolo 'duù Gàliléyà. ²² Ta o kàramà tí nò, nájú Èródiyà gii peteke tàkòcò ndâ Èródè ta ndâ wiṛi mì wó ta bà dù ṛu ji ndú. Tacó éno, Èródè gii 'dè có ji 'viní tí nò éno máa, yí nì rẹ ña i tí nó ta go tí wó nó ji yì, wàa yì 'ví je ji yí. ²³ Èródè gii see tí wó ji 'viní tí nò éno máa, «Nì rẹ i ñinó ta go tí lo nó ji ye wàa ye 'ví je ji wò. Wo kpèti má nì káa kaci to mì ye, ye bà je ji wò gî.»

²⁴ Káa làmbu 'viní tí nò gii ñò ña i ñinó náa yí 'ví 'dè có 'do tí Èródè nó lá. Tacó éno, yí gii co ta ngèlè ya gí bà 'vee nawu wó gítí ña i tí nó náa yí 'ví 'dè có nò. Káa nawu wó gii kpo-gbì-tà-tù wó máa, «Ya gí bà 'dè có ji gbolò gba éno máa, «Je muu Jòvànì ji ye.» » ²⁵ Bìndi 'viní tí nò gii dele ndi wó ta ngèlè gálà ya gí mì gbolò gba, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «À tí ye a go muu Jòvànì, ká kpónó mí to nò, á mí gbí kùrùngbù tí nò.»

²⁶ Sé bà 'di ña có tí nò gii bàkà Èródè ngé ndii gî, káa kpokèjì bà 'visì 'bí ña tende có gii kpo yí gî, tacó a yí tí gbolò gba ká 'dè có ta nje wó ji 'viní tí nò á mí kùro ndâ kpo-kpò wiṛi mì wó éno máa, yí nì rẹ i tí nó ta go tí wó nó ji yì. ²⁷ Tacó éno, yí ngé gii tuu àsikèrì éno máa, yí ya gí bà 'dè có ji ndâ mbe kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà éno máa, ndú da muu Jòvànì gí tí ji 'viní tí nò. ²⁸ Àsikèrì tí nò mà gii gí ta muu Jòvànì á gbí kùrùngbù gî, 'viní tí nò gii te ya tí ji nawu wó.

²⁹ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì mà gii 'di có tí nò, ndú gii te ku wó, ndú gii duu gî.

Jézù ko ndâ 'duù álifì vò

³⁰ Ndâ tú mì Jézù gii dele ndi ndú bìndi bà tuu ndú mì wó gí gí bà dìtá ndâ i ñinó náa ndú bàkà nó, ta ndâ i ñinó náa ndú nìbà ji ndâ 'duù nó ji yí. ³¹ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Ndoo yèè gí ndii gítí 'bí bàndò ta ndâ 'duù tí wálá, wàa yo 'ví tèwo yo nji'dí.» Yí 'dè có tí nò tacó ndâ 'duù ta o tí nò kù gí gí mì ndú me mbè ngé ndii gî, káa kpokèjì bà tèwo ndú wálá. ³² Bìndi ndú gii ya ta gbâ gí ndii ta kpéetì ndú gítí 'bí bàndò ta ndâ 'duù tí wálá. ³³ Káa keelá, ta o tí nò náa ndú kù ya gítí bàndò tí nò nò, ndâ 'duù me mbè ñò ndú ni gî. Tacó éno, ndâ 'duù me mbè gii kaa ta ngèlè 'do gbí ndâ gbata ya gí bà cu kùro ndú. ³⁴ Ndú gii oloko gí to 'do gbí gbâ ká jé mítí ndâ 'duù bìnjì to. Yè ṛo ndâ 'duù tí nò gii bàkà Jézù ngé ndii gî, tacó ndú go ndâ rómbo ta mbe gbà ndú wálá.

³⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii ñò éno máa, o kù gii béé-bèè, ndú gii 'dè có ji yí máa, «Ndoo kpónó tí bàndò ñinó ta ndâ 'duù ta 'bá tí wálá, káa o kù ndii-ndii. ³⁶ Njè ndâ 'duù tí nò gî, tacó wàa, ndú 'ví ya ta sè ṛi nó gí bà pà i-zó-zò 'do mì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá ta to nò.»

³⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo je i-zó-zò ji ndú.»

Káa ndú gii 'vee yí máa, «Nògí, wò kpónó kù koṛo có máa, àá mì ze a yè tacó bà sì ta i-zó-zò tè ta ña mbè 'duù tí nò?» ³⁸ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Áá mì yo a ndâ

kù kô ée? Yo ya gí bà ò gi.» Ndú mâ gii ya gí bà ò ndâ kù kô mì ndú, ndú gii dele ndi ndú gii gí mì Jézù, bindi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Áá mì ze a ndâ kù kô vô, ta ndâ ñjì sè sósò'ò.» ³⁹ Bindi Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, ndú 'dè có ji ndâ 'duù tí nò 'dáá gí máa, ndú ki tí ndú to, ta bà muu ndú, bà muu ndú, á gbí dó mbíli.

⁴⁰ Ndâ 'duù mâ gii ki tí ndú to ta bà muu ndú, bà muu ndú, go có tí nò náa Jézù 'dè nò gí, bà muu ndâ 'bí 'duù zi'duù-vô, bà muu ndâ 'bí 'duù zi'duù-só-nje muu'bi, ⁴¹ Jézù gii kaa ndâ kù kô tí nò vô nò, ta ndâ ñjì sè tí nò sósò'ò nò mí 'bì wó. Bindi yí gii zeke'o gí gbíri, yí gii ùlù Mbíri, bindi yí gii 'dè ñikì maa mítí ndâ kù kô, bindi yí gii ki'viki gbí ndú, yí gii kaa mí kùro ndâ mbe tala có mì wó, bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, ndú ñjèè ji ndâ 'duù, wàa ndú delè gii ñjèè gbí ndâ ñjì sè tí nò sósò'ò nò á ji ndâ 'duù.

⁴² Ndâ 'duù 'dáá gí gii zò i yè yì ndú go ñinó náa à ñikì tí ndú. ⁴³ Bindi à gii kili ndâ sè i-zó-zò mbe kpò ndâ 'duù gí yeke ndâ kèè muu'bi-nje só. ⁴⁴ Muu ndâ 'duù tí nò náa Jézù je i-zó-zò ji ndú nò 'dáá gí a ndâ 'dakò álifí vô, náa à 'deke muu ndâ ñi ta ndâ 'viì mí gbí lá.

Jézù nò nó co ɾo ngo

⁴⁵ Ndâ 'duù mâ gii zò i cee gí, Jézù ngé gii je nó ji ndâ mbe tala có mì wó, máa ndú o gbâ, wàa ndú 'ví di kápá gí kùro á gí gbí gbata Bètìsàyídà. Yí gii dù kuu ndii ta kpéétí wó kù ñjè ndâ 'duù tí nò. ⁴⁶ Yí mâ gii ñi «Yo 'ví ya ndi» á ji ndâ mbe tala có mì wó ta ndâ 'duù 'dáá gí gí, yí gii ya gí pí gú gí bà ùlù Mbíri.

⁴⁷ Káa ta 'dê'o, si ndâ mbe tala có mì wó kuu muu nó ta gbâ á ɾo ngo, káa yí kuu tí ngo kálásê, ⁴⁸ yí gii ñò máa, wo ndú co ta bà aa ngo gí, tacó pípiri ta o tí nò kù pí 'do kùro ndú. Bindi ta nje yé Jézù gii ñjè nó ta kò wó có ɾo ngo kù ya gí mì ndú. Yí gii bàkà tí wó go 'duù ñinó mbe kù ndii ta seè tí ndú ká ndii nô. ⁴⁹ Káa ndú mâ gii ñò yí, ndú gii koɾo có ñindi ndú máa, a vuuvuu ká co mítí ndâ yì. Bindi ndú gii tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, ⁵⁰ tacó ta o tí nò gúku bàkà ndú 'dáá gí ta bà ñò yí ngé ndii gí. Káa yí ngé gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo zèè njembí yo. A ye. Yo cì gúku lá.» ⁵¹ Bindi yí mâ gii o gí tàkò ndú gbí gbâ gí, pípiri gii ɾò tíyò gí. ⁵² Nje ndú gii 'dèè gí gítí bà ɾò tíyò mì pípiri tí nò, tacó ndú 'dì gbí có gítí seɾè bà ko ndâ 'duù álifí vô mì wó ta kù kô nó lá, káa muu ndú gii ɛɾe tí gí.

Jézù 'vala ndâ 'duù á Jènèsàréti

⁵³ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có má gii di kápá gí Jènèsàréti gí, ndú gii ɛɾe gbâ mì ndú gí. ⁵⁴ Káa à káa pòó bà gii oloko ndú 'do gbí gbâ gí to, ndâ 'duù ngé gii ñò Jézù ñi gí. ⁵⁵ Bindi ndú gii ñjè ta ngèlè cee tí ndâ 'bá tí nó dê-dê nó 'dáá gí, kù tuɾu ndâ mbe nò'o ya tí ji yí gítí bàndò tí nò náa ndú 'di có tí wó tí nô. ⁵⁶ Yí má yee tí bàndò ngé gí, ndâ 'duù kù gbaa ndâ mbe sé'i mí kùro wó, ta bà 'deke tí ndú ji yí, máa yí si ndú 'ví tee ká 'bì ndú mítí vòò bongo tí wó, tacó wàa ndú 'ví 'de ta 'vala. Káa ndâ 'duù ñinó mbe tee 'bì ndú mítí bongo tí wó nó 'dáá gí gii 'de 'válá gí.

7

Tàkii mì ndâ Jùdèyà

¹ Ta o tí nò ndâ mbe kpòlo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà ta ndâ 'bí kpo-kpò mbe ñbà i mì ndú mbe gí 'do Jèrùzàlémè gii kili mí ɾègbà tí Jézù. ² Ndú gii ñò ndâ 'bí mbe tala có mì wó kù zò i sí ndú caka 'bì ndú go có mì Mòze lá. ³ Káa ndú tí ndâ mbe kpòlo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà ta sè ndâ 'bí Jùdèyà ta o 'dáá gí kù ɾu ndi tàkii mì ndâ ká gù ndú. ⁴ Ndú má gí 'do bàndò 'vèlè, ndú kpédélé'i ngbaranga a tí ndú má kózò gí, bindi ndú bà gii zò i. Delè ndâ 'bí i gbí tàkii mì ndú náa ndú jé ò bà mbí ndú lá, a bà caka ndâ 'visí, ta ndâ kàrà, ta ndâ ká'i bà bàkà i-zó-zò.

⁵ Ndâ mbe kpolo tí tàkìi mî ndâ Jùdèyà ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mî ndâ Jùdèyà mà giì nò ña i-gìlìnì tí nò nàa ndâ mbe tala có mî Jézù kù bàkà nò, ndú giì 'vee yí, máa, «Taco yè káa ndâ mbe tala có mî lo te duù mítí tàkìi mî ndoo tí ndâ Jùdèyà lá? Ndú caka 'bì ndú kùro bà zò i go có mî Mòze lá, tacó yè?»

⁶ Káa yí giì 'vìsì có ji ndú, máa, «Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mî Mbíri 'dè gítí yo ndâ 'duù tí nó tí ndâ mbe nambeè-ṛo nó dú káa yúco, á go ñinó nàa a cu mî gbí wáràgà mî Mbíri, máa,
<Ndâ 'duù tí nó te duù mítí ye ká ta nje ndú,
káa njembí ndú me 'dú 'do tí ye.

⁷ Ndú kucuku muungbó ndú mí kùro ye ká sínò,
káa ndú kù nìbà a có mî ndâ 'duù,
káa ndú bàkà tí ndú tí ndâ mbe nìbà có mî Mbíri.»

⁸ Yo zèè kpolo kácá-kácá a có mî ndâ 'duù, jee có mî Mbíri mí to.»

⁹ Bìndi Jézù giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo dú káa ndâ mbe tíri. Yo mò có mî Mbíri gí nje seè gí, bìndi yo giì si kpolo ma a 'dóo tàkìi mî yo. ¹⁰ Mòze 'dè có éno máa, <Te duù mítí ndâ bu lo ta nawu lo.> Yí delè giì 'dè 'bí có éno máa, <À 'vii ta 'duù ñinó mbe be ndâ bu wó ta nawu wó nó káa ku.> ¹¹ Káa ña bà nìbà i mî yo ká tende. Yo kù nìbà i éno máa, 'duù má 'dè có ji ndâ bu wó ta nawu wó éno máa, yí ci i tí nó nàa yí máa yí bà konì ta ndú nó ji Mbíri gí, gbí éno máa, ¹² yí káká'i je i tí nó nàa yí nì ṛè Mbíri á mí muu gí nò á ji ndâ bu wó ta nawu wó gbí tàkìi mî yo lá. ¹³ Gbí ña ndâ kpokèjì tí nó, yo giì si tí có kpolo ma a ndâ i gbí tàkìi mî yo nàa yo kù nìbà ji ndâ 'vii mî yo, ta ndâ 'bí ña ndâ i mî yo go ñinò, á bìndi có mî Mbíri.»

Ndâ ngbárángà i ta ndâ zu i

¹⁴ Ta o tí nó Jézù giì tèt'é tí ndâ 'duù gí mî wó káká'i. Bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta có tí nó. ¹⁵ 'Bí ña i nàa 'duù zò gí gbí yí wó mbe giì bàkà yí tí zu 'duù nò wálá. À káa ndâ i ñinó mbe co gí sè 'do gbí yí 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù. ¹⁶ Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có tí nó.»

¹⁷ Káa ndâ Jézù mà giì ya gí 'bá ta ndâ mbe tala có mî wó ta kpéetí ndú gí, ndú giì 'vee yí gítí gbí lòkò'bò tí nó. ¹⁸ Káa yí giì 'vìsì có ji ndú éno máa, «Yo delè ngbá 'di gbí lòkò'bò tí nó lá? Yo ñò ni lá máa, i ñinó mbe ya gí gbí yí 'duù nó bàkà yí tí zu 'duù lá nó lá? ¹⁹ Yo ñò ni lá máa, i-zò-zò tí nó nàa 'duù kù zò nó ya me gí gbí njembí wó lá, a kù ya a i gí gbí yí wó, bìndi à giì ndii ya gí tà mbíli?» Jézù 'dè có tí nó tacó bà túbà ji ndâ 'duù éno máa, ndâ i-zò-zò 'dáa gí káa ndâ ngbárángà i.

²⁰ Bìndi Jézù giì ya gí kùro ta bà 'dè có ji ndú éno máa, «Ndâ i ñinó mbe co 'do gbí yí 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù. ²¹ Go ndâ vo-vò kóṛo-koro có, ta bà koro có gítí bà-nò-vò-ndô, ta bà koro có gítí bà ngbà i, ta bà koro có gítí bà zi ku, ²² ta bà koro có gítí bà bàkà bangbaya, ta bà zingbà ta ndâ nawu 'dakò, ta bà dù ta gbolò njembí, ta bà koro có gítí bà bàkà gílìnì, ta bà koro có gítí bà eendi 'duù, ta bà koro có gítí bà bàkà ndâ i ta vò kèjì, ta bà koro có gítí bà tò kiì, ta bà koro có gítí bà nì ṛè, ta bà si tí 'duù tí gbolò i, ta bà bàkà tí 'duù tí gbà'dá ji Mbíri. ²³ A ña ndâ vò i tí nó 'dáa gí mbe có 'do gbí yí 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù.»

Jézù 'vala nájú 'bí jú Síròfònésiyà

²⁴ Bìndi Jézù giì njè nó ya gí gbí to Tíro. Káa yí giì nguù tí wó mí tà'i, tacó wàa, gbèè 'duù 'ví ñò yí lá, káa bà nguù tí wó giì kpò yí gí. ²⁵⁻²⁶ Káa ta o tí nó, 'bí niì tí jù ndâ tende ña ndâ 'bí 'duù ta ṛè ña ndú a ndâ Síròfònésiyà, ta i-gbí-muu lambu nájú wó, mà giì 'di có tí Jézù, yí ngé giì ya gí mî wó, yí giì 'va tí wó mí kùro wó, yí giì 'deke tí wó ji yí máa, yí mòkò i tí nó 'do gbí muu nájú yí gí. ²⁷ Káa Jézù giì 'vìsì có ji niì tí nó máa, «Je i-zò-zò á ji ndâ 'vii kùro má kózò gi, tacó bà 'va i-zò-zò mî ndâ 'vii ji ndâ bô me yúco lá.»

²⁸ Káa niì tí nò gii 'visì có ji Jézù, máa, «Có mì lo a yúcó, mbe tí ye, káa à kpèti ká éno, ndâ bô delè kù zò ndâ njúnjú i-zó-zò ñinó mbe 'vaka tí to 'do mì ndâ 'viì nô.»

²⁹ Bindi Jézù gii 'dè có ji niì tí nò, máa, «Njè nó, wàa wò 'ví ya gí 'bá ta peteke tàkòcò lo. Nájú lo 'de 'válá gî, tacó ña có tí nò náa wò 'dè nò.» ³⁰ Káa niì tí nò mâ gii dele ndi wó ya gí 'bá, yí gii 'de nájú wó tí cèe 'duù kuu tísì.

Jézù njaanga tù 'bí mbe sú tù

³¹ Jézù gii dele ndi wó 'do Tíró có Sídónì co tí kpokèjì tí nó mbe mò gí yì kàpá Gàlliléyà, mbe kù ndii co gbí 'bí wúngbó to náa à kù nì mítí a Ndâ-gbata-muu'bi nô.

³² Bindi ndâ 'duù gii gí ta 'bí 'dakò náa tù wó yoo gí, dele mbe 'dè có lá, ji Jézù. Ndú gii 'deke tí ndú ji yí máa, yí tee 'bì wó mítí 'dakò tí nò. ³³ Káa Jézù gii je 'dakò tí nò gí ndi ta kpéetí wó á 'do gbí òkò ndâ mbè 'duù tí nô. Yí gii yuu ndâ silì 'bì wó mí gbí ndâ tù 'dakò tí nò mbe yoo gí nò, bindi yí gii cù cù mítí 'bì wó, bindi yí gii tee mítí mè 'dakò tí nò mbe 'dè có lá nò delè. ³⁴ Bindi yí gii zeke'o gí gbíri, yí gii wo gù woò, bindi yí gii 'dè có ji mbe sú tù tí nò máa, «Éfàtà,» (gbí máa, «Njaanga tí»). ³⁵ Bindi ndâ tù 'dakò tí nò ta mè wó ngé gii njaanga tí gí. Yí gii 'bità bà 'dè có ta kòcò wó ngbàrángà'i.

³⁶ Káa Jézù gii 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nó máa, ndú 'ví 'dè có ndâ i tí nò náa yì bàkà nò gí sè ji gbèe 'duù lá. Káa yí má kù 'dè có ji ndú máa ndú 'ví 'dè gí sè lá, à gii dù nò a bà gii gí líkí'o bà kò-kò tí gítí ndâ 'duù tí nò ngéé gí yaà. ³⁷ Nje ndâ mbe 'di tàwo ndâ i tí nò náa Jézù bàkà nò 'dáá gí gii 'dèe gí. Ndú gii 'dè có máa, «Yí bàkà 'dáá káa ndâ tó i. Yí bàkà ndâ mbe sú tù kù 'di có. Yí delè gii bàkà ndâ 'duù ñinó ta mè ndú mbe ẹre tí gí nó kù 'dè có.»

8

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifí nà'ò

¹ Ta o tí nò ndâ 'duù gii kili me mbè ya gí mì Jézù káká'i. Káa i tacó bà zò mì ndú gii dù wálá. Tacó éno, Jézù gii t'è tí ndâ mbe tala có mì wó, yí gii 'dè có ji ndú, máa, ² «Yê ọ ndâ 'duù tí nò tí ye ngé, tacó ndú kpónó bàkà ta ye a sili ta'ò, káa kpónó gbèe i tacó bà zò mì ndú wálá. ³ Káa ye má njè ndú ta go tí ndú, ndú bà ñonoko ta go mí kpokèjì gí, tacó kpokèjì 'bá mì ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú me 'dú ngé.»

⁴ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí máa, «'Duù bà 'de i-zó-zò bà je ji ña ndâ mbè 'duù tí nó á 'do ngòò gbí 'dú to tí nó?»

⁵ Káa yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Áá mì yo á ndâ kù kô ée?»

Ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Vô-nje só.»

⁶ Bindi yí gii 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nó, máa, «Yo ki tí yo to.» Ndâ 'duù tí nó mâ gii bàkà go có tí nò náa yí 'dè ji ndú nò gí, yí gii kaa ndâ kù kô tí nó mí 'bì wó, yí gii 'dè nìkì maa ji Mbíri. Bindi yí gii ki'viki gbí ndú, yí gii kaa ji ndâ mbe tala có mì wó. Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo njèe ji ndâ 'duù tí nó.»

⁷ Ta o tí nò ndâ 'bí ví sè kuu mì ndâ mbe tala có mì Jézù. Mâ gii zeke'o, Jézù gii kaa ndâ ví sè tí nó, yí gii ùlù Mbíri tacó tí ndú, bindi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo njèe ndâ sè tí nó ji ndâ 'duù.»

⁸ Ndâ 'duù 'dáá mâ gii zò i yè yì ndú gí, à gii kili sè i-zó-zò bindi ndú yeke ndâ kèe vô-nje só. ⁹ Muu ndâ 'duù mbe zò i ta o tí nó 'dáá gí go álifí nà'ò.

¹⁰ Bindi bà zò i mì ndâ 'duù tí nó, Jézù gii njè ndú máa, «Yo ya gí 'bá mì yo.» Ndâ 'duù tí nó mâ gii njè gí, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó ngé gii di ngo ta gbâ gí tito, gí gbí 'bí to ta ẹre a Dàlimànùtá.

Ndâ mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdáyà tala Jézù

¹¹ Ta o tí nò ndâ 'bí mbe kù kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdèyà, náa a kù nì mítí ndú a ndâ Fàrìzèyò, gii 'vee Jézù tacó bà tala yí éno máa, «A Mbíri ká je wotí bà nìbà i ji wò? À dú má káa yúco, bàkà 'bí i ji ze, wàa ze 'ví nò ni mítí i tí nò máa, a Mbíri ká je wotí tí nò ji wò.»

¹² Káa Jézù gii rëngà gbí yí wó, bìndi yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó kù 'vee có mbó tacó yè? À nìkì ma, káa à má éno, ye jé gí bà bàkà seřè ji yo wálá.» ¹³ Bìndi yí gii di ngo ta gbá gí tìto káká'i, jee ndú mí to.

Rú'bù mì ndâ Èródè ta rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà

¹⁴ Ta o tí nò ndâ mbe tala có mì Jézù gii ò bà mbí bà te i-zó-zò ta ndú gí. À ta o tí nò mì ndú káa gbèe kù kò gbí gbá. ¹⁵ Káa Jézù gii 'bità bà kpo-gbì-tà-tù ndú, máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà, ta rú'bù mì Èródè tí gbolò gba.»

¹⁶ Káa ndú gii 'bità bà fiini có á gbí òkò tí ndú ta kpéetí ndú, máa, «Yí kù 'dè có tí nò tacó kù kò mì ndoo wálá.»

¹⁷ Káa Jézù gii 'di gbí có tí nò náa ndú kù fiini nò gí. Bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kù fiini có máa, kù kò mì yo wálá, tacó yè? Yo nò ni kálásè? Yo 'di gbí có kálásè? Muu tí yo wálá? ¹⁸ À tí muu yo nò me ndâ ọò bà nò i lá? À tí muu yo nò me ndâ tù bà 'di có lá? Bà mbí yo ó-ò? ¹⁹ Ta o tí nó táánò náa ye ki'viki gbí ndâ kù kò vô tacó tí ndâ 'duù álifí vô nó, sè i-zó-zò náa à ọuka yeke a ndâ kèè ée?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «À ọuka yeke a ndâ kèè muu'bi-nje só.»

²⁰ Jézù káká'i gii 'vee ndú, máa, «Káa ta o tí nò náa ye ki'viki gbí ndâ kù kò vô-nje só tacó tí ndâ 'duù álifí nà'ò nó, yo ọuka sè i-zó-zò yeke a ndâ kèè ée?»

Ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Yeke ndâ kèè vô-nje só.»

²¹ Bìndi Jézù gii 'vee ndú, máa, «Káa yo 'di gbí i kálásè?»

Jézù 'vala 'bí mbe sú ọò á Bètìsàyídà

²² Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii gí Bètìsàyídà, ndâ 'bí 'duù gii gí ta 'bí 'dakò náa ọò wó yoo gí ji yí. Ndú gii 'deke tí ndú ji yí, máa, yí tee 'bi wó mítí mbe sú ọò tí nò. ²³ Káa Jézù gii zèè 'bí mbe sú ọò tí nò, yí gii ja yí ya tí gí ndii 'do gbí òkò ndâ 'bá gí nje jìlì. Bìndi Jézù gii cù cù mítí ọò mbe sú ọò tí nò. Yí gii tee 'bi wó mítí wó. Bìndi yí gii 'vee yí, máa, «Wo kpónó kù nò i?»

²⁴ Káa 'dakò tí nò gii te ọò wó gí yaà, bìndi yí gii 'visì có ji Jézù, máa, «Ye kù nò ndâ 'duù, káa ndú gbíro ye go ndâ mù kù nò nó nò.»

²⁵ Jézù mà gii tee 'bi wó káká'i mítí ọò 'dakò tí nò, ndâ ọò 'dakò tí nò gii njaanga tí mbó'vóo gí. Yí gii 'bità bà nò ndâ i 'dáá gí ngbàrángà'i. ²⁶ Bìndi Jézù gii je nó ji yí, máa, «Ya jáá gí 'bá mì lo; wò 'ví loko co gbí gbata lá.»

Piyétòrò túbà tí wó tí mbe ùnje gítí Jézù

²⁷ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu nó kù nò ta gbí ndâ to ta seè gbata Cèzàriyà mì Filípò, Jézù gii 'vee ndú, máa, «Ndâ 'duù kù 'dè có máa ye a 'di?»

²⁸ Káa ndâ mbe tala có mì wó gii 'visì có ji yí máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù; ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò sàà; káa ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri.»

²⁹ Káa Jézù káká'i gii 'vee ndú máa, «Káa yo, nìndi yo kù 'dè éno máa ye a 'di?»

Bìndi Piyétòrò tí Simónè gii 'visì có ji yí, máa, «Wò a Bìndi-Mbíri.»

³⁰ Káa Jézù gii kpo-gbì-tà-tù ndú máa, ndú 'ví 'dè gí sè ji 'bí 'duù gbaànjé lá.

Jézù 'dè có gítí o bà gii kònò sé'i mì wó

³¹ Bìndi Jézù giì 'bità bà nìbà i ji ndâ mbe tala có mì wó éno máa, «'Viì-mì-'Dakò kèjì gí bà kònò a ndú tí ndâ sé'i; áá bà giì kpì ngbàngà tí wó ji ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà tàkìi mì ndâ Jùdéyà; áá kèjì gí bà zi yí gí, káa ta sili ta'ò bìndi ku mì wó, yí bà 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó gí.»

³² Bìndi bà 'dè có tí nò mí Jézù ngbàrángà'i go éno ji ndú, Piyétòrò giì ja Jézù gí nje seè. Bìndi yí giì biya ña có mì wó náa yí 'dè ji ndú nò gí. ³³ Káa Jézù mâ giì 'visì tí wó gí ndi, yí mâ giì nò sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, yí giì do mítí Piyétòrò, máa, «Co ta ña có mì lo nò 'do kùro ye gí, ndí lo Vò-'duù-tí-nò. Wò kù koṛo me bà koṛo có mì Mbíri lá. Wò kù koṛo a cè bà koṛo có mì ndâ 'duù.»

Ndâ i tacó bà ru ndi Jézù

³⁴ Bìndi Jézù giì tè'é tí ndâ 'duù me mbè ta ndâ mbe tala có mì wó á gí mì wó. Yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Go bà ru ndi ye má tí 'duù, à nìkì éno máa, yí ò bà mbí miṛi wó gí, wàa yí 'ví 'viindi tí wó á gítí ndâ bà kònò sé'i ta ku. Bìndi yí 'ví gí gí bà ru ndi ye. ³⁵ Tacó 'duù ñinó mbe kù kpolo tí miṛi wó nó bà cì gí. Káa 'duù ñinó mbe giṛi miṛi wó tacó tí ye, delè tacó tí Banga-Ngú-Có nó ká bà 'de 'válá.»

³⁶ Bìndi Jézù giì 'vee ndú, máa, «Yo koṛo có máa, 'duù bà 'de gbí a yè, náa yí kpèti má 'de ndâ i tí nó a muu to tí nó 'dáá gí, bìndi yí 'ví giṛi miṛi wó gí? ³⁷ 'Duù bà 'visì miṛi wó a ta yè a muu to tí nó? ³⁸ Káa à má ṛo 'duù a nô gítí ye, à delè má ṛo 'duù a nô có mì ye á kpónó kùro ndâ 'duù tí nó ta Mbíri mì ndú wálá, tí ndâ voló-volo 'duù nó, nô 'duù tí nó delè wúnò bà dù á ṛo 'Viì-mì-'Dakò ta o bà gí yí gbí ngba Bu wó ta ndâ tó basìli.»

9

¹ Jézù giì yee nje có mì wó ta bà kò-kò ji ndâ 'duù éno máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù kuu gbí òkò tí yo á mbe kù ṛò tíyò nó bà cì wálá di ká tí o tí nó náa ndú má ñò bà zèè 'bá mì Mbíri gí.»

Bà 'visì cè tí Jézù

² Jézù giì sili vò-nje gbaànjé á bìndi bà 'dè có mì wó ji ndâ 'duù tí nó, bìndi yí giì kaa ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Ndú giì ya ta ndú gí muu gú ta kpéeti ndú. Ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì mâ giì zeke'o, ndú giì nò Jézù 'visì cè tí wó gí. ³ Ndú giì nò ndâ bòngò tí wó kù tòngbaà ólé-olé ta ña wálá. ⁴ Bìndi ndú giì nò ndâ Èlìjà ta Mòze co kù 'dè nje ta Jézù. ⁵ Káa Piyétòrò giì 'dè có ji Jézù máa, «Mbe tí ze, à nìkì go éno máa, ndoo sè 'bá á bà-i-nò. Si ze 'ví tò ndâ nduúrù ta'ò: 'bí gbaànjé ji wò, 'bí gbaànjé ji Mòze, 'bí gbaànjé 'ví dù ji Èlìjà.» ⁶ Piyétòrò 'dè có tí nó tacó yí nò 'dóo có náa yí bà 'dè gbí nje wó nó lá, tacó gúku zèè ndú 'dáá mbi gí.

⁷ Ndú mâ giì zeke'o, ndú giì nò kùlù mù te yiiga muu ndú gí. Bìndi ndú giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbí kùlù mù tí nó éno máa, «Ìjìnó a kpóló-kpolo 'viì mì ye. Yo sè tù yo tí wó.» ⁸ Káa ndâ Piyétòrò ta ndâ ká wó mâ giì zeke'o gálá á gí seè tí ndú, ndú giì nò gbèè 'duù lá, à káa ndú ta ndâ Jézù.

Có gítí Èlìjà

⁹ Káa ta o tí nó si ndú kù dele gí tàgbà gú nó, Jézù giì kpo-gbí-tà-tù ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì, máa, ndú 'ví 'vanda ndi ndâ i tí nó mbe bàkà tí á mítí ndâ yí pí gú nó ji 'bí 'duù gbaànjé lá; ndâ có tí nó 'ví dù ká gbí njembí ndú di tí o tí nó náa 'Viì-mì-'Dakò 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. ¹⁰ Tacó éno, ndâ Piyétòrò giì kpolo tí ndâ có tí nó mí gbí njembí ndú. Káa ta ndâ o tí nó si ndú ta kpéeti ndú nó, ndú kù giì 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Gbí có tí nó máa, 'Viì-mì-'Dakò bà giì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó máa yè?» ¹¹ Bìndi ndú giì 'vee Jézù, máa, «Káa ndâ kpo-kpò mbe nìbà i kù 'dè có máa, à Èlìjà ká bà gí kpédélé'i tacó yè?»

¹² Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, máa, «À dú káa yúcó máa, Èlìjà ká bà gí kpédélé'i gí kùro tacó bà 'viindi ndâ i. Káa à wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, 'Viì-mi-'Dakò bà kònò sé'i ta wotí tí ; ndâ 'duù delè bà mèèkè'i tí wó gí? ¹³ Káa ye kú 'dè có ji yo máa, à kpétí ká éno, Èlìjà gí gí. Káa ndâ 'duù bàkà ta yí á go có mì ndú gbí njembí ndú, à go có tí nó náa a cu sàà mí gbí wáràgà mì Mbíri nó gí.»

Jézù 'vala 'bí 'viì tí mbe bé

¹⁴ Káa ndâ Jézù, ta ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì má gii dele ndi ndú gí mí sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, ndú gii 'de ndâ 'duù me mbè, ta ndâ kpo-kpò mbe nibà i mì ndâ Jùdéyà tì 'dee ndú gí. Ndú kú tò kponje ta ndú. ¹⁵ Káa ndú má gii 'va ro ndú mítí Jézù, nje ndú 'dáá gí ngé gii 'dèè gí. Bìndi ndú gii njè ta ngèlè gí bà 'vee yí. ¹⁶ Káa Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo kú tò a kponje yè ta ndâ 'duù tí nò?»

¹⁷ Káa 'bí 'dakò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò gii 'visi có ji yí, máa, «Mbe tí ze, ye gí ta 'viì mí ye ta kpùrù i-gbí-muu wó ji wò. ¹⁸ Ta o tí nó náa i tí nó má a gí, yí kú 'va yí mí to ta pù gbí nje wó, ta bà zò gbí nje wó. Bìndi diì wó 'dáá gí kú gii kpòlo go kù jì. Ye 'deke tí ye ji ndâ mbe tala có mì lo, máa, ndú mòkò i tí nó 'do gbí muu wó, káa à gii kpò ndú gí.»

¹⁹ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, máa, «Ye bà dù ta yo ndâ 'duù tí nó bàngù nó mbe ùnje gítí Mbíri lá nó ta o ée? Ye 'ví bàkà ta yo a ña yè, wàa yo 'ví ù ta nje gítí Mbíri ta njembí yo? Gí ta 'viì tí nó je.» ²⁰ Bìndi ndú gii gí ta 'viì tí nó ji Jézù.

Káa i tí nó gbí muu 'viì tí nó má gii nò Jézù, yí ngé gii ngaka 'viì tí nó ta wotí tí . Bìndi 'viì tí nó gii 'va tí wó to, kú gii mèrèkè tí wó ta pù gbí nje wó. ²¹ Bìndi Jézù gii 'vee bu 'viì tí nó, máa, «I tí nó kò 'viì tí nó ta o ée?»

²² Káa 'dakò tí nó gii 'visi có ji yí, máa, «'Do gbí dó wó. Káa i tí nó cóo-cóo kú jèlè ká ta có bà zi yí, ta bà 'va yí mí tà wu, delè ta bà 'va yí mí tà ngo. Nò yè ro ze, wàa wò 'ví koni ze, náa wotí má kuu tí lo nò.»

²³ Bìndi Jézù gii 'visi có ji 'dakò tí nó, máa, «Náa wotí má kuu tí lo nò-oo! 'Duù má ùnje gítí Mbíri ta njembí wó gí, 'bí i mbe kpò yí bà dù wálá.»

²⁴ Bìndi bu 'viì tí nó gii 'dè có ji Jézù ta njembí wó gbaànjé, máa, «Ye ùnje gí, káa à tè lá. À má éno, koni ye tacó wàa ye 'ví ùnje ta njembí ye 'dáá gí.»

²⁵ Káa Jézù má gii nò ndâ 'duù me mbè kú kaa ta ngèlè gí mí wó, yí gii do mítí i tí nó mbe kò 'viì tí nó nó, éno máa, «Co 'do gbí muu 'viì tí nó gí, go có tí nó náa ye kú 'dè ji wò nò, ndi lo mbe sú tù mbe ni bà 'dè có lá. Wò delè káká'i 'ví dele ndi lo gí gbí muu wó lá.»

²⁶ Ta bà 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, i tí nó gii co 'do gbí muu 'viì tí nó ta bà tò kú, delè ta bà ngaka 'viì tí nó ta wotí tí ngé ndii gí. Yí gii 'va 'viì tí nó mí tisi go ku 'duù nò. Bìndi ndâ 'duù me mbè gii 'bità bà 'dè có máa, «'Viì tí nó cee gí! 'Viì tí nó cee gí!» ²⁷ Káa Jézù gii zèè 'bì 'viì tí nó, yí gii ja yí gí yaà, bìndi 'viì tí nó gii rò tíyò ta kpéétí wó.

²⁸ Jézù má gii nje nó 'do bà-i-nò ya gí tà'i ta kpéétí wó gí, ndâ mbe tala có mì wó gii ya gí bà 'vee yí á tàbèngii máa, «Káa bà mòkò i tí nó 'do gbí muu 'viì tí nó kpò ze tacó yè?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, máa, «À kú mòkò ña ñinò 'do gbí muu 'duù cuki ká ta bà 'deke tí ji Mbíri.»

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí ku mì wó

³⁰ Bìndi ndâ Jézù gii njè nó ta ndâ mbe tala có mì wó kú ya gí Gàliléyà. À gbí muu wó ta o tí nó a có máa, ndâ 'duù 'ví nò bà tí ndâ yí lá. ³¹ Tacó ta o tí nó yí kú nibà i ji ndâ mbe tala có mì wó éno máa, «Áá kèjì gí bà kpì ngbàngà tí 'Viì-mi-'Dakò á ji ndâ 'dakò. Ndâ 'dakò tí nó bà zi yí gí, káa yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu 'dú wó bìndi sili

ta'ò gî.» ³² Káa ndâ mbe tala có mì wó ta o tí nò 'di gbí có tí nò náa yí 'dè nò ni lá. Káa gúku bà 'vee yí gítí gbí gii kpò ndú gî.

Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gî a 'di?

³³ Ta o tí nò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ gii yee gbí gbata Kàpàrànáwùmù gî, káa si ndú kuu tà'i ta kpéétí ndú, Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kùtàá kù tò kponje gítí yè si kpokèjì?» ³⁴ Káa ndú gii njaa nje ndú gí tàkò 'vé mì wó nò lá, tacó ta o tí nó si ndú kpokèjì nó, ndú kù tò kponje máa, gbolò 'duù mbe co tí ndâ ka wó 'dáá gî gbí òkò tí ndâ yí a 'di wè.

³⁵ Káa Jézù gii ki tí wó to, bìndi yí gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só 'dáá gî gí mì wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Duù ñinó ta go bà dù tí kpédélé 'duù á kùro ndâ ka wó tí wó gbí òkò tí yo nó 'ví dù tí ndòngbú 'duù, yí delè 'ví dù tí bòò mì ndâ ka wó 'dáá gî.» ³⁶ Bìndi yí gii je làmbu 'viì gí tí gí kùro ndú, yí gii li'vi 'viì tí nò mí njembí wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, ³⁷ «'Duù má te duù mítí làmbu 'viì go 'viì tí nò ta ɾè ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te duù nò a i mítí ye. Káa 'duù má te duù mítí ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te duù nò a i mítí mbe tuu ye.»

Bà bàkà ndâ i ta ɾè mì Jézù

³⁸ Káa Jòvànì gii 'dè có ji Jézù, máa, «Mbe nìbà i ji ze, ze ñò 'bí 'dakò náa yí me ta ndoo lá, kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta ɾè mì lo. Káa ze gii ɾò yí 'do tí ña nèté tí nò gî, tacó yí me ta ndoo lá.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo ɾò yí lá. Tacó mbe bàkà seɾè ta ɾè ye bà 'de njembí bà co gálà gí bà 'dè vò có gítí ye a bìndi ye wálá, ⁴⁰ tacó 'duù ñinó mbe sogo ndoo lá nó a 'duù mì ndoo.»

Nambee náa à bàkà ji ndâ mbe tala có mì Jézù

⁴¹ Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, 'duù kpèti má cu káa vòó ngo mì lú gbí 'visì ji yo tacó yo a ndâ 'duù mì ye, Mbíri bà ko mboo tàkò ngo mì wó nò ji yí kpèkù.

Gítí bà volo muu ndâ 'bí 'duù

⁴² «Káa 'bí 'duù gbaànjé má dù tí mbe eendi ndâ ví 'viì mbe ùnje gítí ye ta njembí ndú, à nìkì go éno máa, à eɾe gbolò díí mítí miɾi wó, wàa à 'ví 'va yí tí gí tà ngo.

⁴³⁻⁴⁴ «Káa à máa 'bì lo ká si wò 'ví bàkà vò i, da 'bì lo tí nò gí 'dè. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbíri ta gbèe 'bì lo co tí bà ya ta ndâ 'bì lo sósò'ò gí gbí 'bá sé'i, á gí gbí wu ñinó náa yí jé gí bà mee wálá. ⁴⁵⁻⁴⁶ Káa à má kò lo ka si wò 'ví bàkà vò i, da kò lo tí nò gí 'dè. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbíri ta gbèe kò lo co tí bà ya ta ndâ kò lo sósò'ò gí gbí 'bá wu. ⁴⁷ Káa à má a ɾo lo ká si wò 'ví bàkà vò i, aaka ɾo lo tí nò 'do gbí kù kélé gí. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbíri ta gbèe ɾo lo co tí bà 'va wò ta ndâ ɾo lo sósò'ò á gí gbí 'bá sé'i, ⁴⁸ náa gó wu kà jé 'dèè lá, delè wu tí nò jé mee lá. ⁴⁹ Wu tí nò bà bàkà ndâ 'duù 'dáá gí tí kó zi. ⁵⁰ Zi a tó i. Káa gó zi má 'dèè gí, wò bà bàkà tí a yè tacó wàa yí 'ví me ta gó káká'i?

«Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ vò i, yo 'ví dù ta 'dè njembí gbí òkò tí yo.»

10

Có gítí bà nje nù

¹ Ta o tí nò, Jézù gii nje nó 'do Kàpàrànáwùmù ya gí gbí 'bí to Jùdéyà á tì to Jòròdàniyà. Ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó káká'i. Bìndi yí gii 'bità bà nìbà i ji ndú go ñinó náa yí ta o 'dáá gí kù bàkà nò. ² Káa ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdéyà mbe gí tacó bà tala yí gii 'vee yí, máa, «À me yúco tacó tí 'duù bà nje nù mì wó lá?»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Mòze 'dè có ji yo máa yè?»

⁴ Bìndi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Mòze 'dè có ji ze máa, 'duù 'ví cu wáràgà bà njè tí ji niì mì wó, bìndi yí 'ví njè yí gí.»

⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Mòze 'dè có tí nò ji yo tacó yo a ndâ mbe ngbútù, mbe 'di có mì Mbírì lá. ⁶ Káa 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbírì, yí bàkà ndâ dì ta na. ⁷ Nìnò a nderè có tí nò náa 'dakò 'ví si tí ta ndâ bu wó ta nawu wó mí to, wàa ndú 'ví dù ta nawu wó nó ká nò. ⁸ Tacó Mbírì nò ndú go gbèe 'duù, me ndâ 'duù sósò'ô káká'i lá. ⁹ À má éno, 'duù 'ví njè niì mì wó lá, tacó a Mbírì ka toko ndâ 'dakò ta niì gbí bà kò tí.»

¹⁰ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii ya gí 'bá gí, ndú gii 'vee yí gítí gbí có tí nò káká'i. ¹¹ Bìndi Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «'Dakò mbe njè niì mì wó, bìndi yí gii kò 'bí niì, bàkà a gìlìni gítí kpédélé niì mì wó. ¹² Delè niì mbe njè 'dakò mì wó, bìndi yí gii kò 'bí 'dakò, bàkà a gìlìni gítí kpédélé 'dakò mì wó.»

Ndâ Jézù ta ndâ víi 'vii

¹³ Bìndi ndâ 'duù gii gí ta ndâ víi 'vii mì ndú ji Jézù, tacó wàa yí 'ví cù 'dê ngo cù wó mítí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii do mítí ndú. ¹⁴ Jézù mà gii nò ndâ mbe tala có mì wó kù do mítí ndâ 'duù tí nò, tàkòcò wó gii kpolo gítí ndú ngé ndii gí, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo si ndâ víi 'vii tí nò 'ví gí gí mì ye, yo tii ndú lá, tacó ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kù zogo ndú nó a ndâ 'duù go ña ndú nò. ¹⁵ Ye kù 'dè ji yo a cee kpóló-kpolo có, máa, 'duù má ùnje gítí bà dù tí bòò kùro Mbírì go i mì ndâ víi 'vii go ndâ ñinó lá, 'duù tí nò gí bà 'dò kò wó mí 'bá mì Mbírì gbaànjé wálá.» ¹⁶ Yí bà-i-nò gii 'bità bà li'vi ndâ 'vii tí nò, kù cù 'dê ngo cù wó mítí ndú.

'Bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁷ Si Jézù kù gii njè nó 'do bà-i-nò, 'bí 'dakò gii ì ngèlè ya gí bà kucuku muungbó wó mí to kùro wó. Bìndi yí gii 'vee yí máa, «Tó mbe nibà i, ye 'ví bà bàkà a ña yè tacó wàa ye 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Wò nì tó 'duù mítí ye tacó yè? Tó 'duù muu to tí nó á bìndi Mbírì wálá. ¹⁹ Wò nò ndâ có tí nó náa Mbírì je ji Mòze nó ni gí, <Zi 'duù lá.
Bàkà bangbaya lá.
Zingbà i lá.
'Dè 'vére lá.

Te duù mítí ndâ bu lo ta nawu lo.» »

²⁰ Káa bìndi bà 'di ndâ có tí nò, 'dakò tí nò gii 'visì có ji Jézù, máa, «Mbe tí ye, ye kpolo tí ndâ có tí nò 'dáá gí 'do gbí 'vii.»

²¹ Káa Jézù gii zeke 'dakò tí nò ngbóó ta líkí'o; bìndi yí gii 'visì có ji yí máa, «'Bí i gbaànjé gboo 'do mì lo gí. Ya gí bà sì ndâ i mì lo 'dáá gí gí 'dè, bìndi wò 'ví njè mboo tàkò ndú ji ndâ mbe yé, bìndi Mbírì bà ko mboo ndâ i mì lo nò ji wò 'do gbíri, wàa wò 'ví gí gí bà ru ndi ye.» ²² Káa ta bà 'di có tí nò, gbíro 'dakò tí nò ngé gii zuu gí. Bìndi yí gii co gí sè 'do bà-i-nò ta líkí'o tí wó wálá, tacó ndâ i mì wó ògbù ngé ndii gí, káa bà bè gbí ndú nìkí tí wó lá.

²³ Bìndi Jézù gii zeke'o jèlè yí, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Bà ya ndâ mbe kpo-kpò i gí 'bá mì Mbírì ká kpolo gí le!» ²⁴ Ta bà 'di có tí nò, muu ndâ mbe tala có mì wó gii ẹre tí gí. Káa yí gii aanga muu wó ká mítí gbèe ña có tí nò, máa, «Áá ndâ 'vii mì ye, bà ya gí 'bá mì Mbírì ká kpolo gí le! ²⁵ À peteke a bà ndii kècè co gbí gùù ngbàndú co tí bà ya 'duù ñinó ta ndâ kpo-kpò i ká mì wó nó gí 'bá mì Mbírì.»

²⁶ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii 'dè gítí ña có tí nò gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À má éno, a 'di ká bà 'de 'válá?»

²⁷ Káa Jézù giì zeke'o tí ndú, bìndi yí giì 'dè có ji ndú máa, «À ji ndâ 'duù a pàrà ngùù kpò diigba, káa i mbe kpò Mbírì wálá.»

Bà ko mboo ndâ i ñinó náa a jee ndú mí to ta rẹ̀ mì Mbírì

²⁸ Bìndi Piyétòrò giì 'bità bà 'dè có ji Jézù, máa, «Káa ze? Nò káa ze jee ndâ i 'dáá gí mí to bìndi ze giì gi kù ru ndi lo gi.»

²⁹ Káa Jézù giì 'visì có ji yí máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, 'bí 'duù gbaànjé mbe jee 'bá mì wó, ta ndâ ná'vindí wó, ta ndâ námì wó, ta ndâ bu wó ta nawu wó, ta ndâ 'viì mì wó, ta ndâ to mì wó, mí to tacó tí ye, delè tacó tí Banga-Ngú-Có mì Mbírì, ³⁰ náa Mbírì bà je ndâ 'bá, ta ndâ ná'vindí, ta ndâ námì, ta nawuù, ta ndâ 'viì, ta ndâ to á ji 'duù tí nò ta bà me mbè gí bìndi ndâ ñinó náa yí jee mí to nó wálá nò wálá, à delè bà mèèkè'i tí wó kpónó gí, káa yí bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó bìndi ku mì wó gí.»

³¹ «Káa ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó kpónó tí ndâ kùro ndâ ka ndú nó kèjì gí bà dù tí ndâ ndòngbú 'duù. Bìndi ndâ ndòngbú 'duù bà dù tí ndâ 'duù kùro.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà giì kònò sé'i mì wó

³² Ta o tí nò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó á kpokèjì kù ya gí Jèrùzàlémè, káa Jézù ñinó wó ta o tí nò kù nò a i ngéé kùro ndú. Bìndi nje ndâ mbe tala có mì wó giì dù kaà 'dèè gí. Gúku delè giì zèè ndâ 'duù ñinó mbe kù ru ndi ndú nó 'dáá gí gí.

Káa Jézù giì kaa ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só á gí nje seè ta kpéétí ndú, bìndi yí giì 'bità bà 'dè có ji ndú gítí i tí nó náa áá kèjì gí bà bàkà ta yí nó, ³³ éno máa, «Ndoo kpónó kù ya gí Jèrùzàlémè. Káa kùro bà kpì ngbàngà tí 'Viì-mì-'Dakò ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì, ta ndâ kpo-kpò mbe nibà i mì ndâ Jùdèyà dooko gí. Ndú bà giì waa có ku mítí wó. Bìndi ndú bà giì je yí ji ndâ 'bí tende ña ndâ 'duù. ³⁴ Ndâ tende ña 'duù tí nò bà giì ño ndi wó, ndú bà giì cù cù mítí wó, ndú bà giì gbì yí, ndú bà giì zi yí gí. Káa ta sili ta'ò bìndi ku mì wó, yí bà giì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

Ndâ 'viì mì Zèbìdèyò yù gba 'do mì Jézù

³⁵ Ta o tí nò, ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì, tí ndâ 'viì mì Zèbìdèyò, giì gí gí mì Jézù. Bìndi ndú giì 'dè có ji yí, máa, «Mbe nibà i ji ze, go kuu tí ze éno máa, wò bàkà nambeè ji ze.»

³⁶ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú, máa, «À gbí njembí yo éno máa, ye 'ví bàkà a ña yè ji yo?»

³⁷ Bìndi ndú giì 'visì có ji yí, máa, «Si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze 'ví ki tí wó gbí kù'bi mì lo, wàa 'bí 'duù 'ví ki tí gbí gálì mì lo á gbí ngbàngà mì lo.»

³⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú, máa, «Yo ñò i tí nó náa yo kù yù nó ni lá. Yo bà ni bà njù 'visì tí nó náa ye kèjì gí bà njù nó gí? Yo bà ni bà ɾi ña bà ɾiɾi ngo tí nó náa ye kèjì gí bà ɾi nó gí?»

³⁹ Káa ndú giì 'visì có ji yí máa, «Ze bà ni bà bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí gí.»

Bìndi Jézù giì 'visì có ji ndú, máa, «'Visì tí nó náa ye kèjì gí bà njù nó, yo bà njù gí. Ngo tí nó náa ye kèjì gí bà ɾiɾi nó, yo bà ɾi gí. ⁴⁰ Káa ndâ bàndò bà ki tí gbí kù'bi mì ye, ta bàndò bà ki tí gbí gálì mì ye, me ndâ i mì ye tacó bà je ji yo lá. Ndâ bàndò tí nó a ndâ i mì ndâ mbe náa à 'viìndi ndú tacó tí ndú sàà gí.»

À dù tí gbolò 'duù kùro ndâ 'duù a i ta bà bàkà nèté ndú

⁴¹ Sè ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù mà giì 'di ndi ña có tí nó náa ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì 'dè nò, tàkòcò ndú giì kpòlo gítí ndú ngé ndii gí. ⁴² Káa Jézù giì kili ndú 'dáá gí, bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo ñò ni gí, máa, ndâ 'duù tí nó náa à kù 'dè có máa ndú a kùro ndâ ña ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, kù

zogo ndú ta wotí. Delè ndâ kpo-kpò 'duù mí ndú si bà wo woò ji ndú lá. ⁴³ Káa a bà du gbí òkò tí yo me go éno lá. 'Duù ñinó ta go bà dù tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo tí wó nó, bà dù tí mbe bàkà nèté ndâ ka wó. ⁴⁴ Káa 'duù ñinó tí kùro yo nó bà dù tí bòò mí ndâ ka wó 'dáá gí. ⁴⁵ Tacó à kpétí káa 'Viì-mì-'Dakò, yí gí me tacó wàa ndâ 'duù 'ví bàkà nèté wó lá. Yí gí a i tacó bà bàkà nèté ndâ 'duù, delè tacó bà sì muu ndâ 'duù ta miři wó.»

'Bí 'dakò tí mbe sú ro á gbí gbata Jèrikò

⁴⁶ Ta o tí nò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mí wó gii gí gbí gbata Jèrikò. Káa ta o bà nje nó mí ndú 'do kà, ndâ 'duù me mbè gii kaa kú ko ndú. Káa ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe sú ro á mbe kú yù i, ta rẹ wó a Bàràtíméyò, tí 'viì mí Tíméyò, kú ki tí wó to á seè kpokèjì. ⁴⁷ Bàràtíméyò má gii 'di có éno máa, à nò a Jézù mbe 'do Názàrètì ká kú ndii ta nó nò, yí gii 'bità bà tò kú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jézù, 'viì mí Dàvídè, ñò yé ro ye!» ⁴⁸ Bìndi ndâ 'duù me mbè gii 'bità bà do ta yí éno máa, yí si bà tò kú mí to. Káa ta bà 'di có tí nò, à dú nò a o bà gii zì bà tò kú mí Bàràtíméyò, máa, «Jézù, 'viì mí Dàvídè, ñò yé ro ye!»

⁴⁹ Káa Jézù gii rò tíyò, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Yo tè'é tí wó.»

Bìndi ndú gii 'dè có ji Bàràtíméyò, máa, «Zèè njembí lo, a gí yaà, yí kú tè'é tí lo.»

⁵⁰ Ta bà 'di có tí nò, Bàràtíméyò gii 'va bongo mí wó náa yí kú gala nó mí to, bìndi yí gii a gí yaà ya gí mí Jézù. ⁵¹ Bìndi Jézù gii 'vee yí máa, «Có mí lo gbí njembí lo máa ye 'ví bàkà a ña yè á ji wò?»

Káa yí gii 'visì có ji Jézù, máa, «Mbe nìbà i, si ndâ ro ye 'ví njaanga tí.»

⁵² Káa Jézù gii 'dè có ji yí, máa, «Njè nó, tacó bà ùnje mí lo ta njembí lo 'vala wò gí.» Ngé 'do bà-i-nò ndâ ro Bàràtíméyò gii njaanga tí gí, bìndi yí gii ru ndi Jézù tí kpokèjì.

11

Bà rì Bìndi-Mbíri gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mí wó má gii dooko gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, si ndú kú ñò muu ndâ gbata Bètífáji ta Bètáníyà, á dè ta 'bí gú náa à kú nì mítí a Gú Mbâ, Jézù gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mí wó sósò'ò, ² máa, «Yo ya gítí ndâ 'bá tí zò náa yo kú ñò ndú zò. Yo bà yee ká ká jé mítí ngbú 'viì-kècè náa 'duù jé o mí pí tí wó lá, náa à ẹre yí gí. Yo 'ví njaanga yí gí tí ji ye. ³ Káa 'bí 'duù má 'vee yo, máa, yo kú bàkà nò a yè wè, yo 'ví 'visì có ji yí éno máa, «A mbe tí ze ká 'dè có ji ze máa ze ya ta yí ji yì. Nèté mí yì kuu ta yí, à má cee gí, yì bà tuu ndi wó gí tí gí.»

⁴ Ndâ mbe tala có mí Jézù náa yí tuu ndú nò gii ya gí bà 'de ngbú 'viì-kècè náa à ẹre yí mí njekèjì sè tí kpokèjì. Káa si ndú kú gii njaanga yí, ⁵ ndâ 'bí 'duù mbe kú rò tíyò ká gii 'vee ndú máa, «Yo kú njaanga ngbú 'viì kècè tí nò tacó yè?» ⁶ Káa ndú gii 'visì có ji ndâ 'duù tí nò ká go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. Bìndi ndâ 'duù tí nò gii si ndú 'ví njè nó ta ngbú 'viì-kècè tí nò gí.

⁷ Ndú má gii yee ta yí ji Jézù, ndú gii ki ndâ bongo mí ndú mí pí tí wó tacó wàa Jézù 'ví o mí pí. ⁸ Ndâ 'duù me mbè gii gò ndâ bongo mí ndú mí to tí kpokèjì. Ndâ 'bí 'duù ñinó ndú gii ki'viki ndâ kpâ, ndú gii gò mítí kpokèjì tacó bà tè duù mítí bà rì Jézù gí gbí gbata. ⁹ Bìndi ndâ 'duù ñinó mbe tè kùro Jézù nó, ta ndâ 'duù ñinó mbe kú ko tàkò wó nó, gii 'bità bà tò kú ta líkí'o éno máa,

«'Vala ze 'do gbí ndâ vò o! (Òsánà!)

À ùlù yí tí mbe gí ta rẹ mí Mbe tí ndoo!

¹⁰ O tí nó náa 'bí 'viì bìndi bu ndoo Dàvídè bà gí gí bà zogo 'bá tí nó nó bà dù a banga o!

Áá Mbíri, gí 'do gbíri gí bà 'vala ze á 'do gbí ndâ vo-vò o.»

¹¹ Jézù mà gii rì gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gii ndii ngé ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri m̀i ndá Jùdéyà. Káa yí mà gii zeke'o jèlè to tí ndá i 'dáá gí, ndú gii ya ta ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje só gí gbí gbata Bètánìyà si o ndii gí.

Mû-mbiigá mbe rì lá

¹² Ta 'bí yé, si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kù delè ndi ndú 'do Bètánìyà ya gí Jèrùzàlémè, go gii bàkà yí tí kpokèjì. ¹³ Yí mà gii ò 'bí mû-mbiigá 'do me 'dú ta kpá tí pìrìrì ènó, yí gii ne ya gí tà mû tí nò, máa ndá-'bí-lá yì bà 'de ndo mbiigá. Káa yí mà gii di kà, yí gii 'de gbèe i lá. ¹⁴ Bindi yí gii je nje mítí mû-mbiigá tí nò ènó máa, «'Bí 'duù káká' i 'ví zò ndo lo lá.» Ndá mbe tala có mì wó gii 'di có tí nò náa yí 'dè nò gí.

Jézù ni ndá mbe mà 'véle gí sè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri m̀i ndá Jùdéyà

¹⁵ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó mà gii yee Jèrùzàlémè gí, yí gii ndii ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri m̀i ndá Jùdéyà. Bindi yí gii 'bità bà ni ndá mbe kù mà ndá i, ta ndá mbe kù si ndá i 'do kà gí sè. Yí delè gii 'buku ndá ká' i mì ndá mbe kù 'visì gùrúsù, ta ndá mbata mì ndá mbe kù mà ndá kùlè, 'dáá gí mí to. ¹⁶ Yí gii rò ndá 'duù tí nó mbe kù turu ndá i waaka ta gbí ndùgù kà nò 'dáá gí gí. ¹⁷ Bindi yí gii 'bità bà nibà i ji ndá 'duù, máa, «À wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri ènó máa, Mbíri máa, <'Bá mì ye a bàndò bà 'deke tí ndá 'duù 'dáá gí ji ye tí Mbíri>? Káa yo gii 'visì tí bàndò bà kili ndá kpo-kpò mbe ngbà!»

¹⁸ Có tí nò mà gii 'va tí gbí t̀ù ndá Kùro ndá bu-Mbíri ta ndá kpo-kpò mbe nibà i mì ndá Jùdéyà, ndú gii 'bità bà pà kpokèjì tacó bà zi Jézù. Káa gúku bà gàà 'bí ndú tí wó gii kpò ndú gí. Tacó ndá 'duù me mbè tè a i gí tàkò bà nibà i mì wó.

¹⁹ Ta 'dè'o mì gbèe rì tí nò, Jézù gii njè nó 'do Jèrùzàlémè gí.

Mû-mbiigá tí nó náa Jézù je nje mítí nó cì gí

²⁰ Ta dú'o mì 'bí yé, si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kù gii ndii ta nó, ndú gii ò mû-mbiigá tí nó náa Jézù je nje mítí nó cì gí. ²¹ Bindi mbí Piyétòrò ngé gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè nó gí. Yí gii 'dè có ji Jézù máa, «Mbe nibà i! Zeke'o zó gí! Mû-mbiigá tí nó náa wò je nje mítí nó cì gí.»

²² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo tee njembí yo mítí Mbíri. ²³ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco ènó máa, 'duù má 'dè có ji 'bí gbolò gú máa, gú tí nó a 'do bàndò mì wó ya gí bà 'va tí wó tà ngo, 'duù tí nó má me kpìkì-kpìkì lá, yí má ùnje gí máa, có tí nò náa yì 'dè nò bà bàkà tí gí, àá bà bàkà ji yí gí. ²⁴ À má ènò, wò má yù i 'do mì Mbíri ta bà 'deke tí lo ji yí, ùnje máa Mbíri bà je i tí nò ji wò gí, bindi wò bà 'de i tí nò gí. ²⁵ Káa ta o tí nó náa wò má kù rò tíyò kù 'deke tí lo ji Mbíri, 'bí vò i má kuu gbí njembí lo gítí 'bí 'duù, wò 'ví je à-cee-gí ji 'duù tí nó, tacó Bu lo tí Mbíri á gbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndá vò i mì lo. ²⁶ Káa wò má si có gítí ndá vò i mì ndá 'bí ka lo mí to lá, Bu lo á gbíri delè bà si có gítí ndá vò i mì lo mí to wálá.»

Bà 'vee 'vé gítí r̀e mbe je wotí ji Jézù

²⁷ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó gii gí ndi ndú káká' i gí Jèrùzàlémè. Káa si yí kù gii nó ta gbí ndùgù 'bá-Mbíri, ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò mbe nibà i mì ndá Jùdéyà, ta ndá kpo-'duù-'bá mì ndú gii gí gí mì wó, ²⁸ bindi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò kù bàkà ndá kpo-kpò serè tí nó ta wotí mì ña yè? A 'di ká je wotí bà bàkà ndú á ji wò?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Ye kpónó bà 'vee yo ta 'vé gbaànjé cuki. Yo má 'visì có á ji ye gí tàkò 'vé mì ye nò gí, ye 'ví gii nì r̀e 'duù tí nó náa ye kù bàkà ndá i tí nó ta wotí mì wó nó ji yo. ³⁰ 'Vé mì ye ji yo ènó máa: a 'di táánò ká je wotí bà caka tí ndá 'duù ji Jòvání? A Mbíri wèè, a ndá 'duù ká je wotí tí nó ji yí? Yo nì r̀e 'duù tí nó ji ye má kózò gí.»

³¹ Káa ndú gii 'bità bà 'viiki gbí có tí nò gbí òkò tí ndú, máa, «Ndoó má 'dè có éno máa, Jòvànì 'de wotí tí nò 'do mì Mbírì, yí bá gii 'vee ndoo éno máa, káa tacó yè káa ndoo ùnje gítí ndá i tí nó náa yí kù bàkà nó lá?» ³² Káa delè gúku bà gii 'visì có jì yí éno máa, Jòvànì 'de wotí tí nò 'do mì ndá 'duù gii kpò ndú gí, tacó ndá 'duù 'dáa gí ùnje gí máa, Jòvànì táánò a mbe 'dòkò có mì Mbírì. ³³ Tacó éno ndú gii 'visì có jì Jézù, máa, «Ze òò bà lá.»

Bìndi Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «À má éno, ye delè bà nì ẹ̀ mbe je wotí bà bàkà ndá i tí nó jì ye nó jì yo wálá.»

12

Jézù lòkò'bò có gítí ndá 'bí mbe bàkà nèté

¹ Ta o tí nò, Jézù gii 'bità bà 'de có jì ndá 'duù gbí lòkò'bò éno máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ọ̀o nǝ mǝ-nèbítì mì wó, yí gii bàkà ndùgù gí tàkò , yí gii duu guù bà pee nèbítì mí gbí , yí gii duu cèléngé mí gbí . Bìndi yí gii kaa ndá 'bí 'duù mí gbí , máa, ndú bàkà nèté gítí nèbítì mì yì, wàa ndá yí 'ví njèè gbí i 'do gbí nǝ go nǝnó náa à tí nó ta ndú. Ndú má gii 'vii có ta ndú cee gí, yí gii njè nó ya gí gbí tende muu to.

² «O bà kili ndá i 'do gbí nǝ má gii gí gí, mbe nǝ tí nò gii tuu 'bí bòò mì wó gbaànjé jì ndá 'duù tí nó mbe kù bàkà nèté gbí nǝ mì wó nó tacó ndá bà i nǝndi wó. ³ Káa ndá mbe nèté tí nò gii zèè bòò tí nò, ndú gii gbì yí, bìndi ndú gii mòkò yí 'do gbí nǝ gí sè ta kùnga 'bí wó. ⁴ Mbe nǝ tí nò gii tuu 'bí bòò mì wó káká'i. Káa ndá mbe nèté tí nò gii gbì muu wó di gí. Ndú delè gii bàkà ndá i-nò mítí wó me gbolò. ⁵ Mbe nǝ tí nò má gii tuu bà ta'ò bòò mì wó, ndá mbe nèté tí nò gii zì yí gí. Sè ndá 'bí tú mì mbe nǝ tí nò náa yí gii tuu ndú bìndi nǝnò, ndá mbe nèté tí nò gii gbì ndá 'bí gbì-gbì, ndú gii ziki ndá 'bí zíkí-ziki. ⁶ Sè 'duù mì wó gii dù ká gbaànjé, náa yí gii tuu jì ndú tí ndòngbú 'duù, a gbèè 'vii mì wó náa yí zè yí nǝkì ta njembí wó gbaànjé, ta bà koro có éno máa, ndú bà te duù mítí 'vii mì yì nó gí.

⁷ «Káa ndá 'duù tí nó má gii òò 'vii mì 'dakò tí nó kèjì, ndú gii toko có gbí òkò tí ndú, máa, «Nǝzò a mbe mbelè tí nó ká kèjì zò. Ndoó zì yí gí, tacó wàa mbelè tí nó 'ví dù tí nǝndi ndoo.» ⁸ Ndú bà-i-nò gii kili mítí 'vii tí nó, ndú gii zì yí gí. Bìndi ndú gii ja ku wó gí sè 'do gbí nǝ.

⁹ «Mbe nǝ tí nó kpónó bà bàkà a ọ̀a yè? Yí bà ziki ndá mbe nèté tí nó gí, bìndi yí gii kaa ndá 'bí ngú mbe nèté mí gbí nǝ tí nó. ¹⁰ Yo 'deke có tí nó gbí wáràgà mì Mbírì nó lá? Có tí nó máa,

«Díí tí nó náa ndá mbe bì 'bá bè gí nó ká gí tí kpédélé díí bà sè tà 'bá;

¹¹ nǝnó a i nǝnó náa a Mbe tí ndoo ká bàkà ,

káa nje ndoo 'dèè gítí bà zeke gí.»

Yo jé 'deke có tí nó lá?»

¹² Ndá Kùro ndá bu-Mbírì, ta ndá kpo-kpò mbe nǝbà i, ta ndá kpo-'duù-'bá mì ndá Jùdèyà má gii 'di lòkò'bò tí nó, ndú gii òò ni gí máa, Jézù kù lòkò'bò có tí nó a i gítí ndá yì. Káa gúku bà zèè yí gii kpò ndú gí, tacó ndá 'duù ta o tí nó me mbè. Tacó éno, ndú gii njè nó si yí mí to.

Bà gò i mì ndá Jùdèyà jì Ngáángbá gba mì ndá Ròmánò

¹³ Ndá Kùro ndá bu-Mbírì, ta ndá kpo-kpò mbe nǝbà i, ta ndá kpo-'duù-'bá mì ndá Jùdèyà gii tuu ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá mbe kù kpolo tí tàkù mì ndú ta ndá 'bí mbe kù tè gí tàkò có mì Èródè tacó bà zèè ngo nje Jézù. ¹⁴ Ndá 'duù tí nó gii 'vee Jézù, máa, «Mbe nǝbà i, ze òò ni gí máa, wò a mbe 'dè yúco, wò cì gúku tí 'bí 'duù gbaànjé lá, wò delè 'vee bà éno máa, nǝnó a gbolò 'duù, káa nǝnó a lúkúfà 'duù nó, jé lá. Wò kù nǝbà có mì Mbírì jì ndá 'duù 'dáa gí ká ta njembí lo gbaànjé. Wò koro

có máa, a yúcó tacó tí ndoo tí ndâ Jùdéyà bà gò i ji ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò? Ze gò i ji yí, wèè, ze gò lá?»

¹⁵ Káa Jézù gii ñò ni gí máa, ndâ 'duù tí nò gí gí tí yí ta ngiñò. Tacó éno, yí gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kú 'dè ngo muu có ji ye tacó yè? Yo tala bà tù ña gúrúsù tí nò á mì yo nò ji ye, wàa ye 'ví ñò gi.»

¹⁶ Ndú má gii tù 'bí ña gúrúsù mì ndú nò gbaànjé, náa ndú kú ni mítí a dìnàri, ji Jézù gí, Jézù gii 'vee ndú, máa, «À ka mí gbí gúrúsù mì yo nó a cè kózò tí 'di nó?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «À ka a cè kózò tí ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

Yí gii 'vee ndú káká'i máa, «Káa à cu mí gbí nó a rẹ 'di?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «À cu a rẹ ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

¹⁷ Bìndi Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo dele ndi ndâ i mì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò ji ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò, wàa yo 'ví dele ta ndâ i mì Mbírì á ji Mbírì.» Bìndi nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gítí có mì Jézù nò gí.

Bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú

¹⁸ Bìndi ndâ 'bí ña ndâ Jùdéyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá, ta rẹ ña ndú a ndâ Sàdùkáyò, gii 'vee Jézù máa, ¹⁹ «Mbe nìbà i, Mòze cu ji ze mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù má kò nìi, káa ku gii je yí si ndú jò ta nìi tí nò lá, ná'vindí 'duù tí nò 'ví zèè 'bì nawù ku bìndi wó, tacó bà jò rẹ ná'vindí wó. ²⁰ Káa ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'viì-'dakò náa nawu ndú jò ndú ta bà muu ndú vô-nje só gii kò nìi, bìndi ku gii je yí si ndú jò ta nìi tí nò kálásê. ²¹ 'Bí ná'vindí ku tí nò gii zèè 'bì nawù ku á bìndi wó. Ndú delè gii jò ta nìi tí nó lá, bìndi yí gii cee gí. Bà ta'ò 'duù gii zèè 'bì nìi tí nò, káa ndú delè gii jò ta yí lá. ²² 'Duù ñinò má zèè 'bì nìi tí nò á bìndi ku ná'vindí wó, yí cì ká sínò; 'duù ñinò má zèè 'bì wó, yí cì ká sínò, kpòò yee tí o tí nó náa ndâ 'viì-'dakò tí mò vô-nje só gbí yí mì nawu ndú 'dáá gí gii tè rì á cikii gbèè nìi tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, ku delè gii ruka ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, káa gbèè 'duù á 'do gbí òkò tí ndú mbe jò ta yí wálá. Bìndi nìi gii cì tí ndòngbú 'duù gí tàkò ndú. ²³ À má ta o bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú wúnò, ndú má gii 'vala ndi ndú gí, nìi tí nò bà gii du tí nìi mì 'di á 'do gbí òkò tí ndú? Tacó ndú 'dáá gí kò yí gí.»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À nò me nderè bà gírì'o mì yo ká nò lá? Náa yo 'di tí ta gbí ndâ có tí nó náa à cu mì Mbírì nó lá nò? Yo delè gii ñò tí ta wotí mì Mbírì ni lá nò! ²⁵ Tacó bìndi bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, ndâ 'dakò ta ndâ nìi káká'i bà kò tí ndú wálá, tacó ndú bà gii du go ndâ basìlì mbe kú nò tú mì Mbírì.

²⁶ «Káa à má gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, yo 'deke có gítí bè'i tí nó mbe kú doo nó gbí wáràgà mì Mòze lá? Mbírì ta o tí nò gii 'dè có ji Mòze máa, <Ye a Mbírì mì Àbìráámò, ye a Mbírì mì Ìzákò, ye a Mbírì mì Jàkóbè.> ²⁷ Káa ndâ Àbìráámò, ta Ìzákò, ta Jàkóbè cì sàà si à dooko gítí bà jò Mòze kálásê. Káa Mbírì gii 'dè có tí nò ji Mòze tacó bá túbà éno máa, ndú kú 'vala kálásê. À má éno, Mbírì me Mbírì mì ndâ ku lá. Yí a Mbírì mì ndâ 'válá. Káa có mì yo máa, 'válá bìndi ku wálá nò, co ngé to gí.»

Kpóló-kpolo có gbí òkò tí ndâ có mì Mbírì 'dáá gí

²⁸ Bìndi 'bí gbolò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà mbe kú sè tù wó ta o tí nò gítí bà tò kponje mì ndâ Jézù ta ndâ ka wó, má gii 'di ndâ bà 'visì có mì Jézù ji ndú 'dáá gí ká dú, yí gii 'vee Jézù máa, «Kpóló-kpolo có gbí òkò tí ndâ có mì Mbírì 'dáá gí a có ngàyi?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «Ìjìnó a có mì Mbírì mbe kpolo co tí ndâ 'bí có mì wó 'dáá gí:

<Yo sè tù yo, ákoo ndâ Ìzìrìyèlì.
Mbe tí ndoo tí Mbírì ká gbaànjé.

³⁰ Yo zè Mbe tí yo tí Mbírì mì yo nìkì ta njembí yo gbaànjé,
ta lilí yo gbaànjé,
ta bà koro có mì yo gbaànjé,
ta wotí mì yo 'dáá gí.>

³¹ «'Bí kpóló-kpolo có mì Mbírì a ònò, máa,

<Wò 'ví zè ndâ 'bí ka lo nìkì ká go ònò náa wò kù zè ta 'dóó tí lo nìkì maa nô.>

'Bí có mì Mbírì káká'i mbe me gbolò ndii ndâ có tí nò sósò'ò nò gí wálá.»

³² Mbe nìbà i tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Wò 'dè a yúco, Mbe nìbà i. Có mì lo náa wò 'dè éno máa, Mbírì ká gbaànjé, 'bí Mbírì bìndi wó káká'i wálá, à káa yí nò, a cèe yúco. ³³ Bà zè yí nìkì ta njembí 'duù gbaànjé, (ta kóró-koro có mì 'duù gbaànjé,) ta wotí mì 'duù 'dáá gí, ta bà zè 'bí ka tí nìkì á go bà zè 'dóó tí 'duù nìkì, a ndâ kpóló-kpolo có mbe ndii ndâ bà doo ngúwu ndâ nò ta ndâ bà waa mbelè ji Mbírì gí.»

³⁴ Jézù mâ gii ònò éno máa, bà 'visì có mì 'dakò tí nò a bà 'visì có mì mbe 'di gbí-o, yí gii 'dè có ji yí máa, «Wò me 'dú 'do tí 'bá tí nó náa Mbírì kù zogo nó lá.»

'Do bìndi ònò, 'bí 'duù káká'i mbe gii yeeke tí wó ta bà 'vee gbí nje Jézù wálá.

Bìndi-Mbírì me káa 'viì mì Dàvídè cuki lá, yí delè a mbe tí Dàvídè

³⁵ Ta o tí nò si Jézù kù nìbà i ji ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbírì, yí gii 'vee ndú máa, «Ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà kù 'dè có máa, Bìndi-Mbírì a 'viì mì Dàvídè ta kpokèjì ngàyi? ³⁶ À sé a Dàvídè táánò ta nje wó ká kò-kò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì, máa,

<Mbírì 'dè có ji Mbe tí ye máa,

«Kí tí lo gbí kù'bì mì ye dí tí o tí nó náa

ye bà gii bàkà ndâ ku'dì mì lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo,» nó.>

³⁷ «Káa Dàvídè ta nje wó má kù nì míti Bìndi-Mbírì a <Mbe tí ye,> Bìndi-Mbírì bà gii dù tí 'viì mì Dàvídè ta ònò kpokèjì ngàyi?»

Káa ndâ 'duù me mbè gii sè tù tí có tí nò ta pétékè tàkòcò ndú, wàa yí 'ví 'dè ta gbí có tí nò ngbàrángà'i ji ndâ yì.

Jézù ònoko ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà

³⁸ Si Jézù kù nìbà i ji ndâ 'duù, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà mbe kù dù ta go bà yuu ndâ banga bongo, ta go bà sí ndâ 'duù 'ví te duù míti bà 'vee ndú á go bà 'vee ndâ gba ta ndi tí ndâ bàndò 'velè. ³⁹ Ndú má ya gítì ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì tacó bà ùlù Mbírì, ta ndâ kpo-kpò bàndò bà kili ndâ 'duù gí bà zò i, à tí ndú delè káa go bà ki tí ndú pí ndâ kpédélé mbata tí nó náa à paka mí kùro ndâ 'duù nô. ⁴⁰ Ndú zò ndâ i mì ndâ nawù ku mì gí. Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù ta 'verè bà dù kù ùlù Mbírì too yé, ta rì, too yé, ta rì, káa Mbírì bà waa có míti ndú ta wotí ká tí .»

Bà gò i mì 'bí nawù ku

⁴¹ Káa si Jézù kù ki tí wó á seè bàndò bà gò i mì ndâ 'duù ji Mbírì á gbí ndùgù 'bá-Mbírì, yí gii ònò ndâ 'duù me mbè kù gò i. ⁴² Mâ gii zeke'o, 'bí nawù ku tí mbe yé gí gí bà gò ndâ ònò gùrúsù sósò'ò, náa à má toko ndú, ndú bà gí tí gírìsì gbaànjé.

⁴³ Jézù mâ gii ònò i tí nó náa nawù ku tí nó bàkà nò, yí gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, nawù ku tí nó tí mbe yé nò, gò i me gbolò ndii ndâ 'duù 'dáá gí. ⁴⁴ Tacó ndâ mbe kpo-kpò i gò káa nje mèlè ndâ i tí nó náa à kuu mì ndú nô. Káa nawù ku tí nó, tí mbe yé ta 'bí i mì wó wálá nò, gò 'dáá nò a làmbu ònò náa yí kù lè míti nô.»

13

Jézù 'dè có gítí o bà gù kí'viki 'bá-Mbíri

¹ Si Jézù kù co 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí sè, 'bí mbe tala có mì wó gbaànjé gii zeke 'bá-Mbíri, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Zeke'o zó gi, Mbe nìbà i! A ña ndâ kpo-kpò díí yè náa a bì ta ndâ 'bá tí zó ká zó!»

² Káa Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Wò wálá ñò ndâ kpo-kpò 'bá tí zó gî? Gbèe díí bà gii dù pí ka wó wálá. À bà gii kí'viki ndú lú'bú-lú'bú gí to.»

³ Jézù gii ya gí pí Gú Mbâ, bìndi yí gii kí tí wó tù gbíro wó mò gítí 'bá-Mbíri. Bìndi ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì, ta Àndèréyà, gii 'vee yí si ndú ta kpéetí ndú máa,

⁴ «Nì o bà bàkà tí mì i tí nò jì ze. Ze bà ñò o bà bàkà tí mì ndâ i tí nò ni mítí yè?»

Jézù 'va-gbí-tù ndâ tú mì wó á gítí o bà gí ndòngbú o

⁵ Bìndi Jézù gii 'bità bà 'dè có jì ndú, máa, «Yo kpolo tí yo, tacó wàa 'bí 'duù 'ví eendi yo lá. ⁶ Tacó ndâ 'duù me mbè bà gii waaka có ta rẹ ye; 'duù ñinò bà dù káa o gí yaà máa, <Ye a yí>. Ndú bà gii eendi ndâ 'duù me mbè.

⁷ «Káa yo má 'di có ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ bà fiini có gítí ndâ kpo-kpò gó, yo 'ví cì gúku lá, tacó ndâ gó tí nò 'dáá gí bà gò tí gí, káa ndòngbú o kálásè. ⁸ Tacó ta o tí nò ndâ 'duù 'do muu to kè'bí bà kaa ya gí bà tè ndâ 'bí ka ndú ta gó. Ndâ kpo-kpò gba bà gii tè ndâ 'bí ka ndú ta gó. To bà gii tanga tí, tí ndâ bàndò me mbè. Ndâ 'duù bà gii zò go. Káa ndâ i tí nò 'dáá gí káa bà 'bità gó-káyì sínò.

⁹ «Káa yo 'ví kpolo tí yo, tacó ndâ 'duù bà gii ya ta yo gí gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà. Áa bà gii gbí yo ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri; yo bà gii rọ tíyò á kùro ndâ kpo-kpò tùu, ta ndâ kpo-kpò gba á muu ye. Yo bà gii 'vanda ndi ndâ có tí nó táánò náa yo 'di 'do gbí nje ye nò. Yo delè bà gii 'dè có gítí ndâ i ñinó náa yo táánò ñò ye kù bàkà ndú nò. ¹⁰ Káa yo kpédélé'i bà ma a Banga-Ngú-Có mì ye á jì ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí má kózò gí.

¹¹ «Ta o tí nò, à má kù zèe yo ya tí gí gbí ngbàngà, yo 'ví si bà yeeke tí yo ta bà koro có máa, yo bà 'dè mí kà a có yè wè nò mí to; yo 'ví 'dè káa ña có ñinó mbe gí gí gbí muu yo nò. Tacó ta o tí nò à me yo ká kù 'dè có lá, a Bèri-mì-Mbíri ká bà 'dè có.

¹² «Ta o tí nò, ndâ 'duù bà sì tàmuu ndâ ná'vindí ndú jì ku, bu 'viì bà sì tàmuu 'ví mì wó jì ku, ndâ 'viì bà gii sogo ndâ mbe jò ndú, ndú delè bà gii sì ndú jì ku; ¹³ delè ndâ 'duù bà gii sogo yo tacó tí ye. Káa 'duù ñinó mbe zèe njembí wó yee tí ndòngbú ndâ i tí nò ká bà 'de 'vala ñinó mbe cee lá nò.

¹⁴ «Káa ta o tí nò, yo má ñò ndâ vò 'duù kù gbètèkè 'bá-Mbíri nó, (mbe kù 'deke i tí nó 'ví 'di gbí éno máa), ndâ 'duù Jùdéyà 'ví ì ngèlè ya gí pí ndâ nja-njà gú. ¹⁵⁻¹⁶ Ndâ i tí nò má gbo yo mítí 'bí bàndò, yo 'ví dele ndi yo ya gí 'bá tacó bà kaa ndâ i mì yo lá. ¹⁷ Káa a ña vò pá yè ká tí ndâ mbe nakáyì, ta ndâ niì ñinó náa ndâ 'viì mì ndú nje kí gbí ndâ o tí nò nó ká éno! ¹⁸ Yo 'deke tí yo jì Mbíri máa, i tí nò 'ví bàkà tí me ta bèmbíli lá. ¹⁹ Tacó gbí ndâ sili tí nò, ndâ 'duù bà gii mbu ña 'bí bà mbu ndò ta ña jé mbe bàkà tí lá 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbíri di tí kpónó, delè ta ña káká'i bà bàkà tí wálá. ²⁰ Dóo Mbe tí ndoo tí Mbíri táánò má ja tí ndâ sili tí nò gí to lá, gbèe 'duù bà dù wálá. Káa yí ja tí ndâ sili tí nò a i tacó tí ndâ 'duù tí nó náa yí ruka ndú gí nò.

²¹ «À má éno, 'bí 'duù má gii 'dè có jì yo, máa, <Yo zeke'o gi, Bìndi-Mbíri kuu nò!> wàlà máa, <Yo zeke'o, yí zò!> yo 'ví ùnje gítí lá. ²² Ta o tí nò ndâ sù bìndi-Mbíri, ta ndâ sù mbe 'dòkò có mì Mbíri bà oloko kù bàkà ndâ i, ta ndâ seře, tacó bà gii kpokèjì mì ndâ 'duù tí nó náa Mbíri ruka ndú gí nó, náa ndú má 'de kpokèjì gítí ndú gí nò.

²³ «A má éno, yo kpolo tí yo, tacó ye kpo-gbí-tà-tù yo gítí ndâ i tí nó bà giì bàkà tí nó 'dáá gî, gî.

²⁴ «Káa gbí ndâ sili bindi ndâ vo-vò o tí nó, ɾo ɾi bà giì 'di gî, pì bà giì tòngbaà wálá, ²⁵ ndâ yii bà giì 'duku gí to 'do gbíɾi, ndâ i gbíɾi 'dáá gî bà giì ngaka tí ndú. ²⁶ Bindi ndâ 'duù bà giì nò 'Vii-mi-'Dakò kù gí co gbí ndâ kùlù mù ta dì gbí tí wó, kù tòngbaà ngbézé-ngbeze-ngbézè. ²⁷ Bindi yí bà giì tuu ndâ basili mì Mbíɾi cee muu to tí nó 'dáá gî, gí bà kili ndâ 'duù ñinó náa Mbíɾi ɾuka ndú gî nó 'do gbí ndâ gulú-gulù to yee tí gulú-gulù ɾi.

²⁸ «Yo kpolo ɾo yo mítí mû-mbiigá, ta o tí nó náa yí má kù tù ngú dó kpâ, yo ñò ngé ni gî máa, bèmbíli dooko jé'déé gî. ²⁹ Go éno delè, ta o tí nó náa yo má ñò ndâ i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú nó kù bàkà tí, yo 'ví koɾo muu yo éno máa, o bà giì 'Vii-mi-'Dakò dooko gî. ³⁰ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, ndâ i tí nó 'dáá gî bà bàkà tí kùro bà miì ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù 'vala muu to tí nó nó gî. ³¹ Ndâ gbíɾi ta to tí nó bà miì gî, káa ndâ có mi ye bà miì wálá.

³² «Káa à má gítí ndâ 'dóo ɾi tí nó, ta 'dóo o tí nó, gbèe 'duù mbe ñò ni wálá, kpétí káa ndâ basili mbe kù nó tú mì Mbíɾi á gbíɾi, kpétí káa 'Vii-mi-Mbíɾi, gbèe 'duù jé mbe ñò ni wálá. À káa Bu ye cuki ká ñò ni. ³³ À má éno, yo dù tí zò'o. Yo 'ví kpolo tí yo, tacó yo jé gí bà ñò máa, o tí nó bà gi ta o ngàyi wè, nó wálá. ³⁴ O tí nó bà gi go 'duù mbe ya gí muu njà nó. Yí njè nó 'do 'bá si ndâ i mì wó á ji ndâ bòò mì wó, máa ndú 'ví kpolo tí ndú, bòò ñinó ká ta bà nèté mì wó, 'bí ká ta ñindi wó. Bindi yí giì 'dè có ji mbe kpolo tí njekèjì máa, yí dù tí zò'o. ³⁵ À má éno, yo dù tí zò'o, tacó yo ñò o tí nó náa mbe 'bá bà gi tí nó ni lá. Yí bà gi si ndâ 'duù á njewu? Yí bà gi ta kpo-gbí'o? Yí bà gi ta bà kò-kò mì ngùù? Yí bà gi si yé kù wèlè tà ɾi? ³⁶ Yí má yee kpàtárakà gî, yí 'ví 'de yo á tí zò'o. ³⁷ Có tí nó náa ye 'dè ji yo nó, ye 'dè ji ndâ 'duù 'dáá gî: <Yo dù tí zò'o!> »

14

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéya pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù

¹ Ta o tí nó sè sili ká só gítí o bà bàkà tàkii o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèlì-mì-Mbíɾi, ta tàkii bà ci 'Dè-kò. Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíɾi ta ndâ kpo-kpò mbe nibà i mì ndâ Jùdéya kù giì pà kpokèjì bà zèè Jézù á tàbèngiì tacó bà zi yí. ² Ndú jè ta bà zèè yí gbí ngbà tacó ndú kù cì gúku máa, ndâ yí má zèè yí gbí ngbàà ɾi á ta gbolò o tí nó, ndâ 'duù bà bàkà wo.

'Bí niì toɾo bàà mítí Jézù gbí gbata Bètáníyà

³ Ta o tí nó si Jézù kù zò i gbí gbata Bètáníyà á 'bá mì 'bí 'dakò ta ɾè wó a Sìmonè, náa à kù ni mítí wó a «mbe cì,» 'bí niì giì gí ta banga pò bàà náa à ñònòkò ta 'bí ña banga pò i ta ɾè a nàràdì gbí dúlàngà. Bindi niì tí nó giì kì miɾi dúlàngà bàà tí nó gî, yí giì yee bàà tí nó 'dáá gî mítí muu Jézù. ⁴ Káa ndâ 'bí 'duù ñinó mbe ñò i tí nó náa niì tí nó bàkà nò giì 'bità bà 'dè ngùrù-ngùrù có go'i ta kpo tàkòcò gítí niì tí nó, máa, «À kpónó volo gbí bàà tí nó tacó yè? ⁵ Áá kùtáá bà sì pò bàà tí nó á ta gbolò gùrúsù ndii ñinàri 300 gî, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yè.»

⁶ Jézù mà giì 'di có tí nó náa ndâ 'duù tí nó kù fiini nó, yí giì tè ɾo wó gítí ndú. Bindi yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo si niì tí nó mí to. Yo kù pèè mbí wó tacó yè? Yí bàkà ji ye a banga i. ⁷ Ndâ mbe yè ta o 'dáá gî kuu gbí òkò tí yo. Go bà bàkà nambeè ji ndú má kuu tí yo, yo bà bàkà ta o mì yo mbe niki tí yo gî. Káa à má gítí ye, yo bà 'de ye ta o 'dáá gî wálá. ⁸ Yí bàkà nò a bà wotí ñindi wó. Yí toɾo nò a bàà bà duu ye mítí ye. ⁹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, bàndò náa à má ma Banga-Ngú-Có mítí muu to tí nó gî, à delè bà koɾo có tí niì tí nó ta bà dità i tí nó náa yí bàkà nó gî.»

Júdà ba ngbù Jézù

¹⁰ Bindi Júdá Ìsìkàriyótè, tí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bi-nje só, giì nje nó ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, tacó bà ba ngbù Jézù jì ndú. ¹¹ Ta bà 'di có tí nò, tàkòcò ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà giì peteke gítí Júdá ngé ndii gí. Bindi ndú giì ci yí máa, ndâ yì bà ko mboo nèté mì wó nò jì yí ta gùrúsù. Bindi Júdá giì delè ndi wó ya gí bà pà tó kpokèjì bà zèè Jézù jì ndú.

Bà 'viindi tí gítí gbolò o bà ci i

¹² Káa ta o bà 'bità ndâ sili mì gbolò o bà bàkà tàkù mì ɾi bà ci 'Dê-kô, si à waa mbelè 'vii-rómbo gítí o bà bàkà tàkù mì bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mi-Mbíri gí, ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí gítí bàndò ñinó náa mbe nìkí tí wó, tacó wàa, ndâ yì 'ví ya gí bà 'viindi jì ndâ yì ta ndú tacó bà zò i-cí-ci mítí. ¹³ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú ta bà tuu ndâ 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú, máa, «Yo ya gí gbí gbata; yo má yee kà, yo bà 'de 'bí 'dakò kù te ngo gbí kàrà; yo 'ví ɾu ndi wó. ¹⁴ 'Bá tí nó náa yí bà ɾi gítí nó, yo 'ví ya gí bà 'vee mbe 'bá tí nó, máa, «A mbe nìbà i ká tuu ze máa, ze gí gí bà 'vee wò máa, 'bá wíri tacó tí ngòó, tacó wàa, ndâ yì 'ví gí gí bà zò i-cí-ci mí tà á ta ndâ mbe tala có mì yì wè?» ¹⁵ Bindi yí bà túbà gbolò soɾo náa à 'viindi bàndò mí kà sàà gí jì yo. Nò gí, yo 'ví bàkà i-zó-zò mí kà á jì ndoo.»

¹⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù má giì nje nó ya gí gbí gbata, ndú giì 'de ndâ i kà jé ká go có tí nó náa yí 'dè jì ndú nò. Bindi ndú giì 'viindi ndâ i-cí-ci kù ù ta ndi wó.

Ndòngbù bà zò i mì Jézù

¹⁷ 'Dê'o má giì gí gí, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só giì ya gí gbí gbata tí 'bá tí nó náa à 'viindi tà'i mítí kù ù ta ndi ndú nò. ¹⁸ Káa si ndú kù zò i, Jézù giì 'dè có jì ndú máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo bà giì ba ngbù ye gí. 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo mbe kù zò i ta ye kpónó gbí ká'i.»

¹⁹ Ta bà 'di có tí nò ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáa gí giì dù zuku-zùkùù. Bindi ndú giì 'bità bà 'vee yí gbaànjé-gbaànjé, máa, «À 'ví dù a ye? À 'ví dù a ye?»

²⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú, máa, «A 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo a muu'bi-nje só nò. 'Bí 'duù mbe kù too yâ ta ye 'do gbí gbèe ká'i. ²¹ Ìyoo. À dú káa yúco, 'Vii-mi-'Dakò bà giì ya gí nje ku mì wó á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí Mbíri sàà éno máa, yí bà giì cì gí nò gí. Káa 'duù tí nó mbe ba ngbù 'Vii-mi-'Dakò nó ká bà giì mbu. À ngbá nìkí táánò káa bà jò yí lá.»

²² Káa si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kálásê kù zò i, yí giì je kù kô, bindi yí giì ùlù Mbíri, yí giì kì'viki gbí kù kô tí nò, bindi yí giì kaa jì ndâ mbe tala có mì wó, bindi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo je , ñinó a dè ye.»

²³ Bindi yí giì zèè 'visì nèbitì, yí má giì ùlù Mbíri gí, yí giì je jì ndâ mbe tala có mì wó, ndú 'dáa má giì njù gí, yí giì 'dè có jì ndú máa, ²⁴ «Ìjìnó a mbelè ye, tí mbelè bà njù mùkà mì Mbíri, áa bà yee to tacó tí ndâ 'duù me mbè. ²⁵ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, ye káká'i bà njù i ta yo wálá yee tí ɾi ngú bà njù mì ndoo ta ndoo á gbí 'bá tí nó náa Mbíri kù zogo nò.»

²⁶ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó má giì cè cè á bindi i-zó-zò gí, ndú giì nje nó kù ya gí pí Gú Mbâ. ²⁷ Káa si ndú a muu nó á kpokèjì, Jézù giì 'dè có jì ndú, máa, «Yo bà giì 'vaaka 'do tí ye, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ye bà giì gbì mbe gbà rómbo, bindi ndâ rómbo bà giì 'vaaka gí,» nò. ²⁸ Káa kpèti ká éno, ye bà giì ya gí kùro gí bà ùndi yo mí Gàliléyà á bindi bà 'vala ndi ye á 'do gbí muu'dú ye.»

²⁹ Káa Piyétòrò giì 'visì có jì yí, máa, «Kpèti sè ndâ 'bí 'duù 'dáa má oloko 'do tí lo gí, ye jé gí bà o 'do tí lo wálá.»

³⁰ Káa Jézù gii 'visi có ji Piyétòrò, máa, «Ye kù 'dè có ji wò ta yúcó, máa, wúnó ta bèbìlì tí nó, á kùro bà kò-kò mì ngùù ta bà só, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò.»

³¹ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Jézù ta njembí wó gbaànjé, máa, «À kpètí má káa ku, à nìkì éno máa ku tí nó 'ví zi káa 'dóó ye gí, á co tí bà o 'do tí lo mì ye.» Bìndi sè ndá 'bí mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii 'dè ji yí káa gbèe ña có mì Piyétòrò nó.

Jézù ya gí Jètisèmánè

³² Bìndi ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó mà gii yee gbí 'bí làmbu wúngbó jìlì náa à kù ni mítí a Jètisèmánè, Jézù gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó, máa, «Yo dù nò, wàa ye 'ví ya gí bà 'deke tí ye ji Mbíri.»

³³ Bìndi yí gii ɾuka ta yí 'do gbí òkò tí ndú káa ndá Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Ndú mà gii yèè ta ndú gí ndii 'do tí sè ndá 'bí ka ndú gí, gbí dii wó gii dù kù me máákà, delè tàmuu wó gii 'bità bà ji gí. ³⁴ Bìndi yí gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó tí nó ta'ò nó náa yí ɾuka ndú nó, máa, «Sé'i yè gbí njembí ye dè gí mì ku. Yo dù bà-i-nò, wàa yo 'ví kpolo tí yo.»

³⁵ Bìndi yí mà gii yèè ndi wó 'do tí ndú á gí ndii gí, yí gii 'bu gbíro mí to, bìndi yí gii 'bità bà 'deke tí wó ji Mbíri, máa, 'bí kpokèjì má kuu, yí 'ví ndo co tí 'do kùro o tí nó kù gí nó gí. ³⁶ Máa, «Àbá, àá Bu ye, kpokèjì gítí ndá i 'dáá gí kuu mì lo. Si ye mí nje gbolò vò có tí nó náa à bà gii waa mítí ye nó lá. Káa wò 'ví me éno 'do ká gbí 'dóó có mì lo gbí muu lo, me 'do gbí có mì ye lá.»

³⁷ Bìndi yí mà gii dele ndi wó gí mì ndá mbe tala có mì wó tí nó ta'ò nó, yí gii 'de ndú tèrì gí. Bìndi yí gii 'dè có ji Piyétòrò, máa, «Simónè, wò kù tè a ɾi wàa? Yo ni bà dù tí zò'o nji'díí lá? ³⁸ Yo kùtáa bà dù tí zò'o, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri, tacó ndá vò i 'ví tala yo lá. À dú káa yúcó, go bà bàkà tó i dú kuu gbí njembí yo, káa wotí tí yo gí tàkò wálá.»

³⁹ Bìndi yí gii dele ndi wó káká'i ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ká go kpédélé ñinò.

⁴⁰ Yí mà gii dele ndi wó káká'i gí mì ndá mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú mì ta ɾi gí. Bà 'dè có mì ndú ji yí gii kpò ndú gí, tacó ndú ta o tí nó káa cee ku ndú ku ta ɾi.

⁴¹ Gbí bà ta'ò bà gí yí, yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo tèrì kpónó, yo 'ví tè wo yo. Bà cee gí. À kpónó nó a o bà dò 'bì tí 'Viì-mì-'Dakò mí 'bì ndá mbe bèè ɾo Mbíri. ⁴² Kùro o bà gí mbe ba ngbù ye dooko gí. Yo a gí yaà wàa ndoo 'ví nje nó.»

Bà zèè Jézù

⁴³ Káa si Jézù kálásè kù 'dè có, yí má gii zeke'o, yí ngé gii nò Júdá tí nó tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó nó, yee ta ndá 'duù me mbè, náa ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá mbe nìbà tàkù mì ndá Jùdéyà, ta ndá kpo-'duù-'bá mì ndá Jùdéyà ká tuu ndú yee gí. Ndá 'duù tí nó tuɾu mí 'bì ndú a ndá mù, ta ndá nja-njà sizò.

⁴⁴ Káa kùro bà gí ndú, Júdá tí mbe ba ngbù Jézù kpo-gbí-tà-tù ndú sàà gí, éno máa, «'Duù tí nó náa ye bà 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó nó a 'dakò tí nó. Yo zèè yí, yo 'ví kpolo tí wó tí kpòò wàa yo 'ví ya ta yí.» ⁴⁵ Júdá gii gí ká ndírí ya gí mì Jézù. Bìndi yí gii tè'é tí wó, máa, «Mbe nìbà i ji ze!» Bìndi yí gii 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó. ⁴⁶ 'Do bà-i-nò, ndá 'duù tí nó gii zèè Jézù kácá-kácá.

⁴⁷ Káa 'bí 'duù mbe kù ɾò tíyò ɾègbà tí Jézù gii ja njà sizò mì wó, yí gii da tù 'bí bòò mì Kùro ndá bu-Mbíri waa jàngá gí.

⁴⁸ Bìndi Jézù gii 'vee ndá mbè 'duù tí nó, máa, «Ye a mbe ngbà náa yo gii kaa ta ndá mù, ta ndá nja-njà sizò mì 'bì yo tacó bà gí gí bà zèè ta ye? ⁴⁹ Gbí ndá o tí nó 'dáá gí 'do táánò náa ye kuu ta yo gbí ndùgù 'bá-Mbíri kù nìbà i ji yo nó, yo jé zèè ye lá. À má éno, yo zèè ye, tacó wàa có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí tí yúcó.»

⁵⁰ Ta o tí nò ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gî giì nje 'do tí wó ta ngèlè gî, ⁵¹ si káa 'bí 'viì-'dakò mbe gala káa gbèe kpâ-bòngo mítí wó kù ru ta ndi Jézù gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò. ⁵² Ndâ 'duù tí nò mâ giì bàkà có bà zèè 'viì-'dakò tí nò, yí giì o ta ngèlè ta só, jee kpâ-bòngo tí nò mí 'bì ndú.

Jézù kùro ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà

⁵³ Ndâ 'duù tí nò giì zèè Jézù, bìndi ndú giì ya ta yí gí 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri. Ta o tí nò ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà kili 'dáá gî mí kà.

⁵⁴ Káa ta o tí nò náa ndâ 'duù tí nò kù ya ta Jézù nò, Piyétòrò dù ngéé ndi kù ko tàkò wó. Yí giì ko tàkò wó yee ngé gbí ndùgù mì Kùro ndâ bu-Mbíri. Bìndi yí giì kí tí wó to gbí òkò tí ndâ mbe kpolo tí 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri, kù u wu gbí ngbàngà.

⁵⁵ Ta o tí nò Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe waa có gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà kù pà kpokèjì tacó bà waa có ku mítí Jézù, káa ndú 'dè gbaànjé lá. ⁵⁶ Ndâ 'duù me mbè giì dù kù waaka ndâ 'verè mítí wó, káa ndâ wááká-waaka có mì ndú nò jé toko lá. ⁵⁷ Bìndi ndâ 'bí 'dakò giì a gí yaà ta 'bí ña 'viì có mì ndú éno máa, ⁵⁸ «Ze táánò 'di kòcò 'dakò tí nò kù 'dè có máa, «Ye bà ki'viki 'bá-Mbíri tí nò náa ndâ 'duù bí ta 'bì ndú nò gí to, káa gbí sili ta'ò ye bà bí 'bí náa à bí me ta 'bì lá.» ⁵⁹ Káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gî, ndâ có mì ndú jé toko lá.

⁶⁰ Bìndi Kùro ndâ bu-Mbíri giì a gí yaà á kùro ndâ mbe waa có 'dáá gî, bìndi yí giì 'vee Jézù, máa, «Có mì lo gí tàkò ndâ có tí nò wálá? Ndâ 'duù tí nò 'dè gítí lo nò a ña có yè?» ⁶¹ Káa Jézù giì 'visì có gí tàkò ndâ 'vé mì Kùro ndâ bu-Mbíri nò lá. Bìndi Kùro ndâ bu-Mbíri káká'i giì 'vee ndi Jézù, máa, «Wò a Bìndi-Mbíri tí 'Viì-mì-Mbíri?»

⁶² Káa Jézù giì 'visì có jì yí, máa, «Ye a yí; wò delè bà giì nò 'Viì-mì-'Dakò kù kí tí wó gbí kù 'bì mì Mbe wotí, bìndi yí bà giì gí 'do gbíri co gbí ndâ kùlù mù.»

⁶³ Ta bà 'di có tí nò, Kùro ndâ bu-Mbíri giì yaka gbí bòngò tí wó ta sé có gí. Bìndi yí giì 'dè có jì ndâ 'duù, máa, «Ndoò kpòò kù pà a ndâ mbe 'dè yúco ngayi? ⁶⁴ Yo 'di bà 'dè zu có mì wó gítí Mbíri gí. Ndòngbú có mì yo máa yè?» Káa ndâ 'duù tí nò 'dáá gî giì waa có mítí Jézù, máa, à 'viì ta yí káa ku.

⁶⁵ Bìndi ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò giì 'bità bà cù cù mítí Jézù. Ndú giì epe i mítí ro wó, ndú giì 'bità bà dòmò yí ta 'bì ndú si yí gbí sú ro, kù 'viya ta yí máa, «Nì rè ndâ mbe kù bàkà ndâ i tí nò mítí lo nò!» Ndâ mbe kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà giì dù kù gbì yí.

Piyétòrò tò kponje Jézù

⁶⁶ Káa si Piyétòrò kálásè kuu rẹgbà wu gbí ngbàngà mì Kùro ndâ bu-Mbíri, 'bí niì mbe kù bàkà nèté 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri giì co gí gbí ngbàngà rẹgbà wu. ⁶⁷ Yí mâ giì zeke'o, yí giì nò Piyétòrò kù u wu. Yí giì 'viiki yí, bìndi yí giì 'dè có jì yì, máa, «Wò delè táánò kù dù toko ta Jézù tí nò tí 'duù Názàrètì nò.»

⁶⁸ Káa Piyétòrò giì tò kponje có tí nò náa niì tí nò 'dè nò gí. Bìndi yí giì 'visì có jì niì tí nò, máa, «Ye nò 'duù tí nò ni lá. Ye delè ngbá 'di gbí ña có mì lo nò lá.» Bìndi yí giì co gí njekejì ndùgù.

⁶⁹ Káa niì tí nò káká'i mâ giì nò Piyétòrò kù rò tíyò njekejì ndùgù, yí giì 'bità bà 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe kù rò tíyò bà-i-nò nó, máa, «'Dakò tí nò a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù dù toko ta Jézù nò.» ⁷⁰ Káa Piyétòrò káká'i giì tò kponje gí.

Káa ndú mâ giì dù gàà éno, ndâ 'duù tí nó mbe kù ro tíyò á rẹgbà tí Piyétòrò nó giì 'dè có jì yí, máa, «Ta yúco wò a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì Jézù, tacó wò a 'duù Gàliléyà.»

⁷¹ Káa Piyétòrò giì 'bità bà see tí wó ta bà gò ku, máa, «Ye nò 'dakò tí nò náa yo kù 'dè có gítí wó nò ni lá.»

⁷² Káa ngùù ngé gù kò 'bí kò. Bìndi mbí Piyétòrò gù 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè jì yí, máa, «Kùro bà kò-kò mì ngùù ta bà só, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò nò.» Bìndi yí gù 'bità bà wa gbí.

15

À ya ta Jézù gí kùro Pilátò

¹ Ta fíri dú'o, ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-'duù-'bá, ta ndá kpo-kpò mbe nibà i, ta ndá kpo-kpò 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdèyà ngé gù kili ta bà muu ndú gálà-gálà gí. Ndú gù toko có mì ndú gbaànjé, ndú gù ẹre Jézù gí, bìndi ndú gù ya ta yí gí kùro Pilátò, ta ọ wó a Rómánò tí gbolò 'duù mbe kù zogo ndá Jùdèyà. ² Ndú mà gù yee ta yí kà, Pilátò gù 'vee Jézù, máa, «Wò a gbolò gba mì ndá Jùdèyà?»

Káa Jézù gù 'visi có jì yí, máa, «A wò ká 'dè éno.»

³ Ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà ta o tí nò kpì ngbàngà tí Jézù jì Pilátò tacó ndá i me mbè. ⁴ Bìndi Pilátò gù 'vee yí káká'i, máa, «Wò 'di ọ mbè ndá ngbàngà tí nó náa ndú kpì ta rẹ lo nó gí. Có mì lo tacó bà njaanga miři lo wálá?» ⁵ Káa nje Pilátò gù 'dèè gí, tacó Jézù káká'i gù 'visi có gbaànjé gí tàkò ndá có tí nò 'dáá gí lá.

À waa có ku mítí Jézù

⁶ Ta ndò 'dáá gí, ta o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìzìriyèlì-mì-Mbíri, 'bí ọ i mì Pilátò a bà peteke tàkòcò ndá bòò mì wó ta bà njaanga 'bí 'duù gbaànjé mbe nìkì tí ndú 'do gbí zàà jì ndú. ⁷ Káa ta o bà zèè Jézù nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Bàrábà, náa a zèè ndú ta ndá 'bí vo-vò 'duù tacó bà zi ku a gbí wo, kuu gbí zàà. ⁸ Ndá 'duù mà gù kili me mbè mí gbí ngbàngà mì Pilátò ta o tí nò gí, ndú gù kaa ya gí bà yù nambeè 'do mì wó, máa yí njaanga 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí zàà jì ndá yí á go ñinó náa yí kù bàkà ta ndò 'dáá gí nò. ⁹ Káa Pilátò gù 'vee ndú, máa, «Có mì yo kpónó máa ye 'ví njaanga jì yo á 'di a 'do gbí zàà? Ye njaanga gbolò gba mì ndá Jùdèyà jì yo?» ¹⁰ Pilátò 'vee ọ 'vé tí nò tacó yí ñò ni gí máa, a káa kù ká te ndá Kùro ndá bu-Mbíri gítí Jézù. ¹¹ Ndú ta o tí nò volo muu ndá 'duù 'dáá gí éno máa, ndú 'ví 'dè có jì Pilátò, máa, yí 'ví njaanga a Bàrábà 'do gbí zàà jì ndá yí. Máa, yí 'ví njaanga Jézù lá.

¹² Bìndi Pilátò gù 'vee ndá 'duù tí nò káká'i, máa, «Káa 'dakò tí nó náa yo kù 'dè có máa, yí a gbolò gba mì ndá Jùdèyà nó, ye 'ví bàkà ta yí a yè?»

¹³ Káa ndú 'dáá gí gù pìi kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

¹⁴ Bìndi Pilátò gù 'vee ndi ndú, máa, «Tacó yè? Yí bàkà a ọ wò i yè?»

Káa ndú káká'i gù pìi kù ta kòcò ndú gí yaà ndii ñinó sàà kùro nó gí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

¹⁵ Tacó éno, Pilátò gù njaanga Bàrábà gí sè 'do gbí zàà tacó bà peteke tàkòcò ndá 'duù. Bìndi yí gù je Jézù jì ndá àsikèrì máa, ndú ya ta yí, wàa ndú 'ví gbì yí ta kùrùbáji má kòzò gí, wàa ndú 'ví gù ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù.

À tu kperè mítí muu Jézù

¹⁶ Ndá àsikèrì gù ya ta Jézù gí gbí ngbàngà gbí ndùgù mì Pilátò, náa à kù nì mítí a Piritóriyùmù. Sè ndá 'bí ka ndú mà gù kili 'dáá gí, ¹⁷ ndú gù jaka ndá bongo mì wó 'do tí wó gí. Bìndi ndú gù yuu bí-bi bongo tí bongo gba mítí wó. Ndú delè gù te tàgíyà-gba náa ndú tu 'do tí kperè mítí muu wó. ¹⁸ Bìndi ndú gù 'bità bà 'viya yí ta bà 'vee yí, máa, «Kútí lo ée? Gbolò kùro ndá Jùdèyà!» ¹⁹ Ndú gù 'bità bà gbì yí ta ñì ngba ta tí muu wó, ta bà cù cù mítí wó; ndú gù dù kù 'viya yí ta bà kucuku muungbó ndú mí kùro wó, kù ọ ta yí, máa ndá yí kù ùlù yí. ²⁰ Ndú mà ñonoko ndi wó tè ta ndú gí, ndú gù ja bongo gba tí nó náa ndú yuu jì yí nó 'do tí wó gí, bìndi ndú gù yuu ndi ndá 'dóò bongo mì wó mítí wó.

Bà ya ta Jézù gí bà gbì yí mítí njèèkpè mû

²¹ Bìndi ndâ àsikèrì gii ja yí 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mû. Káa si ndú kpokèjì, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta ɾè wó a Simónè, tí 'duù Sìrìni, tí bu ndâ Àlèsándòrò ta Rúfò, kù gí 'do 'bá gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Bìndi ndú gii zèè yí gítí bà te njèèkpè mû mì Jézù. ²² Bìndi ndú gii ya ta Jézù gítí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Gòlìgátà, gbí éno máa, bàndò kùsu muu ndâ ku.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mû

²³ Ndâ àsikèrì mà gii yee ta Jézù tí bàndò bà zi yí gí, ndú gii je nèbítì náa à nònòkò ta 'bí ña yeè bà zi dù 'duù náa à kù nì mítí a «mírì» jì yí. Káa yí gii biya bà njù gí.

²⁴ Bìndi ndú gii gbì yí mítí njèèkpè mû. Ndú mà gii gbì yí mítí njèèkpè mû gí, ndú gii njèè gbí ndâ bongo mì wó gbí òkò tí ndú ta bà ki-mbílì.

²⁵ À gbì Jézù mítí njèèkpè mû ta ɾi dú'o. ²⁶ Bìndi à gii cu nderè ku wó gbì mítí njèèkpè mû á còmuu wó éno máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà. ²⁷ Ta gbèe o tí nò delè, à gii gbì ndâ 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndâ njèèkpè mû, 'bí mò gí gbí kù'bi, bìndi 'bí mò gí gbí gálì mì Jézù, ²⁸ go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì cu sàà gí, máa, «À kaa yí mò gí mì ndâ vò 'duù» nò.

À ño Jézù si yí tí njèèkpè mû

²⁹ Ndâ mbe kù ndii ta nó co tí kpokèjì gii zeke yí ta bà miyà muu ndú, delè ta bà ño yí, máa, «Ìyo le! Wò tí mbe 'dè có táánò máa, wò bà ki'viki 'bá-Mbírì gí to, wàa wò 'ví bì ndí bìndi sili ta'ò! ³⁰ 'Vala tí lo gí! Co gí to 'do tí njèèkpè mû!»

³¹ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì, ta ndâ kpo-kpò mbe nibà i mì ndâ Jùdéyà gii dù kù ño yí, máa, «Yí ñò ni káa bà 'vala ndâ 'bí ka wó, káa bà 'vala tí wó kpò yí gí. ³² Si Bìndi-Mbírì, tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyèlì, 'ví co gí to 'do tí njèèkpè mû kpónó, tacó wàa ndoo má ñò gí, ndoo 'ví ù ta nje gítí wó.» Ndâ mbe ngbà tí nó náa à gbì ndú mítí njèèkpè mû nò delè gii 'dè ndâ zu có gítí wó.

³³ Ta ɾi gbúru, 'dí'di'o gii yiiga muu to yùkúú gí yee tí o bà mò tí mì ɾi. ³⁴ Bìndi Jézù gii tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Èlòyì, Èlòyì, lámà sàbàkitàni.» Gbí éno máa, «Áá Mbírì mì ye! Áá Mbírì mè! Wò 'visì kapí lo á gítí ye tacó yè?»

³⁵ Ndâ 'bí 'duù mbe kù ɾò tíyò á bàndò tí nó má gii 'di có tí nó, ndú gii 'dè có, máa, «Yo 'di gí! Yí kù tè'é tí Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò.»

³⁶ Bìndi 'bí 'duù gii je 'bí i mbe kù njù ngo go kàfòlò-ngo nó, yí gii ì ngèlè ya gí bà yuu mí gbí pe nèbítì mbe me zùù-zùù gí, yí gii sè mí nje nji ngba, bìndi yí gii te mí nje Jézù, ta bà 'dè có máa, «Ndoò duú, wàa ndoo 'ví ñò bà gí gí bà ja yí mì Èlìjà 'do tí njèèkpè mû gí to gi.»

³⁷ Káa Jézù gii tò 'bí kù káká'i ta kòcò wó ngéé gí yaà, bìndi njembí wó gii ki gí.

³⁸ Ta o bà cee Jézù, gbí kpâ-bongo tí nó mbe njèè gbí tà'i 'bá-Mbírì nó, gii yaka gbí tí wó 'do yaà dí to. ³⁹ Kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe ɾò tíyò kù zeke Jézù nó mà gii ñò cè bà ki njembí Jézù nò, yí gii 'dè có máa, «'Dakò tí nó táánò dú ta yúco a 'Viì-mì-Mbírì.»

Ndâ niì mbe ya gí muu gú Gòlìgátà

⁴⁰ Ta o tí nó ndâ Màríyà Màdèlèna, ta Màríyà nawu ndâ lambu Jákòmò ta Jùzépè, ta Sálómè, tí ndâ niì tí nó táánò ⁴¹ mbe kù ɾu ndi Jézù, delè mbe kù konì yí si yí á Gálilèyà nó, gii ɾò tíyò me 'dú gbí òkò tí ndâ 'bí niì tí nó mbe ko tàkò wó 'do Gálilèyà gítí gí Jèrùzàlémè nó, kù zeke ndâ i tí nó náa à kù bàkà mítí wó nò.

Bà duu ku Jézù

⁴² Ta 'dè'o si ndâ Jùdéyà kù 'viindi tí ndú gítí ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndú, ⁴³ 'bí 'dakò ta ɾè wó a Jùzépè mbe gí 'do gbí gbata Àrìmàtíyà, tí 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ

Jùdèyà náa ndâ 'duù 'dáá gî kû te duù mítí wó, tí 'duù mbe kû koro có gítí o bà zèè 'bá mì Mbírì, gii zèè njembí wó, bìndi yí gii ya gí bà 'vee Pilátò máa, yí si yí 'ví duu ku Jézù. ⁴⁴ Káa nje Pilátò gii 'dèè gítí có bà cì Jézù gálà éno gî; tacó éno, yí gii tè'é tí kùro ndâ àsikèrì, bìndi yí gii 'vee yí, máa Jézù cì gí wè? ⁴⁵ Kùro ndâ àsikèrì tí nò má gii 'dè có ji yí máa, Jézù cì gí, gí, Pilátò gii ùnje ji Jùzépè máa, yí ya gí bà te ku Jézù.

⁴⁶ Nò gí, Jùzépè gii sì ó kpâ-bòngo, yí má gii te ku Jézù 'do tí njèèkpè mù gí to gí, yí gii so gí, bìndi yí gii te yí ya tí gí gbí guù náa à ba mí gbí díí, bìndi yí gii mèrèkè 'bí gbolò díí mí nje guù tí nò. ⁴⁷ Káa ta o tí nò ndâ Màrìyà Màdèlénà ta Màrìyà nawu Jùzépè nò bàndò bà duu Jézù nò gí.

16

Kùnga muu'dú

¹ Rì bà wotí má gii ta gí, ndâ Màrìyà Màdèlénà ta Màrìyà nawu Jákòmò, ta Sàlómè gii sì pò bàà tacó bà ya gí bà too mítí ku Jézù. ² Ta fírí dú'o mì sili gbaànjé bìndi rì bà wotí, ndú gii njè nò ya gí bà nò muu'dú si rì co jée gí. ³ Káa si ndú kpokèjì, ndú gii 'bìtà bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À 'di wúnó ká bà mèrèkè díí tí nò 'do njekekè 'bá muu'dú ji ndoo?» ⁴ Ndú 'vee 'vé tí nò, tacó díí tí nò me gbolò ngé ndii gí. Káa ndú má gii zeke'o, ndú gii nò njekekè 'bá muu'dú ngàà. ⁵ Ndú má gii rì gí tà'i kà, ndú gii 'de 'bí 'vii-'dakò kû ki tí wó to mò gí gbí kù'bì mì ndú ta njà cé-ce bongo tí wó. Gúku gii bàkà ndú ngé ndii gí.

⁶ Káa 'vii-'dakò tí nò gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo si bà cì gúku mí to. Yo wálá kû pà a bà tí Jézù tí nò mbe gí 'do Názàrètì náa à gbì yí mítí njèèkpè mù nò? Yí 'vala ndí wó 'do gbí ku gí. Yí bà-i-nó wálá. Yo gí gí bà nò bàndò tí nò náa à táánò sii ku wó mítí nò. ⁷ Nò gí. Yo dele ndi yo ya gí bà 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, ta ndâ Piyétòrò, máa, yí kû ya gí kùro bà ùndi ndú mí Gáliléyà. Ndú bà 'de yí a i kà, á go cí tí nò táánò náa yí ci ta ndú nò.»

⁸ Ndâ nií tí nò gii njè ta ngèlè 'do tà 'bá muu'dú ta bà gu ta gúku. Bà 'dè có ji ndâ 'duù tí kpokèjì gii kpò ndú ta o tí nò gí, tacó gúku epe nje ndú gí.

Jézù túbà tí wó ji Màrìyà Màdèlénà

⁹ Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta fírí dú'o ta yé bìndi rì bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà. Bìndi kpédélé 'duù náa yí gii túbà tí wó ji yí a Màrìyà Màdèlénà, tí nií tí nò náa yí táánò mòkò ndâ i vô-nje só á 'do gbí muu wó nò. ¹⁰ Màrìyà Màdèlénà gii ya gí bà 'dè ndí ji ndâ mbe tala có mì wó si ndú kû wa ku wó. ¹¹ Káa gbèè 'duù mbe ùnje gítí có mì wó nò gii dù lá.

Jézù túbà tí wó ji ndâ 'bí mbe nò tú mì wó sósò'ò

¹² Bìndi bà túbà tí wó ji Màrìyà Màdèlénà nò, Jézù gii túbà tí wó ji ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò gbí 'bí ña kpokèjì tende, si ndú a kpokèjì kû ya gí 'bá mì ndú 'do gbí gbata Jèrùzàlémè. ¹³ Ndú gii dele ndi ndú ya gí bà 'dè ndí ji ndâ 'bí ka ndú. Káa ndâ ka ndú gii ùnje gítí có mì ndú nò delè lá.

Jézù túbà tí wó ji ndâ mbe tala có mì wó muu'bì-nje gbaànjé

¹⁴ Bà ta'ò ñinó Jézù gii túbà tí wó ji ndâ tú mì wó muu'bì-nje gbaànjé si ndú kû zò i. Yí gii 'dè kòlòwò gítí ndú, tacó ndú ùnje gítí Mbírì ta njembí ndú lá, delè tacó njembí ndú kpolo go duù tacó bà ùnje gítí ndâ có mì ndâ ka ndú mbe nò yí á bìndi bà 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó.

¹⁵ Bìndi yí gii tuu ndú, máa, «Yo ya cee muu to tí nò 'dáá gí, wàa yo 'ví ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì á ji ndâ 'duù 'dáá gí. ¹⁶ 'Duù ñinó mbe ùnje ta njembí wó, bìndi à 'ví caka tí wó gí, bà 'de 'vala 'do mì Mbírì gí. Káa Mbírì bà waa có mítí 'duù ñinó mbe biya bà ùnje gí nò. ¹⁷ Mbírì bà gii je wotí bà bàkà ndâ serè ji ndâ mbe ùnje gítí

ndâ cò mì ye: ndú bà gii mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rẹ ye; ndú delè bà gii 'dè ndâ tende ọa nje có, náa ndú jé 'dè sàà kùro lá; ¹⁸ ndú delè bà gii zèè ndâ kpoo ta 'bì ndú; ndú kpétí má gii njù jâ, ndú bà cì tí wálá; ndú bà 'vala ndâ mbe sé'i ta bà tee 'bì ndú mítí ndú.»

¹⁹ Mbe tí ndoo Jézù mà gii nìbà ndâ i ji ndâ mbe tala có mì wó cee gí, Mbíri gii te yí ya tí gí bà ki tí gbí kù'bì mì wó á gbíri.

²⁰ Bìndi ndâ mbe tala có mì wó gii 'vaaka 'do Jùdéyà cee muu to tí nó 'dáá gí kù ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù. Yí tí Jézù delè gii je wotí bà bàkà ndâ serè ji ndú, tacó bà túbà ji ndâ 'duù éno máa, ndâ có tí nó náa ndú kù ma nó dú káa ndâ có mì Mbíri.

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì LÚKÀ

Tí tó 'duù mì Mbíri

¹ Ye nò ndâ 'bí ka ye me mbè cu có gítí ndâ i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí òkò tí ndoo nò. ² Ndú cu ndírí jé káa ndi kòcò ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù nibà i ji ndoo, tí ndâ mbe nò ẖèngbó ndâ i tí nò mbe bàkà tí nó táánò ta ẖo ndú gí nò. ³ Ye ta 'dóo mīri ye delè 'viiki gbí ndâ có tí nó lézè-lézé 'do tí bà 'bità ndú gí. À má éno, ndongbú kóró-koro có mì ye kpónó éno máa, ye cu ndú 'do tí ẖèngbó ndú ji wò néméé éno, Tèyófilò. ⁴ Ye bà bàkà éno, tacó wàa wò tí kpo 'duù mì ze 'ví 'di ta gbí ndâ có tí nó náa wò táánò 'di gítí ndâ i tí nó ngbàrángà'i éno.

Mbíri tuu basìlì mì wó ji Zàkàriyà

⁵ Ye kù 'bità có 'do tí Zàkàriyà tí 'bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà dígísèé gbí o mì Èródè, tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà 'daá gí. Zàkàriyà tí nó dígísèé a bu-Mbíri 'do gbí òkò tí ndâ bu-Mbíri nínó ta ẖèngbó ndú 'do tí bu-Mbíri tí nó ta ẖè wó a Àbíjà nò. Zàkàriyà delè gii kò Èlìzàbètà tí jù kòtí Àrónì, tí bu-Mbíri gbí o mì Mòze. ⁶ Ndâ Zàkàriyà ta Èlìzàbètà ta o tí nó só káa ndâ 'duù nínó mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbíri, mbe kù 'di có mì Mbíri, delè mbe kù bàkà go ndâ có tí nó. ⁷ Káa 'viì mì ndú wálá, tacó Èlìzàbètà a kázá. Delè tacó ndú só me kpo 'duù ndii o bà bà jò 'viì gí.

⁸ À ta o tí nó a o bà bàkà i-Mbíri mì ndâ bu-Mbíri tí nó tí ndâ bòò Àbíjà nò. ⁹ Ndú mâ gii pà-có ta bà ki-mbìlì go i gbí tàkìlì mì ndú, tacó bà nò bu-Mbíri nínó gbí òkò tí ndú náa yí 'ví dù tí mbe gbo ngúwu dì mí bàndò mì Mbíri ta o tí nó nó, à gii ẖò mítí Zàkàriyà. ¹⁰ O bà doo dì mâ gii gí gí, Zàkàriyà gii ya gí tà'i 'bá-Mbíri tí bàndò tí nó ta ku-sòrò-Mbíri kù dù tí nó. Káa ndâ 'duù me mbè gii kili kù 'deke tí ndú ji Mbíri sè.

¹¹ Zàkàriyà mâ gii zeke'o si yí tà'i á bàndò gbo ngúwu dì ta kpéétí wó, yí gii nò basìlì mì Mbíri kù ẖò tíyò mò gí gbí kù'bì tí bàndò tí nó náa ká'i bà gbo dì kù dù tí nó. ¹² Zàkàriyà bà-i-nò gii dù káa na'va ta gúku bà nò basìlì tí nó gí.

¹³ Káa basìlì tí nó gii 'dè có ji Zàkàriyà máa, «Zàkàriyà, cì gúku lá! Tacó ye gí a i tacó bà 'dè có ji wò éno máa, Mbíri nò yè ẖo bà 'deke tí lo tacó bà jò 'viì gí. Nawù lo Èlìzàbètà kèjì gí bà jò 'viì tí 'viì-'dakò, wàa wò 'ví gbí ẖè wó tí Jòvànì. ¹⁴ Tàkòcò lo bà peteke ta líkí'o bà jò 'viì tí nó ta ẖa wálá. Líkí'o delè bà bàkà ndâ 'duù me mbè ta o bà jò 'viì tí nó ngé ma. ¹⁵ Tacó 'viì tí nó bà dù tí gbolò 'duù á kùro Mbíri. Yí bà tee 'bí ẖa i ta ẖè a pe mítí nje wó wálá. Bèri-mì-Mbíri bà 'bità bà dù gbí njembí wó 'do ká gbí yí nawu wó. ¹⁶ Yí bà gí tí mbe 'visì muu ndâ Ìzìrìyélì nínó mbe gíri'o gí nó gítí kpokèjì mì Mbe tí ndú tí Mbíri. ¹⁷ Yí bà je a njembí ta wotí bìndi Èlìjà tí nó dígísèé tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nó, kù 'viì ta ndi gbí òkò tí ndâ 'viì ta ndâ bu ndú; yí bà dù tí mbe 'visì muu ndâ mbe kpò có á gítí bà koro có go i mì ndâ mbe kù co tí jáá kpokèjì mì Mbíri; yí delè bà dù tí mbe 'viìndi muu ndâ 'duù mì Mbe tí ndoo kù ù ta ndi bà gí yí.»

¹⁸ Káa Zàkàriyà gii 'vee basìlì tí nó máa, «Ye bà nò ni ta yè, máa có tí nó náa wò 'dè nò a yúcó?»

¹⁹ Káa basìlì tí nó gii 'visì có ji Zàkàriyà máa, «ẖè ye a Gàbìrìyélè, tí mbe kù ẖò tíyò á kùro Mbíri. A Mbíri ká tuu ye, máa, ye gí gí bà 'dè banga ngú có tí nó ji wò. ²⁰ À má éno, wò 'do tí kpónó bà dù tí ngbírí, wò delè bà 'dè có wálá yee tí o bà bàkà tí mì i tí nó náa ye 'dè có gítí ji wò nó. Tacó wò biya bà 'di có mì ye gí.»

²¹ Nje ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú sè nó gii 'dèè gítí bà dù Zàkàríyà á bàndò bà gbo ngúwu dì ta kòndi wó éno gí. ²² Káa yí mâ gii co 'do kà gí sè, yí mâ gii bàkà bà 'dè có ji ndâ 'duù, à gii kpò yí gí. Yí bà-i-nò gii dù kù bàkà káa i go i mì mbe sú tú nó, ta bà miyà 'bì wó ji ndâ 'duù. Ndâ 'duù gii òò ngé ni gí máa, 'bí tende i 'de yí tà'i bàndò bà gbo ngúwu dì kà gí.

²³ O bà bàkà nètè mì Zàkàríyà á tà'i 'bá-Mbíri mà gii cee gí, yí gii dele ndi wó gí 'bá mì wó. ²⁴ Zàkàríyà gii bàkà mí 'bá káa làmbu o mà gii zeke'o, nawù wó Èlìzàbétà gii tè nakáyì gí. Bìndi yí gii nè tí wó mí gbí gùùtà'i ta nakáyì ta pì vò ²⁵ kù ùlù Mbíri máa,
«Mbíri bàkà nambeè ji ye ngé ndii gí!
Yí 'vala ye 'do gbí bà ònoko ye mì ndâ 'duù gí.»

Mbíri tuu basìlì mì wó ji Màríyà

²⁶ Ta 'bí o gbaànjé, si pì tí Èlìzàbétà ta nakáyì vò-nje gbaànjé, Mbíri gii tuu ndi gbèè basìlì mì wó tí Gàbìriyélè náa yí tuu yí ji Zàkàríyà nó gí gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàlìlèyà, ²⁷ á ji 'bí ngbutu 'vinì ta rẹ wó a Màríyà, náa à 'vee có tí wó ji 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jùzépè tí 'viì kòtì Dàvídè tí gbolò gba gí. ²⁸ Gàbìriyélè mà gii yee 'bá mì ndâ Màríyà gí, yí gii rì gí tàkò Màríyà tà'i. Bìndi yí gii 'vee yí máa, «Kútí lo ée, tó 'duù mì Mbíri? Mbíri kuu ta wò!»

²⁹ Káa nje Màríyà gii 'dèè gítí bà 'visì 'vé gí tàkò òò 'vé mì Gàbìriyélè nò gí. Bìndi yí gii dù kù 'viiki gbí òò 'vé tí nò gbí muu wó ta kpéétí wó.

³⁰ Gàbìriyélè mà gii òò éno, yí gii 'dè có ji Màríyà máa, «Cì gúku lá, Màríyà, tacó Mbíri bàkà nambeè ji wò me gbolò ngé ma. ³¹ Wò kèji gí bà tè nakáyì. Wò bà jò 'viì tí nò tí 'viì-'dakò. Bìndi wò bà gbì rẹ wó tí Jézù. ³² 'Viì tí nò bà dù tí gbolò 'duù. Rẹ wó bà dù a 'Viì-mì-'Duù-tí-nò-gbíri nò. Mbe tí ndoo tí Mbíri bà si 'viì tí nò 'ví dù tí gbolò gba á bìndi gù wó Dàvídè yee tí ndòngbù o. ³³ Yí bà zogo 'bá bìndi gù wó Jàkóbè ká kpòò ya tí. Yí delè bà dù tí gba ká kpòò ya tí.»

³⁴ Káa Màríyà gii 'vee basìlì tí nò máa, «Ye bà toṛo tí ye a i mítí tiì wàa ye 'ví jò ta 'viì tí nò?»

³⁵ Káa basìlì tí nò gii 'visì có ji Màríyà máa, «Bèri-mì-Mbíri bà gí gí muu lo, delè wotí mì Mbíri tí nó á mbe dù ngéè yaà gbíri nó bà gèè bè mí muu lo. Tacó éno, rẹ 'viì tí nò náa Mbíri kaa yí mò gí mì wó gí nò a 'Viì-mì-Mbíri. ³⁶ Nò nò, à kpétí káa kpo niì tí nó tí nambe lo ta rẹ wó a Èlìzàbétà, náa ndâ 'duù táánò kù ònoko yí, máa yí a kázá nó, kpónó ta 'viì òòndi pì vò-nje gbaànjé gbí yí wó. ³⁷ Tacó 'bí i mbe kpò Mbíri wálá.»

³⁸ Káa Màríyà bà-i-nò gii 'visì có ji basìlì tí nò máa, «Ye a bòò mì Mbíri; à má éno, si à 'ví bàkà tí mítí ye go có tí nò náa wò 'dè nò.»

'Do bà-i-nò, basìlì gii ta'va 'do ṛo Màríyà gí.

Màríyà co wíri ya gí bà òò Èlìzàbétà

³⁹ Màríyà bàkà bìndi bà nje nó mì basìlì tí nò káa làmbu o, bìndi yí gii co ngò've wíri ya gí 'bá mì Èlìzàbétà gbí 'bí gbata pí gú gbí to Jùdèyà. ⁴⁰ Màríyà mà gii yee kòtì Zàkàríyà, yí mâ gii nì «Ye yee gí,» ji nambe wó Èlìzàbétà, ⁴¹ Èlìzàbétà gii gundii ta bà 'di kòcò Màríyà nò tí òò òò náa 'viì gbí yí wó gii o 'do gbí kudu gí. Bìndi Bèri-mì-Mbíri gii je wotí bà 'dè-kòcò ji yí. ⁴² Bìndi yí gii 'visì có ji Màríyà bà-i-nò gbí nga nje wó máa,

«Mbíri bàkà nambeè ji wò gbí òkò tí ndâ niì 'dáá gí ngé ndii gí, Màríyà.
Yí delè bàkà nambeè ji 'viì tí nò á kpónó ta tà-ngo-yì wó tí lo nò ngé ndii gí.

⁴³ Nà gbolò có tí nó 'de ye éno tacó yè,

náa à gii co gbí a nawu Mbe tí ye ká gii co wíri gí gí 'bá mì ye nó?

⁴⁴ Tacó à káa pòó bà 'di kòcò lo mì ye,

'viì gbí yì ye giì o ta líkí'o 'do gbí kudu mì wó gí.

45 A gbolò tó pá ká tàkò niì tí nó mbe ùnje éno máa,
Mbírì 'ví bàkà ta yì go có tí nó náa à gbí muu wó tí Mbírì,» nô.

Màríyà be rè Mbírì gbí cè

46 Màríyà bà-i-nò giì 'visì có gí tàkò có mì Èlizàbétà nò ta bà cè cè kù be ta rè Mbírì máa,

«Ye kù ùlù Mbe tí ye ta njembí ye gbaànjé.

47 Ye kù dùlù tí ye ta rè Mbírì tí mbe 'vala ye,

48 tacó mbí wó kuu tí ye tí bòò mì wó!

À dú káa yúco máa,

rè ye 'do tí kpónó kù ya gí kùro bà giì dù á mì ndâ 'duù a mbe tó pá,

49 tacó 'duù tí nó ngéé gbírì tí Mbe wotí nó bàkà ndâ kpo-kpò i ta rè ye gí.

50 Yí a mbe kù nò yè ro ndâ mbe kù te duù mítí wó ta o 'dáá gí.

51 Yí kù túbà wotí mì wó ji ndâ mbe kù si tí ndú tí i ta kpéetí ndú

ta bà njè gbí ndâ mbù 'vérè mì ndú 'dáá gí.

52 Yí kù túbà wotí mì wó ji ndâ kpo-kpò gba tí nó mbe kù mba tí ndú ji yí nó,

ta bà tòò ndú 'do pí ndâ jàlàmbà mì ndú gí.

53 Yí giì túbà wotí mì wó ji ndâ 'duù nìnó ta go tí ndú nó,

ta bà je i-zó-zò ji ndú yè yì ndú gí.

Bìndi yí giì njè gbí ndâ mbe kpo-kpò i 'do kùro wó ta go tí ndú.

54-55 Yí bàkà nambeè ji ndâ Ìzìriyéli tí ndâ bòò mì wó

go có tí nó náa yí táánò ci ta ndâ ká gù ndoo ngbé éno máa,

yì kejì gí bà bàkà nambeè ji ndâ Abiràámò ta ndâ 'viì bìndi wó,» nô.

56 Màríyà bàkà go pì ta'ò mí kòtì Èlizàbétà, bìndi yí giì dele ndi wó gí 'bá.

Bà jò Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù

57 Pì mì Èlizàbétà má giì tè gí, yí giì jò 'viì mì wó tí 'viì-'dakò. 58 Ndâ ka 'bá mì Èlizàbétà ta ndâ nambe wó má giì 'di có ña gbolò nambeè tí nó náa Mbírì bàkà ji yí nó, ndú giì kaa ya gí bà nò yí ta líkí'o.

Bà gbì rè Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù

59 Ta sili vô-nje ta'ò bìndi bà jò Jòvànì, ndâ 'duù giì kili ya gí 'bá mì Zàkàríyà, tacó à má waa 'viì gí, à 'ví gbì rè mí muu wó, go i gbí tàkì mì ndú. À gbí muu ndâ 'duù ta o tí nò a có bà gbì rè bu wó tí Zàkàríyà mí muu 'viì. 60 Káa Èlizàbétà tí nawu 'viì giì biya gí, máa, ndú gbì mí muu wó a Jòvànì. 61 Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò giì 'vee Èlizàbétà máa, «Jòvànì a rè 'di 'bá mì yo?» 62 Tacó éno, ndú bà-i-nò giì njè gítí bà 'vee Zàkàríyà ta bà miyà 'bì ndú ji yí, máa ndâ yì 'ví gbì mí muu 'viì a rè 'di wè?

63 Káa Zàkàríyà giì miyà 'bì wó ji ndú máa, ndú je i ji yì wàa yì 'ví cu ta rè 'viì ji ndú. Ndú má giì je i ji yí gí, Zàkàríyà giì cu rè 'viì tí nò mítí éno máa, «Rè wó a Jòvànì.» Ndâ 'duù má giì 'deke rè 'viì tí nò náa Zàkàríyà cu ji ndú nò, nje ndú 'dáá gí giì 'dèè gí. 64 Káa à káa póó bà cee ta bà cu rè 'viì tí nò mì Zàkàríyà, wú tà mè wó giì njaanga tí gí. Yí bà-i-nò giì 'bità bà 'dè có ta bà ùlù Mbírì ta líkí'o.

65 Nje ndâ ka 'bá mì Zàkàríyà 'dáá gí giì 'dèè gítí ña i tí nò gí. Ngú có tí nò giì 'vèè cee gbí òkò ndâ gú gbí Jùdéyà 'dáá gí. 66 'Duù nìnó mbe 'di có tí nò gí ngé kù koro káa có máa, «[Ja 'viì tí nò bà kpolo tí ña 'duù yè wè?» Tacó à dú káa yúco máa, Mbírì je wotí ji yí gí.

Zàkàríyà be rè Mbírì gbí cè

67 Wu má giì gí gí gbí mè Zàkàríyà gí, Bèri-mì-Mbírì giì je wotí bà 'dè-kòcò ji yí. Bìndi yí giì 'bità bà cè cè ta bà be rè Mbírì gbí máa,

- 68 «À ùlù Mbe tí ndoo,
tí Mbíri mì ndâ Ìzìrìyélì!
Tacó yí gí gí bà gala ndâ 'duù mì wó gí.
Yí gí gí bà njaanga miṛi ndú 'do gbí vò i gí.
69 Yí je ngáángbá 'duù tí mbe 'vala ndoo ji ndoo
'do gbí mòkò bìnḍi bòò mì wó Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyélì gí.
70 Yí bàkà éno go cí tí nó náa yí dígísèé ci ta ndâ mbe 'dòkò có mì wó
náa yí ṛuka ndú 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ji ndâ ká gù ndoo nô.
71 Yí dígísèé ci ndâ mbe 'dòkò có mì wó ji ndâ ká gù ndoo máa,
yì kèjì gí bà 'vala ndoo 'do mì ndâ ku'dì tí ndoo,
ta ndâ 'duù ñinó mbe kù sogo ndoo nô.
72 Yí kpónó kù tù nó a bà nambeè mì wó ji ndâ ká gù ndoo.
Yí kù koṛo nò a có gítí cí tí nó náa yí ci ta ndú dígísèé nô.
73 Yí dígísèé be tí wó á ji bu ndoo tí Àbìráámò, máa;
74 yì bà 'vala ndoo 'do 'bì ndâ ku'dì tí ndoo,
yì delè bà je wotí ji ndoo tacó bà bàkà nèté ji yì
ta gúku tí ndoo wálá,
75 tí ndâ cèe 'duù, delè tí ndâ 'duù ñinó jáá kùṛo yì,
ta o 'dáá gí muu to tí nó.
76 Káa wò tí putú káṛà tí nó mì ye nó,
wò bà dù tí mbe 'dòkò có mì 'Duù tí nó
mbe kù dù ngéé gbíri nô,
tacó wò bà dù tí mbe 'viindi kpokèjì ù ta ndi bà gí Mbe tí ndoo.
77 Wò bà dù tí mbe je muu gítí 'válá ji ndâ 'duù
ta bà je à-cee-gí ji ndú gítí ndâ vò i mì ndú,
78 ta ṛè mì Mbíri mì ndoo tí mbe nambeè,
tí mbe kù ñò yé ṛo ndâ 'duù,
náa yí kù si ta ṛi kù có tàṛi
79 tacó bà tù ngba'o ji ndoo tí ndâ mbe kù 'vala gbí 'dí'di'o
náa ku gò jì mí ṛo ndoo gí nó
tacó wàa ndoo 'ví tò kò ndoo tí kèjì 'válá ñinó tí 'dè 'válá nó lá.»
80 'Viì tí nó mâ giì kpolo tè tí 'duù gí, yí giì co 'do 'bá ya gí bà 'vala gbí kángáá nga
ngoò ta kpéétí wó, yee tí o bà túbà tí wó ji ndâ Ìzìrìyélì 'dáá gí.

2

Bà jò Jézù

- ¹ À ta o tí nó a ngáángbá gba mì ndâ Rómánò ta ṛè wó a Àgúsitò, tí mbe kù zogo ndâ Jùdèyà, ká 'dè có máa, à 'deke muu ndâ 'duù gbí ndâ to tí nó náa yì kù zogo nó 'dáá gí. ² Kpédélé ṛa bà 'deke muu ndâ 'duù éno bàkà tí ta o tí nó si Kùrínò a gbolò 'duù gbí to Síriyà.
³ Ndâ 'duù 'dáá gí giì kaa ya gí bà ṛèngbó ndú tacó bà cu ṛè ndú mí gbí yâ-ndú go có mì Àgúsitò tí ngáángbá gba. ⁴ Tacó éno, Jùzépè giì njè nó 'do gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàlilèyà, ya gí gbí to Jùdèyà, gí bà cu ṛè wó mí gbí 'dóó gbata mì ndú Bètèlèmè, tí bàndò bà jò Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyélì, tacó yí a 'viì kòtí Dàvídè. ⁵ Ndú gbí ta nó tí nó ta Màriyà, tí 'vinî tí nó náa yí 'vee có tí wó tacó bà kò yí gí nó. Káa ta o tí nó Màriyà ta cèe kpokù nakáyì tí wó. ⁶ Ndú mâ giì yee gbí gbata Bètèlèmè gí, gó-káyì giì tanga mití Màriyà. ⁷ Yí bà-i-nò giì jò 'viì-kíri mì wó tí 'viì-'dakò, yí giì paṛaka yí ta ndâ bongo, bìnḍi yí giì sii yí mí gbí ká'i bà je i-zó-zò ji ndâ nó, tacó ndú 'de ndâ 'bá wiṛi yeke 'dáá ta ndâ 'duù gí.

⁸ Ta bèbìlì tí nò, ndâ 'bí mbe gbà bee mbe kù tè rì a rẹgbà tí ndâ bee mì ndú á seè gbata Bètèlèmè, ⁹ mâ giì zeke'o, ndú giì nò basìlì mì Mbírì, bìndi ngba'o mì Mbírì, giì ngbaanga to rẹgbà tí ndú 'dáá gí. Gúku bà-i-nò giì zèè ndú mbi ta ña wálá. ¹⁰ Káa basìlì tí nò giì 'dè có ji ndú máa, «Yo cì gúku lá, tacó ye giì ji yo a i ta banga ngú có mbe te líkí'o mítí ndâ 'duù 'dáá gí. ¹¹ À wúnó jò mbe 'vala yo á mí kòtí Dàvídè, gbí gbata Bètèlèmè gí. ¹² Yo má ya gí kà, yo bà nò yí ni mítí bà pařaka yí ta ndâ bongo, bìndi à giì sii yí mí gbí ká'i bà je i-zó-zò ji ndâ nò.»

¹³ Ká go bà kì ọo bà-i-nò, ndâ mbe gbà bee tí nò mâ giì zeke'o, ndú giì nò ndâ 'bí basìlì me mbè kaa giì yè to gí, kù cè cè ta bà be rẹ Mbírì gbí ta líkí'o bà jò 'viì tí nò, máa,

¹⁴ «À ùlù Mbírì ngéé gbírì,

wàa ndâ 'duù ñinó náa tàkòcò Mbírì kù peteke gítí ndú á muu to tí nó nó 'ví dù ñìkì maa.»

¹⁵ Ndâ basìlì mâ giì kaa ndi ndú ya gí tàrì gí, ndâ mbe gbà bee tí nò giì 'vii có gbí òkò tí ndú máa, «Ndoo ya gí Bètèlèmè, gí bà nò i tí nó mbe bàkà tí náa Mbe tí ndoo 'dè có ji ndoo gítí nò.»

¹⁶ Ndú bà-i-nò mâ giì goonó ya gí Bètèlèmè go có tí nò náa ndú 'dè nò, ndú giì 'de ndâ Jùzépè ta Màríyà kuu rẹgbà tí dó 'viì náa ndú sii mí gbí ká'i bà je i-zó-zò ji ndâ nò. ¹⁷ Ndâ mbe gbà bee tí nò mâ giì nò dó 'viì tí nò, ndú giì 'vanda ndi ndâ có tí nó náa basìlì 'dè ji ndú gítí wó nó 'dáá gí ji ndâ bu wó ta nawu wó. ¹⁸ Nje ndâ mbe 'di ndi ndâ có tí nó náa ndâ mbe gbà bee tí nò 'vanda nò 'dáá gí giì 'dèè gí. ¹⁹ Káa Màríyà giì kpòlò tí ndâ có tí nó ká mí gbí njembí wó, bìndi yí giì dù kù 'viiki gbí ndú.

²⁰ Ndâ mbe gbà bee tí nò mâ giì nò dó 'viì tí nò tè ta ndú gí, ndú giì dele ndi ndú gí bàndò mì ndú ta bà cè cè kù be ta rẹ Mbírì, tacó ndú 'de ndâ i 'dáá gí jé ká go ndi kòcò ndâ basìlì tí nó mbe 'dè có ji ndú nò.

Bà gbì rẹ Jézù

²¹ Ta sili vò-nje ta'ò bìndi bà jò Jézù, ndâ bu wó giì ya ta yí gí gbí gázà. Ndú mâ giì waa yí gí, ndú giì gbì rẹ wó tí Jézù, tí rẹ tí nó náa basìlì gbì mí muu wó á kùro bà tè nakáyì wó nò.

Bà kaa Jézù ji Mbírì

²² O bà te banga mì ndâ 'viì ta nawu wó mâ giì tè go có mì Mòze gí, ndâ bu wó ta nawu wó giì ya ta yí gí Jèrùzàlèmè, tacó bà kaa yí ji Mbírì, ²³ go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà gítí tàkìi mì ndâ Jùdèyà éno máa, «À 'ví kaa ndâ 'viì-'dakò ñinó tí ndâ 'viì-kírì nó ji Mbírì.» ²⁴ Delè tacó bà waa mbelè ndâ kùlùkúdu sósò'ò, má wálá, ndâ kùlè sósò'ò go có tí nó gbí wáràgà mì Mbírì nò.

²⁵ Ta o tí nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Sìmiyónè, mbe sì miři wó ji Mbírì gí, náa Bèri-mì-Mbírì kuu tàkò wó, kuu ta 'bá Jèrùzàlèmè, kù ùndi o bà 'vala ndâ Ìzìriyèlì. ²⁶ Bèri-mì-Mbírì ci yí sàà gí, máa, yí má nò Bìndi-Mbírì ta ọo wó lá, yí bà cì wálá. ²⁷ Bèri-mì-Mbírì giì a tàmuu Sìmiyónè ya tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì á kùro o bà ya ta Jézù mì ndâ bu wó ta nawu wó tacó bà kaa yí ji Mbírì nò. Ndú mâ giì bàkà bà tàkìi mítí Jézù gí, ²⁸ Sìmiyónè giì li'vi Jézù mì njembí wó, bìndi yí giì 'deke tí wó ta bà ùlù Mbírì máa,

²⁹ «Nògí, si bòò mì lo 'ví ya gí bàndò mì wó ñìkì maa, Mbe tí ye.

Si yí 'ví ya ñìkì maa go cí tí nó náa wò táánò ci ta yí nò.

³⁰ Tacó ye kpónó nò mbe 'vala ndâ 'duù ta ọo ye gí,

³¹ 'duù tí nó náa wò bàkà yí tí mbe 'vala ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí nò,

³² 'duù tí nó náa wò je yí tí ngba'o mbe túbà kpokèjì mì lo á ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò,

'duù tí nó náa wò je yí delè tí mbe túbà wotí mì lo ji ndâ Ìzìrìyélì nò.»

³³ Ndâ bu Jézù ta nawu wó gii si nje ndú ká tí nga gítí ña có tí nó náa Sìmiyónè kù 'dè gítí 'viì mì ndú nò. ³⁴ Sìmiyónè mâ gii 'deke tí wó ji Mbírì cee gî, yí gii cù 'dè ngo cù wó mítí ndâ Jézù ta ndâ bu wó ta nawu wó. Bìndi yí gii 'dè có ji Màríyà tí nawu Jézù máa, «Mbírì cu 'bì wó á mítí 'viì tí nó tí mbe mii ndâ Ìzìrìyélì me mbè. Yí delè gii cu 'bí wó mítí wó tí mbe 'vala ndâ Ìzìrìyélì me mbè. Mbírì cu mí gbí mbelè wó máa, ndâ 'duù bà bè yí gî. ³⁵ Yí bà dù tí mbe yù gbí ndâ có kóó mì ndâ 'duù gí sè. Sé có bà gii kaṛa ṛé lo jàngá gî.»

³⁶ Ta o tí nó, 'bí túngú'dù kpo niì tí mbe 'dòkò có mì Mbírì ta ṛé wó a Ánà, tí nájú 'bí 'dakò ta ṛé wó a Fànùwélè, ta ña wó a Àsèrè, kuu gbí ndùgù 'bá-Mbírì. Ndâ Ánà sì 'bá ta 'dakò mì wó bìndi bà kò tí ndú ká ta ndoò vò-nje só, bìndi ku gii zi 'dakò tí nó gî. ³⁷ Ndoò tí Ánà gbí nawu ku ta o bà ya ta Jézù gí bà kaa yí ji Mbírì nò zi 'duù-nà'ò-nje nà'ò. Yí jé co 'do gbí ndùgù 'bá-Mbírì gí bà 'bí to lá, kù bàkà i-Mbírì ta bà kònò go.

³⁸ Yí gii gí gí bàndò bà bàkà i-Mbírì ta gbèe o tí nó gí bà 'dè nìkì maa ji Mbírì, bìndi yí gii ya gí mì ndâ bu Jézù ta nawu wó ta o bà ya ta yí mì ndú gí bà bàkà bà tàkì nò. Yí gii 'dè nìkì ma ji Mbírì, bìndi yí gii 'dè có gítí dó Jézù ji ndâ 'duù tí nó 'dáá gî mbe kù ùndi bà njaanga miṛi ndâ 'duù Jèrùzàlémè mì Mbírì 'do gbí vò i nò.

³⁹ Ndâ bu Jézù ta nawu wó mâ gii bàkà bà tàkì gítí wó go có mì Mbírì cee gî, ndú gii dele ndi ndú 'do Jèrùzàlémè ya a i gí gbí gbata mì ndú Názàrètì á gbí to Jùdéyà. ⁴⁰ Jézù gii kpolo mí Názàrètì tí yú 'dakò ta muu ká tí wó, delè ta Mbírì kuu tàkò wó.

Jézù gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mbe 'di gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà

⁴¹ Ndâ bu Jézù ta nawu wó gii dù kù ya gí Jèrùzàlémè ta ndoò 'dáá gî ta o gbolò o bà mèlè ndi tàkì bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyélì-mì-Mbírì. ⁴² Ndú gii ya gbí ndoò ñìnò si ndoò tí Jézù muu'bi-nje só.

⁴³ Káa si ndú kù gii dele gí 'bá si bà gbolò o tí nó cee gî, Jézù gii gboo mí Jèrùzàlémè gî, káa ndâ bu wó ta nawu wó ñò bà lá. ⁴⁴ À gbí muu ndú ñìndi ndú máa ndâ-'bì-lá, ndú kù nò ta ndâ 'bí nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó kpokèjì mòsùù nò. Ndú gii ñò ni éno máa yí gbí òkò tí ndâ 'duù wálá ngé a i si ndú si sili gbaànjé kpokèjì gî. ⁴⁵ Ndú bà-i-nò gii delè ndi ndú ya gí bà pà bà tí wó cee gbí gbata Jèrùzàlémè léé gî. ⁴⁶ Káa ndú gii 'de yí ngé a i bìndi sili ta'ò á gbí ndùgù 'bá-Mbírì, gbí òkò tí ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà, kù 'di ndâ có mì ndú. Yí delè kù 'vee ndú gítí ndâ 'bí có. ⁴⁷ Bà 'dè có gítí ña bà 'di gbí-o mì wó, ta ndâ ña có tí nó náa yí kù 'visì ji ndâ kpo-kpò 'duù tí nó nó, gii kpò nje ndâ mbe 'di ndâ có tí nó náa yí kù 'dè nò gî

⁴⁸ Ndâ bu Jézù ta nawu wó mâ gii ñò yí, nje ndú gii 'dèè gî. Bìndi nawu wó gii 'vee yí máa, «Wò bàkà mítí ze éno a ña yè, 'viì? Nò káa bà kaṛa ṛé ze ta bà pà bà tí lo gí!»

⁴⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kù pà bà tí ye tacó yè? Yo ñò ni lá máa, ye kù bàkà a nètè mì bu ye?» ⁵⁰ Káa bà 'visì có gí tàkò 'vé mì Jézù nò gii kpò ndâ bu wó ta nawu wó gî.

⁵¹ Jézù bà-i-nò gii ñjè nó ta ndâ bu wó ta nawu wó á bìndi bà 'de yí mì ndú nò ya gí Názàrètì. Yí gii kpolo mí ká tí tó 'viì mbe kù 'di có mì ndâ bu wo ta nawu wó. Káa nawu wó gii kpolo tí ndâ có tí nó 'dáá gî mí gbí njembí wó. ⁵² Jézù gii uu gí yaà tí mbe wotí, ta muu ká tí wó, náa ndâ 'duù gii zè yí nìkì maa, Mbírì delè gii zè yí nìkì maa.

3

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ma có mì Mbírì

¹ Ndoò tí Tìbèrìyò tí ngáángbá 'dakò pí jàlambà á Rómà ta o tí nò muu'bi-nje vò. Pónisiyò Pilátò ta o tí nò a gbolò 'duù á Jùdéyà, ɾòbú Èródè ká gii zèè Gàliléyà, Filípò tí 'bí 'viì bindi Èródè gii zèè ndâ to Ìtùríyà ta Tàràkònítisi. 'Bí 'dakò ta ɾè wó a Lìsàniyà gii zèè to tí nó tí Àbilénè nò. ² Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà gbí gbèe o tí nò a ndâ Ánà ta Kàyífà. Mâ gii zeke'o, Mbíri gii je wotí bà 'dè-kòcò ji Jòvànì tí 'viì mì Zàkàriyà si yí gbí kángáá nga ngoò. ³ Jòvànì bà-i-nò gii dù kù nò nó cee gbí ndâ to á ta ndi yì ngo tí nó tí Jòròdaniyà nó 'dáá gî, kù ma có gítí bà caka tí ndâ 'duù, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gî ji ndú gítí ndâ vò i mì ndú. ⁴ A go có tí nó gbí wàràgà mì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri éno máa,

«Kòcò 'duù kù kò-kò gbí kángáá nga ngoò, máa,

«Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí ndoo,
yo bàkà ndâ kpokèjì mì wó jáá.

⁵ Yo nè ndâ dùgù to 'dáá gî,

yo da tí ndâ nja-njà gú tí nó ta ndi tí kpokèjì mì Mbe tí ndoo nó 'vii ta kùro to.

Yo bàkà ndâ bà lókó-loko to ñinó tí kpokèjì mì wó nó jáá.

Yo 'viindi ndâ bà cúkpúú-cùkpùù to á ta ndi tí kpokèjì mì wó.

⁶ Yo má bàkà éno gî,

Mbíri bà 'vala ndâ 'duù 'dáá gî,» nò.»

⁷ Jòvànì gii 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì wó tacó waa yí 'ví caka tí ndú nó, máa, «Yo ndâ 'viì-kpoo! A 'di ká 'dè có ji yo máa yo fa ngèlè 'do tí kpo-tàkòcò mì Mbíri gí gí mì ye? ⁸ Yo bàkà ndâ i ñinó náa à tí nò, tacó wàa à 'ví nò tí ni éno máa, yo 'visì muu yo á 'do tí ndâ vò i mì yo gî. Yo si bà dù kù koɾo có éno máa, «ze a ndâ 'viì-gù Àbiráámò» mí to. Ye kù 'dè có ji yo máa, wotí bà kaa ndâ díí tí nó wàa yí 'ví bàkà ndú tí ndâ 'viì-gù ji Àbiráámò kuu tí Mbíri. ⁹ Mbíri kpónó tè zì kàngó mì wó léngé-linge gî. Yí kèjì gí bà daaka ndâ mù ñinó mbe ɾi cèe ndo mù lá nó 'do ngé tà teè ndú gí to tacó bà doo ta wu.»

¹⁰ Káa ndâ 'duù tí nó gii 'vee Jòvànì máa, «Ze kpónó 'ví bàkà a ɾa yè?»

¹¹ Káa Jòvànì gii 'visì có ji ndú máa, «Ndâ bongo mì 'duù má sósò'ò, si yí 'ví je 'bí gbaànjé ji 'bí ka wó ñinó ta bongo mì wó wálá nò. Wàa i-zó-zò delè má kuu mì 'duù, yí 'ví je 'bí ji 'bí ka wó ñinó ta go tí wó nò.»

¹² Ndâ 'bí mbe kili i-míri mbe gí gí mì Jòvànì tacó wàa yí 'ví caka tí ndú bà-i-nò gii 'vee yí máa, «Káa ze 'ví bàkà a ɾa yè, Mbe nìbà i?»

¹³ Káa Jòvànì gii 'visì có ji ndú máa, «Yo te 'bí i mí muu ñinó náa míri 'dè ji yo máa yo 'ví go 'do mì ndâ 'duù nó lá.»

¹⁴ Ndâ 'bí àsikèri gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó gii 'vee Jòvànì, máa, «Káa ze, ze 'ví njaanga miri ze ta ɾa kèjì ngayi?»

Káa Jòvànì gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù ta wotí lá. Yo delè 'ví waaka có míti ndâ 'duù gbí ngbàngà lá. Yo zò i 'do ká gbí wu'o mì yo.»

¹⁵ Jòvànì mâ gii nò éno máa, ndâ 'duù kù gii 'bità a bà koɾo gítí yì a gbolò có éno máa yì a Bìndi-Mbíri, ¹⁶ yí gii 'dè có ji ndú 'dáá gî máa, «Ye kù caka tí yo ta ngo, káa 'bí 'duù ta wotí tí wó mbe ndii ye gí á kèjì, náa à kpèti káa vòò bà dù tí mbe kù njaanga tàrà 'do tí kò wó, ye bà 'vii tí wálá. Yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mì-Mbíri, delè ta wu. ¹⁷ Yí kpónó zèè pidií mì wó mí 'bí wó, tacó bà pì gbí cù mì wó gî. Yí bà yili cèe nji cù gî, bindi yí bà doo pòró cù ta wu ñinó jé mbe mee lá nò.»

¹⁸ Jòvànì bà-i-nò gii dù kù ma Banga-Ngú-Có, ta bà je wotí ji ndâ 'duù ta 'bí ɾa có mbe si ndâ 'duù 'ví 'visì muu ndú gbí ndâ 'bí ɾa kèjì me mbè. ¹⁹ Káa Jòvànì gii 'dè có gítí Èródè tí nó tí gbolò 'duù nó, tacó bà volo muu Èródiyà tí nìi mì ná'vindi wó, 'do tí wó, delè tacó ndâ 'bí vò i me mbè náa yí bàkà ndú. ²⁰ Èródè mâ gii 'di ndâ có

tí nò náa Jòvànì kù 'dè gítí wó nò, yí gii tò muu ndâ vò i mì wó nò ta bà te Jòvànì mí gbí zàà.

Jòvànì caka tí Jézù

²¹ Jòvànì mà gii caka tí ndâ 'duù 'dáá gî cee gî, yí gii caka tí Jézù delè. Káa si Jézù kù gii 'deke tí wó ji Mbířì á bìnđi bà caka tí wó mì Jòvànì nò, njekèjì tàrì gii njaanga tí gî. ²² Bìnđi Bèrì-mì-Mbířì gii gî 'do yaà ta cè tí wó go cè tí kùlè nò gí muu Jézù. Kòcò 'duù bà-i-nò gii dù kù 'dè có 'do gbířì máa, «Wò a kpóló-kpolo 'viì mì ye. Tàkòcò ye peteke gítí lo ma.»

Rè ndâ ká gù Jézù

²³ Jézù 'bìtá nèté bà nìbà i ji ndâ 'duù ta ndoò tí wó go zi 'duù-gbaànjé-nje muu 'bì. Ndâ 'duù gbí ndâ o tí nò nò Jézù ni ká tí 'viì mì

Jùzépè tí 'viì mì Èlì,

Èlì tí 'viì mì Mátàtì,

²⁴ Mátàtì tí 'viì mì Lévi,

Lévi tí 'viì mì Mèlékì,

Mèlékì tí 'viì mì Jànáyi,

Jànáyi tí 'viì mì Jùzépè,

²⁵ Jùzépè tí 'viì mì Mátàtíyà,

Mátàtíyà tí 'viì mì Ámòsì,

Ámòsì tí 'viì mì Nàwúmì,

Nàwúmì tí 'viì mì Èsìlì,

Èsìlì tí 'viì mì Nàgáyì,

²⁶ Nàgáyì tí 'viì mì Máátà,

Máátà tí 'viì mì Mátàtíyà,

Mátàtíyà tí 'viì mì Sèmèyìnì,

Sèmèyìnì tí 'viì mì Jòséki,

Jòséki tí 'viì mì Jódà,

²⁷ Jódà tí 'viì mì Jòwánànì,

Jòwánànì tí 'viì mì Résà,

Résà tí 'viì mì Zèrùbàbèlè,

Zèrùbàbèlè tí 'viì mì Sèlìtiyèlì,

Sèlìtiyèlì tí 'viì mì Nèrì,

²⁸ Nèrì tí 'viì mì Mèlékì,

Mèlékì tí 'viì mì Ádì,

Ádì tí 'viì mì Kàsámù,

Kàsámù tí 'viì mì Èlìmàdámù,

Èlìmàdámù tí 'viì mì Èrè,

Èrè tí 'viì mì Jòsùwà,

²⁹ Jòsùwà tí 'viì mì Èlìyézèrè,

Èlìyézèrè tí 'viì mì Jòrìmù,

Jòrìmù tí 'viì mì Mátàtì,

Mátàtì tí 'viì mì Lévi,

Lévi tí 'viì mì Sìmiyónè,

³⁰ Sìmiyónè tí 'viì mì Júdàà

Júdàà tí 'viì mì Jùzépè,

Jùzépè tí 'viì mì Jònámù,

Jònámù tí 'viì mì Èlìyàkìmì,

³¹ Èlìyàkìmì tí 'viì mì Mèléyà,

Mèléyà tí 'viì mì Ménà,
 Ménà tí 'viì Mátàsà,
 Mátàsà tí 'viì mì Nàsánì,
 Nàsánì tí 'viì mì Dàvidè,
³² Dàvidè tí 'viì mì Jèsi,
 Jèsi tí 'viì mì Òbédì,
 Òbédì tí 'viì mì Bòwázi,
 Bòwázi tí 'viì mì Sàlímónì,
 Sàlímónì tí 'viì mì Nàsónì,
³³ Nàsónì tí 'viì mì Àmìnàdábì,
 Àmìnàdábì tí 'viì mì Ádíminì,
 Ádíminì tí 'viì mì Àrínì,
 Àrínì tí 'viì mì Èzirónì,
 Èzirónì tí 'viì mì Pèrézi,
 Pèrézi tí 'viì mì Júdàà,
³⁴ Júdàà tí 'viì mì Jàkóbè,
 Jàkóbè tí 'viì mì Ìzákò,
 Ìzákò tí 'viì mì Àbìráámò,
 Àbìráámò tí 'viì mì Tèràà,
 Tèràà tí 'viì mì Nàwóri,
³⁵ Nàwóri tí 'viì mì Sèrúgì,
 Sèrúgì tí 'viì mì Réwù,
 Réwù tí 'viì mì Pèlégì,
 Pèlégì tí 'viì mì Èbèrè,
 Èbèrè tí 'viì mì Sèlà,
³⁶ Sèlà tí 'viì mì Kàyínàni,
 Kàyínàni tí 'viì mì Àrìfàkìsádà,
 Àrìfàkìsádà tí 'viì mì Sémì,
 Sémì tí 'viì mì Nówà,
 Nówà tí 'viì mì Lámékì,
³⁷ Lámékì tí 'viì mì Mèsùsélàà,
 Mèsùsélàà tí 'viì mì Ènòkì,
 Ènòkì tí 'viì mì Jàrédì,
 Jàrédì tí 'viì mì Mààláléèlì,
 Mààláléèlì tí 'viì mì Kàyínàni,
³⁸ Kàyínàni tí 'viì mì Ènòsì,
 Ènòsì tí 'viì mì Sésì,
 Sésì tí 'viì mì Ádàmà,
 Ádàmà tí 'viì mì Mbírì.

4

Gba-wàtà tala Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹ Jézù giì dele ndì wó 'do tàbè'dè Jòròdàniyà á bìnḍi bà caka tí wó mì Jòvànì, tí 'duù ṇìno náa Bèrì-mì-Mbírì gèè bè mí muu wó gí. Bìnḍi Bèrì-mì-Mbírì giì a tàmuu wó ² ya tí gí bà bàkà sili zi'duù-só mí gbí kángáá nga ngoò náa Gba-wàtà kù tala yí ta vò i. Gbí ndá sili tí nò zi'duù-só náa yí bàkà mí gbí kángáá nga ngoò nò, i-zó-zò di gbí yí wó gbaànjé lá. ³ Gba-wàtà mà giì ṇò máa, bà mì Jézù cee ta go gbí ndòngbú ndá sili tí nò náa yí bàkà zi'duù-só nò gí, yí giì 'dè có ji yí máa, «Wò má dú káa 'Viì-mì-Mbírì, 'visì díí tí nó tí i-zó-zò.»

⁴ Káa Jézù giì 'visì có ji Gba-wàtà éno máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

<'Duù kù 'vala me ka ta i-zó-zò cuki lá.> »

⁵ Gba-wàtà bà-i-nò gii te Jézù 'do to ngéé gí yaà, bìndi yí gii túbà ndâ kpo-kpò gbata muu to tí nó 'dáá gí ji yí á go bà kì ɾo. ⁶ Bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Ye bà bàkà wò tí mbe ndâ kpo-kpò gbata tí nó náa wò kù ñò ngba ndú nó 'dáá gí, tacó Mbíri je ndú ji ye tí ndâ i mì ye gí. Á ká go có mì ye bà je ndú ji 'duù ñinó mbe niki tí ye. ⁷ Ye bà je ndú 'dáá ji wò gí náa wò má kucuku muungbó lo mí kùro ye wàa wò 'ví ùlù ye gí nó.»

⁸ Káa Jézù gii 'visi có ji Gba-wàtà máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, <Wò 'ví ùlù káa Mbe tí lo tí Mbíri mì lo. Wò dele 'ví bàkà nèté ká ji yí cuki.> »

⁹ Gba-wàtà gii te Jézù 'do gbí kángáá nga ngoò bìndi ñinó, ya tí gí Jèrùzàlémè, yí gii te yí ngé dé'véléé mì pí 'bá-Mbíri. Bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Wò má dú káa 'Vii-mi-Mbíri, o gí to. ¹⁰ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, <Mbíri bà kaa ndâ basili mì wó wàa ndú 'ví kpolo tí lo.>

À gii cu 'bí éno máa,

¹¹ <Ndâ basili tí nó mì Mbíri nó bà lì 'bì ndú mí tà tí lo, tacó wàa díí 'ví kpò kò lo lá.> »

¹² Káa Jézù gii 'visi có ji Gba-wàtà máa,

«À cú mí wáràgà mì Mbíri éno máa,
<Wò 'ví tala Mbe tí lo tí Mbíri lá.> »

¹³ Gba-wàtà mâ gii cee ta bà tala Jézù gí, yí gii ñjè nó 'do tí wó ya kù ù 'bí tó o tacó bà tala yí káká'i.

Jézù 'bità bà ma có mì Mbíri gbí to Gàliléyà

¹⁴ Jézù gii dele ndí wó gí Gàliléyà ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri. Bìndi ɾè wó gii wu cee gbí to Gàliléyà 'dáá gí. ¹⁵ Ndâ 'duù 'dáá gí kù gii ùlù bà ñibà i mì wó ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri.

Jézù gbí gbata Názàrèti

¹⁶ Jézù gii ya gí gbí gbata Názàrèti, tí bàndò bà kpolo yí. Bìndi yí gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri ta ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà go ña i mì wó náa yí cóó-cóó kù bàkà nô. Yí mâ gii ya gí bà ɾò tíyò tacó bà 'deke i, ¹⁷ áá gii te ji yí a wáràgà mì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri. Yí bà-i-nò gii njaanga wáràgà tí bàndò tí nó náa à cu mí gbí éno máa,

¹⁸ «Bèri-mi-Mbíri kuu ta ye,

tacó yí cu 'bì wó mítí ye máa ye ma Banga-Ngú-Có ji ndâ yè.

Yí tuu ye gí bà ma có bà njaanga wú á 'do tí miɾi ndâ 'duù gbí zàà ji ndú.

Yí tuu ye gí bà njaanga ɾo ndâ mbe sú ɾo.

Yí tuu ye gí bá 'vala ndâ 'duù tí nó náa à kù mèèkè'i tí ndú.

¹⁹ Yí tuu ye gí bà ma có ndoò bà bàkà nambeè mì Mbíri ji ndâ 'duù.»

²⁰ Jézù mâ gii 'deke i cee gí, yí gii paɾaka ndi wáràgà tí nó gí bàndò mì wó, bìndi yí gii dele ndí ji 'duù tí nó tí mbe kpolo tí ndâ i á bàndò bà ùlù Mbíri nô. Bìndi yí gii ki tí wó to. Ndâ 'duù bàndò bà ùlù Mbíri 'dáá gí gii yee ɾo ndú ɾó'dó-ɾo'doo mítí wó. ²¹ Bìndi yí gii 'bità bà 'dè có ji ndú máa, «Ndâ i tí nó náa ye 'deke có gítí ndú ji yo 'do gbí wáràgà mì Mbíri nó wúnó bàkà tí go ndâ có tí nó náa ye 'deke nó gí.»

²² Ndâ 'duù 'dáá gí gii ùlù yí, káa nje ndú 'dáá gí gii 'dèè ta bà 'di ndâ ña banga có tí nó mbe co 'do nje wó nó gí. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À nó me 'viì mí Jùzépè ká nó lá?»

²³ Jézù mâ gii 'di có tí nó, yí gii 'visi có ji ndâ 'duù tí nó máa, «Ye ñò ni gí máa à gbí muu yo a có bà 'dè lòkò'bò tí nó máa, <'Vala tí lo mbe yeè> nó ji ye. À delè tí yo a

go bà 'dè có ji ye máa, «Bàkà ndâ i tí nó táánò náa ze 'di tàwo lo ta bà bàkà ndú gbí gbata Kàpàrànáwùmù nó mí 'bá mì yo.» ²⁴ Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, à jé ùnje gítí có mì mbe 'dòkò có mì Mbírì lá ká gbí 'dóo to mì ndú.

²⁵ «Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ nawù ku táánò 'bá mì ndâ Ìzìrìyélì gbí o mì Èlìjà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nó me mbè. Káa ta o tí nó náa njekèjì tàrì gii nè gí tàkò mù gí ta ndoò ta'ô ta pì vò-nje gbaànjé pí gí nó, làngàwìrì gii tè 'bá mì ndâ Ìzìrìyélì 'dáá gí. ²⁶ Ta ndâ ña ñìnò 'dáá gí, Mbírì gii tuu Èlìjà ya tí a i gí bà koni 'bí nawù ku gbí ndâ to Zàrèfàtì á gbí to Sìdónì, si ndâ nawù ku 'bá Ìzìrìyélì mí to. ²⁷ Ndâ mbe cì delè táánò me mbè kuu 'bá Ìzìrìyélì gbí o mì Èlìsà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì. Káa Èlìsà 'vala gbèe 'duù á 'do gbí òkò tí ndú lá, yí gii 'vala káa 'bí mbe cì gbaànjé ta rẹ wó a Nààmánì tí tende 'duù mbe gí 'do Síriyà.»

²⁸ Ndâ 'duù bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì mâ gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò, tàkòcò ndú gii kpolo ngé ndii gí. ²⁹ Ndú gii nje gítí wó, bìndi ndú gii ja yí gí sè 'do bàndò bà ùlù Mbírì, ndú gii 'dò ta yí gí pí gú tí nó náa à bì gbata mì ndú ta yendi nò. À gbí muu ndú ta o tí nó a có bà 'va yí gí tàgbà gú 'do yaà kà. ³⁰ Káa yí gii ba to, co gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó, kù ya ta nó mì wó.

Jézù mòkò i 'do gbí muu 'bí 'dakò

³¹ Jézù gii nje nó 'do Názàrètì ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù á gbí to Gàlìlèyà. Bìndi yí gii nìbà i ji ndâ 'duù kà ta rì bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà. ³² Nje ndâ 'duù gii 'dèe gítí wó gí, tacó yí 'dè có go i mì gba.

³³ Káa ta o tí nó 'bí 'dakò ta i-gbí-muu wò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bàndò bà ùlù Mbírì nò. Mâ gii zeke'o, i tí nó gii tanga mítí 'dakò tí nó, bìndi yí gii tò kù ta kòcò wó gí yaà máa, ³⁴ «Si ze mí to! Àá mì lo ta ze a yè, ndí lo Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nó? Wò gí tacó bà bù ña ze? Ye ñò wò ni tí 'duù tí nó náa à kaa wò ji Mbírì gí nó gí.»

³⁵ Káa Jézù gii do mítí i tí nó máa, «'Dù ngbii! Co 'do gbí muu wó gí!» I tí nó bà-i-nò gí 'va 'dakò tí nó mí to mí kùro ndâ 'duù, bìndi yí gii co 'do gbí muu wó ta bà bàkà vò i ta yí lá.

³⁶ Nje ndâ mbe ñò ña i tí nó 'dáá gí gii 'dèe gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «'Ñìnò a ña có yè ká nò? Yí kù 'dè có ji ndâ vò i-gbí-muu ndâ 'duù ta wotí go i mì gba káa ndú kù 'di có mì wó!» ³⁷ 'Do bà-i-nò, tàwo Jézù gii wu cee gbí wúngbó to tí nó léé gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí mbe nò'o me mbè

³⁸ Jézù gii co 'do bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì ya gí 'bá mì Sìmónè tí 'bí mbe tala có mì wó gbaànjé. Yí mâ gii yee kà, yí gii 'de na gè Sìmónè tí sè ta cò'o gbí dii wò ngé ndii gí. Ndâ 'duù mâ gii 'dè có ji Jézù, ³⁹ Jézù gii nje nó ya gí bà rò tíyò seè tí nìi tí nó, bìndi yí gii 'dè có ji cò'o tí nó máa yí dò 'do gbí dii nìi tí nó gí. Nii tí nó ngé gii a cónjórónjò gí yaà kù bàkà i-zó-zò ji ndú.

⁴⁰ Rì mâ gii ta gí, ndâ 'duù ñìnó ta ndâ nambe ndú ta ndâ tende ña nò'o tí ndú nó gii turu ndú 'dáá gí ya tí ji Jézù. Yí gii tee 'bì wó mítí ndú, bìndi ndú 'dáá gí gii 'vala gí. ⁴¹ Ndâ i delè gii co 'do gbí muu ndâ 'duù ñìnó ta i gbí ndú nó me mbè, kù tò kù máa, «Wò á 'Viì-mì-Mbírì!» Káa Jézù gii do mítí ndâ i tí nó máa ndú dù ngbii, tacó ndú ñò yí ni tí Bìndi-Mbírì gí.

Jézù ma có mì Mbírì cee to 'dáá gí

⁴² Yé má bà gii bàkà bà ngbaanga to, Jézù gii co 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii ta kpéetí wó. Ndâ 'duù gii pà bà tí wó, ndú mâ gii 'de yí gí, ndú gii bàkà có bà tii yí, máa yí nje nó 'do tí ndâ yí lá. ⁴³ Káa yí gii biya gí. Bìndi yí gii 'de có ji ndú máa,

«Kózò tí ye bà ya gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí ngú ña kèjì bà bàkà nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù jì ndâ 'duù gbí ndâ 'bí gbata delè. Tacó ñìnò a nèté tí nó náa Mbírì tuu ye gí bà bàkà nó ká nò.» ⁴⁴ Bìndi yí gii dù kù nò ta bà ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bá ùlù Mbírì cee gbí ndâ to 'bá mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí.

5

Jézù ruka ndâ kpédélé mbe tala có mì wó

¹ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù rò tíyò a tí kápá Jènèsàrétì, ndâ 'duù me mbè kù gii tòò tí ndú tacó bà ya gí bà 'di có mì Mbírì 'do mì wó. ² Jézù mâ gii zeke'o, yí gii ñò ndâ gbâ sósò'ò náa ndâ mbe gò ngo rò ndú mí gbí kàrà-kàrà ngo, bìndi ndú gii oloko 'do gbí ndú gí tà ngo, kù caka ndâ mbu mì ndú. ³ Jézù bà-i-nò gii o mí gbí 'bí gbâ gbaànjé, tí ñìndi Simónè, bìndi yí gii 'dè có jì Simónè máa yí yèè yì ta gbâ gàà gí rò ngo. Simónè mâ gii bàkà éno gí, Jézù gii ki tí wó á gbí gbâ rò ngo kù ñbà i jì ndâ 'duù.

⁴ Jézù mâ gii ñbà i jì ndâ 'duù cee gí, yí gii 'dè có jì Simónè máa yí yèè ta gbâ gí bà wúlú ngo wàa yí 'ví 'va mbu, wàa yí bà zèè sè gí. ⁵ Káa Simónè gii 'visì có jì yí máa, «Ze 'va mbu 'do tí kùbòò too ta yé tí nó gí, káa ze zèè gbèè i lá, kpo 'duù mì ye. Káa wò má 'dè éno, ye bà bàkà go có mì lo nò gí.»

⁶ Ndâ Simónè mâ gii 'va mbu go có tí nó náa Jézù 'dè jì yí nò, ndú gii woo sè tí ña ñìnó náa sè bà yaka mbu mì ndú gii dù ká nji'dí. ⁷ Ndú bà-i-nò gii miyà 'bì ndú jì ndâ 'bí ka ndú mbe gò ngo máa ndú gí ta gbâ mì ndú jì ndâ yì. Ndâ ka ndú nò mâ gii ya ta 'bí gbâ jì ndú gí, ndú gii woo sè yeke ndâ gbâ tí nó sósò'ò nò ta sè tí ña ñìnó náa sè bà ta ngo mì ndú gii dù ká nji'dí.

⁸ Simónè mâ gii ñò ña i tí nó mbe bàkà tí nó, yí gii kucuku muungbó wó mí kùro Jézù, bìndi yí gii 'deke tí wó jì yí máa, «Ya 'do tí ye gí, Mbe tí ye! Tacó wò i mì ye me gbolò ngé ndii gí.» ⁹ Simónè 'dè có tí nó jì Jézù tacó nje ndú ta ndâ 'bí ka wó mbe gò ngo 'dáá gí ta o tí nó 'dèè gítí ña seṛè sè tí nó náa ndú zèè nò gí. ¹⁰ Ndâ Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvànì, tí ndâ 'viì mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Zèbìdèyò, tí ndâ ka Simónè mbe gò ngo delè sósò'ò, gii si nje ndú ká tí nga.

Káa Jézù gii 'dè có jì Simónè máa, «Cì gúku lá, tacó wò bà gii zèè 'do tí kpónó kù ya gí kùro go ndâ sè tí nó a ndâ 'duù.» ¹¹ Ndú bà-i-nò gii ya ta ndâ gbâ mì ndú gí tí ngo, ndú gii jee ndâ i mì ndú 'dáá gí 'bùrùkù mí to, bìndi ndú gii ya kù nò á tàkò Jézù.

Jézù 'vala 'bí mbe cì

¹² Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kuu gbí 'bí gbata, yí gii ñò 'bí 'dakò náa cì waaka yí volo gí. Mbe cì tí nó mâ gii ñò Jézù, yí gii 'bu gbíro wó mí to mí kùro wó. Bìndi yí gii 'deke tí wó jì yí máa, «Go bà ngbaranga kútí ye má kuu tí lo, wò bà bàkà gí, kpo 'duù!»

¹³ Jézù mâ gii 'di có tí nó náa mbe cì tí nó 'dè nò, yí gii tee 'bì wó mítí mbe cì tí nó, ta bà 'dè có jì yí máa, «Ye bà bàkà gí! Si kútí lo 'ví dù ngbàrángà'i.» A káa pòó bà 'dè có tí nó mì Jézù, kútí mbe cì tí nó gii gí ngbàrángà'i gí.

¹⁴ Kútí 'dakò tí nó mâ gii rò bìndi cì gí, Jézù gii 'dè có jì yí máa, «Si 'bí 'duù gbaànjé 'ví ñò wó lá. Ya gí bà túbà tí lo jì bu-Mbírì, yí má 'dè có éno máa, cì cee 'do tí lo gí má kózò gí, wò 'ví ya gí bà waa mbelè go có mì Mòze, tacó bà túbà jì ndâ 'duù máa, wò gí tí cèè 'duù gí.»

¹⁵ Káa rẹ Jézù gii wu to ya me 'dú ndii ñìnó sàà kùro nó gí. Tacó éno, ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó. Ndâ 'bí 'duù ya tacó bà 'di ndâ có mì wó, bìndi ndâ 'bí tacó

wàa yí 'ví 'vala ndâ yí 'do gbí nò'o. ¹⁶ Káa yí má dù gí yí kú co 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ya gítí bàndò ñìnó ta ndâ 'duù tí wálá nó ta kpéetí wó tacó bà 'deke tí wó ji Mbírì.

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹⁷ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kú nìbà có mì Mbírì ji ndâ 'duù, ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìi, ta ndâ 'bí mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà, mbe gí 'do Jèrùzàlémè, delè 'do ta gbí ndâ gbata gbí ndâ to Gàliléyà ta Jùdèyà 'dáá gí, ta o tí nò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò náa yí kú nìbà i ji ndú nò. Yí delè kú 'vala ndâ mbe nò'o ta wotí mì Mbírì. ¹⁸ Mâ gii zeke'o, ndâ 'bí 'dakò gii làngà 'bí 'dakò mbe gbele've gí gí tí ji Jézù. Ndú gii jè ta bà rì ta yí gí tà'i tàkò Jézù, ¹⁹ káa à gii kpò ndú ngbàà gí, tacó ndâ 'duù nènèkè mí njekèjì go ndâ ñjilí tí nje gà. Tacó éno, ndú gii 'dò ta yí gí muu 'bá, ndú gii di muu 'bá gbúú-gbuu 'vii ta bàndò bà ki tí Jézù, bìndi ndú gí yuu yí ta mbà tí nó náa ndú te ta yí nó gí to ji yí gbí òkò tí ndâ 'duù. ²⁰ Jézù mâ gii ò ò bà tee njembí ndâ 'dakò tí nò á mí tí wó, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó máa, «À si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gí, kómbe ye.»

²¹ Ndâ mbe kpolo tí tàkìi, ta ndâ mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà, mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà koṛo có gbí njembí ndú máa, «'Dakò tí nó mbe kú 'dè zu có gí bà tí Mbírì nó a 'di? Wotí bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù á bìndi Mbírì a i tí 'di?»

²² Káa Jézù gii 'di gbí ò bà koṛo có mì ndú nò gí. Tacó éno, yí gii 'vee ndú máa, «Yo kú koṛo ò có tí nò á tacó yè? ²³ À kpolo a bà 'dè có máa, «À si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gí,» wèè, à kpolo a bà 'dè có máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví te kpâ-sili mì lo, wàa wò 'ví nò nó?» ²⁴ À má éno, ye kpónó bà túbà ji yo éno máa, à tí 'Viì-mì-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i.»

Yí bà-i-nò gii 'dè có ji 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó, máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpâ-sili mì lo, wàa wò 'ví nje nó ya gí 'bá go có tí nó gbí nje ye nò.» ²⁵ 'Dakò tí nó ngé gii a gí yaà cónjórónjoo mí kùṛo ndâ 'duù, yí gii te mbà tí nó náa à làngà ta yí gí tí ji Jézù nó, bìndi yí gii 'bì nó kú ya gí 'bá ta bà ùlù Mbírì. ²⁶ Nje ndâ 'duù 'dáá gí gii 'dèè gí, bìndi ndú gii 'bità bà ùlù Mbírì ta gúku, máa, «Ze wúnó ò i-serè gí!»

Jézù tè'é tí Lévi

²⁷ Jézù mâ gii nje nó 'do bàndò bà 'vala 'dakò tí nó mbe gbele've gí nò, yí gii ò 'bí 'dakò, tí mbe kili i-mírì, ta ṛe wó a Lévi, kú ki tí wó to á tàgbà 'bá bà kili i-mírì. Jézù bà-i-nò gii tè'é tí Lévi, máa, «Gí gí bà dù tí 'duù mì ye.» ²⁸ Lévi bà-i-nò gii jee ndâ i 'dáá gí mí to, bìndi yí gii ya gí bà dù tí 'duù mì Jézù.

²⁹ Bìndi Lévi gii te wíri mí tí Jézù. Ndú ta o tí nò gii kili ta ndâ 'bí ka wó mbe kili i-mírì, ta ndâ 'bí 'duù me mbè, kú zò i-wíri tí nó náa yí bàkà ji Jézù nò. ³⁰ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'bí kpo-kpò mbe 'di gbí-o mì ndú mâ gii ò ndú, ndú gii 'dè kòlòwò ji ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, «Yo kú zò i ta ndâ mbe kili i-mírì, gii je ndâ mbe bàkà vò i, tacó yè?»

³¹ Káa Jézù mâ gii 'di có tí nò, yí gii 'visì có ji ndú máa, «A ndâ 'duù ñìnó ta sé'i tí ndú nó ká kú pà mbe yeè. Nèté mì ndâ 'duù ñìnó ta sé'i tí ndú wálá nó ta mbe yeè wálá. ³² Ye gí me tacó bà tè'é tí ndâ tó 'duù lá. Ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i, tacó wàa ndú 'ví 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gí.»

Bà tò kponje gítí bà kònò go

³³ Ndâ 'bí 'duù bà-i-nò gii 'dè có ji Jézù, máa, «Ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ta ndâ mbe tala có mì ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà ta o 'dáá gí kú kònò go, ta bà 'deke tí ndú ji Mbírì, káa ndâ mbe tala có mì lo kú zò i, ndú delè kú njù ngo.»

³⁴ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Yo kú koṛo có máa ndâ wiri bândò bà ko niì kú kònò go ta o tí nó náa nambe ndú tí nó mbe kú kò niì nó kuu ta ndú? ³⁵ Káa ri bà je nambe ndú mbe kú kò niì nó 'do tí ndú ká kèjì; wéléjí, ñinò bà gii dù a ri bà 'bità bà kònò go mi ndú.»

³⁶ Jézù gii lòkò'bò 'bí có ji ndâ 'duù tí nó káká'i máa, «'Bí 'duù jé mbe yaka gbí ngú bòngò mì wó tacó bà cu ta ɾo ká gbí ká zì bòngò wálá. Yí má bàkà éno, yí bà yaka gbí ngú bòngò mì wó gí, káa ndâ ngú bòngò ta ká ñinó bà te banga 'vii wálá. ³⁷ 'Bí 'duù delè jé mbe fuu pe ngú cù mí gbí ká káɾà ñinò náa gbí wuuku gí nó wálá. Tacó yí má bàkà éno, pe ngú cù bà ba ta káɾà gí. Bìndi yí bà bè gbí ndâ pe ta káɾà só gí. ³⁸ À kú fuu pe ngú cù ta o 'dáá gí ká mí gbí kpo kára. ³⁹ 'Bí 'duù ta go bà njù lí pe tí wó gí tàkò go pe nó wálá, tacó a go pe ká nìkì có tí lí pe.»

6

Ndâ mbe tala có mì Jézù kpaɾaka muu cù ta ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà

¹ Ta 'bí ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà gbaànjé, si Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kú ndii ta nó ta ndi gbí ndâ njí, ndâ mbe tala có mì wó gii dù kú nó ta bà kpaɾaka muu cù kú toɾo gí nje ndú tí 'veè. ² Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdèyà mâ gii ñò ndú tí, ndú gii 'vee ndú máa, «Yo kú bàkà i ñinó náa à me yí lá nó ta ri bà wotí gbí tàkì mì ndoo tacó yè?»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú á muu ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo jé 'di có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri gítí ña i tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba bàkà dígísèé si ndú ta ndâ 'duù mì wó ta go tí ndú nó lá? ⁴ Có tí nó máa, yí gii ri gí tà'i 'bá-Mbíri, yí gii te i-zó-zò tí nó náa à ci ji Mbíri nó, yí mâ gii zò gí, yí gii te sè ji ndâ 'duù mì wó, ndú delè gii zò gí. Káa à má gbí tàkì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà, ndâ cèè 'duù zò i-zó-zò tí nó náa à ci ji Mbíri nó lá. À káa ndâ bu-Mbíri ká kú zò.» ⁵ Káa Jézù gii yee nje có mì wó ji ndú máa, «'Viì-mì-'Dakò a mbe tí ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà.»

Jézù 'vala 'bí 'dakò ta 'bì wó pizoo gí

⁶ Ta 'bí ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà á bìndi ñinò, Jézù gii ya gí bândò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri. Bìndi yí gii ri gí tà'i kú nìbà i ji ndâ 'duù si 'bí 'dakò ta 'bí wó ñinó gbí kù'bì nó pizoo gí kú gbí òkò tí ndâ 'duù ká. ⁷ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ mbe nìbà tàkì mì ndú gii dù jé kú zeke Jézù, máa yí má 'vala 'dakò tí nó ta ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà gí, wàa ndâ yí 'ví 'de nderè bà kpi ngbàngà tí wó. ⁸ Káa Jézù gii 'di gbí ña bà koṛo có mì ndú nó gí. Tacó éno, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó ta 'bì wó pizoo gí nó máa, «A gí yaà! Co ya gí bà ɾò tíyò á kùɾo ndâ 'duù.»

'Dakò tí nó mâ gii co gí kùɾo ndâ 'duù go có mì Jézù nó gí, ⁹ Jézù gii 'vee ndú máa, «Tàkì mì ndoo ùnje ji ndoo a i gítí bà bàkà i ngàyi 'do gbí òkò tí ndâ bà bàkà tó i ta bà bàkà vò i ta ri bà wotí? Káa à má 'do gbí òkò tí ndâ bà 'vala ku ta ba zi ku, à nìkì a ngàyi?» ¹⁰ Yí bà-i-nò gii zeke'o jèlè to, bìndi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó ta 'bì wó pizoo gí nó máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» 'Dakò tí nó mâ gii ya'va gbí 'bì wò, 'bì wó gii gí nìkì maa gí.

¹¹ Sè bà ba ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii dù ká njí'dí ta sé bà ñò ña i tí nó, bìndi ndú gii toko có tacó bà pà kèjì gítí ña i ñinó náa ndâ yí 'ví bàkà ta Jézù nò.

Jézù ɾuka ndâ tú mì wó muu'bì-nje só

¹² Ta 'bí ri gbaànjé gbí òkò ndâ sili tí no, Jézù gii co ya gí pí gú tacó bà 'deke tí wó ji Mbíri. Yí gii dù pí gú ká kú 'deke tí wó ji Mbíri ta bèbìlì tí nó too yé gí. ¹³ Yé mâ gii too gí, yí gii kili ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii ɾuka ndâ 'duù muu'bì-nje só 'do gbí òkò tí ndú, bìndi yí gii kpi ɾè mí muu ndú máa ndú a ndâ tú mì yì. ¹⁴ Ñinó a ɾè ndâ 'duù tí nó náa Jézù ɾuka ndú tí ndâ tú mì wó nó ká nò: ndâ Sìmonè tí nó náa yí

kpì Piyétòrò mítí wó nó, ta ná'vindí wó Àndèréyà, gii je Jákòmò, gii je Jòvànì, gii je Filípò, gii je Bàràtòlòméyò, ¹⁵ gii je Mátéyò, gii je Tòmázò, gii je Jákòmò tí nó tí 'viì mì Àliféyò, gii je Sìmónè tí nó ta 'bí rẹ wó a Tó-'viì-'bá nó, ¹⁶ gii je Júdá tí nó tí 'viì mì Jákòmò nó, gii je Júdá Ìsikàriyótè tí nó mbe gii cu gòmbò tí wó nò.

Ndâ 'duù me mbè kaa ya gí tàkò Jézù

¹⁷ Jézù má gii yaaka ta ndâ 'duù tí nó muu'bi-nje só náa yí bàkà ndú tí ndâ tú mì wó nó 'do pí gú gí tàbù to gí, ndú gii 'de ndâ mbe tala có mì wó, ta ndâ 'duù me mbè mbe kaa kù ya gí tàkò ndú kili kù ùndi ndú pí 'bí kpáká'và to. Ndâ 'duù ta o tí nó gii 'do gbí ndâ to Jùdéyà 'dáá gí. Ndâ mbe gii 'do Jèrùzàlémè, ta ndâ mbe gii 'do yì ngo gbí ndâ to Tírò ta Sìdónì. ¹⁸ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú kaa ya tacó bà 'di ndâ có mì Jézù, kaa ndâ 'duù ñinó ta nò'o tí ndú nó, kaa ya tacó wàa yí 'ví 'vala ndâ yì. Ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbì-muu ndú nó ya tacó wàa yí 'ví mòkò ndâ i tí nó 'do gbí muu ndâ yì gí. ¹⁹ Ndâ mbè 'duù tí nó 'dáá gí kù kùkù to tacó bà tee 'bi ndú mítí wó, tacó wotí bà 'vala ndâ 'duù tí nó mbe kù co 'do gbí diì wó nó kù 'vala ndú.

Jézù nìbà i ji ndâ 'duù

²⁰ Jézù gii zeke'o tí ndâ mbe tala có mì wó ngbóó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo tí ndâ mbe yé, a ndâ mbe tó pá, tacó 'bá mì Mbíri tí gba a i mì yo.

²¹ «Yo tí ndâ mbe kù kòkò go, a ndâ mbe tó pá; tacó yì yo bà yè gí.

«Yo tí ndâ mbe kù wa gbí, a ndâ mbe tó pá; tacó yo kèjì gí bà ño 'dì.

²² «À tí yo a tó pá ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù sogo yo, ndú má kù mò yo 'do tí ndú gí ndi, ta bà 'dè ndâ có ñónókó gítí yo, ta bà volo rẹ yo, á muu 'Viì-mi-'Dakò.

²³ Yo 'ví dù ru ta líkí'o ta o tí nó náa ndú má kù bàkà ndâ i tí nó mítí yo nò, tacó gbolò mboo tàkò ndâ i tí nó kù ù ndi yo gbíri, tacó ndâ ká gù ndú dígísèé kù mèkè'i tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ká éno.

²⁴ «Káa yo tí ndâ mbe kù tee njembí yo kpónó ká mítí ndâ kpo-kpò i mì yo á muu to tí nó bà ñò mítí yo, tacó yo 'de bà tó i ñindi yo cee gí.

²⁵ «Yo tí ndâ mbe kù da nó gbí i-zò-zò kpónó bà ñò mítí yo, tacó yo kèjì gí bà zò go.

«Yo tí ndâ mbe kù ño 'dì ta yéni kpónó bà ñò mítí yo, tacó yo bà gii tùgàzù ta ngo-ro tà ro yo.

²⁶ «Yo tí ndâ 'duù tí nó náa ndâ 'duù 'dáá gí kù là tà ro yo kpónó nó bà ñò mítí yo, tacó ñinó a gbèe ña i tí nó dígísèé náa ndâ ká gù yo kù me ta ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri.

Zè ndâ ku'di tí lo nìkì maa

²⁷ «Káa ye kù 'dè có ji yo tí ndâ mbe kù 'di có mì ye kpónó nó máa, yo 'ví zè ndâ ku'di tí yo nìkì maa, yo 'ví bàkà tó i ji ndâ mbe kù sogo yo. ²⁸ Yo 'ví kùya 'dè ngo cù mítí ndâ mbe kù see yo. Wàa yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbíri tacó tí ndâ mbe kù mèkè'i tí yo.

²⁹ «'Bí 'duù má gbí gbí tù lo gbaànjé, wò 'ví 'visi kè'bí ji yí wàa yí 'ví gbí gí tàkò ñinó náa yí gbí nò kpèkù. 'Duù má ja wòkò bongo mì lo 'do tí lo gí, wò 'ví ja ndò ñinó gbímbí lo nó ji yí gí tàkò. ³⁰ 'Duù má yù i 'do tí lo, wò 'ví zì 'do tí wó lá. 'Duù má aaka i 'do 'bi lo, wò 'ví je ndi i tí nó 'do mì wó káká'i lá. ³¹ Wò 'ví bàkà ta ndâ 'duù káa ña i tí nó ta go tí lo máa ndú 'ví bàkà ta wò nò.

³² «Yo má zè tí tó jé káa ndâ 'duù tí nó mbe zè yo tí tó nó, yo bà 'de gbí a yè? Tacó à kpèti káa ndâ 'duù tí nó mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndú kú bàkà nambeè ji ndâ mbe bàkà nambeè á ji ndú. ³³ Yo má bàkà tó i ká ji ndâ mbe bàkà tó i ji yo, nderè bà bàkà tó i mì Mbíri ji yo 'ví dù a yè? À kpèti káa ndâ mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndú kú bàkà tó i gbí òkò tí ndú. ³⁴ Yo má wùù i ká ta ndâ 'duù tí nó náa yo kú koṛo có máa ndú bà dele ndí ji yo gí nó, Mbíri 'ví bàkà nambeè ji yo gbí kà có yè? Nìnò me gbèe ṛa i tí nó náa ndâ 'duù tí nó mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kú bàkà nó lá? ³⁵ Yo zè ndâ ku'di tí yo nìkì maa, yo 'ví bàkà tó i ji ndú. Yo 'ví bàkà tó i ji 'duù ta bà koṛo có máa, a má taabé yí 'ví tù 'bì wó ji yo nò lá. Yo má bàkà go ndâ có mì ye nò gí, Mbíri bà bàkà tó i ji yo me gbolò, yo delè bà dù tí ndâ 'dóó 'viù mì Mbíri á ngéé gbíri, tacó yí kú bàkà nambeè ji ndâ 'duù nìnó mbe nò nambeè ni lá nó, ta ndâ vò 'duù. ³⁶ Yo nò yè ṛo ndâ 'duù, tacó Bu yo tí Mbíri a mbe nò yè ṛo ndâ 'duù.

Có gítí bà 'viiki ndâ 'bí ka tí

³⁷ «Yo 'viiki ndâ 'duù lá, tacó wàa Mbíri 'ví 'viiki ta yo lá. Yo o gítí bà waa có mítí ndâ 'duù lá, tacó wàa Mbíri 'ví waa ta có mítí yo lá. Yo si có gítí ndâ mbe bàkà vò i ji yo mí to, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i nìndi yo. ³⁸ Yo je i ji ndâ 'duù, yo má je i ji ndâ 'duù, Mbíri bà bàkà a cénjênjè mí tì ká'i bà je ta i ji yo, yí gii sene , ngo ṛo máa yee to gí, yí bà gii je ji yo. Tacó Mbíri bà 'viù i ji wò ká ta gbèe ká'i tí nó náa wò 'viù ta i ji 'bí ka lo, nò.»

³⁹ Jézù gii 'vee ndú gbí lòkó'bò máa, «Mbe sú ṛo má ja 'bí ka wó mbe sú ṛo, ndú bà 'va tí ndú ta yí gbí guù wálá? ⁴⁰ Mbe tala i nò i ndii mbe kú nìbà i ji yí lá. Káa mbe nìbà i ji 'duù má yù yí ngbóó gí, 'bè gbí ṛa i mì ndú wálá.

⁴¹ «Nji ngoò má kuu ta ṛo lo, wò bà me ta bà nò léé njú to a tà ṛo 'bí nambe lo ée? ⁴² Wò bà 'dè nje lo tacó bà 'dè có ji nambe lo máa yí yèè dè gí mì lo wàa wò 'ví òlò njú to 'do tà ṛo wó, 'do kòtí 'di, ta nji ngoò á tà ṛo lo, ndi lo bô mbe là ngo mè tí ka wó si nìndi wó mítí wó? À má éno, pà 'bí 'duù, wàa yí má òlò nji ngoò 'do tà ṛo lo gí, wò 'ví gii òlò njú to 'do tà ṛo 'bí ka lo.

⁴³ «Mú mbe jì'vi lá jé ṛi vò ndo mú lá. Mú mbe jì'vi gí delè jé ṛi tó ndo mú lá. ⁴⁴ Tacó à kú nò ṛa mú ni ká mítí ndo wó. À jé ṛuka ndo bàà 'do tà mú kperè lá. À delè jé ṛuka ndo mbiigá 'do tà mú ga'dí lá. ⁴⁵ Tó 'duù kú bàkà káa ndâ tó i tí nó mbe yè yí wó géjé-géjé gí. Vò 'duù delè kú bàkà káa ndâ vò có tí nó mbe yè yí wó díí gí. Tacó nje 'duù kú 'dè có ká gítí ṛa i nìnó á gbí yí 'duù tí nó nò.

Ṛa ndâ mbe gèè 'bá sósò'ò

⁴⁶ «Yo kú 'dè có máa ye a Mbe tí yo tacó yè, káa yo 'di có mì ye lá? ⁴⁷ Ye kpónó bà túbà tí ṛa 'duù nìnó mbe gí gí mì ye, yí gii 'di ndâ có mì ye, bìndi yí gii bàkà go ndâ có tí nó náa ye 'dè ji yí nó, nò. ⁴⁸ Ṛa 'duù tí nó go mbe gèè 'bá nìnó mbe duu guù ndâ kpalà 'bá mì wó ngé mīri 'bì wó gí. Ngo gii ò có tàkò 'bá tí nó, káa 'bá tí nó gii ṛò ká ngìkì tìyò, tacó à gèè me tí i-'dì lá. ⁴⁹ Káa 'duù nìnó mbe 'di ndâ có mì ye, káa yí bàkà go ndú lá, go 'duù mbe duu ta ndâ kpalà 'bá mì wó coko'do-cókó'dó. Ngo má gii ò có tàkò 'bá tí nó, à gii 'va tí to, si gbèe kpalà mí yaà lá.»

7

Jézù 'vala bòò mì 'bí Ròmàno tí kùro ndâ àsikéri

¹ Jézù má gii cee ta bà 'dè ndâ có tí nó nje wó nó ji ndâ 'duù 'dáá gí, yí gii nje nó ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù. ² Má gii zeke'o, 'bí 'dakò tí 'duù Rómà, tí kùro ndâ àsikéri zi'duù-vò, náa kpóló-kpolo bòò mì wó ta nò'o tí wó náa yí kú ù káa ndi sè o mì wó, ³ má gii 'di có tí Jézù, yí gii tuu ndâ 'bí kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà, máa ndú ya

gí bà tè'é tí Jézù máa yí gí gí bà 'vala bòò mì yì. ⁴ Ndâ kpo 'duù tí nò gí ya gí mì Jézù, ndú mâ gí 'dè có tí nò náa kùro ndâ àsikéřì tí nò tuu ta ndú nó jì yí gí, ndú gí 'deke tí ndú jì yí ta wotí tí máa, «'Dakò tí nò 'vii tí ɲa 'duù ɲinó náa wò 'ví koni yí nó ngé ma. ⁵ Tacó yí bàkà nambeè jì ndâ 'duù mì ndoo ngé. À delè a yí ká bì bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbířì tí nò kpónó á tíyò nó jì ndoo.»

⁶ Jézù mâ gí 'di có mì ndâ kpo 'duù tí nò, ndú gí ɲè nó ta ndú kù ya gí 'bá mì kùro ndâ àsikéřì tí nò. Ndú mâ gí dooko gí 'bá mì kùro ndâ àsikéřì tí nò gí, ndú gí 'dè ndâ 'bí kómbe kùro ndâ àsikéřì tí nò náa yí tuu ndú máa, ndú ya gí bà 'dè có jì kpo 'duù tí nò tí Jézù nò máa, «Mbe tí ye, yeeke tí lo ta bà gí gí 'bá mì ye lá, tacó ye 'vii tí 'duù ɲinó náa wò 'ví ɹì gí tà'i mì ye nó lá, ⁷ tacó éno, ye gbì gbí njembí ye tacó bà ya gí mì lo lá. 'Dè káa có ta nje lo wàa bòò mì ye bà 'vala gí. ⁸ Tacó ye delè a 'duù ta ndâ kpo-kpò 'duù kuu kùro ye, ye delè a gbolò 'duù kùro ndâ àsikéřì, náa ye má tè'é tí àsikéřì, yí kù gí gí tà é mì ye. Ye delè má je nó jì àsikéřì, yí kù ya ta nó tí nò. Ye má 'dè có jì bòò mì ye máa yí bàkà i ɲinó, yí kù bàkà .»

⁹ Jézù mâ gí 'di có tí nò náa 'dakò tí nò tuu ta ndâ 'duù jì yí nò, nje wó gí 'dèè gí. Bìndi yí gí 'visì tí wó gítí ndâ 'duù tí nò méé-me-mè mbe kù ɹu ndi wó nó, yí gí 'dè có jì ndú máa, «À kpétí ká 'do gbí òkò tí ndâ Ìzìriyèlì, ye jé 'dé 'bí 'duù gbaànjé mbe tee njembí wó mítí Mbířì á go i mì 'dakò tí nò lá!» ¹⁰ Ndâ 'dakò tí nò náa kùro ndâ àsikéřì tí nò tuu ndú jì Jézù nó mâ gí delè ndi ndú gí 'bá, ndú gí 'de bòò mì wó a gí yaà 'do gbí nò'o gí.

Jézù 'vala 'vii mì 'bí nawù ku

¹¹ Jézù bàkà me gbolò o bìndi bà 'vala bòò mì kùro ndâ àsikéřì tí nò lá, bìndi ndú gí ɲè nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do Kàpàrànáwùmù kù ya gí gbí gbata Nàyìni. Ndâ 'duù me mbè gí ki 'do gbí gbata Kàpàrànáwùmù kù ko ndú. ¹² Ndú mâ gí dooko gí njekejì ndugù bà ɹì gí gbí gbata Nàyìni gí, ndú gí 'de ndâ 'duù kù te ku 'bí 'dakò 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya gí bà duu yí. 'Dakò tí nò mbe cì nò a gbèe 'vii mì nawu wó, káa nawu wó delè a nawù ku. Ndâ 'duù gí ki 'do gbí gbata kí-ki kù ko tàkò ku ta ndâ niì tí nò. ¹³ Mbe tí ndoo mâ gí ɲò nawu 'dakò tí nò mbe cì nò, yè ɹo wó gí bàkà yí ngé ndii gí. Yí bà-i-nò gí 'dè có jì niì tí nò màa, «Wa gbí lá.» ¹⁴ Bìndi yí bà-i-nò gí ba to co gbí òkò tí ndâ 'duù ya gí mì ndâ 'duù tí nò mbe kù te ku nó, bìndi yí gí tee 'bí wò mítí mbà tí nò náa ndâ 'duù kù te ta ku nó. Ndâ 'duù tí nò mbe kù te ku nó mâ gí ɹò tíyò gí, Jézù gí 'dè có jì 'dakò tí nò mbe cì gí nò, máa, «Ye kù 'dè có jì wò máa, wò a gí yaà, ndí lo 'vii-'dakò.» ¹⁵ 'Dakò tí nò gí a kù ki tí wó to, bìndi yí gí 'bità bà 'dè có, bìndi Jézù gí je yí jì nawu wó.

¹⁶ Gúku bà-i-nò gí bàkà ndâ 'duù 'dáá gí ngé ndii gí. Bìndi ndú gí 'bità bà ùlù Mbířì máa, «Gbolò mbe 'dòkò có mì Mbířì co mí gbí òkò tí ze gí! Mbířì co wiřì gí mì ndâ 'duù mì wó gí.» ¹⁷ Tàwo có tí nò gí ya cee 'bá Jùdéyà, ta sè ndâ 'bí to ɲinó dè-dè nó 'dáá gí.

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù 'vee Jézù

¹⁸ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mâ gí ya gí bà dítà ndâ i tí nó 'dáá náa Jézù bàkà nó jì Jòvànì, Jòvànì gí ɹuka ndâ 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú, ¹⁹ bìndi yí gí tuu ndú, máa ndú ya gí bà 'vee Mbe tí ndoo máa, «Wò a 'duù tí nó náa Jòvànì 'dè có táánò máa yí kèjì nó wèè, ze ùndi 'duù tí nó?»

²⁰ Ndâ 'duù mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó mâ gí yee mí Jézù, ndú gí 'dè có jì yí máa, «À tuu ze a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù, máa, ze gí gí bà 'vee wò, máa, «Wò a 'duù tí nó náa à máa wò kèjì nó, wèè, 'duù tí nó ká kpòò kèjì?» »

²¹ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó gí yee mì Jézù ta o tí nó si yí kuu gbí nètè bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o mì ndú, ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta bà njaanga ɹo ndâ mbe sú ɹo. ²² Ndú mâ gí 'vanda ndi có tí nó náa mbe

nìbà i ji ndú tuu ta ndú nó, ji Jézù, Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà dìtá ndâ i ñìnó náa yo ñò ta ɾo yo nó, ta ndâ có ñìnó náa yo 'di ta tú yo nó ji Jòvànì: ndâ 'duù tí nó táánò tí ndâ mbe sú ɾo nó kpónó kù zeke'o, ndâ 'duù tí nó ta kò ndú mbe gbele've gí nó kù nò nó kútí ndâ mbe cì kpónó ɾo gí, ndâ mbe sú tú kù 'di có, ndâ 'duù ñìnó mbe cì gí nó kù a gí yaà, à kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì ji ndâ mbe yê. ²³ Káa yo 'ví 'dè có ji yí máa, 'duù ñìnó mbe me kpùkì-kpùkì gítí bà ùnje gítí ye lá nó a gbolò mbe tó pá.»

²⁴ Ndâ 'duù mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó mâ giì njè nó gí, Jézù giì 'bità bà 'vee ndâ mbè 'duù tí nó mbe tì mí mì wó nó gítí Jòvànì, máa, «Yo táánò kù kaa 'do gbí ndâ gbata ya gí gbí kángáá nga ngoò gí bà ñò a yè? Gí bà ñò nji ngba náa pípiri kù pì yí mò éno, mò ézô? ²⁵ Yo kaa ya gí bà ñò a yè? Gí bà ñò 'bí 'dakò mbe zaa ta ndâ banga bongo? Ndâ mbe kù zaa ta ndâ banga bongo kù dù a i 'bá mì ndâ kpo-kpò gba! ²⁶ Káa 'dóó i tí nó náa yo kaa ya gí bà ñò nó a ña yè? Gí bà ñò mbe 'dòkò có mì Mbírì? Ñìnò a nderè bà ya yo ká nò. Káa 'duù tí nó me gbolò ndii mbe 'dòkò có mì Mbírì gí. ²⁷ 'Dakò tí nó a 'duù tí nó náa a cu có gítí wó mì gbí wáràgà mì Mbírì máa, Mbírì máa, «Nògí! Ye kèjì gí bà tuu tú mì ye gí kùro lo, gí bà 'viindi kpokèjì tacó tí lo,» nò. ²⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, 'bí 'duù náa a niì ká jò yí mbe me gbolò ndii Jòvànì muu to tí nó wálá. Káa kpèti ká éno, cèe táangbà 'duù sínò gbí òkò tí ndâ bòò-gba mì Mbírì me gbolò ndii yí gí.»

²⁹ Ndâ cèe 'duù 'dáá gí, ta ndâ mbe kili i-mírì mâ giì 'di ndâ có tí nó náa Jézù 'dè gítí Jòvànì nó, ndú giì ùnje gítí có mì Mbírì gí, bìndi Jòvànì giì caka tí ndú gí. ³⁰ Káa à káa ndâ mbe kpòlò tí tàkù, ta ndâ kpo-kpò mbe 'dí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà ká giì kpò có tí nó náa Mbírì 'dè ji ndú nó ta bà biya bá caka tí ndú mì Jòvànì gí.

³¹ Káa Jézù giì 'vee ndâ mbè 'duù tí nó máa, «À má éno, ye kpónó 'ví 'vii ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó míti yè? Ndú bà dù go ña yè? ³² Ndú go ndâ 'vii mbe kili ta bà muu ndú tende-tende mí gbí dùpì kù ñò 'dì. Bìndi ndâ 'bí 'duù giì dù á bàndò mì ndú giì yuu nje ndú ji ndâ 'bí ka ndú máa, «Ze cè cè bà ko niì ji yo, káa yo dù ɾu lá! Ze giì cè cè ku ji yo, káa yo wa gbí lá!» ³³ Tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò gí gí to nò, yí táánò me mbe zò i lá, yí delè me mbe njù pe lá. Káa nje yo táánò giì dù gítí wó máa, a i ká gbí muu wó! ³⁴ Káa 'Vii-mì-'Dakò giì gí kù zò i, ta bà njù pe, káa yo giì 'visì nje yo máa, «Nò káa ña 'dakò tí nó gi! Yí a mbe gàmàtá, tí vò mbe njù pe, tí kómbe ndâ mbe kili i-mírì ta ndâ i-tà-zùkùmèè!» ³⁵ Kpèti ká éno, à káa ndâ mbe ùnje gítí éno máa, Mbírì a mbe 'di gbí-o, ká bà 'dè yúcó.»

Simónè te wìri mítí Jézù

³⁶ Ta o tí nó, 'bí mbe kpòlò tí tàkù mì ndâ Jùdèyà giì tè'é tí Jézù gítí i-zó-zò á 'bá mì wó. Káa si ndú kù zò i, ³⁷ 'bí niì náa ɾè wó volo ta ba bàkà vò i gí mâ giì 'di có tí Jézù, yí giì ɾì gí tàkò ndú tà'i ta pò bàà gbí ká'i-bàà náa à kɾì 'do tí díí, si ndú kù zò i. ³⁸ Yí giì ɾò tíyò á seè kò Jézù náa yí paɾaka gí ndii nó, kù wa gbí ta bà 'dù ngo-ɾo wó mítí ndâ kò Jézù. Bìndi yí giì kucuku muungbó wó mí to, yí giì toɾo ngo-ɾo wó nò 'do tí ndâ kò Jézù ta se muu wó. Bìndi yí giì no tí ndâ kpázà kò Jézù ta nje wó, yí giì yee pò bàà mítí. ³⁹ 'Dakò tí nó tí mbe kpòlò tí tàkù mì ndâ Jùdèyà náa Jézù kù zò i á 'bá mì wó nó mâ giì ñò ña i tí nó náa vò niì tí nó kù bàkà ta Jézù nò, yí giì 'bità bà koɾo có máa, «'Dakò tí nó kùtáá má dú káa mbe 'dòkò có mì Mbírì, yí bà ñò ña vò niì tí nó mbe kù gbala yí nó ni gí.»

⁴⁰ Káa Jézù giì 'dè có a i ji mbe kpòlò tí tàkù mì ndâ Jùdèyà tí nó, ta ɾè wó a Simónè, náa ndú kù zò i 'bá mì wó nó máa, «'Bí có kuu mì ye tacó bà 'dè ji wò, Simónè.»

Káa Simónè giì 'visì có ji Jézù máa, «'Dè có mì lo, Mbe nìbà i.»

⁴¹ Jézù bà-i-nò giì lòkò'bò có ji Simónè máa, «'Bí 'dakò dígísèé tí mbe da i giì 'vii cù ji ndâ 'bí 'dakò sósò'ò, máa ndú má bàkà gí, wàa ndú 'ví dele ndí ji yì. Yí 'vii ji

'bí 'duù a jú-kèè zi'duù-gbaànjé. Yí gii 'vii ji 'bí a jú-kèè vô. ⁴² Káa bà dele ndi cù tí nò ji mbe gii kpó ndâ 'dakò tí nò sósò'ò nó gí. Mbe cù tí nò mâ gii ònò, yí gii 'dè có ji ndú, máa yí si có gítí ndú mí to gí. Wò koṛo có máa, a tàkòcò 'di gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nò sósò'ò nò káa bà peteke gítí mbe cù tí nò ndii ka wó gí?»

⁴³ Káa Simónè gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye koṛo có máa, tàkòcò 'dakò tí nó ta jú-kèè cù muu wó zi'duù-gbaànjé nò.»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji Simónè máa, «Cò mí lo dú.» ⁴⁴ Jézù bà-i-nò gii 'visì tí wó gítí nù tí nò mbe yee pó bàà mítí kò wó si ndú kù zò i nò. Bìndi yí gii 'vee Simónè máa, «Wò ònò nù tí nó gí, Simónè? Ye a wiṛi 'bá mí lo, káa wò je ngo ji ye tacó bà caka kò ye go i gbí tàkii mí ndoo tí ndâ Jùdèyà lá. Káa nù tí nó ká gii 'dù ngo-ṛo wó mítí ndâ kpázà kò ye, bìndi yí gii toṛo ta se muu wó. ⁴⁵ Wò te wiṛi mítí ye ta bà òlò gbí tù ye go i gbí tàkii mí ndoo tí ndâ Jùdèyà lá, káa 'do tí o bà ṛi ye gí tà'i bà-i-nò, nù tí nó ká kpécè kuu gbí nèté bà no tí ndâ kpázà kò ye ta nje wó. ⁴⁶ Ye gí gí 'bá mí lo, káa wò toṛo bàà mítí muu ye go i gbí tàkii mí ndoo tí ndâ Jùdèyà lá, káa a nù tí nó ká gii toṛo pó bàà mítí ndâ kpázà kò ye. ⁴⁷ À má éno, ònò a nderè có tí nó náa ye 'dè ta có ji wò éno máa, Mbíṛi je à-cee-gí ji yí gítí ndâ vò i mí wó mbe me mbè nó gí nó ká nò, tacó yí tee njembí wó mítí Mbíṛi ngé ma. Wò má zò 'bò gí mí ka lo, ka lo 'ví zò 'bò gí mí lo. Má éno, nù tí nó zè Mbíṛi nìkì ta njembí wó gbaànjé tacó Mbíṛi je à-cee-gí ji yí á gítí ndâ vò i mí wó mbe ògbù ngé ndii gí nó gí.» ⁴⁸ Jézù mâ gii 'dè có ji Simónè cee gí, yí gii 'dè có ji nù tí nó máa, «À je à-cee-gí gítí ndâ vò i mí lo gí.»

⁴⁹ Ndâ 'bí 'duù tí nó mbe kù zò i ta ndú nó mâ gii 'di có tí nó, ndú gii 'bità bà 'vee 've gbí òkò tí ndú máa, «À tà nó a 'di ká nó, náa yí kù je à-cee-gí gítí ndâ vò i mí ndâ 'duù nó?»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'dè có ji nù tí nó máa, «Bà tee njembí lo mítí Mbíṛi 'vala wò gí. Ya nìkì maa.»

8

Ndâ nù mbe kù ko tàkò Jézù

¹ Jézù gii 'bità bà nò ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíṛi tí gba ji ndâ 'duù cee to 'dáá gí. À ta o tí nó kù ko tàkò wó gbí ndâ nó tí nó a ndâ 'duù tí nó muu'bì-nje só náa yí bàkà ndú tí ndâ tú mí wó nó, ² gii je ndâ 'bí nù náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu ndú, ta ndâ 'bí náa yí 'vala ndú 'do gbí ndâ 'bí ṛa tende nò'o, go Màríyà Màdèlénà náa yí mòkò ndâ i vô-nje só 'do gbí muu wó, ³ gii je Jòwánà tí nù mí 'bí 'dakò ta ṛè wó a Cúzá tí mbe kù kpolo tí ndâ i-'bá mí Èródè 'dáá gí, gii je Sùzánà, ta ndâ 'bí nù me mbè náa à nì ṛè ndú lá. Ndâ nù tí nó ká kù ko nje ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mí wó ta ndâ 'dóó i-zó-zò mí ndú.

Jézù lòkò'bò có gítí mbe va ṛa

⁴ Ta o tí nó, ndâ 'duù gii ki 'do gbí ndâ gbata 'dáá kpùkù ya gí mí Jézù. Jézù mâ gii ònò ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa gí gí mí wó nó, yí gii lòkò'bò có ji ndú, máa, ⁵ «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà va ṛa gbí nji mí wó. Káa ta o tí nó si yí kù va ṛa nó, ndâ 'bí nji ṛa gii 'vaka tí ta ndi tí kpokèjì. Ndâ mbe co ta nó gii 'dò gbí ndú baṛaka gí. Bìndi ndâ nuù gii ṛuka sè ndâ ònò mbe 'vala 'do gbí bà 'dò gbí ndú mí ndâ 'duù gí nó 'dáá gí. ⁶ Ndâ 'bí nji ṛa gii 'vaka tí ta ndi pí ndâ díí mbe do cukpu-cùkpù ta gbí nji. Síí ndú mâ gii yee gí sè, ndú gii mii gí, tacó to ṛo díí tacó bà bàkà gùlúsù'o ji tèè ndú wálá. ⁷ Ndâ 'bí nji ṛa gii 'vaka tí ta ndâ bè kpeṛè. Ndú gii kù gí, káa ndâ bè kpeṛè tí nó gii gèè bè 'buuku ta muu ndú gí. ⁸ Ndâ 'bí nji ṛa gii 'vaka tí bà banga zì to. Ndú mâ gii kù gí, ndú gii jò ta muu ndú gbe-gbè, gbe-gbè éno.»

Jézù mâ gii lòkò'bò có tí nó cee gí, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «'Duù ta tù bà 'di có kuu tí muu wó, yí 'ví 'di có!»

Nderè bà 'dè có mì Jézù gbí lòkò'bò

⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí gítí gbí lòkò'bò tí nò náa yí 'dè gítí mbe va ña nò. ¹⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú máa, «Mbírì je muu tacó bà 'di gbí ngiì gítí bà dù yí tí gba jì yo gí, káa sè ndâ 'bí 'duù bà 'di ká gbí lòkò'bò, tacó wàa, Ndú kpèti má zeke i, ndú 'ví ñò i tí nò náa ndú kù zeke nò ni lá; ndú kpèti má 'di kòcò, ndú 'ví 'di gbí có tí nò náa ndú 'di nò lá.»

Jézù 'dè gbí bà lòkò'bò có gítí mbe va ña

¹¹ Jézù giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ñinó a gbí lòkò'bò tí nó gítí mbe va ña nó ká nò: Njì ña tí nò a có mì Mbírì. ¹² Ndâ ñinó mbe 'vaka tí tí kpokèjì nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì Mbírì, káa Gba-vò-i giì volo muu ndú 'do tí bà ùnje gítí ndâ có tí nò gí, tacó wàa Mbírì 'ví 'vala ndú lá. ¹³ Ndâ njì ña ñinó mbe 'vaka tí ta pí ndâ díí nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbírì ta líkí'o tí ndú, káa có tí nò dù gbí njembí ndú lá. Ndú ùnje gítí có tí nò ká ta lambu o, 'bí i má giì tala ndú, ndú giì solo sili ndú gí. ¹⁴ Ndâ njì ña ñinó mbe 'vaka tí gbí ndâ bè kpeṛè nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbírì, káa ñó ɾo ndâ kpo-kpò i, ta líkí ndâ i muu to tí nó, ta kpùrù-kpùrù njembí gítí ndâ i muu to tí nó, giì si o jì ndú gítí bà 'de i 'do gbí ndâ có mì Mbírì náa ndú 'di nò lá. ¹⁵ Ndâ njì ña ñinó mbe 'vaka tí gbí banga zì to nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbírì, bìndi ndú giì kpolo tí có tí nò ta tó njembí kácá-kácá ta tìrì gbí wálá, ndú te kpomu gítí yee tí o tí nó náa ndú giì bàkà go có tí nò gí.»

À kù òlò wu ta 'dí'di'o tacó bà ñò ngba'o

¹⁶ «'Bí 'duù jé mbe tù wu ta kùpò ya tí gí tà'i mì wó ta bèbilì, bìndi yí giì 'bu i mí ɾo ngba wu tí nò wálá. Mbe bàkà ña i tí nó jé wálá. À kù òlò wu ta o 'dáá gí ká mítí bàndò ñinó náa 'duù bà ñò tà'i 'dáá gí. ¹⁷ Ndâ i ñinó náa a nguù ndú nó dù gbí kùrù tí ká lá. Ndâ có gbí ngàngbùùtù delè 'dáá gí bà 'vanda ká 'vanda gí sè. ¹⁸ À má éno, yo 'ví sè tù yo tí kpoò. Tacó 'duù ñinó ta i kuu mì wó nó, àá bà je i jì yí me gbolò ndii ñinó náa à kuu mì wó nó gí. Káa i 'duù má wálá, à kpèti káa lambu ñinó náa yí kù koɾo có máa a kuu mì yí nó, àá bà je 'do tí wó gí.»

Ndâ 'dóó-'dòò nambe Jézù

¹⁹ Ndâ nawu Jézù ta ndâ 'dóó-'dòò nambe wó giì gí mí wó, káa ndú giì 'de kpokèjì bà ñò yí lá, tacó ndâ 'duù tì yè to gí. ²⁰ Ndâ mbe ñò ndú giì 'dè có tí ndú jì Jézù máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindi lo gí kuu sè á kázò tacó bà ñò wò.»

²¹ Káa Jézù giì 'visì có jì ndâ 'duù tí nò máa, «Ndâ nawu ye ta ndâ ná'vindi ye a ndâ mbe 'di có mì Mbírì bìndi ndú giì bàkà go có tí nò.»

Jézù ɾò gbolò pípiri mí tíyò

²² Ta 'bí o gbaànjé, Jézù giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndoo di kàpá gí tító.» Ndú bà-i-nò giì kaa ya gí gbí gbâ, bìndi ndú giì 'bí nó gí tító go có mì wó nò. ²³ Káa si ndú gbí gbâ á ɾo ngo, ɾì giì ja Jézù gí. Ndâ mbe tala có mì Jézù má giì zeke'o, ndú ñò gbolò pípiri gbo ndú mí ɾo ngo gí. Ngo kù giì gbàngà gí gbí gbâ. ²⁴ Ndú bà-i-nò giì 'bità bà gbâ Jézù, ta bà tò kù máa, «Vò i 'de ndoo gí! Ndoo dooko ta bà mù ndoo mì ngo gí, Mbe nìbà i!»

Jézù má giì ziya gí, yí giì do mítí ndâ gbolò pípiri tí nó mbe kù pí wírí-wírì, wírí-wírì nó, ta ngo tí nó mbe kù gbàngà yéngé-yéngé, yéngé-yéngé nó, máa, ndú dù ngbii. Ndâ i tí nò bà-i-nò giì dù ngbii gí, o giì ɾe déé.

²⁵ Bà ndâ i tí nò má giì cee gí, Jézù giì 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo tee njembí yo mítí ye lá tacó yè?»

Ndú gii si nje ndú nga-ngàà ta gúku, bìn̄di ndú gii 'bìt̄a bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Á tà nó a 'di, náa à kp̄et̄i káa ndâ ngo ta pípiri, káa ndú kú 'di có mì wó nó?»

Jézù mòkò ndâ i 'do gbí muu 'bí 'dakò

²⁶ Ndâ Jézù gii di kápá bìn̄di bà gb̄ur̄ungà ndú mì pípiri nò gítí 'bí wúngbó to á 'bá mì ndâ 'bí ña 'duù náa à kù nì mítí ndú a ndâ Jèràsìnì. ²⁷ Káa, à káa póó bà tee kò Jézù mì tito, ndú gii 'de tí ndú ta 'bí 'dakò ta 'bá mì ndú gbí gbata, ta ndâ i gbí muu wó. Ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò si yí kú nò ta só, ndú delè gii si yí kú 'vala ká ta ndi tà ndâ 'bá muu'dú ta cèe kòndi o.

²⁸ 'Dakò tí nò mâ gii ñò Jézù, yí gii 'va tí wó mí kùro Jézù, kú tò kú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Áá mì lo ta ye a yè, ndí lo Jézù, tí 'Viì-mì-Mbíri a ngéé gbiri? Ye kú 'deke a tí ye ji wò máa, wò waa có mítí ye lá.»

²⁹ 'Dakò tí nò p̄i ña wo tí nò tacó a Jézù ká mòkò i tí nò gbí muu wó nò máa, yí có 'do gbí muu wó gí. I tí nò 'va 'dakò tí nò mí to ta bà me mbè. Ta o tí nó náa à má tanga mítí wó gí nó, à kú da 'bò mítí kò wó, à delè kú ẹre 'bì wó ta kp̄ur̄u'vù ñi wú, káa yí kú karaka ñi wú 'do tí 'bì wó gí. Yí delè kú ki'viki gbì 'bò 'do tí kò wó gí. I tí nó má tanga gí, yí kú te yí ya tí gí gbí kángáá nga ngoò ta kpéetí wó.

³⁰ Jézù mâ gii 'vee 'dakò tí nò gítí ẹre wó, 'dakò tí nò gii 'visi có ji yí máa, «Rè ye a <Tùmèrè>.» 'Dakò tí nò 'visi ña có tí nò ji Jézù tacó a ndâ i me mbè ká kò yí. ³¹ Ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò bà-i-nò gii 'deke tí ndú ji Jézù máa, yí 'vaka ndâ yì mí gbí gùù wu lá. ³² Ndâ kàdùrùkù ta o tí nò mèe kú zò i á ta tàgbà gú gbí to tí nò; tacó ènò, ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii yù nambeè 'dò mì Jézù máa, yí si ndâ yì 'ví kaa ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí nò. Jézù mâ gii ùnje ji ndú gí, ³³ ndâ i tí nò gii kaa 'do gbí muu 'dakò tí nò ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí nò gí, ndâ kàdùrùkù tí nò gii kaa ta ngèlè ta ndâ i tí nò gbí muu ndú ya gí bà oloko gí tà ngo 'do tí ñà gángá ngo, bìn̄di ndú gii mì ta ngo gí.

³⁴ Ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù tí nò nò mâ gii ñò ña i tí nò mbe bàkà tí mítí ndâ kàdùrùkù nò, ndú gii ñè ta ngèlè ya gí bà 'dè ji ndâ 'duù gbí gbata, ta ndâ 'duù ta ndi gbí ñi. ³⁵ Ndâ 'duù gii ki ya gí bà ñò ña i-seṛè tí nò náa ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù 'dè có gítí ji ndú nò. Ndú mâ gii yee kà, ndú gii 'de 'dakò tí nò náa Jézù mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nò kú ki tí wó á kùro Jézù, tí cèe 'duù ta bongo tí wó. Bìn̄di nje ndâ 'duù gii 'dèè gí.

³⁶ Ndâ mbe ñò ndâ i tí nó mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nò ta ndâ i gbí muu wó nó ta ro ndú mâ gii ya gí bà dità ndâ i tí nò ji ndâ 'duù, ³⁷ ndâ 'duù gbí gbata mì ndâ Jèràsìnì ta ndâ 'duù ñinó ta 'bá mì ndú ta seè gbata nó gii 'deke tí ndú ji Jézù ta gúku máa, yí ñè nó 'do gbí to mì ndâ yì gí. Tacó ènò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii kaa ya gí gbí gbà, bìn̄di ndú gii dele ndi ndú gí tito.

³⁸ Káa ta o tí nó si ndâ Jézù kú bàkà nó nó, 'dakò tí nò náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nó gii ya gí mì Jézù, bìn̄di yí gii 'deke tí wó ji yí máa, yí si ndâ yì 'ví ya ta ndú. Kaa Jézù gii 'dè có ji yí máa, ³⁹ «Ya gí 'bá, wàa wò 'ví ma có ña i tí nó náa Mbiri bàkà ji wò nó ji ndâ 'duù.» 'Dakò tí nò bà-i-nò gii ya gí 'bá, bìn̄di yí gii ma có ña i tí nó náa Jézù bàkà ji yí nó cee gbí gbata 'dáá gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí ñi ta 'bí 'vinì

⁴⁰ Jézù mâ gii dele ndi wó gí Gàlilèyà, ndâ 'duù gii te w̄iri mítí wó ngé ndii gí, tacó ro ndâ 'duù ta o tí nò ká kpokèji tí wó. ⁴¹ Mâ gii zeke'o, 'bí gbolò 'duù tí kùro ndâ mbe kú kili mí bándò bà ùlù Mbiri mì ndâ Jùdèyà, ta ẹre wó a Jáyirù, gii ya gí bà zèe kò Jézù ta bà 'deke tí wó ji yí máa, ndâ yì ya ta yí gí 'bá, ⁴² wàa yí 'ví 'vala gbèe nájú yì tí 'vinì ta ndoò tí wó go muu'bi-nje só, ta sé'i tí wó, mbe kú ù káa ndi sè o mì wó.

Káa si ndâ Jáyirù kú ya gí 'bá mì wó ta Jézù, ndâ 'duù me mbè gii tí ndú 'dee gí. ⁴³ Ta o tí nò, 'bí ñi ta mbelè kú yee tí wó ta ndoò muu'bi-nje só káa yí 'de mbe 'vala

yí lá, kuu gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò. ⁴⁴ Niì tí nò mâ gii ñò Jézù, yí gii para ta kpokèjì kapí Jézù co gbí òkò tí ndâ 'duù ya gí bà zèè nje bongo tí Jézù. Bìndi mbelè tí nò mbe kú yee tí wó nó ngé gii rò tíyò gí. ⁴⁵ Káa Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «A 'di ká gbala ye?»

Káa ndâ 'duù 'dáá gí gii o gí. Bìndi Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù máa, «Mbe nìbà i, a ndâ 'duù tí nó mbe tí 'dee wò kigìrìgì gí nó ká kú kpoko wò.»

⁴⁶ Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò cò mì Piyétòrò nò máa, «'Duù gbala ye gí. Ye ñò ni 'do tí bà co wotí 'do gbí òkò ye.»

⁴⁷ Niì tí nò mâ gii ñò ni gí máa, kèjì bà ndo yí 'do 'bì Jézù wálá, yí gii co ta gúku kpùrù-kpùrù-kpùrù, ya gí bà kucuku muungbó wó mí kùro Jézù. Bìndi yí gii yù gbí nderè bà zèè nje bongo tí Jézù mì wó, ta bà 'vala yí ngé á bìndi bà zèè nje bongo tí Jézù mì wó, mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí.

⁴⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Bà tee njembí lo mítí ye 'vala wò gí, nájú ye. Ya nìkì maa.»

⁴⁹ Káa si Jézù kú 'dè có ji niì tí nò, 'bí 'dakò náa à tuu yí 'do 'bá mì Jáyìrù gii 'dè có ji Jáyìrù máa, «Si bà yeeke ndi mbe nìbà i kpòò mì to. Tacó bà i tí nò ká volo gí nò.»

⁵⁰ Jézù mâ gii 'di có tí nò náa 'dakò tí nò kú 'dè ji Jáyìrù nò, Jézù gii 'dè có ji Jáyìrù máa, «Cì gúku lá. Tee káa njembí lo mítí ye, wàa yí bà a gí yaà gí.»

⁵¹ Ndâ Jézù mâ gii yee 'bá mì Jáyìrù, Jézù gii biya gí máa 'bí 'duù 'ví rì ta yí gí tàkò ku tà'i lá. Ndú gii rì gí tà'i tàkò ku ká ta ndâ Jáyìrù tí bu ku, ta nawu ku, gii je ndâ Piyétòrò, ta Jòvànì, ta Jákòmò 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó. ⁵² Ndú gii rì ta ndú gí tà'i tàkò ku si ndâ 'duù kú mèrèkè tí ndú ta bà wa ku sè. Káa Jézù gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Yo si bà wa gbí mí to. Yí cì lá, yí kú tè a rì.» ⁵³ Ndâ 'duù mâ gii 'di có tí nò, ndú gii ñò Jézù ñó-ño, tacó ndú ñò ni gí máa, 'vinî tí nò cì gí.

⁵⁴ Káa Jézù gii zèè 'bì 'vinî tí nò, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «A gí yaà, ndí lo 'viì.»

⁵⁵ Mâ gii zeke'o, 'vinî tí nò gii 'bità bà wo woò, bìndi yí gii a ngé cónjórónjò gí yaà. Jézù bà-i-nò gii 'dè có máa, à je i-zó-zò ji yí.

⁵⁶ Nje ndâ bu 'vinî tí nò ta nawu wó gii 'dèè gítí ña i tí nò gí, káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, ndú 'ví 'dè có i tí nò mbe bàkà tí nò ji 'bí 'duù gbaanjé lá.

9

Jézù tuu ndâ tú mì wó muu'bì-nje só

¹ Ta o tí nò Jézù gii kili ndâ tú mì wó muu'bì-nje só náa yí ruka ndú 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó nó, yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o ji ndú. ² Bìndi yí gii tuu ndú, máa, ndú ya gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba, ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o. ³ Yí gii 'dè có ji ndú máa,

«Yo 'ví je 'bí i tacó bà kpolo ta tí yo muu nó lá.

Yo 'ví zèè mù kóró lá, yo 'ví le kúúkpá lá.

Yo 'ví te i-zó-zò lá, yo 'ví je gùrúsù lá.

Yo delè 'ví je vòó 'bí bongo lá.

⁴ Yo má yee tí to, yo 'ví ràngà ndò lá, yo 'ví dù ká tí gbèè 'bá yee tí o bà nje nó mì yo 'do tí to tí nò.

⁵ Yo má yee tí to, káa ndâ 'duù gbí to tí nò má te wiri mítí yo lá, ta o tí nó náa yo má kú nje nó 'do tí to tí nò nó, yo 'ví gbì njú to, to tí nò 'do tí kò yo gí, tacó bà túbà ji ndâ mbe to tí nò máa, a ndú ká pà vò i mì ndú gítí miri ndú.»

⁶ Jézù mâ gii 'dè ndâ có tí nó náa à tí nó ji ndâ mbe tala có mì wó cee gí, ndú gii nje nó ya cee to 'dáá gí kú ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù, ta bà 'vala ndâ mbe nò'o ta ndi tí ndâ bàndò 'dáá gí.

Muu Èródè nònòkò tí gítí Jézù gí

⁷ Èródè tí gbolò 'duù mbe kù zogo Gàliléyà mà gii 'di tàwo ndâ i tí nó náa Jézù kù bàkà nó, muu wó gii nònòkò tí gí. Tacó ndâ 'bí 'duù ta o tí nó kù 'dè có máa, a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó. ⁸ Ndâ 'bí 'duù máa, a Èlìjà tí nó tí ká mbe 'dòkò có mì Mbírì nó ká gí ndi wó. Káa ndâ 'bí 'duù nìndi ndú máa, a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbírì ká 'vala ndi wó. ⁹ Èródè mà gii 'di ndâ có tí nó njúkú-njúkú nò, yí gii 'vee tí wó ta go bà nò Jézù, máa, «Ye da miri Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gí. Wàa 'duù tí nó ta rẹ wó kù wu éno nò 'ví dù a 'di?»

Jézù je i-zó-zò jì ndâ 'duù álifì vò

¹⁰ Ndâ tú mì Jézù gii dele ndi ndú gí gí bà dità ndâ i tí nó náa ndú bàkà si ndú muu nó nò 'dáá gí jì yí. Bìndi Jézù gii kaa ndú, ndú gii ya ta ndú ta kpéetì ndú gítí 'bí to ta 'bá tí wálá seè gbata Bètìsàyídà. ¹¹ Káa ndâ 'duù me mbè gii nò bà ya ndú gí. Bìndi ndú gii kaa ya gí tàkò ndú.

Ndâ 'duù tí nó mà gii yee tàkò ndú ká gí, Jézù gii te wiri mítí ndú ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbírì tí gba jì ndú, delè ta bà 'vala ndâ mbe nò'o gbí òkò tí ndú.

¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bì-nje só mà gii nò rì kù tá-ta, ndú gii ruka bà muu ndú, bìndi ndú gii ya gí mì wó, bìndi ndú gii 'dè có jì yí máa, «Njè ndâ 'duù tí nó gí, wàa ndú 'ví ya gí bà pà ndâ bàndò rì, ta i-zó-zò, á ta ndi 'bá mì ndâ 'duù. Tacó ndoo kpónó tí bàndò nìno ta 'bá tí wálá nò.»

¹³ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Káa 'dóo yo má je ní i-zó-zò tí nó jì ndú, káa yè ká tí?»

Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Áá mì ze káa ndâ kù kò vò, ta ndâ sè sósò'ò. Gbí có mì lo nò máa, ze ya gí bà sè i-zó-zò jì nà ndâ mbè 'duù tí nó?»

¹⁴ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí éno tacó muu ndâ 'duù ta o tí nó 'dáá gí bà dù go álifì vò.

Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo 'dè có jì ndâ 'duù tí nó máa, ndú ki tí ndú to ta bà muu ndú, bà muu ndú, go ndâ 'duù zì'duù-só tí gbèe bàndò.»

¹⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii ki ndâ 'duù mí to, á go có tí nó náa yí 'dè jì ndú nó gí, ¹⁶ Jézù gii kaa ndâ kù kò tí nó mì ndú vò nó, ta ndâ sè tí nó sósò'ò nó, mí 'bì wó, yí gii zeke'o gí tàrì, yí gii ùlù Mbírì tacó tí ndú, bìndi yí gii ki'viki gbí ndú, bìndi yí gii kaa jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, ndú njèè jì ndâ 'duù. ¹⁷ Ndâ 'duù gii zò i yè yí ndú 'dáá gí, bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù gii ruka sè i-zó-zò mbe kpò ndú gí yeke ndâ kèè muu'bì-nje só.

Piyétòrò yù gbí Jézù máa, yí a Bìndi-Mbírì

¹⁸ Ta 'bí o gbaànjé, si Jézù kù 'deke tí wó jì Mbírì, si mì ndú ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bì-nje só nó, yí gii 'vee ndú máa, «Yo kù 'di 'do mì ndâ 'duù éno máa ye a 'di?»

¹⁹ Káa ndú gii 'visì có jì yí máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có éno máa, wò a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa wò a Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò. Káa ndâ 'bí 'duù nìndi ndú máa, wò a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbírì.»

²⁰ Káa Jézù gii 'vee ndú máa, «Káa yo? Yo nìndi yo kù 'dè có máa ye a 'di?»

Káa Piyétòrò gii 'visì có jì yí máa, «Wò a Bìndi-Mbírì!»

²¹ Káa Jézù gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, ndú 'ví 'dè ndi có tí nó náa Piyétòrò 'dè nó jì 'bí 'duù gbaànjé lá. ²² Yí gii 'dè có jì ndú máa, «'Viì-mì-'Dakò kèjì gí bà kònò a ndú tí ndâ sé'i. Ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà bà zì yí gí. Káa ta sili ta'ò bìndi ku mì wó, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

²³ Jézù gii 'dè 'bí có ji ndâ mbe tala có mì wó 'dáá gî máa, «Go bà dù tí mbe ɾu ndi ye má tí 'duù, 'duù tí nò 'ví ò-bà-mbí miɾi wó gî, yí 'ví ùnje gítí bà kònò sé'i ta ɾi 'dáá gî á muu ye, wàa yí 'ví gî gí bà ɾu ndi ye. ²⁴ Tacó 'duù ñinó ta go bà kpolo tí 'dóó miɾi wó tí wó nó ká bà giɾi miɾi wó. Káa 'duù ñinó mbe giɾi miɾi wó tacó tí ye nó ká bà 'de 'válá. ²⁵ 'Duù bà 'de gbí ndâ i muu to tí nó a yè, náa yí kpêti má 'de ndú 'dáá gî, bìndi yí gii giɾi miɾi wó gî? ²⁶ Ye 'dè có tí nò ji yo, tacó 'duù má kù kì nò tí bà tùbà tí wó tí 'duù mì ye muu to tí nó, yí delè má kù kì nò tí ndâ có mì ye muu to tí nó kpónó, 'Viì-mì-'Dakò delè bà kì nò tí 'duù tí nò ta o tí nó náa 'Viì-mì-'Dakò bà gii tòngbaà go i mì ndâ Bu wó ta ndâ tó basìlì.

²⁷ «Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo, á mbe kù ɾò tíyò kùro ye kpónó nó, bà ñò o bà dù Mbíɾi tí gba muu to tí nó má kózò gî, bìndi ndú bà gii cì.»

Bà 'visi cè kózò tí Jézù

²⁸ Jézù gii bàkà káa i go sili vô-nje ta'ò á bìndi bà 'dè nje mì ndú ta ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii kaa ndâ Piyétòrò, ta Jòvànì, ta Jákòmò, ndú gii ya ta ndú gí pí 'bí njà gú. ²⁹ Káa si yí kù gii 'deke tí wó ji Mbíɾi, cè kózò tí gbíro wó gii 'visi tí gî. Ndâ bongo tí wó gii dù kù tòngbaà ñàlì-ñàlì, 'bù'úú. ³⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù mbe ko yí ya tí gí pí gú nó mâ gii zeke'o, ndú gii ñò ndâ Jézù kù 'dè nje ta ndâ 'bí 'dakò sósò'ò. Ndâ 'dakò tí nò a ndâ Mòze ta Èlìjà ³¹ ká co gí gbí ngba'o kù 'dè nje ta ndâ Jézù gítí o bà gii ci yí mí Jèrùzàlémè go có tí nó náa Mbíɾi 'dè sàà gî.

³² Ndâ Piyétòrò ta ndâ ka wó ta o tí nò a ku ta ɾi, káa ndú gii te kpo muu kù zeke ngba ndâ 'dakò tí nó sósò'ò mbe kù ɾò tíyò á mì ndú ta ndâ Jézù nò. ³³ Káa si ndâ 'dakò tí nò kù gii nje nó 'do mì Jézù, Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù má, «Bà dù ndoo bà-i-nò a cèe tó có, Mbe nìbà i. Si ze 'ví tò ndâ nduúrù ta'ò mí bà-i-nò, gbaànjé á ji wò, gbaànjé ji Mòze, wàa gbaànjé ji Èlìjà.» Piyétòrò 'dè có tí nò tacó yí ñò 'dóó có bà 'dé-'dè mì wó lá.

³⁴ Káa si Piyétòrò kù 'dè có tí nò, ndú mâ gii zeke'o, yùkúú, kùlù mù yiiga muu ndú gî. Kùlù mù tí nò gii te a gúku mítí ndú. ³⁵ Ndú bà-i-nò gii dù kù 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbí kùlù mù tí nò máa, «Ñinó a 'Viì mì ye, tí bà njembí ye; yo 'di có mì wó!»

³⁶ Ndú mâ gii zeke'o bìndi bà kaɾa kòcò 'duù tí nò, ndú gii ñò káa Jézù ta kpéétí wó.

Ndâ mbe tala có mì Jézù gii nè nje ndú gí tàkò i tí nò mbe bàkà tí nò go bà nè nje ndâ 'duù gí tàkò i mbe bàkà tí gbí gàzâ.

Jézù mòkò i 'do gbí muu 'bí 'viì

³⁷ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó ta'ò mbe ko yí ya tí gí pí gú nó kù gii dele ndi ndú gí tàgbà gú ta 'bí yé, ndú gii 'dè tí ndú ta ndâ 'duù me mbè mbe kù kaa ya gí kùro ndú. ³⁸ 'Bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe tì bìnjì nò gii dù ká to nò gii ja kù mí to máa, «Ye kù 'deke a tí ye ji wò máa, wò ñò yè ɾo 'viì mì ye. Ñò yè ɾo gbèe 'viì mì ye, Mbe nìbà i! ³⁹ I tí nò gbí muu wó nó má a gî, yí kù ja kù mí to, bìndi yí gii 'va yí kàngàràngà mí to, pù kù gii gí 'do gbí nje wó tükù-tükù gí to; i tí nò kù 'va yí ta o 'dáá gî, bà dò 'bì 'do tí wó á mì i tí nò delè me kpoò. ⁴⁰ Ye 'deke tí ye ji ndâ 'bí mbe tala có mì lo máa, ndú mòkò i tí nò 'do gbí muu wó gî, káa à gii kpò ndú gî.»

⁴¹ Káa Jézù gii 'visi có gí tàkò có mì 'dakò tí nò máa, «Ákoo ndí yo ndâ mbe ngbútù mbe tee njembí mítí Mbíɾi lá. Yo bà lè mí tà ɾo ye a ngàrànga? Ndoò bà dù ta ndoo ye tí o ngàyi? Gí ta 'viì tí nò mì lo nò gí bà-i-nò.»

⁴² Si 'dakò tí nò kù gii ya ta 'viì mì wó ta i-gbí-muu wó nó ji Jézù, i tí nò gii tanga mítí 'viì tí nò, yí gii 'va yí mí to, bìndi yí gii aanga yí jègè'dèè gí. Káa Jézù gii do mítí i tí nò, bìndi yí gii mòkò yí 'do gbí muu 'viì tí nò gí. Bìndi yí gii je yí ji bu wó. ⁴³ Ndâ 'duù mâ gii ñò i tí nò náa Jézù bàkà nò, nje ndú 'dáá gî gii 'dèè gítí ña wotí mì Mbíɾi nò gí.

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí bà cì yí

Káa si muu ndâ 'duù ká jé kù ẹ̀re tí gítí ndâ i tí nó 'dáá gí náa Jézù ta o tí nó kù bàkà nó, yí gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, ⁴⁴ «Yo si có tí nó náa ye kù 'dè nó 'ví ya gí gbí tù yo, tacó áá kẹ̀jì gí bà cu gòmbò tí 'Viì-mì-'Dakò jì ndâ 'dakò.» ⁴⁵ Káa bà 'di gbí có tí nó gii kpò ndâ mbe tala có mì Jézù gí, tacó à nguù gbí 'do tí ndú gí. Káa gúku bà 'vee yí gítí gbí delè gii zèè nje ndú gí.

Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

⁴⁶ Kponje gii tanga gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù máa, gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó gbí òkò tí ndâ yí 'dáá gí a 'di wè? ⁴⁷ Káa Jézù gii 'di gbí ọ̀ba bà kọ̀ro có mì ndú nó gí. Tacó é̀nò, yí gii je 'bí làmbu 'viì ki mí ẹ̀gbà tí wó, ⁴⁸ bìn̄di yí gii 'dè có jì ndú máa, «'Duù mbe te wiří á mítí 'viì tí nó ta ẹ̀re ye, yí te wiří tí nó a i mítí ye, káa 'duù mbe te wiří mítí ye, yí te wiří tí nó a i mítí mbe tuu ye, tacó 'duù ọ̀nó tí táangbà 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí nó, a gbolò 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí.»

'Duù ọ̀nó ta wò có mì wó ta wò wálá nó, a 'duù mì lo

⁴⁹ Jòvání gii 'dè có jì Jézù máa, «Ze ọ̀ 'bí 'dakò kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta ẹ̀re mì lo, káa ze gii ọ̀ yí á 'do tí gí, Mbe tí ze, tacó yí me 'duù mì ndoo lá.»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì Jòvání máa, «Yo ọ̀ yí 'do tí lá; tacó 'duù ọ̀nó ta wò có mì wó ta wò wálá nó, a 'duù mì lo.»

Ndâ 'duù gbí to Sàmáriyà biya bà te wiří mítí Jézù gí

⁵¹ Kùro o bà ya Jézù gí gbíri má gii dooko gí, yí gii bàkà nó kù ya gí Jèrùzàlémè. ⁵² Káa yí gii tuu ndâ tú mì wó ya gítí 'bí to Sàmáriyà, gí bà 'viindi i ù ta ndi wó. ⁵³ Káa ndâ 'duù gbí to tí nó gii biya bà bàkà wiří ù ta ndi wó gí, tacó yí zèè ta o tí nó a kpokeji Jèrùzàlémè. ⁵⁴ Ndâ tú mì wó, ndâ Jákòmò ta Jòvání, má gii ọ̀ é̀nò, ndú gii 'vee yí máa, «Ze tè'é tí wu 'do gbíri gí bà mii ndú gí, Mbe tí ze?»

⁵⁵ Káa Jézù gii 'visì tí wó, yí gii do mítí ndâ Jákòmò ta Jòvání. ⁵⁶ Bìn̄di ndú gii ọ̀nó 'do gbí to tí nó ya gítí 'bí to.

Mboo tàkò bà dù tí mbe ru ndi Jézù

⁵⁷ Káa si ndú muu nó, 'bí 'dakò gii 'dè có jì Jézù máa, «Áá bà ja ye a 'do tàkò lo káa go ngo.»

⁵⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Ndâ guù mì ndâ ngàmbé kuu tí. Ndâ 'bá mì ndâ nuu kuu tí. Káa bàndò bà te muu 'Viì-mì-'Dakò mítí wálá.»

⁵⁹ Yí gii 'dè có jì 'bí 'dakò máa, «Ru ndi ye.»

Káa 'dakò tí nó gii 'visì có jì yí máa, «Si ye 'ví ya gí bà duu ku bu ye má kózò gi, Mbe tí ye.»

⁶⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Si ndâ ku 'ví duu ndâ 'dóo ku mì ndú, wàa wò 'ví ya gí bà ma có bà dù Mbíri tí gba.»

⁶¹ 'Bí 'dakò bà-i-nò gii 'dè có jì Jézù máa, «Ye bà ru ndi lo, kpo 'duù. Káa si ye má ya gí bà 'vee ndâ 'duù 'bá mì ye má kózò gi.»

⁶² Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Mbe zèè bá ká á tà ní gí, káa yí kù zeke'o á gí ndii bà 'viì tí mbe dù tí bòò gba mì Mbíri wálá.»

10

Jézù tuu ndâ mbe tala có mì wó 70

¹ Ta o tí nó, Mbe tí ndoo Jézù gii ruka ndâ 'bí mbe tala có mì wó zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi só, bìn̄di yí gii tuu ndú gí kùro, só-só-só gí gbí ndâ gbata, ta ndâ to tí nó náa yí kù kọ̀ro có bà co wiří ya gí gbí ndú. ² Káa ta kùro o bà ọ̀nó mì ndú, yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ndâ i gbí ní ọ̀gbù ngé, káa muu ndâ mbe kilí ndú me ní'dí. À má é̀nò, yo 'deke tí yo jì Mbíri tí mbe ní tí nó, tacó wàa yí 'ví tuu ndâ 'bí

'duù jí bà kili ndâ i 'do gbí njí mì wó gí. ³ Yo njè nó! Ye kpónó kù tuu yo á go ndâ rómbo á jí gbí òkò tí ndâ gbôwó.

⁴ Káa yo 'ví kaa gùrúsù ta yo tacó bà sì ta i muu nó lá.

Yo 'ví le kúúkpá bà yù i lá.

Yo 'ví kaa ndâ 'bí tàrà lá.

Yo 'ví nò ta bà 'vee ndâ 'duù ta ndi tí kpokèjì lá.

⁵ Yo má yee tí 'bá, kpédélé có náa yo 'ví 'dè jí ndâ mbe 'bá tí nò 'ví dù a, <Mbírì 'ví sì yo 'ví dù nìkì maa!> ⁶ 'Duù ñìnó ta 'dè njembí wó nó má kuu 'bá tí nò, Mbírì bà bàkà nambeè jí yí go có tí nò gbí njembí yo nò gí. Káa 'duù ta 'dè njembí wó má 'bá tí nò wálá, Mbírì bà bàkà nambeè tí nò ta gó tí yo nò jí ndú wálá.

⁷ Yo má yee tí to, yo 'ví rànà 'bá lá. Ndâ mbe 'bá má je ndâ i-zó-zò ta ngo jí yo, yo 'ví biya lá, tacó mbe nèté kù ka wu'o me sínò lá.

⁸ Yo má yee tí to, káa ndâ 'duù má te wíri mítí yo, yo 'ví zò i-wíri tí nó náa ndú bàkà jí yo nò. ⁹ Yo 'ví 'vala ndâ mbe nò'o tí bàndò tí nó náa ndâ 'duù te wíri mítí yo á tí nò. Yo 'ví 'dè có jí ndâ 'duù tí bàndò tí nó máa, <Kùro bà dù Mbírì tí gba mì yo dooko gí.>

¹⁰ Káa yo má yee tí to, káa ndâ 'duù tí to tí nó má te wíri mítí yo lá, yo 'ví co gítí kpokèjì, wàa yo 'ví gbì njú to, to tí nò 'do tí kò yo gí, bìndi yo 'ví 'dè có jí ndâ mbe to tí nó máa, ¹¹ <À kpétí káa njú to 'bá mì yo, ze gbì 'do tí kò ze mí to jí yo gí. Káa yo koro muu yo máa, kùro bà gí Mbírì gí bà dù tí gba mì ndâ 'duù 'dáa gí dooko gí.> ¹² Ye kù 'dè có jí yo ta kponje tí wálá, máa, Mbírì bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó ta wotí tí ndii ñìndi ndâ 'duù gbí gbata Sòdómà gí.

¹³ «Yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kòràzìni, ta ndâ 'duù gbí gbata Bètisàyídà, bà ñò mítí yo! Tacó ye táánò má bàkà ndâ seřè tí nó náa ye bàkà jí yo nó a i jí ndâ 'duù gbí ndâ gbata Tírò ta gbata Sídóni, o go éno ndú kpónó yù zì sùwáli, bìndi ndú gii tořo mbúlùwu mítí ndú tacó bà túbà máa, ndâ yì 'visì muu ndâ yì 'do tí ndâ vò i mì ndâ yì gí, sàà gí! ¹⁴ Káa a ndâ 'duù gbí ndâ gbata Tírò ta Sídóni ká bà 'de bà wo woò á có tí yo ta o bà waa có mì Mbírì mítí ndâ 'duù ta ndongbù o. ¹⁵ Káa yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kàpàrànwùmù! Yo bà oko tí yo go éno yee tàřì? Mbírì bà 'vaka yo 'do kà gí tà-'bá-gì-lá.»

¹⁶ Bìndi Jézù gii 'dè có jí ndâ mbe tala có mì wó, máa, «À má éno, 'duù má 'di có mì yo, yí 'di nò a có mì ye. 'Duù má biya yo, yí biya nò a ye. Káa 'duù má biya ye, yí biya nò a 'duù tí nó mbe tuu ye.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù náa yí tuu ndú nó dele ndi ndú gí gí mì wó

¹⁷ Ndâ mbe tala có mì Jézù zì 'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi só náa yí tuu ndú nó gii dele ndi ndú gí gí bà dìtà ndâ i tí nó náa ndú bàkà ta ndi to nó jí yí ta líkí'o tí ndú, máa, «Ze má 'dè có kpétí ká jí ndâ i-gbì-muu ndâ 'duù ta ře lo, ndú kù 'di có mì ze, Mbe ñbà i!»

¹⁸ Káa Jézù gii 'visì có jí ndú máa, «Ye gii ñò Gba-vò-i kù 'va tí wó to 'do tàřì mélé-mélé go bà i mù nò. ¹⁹ Yo ñò nò! Ye je wotí bà 'dò ndâ kpoo, ta ndâ sene, ta kò yo á jí yo gí. Ye delè gii je wotí bà co gbí ñò ku'dì tí Gba-vò-i á jí yo gí. 'Bí i delè gí bà bàkà yo wálá. ²⁰ Kpétí ká éno, yo 'ví dù ta líkí'o tí yo tacó náa ndâ i-gbì-muu ndâ 'duù kù cì gúku tí yo nò lá. Yo dù ta líkí'o tí yo tacó Mbírì cu ře yo mí gbířì gí.»

Jézù ùlù Mbírì

²¹ Ta o tí nò, Bèri-mì-Mbírì gii zèè 'bì tí Jézù mbi ta líkí'o gí. Bìndi yí gii 'bìtà bà ùlù Mbírì máa, «Ye ùlù wò tí Bu ye, tí Mbe tí ndâ tàřì ta to. Tacó wò ngùù gbí ndâ i tí nó á 'do tí ndâ mbe 'di gbì-o, ta ndâ mbe yú řo gí. Wò gii 'dè gbí ndú a i jí ndâ víi 'vii sínò. À éno Bu ye, tacó wò táánò bàkà nò a bà njembí lo. ²² Bu ye kaa ndâ i 'dáa gí á mí 'bí ye tí 'Vii mì wó gí. Káa mbe ñò ye tí 'Vii mì wó, ni wálá, à káa yí tí Bu ye;

mbe nò yí tí Bu ye delè ni wálá, à káa ye tí 'Viì mì wó, gii je ndâ 'duù tí nó ta go bà 'dè jì ndú tí 'Viì mì wó no.»

²³ Jézù gii 'visì tí wó gítí ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có jì ndú ta kpéetí ndú máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe nò i tí nó náa yo kù nò a ndâ mbe tó pá. ²⁴ Ye kù 'dè có jì yo máa, ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri me mbè, ta ndâ kpo-kpò gba dígísèé, dù ta go bà nò i tí nó náa yo kpónó kù nò nó kpòò, káa ndú nò gbaànjé lá; ndú dù ta go bà 'di có tí nó náa yo kù 'di nó kpòò, káa ndú delè 'di lá.»

Gbolò có mì Mbíri

²⁵ Ta 'bí o gbaànjé, 'bí mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gii 'vee Jézù, ta tirì máa, «Ye 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa ye 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

²⁶ Káa Jézù gii 'vee 'dakò tí nó delè máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa yè? Wò 'deke máa yè?»

²⁷ Káa 'dakò tí nó gii 'visì có jì Jézù máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, <Wò 'ví zè Mbe tí lo, tí Mbíri mì lo, nìkì ta njembí lo gbaànjé; wò 'ví zè 'bí ña i gbí bà 'vala wò nìkì ndii Mbíri mì lo lá, wò 'ví kili wotí mì lo 'dáá gí, ta ndâ kóró-koro có mì lo 'dáá gí, ká gítí bà zè yí nìkì maa. Wò delè 'ví zè 'bí ka lo nìkì maa, á go bà zè tí lo nìkì maa mì lo.» »

²⁸ Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Có mì lo náa wò 'dè nò 'dú. Bàkà go éno, wàa Mbíri bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó jì wò gí.»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí 'dakò tí 'duù Sàmáriyà

²⁹ Káa 'dakò tí nó gii bàkà bà 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà mì wó jì Jézù ta bà 'vee yí máa, «Ka ye a 'di?»

³⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì yí gbí lòkò'bò máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò tí Jùdéyà gii nje nó 'do Jèrùzàlémè kù ya gí gbí gbata Jérìkò. Yí má gii yee kpokèjì, ndú gii 'de tí ndú ta ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù. Ndâ wò 'duù tí nó gii kaa ndá i mì wó 'dáá gí, ndú gii gbì yí dè gí mì ku, bìndi ndú gii si yí tí mē wó mítí kpokèjì. ³¹ 'Bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà mbe kù ndii ta nó gii 'de 'dakò tí nó gbàrákàà tísì á tí ro kpokèjì. Yí gii zeke yí ká zeke gí tísì kà, bìndi yí gii waa to có seè tí wó, yí gii ndii ta nó mì wó gí. ³² Bìndi bà ndii bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà nò, 'bí 'dakò tí 'duù mbe kù bàkà nètè á gbí ndùgù 'bá-Mbíri mbe gí co tí gbèe kpokèjì tí nó gii 'de 'dakò tí nó ká kuu gbàrákàà tísì á bàndò mì wó nò. Káa yí delè gii zeke káa yí gí to ká ta ro wó, bìndi yí gii waa to có rẹgbà tí wó, yí gii ndii gí.

³³ «Káa 'bí 'dakò, tí 'duù Sàmáriyà mbe kù ndii ta nó, gii 'de yè tí nó náa à gbì yí nò. Yí má gii zeke yí gí tísì kà, yè ro wó gii bàkà yí ngé ndii gí. ³⁴ Bìndi yí gii yèè dè gítí wó, yí gii bàkà nètè gítí ndâ ká tí nó ta ndi tí wó nò, ta bà doo ro ndú ta gó nèbitì, bìndi yí gii yee bàà mí ro ndú, bìndi yí gii ẹre ndú 'dáá gí. Yí gii te yí mí pí nò tí nó náa yí kù o nò. Bìndi yí gii ya ta yí gí 'bá mì 'bí 'dakò. ³⁵ Ndú gii tè rì, yé má gii too gí, yí gii je làmbu i jì mbe 'bá, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, <Pò yí, ye bà dele có bà-i-nò tacó bà sì có ndâ i mì lo náa wò volo gbí ndú mítí wó nò.»

³⁶ «À má éno, tó kaà kpónó a 'di á 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó ta'ò nò?»

³⁷ Mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà tí nó gii 'visì có jì Jézù máa, «Tó kaà a 'duù tí nó tí mbe nò yè ro wó nò.»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì yí máa, «À má éno, ya gí 'bá, wàa wò 'ví bàkà go i mì 'duù Sàmáriyà tí nó.»

Jézù co wíri ya gí 'bá mì ndâ Máraà ta Màriyà

³⁸ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó má gii wùùkù to yee gbí to 'bá mì ndâ 'bí niì ta rẹ wó a Máraà, Máraà gii tè'é tí Jézù gí 'bá mì ndú ta ná'vindí wó Màriyà. ³⁹ Jézù má gii ya gí 'bá kà, Màriyà gii nje nó ya gí bà ki tí wó kùro Mbe tí ndoo kù 'di ndâ

có tí nó náa yí kù 'dè nó, ⁴⁰ jee Máraàtá mì nje nètè kecì ta kpéétí wó. Máraàtá mà gii òò òò nètè tí nó mbe jee tí mí to á kùro wó nó, njembí wó gii volo gí. Yí bà-i-nò gii njè nó ya gí mì Mbe tí ndoo, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Có bà si ye mì ná'vindí ye ta kpéétí ye mí nje nètè nò á ọ̀ lo wálá gí, Mbe nìbà i? 'Dè có ji yí máa, yí gí gí bà konì ye!»

⁴¹ Káa Mbe tí ndoo gii 'visì có ji Máraàtá máa, «Máraàtá! Máraàtá! Njembí lo kù mù gítí ndá i me mbè. ⁴² Káa ndá kpóló-kpolo i gbí òkò tí ndá i tí nò me mbè lá; à má ta bà 'dè ta yúco, à káa i gbaànjé cuki. Màriyà cu 'bì wó nò a i mítí ònó mbe nìkì ndii ndá 'bí gí nò. Á má éno, àà bà je 'do tí wó wálá.»

11

'Bí mbe tala có mì Jézù 'vee yí gítí cèè kèjì bà 'deke tí 'duù ji Mbíri

¹ Ta 'bí o gbaànjé, Jézù gii ya gítí 'bí bàndò kù 'deke tí wó ji Mbíri. Yí mà gii 'deke tí wó cee gí, 'bí mbe tala có mì wó gii 'dè có ji yí, máa, «Tùbà cèè kèjì bà 'deke tí ji Mbíri ji ze go ònìndi Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù náa yí me ji ndá mbe tala có mì wó nó gí, Mbe nìbà i.»

² Káa Jézù gii 'visì có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo 'deke tí yo ji Mbíri éno máa,
<Buù, à ùlù rẹ̀ lo.
Gí gí bà dù tí gba.

³ Je i-zó-zò ji ze ta ọ̀ 'dáá gí.

⁴ Si có gítí ndá vò i mì ze mí to,

tacó ze kù si có gítí ndá vò i mì ndá ka ze mí to.

Si ze mí gbí ndá i ònó mbe kù eendi ze gítí vò i lá.» »

⁵ Káa Jézù gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò má ya gí mì kómbe wó ta kpo-gbí'o, bìndi yí gii gbà njekeji muu wó máa, yí je làmbu i-zó-zò ji yì, ⁶ wàa yì 'ví ya tí ji 'bí kómbe yì mbe gí 'do muu njà nó gii gbaaka yì si o gbooko gí nò, ⁷ káa kómbe wó nò gii 'visì có ji yí máa, <Si bà pèè mbí ye mí to, tacó ze kpò gbí njekeji gí. Kpokeji bà je 'bí ọ̀ i mì ye kpónó ji wò wálá, tacó ze ta ndá 'vii mì ye kù tè ọ̀.> A ọ̀ yè ká bà bàkà tí? ⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, 'dakò tí nò, kpétí má je i-zó-zò ji mbe gbà njekeji muu wó nò gítí có kómbeè tí nó á gbí òkò tí ndú ta yí nó lá, yí bà je ji yí tacó bà dò nò 'do ọ̀ wó gí.

⁹ «Káa ye kù 'dè có ji yo éno máa, yo yù i, wàa àà bà je i tí nò ji yo gí. Yo pà i wàa yo bà 'de i tí nò gí. Yo ku njekeji wàa àà bà njaanga ji yo gí. ¹⁰ Tacó àà bà je i ji 'duù ònó mbe yù i nó gí, 'duù ònó mbe pà i nó, bà 'de i tí nò gí, à delè bà njaanga njekeji ji 'duù ònó mbe gbà njekeji nó gí

¹¹ «À bu 'vii ngayi gbí òkò tí yo ká bà je yà-kpoo ta zì kpoo tí ji 'vii mì wó, náa 'vii má yù yà-sè 'do tí wó? ¹² À bu 'vii ngayi ká bà je sene ji 'vii mì wó, náa 'vii má yù pàrà ngùù 'do tí wó? ¹³ Káa ndá vò 'duù go yo nò má ni bà je tó i ji ndá 'vii mì yo gí, Bu yo tí nó á gbíri nó 'ví tuu Bèri-mi-Mbíri ji ndá mbe 'deke tí ndú ji yí lá?»

Ndá Jùdèyà cu có bà toko có ta Bèlìzèbùlù mítí Jézù

¹⁴ Ta o tí nò, Jézù kù mòkò 'bí i mbe ẹ̀re nje 'bí 'dakò 'do tí bà 'dè có gí 'do gbí muu wó. I tí nò mà gii co 'do gbí muu 'dakò tí nò gí, 'dakò tí nò gii 'bità bà 'dè có. Nje ndá 'duù gii 'dè gítí bà 'di kòcò 'dakò tí nò gí. ¹⁵ Káa ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú bà-i-nò kù gii 'dè có máa, «A Bèlìzèbùlù, tí Gba-vò-i, ká kù je wotí bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù ji yí.» ¹⁶ Ndá 'bí 'duù ònìndi ndú gii 'dè có ji yí ta tiyi máa, yí bàkà seye ji ndá yì, wàa ndá yì 'ví òò tí ni éno máa, a Mbíri ká kù je wotí bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù ji yí. ¹⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú gí tàkò ọ̀ bà koro có mì ndú nò, máa, «Có mì ndá 'duù mì gba má toko lá, 'bá mì gba tí nò bà 'bu gí. Có mì ndá

'duù á òrùkàtìi mì ndú delè má toko lá, 'bá tí nò bà sì tí wálá. ¹⁸ Káa Gba-vò-i má njèè gbí 'bá mì wó gí, 'bá mì wó nò bà rò tíyò ta ña kpokèjì ngàyi, náa yo má 'dè có éno máa, ye kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Gba-vò-i nò? ¹⁹ Ye má kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Gba-vò-i, ndâ 'viì mì yo kù mòkò ndú ta wotí mì 'di? À má éno, ndoo si ndâ 'viì mì yo 'ví waa ngbàngà ji ndoo. ²⁰ Káa ye má kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Mbíri, gbí éno máa, Mbíri gí tí gba mì yo gí.

²¹ «Cèe wu 'dakò ta ndâ zí'i 'bì wó má kù ù rẹgbà ndâ i mì wó, muu ndâ i mì wó nò bà ba wálá, ²² yee ká tí o tí nò náa 'bí ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí má ki'viki gbí bá ganda mì wó gí, yí bà gii kaa ndâ i mì wó.

²³ «Có mì 'duù má toko ta ye lá, yí a mbe jòò gbí có ta ye. 'Duù má kili i ta ye lá, kù jaaka gbí i.

Bà dele ndi vò bèri

²⁴ «À má mòkò i 'do gbí muu 'duù, i tí nò kù ya gí bà wùùkù to ta ndi gbí ndâ kángáá nga ngoò, kù pà bà bándò bà tèwo wó. Káa bà 'de bándò bà dù yí tí má kpò yí gí, yí bà 'dè có máa, «Bà ì ngèlè gí ndii kpò a ngo. À má éno, ye bà dele ndi ye ya gítí ká 'bá mì ye.» ²⁵ Yí má dele ndi wó ya gí bà 'de à 'viindi tà'i tí nó náa yí co 'do tí nó gí, ²⁶ yí bà dele ndi wó ya gí bà gí ta ndâ 'bí ka wó tí ndâ fùúfù mbe ndii yí gí, vò-nje só, gí gbí muu 'duù tí nò, yee tí o tí nó náa ndú volo 'duù tí nò gí.»

Cèe bà peteke tàkòcò 'duù

²⁷ Si Jézù kù 'dè ndâ có tí nò, 'bí niì gii 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe kili nò, máa, «À ùlù niì tí nó tí mbe jò wò, náa wò kpòlo ta ngo kí wó nò!»

²⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji niì tí nò máa, «À nìkì a bà ùlù ndâ mbe 'di có mì Mbíri bìndi ndú gii bàkà go có tí nò, á cotí bà ùlù nawu ye.»

Seṛè mbe bàkà tí mítí Jónà

²⁹ Jézù mà gii òò ndâ 'duù kù gii tí me mbè jèlè yí gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ vò 'duù tí nó á gbí o tí nó nó kpónó kù tí nò, máa ye 'ví bàkà seṛè á ji ndâ yì. Káa áa bà tè ta ndú káa seṛè tí nó dígísèé mbe bàkà tí mítí Jónà tí 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò. ³⁰ 'Viì-mi-'Dakò bà túbà ji ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó máa a Mbíri ká tuu yì, jé ká go bà tuu Jónà á ji ndâ 'duù gbí gbata Nínèva dígísèé máa a Mbíri ká tuu yì.

³¹ «Niì tí nó táánò tí gbolò gba mì ndâ 'duù tí nó ta 'bá mì ndú mbe mò gí gbí'dè nó, bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó ta o bà co Rì bà waa có wúnò. Tacó yí te nó ngé 'do tàgbarì'o gí gí bà 'di ndâ có mì gbolò gba tí nó tí Sólómònì, tí mbe 'di gbí-o nó dígísèé gí. Káa yo zeke'o gi, 'bí i mbe me gbolò ndii Sólómònì gí kpónó kuu nò. ³² Ndâ 'duù gbí gbata Nínèva bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó, ta o bà co Rì bà waa có wúnò. Tacó Jónà dígísèé kò-kò ta ndâ vò i mì ndú ji ndú, bìndi ndú gii 'visì muu ndú á 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gí. Káa 'bí i mbe me gbolò ndii Jónà gí kpónó kuu nò.

Ro 'duù a kùpò mì wó

³³ «'Bí 'duù jé mbe òlò wu mí nje kùpò, bìndi yí gii 'bu i mí ro ngba wu tí nó gí nò, wálá. Ndâ 'duù ta o 'dáá gí kù te ngba wu ká mítí bándò ñinó náa ndú bà òò ta to rẹgbà tí ndú. ³⁴ Ro 'duù a kùpò mì wó. I má tí ndâ ro lo wálá, ndú go áángá-aanga kùpò mbe ra wu ká rá-ra. Gbí éno máa, sè diì lo 'dáá gí gbí ngba'o. Káa ndâ ro lo má ta ósú tí ndú, go kùpò ñinó ta gúlúsù'o tí, náa à jè ta bà tù wu mí nje jé-jé nó, gbí éno máa, sè diì lo 'dáá gí gbí 'dí'di'o ³⁵ À má éno, yo kpòlo tí yo máa wu 'ví mee

'do nje kùpò mì yo, si yo mí gbí 'dí'di'o lá. ³⁶ Ndâ bà to tí lo 'dáá gí má kù tòngbaà, dù lo 'dáá gí bà ngbaranga to go bà ngbaranga to mì wu á nje kùpò.»

Jézù ci ndâ mbe kpolo tí tàkù ta ndâ mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà

³⁷ Jézù mà gii cee ta có mì wó gí, 'bí mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà gii tè'é tí wó gítí i-zó-zò á 'bá mì wó. Káa Jézù gii 'bì ngé káa tà bà zò i á kùro bà caka 'bì wó. ³⁸ Nje mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà tí nò gii 'dèè ta bà nò Jézù kù zò i kùro bà caka 'bì wó go i gbí tàkù mì ndú tí ndâ Jùdéyà gí. ³⁹ Jézù mà gii nò éno, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò máa, «Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà kpónó kù caka kapí ndâ késí ngo, ta kapí ndâ kùrùngbù, káa có gítí bà gbùrùngà ndâ 'duù, ta bà bàkà vò i, yè gbí njembí yo gí. ⁴⁰ Ndí yo ndâ ñónókó! Áá táánò me káa gbèè Mbíri tí nó mbe bàkà kapí ndâ ká'i tí nó ká bàkà gbí ndú lá? ⁴¹ À nìkì éno máa, yo konì ndâ mbe yè ta ndâ 'bí i tí nó gbí ndâ ká'i mì yo nò. Tacó wàa ndâ i 'dáá gí 'ví dù ngbaràngà'i tacó tí yo.

⁴² «Káa yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà bà nò mítí yo! Yo kù njèè gbí ndâ víí kpátùyá náa yo kili 'do gbí njí mì yo muu'bi, bindi yo gii ruka 'do tí ndú gbaànjé-gbaànjé ji Mbíri, bindi yo gii mò ndâ bà waa có ta yúco, ta bà zè Mbíri nìkì maa, gí nje seè. Yo kùtáa bà gò ndâ i tí nó me ta bà mò ndâ 'bí có mì Mbíri gí nje seè lá.

⁴³ «Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà bà nò mítí yo! Tacó a tí yo a go bà ki tí yo dengece-dèngècè ta ndi pí ndâ banga mbata á tí ndâ bàndò bà kili ndâ 'duù gí bà ùlù Mbíri. Go bà te duù mítí bà 'vee yo mì ndâ 'duù á ta ndi tí ndâ bàndò bà mà 'vèlè delè tí yo ngé. ⁴⁴ Yo bà nò mítí yo! Tacó yo go ndâ muu'dú náa ndâ 'duù nò lá, bindi ndú gii nò nó co pí ndú.»

⁴⁵ Káa 'bí mbe nìbà tàkù mì ndâ Jùdéyà gbaànjé gii 'visì có ji Jézù máa, «Nje zèè mù mì lo nò ọ ze delè gí, Mbe nìbà i.»

⁴⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Yo tí ndâ mbe nìbà i bà nò mítí yo! Tacó gbímbí ndâ 'duù wálá ji yo ta bà 'deeke du ká'i mí muu ndú. Káa yo jé gítí bà konì ndú ta bà te ndâ du ká'i tí nó njí'dí wálá.

⁴⁷ «Yo bà nò mítí yo! Tacó a yo ká bì ndâ muu'dú ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó náa ndâ ká gù yo ziki ndú nò. ⁴⁸ Yo 'dè ta nje yo gí, yo delè gii ùnje gítí ndâ i tí nó náa ndú bàkà nò gí, máa, a ndâ ká gù yo ká ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, káa yo gii bì ñindi yo a ndâ muu'dú bindi ndú. ⁴⁹ Tacó éno, Mbíri tí Mbe 'di gbí-o gii 'dè có éno máa, «Ye bà tuu ndâ 'bí mbe 'dòkò có, ta ndâ 'bí tú mì ye, ji ndú, ndú bà waaka tàkòcò ndâ 'bí, ndú delè bà mèèkè'i tí ndâ 'bí.» ⁵⁰ Tacó éno, mbelè ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó mbe 'bità bà mì to 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó nó 'ví dù tí 'bì yo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nò. ⁵¹ Yo bà 'dè nderè bà mì ndâ tó 'duù tí nó mbe 'bità bà mì 'do tí Àbélè, yee tí Zàkàríyà tí nó náa yo zi yí mí gbí òkò ndâ bàndò bà te i-cí-ci ta 'bá-Mbíri nò. Ye kù 'dè có ji yo éno máa, kózò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó bà 'dè nderè ku ndâ 'duù tí nó 'dáá gí.

⁵² «Yo tí ndâ mbe nìbà tàkù mì ndâ Jùdéyà bà nò mítí yo! Tacó yo jèjèkè tí yo mí njekèjì mì Mbíri ji ndâ 'duù go ndâ ká á ọ mbu. Ndú bà ya gí gbí mbu wálá, káa ndú delè gítí bà si ndâ 'bí sè 'ví ya gí gbí mbu ká wálá!»

⁵³ Káa si Jézù kù gii njè nó 'do 'bá mì mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà tí nó mbe tè'é tí wó gítí i-zó-zò nò, ndâ có tí nó náa yí 'dè nò gii zèè tí ndâ mbe nìbà tàkù, tí ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà, ngé ndii gí. Bindi ndú gii 'bità bà pà nje wó tacó wàa yí 'ví 'dè ndâ 'bí có ñinó náa à gbí njembí wó nó gí sè, ⁵⁴ tacó bà pà kpokèjì tacó bà zèè yí 'do tí ngo nje wó.

12

Jézù kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó

¹ Ta o tí nò ndâ 'duù giì tí me mbè mí mì Jézù, tí ña ñìnó náa kpokèjì bà yuu kò gbí òkò tí ndú wálá. Jézù mâ giì ñò éno, yí giì 'bità bà kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó kpédélé'i máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà. Ye kù nì a nambeè-ṛo tí nò náa ndú kù bàkà jì ndâ 'duù. ² À wúnò bà te i 'do nje ndâ i tí nó náa à kpónó 'buku i mí nje ndú nó 'dáá gî. À delè bà 'di ndâ có tí nó kpónó tí ndâ có kóó nó gbaànjé-gbaànjé gî. ³ À má éno, à wúnò bà 'di ndâ có tí nó náa yo kpónó kù 'dè gbí 'dí'di'o nó 'dáá gî gbí ngbàà ṛi. Áá bà kò-kò ta ndâ có tí nó náa yo nè tí yo mí tà'i kù 'dè gbí kóó nó 'do pí cèlégé.

'Duù ñìnó náa yo 'ví cì gúku tí wó nò

⁴ «Káa ye kù 'dè có jì yo tí ndâ kómbe ye máa, yo 'ví cì gúku tí ndâ mbe zi diì yo cuki nò lá. ⁵ Ye bà túbà tí ña 'duù tí nó náa yo 'ví cì gúku tí wó nó jì yo. Yo cì gúku a i tí 'duù ñìnó ta wotí bà 'va lilí yo mí gbí vò bándò á bìnidi bà zi yo mì wó nò. Yo ùnje gítí có mì ye nò, yo cì gúku tí wó!

⁶ «À kù sù ndâ narù vô gí 'dè, me ká ta mìlímì sósò'ò cuki lá? Káa bà mbí Mbíri ò 'do tí 'bí gbaànjé lá. ⁷ Káa à kpèti káa ndâ ñjì se muu tí muu yo, Mbíri 'deke ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, gî. À má éno, yo cì gúku lá, tacó i gbí yo me gbolò ndii i gbí ndâ narù me mbè gî!

Bà ùnje gítí Jézù mí kùro ndâ 'duù

⁸ «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, 'duù má ùnje gítí ye mí kùro ndâ 'duù, 'Viì-mì-'Dakò wúnò bà ùnje gítí 'duù tí nó mí kùro ndâ basìli mì Mbíri. ⁹ Káa 'duù má biya ye mí kùro ndâ 'duù, 'Viì-mì-'Dakò wúnò delè bà biya 'duù tí nó mí kùro ndâ basìli mì Mbíri.

¹⁰ «Káa ye kpónó kù ci nó a yo máa, Mbíri bà je à-cee-gî jì mbe 'dè vò có gítí 'Viì-mì-'Dakò gî. Káa Mbíri bà je à-cee-gî jì mbe 'dè vò có gítí Bèri-mì-Mbíri wálá.

¹¹ «Ndâ 'duù má kù ya ta yo gí gbí ngbàngà kùro ndâ 'duù a tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, ta kùro ndâ mbe kù zogo ndâ Jùdèyà, ta kùro ndâ gba, njembí yo 'ví mù éno máa, yo 'ví 'dè mí kùro kà a ña có yè wè, nò lá. ¹² Tacó a Bèri-mì-Mbíri ká bà wu có tí nó náa yo 'ví 'dè nó jì yo.»

Jézù lòkò'bò có gítí bà tee njembí 'duù mítí ndâ kpo-kpò i muu to tí nò

¹³ 'Bí 'dakò gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó giì 'dè có jì Jézù máa, «Mbe nìbà i! 'Dè có jì ná'vindí ye máa, yí ñjèè gbí ndâ i bìnidi bu ze á jì ze ta yí.»

¹⁴ Káa Jézù giì 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «A 'di ká bàkà ye tí gba mbe ñjèè gbí ndâ i mì yo ta ná'vindí lo á jì yo, 'dakò?» ¹⁵ Bìnidi yí giì 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe tì bìnjìlì nó, máa, «Yo njaanga ṛo yo, wàa yo 'ví kpolo tí yo, máa, yo 'ví dù tí ndâ mbe gbolò njembí lá, tacó à me ndâ kpo-kpò i tí nó mbe yè to mì 'duù nó ká kù si yí 'ví 'vala cèe bà 'vala ndò lá.»

¹⁶ Bìnidi yí giì lòkò'bò có jì ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò giì da cù tí i-seṛè. ¹⁷ Yí giì 'bità bà koṛo có ta kpéetí wó máa, «Ye kpónó 'ví bàkà a ña yè? Ye 'ví 'de bándò gítí ña seṛè cù tí nó kòtí 'di? ¹⁸ À nìkì éno máa, ye ki'viki ndâ koko'do-cókó'dó gálá tí nó kpónó ta ndâ i mì ye gbí ndú nó gí to, wàa ye 'ví bì ndâ 'bí wooko-wòòkò i mbe te ndâ 'bí i mì ye ta ndâ cù tí nó 'dáá gî.» ¹⁹ Bìnidi yí giì dù kù koṛo có ta kpéetí wó máa, «Ye a mbe tó pá! Ndâ tó i ñìnó ta go ndú tí ye nó 'dáá gî kuu mì ye gítí mbè ndoò. 'Válá tacó tí ye me có lá; ye bà dùlù tí ye ta bà zò i, ta bà ñjù pe.»

²⁰ «Káa Mbíri gii 'dè có ji 'dakò tí nò máa, «Bèbìlì tí nó wúnó nó a bèbìlì bà cì wò, ndí lo nónókó! Á má éno, a 'di ká bà zèè ndâ i tí nó náa wò kili ndú yè to gí nó, á bìndi lo?» »

²¹ Jézù gii yee nje lòkò'bò mì wó máa, «Ŋìnò a ña i tí nó mbe kù 'de ndâ mbe kù kili ndâ kpo-kpò i gítí mīri ndú, káa Mbíri ñò ndâ kpo-kpò i tí nó ɾo wó tí i lá nó, ká nò.»

Yo tee njembí yo mítí Mbíri

²² Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «À má éno, njembí yo 'ví si bà mù éno máa, «Ze bà zò a yè wàa ze 'ví 'vala tí?» mí to. Yo delè 'ví me kpùrù-kpùrù éno máa, «Ze 'ví yuu a yè á mí kapí kù ze?» lá. ²³ 'Válá a kpóló-kpolo i ndii i-zó-zò gí, bìndi dii 'duù a kpóló-kpolo i ndii ndâ bongo gí. ²⁴ Káa yo zeke káa ndâ gànà gi. Ndú ɾò nji lá, ndâ gálá bà kili i delè mì ndú wálá. Káa ta ndâ ña ñìnò 'dáá gí, Mbíri kù ko ndú! Káa yo a ndâ kpóló-kpolo i co tí ndâ nuù gí. ²⁵ Káa ta ndâ kpùrù-kpùrù-zò-wúràngú mì yo nò, a 'bí 'di gbí òkò tí yo ká bà uu go sáɾo cú ndii bà uu yí náa Mbíri cu ji yí nó gí? ²⁶ Wotí bà bàkà ña lambu ñìnò lê má tí yo wálá, njembí yo kù mù gítí sè ndâ 'bí i tacó yè?

²⁷ «Yo zeke káa ndâ 'ví ndâ làngá gi. 'Bì tí ndú tacó bà te ña banga tí nó mítí ndú ta kpéetí ndú wálá, káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, à kpétí káa Sólómòni tí gbolò gba dígísèé náa áá mì wó a ndâ kpo-kpò i, yí jé yuu 'bí ña bongo ta banga tí mbe ndii ndâ 'ví ndâ làngá gí, nò lá. ²⁸ Káa Mbíri má te ña banga tí nó mítí ndâ mbìlì gbí jìlì, náa ndú wúnó kuu, káa à taàbé kù doo ndú ta wu, wotí bà je bongo ji yo bà kpò yí gí? Yo me ndâ 'duù mbe kù tee njembí yo mítí Mbíri kácá-kácá lá. ²⁹ Á má éno, yo tee njembí yo gá'dáá mítí có bà zò i, ta bà nju pe, lá. ³⁰ Tacó a ndâ 'duù tí nó mbe ñò cèe kpokèjì bà bàkà i ji Mbíri ni lá muu to tí nó nó ká kù si njembí ndú ká gítí bà koɾo có gítí ndâ i tí nó, káa Bu yo ñò ña i tí nó mbe 'vii ta yo nó ni gí. ³¹ Yo si njembí yo gítí bà koɾo có á gítí có bà dù Mbíri tí gba, wàa a yí tí Mbíri ká bà je ndâ i tí nó ji yo.

Bà kpolo tí ndâ i ñìnó ta i gbí ndú nó á mí gbíri

³² «Yo cì gúku lá, ndâ rómbo mì ye, muu yo me mbè lá, káa tàkòcò Bu yo tí gba peteke gítí bà je 'bá mì wó ji yo gí. ³³ Yo sè ndâ i mì yo 'dáá gí 'dè, wàa yo 'ví kaa i gbí ndú 'ví koni ta ndâ mbe yè. Yo cu ña kúúkpá ñìnó jé mbe yaka lá nó, wàa yo 'ví kpolo tí ndâ i mì yo mí gbí ndú á mí gbíri, tí bàndò tí nó náa muu ndú bà ba tí wálá nò. Tacó ndâ mbe ngbà bà di ká wálá, ndâ sù delè ká wálá. ³⁴ Tacó njembí 'duù ta o 'dáá gí kù dù ká kácáá tí bàndò tí nó ta ndâ i mì wó tí nò.

Yo 'viindi tí yo

³⁵ «Yo ɾò tíyò kpècè, wàa yo 'ví dù léngé-linge kù ù ta ndi ña i ñìnó bà gí nò. Yo si wu 'ví mee 'do nje kùpò mì yo lá. ³⁶ Yo 'viindi tí yo, go bà 'viindi tí ndâ bòò mbe kù ù bà gí mbe tí ndú 'do bàndò bà ko niì, tacó wàa à káa pòó bà 'di wo tí wó kítíkí, ndâ yí 'ví njaanga njekejì ji yí. ³⁷ Ndâ bòò tí nó mbe dù tí zò'o yee tí o bà gí mbe tí ndú nó bà dù a ndâ mbe tó pá. Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, mbe tí ndâ bòò tí nó bà ki ndú mí to, bìndi yí gii kaa i-zó-zò ta 'bí wó mí kùɾo ndú. ³⁸ Ndâ bòò tí nó, náa mbe tí ndú má gí ta kpo-gb'í'o, bìndi yí gii 'de ndú tí zò'o nò bà dù a ndâ mbe tó pá. ³⁹ Yo koɾo muu yo máa, mbe 'bá má ñò o bà gí mbe ngbà gí, yí bà si mbe ngbà tí nó 'ví ɾi gí tà'i mì wó ngé gí wálá. ⁴⁰ Á má éno, yo 'viindi tí yo, tacó yo bà ñò o bà gí 'Vii-mi-'Dakò ni wálá, yí ba gbaaka yo gbááká-gbaaka.»

Ndâ tó bòò ta vò bòò

⁴¹ Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò kù lòkò'bò có tí nó a i ji ze tí ndâ mbe tala có mì lo cuki wèè, wò kù ni a ndâ 'duù 'dáá gí, Mbe nìbà i?»

⁴² Káa Mbe tí ndoo giì 'vee Piyétòrò, máa, «Tó bòò mbe kù bàkà nèté ta njembí wó gbaànjé, tí mbe 'di gbí-o náa mbe tí wó si yí tí mbe kpolo tí ndâ i-'bá mì wó 'dáá gí, wàa yí 'ví kù njèè i-zó-zò ji ndâ 'bí ka wó ta o bà zò i si yí muu nó, a 'di? ⁴³ Bòò tí nò bà dù a mbe tó pá náa mbe tí wó má gí 'do muu nó gí 'bá káa yí giì 'de yí kù bàkà nèté mì wó 'dáá gí. ⁴⁴ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, mbe 'bá bà bàkà bòò tí nò tí mbe kpolo tí ndâ i-'bá mì wó 'dáá gí. ⁴⁵ Káa bòò tí nò má a 'bí ña 'duù mbe koṛo có máa, mbe 'bá kèjì gálà wálá, bìndi yí giì 'bità a bà zò i, ta bà njù pe 'bàà, kù mèèkè ta i tí ndâ 'bí ka wó bòò ñinó náa mbe tí ndú si yí máa, yí kpolo tí ndú nó, ⁴⁶ ta ɾi tí nó náa mbe tí ndú bà dele gí gí bà gbaaka yí si yí kù bàkà ña i tí nò nó, yí bà waa có mítí wó, bìndi yí giì mò yí gí mì ndâ bòò tí nó tí ndâ mbe ngbútù mbe 'di có lá nò.

⁴⁷ «Káa bòò ñinó mbe ñò có tí nó gbí muu mbe tí wó nó ni gí, káa yí giì 'viindi tí wó kùro bà gí mbe tí wó gí 'bá lá, yí delè giì bàkà go có tí nò lá nó, bà ñò mítí kù wó. ⁴⁸ Káa bòò ñinó mbe ñò có tí nó gbí muu mbe tí wó nó lá, káa yí giì bàkà i ñinó mbe 'vii tí i náa à 'ví gbì yí gítí gbí-gbì nó, bà 'de làmbu bà gbì tí gí. À má je i ji 'duù túkà'i, à delè kù koṛo có máa, yí bà ko mboo i tí nò túkà'i.

Jézù njèè gbí òkò tí ndâ 'duù

⁴⁹ «Ye gí tacó bà doo to tí nó ta wu, ye kùtáá má doo gí, njembí ye 'dèè gí! ⁵⁰ Ye kèjì gí bà kònò sé'i. 'Dóó ye má kònò bà sé'i tí nò cee 'do muu ye lá, njembí ye gí bà 'dèè wálá.

⁵¹ «Yo kù koṛo có máa, ye gí a i tacó bà 'viindi gbí òkò tí ndâ 'duù á muu to tí nó? Ñinó me nderè bà gí ye gí muu to tí nó ká nò lá. Ye gí a i tacó bà volo gbí òkò tí ndâ 'duù. ⁵² 'Do tí kpónó kù ya gí kùro, muu ndâ 'duù má ɾùkàtiì vò, ndú bà njèè gbí òkò tí ndú gí. Có mì ndâ 'bí 'duù ta'ò bà ya ta có mì ndâ 'bí 'duù ñinó sósò'ò nó wálá. Có mì ndâ 'duù ñinó sósò'ò nó delè bà ya gí gbí có mì ndâ ka ndú ta'ò nó wálá. ⁵³ Ndâ bu ndâ 'vii-'dakò bà loko mítí ndâ 'vii mì ndú ta vò i; ndâ 'vii-'dakò delè bà loko ká mítí ndâ bu ndú. Ndâ nawu ndâ 'viní bà volo mítí ndâ nájú ndú; ndâ 'viní delè bà volo mítí ndâ nawu ndú ta vò i. Ndâ nawu ndâ 'vii-'dakò bà volo mítí ndâ nawu ndâ 'vii mì ndú; ndâ nawu ndâ 'vii delè bà volo mítí ndâ gù ndú, nawu ndâ 'dakò mì ndú.»

⁵⁴ Jézù giì 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe tì bìnjì nò, máa, «Yo tí ndâ Jùdèyà má ñò mù kù te mò gí tàbú, yo kù 'dè có máa, mù tí nó bà bè bà nì wálá, káa à kù bàkà tí go ngo nje yo nò. ⁵⁵ Yo má ñò pípìri kù pì 'do gbí'dè, yo kù 'dè có máa, gó ɾi bà dù ta ɾi tí nò ngé ndii gí. Káa có mì yo nò delè có to lá. ⁵⁶ Yo ñò ña i tí nó á kèjì nó ni 'do tí bà zeke cè kózò tí tàri, ta cè kózò tí to gí, káa yo ñò ña i tí nó mbe kù bàkà tí kpónó nó ni lá, tacó yè, ndí yo ndâ mbe tiri?

Yo 'viindi gbí òkò tí yo ta ka lo mbe có

⁵⁷ «Yo koṛo muu yo wàa yo 'ví bàkà i ñinó jáá nó lá tacó yè? ⁵⁸ Có má gbí òkò tí yo ta 'duù, káa wò ñò ni tí vò i gí, bàkà wotí gítí bà mee wu 'do tí có tí nò gbí òkò tí yo ta yí nò kùro bà ya ta wò mì wó gí gbí ngbàngà. Tacó yí má yee ta wò á kùro ndâ gba gí, ndú bà je wò ji ndâ mbe kpolo tí zàà, máa, ndú nè wò mí tà'i. ⁵⁹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, wò bà dù gbí zàà yee tí o tí nó náa wò sì có tí nò cee 'do muu lo gí.»

13

Yo má 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo bà mù gí

¹ Ta o tí nò, ndâ 'bí 'duù giì 'dè có ji Jézù gítí bà ziki ndâ 'bí 'dakò tí ndâ Jùdèyà mbe 'do Gàlilèyà mì Pilátò si ndú kù waa mbelè ji Mbiri á Jèrùzàlémè, bìndi mbelè ndâ 'duù tí nò náa Pilátò ziki ndú nò giì ñònòkò tí ta mbelè ndâ nò náa ndú ci ji Mbiri nò. ² Káa Jézù giì 'vee ndâ 'duù tí nò máa, «Yo koṛo có máa, Pilátò ziki ndâ 'dakò tí nò tacó vò i mì ndú me gbolò ndii ndâ vò i mì ndâ sè ndâ 'duù Gàlilèyà 'dáá gí, gí?

³ À me éno lá. Káa ye kú 'dè có ji yo máa, yo má 'visi muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo 'dáá gí bà mì gí. ⁴ Káa ndâ 'dakò tí nó muu 'bì-nje vô nje-vô ta'ô náa njà su-sú 'bá mì ndú Silòwámù gbí gbata Jèrùzàlémè nó, yo koṛo có máa, ndâ 'bí 'duù ta vò i mì ndú mbe me gbolò kùro Mbíri ndii ndú á gbí gbata Jèrùzàlémè wálá? ⁵ À me éno lá! Káa yo má 'visi muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo bà mì go bà mì ndú nò 'dáá gí.»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí mû-mbiìgá mbe rì lá

⁶ Jézù gii lòkò'bò có ji ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta mû-mbiìgá gbí nji mì wó gii ya gí bà pà yú mbiìgá gbí mû tí nò, káa yí gii 'dè gbèe rì mbiìgá gbí mû lá. ⁷ Yí bà-i-nò gii 'dè có ji mbe kú bàkà nèté gbí nji mì wó ta kpo-tàkòcò, máa, «Nò káa ṛa i tí nò gi. Nìno kpónó a bà ta'ô ndoò tí bà nò ye gí bà pà yú mbiìgá 'do gbí mû tí nò, káa ye jé 'de gbèe i lá. À má éno, da mû tí nò gí to. Gbí nderè bà gèe bè mì wó tii ta to gbí nji sínò wálá.»

⁸ «Káa mbe kú bàkà nèté gbí nji mì 'dakò tí nò gii 'visi có ji yí máa, «Si nji'dí kózò gi, kpo 'duù. Ye bà kili zì to mí r̀engbó wó, wàa, ndâ 'ví zeke ta ndoò gbaànjé má kózò gi. ⁹ Yí má r̀i gbí ndoò tí nó kèjì nó gí, à niki ma. Káa yí má r̀i lá, à 'ví da yí gí to go có mì lo nò.» »

Jézù 'vala 'bí niì ta r̀i bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà

¹⁰ Jézù ta o tí nò kú niì bà i ji ndâ 'duù á tí 'bí bàndò bà kili ndâ 'duù gí bà ùlù Mbíri, ta r̀i bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà. ¹¹ Ta o tí nò, 'bí niì ta i-gbì-muu wò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe kili mí bàndò bà ùlù Mbíri nò. I tí nò ṛonoko niì tí nò ta ndoò muu 'bì-nje vô nje-vô ta'ô. Yí gii bàkà ósú mítí niì tí nò, tí ṛa nìno náa niì tí nò kú gii nò nó ká 'bùr̀à-'bùr̀à éno. ¹² Jézù mâ gii nò niì tí nò, yí gii tè'é tí wó, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Nò'o mì lo cee gí, niì!» ¹³ Jézù gii tee 'bí wó mítí niì tí nò, bìndi ndòpí niì tí nò gii ya 'va tí jáá gí. Bìndi niì tí nò gii 'bità bà ùlù Mbíri.

¹⁴ 'Bí gbolò 'duù tí kùro ndâ mbe kú kili mí bàndò bà ùlù Mbíri mâ gii nò bà 'vala niì tí nò mì Jézù ta r̀i bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ta kpo-tàkòcò máa, «À kuu tí mì ndoo a ndâ sili vô-nje gbaànjé, tí ndâ sili bà bàkà nèté. Nò'o má tí 'duù, yí 'ví gí gí bà pà yeè á gbí òkò ndâ sili tí nò, me ta r̀i bà wotí gbí tàkìì lá!»

¹⁵ Káa Mbe tí ndoo gii 'visi có ji 'dakò tí nò máa, «Ndí yo ndâ mbe tir̀i! A 'di gbí òkò tí yo nò jé ká njaanga wú tí ndâ i-kó-ko mì wó, bìndi yí gii gbà ndú ya tí gí bà njù ngo ta r̀i bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà lá? ¹⁶ À má éno, ye 'ví njaanga mir̀i niì tí nó tí nájú Àbiráámò nó 'do 'bì vò i tí nó mbe kò yí ta ndoò muu 'bì-nje vô nje-vô ta'ô nó lá wàà?»

¹⁷ Có tí nò náa Jézù 'visi ji 'dakò tí nò nò gii te a nô mí ro ndâ mbe kú sogo yí tí Jézù. Káa líkí'o ndâ kpo-kpò i tí nò náa yí bàkà nò ká gii dù tí sè ndâ 'duù 'dáá gí.

Jézù lòkò'bò có gítí nji ndí

¹⁸ Ta o tí nò, Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «Bà dù Mbíri tí gba mì ndâ 'duù go ṛa yè? Ye 'ví 'vii mítí ṛa yè ji yo? ¹⁹ À go nji ndí náa 'duù r̀ò mí gbí nji mì wó. Nji ndí tí nò gii kù tí gbolò mû náa ndâ nuù kú gèe 'bá mì gbí bè wó.»

Jézù lòkò'bò có gítí r̀ú'bù

²⁰ Jézù gii 'vee ndâ 'duù káká'i máa, «Ye kpónó 'ví 'vii ngú ṛa kèjì bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù ji yo mítí ṛa yè? ²¹ À go njú r̀ú'bù, náa niì kú soo mítí kpàtà pe nji'dí-nji'dí kpòò yee tí o bà nì kpàtà pe tí nò.»

Rúú njekèjì

²² Jézù gii nje nó kù ya gí Jèrùzàlémè ta bà nò ta bà gala ndâ 'duù ta ndi gbí ndâ gbata, ta ndâ to tí kpokèjì 'dáá gí. ²³ Káa 'bí 'duù gii 'vee yí máa, «Muu ndâ mbe 'de 'wálá bà me mbè wálá, kpo 'duù?»

Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò 'vé mì 'duù tí nò ji ndâ 'duù, máa, ²⁴ «Yo kili ndòngbú wotí mì yo, wàa, yo 'ví rì gí tà'i co a i tí rúú njekèjì. Ye kù 'dè có ji yo máa, ndâ 'duù me mbè bà jòò tí ndú tacó bà rì gí tà'i, káa ndú gí bà rì wálá. ²⁵ Mbe 'bá má gii a gí yaà, bìndi yí gii kisi njekèjì gí, yo bà dù á sè kù gbà njekèjì ta bà tè'é tí wó, máa, <Njaanga njekèjì ji ze, kpo 'duù!»

«Káa yí bà 'visì có ji yo máa, <Ye nò bàndò tí nó náa yo gí 'do tí nó ni lá!»

²⁶ «Káa yo bà-i-nò bà dù a i sè kù 'visì có ji yí máa, <Ndoò táánò zò i ta ndoo gbí gbèe ká'i gí. Ndoò delè nju ngo ta ndoo gbí gbèe kàrà ngo gí. Wò delè táánò nò ta bà nìbà i ji ndâ 'duù gbí gbata mì ze gí, kpo 'duù!»

²⁷ «Káa yí bà 'visì có ji yo káká'i, máa, <Ye nò bàndò tí nó náa yo gí 'do tí nó ni lá. Yo ya 'dáá 'do tí ye gí kàzò, ndí yo ndâ wò 'duù!» ²⁸ Bìndi yo bà dù a i sè kù wa gbí ta bà 'vii tí yo ta sé'i, kù zeke ta ndâ Àbìráámò, ta Ìzákò, ta Jákóbè, ta ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbìrì 'dáá gí gí tà'i mì Mbìrì, káa à 'vaka yo gí sè gí! ²⁹ Ta o tí nò, ndâ 'duù bà gí 'do cee muu to 'dáá gí gí bà zò i ta líkí'o tí ndú 'bá mì Mbìrì! ³⁰ Ta o tí nò, ndâ 'duù nìno náa ndâ 'duù muu to tí nó kpónó si ndú tí i lá nó, bà dù tí ndâ 'duù nìno náa à kù te duù mítí ndú me gbolò; bìndi ndâ 'duù nìno náa ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù te duù á mítí ndú nó, bà dù tí ndâ 'duù nìno ta i gbí ndú kpokoo wálá nò.»

Jézù 'deke tí ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè

³¹ Mâ gii zeke'o, ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà gii gí mì Jézù, bìndi ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Njè nó 'do bà-i-nó gí, tacó Èródè tí gbolò gba kù po tiri có bà zì wò.»

³² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà 'dè có ji ngámbe tí nò, máa, ye kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ye delè kù 'vala ndâ mbe nò'o, gbí rì tí nó wúnó, ta taàbé, ye bà cee ta nètè mì ye a i takàcò. ³³ Kpètí ká éno, ye bà dù a i muu nó wúnó, ta taàbé, ta takàcò, tacó bà zì mbe 'dòkò có mì Mbìrì mí sè 'do gbí gbata Jèrùzàlémè me dú lá.

³⁴ «Ákoo ndâ 'duù Jèrùzàlémè! Ndâ 'duù Jèrùzàlémè! Yo kù ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbìrì! Yo kù 'vaka ndâ 'duù tí nó náa Mbìrì tuu ndú ji yo nó ta díí! Ye jè ta bà kili yo mí njembí ye go bà kili ndâ 'vii mì na nguù mí tà mbìrì wó nó ta bà me mbè, káa yo kpò ye gí! ³⁵ 'Bá mì yo bà jì'vi mòkò. Ye kù ci nó a yo máa, yo bà nò ye káká'i wálá, yee tí o tí nó náa yo 'dè có ta nje yo máa, <Mbìrì 'ví si 'duù tí nó mbe gí ta rẹ wó tí Mbìrì,» nó gí.»

14

Jézù 'vala 'bí 'dakò káká'i ta rì bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà

¹ Ta 'bí rì bà wotí gbaànjé, Jézù gii ya gí bà zò i á 'bá mì 'bí gbolò mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà. Yí mâ gii yee kà, ndâ 'duù 'dáá gí gii dù kù je mbí ndú kpolo ma ká gítí wó. ² Mâ gii zeke'o, 'bí 'dakò ta ndâ 'bí wó ta kò wó oko 'dáá gí gii ja tí wó gí gí mì Jézù. ³ Jézù mâ gii nò yè rọ 'dakò tí nò, yí gii 'vee ndâ mbe 'di gbí tàkii, ta ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà, máa, «Bà 'vala 'duù ta rì bà wotí gbí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdéyà dú? À má me dú lá, yo 'dè ji ye.»

⁴ Káa ndú gii biya bà 'visì có ji Jézù gí. Tacó éno, Jézù gii zèè 'bí 'dakò tí nò, bìndi yí gii 'vala yí gí, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, yí ya gí. ⁵ Jézù mâ gii je nó ji 'dakò tí nò gí, yí gii 'vee ndâ mbe 'di gbí tàkii, ta ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà, máa, «'Vii mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò, delè 'bí i-kó-ko mì wó, má 'va tí gbí guu ta rì

bà wotí gbí tàkìlì mì ndoo tí ndâ Jùdéyà, yí bà ja yí gí sè wálá?» ⁶ Bà 'visì có jì Jézù káká'i gùlì kpò ndú gí.

Bà si tí 'duù tí i ta kpéétí wó

⁷ Jézù má gùlì nò ña bà jòò tí ndâ 'bí ka wó wíri tacó bà ki tí ndú tí ndâ bàndò mì ndâ kpo-kpò 'duù gí bà zò i, yí gùlì lòkò'bò có jì ndú máa, ⁸ «'Duù má tè'é tí lo gí bà zò i á bàndò bà kò niì, si bà có ká ngé ya gí bà ki tí lo tí bàndò mì ndâ kpo-kpò 'duù ta muu lo mí to. Tacó ndâ-'bî-lá mbe 'bá tè'é tí ndâ 'bí kpo-kpò 'duù mbe ndii wó gí, gí. ⁹ Bìndi mbe 'bá bà gí gí bà 'dè có jì wò máa, <Si bàndò tí nó jì kpo 'duù tí nó.> Bà a wò 'do bà-i-nò kù ya gítí bàndò mì ndâ lúkúfà 'duù bà me a duù ta nó. ¹⁰ À má éno, à má tè'é tí lo gí bà i, ya gí bà ki tí lo tí bàndò mì ndâ lúkúfà 'duù. Mbe 'bá má ñò máa, bàndò tí nó 'vii ta wò lá, a yí ká bà gí gí bà 'dè có jì wò máa, <A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí bàndò mì ndâ ka lo kpo 'duù kà zò, kómbe ye.> Tù lo ndi bà gùlì uu ta o bà a wò gí yaà kù ya gítí bàndò mì ndâ kpo 'duù, tacó a te duù mítí lo mí kùro ndâ 'duù tí nó 'dáá náa yo kù ki tí yo to ta ndú nó gí. ¹¹ Tacó 'duù má kù si tí wó tí i ta kpéétí wó, ndâ 'duù bà si yí tí i wálá. Káa 'duù mbe si tí wó tí i lá, ndâ 'duù bà te duù mì tí wó.»

¹² Bìndi yí gùlì 'dè có jì mbe 'bá tí nó náa ndú kù zò i á 'bá mì wó nó, máa, «I-zó-zò má 'bá mì lo, kili me káa ndâ kómbe lo, ta ndâ ná'vindí lo, ta ndâ nambe lo, ta ndâ ka 'bá mì lo ñinó náa àá mì ndú a i nó, tacó wàa ndú taàbé 'ví tè ta é tí lo gítí ñinndi ndú nó lá. ¹³ Bàkà i-zó-zò, wàa wò 'ví kili ndâ mbe yê, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù ìri ta to, ta ndâ mbe ku kò, ta ndâ mbe sú ọ, gítí. ¹⁴ Bìndi Mbíri bà bàkà nambeè jì wò, tacó wotí bà ko mboo i-zó-zò mì lo nó jì wò tí ndâ 'duù tí nó wálá. Mbíri bà ko mboo i-zó-zò mì lo nó jì wò ta o bà 'vala ndi ndâ mbe bàkà go có mì wó 'do gbí muu'dú ndú.»

Bà lòkò'bò gítí gbolò o bà zò i

¹⁵ 'Bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù zò i ta ndâ Jézù nó má gùlì 'di có tí nó náa Jézù 'dè nó, yí gùlì 'visì có jì Jézù máa, «Ndâ mbe zò i 'bá mì Mbíri wúnò bà dù a ndâ mbe tó pá.»

¹⁶ Káa Jézù gùlì 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gùlì ci o jì ndâ 'duù me mbè máa, ndú ya gí bà zò i 'bá mì yì. ¹⁷ O bà zò i tí nó náa yí ci nó má gùlì me tí gí, yí gùlì bàkà i-zó-zò me gbolò, bìndi yí gùlì tuu bòò mì wó, máa, yí ya gí bà 'dè có jì ndâ 'duù tí nó náa yí ma có i-zó-zò jì ndú nó, máa, à bàkà i-zó-zò cee gí.

¹⁸ «Bòò mì wó má gùlì ya gí bà 'dè có tí nó jì ndâ 'duù, ndâ 'duù 'dáá gí gùlì ñonòkò tí ndú 'do tí bà ya gí bà zò i gí. Kpédélé 'duù tí nó náa bòò tí nó 'de yí nó loko gbí 'bá wó, máa, <Nó kpónó kuu kò ye. Ye kù ya gí bà gala 'bí ña ngú nji náa ye sì á kàzò. Ya gí bà 'dè có jì mbe tí lo, máa, ye biya bà gí gí tà é mì wó me bíyá-biya lá.>

¹⁹ «Bà só 'duù tí nó náa yí 'de yí nó gùlì 'dè tiri jì yí máa, <Kpokèjì bà ya ye ngé gí wálá, tacó ye kpónó kù ya gí bà ñò nètè mì ndâ 'bí ngú mò'dú náa ye sì tacó bà jì nji kàzò. Delè ndi lo ya gí bà 'dè có jì mbe tí lo, máa, gùlì tè kàrà di lá.>

²⁰ «Bà ta'ò 'duù gùlì ci yí ta tiri, máa, <Ñinò kpónó a bà ko niì mì ye gí tí gí 'bá ká nó. À da 'bò mítí kò ye gí.>

²¹ «Bòò tí nó gùlì dele ya gí 'bá, bìndi yí gùlì 'vanda ndi kòcò ndâ 'duù tí nó 'dáá gí jì mbe tí wó. Mbe tí wó bà-i-nò gùlì 'visì có jì yí ta kpo-tàkòcò, máa, <Goonó ya ta ndi tí ndâ kpokèjì gbí gbata, wò má 'de ndâ mbe yê, ta ndâ mbe sú ọ, ta ndâ mbe ku kò, ta ndâ 'duù ñinó mbe ki'viki mì to gí nó, wò 'ví gí ta ndú.>

²² «Bòò tí nó gùlì ma ndâ ña ndâ 'duù tí nó náa mbe tí wó 'deke jì yí nó, káa ndú yè tà'i bà zò i lá. Tacó éno, yí gùlì 'dè có jì mbe tí wó máa, <Ye ma ndâ 'duù go có mì lo nó gí, káa ndú gí yè tà'i bà zò i lá, bu ye.>

²³ «Káa mbe tí wó gii 'visì có ji yí máa, <Ya ta ndi tí ndâ kpokèjì á sè 'do gbí gbata, wàa wò 'ví ma ndâ 'duù yee tí o tí nó náa tà'i bà zò i yè ta ndâ 'duù gí.> ²⁴ Bòò tí nó má gii kili ndâ 'duù yè tà'i bà zò i go kòcò mbe tí wó nó gí, mbe 'bá gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó, máa, <Ye kú 'dè có ji yo máa, ndâ 'duù tí nó náa ye tè'é tí ndú káa ndú biya bà gí gí nó, bà tala i-zó-zò mì ye nó wálá.> »

I tàkò bà dù tí mbe tala có mì Jézù

²⁵ Ndâ 'duù me mbè gii kaa kú ko tàkò Jézù. Yí bà-i-nò gii 'visì tí wó gí ndii, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, ²⁶ «'Duù má gí gí mì ye, káa njembí wó ká kácáá tí ndâ bu wó, ta nawu wó, ta niì mì wó, ta ndâ 'viì mì wó, ta ndâ ná'vindí wó, ta ndâ námì wó, ta miři wó, 'duù tí nó bà dù tí mbe tala có mì ye wálá. ²⁷ 'Duù má te 'dóó njèèkpè mù mì wó, wàa yí 'ví gí tí gí tàkò ye lá, 'duù tí nó bà dù tí mbe tala có mì ye wálá.

²⁸ «Taco 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo kpónó má kú bàkà có bà gèè 'bá, kpédélé có gbí muu wó bà dù me bà koṛo có gítí bàndò bà 'de ndâ i-nèté gítí bà cee ta 'bá tí nó lá? ²⁹ À má éno lá, yí má duu káa ndâ kpalà mí tà to gí, káa bà cee sè nèté gítí 'bá gii kpò yí gí, ndâ 'duù bà ṛo yí, ³⁰ máa, bà gèè 'bá kpò yí gí.

³¹ «À delè a gba ngàyi jé ká kú ya gí bà tè 'bí ka wó gba ta gó, náa yí má ṛò ni gí máa, wotí gó mì ka wó nó ndii yí gí? ³² Yí má ṛò ni éno gí, yí bà tuu tú 'do ká tí 'dú, máa, ndâ yí 'dè có tí nó gbí òkò tí ndâ yí ta yí nó 'dè-'dè. ³³ À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo mbe biya ndâ i mì wó 'dáá gí lá, bà dù tí mbe tala có mì ye wálá.

À kú yee tè zi ñinó náa gó zi cee 'do gbí gí nó gí 'dè

³⁴ «Gó zi má kú gbí mbí zi, yí a tó i. Káa bà gó ngo zi tí nó má cì cee gí, kèjì bà dele ta gó zi gí gbí tè zi tí nó káká'i wálá. ³⁵ Tè zi me i mbe zii to tacó ba ṛò i lá. Ndâ 'duù kú te tè zi yee ká tí vò i gí 'dè. À má éno, 'duù ñinó ta tù bà 'di có tí muu wó nó 'ví 'di có.»

15

Rómbo mbe giři gí

¹ Ta o tí nó, ndâ mbe kú kili i-míri me mbè, ta ndâ 'bí vo-vò Jùdèyà gii kaa ya kú 'di ndâ có mì Jézù. ² Ndâ mbe kpolo tí tàkii, ta ndâ mbe ñibà tàkii mì ndâ Jùdèyà má gii ṛò éno, ndú gii 'bità bà 'dè víí có ta kòlòwò, máa, «'Dakò tí nó kú ṛòkòkò tí wó ta ndâ 'duù ñinó náa à mò ndú 'do gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà gí nò. Ndú delè kú zò i ta ndú gbí gbèe ká'i!»

³ Jézù má gii 'di có mì ndú nó, yí gii lòkò'bò có ji ndú, máa, ⁴ «'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nó kpónó má kú gbà ndâ rómbo mì wó zi'duù-vò, káa 'bí gbaànjé gii giři gí, yí bà jee sè mbè ndâ ñinó kú zò i nó mí to, bìndi yí 'ví ya gí bà pà bà tí gbèe ñinó mbe giři gí nó, yee tí o tí nó náa yí 'de yí gí nó wálá? ⁵ Yí má 'de yí gí, yí bà te yí mí pààpì wó ta líkí'o kú ya tí gí 'bá. ⁶ Ta o bà ye ta yí 'bá, yí bà kili ndâ kómbe wó, máa, <Yo gí, wàa ndoo 'ví zò i ta líkí'o, tacó 'bí rómbo mì ye kùtáá giři gí, káa ye gii 'dè yí gí!>

⁷ Ye kú 'dè có ji yo máa, ṛò a gbèe ṛa i tí nó mbe kú bàkà tí á gbíri nó ká nó. Gbèe mbe bàkà vò i muu to tí nó má 'visì muu wó 'do tí ndâ vò i mì wó gítí kpokèjì mì Mbíri, líkí'o wó tí Mbíri á gbíri ndii líkí'o ndâ mbè 'duù tí nó cúú-cu-cù mbe kú co tí kpokèjì mì wó nó gí.»

Njì gírìsì gbaànjé mbe giři gí

⁸ Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «Ndâ njì gírìsì muu'bi kpónó má mì niì, bìndi 'bí gbaànjé gii 'va tí to á 'do tí wó ta bèbìlì, niì tí nó bà tù ngba wu, bìndi yí gii pà ta tà'i léé gítí gbèe gírìsì mì wó nó wálá? Káa à má me tí tí i bà kaa tà'i tí nó, niì tí nó bà je kù'ò gítí gbí òkò ndâ ká'i pétékè'i, yee tí o bà 'de gbèe gírìsì tí nó wálá? ⁹ Yí má 'de gí, yí bà kili ndâ kómbe wó ta ndâ ka 'bá mì wó, bìndi ndú bà da 'di ta líkí'o. ¹⁰ Ye

kù 'dè có jì yo máa, líkí'ò kù bàkà ndâ basilì mì Mbírì ta o tí nó náa 'bí mbe bàkà vò i gbaànjé má 'visì muu wó gítí kpokèjì mì Mbírì go éno.»

'Bí 'vii tí vò mbe volo gbí i

¹¹ Jézù gii lòkò'bò 'bí có, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii jò ndâ 'vii-'dakò sósò'ò. ¹² Ndú mâ gii kpolo tè tí ndâ 'dakò gí, ònó tí 'vii nó gii 'dè có jì bu ndú ta 'bí rì gbaànjé, máa, «Je bà ndâ i mì ye á 'bá nó jì ye, bu ye.» Bu ndú bà-i-nò mâ gii njèè gbí ndâ i-'bá jì ndú go i gbí tàkii mì ndú gí, ¹³ 'vii-'dakò tí nó gii bàkà káa làmbu sili bindi bà njèè gbí ndâ i mì ndú, bindi yí gii kaa bà ndâ i mì wó 'dáá gí, yí gii ya 'do 'bá mì bu wó gí gbí 'dú to. Bindi yí gii volo gbí ndâ i tí nó vúrù-vúrù go i mì mbúrù nò.

¹⁴ «Ngo mâ gii tè á bindi ndâ i mì wó nó gí, go gii tè to tí nó náa yí 'dòkò ta 'bá ya gítí nó tí ònó ku. Káa gbèe i mì wó wálá. ¹⁵ Tacó éno, yí gii kpò tí wó mítí 'bí 'dakò tí 'duè gbí to tí nó. 'Dakò tí nó gii bàkà yí tí mbe kù je i-zó-zò jì ndâ kàdùrùkù mì wó. ¹⁶ Yí gbí ndâ o tí nó má 'de i-zó-zò mì ndâ kàdùrùkù, yí bà zò gí, káa a mbe je jì yí ká wálá. ¹⁷ Yí mâ gii koṛo có kpò, muu wó gii gí gítí wó gí. Bindi yí gii 'dè có máa, «Ye kù cì ta go, káa yì ndâ mbe kù bàkà nètè 'bá mì bu ye kpónó gítí i-zó-zò wálá. ¹⁸ À má éno, ye bà dele ndi ye ya gí mì bu ye, wàa, ye 'ví 'dè có jì yí máa, «Ye bàkà vò i gítí Mbírì gí, ye delè bàkà vò i gítí lo gí, bu ye! ¹⁹ Ye 'vii tí mbe dù tí 'vii mì lo káká'i lá. Si ye 'ví dù tí 'bí mbe bàkà nètè mì lo gbaànjé.» »

²⁰ «'Vii-'dakò tí nó bà-i-nò gii njè nó ya gí 'bá mì bu wó. Bu wó mâ gii ònó yí 'do me 'dú kèjì, yè ṛo wó gii bàkà yí gí. Yí bà-i-nò gii a ya gí bà kunduu yí, ta bà òlò gbí tú wó. ²¹ Káa 'vii-'dakò tí nó gii 'dè có jì bu wó, máa, «Ye bàkà vò i gítí Mbírì gí, ye delè gii bàkà vò i gítí lo gí, bu ye. Ye 'vii tí mbe dù tí 'vii mì lo lá.»

²² «Káa bu wó bà-i-nò gii tè'é tí ndâ bòò mì wó, máa, «Yo gí ta banga bòngò ònó ta ṛa wálá nó, ta banga i-tí-silì-'bì, ta tàrà.» Ndâ bòò tí nó mâ gii gí ta ndâ i tí nó gí, 'dakò tí nó gii zaa 'vii mì wó gí. ²³ Bindi yí gii 'dè có jì ndâ bòò mì wó, máa, «Yo ya gí bà gí ta 'bí 'vii-mò'dú ònó ta banga dii wó nó, wàa yo 'ví bàkà ta i-zó-zò, wàa ndoo 'ví zò i ta líkí'ò. ²⁴ Tacó 'vii mì ye nó táánò cì gí, káa yí kpónó 'vala ndi wó gí. Yí táánò gírì gí, káa à kpónó 'de yí gí.» Ndâ bòò mì 'dakò tí nó mâ gii bàkà go có mì wó nó gí, ndú gii 'bità bà zò i ta líkí'ò tí ndú.

²⁵ «Ta o tí nó náa ndú kù bàkà ta ndâ i tí nó nò, kpo 'vii-'dakò mì 'dakò tí nó a i gbí njí. Yí mâ gii dooko gí 'bá yí gii 'di kòcò ndâ 'duè kù cè cè, ta bà dù ṛu. ²⁶ Yí bà-i-nò gii tè'é tí 'bí bòò mì bu wó gbaànjé, bindi yí gii 'vee yí, máa, «A yè ká bàkà tí ta bindi ye 'bá tí nó?»

²⁷ «Káa 'dakò tí nó gii 'visì có jì yí, máa, «A ná'vindí lo ká dele ndi wó 'do gbí to tí nó táánò náa yí ya gítí nò. Káa bu lo gii zì 'vii-mò'dú tí nó táánò náa ndoo ko yí ta banga dii wó nó tacó bà te ta wírì mítí wó, tacó yí dele 'do ká ta vò i tí wó wálá.»

²⁸ «Tàkòcò 'vii-'dakò tí nó bà-i-nò gii kpolo ndii muu bà ya yí gí tà'i gí. Bu wó mâ gii ònó éno, yí gii có gí sè, bindi yí gii 'deke tí wó jì yí máa, yí ya gí tà'i. ²⁹ Káa 'vii-'dakò tí nó gii 'visì có jì bu wó, máa, «Nò káa ṛa mbè ndoo tí nó náa ye kù bàkà nètè jì wò go bòò mì lo nó gí! Ye jé ta 'bí gbèe rì ndii muu ndâ có mì lo lá. Wò jé je jì ye a yè? À kpétí káa vòò ṛokpò 'vii-bee sínò wò jé je jì ye, tacó wàa ze 'ví 'dè ta líkí nje ta ndâ kómbe ye lá! ³⁰ Káa wò kpónó gii zì a ngbú 'vii-mò'dú ta i ká gbí wó jì 'vii mì lo mbe kaa ndâ i mì lo ya gí bà volo gbí ndú jì ndâ vo-vò ni 'dáá gí, bindi yí gii dele ndi wó.»

³¹ «Káa bu wó gii 'visì có jì yí, máa, «Ndà kù dù ta ndà 'bá ta o 'dáá gí. Ndâ i mì ye 'dáá gí a ndâ i mì lo, 'vii mì ye. ³² Ye te wírì mítí ná'vindí lo ta pétékè tàkòcò ye ká dú, tacó yí táánò cì gí, káa yí kpónó 'vala ndi wó gí; yí táánò gírì gí, káa à kpónó 'de yí gí.» »

16

Vò bòò tí mbe filí 'bì

¹ Ta o tí nò, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò gii 'di có máa, bòò tí nó náa yí te yí tí mbe kpolo tí ndâ i mì wó nó kù volo gbí ndâ i mì wó. ² 'Dakò tí nó bà-i-nò gii tè'é tí bòò mì wó nò, bìndi yí gii 'vee yí, máa, «Ndâ có tí nó náa ndâ 'duù kù 'dè ji ye ta rẹ lo nó a yúcó? Tùbà sè ndâ i gbí gálá ji ye, tacó ye káká'i gí bà si wò 'ví dù gbí gálá mì ye wálá!»

³ «Bòò tí nó mà gii 'di có tí nó, yí gii koṛo có gbí njembí wó, máa, «Mbe tí ye kẹ̀jì gí bà mòkò ye 'do gbí nèté gí! Ye 'ví me ta tí ye ée? Wotí bà ji nji tí ye wálá. Káa àá ọ́o ye a nô bà yù i. ⁴ À má éno, ye kpónó bà bàkà 'bí ọ́a i 'dakò mì ye, tacó wàa yí kpétí má mò ye 'do gbí nèté gí, ye 'ví kù zò ta nje ye 'do mì ndâ 'duù tí nó.»

⁵ «Yí bà-i-nò gii tè'é tí ndâ 'duù ọ̀nó ta i mì mbe tí wó muu ndú nô. Bìndi yí gii 'vee kpédélé 'duù 'do gbí òkò tí ndú máa, «Áá mì mbe tí ye muu lo a ée?»

⁶ «Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji yí, máa, «Áá mì wó muu ye a ndâ còngò bàà mbá zi'duù-vò.»

«Káa bòò tí nó gii 'visì có ji 'dakò tí nó máa, «Jaka tí ndâ mbíli tí nó náa wò táánò ki'viki tacó bà 'vii có gítí bà sì bàà tí nó nó 'do gbí wú gálá gí, wò 'ví si sè ndú mí gbí wú ká zi'duù-só-nje muu'bì cuki.»

⁷ «Bòò tí nó gii 'vee 'bí 'duù káká'i, máa, «Káa wò ọ̀ndi lo, àá muu lo a ée?»

«Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji yí máa, «Áá muu ye a ndâ gboko cù 1,000.»

«Káa bòò tí nó gii 'visì có ji 'dakò tí nó máa, «Sì mí gbí wú káa ndâ mbíli 800.»

⁸ «Mbe tí vò bòò tí nó gii ùlù yí gítí ọ́a i yú ọ́o tí nó náa yí bàkà nò, tacó 'duù ta ọ́o wó mbe yú éno gbí òkò tí ndâ 'vii gbí ngba'o wálá.

⁹ «Tacó éno, ye kù 'dè có ji yo máa, yo bàkà nambeè ji ndâ 'duù ta ndâ i muu to tí nó, tacó wàa, bà ndâ i tí nó má da gí, Mbíri 'ví te ta wiṛi mítí yo á 'bá tí nó mbe dù tí ká nô. ¹⁰ 'Duù má ni bà kpolo tí làmbu i ta njembí wó gbaànjé gí, yí bà ni bà kpolo tí ndâ kpo-kpò i ta njembí wó gbaànjé delè gí. Káa bà kpolo tí làmbu i ta njembí 'duù gbaànjé má kpò yí gí, bà kpolo tí ndâ kpo-kpò i ta njembí wó gbaànjé delè bà kpò yí gí. ¹¹ Káa bà kpolo tí ndâ i muu to tí nó ta njembí lo gbaànjé má kpò wò gí, a 'di ká bà je ndâ i mì Mbíri ji wò, máa, wò 'ví kpolo tí ndú? ¹² Bà kpolo tí ndâ i mì ndâ 'bí ka lo ta njembí lo gbaànjé má kpò wò gí, a 'di ká bà je i ji wò tí 'dóo ọ̀ndi lo?»

¹³ «Gbèe bòò bà bàkà nèté ji ndâ 'duù sósò'ò ta njembí wó gbaànjé wálá. Yí má zè 'bí nìkì maa, yí bà zè 'bí ka wó nìkì wálá. Yí má kù te duù mítí 'bí, yí bà sì 'bí ka wó tí i wálá. Wò má kù bàkà nèté ji Mbíri ta njembí lo gbaànjé, wò bà 'de 'bí njembí tacó bà tee mítí ndâ i muu to tí nó wálá.»

Ndâ 'bí có náa Jézù 'dè ndú

¹⁴ Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà, tí ndâ mbe go ndâ i muu to tí nó, mà gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, ndú gii ọ́o Jézù ọ́o-ọ́o. ¹⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «A yo ká kù bàkà tí yo tí ndâ 'duù jáá á kùro ndâ 'duù. Káa Mbíri ọ̀nó ndâ có gbí njembí yo ni gí. Tacó ndâ i tí nó náa ndâ 'duù kù si tí ndâ kpóló-kpolo i nó me ndâ i kùro Mbíri lá.

¹⁶ «Ndâ có mì Mòze, ta ndâ có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí ndâ wáràgà mì ndú nó, bàkà nèté yee ká tí o mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. Bìndi bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba gii 'bità tí. 'Do tí o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có tí nó, ndâ 'duù me mbè kù gii bàkà wotí tacó bà dù tí ọ́a ndâ 'duù tí nó tí ndâ bòò-gba mì Mbíri. ¹⁷ Káa à peteke a bà 'bu ndâ tàrì ta to tí nó á cotí bà gíri 'bí làmbu nji có té'déé éno 'do tí có mì Mòze.

¹⁸ «'Duù má njè ni mì wó gí, bìndi yí gii kò 'bí ngú ni, yí kù zi a ngbà ta ngú ni tí nó. 'Duù delè má kò ni tí nó náa 'dakò mì wó njè yí gí nó, yí kù zi a ngbà ta yí.»

Ndà 'bí mbe da i ta Lázàrò

¹⁹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có ji ndú, máa, «'Bí 'dakò táánò tí mbe da i kú yuu káa ndâ kpo-kpò bongo, yí delè kú zò káa tó i 'bàà ta ri 'dáá gí. ²⁰⁻²¹ À gii te 'bí 'dakò tí mbe yê ta rẹ wó a Lázàrò, ta ndâ kà ta ndi tí kútí wó náa ndâ bô kú là ọo ndú, mí njekèjì ndùgù mì 'dakò tí nò tí mbe da i nò, kú ù ndâ njúnjú i-zó-zò ñinó mbe kú 'vaka tí to bìndi wó ta o 'dáá gí.

²² «Lázàrò mâ gii cì gí, ndâ basìli mì Mbírì gii te yí ya tí gí rẹgbà tí Àbìráámò gbírì. 'Dakò tí nò tí mbe da i nò mâ gii cì gí, a gii duu yí gí. ²³ Káa yí gii dù á tà to gbí sé'i á 'bá mì ndâ ku, bìndi yí gii ò Àbìráámò me dú, bìndi Lázàrò kú kì tí wó to á rẹgbà tí wó. ²⁴ Bìndi yí gii tò kú ta bà 'deke tí wó ji Àbìráámò, máa, «Nò yê ọo ye, bu ye Àbìráámò. Si Lázàrò 'ví yuu sili 'bì wó gbaànjé mí gbí ngo, wàa yí 'ví si ngo tí nò á tí sili 'bì wó nò 'ví cì gí gbí nje ye, tacó bà 'dèè mè ye tacó ye gbí gbolò sé'i.»

²⁵ «Káa Àbìráámò gii 'visì có ji 'dakò tí nò, máa, «Koro muu lo, máa, wò táánò kú 'vala gbí dà, 'viì mì ye, káa gbèe tó i mbe waa to có kòtí Lázàrò wálá. Káa à kpónó kú teke'de yí bà-i-nó, káa wò kú kònò sé'i. ²⁶ Káa à me ká éno cuki lá, cèe gbolò pù ngo njèè gbí òkò tí ndoo gí. Kpokèjì bà ya ndâ 'duù 'do mì ze káá gí mì yo kà wálá. Kpokèjì bà gí ndâ 'duù 'do mì yo kà gí mì ze delè wálá.»

²⁷ «Káa mbe da i tí nò gii 'visì có ji Àbìráámò, máa, «À má éno, bàkà nambeè mì lo, wò 'ví tuu Lázàrò gí gí 'bá mì bu ye, ²⁸ wàa yí 'ví 'dè có tí kpoò ji ndâ ná'vindí ye vò mbe cì lá, máa, ndú 'ví gí gí gbí bàndò mbugo tí nò náa ye kpónó kuu gbí nó lá.»

²⁹ «Káa Àbìráámò gii 'visì có ji 'dakò tí nò, máa, «Ndâ Mòze ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì kuu mì ndâ ná'vindí lo kà; si ndú 'ví 'di ndâ có mì ndú.»

³⁰ «Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji Àbìráámò, máa, «À me éno lá, bu ye Àbìráámò. À má a vuuvuu ká co mítí ndú, ndú bà 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gí.»

³¹ «Káa Àbìráámò gii 'visì có ji 'dakò tí nò, máa, «Ndú má biya bà 'di ndâ có mì ndâ Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì gí, à kpètí káa ku ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ká ya gí bà 'dè có ji ndú, ndâ có mì wó nò bà dù gbí tù ndú ká go cèe mòngò gbí tù bô.» »

17*Vò i kùro Mbírì*

¹ Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndâ i mbe eendi ndâ 'duù gítí bà bàkà vò i ta o 'dáá gí bà dù kuu, káa 'duù tí nó mbe kú gí ta ndú nó bà ò mítí wó! ² À niki a bà ẹre du díí mítí miři ọa 'duù tí nò, wàa à 'ví te ta yí 'va mí tà kápá cotí bà volo muu 'bí 'viì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ví 'viì tí nó mì wó. ³ Káa yo 'ví kpòlo tí yo, máa, 'Bí ná'vindí yo gbaànjé má bàkà i lè gí, yo 'ví 'dè gbí vò i mì wó ji yí. Vò i mì wó nò má volo tí wó gí, yo 'ví si có gítí vò i mì wó nó mí to. ⁴ Yí má co ta yo tí kpokèjì ñinó mbe lè gí ta bà vò-nje só gbí gbèe ri, káa bìndi bà bàkà ndâ vò i mì wó nò yí kú gí gí bà 'deke tí wó ji yo máa yì káká'i bà bàkà ndi ọa i tí nò wálá, yo 'ví si có gítí wó mí tò.»

Bà tee njembí mítí Mbírì

⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'deke tí ndú ji yí máa, «Je wotí bà tee njembí ze mítí Mbírì tí kpoò ndii ñinó náa ze kú me kpónó nó gí ji ze, Mbe tí ze.»

⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kùtáá má kú tee njembí yo mítí Mbírì kpètí ká ní'díí éno, yo má 'dè có ji 'bí gbolò mù-'belè máa, yí a ta teè wó vùkù 'do tà to, wàa yí 'ví ya gí bà ọo ndi tí wó mí tà kápá, yí bà 'di có mì yo nò gí.

⁷ «Bòò mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo nò kpónó má gí 'do gbí ní, má wálá 'do bà gbà ndâ rómbo, yí bà 'dè ji bòò tí nò máa, «Ndiì ngé ya gí bà zò i gí?» ⁸ Có náa yí bà 'dè ji bòò

tí nò bà dù me éno máa, <Caka tí lo gí wàa wò 'ví bàkà i-zó-zò ji ye, ye má zò i cee gí, wò 'ví gii ya gí bà zò ñindi lo> lá? ⁹ Yí 'dè ñikì maa ji bòò mì wó tacó bà bàkà nèté tí nó náa yí je ji yí nó gí? ¹⁰ Yo delè ká éno. Yo má bàkà ndâ nèté tí nó náa à je ji yo nó cee gí, yo 'ví 'dè có máa, <Ze káa ndâ bòò sínò, ze kú bàkà káa ndâ nèté ñinó náa à je ji ze nó cuki.> »

Ndâ 'bí mbe cì muu'bi

¹¹ Jézù gii ñjè nó kú ya gí Jèrùzàlémè co tí wúngbó to tí nó gbí òkò tí ndâ Sàmáriyà ta Jùdéyà nò. ¹² Yí mâ gii yee 'bá mì ndâ 'bí 'duù, á gí ndii 'do gbí gbata, ndú gii 'de tí ndú ta ndâ 'bí mbe cì muu'bi. Káa ndâ mbe cì tí nò gii rò tíyò 'do tí Jézù janga-jàngá gí ndii. ¹³ Bìndi ndú gii 'deke tí ndú ji yí ta kòcò ndú ngára gí yaà máa, «Jézù, Mbe tí ze, ñò yê ɾo ze!»

¹⁴ Jézù mâ gii zeke ndú, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ya gí bà túbà tí yo ji ndâ bu-Mbíri.» Káa si ndú kpokèji ta nó kú ya gí mì ndâ bu-Mbíri, ndú mâ gii ñò cì cee 'do tí ndú 'dáá gí gí.

¹⁵⁻¹⁶ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó muu'bi náa cì cee 'do tí ndú nó, tí 'duù Sàmáriyà, mâ gii ñò bà cee cì 'do tí wó, yí gii dele ndi wó jee bà ya gí mì ndâ bu-Mbíri mí to, ta bà ùlù Mbíri ta kòcò wó ngéé gí yaà. Yí mâ gii yee mì Jézù, yí gii ñri ta muungbó wó ya gí bà zèè kò Jézù, ta bà 'dè ñikì maa ji yí.

¹⁷ Káa Jézù gii 'vee 'vé máa, «Muu ndâ 'duù tí nó náa cì cee 'do tí ndú nó kùtáa me muu'bi lá? Káa sè ndâ 'duù ñinó vò-ñje nà'ò nó ngò? ¹⁸ Káa à dele gí gí bà ùlù Mbíri káa gbèè 'dakò tí nó mbe 'dó-'do tí 'duù Sàmáriyà nó tacó yè?» ¹⁹ Bìndi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya ta nó mì lo, tacó bà tee njembí lo mítí Mbíri 'vala wò gí.»

Bà gí o bà dù Mbíri tí gba tí to tí nò

²⁰ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gii 'vee Jézù gítí o bà gí Mbíri gí bà zogo to tí nò. Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «'Bí i mbe túbà bà gí o tí nó náa Mbíri bà gí tí gí bà zogo to tí nó nò wálá. ²¹ 'Bí 'duù ta wotí bà 'dè có ji yo tí wó máa, <Yo ñò nò! Mbíri kpónó kú zogo to tí nò,> nò bà dù wálá; 'bí 'duù delè ta wotí tí wó tacó bà 'dè có ji yo máa, <Yo ñò zò! Mbíri kpónó kú zogo to tí zò,> bà dù wálá. Tacó Mbíri kpónó kú zogo to gbí òkò tí yo.»

²² Jézù mâ gii 'visì có gí tàkò 'vé mì ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdéyà nó gí, yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo wúnò bà 'deke tí 'bí ɾi gbaànjé 'do gbí òkò ndâ mbè sili tí nó mì 'Viì-mì-'Dakò, káa yo bà 'de wálá. ²³ Ta o tí nó ndâ 'duù bà dù kú ñònòkò muu yo máa, <Yo zeke'o zò!> <Yo zeke'o nò!> Káa yo 'ví tè gí tàkò ndâ có mì ndú nò gbaànjé lá. ²⁴ Tacó o bà gí 'Viì-mì-'Dakò bà dù go mù mbe ñ gbaànjé, bìndi ngba wó gii cee tàrì 'dáá gí. ²⁵ Káa yí bà kònò a sé'i ta wotí tí kpédélé'i má kózò gí. Ndâ 'duù tí nó mbe kú 'vala kpónó nó bà biya yí 'dáá gí má kózò gí.

²⁶ «O bà gí 'Viì-mì-'Dakò wúnò bà dù ká jé go o mì Nówà dígísèé. ²⁷ Gbí o mì Nówà nò, ndâ 'duù 'dáá gí kú zò i, ndâ 'duù kú njù pe, ndâ 'dakò ta ndâ niù kú kò tí ndú, yee ká ngé tí ɾi bà o Nówà gí gbí gbâ, bìndi ngo gii mì ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁸ O bà gí 'Viì-mì-'Dakò nò delè bà dù teke-tèkè go o mì Lótì dígísèé. Ndâ 'duù ta o tí nó kú zò i, ndâ 'duù kú njù pe, ndâ 'duù kú mà 'vèlè ta bà sì i, ndâ 'duù kú rò njí, ndâ 'duù kú gèè 'bá. ²⁹ Káa ta ɾi bà ñjè nó mì Lótì 'do gbí gbata Sòdómà, Mbíri gii si wu, ta ndâ i mbe kú lu wu, kú nì gí to 'do tàrì gii mì ndâ 'duù gbí gbata Sòdómà 'dáá gí. ³⁰ Ñìnò a ɾa i tí nó wúnò bà bàkà tí ta o bà co 'Viì-mì-'Dakò gí ɾo ɾi nò.

³¹ «Ta o tí nó, wò tí 'duù má pí 'bá, wò 'ví co gí to tacó bà ya gí bà kaa ndâ ká'i mì lo 'do tà'i lá. 'Duù ta o tí nó má gbí njí, yí 'ví dele ndi wó gí 'bá lá. ³² Yo koɾo muu yo gítí nawù Lótì! ³³ 'Duù mbe kú jè ta bà koɾo có máa 'válá mì yì a i 'bí yì, bà gíri miɾi wó gí; káa 'duù mbe sì miɾi wó ji ku gí ká bà 'vala miɾi wó. ³⁴ Ye kú 'dè có ji yo

máa, ta bèbìlì tí nò, ndâ 'duù má sósò'ò gbí gbèe kpâ-sili, àá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si ka wó mí to. ³⁵ Ndâ niì má sósò'ò kù no 'vuù toko gbaànjé, àá bà je 'bí gbaànjé gí, si ka wó mí ɾo 'vuù. ³⁶ Ndâ 'dakò má sósò'ò gbí njí, àá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si ka wó mí gbí njí.»

³⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'vee yí máa, «Áá bà ɾuka ndâ 'duù ya tí gí kòtí 'di, Mbe tí ze?»

Káa yí gii 'visì có ji ndú máa, «Ndâ gálambá má yaà kere-kèrèè, gbí có tí nò éno máa, ku i kuu gbí to tí nò.»

18

'Bí nawù ku tí vò mbe kpácà

¹ Jézù gii lòkò'bò 'bí có ji ndâ mbe tala có mì wó tacó waa ndú 'ví me ta kpìikì-kpìikì gítí bà 'deke tí ndú ji Mbíɾì lá, ² éno máa, «Ta 'bí o gbaànjé dígísèé, 'bí gba mbe cì gúku tí Mbíɾì lá, delè mbe si ndâ 'duù tí i lá kù 'vala gbí 'bí gbata. ³ Bindi 'bí nawù ku ta o 'dáá gí kù ya ta ngbàngà mì wó gí kùro gba tí nò, máa, «Dè yúco je gítí có tí nó gbí òkò tí ze ta 'duù tí nó mbe zi ye gí nó gí!» ⁴ Niì tí nò nò gí gbí ngbàngà kùro gba tí nò ta cèe kòndi o, káa gba tí nò biya bà waa có mì wó gí. Gbí ndòngbú ñinó gba tí nò gii koɾo có máa, «Ye ñò ni gí máa, gúku Mbíɾì tí ye wálá, delè nètè mì ye ta 'duù wálá, ⁵ káa kpácà gbí yí niì tí nó ngé ndii gí. À má éno, ye bà waa có mì wó ji yí. À má éno lá, yí bà gí kù pèè mbí ye ta o 'dáá gí.» »

⁶ Mbe tí ndoo gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di có tí nò náa gba tí nò jé mbe waa yúco lá nò 'dè nò gí? ⁷ À má éno, Mbíɾì bà waa yúco ji ndâ 'duù mì wó náa yí ɾuka ndú, mbe kù 'deke tí ndú ji yí ta síí gbí wálá nó wálá? Gbí diì wó bà me a jàmànakà gítí bà koni ndú? ⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, yí bà waa yúco ji ndú ta zítí tí wó. Kpètí ká éno, 'Viì-mì-'Dakò má gí wúnò, yí bà 'de ndâ 'duù mbe kù tee njembí mítí Mbíɾì muu to tí nó gí?»

Bà si tí 'duù tí mbe bàkà tó i kùro Mbíɾì

⁹ Jézù gii lòkò'bò có gítí ndâ 'duù ñinó mbe kù túbà tí ndú, máa, ndâ yí a ndâ mbe bàkà tó i, ta bà dù kù 'dè có ñónókó gítí sè ndâ 'bí 'duù nó, ¹⁰ máa, «Ta 'bí o gbaànjé ndâ 'bí 'dakò sósò'ò gii ya gí bà 'deke tí ndú ji Mbíɾì. 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú gbaànjé a mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà, bìnɾi ka wó tí nó náa ndú ta yí nó a Jùdéyà tí mbe kù kili i-míɾì mì ndâ Ròmánò. ¹¹ Ndú mâ gii yee 'bá-Mbíɾì gí, 'duù tí nó tí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà nó gii ɾò tíyò, bìnɾi yí gii 'deke tí wó ta kpéetí wó ji Mbíɾì, máa, «Ye 'dè ñikì maa ji wò tí Mbíɾì, tacó ye me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe gbolò njembí nó lá, ye me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe kù 'boo yúco mì 'duù nó lá, ye delè me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe kù zingbà ta ndâ niì mì ndâ 'duù nó lá. Co tí ndâ ña ñinó 'dáá gí, ye me go 'dakò tí nó tí mbe kù kili i-míɾì mì ndâ Ròmánò á seè tí ye nó lá. ¹² Ye kù kònò go ta sili só gbí òkò ndâ 'bí ɾi bà wotí ta ka wó ɾi bà wotí. I má dí 'bì ye, ye kù mò bà ñinɾi lo tí Mbíɾì ji wò go i gbí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà.»

¹³ «Káa 'dakò tí nó tí mbe kili i-míɾì mì ndâ Ròmánò nó gii ɾò tíyò gaa gí ndii 'do tí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà. Bà te muu wó gí yaà gii kpò yí gí. Bìnɾi yí gii kunduu 'bì wó mí njembí kù 'deke ta tí wó ji Mbíɾì máa, «Áá Mbíɾì, ñò yê ɾo ye, tacó ye a mbe bàkà vò i.»

¹⁴ «Ye kù 'dè có ji yo máa, 'dakò tí nó tí mbe kili i-míɾì nó dele ndi wó gí 'bá bìnɾi bà 'deke tí wó ji Mbíɾì tí 'duù ñinó náa à gbí òkò tí ndú ta Mbíɾì a nambeè. Káa ka nó mì wó 'de tó i 'do mì Mbíɾì lá. Tacó 'duù ta o 'dáá gí má kù luguu tí wó ta 'véɾè, mbe si yí tí i wálá. Káa 'duù má si tí wó tí i lá, à ta o 'dáá gí kù te duù mítí wó.»

Ndâ 'duù kaa ndâ ví 'viì mí ndú ya tí jì Jézù

¹⁵ Ta o tí nò, ndâ 'bí 'duù giì kaa ndâ ví 'viì mí ndú, máa ndâ yì ya ta ndú jì Jézù, tacó wàa yí 'ví tee 'bì wó mítí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì wó giì mòkò ndâ 'duù tí nò ta ndâ 'viì mí ndú nò gí. ¹⁶ Káa Jézù giì tè'é tí ndâ 'duù tí nò ta ndâ 'viì mí ndú, bìndì yí giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo si ndâ ví 'viì tí nò 'ví gí gí mì ye. Yo tii ndú lá, tacó à kù dù tí ndâ bòò-gba mì Mbírì a ndâ 'duù go ña ndú nò. ¹⁷ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, 'duù mbe ùnje gítí bà dù tí bòò-gba mì Mbírì go i mì làmbu 'viì lá, bà dù á 'bá mì Mbírì wálá.»

'Bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁸ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù giì 'vee Jézù máa, «Tó Mbe nìbà i, ye 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa, ye 'ví 'de ta ña 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁹ Káa Jézù giì 'visì có jì gbolò 'duù tí nò máa, «Wò nì tó 'duù mítí ye tacó yè? Tó 'duù wálá; tó 'duù káa Mbírì cuki. ²⁰ Wò 'di ndâ có tí nó máa, «Wò 'ví zingbà ta nù mì 'dakò lá.

Wò 'ví zì 'duù lá.

Wò 'ví zingbà i lá.

Wò 'ví 'dè 'vére gítí 'duù lá.

Wò 'ví tègàrà ndâ bu lo ta nawu lo» nó gí.»

²¹ Káa gbolò 'duù tí nò giì 'visì có jì Jézù máa, «Ye 'bità bà kpolo tí ndâ có tí nò 'do gbí 'viì yee tí kpónó.»

²² Jézù mâ giì 'di có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò, yí giì 'visì có jì yí máa, «Sè 'bí i mbe gboo 'do mì lo gí kuu tí. Ya gí 'bá, wàa, wò 'ví sì ndâ i mì lo 'dáá gí gí 'dè, wàa wò 'ví ñjèè ndâ i tí nó náa wò 'de gbí ndú nó jì ndâ mbe yè má gí, gbolò i 'ví dù tacó tí lo gbírì; wàa wò 'ví gí gí bà dù tí 'duù mì ye.»

²³ 'Dakò tí nò mâ giì 'di có tí nò, ñjembí wó giì volo gí, tacó ndâ i mì wó ògbù ngé ndii gí. ²⁴ Jézù mâ giì ñò bà volo ñjembí 'dakò tí nò, yí bà-i-nò giì zeke 'dakò tí nò, bìndì yí giì 'dè có jì yí máa, «Bà dù ndâ mbe kpo-kpò i tí ndâ bòò-gba mì Mbírì ká kpolo gí le! ²⁵ À peteke a bà rì 'bí gbolò nò go yége nó co gbí gùù ngbàndú á cotí bà dù 'duù ñinó ta ndâ i mì wó ògbù ngé nó tí bòò-gba mì Mbírì.»

²⁶ Ndâ mbe 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò bà-i-nò giì 'vee yí máa, «À má éno, a 'di ká bà 'de 'válá?»

²⁷ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú máa, «Ndâ i ñinó ta wotí bà bàkà ndú tí ndâ 'duù ngé gí wálá nó, wotí bà bàkà ndú kuu tí Mbírì.»

²⁸ Káa Piyétòrò giì 'visì có gí tàkò có mì Jézù nò máa, «Ìjò káa ze jee ndâ 'bá mì ze mí to gí, kù ru ndi lo gi!»

²⁹ Káa Jézù giì 'visì có jì ndâ Piyétòrò máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'bí 'duù má jee 'bá mì wó, ta nù mì wó, ta ndâ ná'vindí wó, ta ndâ bu wó, ta nawu wó, ta ndâ 'viì mí wó, mí to tacó bà dù tí bòò-gba mì Mbírì, ³⁰ àá bà ko mboo ndâ i tí nó ta bà me mbè jì yí kpónó si yí kù 'vala muu to tí nó, delè wúnò ta o 'válá ñinó mbe cee lá nô.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

³¹ Jézù giì kaa ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só nó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bìndì yí giì 'dè có jì ndú máa, «Ndoò kpónó kù ya gí Jèrùzàlémè, bìndì ndâ i bà bàkà tí gbaànjé-gbaànjé go ndâ có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì cu mí gbí ndâ wáràgà mì ndú gítí 'Viì-mì-'Dakò nô. ³² Àá bà je yí jì ndâ tende ña 'duù. Ndâ tende ña ndâ 'duù tí nò bà ñonoko yí, ndú bà bàkà ndâ i-nò ta bà cù cù mítí wó. ³³ Ndú bà gbì yí, bìndì ndú bà zì yí gí. Káa bìndì sili ta'ò, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.» ³⁴ Káa bà 'di gbí ndâ có tí nò náa Jézù 'dè nò giì kpò ndâ mbe tala có mì wó gí, tacó ndú ñò 'dóo i tí nò náa yí kù 'dè có jì ndú gítí nò nì lá.

Bà rì Jézù gí gbí gbata Jèrìkò

³⁵ Jézù mà gii dooko gítí gbata Jèrìkò gí, yí gii 'de 'bí 'dakò tí mbe sú ọ̀ro kù ki tí wó to á seè kpokèjì kù yù i 'do tí ndâ 'duù. ³⁶ Mbe sú ọ̀ro tí nò mà gii 'di kòcò ndâ 'duù me mbè kù ndii ta nò tí kpokèjì, yí gii 'vee nderè ndâ mbè 'duù tí nò. ³⁷ Káa ndâ 'duù gii 'visì có jì yí máa, «A Jézù tí nò mbe 'do Názàrètì nò ká kù ndii ta nò.»

³⁸ Mbe sú ọ̀ro tí nò mà gii 'di rẹ̀ Jézù, yí gii tè'è tí Jézù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jézù, 'Viì mì Dàvídè, ọ̀nò yé ọ̀ro ye!» ³⁹ Káa ndâ 'duù tí nò mbe kù tè kùro Jézù nò gii do ta yí, máa, yí dù ngbii. Káa mbe sú ọ̀ro tí nò gii biya bà 'di có mì ndâ 'duù tí nò gí. Yí gii tè'è tí Jézù ta kòcò wó gí yaà ndii kpédélé ọ̀nò gí, máa, «'Viì mì Dàvídè, ọ̀nò yé ọ̀ro ye!»

⁴⁰ Jézù mà gii 'di bà tè'è tí wó mì mbe sú ọ̀ro tí nò, yí gii ọ̀rò tíyò, bìndi yí gii 'dè có jì ndâ 'duù máa, ndú ja yí gí tí jì yì. À mà gii ja yí ya tí jì Jézù go có tí nò náa yí 'dè nò gí, Jézù gii 'vee yí máa, ⁴¹ «Wò tè'è tí ye máa ye 'ví bàkà a ọ̀nà yè jì wò?»

Káa mbe sú ọ̀ro tí nò gii 'visì có jì Jézù máa, «Njaanga ndâ ọ̀ro ye gí, kpo 'duù!»

⁴² Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì mbe sú ọ̀ro tí nò máa, «Zeke'o! Bà tee njembí lo mítí Mbíri 'vala wò gí.» ⁴³ À káa pọ́o bà 'dè có tí nò mì Jézù, ndâ ọ̀ro mbe sú ọ̀ro tí nò sósò'ò ngé gii njaanga tí gí. Bìndi yí gii ọ̀ru ndi Jézù ta bà ùlù Mbíri. Ndâ mbe ọ̀nò bà njaanga ndâ ọ̀ro wó nò delè gii ùlù Mbíri tacó ọ̀nà i tí nò mbe bàkà tí nò.

19

Zèkàwù tí mbe kili i-míri

¹ Jézù mà gii rì gí gbí gbata Jèrìkò gí, ² 'bí 'dakò tí kùro ndâ mbe kili i-míri mì ndâ Rómànò, tí 'duù ta ndâ i mì wó me gbolò, ta rẹ̀ wó a Zèkàwù, ³ gii bàkà wotí tacó bà ọ̀nò Jézù ta ọ̀ro wó, káa à gii kpò yí gí, tacó yí me ndò, káa ndâ 'duù me mbè ngé ndii gí. ⁴ Tacó ènò, yí gii ì ngèlè ya gí kùro, yí gii 'dò gí gbí mù tí kpokèjì tí nò náa Jézù kù ndii có tí nò, tacó bà cu ọ̀ro wó mítí Jézù. ⁵ Jézù mà gii gí gbúú-gbuu 'vii ta bàndò tí nò náa Zèkàwù 'dò gí gbí mù tí nò, yí gii zeke'o gí yaà, bìndi yí gii 'dè có jì Zèkàwù máa, «Zèkàwù, có gí to! Ngo've tí lo, tacó ye wúnó a wíri 'bá mì lo.»

⁶ Zèkàwù bà-i-nò gii có gí to 'do gbí mù 'viri-'viri, bìndi yí gii te wíri mítí Jézù ta líkí'o tí wó. ⁷ Ndâ mbe ọ̀nò Jézù tí wíri 'bá mì Zèkàwù 'dáá gí gii 'dè kòlòwò máa, «Yí a wíri mì mbe bàkà vò i.»

⁸ Káa Zèkàwù gii ọ̀rò tíyò, bìndi yí gii 'dè có ọ̀nò gbí muu wó nò jì Mbe tí ndoo máa, «Ọ̀nò nò, Mbe tí ye, ye kẹ̀jì gí bà njèè gbí ndâ i mì ye sósò'ò 'vii ká 'vii. Ye 'ví je 'bí gbaànjé jì ndâ mbe yè. Sè ọ̀nò, ye táánò má zò 've i mì 'bí 'duù gí, ye bà sì có i mì 'duù tí nò jì yí 'do tí ta ba nà'ò.»

⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì Zèkàwù máa, «Ndâ 'duù 'bá tí nò wúnó 'vala gí, tacó 'dakò tí nò delè a 'viì mì Àbiráámò. ¹⁰ Káa 'Viì-mi-'Dakò gí a i tacó bà pà bà tí ndâ 'duù ọ̀nò mbe gíri gí nò wàa yì 'ví 'vala ndú.»

Jézù lókò'bò có gítí bà 'de i gbí i

¹¹ Jézù gii lókò'bò có jì ndâ 'duù tí nò mbe kù sè tù ndú tí nje tí nò náa ndú 'dè ta Zèkàwù nò, si ndú dooko gí Jèrùzàlémè gí, káa ndâ 'duù gii kojo có máa, o bà túbà tí Mbíri tí gba muu to tí nò me jé'déé gí. ¹² Tacó ènò, Jézù gii lókò'bò có jì ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò, tí 'viì mì gbolò 'duù, gii bàkà nò tacó bà ya gí gbí 'bí to, tacó wàa à 'ví bàkà yì tí gba kà, má kózò gí, yì 'ví gii dele ndi yì gí 'bá. ¹³ Káa o kùro bà nje nò mì wó 'do 'bá, yí gii tè'è tí ndâ boò mì wó muu'bi, bìndi yí gii njèè gboko ọ̀nà gbaànjé-gbaànjé jì ndú. Bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo ko nji ọ̀nà tí nò yee tí o bà dele ye.»

¹⁴ «Yí mà gii ya gí, ndâ 'duù mì wó gii ọ̀nò ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú, bìndi ndú gii tuu ndú ya tí gí tàkò wó, máa, ndú ya gí bà 'dè có jì ndâ kpo 'duù tí nò mbe kù

le bèrè jì yí nó, máa, <Go bà dù 'dakò tí nó tí gba mì ze tí ze wálá.> Ndâ 'duù mì wó bàkà ènò tacó go bà dù yí tí gba mì ndú tí ndú wálá.

¹⁵ «'Dakò tí nò mâ giì dele gí 'bá bìndi bà le bèrè jì yí, yí giì tè'é tí ndâ bòò mì wó náa yí njèè nji ña jì ndú nó tacó bà ñò máa, ndú bàkà a ña yè tí wè. ¹⁶ Yí mâ giì 'vee ndú, kpédélé 'duù giì 'dè có jì yí máa, <Ye 'de gbí gboko ña tí nó náa wò táánò je jì ye nó a ndâ gboko muu'bi, gba mì ye.>

¹⁷ «Gba tí nò bà-i-nò giì ùlù bòò mì wó nò máa, <Wò bàkà nèté niki ma, tó bòò mì ye! Wò túbà tí lo tí 'duù mbe kù bàkà nèté ta njembí lo gbaanjé mití lambu gboko ña gí. À má ènò, ye bà bàkà wò tí gba mbe zèè ndâ gbata muu'bi.>

¹⁸ «'Bí bòò mì wó giì gí mí wó, bìndi yí giì 'dè có jì yí máa, <Ye yili 'do gbí gboko ña tí nó náa wò táánò je jì ye nó ù ta ndi lo a ndâ gboko vô, kpo 'duù.>

¹⁹ «Káa gba tí nò giì 'visì có jì bòò mì wó nò máa, <Ye bà bàkà wò tí gba mbe zèè ndâ gbata vô.>

²⁰ «Bà ta'ô bòò mì gba tí nò giì gí mí wó, bìndi yí giì 'dè có jì yí máa, <Gboko ña mì lo tí nó táánò náa wò je jì ye nó kuu nô, kpo 'duù. Ye kpolo tí tacó à 'ví pìi lá ù ta ndi lo mí ọ wu. ²¹ Gúku lo kpò ye 'do tí bà gàà tí gí. Tacó wò a wò 'duù náa i kpèti má me i mì lo lá, wò je gí. Wò delè a 'bí ña 'duù náa wò kpèti má ọ ní lá, wò kù kili i 'do gbí nji nô.>

²² «Káa gba tí nò giì 'visì có jì bòò mì wó nò máa, <Ndi lo wò bòò! Ye bà waa có mití lo á 'do gbí po ngo nje lo! Wò ñò ye ni tí wò 'duù mbe kù je i ñinó náa à me i mì ye lá, ye delè kù kili i ñinó náa ye ọ lá nó 'do gbí nji. ²³ Wò táánò má te gboko ña mì ye nò jì 'bí mbe jì nji, ye kpónó dele nó giì 'de gboko tí nò jò 'bí ka wó gboko wálá gí?>

²⁴ Gba tí nò bà-i-nò giì 'dè có jì ndâ 'duù tí nó jara-jàrà tíyò nó máa, <Yo te gboko ña tí nò 'do tí wó jì 'duù tí nò ta ndâ gboko ña mì wó muu'bi nô.>

²⁵ «Káa ndâ 'duù tí nò giì 'visì có jì gba tí nò máa, <Ndâ 'bí gboko muu'bi sàà kuu mì wó, kpo 'duù!>

²⁶ «Káa gba tí nò giì 'visì có jì ndú máa, <Ye kù 'dè có jì yo máa, i má kuu mì 'duù, à ta o 'dáá gí kù je i jì yí, káa 'dóó i 'duù má wálá, à kpèti mì wó káa yè wè, à kù je 'do tí wó gí. ²⁷ Káa à má gítí ndâ 'duù ñinó mbe kù sogo ye, ta go bà dù tí ndâ bòò-gba mì ye tí ndú wálá nó, yo gí ta ndú kpónó, wàa à 'ví waaka ndú mí kùro ye bà-i-nô.>

»

Bà rì Jézù gí gbí gbata Jèrùzàlémè

²⁸ Jézù mâ giì 'dè có jì ndâ 'duù tí nò cee gí, yí giì njè nó kù ya gí Jèrùzàlémè. ²⁹ Yí mâ giì dooko ta ndâ gbata Bètifáji ta Bètáníyà dè ta 'bí gú náa à kù nì mití a Gú Mbâ gí, yí giì tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò gí kùro, ³⁰ máa, «Yo ya gítí to tí zó náa yo zeke zò. Yo má yee kà, yo bà 'de ngbú 'viì-kècè náa 'duù jé o yí lá á kuu gbí wú kà. Yo njaanga yí 'do gbí wú gí tí. ³¹ Káa 'duù má 'vee yo máa, yo kù njaanga yí tacó yè wè, yo 'ví 'visì có jì 'duù tí nò éno máa, <A Mbe tí ze ká tuu ze.> »

³² Ndâ tú mì Jézù giì ya 'de ngbú 'viì-kècè go có tí nó náa Jézù 'dè jì ndú nô. ³³ Káa si ndú kù giì njaanga ngbú 'viì-kècè tí nò, mbe tí wó giì 'vee ndú máa, «Yo kù njaanga ngbú 'viì-kècè tí nó tacó yè?»

³⁴ Káa ndú giì 'visì có jì yí máa, «A Mbe tí ze ká tuu ze, máa, ze ya tí jì yì.»

³⁵ Ndâ tú mì Jézù mâ giì yee ta ngbú 'viì-kècè tí nó náa yí tuu ndú, máa ndú ya gí bà ja gí tí jì yì nó gí, ndú giì ki ndâ bongo mí ndú mí pí tí wó, bìndi ndú giì ki Jézù mí pí ndâ bongo tí nò. ³⁶ Jézù mâ giì 'bì nó gí, ndâ 'duù giì gò ndâ bongo mì ndú mí to á tí kpokèji kùro wó. ³⁷ Káa si yí kù giì yaaka gí tagbà Gú Mbâ, ndâ mbe tala có mì wó 'dáá gí giì 'bità bà tò kù, ta bà cè cè, ta bà be ọ Mbíri gbí ta kòcò ndú ngéé gí yaà ta líkí'ò ndâ seọe tí nó náa ndú ñò Jézù bàkà nó, máa,

³⁸ «Mbíri 'ví si gbolò gba tí nó mbe gí ta ọ wó tí Mbíri nô.

Mbíri 'ví dù tí gba tí gbíri.

À ùlù Mbíri ngéé gbíri!»

³⁹ Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkìì mí ndá Jùdéyà gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nò má gii 'di ndá có tí nò náa ndá 'duù kù tò ta kù nó, ndú gii 'dè có ji Jézù máa, «Mbe nìbà i, 'dè có ji ndá mbe tala có mí lo máa, ndú dù ngbii.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kù 'de có ji yo máa, ndú kpétí má dù ngbii gí, ndá díí bà dù ngbii wálá.»

Jézù wa gbí ta yé ro ndá 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè

⁴¹ Jézù má gii dooko ta Jèrùzàlémè gí, yí má gii nò muu gbata, yí gii 'dù ngo-ro wó gítí. ⁴² Bìndi yí gii 'deke tí wó máa, «Ro lo kùtáá má go ro ri wàa wò 'ví nò ta ndá i ñinó mbe njaanga miři lo 'do gbí vò i! Káa, wotí bà nò ndú kpónó tí lo wálá! ⁴³ O bà gbo wò mí ndá ku'dì tí lo kèjì. Kpokèjì bà ndo wò 'do 'bì ndú ta o tí nò bà dù wálá, tacó ndú bà da kándà mí ndú jèlè wò gbóó gí. ⁴⁴ Ndú bà toro nje yo ta ndá 'viì mí lo ta to. Ndú delè bà ki'viki ndá 'bá mí lo lú'bú-lú'bú gí to. Ndú bà bàkà éno tacó Mbíri táánò gí gí mí lo gí káa wò nò yí ni lá!»

Jézù rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri

⁴⁵ Jézù má gii rì gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gii ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bìndi yí gii 'bità bà mòkò ndá mbe kù mà 'velè gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí sè, ⁴⁶ ta bà 'dè có ji ndú máa, «À cu mí gbí wáràgà mí Mbíri éno máa, Mbíri máa, <'Bá mí ye bà dù tí 'bá bà 'deke tí.> Káa yo kpónó gii 'visì tí bándò mí ndá mbe ngbà!»

⁴⁷ Jézù gii dù kù nìbà i ji ndá 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta rì 'dáá gí. Káa ndá Kùro ndá bu-Mbíri mí ndá Jùdéyà, ta ndá mbe nìbà i mí ndú, gii toko có ta ndá 'bí kpo-kpò 'duù mí ndú tacó bà zi yí. ⁴⁸ Káa bà zi yí gii kpò ndú gí, tacó ndá 'duù 'dáá gí ta o tí nò kù 'di có mí wó.

20

Ndá Jùdéyà 'vee rẹ mbe je wotí ji Jézù

¹ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nìbà i, ta bà ma Banga-Ngú-Có mí Mbíri ji ndá 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri, ndá Kùro ndá bu-Mbíri mí ndá Jùdéyà, ta ndá mbe nìbà i mí ndú, ta ndá kpo-'duù-'bá mí ndú, gii gí gí mí wó. ² Bìndi ndú gii 'vee yí máa, «A 'di ká je wotí bà bàkà ndá i tí nó náa wò kù bàkà nó ji wò? Nì rẹ wó ji ze gi.»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye delè bà 'vee yo ta 'vé gbaànjé, yo 'dè ji ye gi: ⁴ áá táánò a Mbíri ká je wotí bà caka tí ndá 'duù ji Jòvànì, wèè, a 'duù ká je ji yí?»

⁵ Ndú má gii 'viiki gbí 'vé mí Jézù nò gbí òkò tí ndú, ndú gii 'dè có máa, «Ndoo má 'dè có éno máa, a Mbíri táánò ká je wotí tí nó ji Jòvànì, yí bà tè ndi tí wó gí bà 'vee ndoo káká'i máa, <Yo ùnje gítí wó lá tacó yè?» ⁶ Káa ndoo delè kpónó má 'visì có ji yí máa, a 'duù táánò ká je wotí tí nó ji yí, ndá 'duù 'dáá gí bà 'vaka ndoo ta díí, tacó ndú 'dáá gí ùnje ta yúco gí, máa, Jòvànì táánò a mbe 'dòkò có mí Mbíri.» ⁷ Tacó éno, ndú gii 'visì có ji Jézù máa, ndá yí nò mbe je wotí bà caka tí ndá 'duù ji Jòvànì ni lá.

⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À má éno, ye delè bà nì rẹ mbe je wotí bà bàkà ndá i tí nó ji yo wálá.»

Jézù lòkò'bò có gítí ndá 'bí vo-vò mbe bàkà nèté

⁹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có ji ndá 'duù máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ro nji nèbítì mí wó, bìndi ndú gii 'vii có ta ndá 'bí mbe bàkà nèté máa, ndú zeke'o tí, bìndi yí gii ya muu nó ta cèe gbolò o. ¹⁰ O bà kili i 'do gbí nji má gii me tí gí, yí gii tuu 'bí bòò mí wó gbaànjé ji ndá 'duù tí nó náa yí si ndú mí gbí nji mí wó nó tacó bà i ñindi wó. Bòò tí nó má gii yee ta có tí nó tí ndá 'dakò tí nó, ndú gii gbì yí mòkò ya gí mí mbe tí wó ta kùnga 'bì wó.

11 «Mbe nji tí nò káká'i gii tuu 'bí bòò mì wó ji ndú. Káa ndâ mbe nètè tí nò gii dele ndi ndú gii gbì bòò tí nò, ndú gii bàkà ndâ i-nô mítí wó, bîndi ndú gii tuu ndi wó ji mbe nji go bô gbí ndi kiyà. 12 Mbe nji mâ gii tuu bà ta'ô bòò mì wó ji ndú, ndâ 'dakò tí nò gii gbì kà mítí bòò tí nò, ndú gii ni yí ta kùnga 'bì wó 'do gbí nji jí sè. 13 Mbe nji tí nò gii 'vee tí wó gbí ònó máa, <Ye kpónó 'ví bàkà a ña yè? À má éno, ye bà tuu 'vii mì ye, tí wú-gbì-rè ye ji ndú. Ndâ-'bí-lá, ndú bà te duù mítí wó.> Yí bà-i-nò gii tuu 'vii mì wó nò ji ndú.

14 «Ndâ 'dakò tí nò mâ gii ò 'vii mì mbe nji kèji jí mì ndú, ndú gii toko có mì ndú máa, <Ñizó a mbe mbèlè tí nó ká kèji zô. Ndoò zi yí gî, wàa à 'ví dù tí òndi ndoo.>

15 Tacó éno, 'vii tí nò mâ gii ye mì ndú, ndú gii ja yí 'do gbí nji jí sè, bîndi ndú gii zi yí gî.»

Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «Yo koṛo có máa, mbe nji tí nò kpónó bà bàkà ta ndâ mbe nètè tí nò a yè? 16 Yí bà ziki ndú 'dáá gî, bîndi yí gii pà ndâ 'bí ngú mbe nètè.»

Ndâ 'duù mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'visi có ji yí máa, «Mbiri 'ví gii ta ña ònò lá!»

17 Jézù bà-i-nò gii zeke ndâ 'duù tí nò ngbóó, bîndi yí gii 'vee ndú máa, «Gbì có tí nó náa à cu mí gbì wáràgà mì Mbiri éno máa,

<A 'dóó díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gî nó

ká gii tí yú díí bà sè tà 'bá,> nó máa yè?

18 'Duù má 'va tí wó pí díí tí nò, 'duù tí nò bà ki'viki njúkú-njúkú. Káa díí tí nò má 'va tí pí tí 'duù, yí bà 'ba'daka gbí 'duù tí nò gî.»

Bà gò i ji ngáangbá gba mì ndâ Rómánò

19 Ndâ mbe nìbà i, ta ndâ Kùṛo ndâ bu-Mbiri mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di có tí nò, ndú gii jè ta bà pà kpokèji tacó bà zèè Jézù ká mì to nò, tacó ndú ò ni gî máa yí kù lòkò'bò có tí nò a i gítí ndâ yì. Káa gúku ndâ 'duù gii kpò ndú á 'do tí bà zèè yí gî.

20 Mbí ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà gii dù ká kácáá tí Jézù. Tacó éno, ndú gii tuu ndâ 'bí 'duù mì ndú mbe bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù tacó bà ya gí bà zèè mè Jézù, wàa ndâ yí 'ví kpì ta ngbàngà tí wó ji ngáangbá gba mì ndâ Rómánò. 21 Ndâ mbe ngiṛò mì ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'vee Jézù ta tiri máa, «Mbe nìbà i, ze ònò ni gî máa, wò a mbe 'dè yúco, wò delè kù nìbà i ji ndâ 'duù ká jáá. Wò njèè gbì òkò tí ndâ 'duù, máa, ònó éno, káa ònó éno, nò lá. Wò kù nì káa bà kpokèji yúco mì Mbiri ji ndâ 'duù. 22 Bà gò i ji ngáangbá gba mì ndâ Rómánò dú gbì tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdèyà? 'Dè ña ònó náa à gbì muu lo nó ji ze gi.»

23 Káa Jézù gii ò ni gî máa, ndú kù lè ji yí a wú. 24 Tacó éno, yí gii 'visi có ji ndú máa, «Yo tù ña gùrúsù mì yo ji ye gi.» Ndâ 'duù tí nò mâ gii tù ña gùrúsù tí nó tí dìnàrì nó ji Jézù gî, yí gii 'vee ndú máa, «Ònó a muu 'di náa à ka mí gbì nó?»

Káa ndú gii 'visi có ji yí máa, «A muu ngáangbá gba mì ndâ Rómánò.»

Bîndi yí gii 'vee ndú máa, «Káa à cu mí gbì nó a rè 'di?»

Káa ndú gii 'visi có ji yí máa, «A rè ngáangbá gba mì ndâ Rómánò.»

25 Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndú máa, «À má éno, yo je ndâ i mì ngáangbá gba mì ndâ Rómánò ji ngáangbá gba mì ndâ Rómánò. Wàa yo 'ví je ndâ i mì Mbiri ji Mbiri.»

26 Bà zèè ngo nje Jézù mí kùṛo ndâ 'duù gii kpò ndâ 'dakò tí nò gî. Tacó éno, ndú gii dù rekpe-rèkpeè ta có bà 'dé-'dè mì ndú wálá.

Bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbì muu'dú ndú

27 Ndâ 'bí ña Jùdèyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbì muu'dú ndú lá nó gii gí jí mì Jézù. Bîndi ndú gii 'vee yí máa, 28 «Mbe nìbà i, Mòze cu mí gbì wáràgà ji ze éno máa, 'duù má kò niì, káa ndú jò ta niì tí nò lá, bîndi yí gii cì gî, ná'vindi wó 'ví zèè 'bì nawù ku tí nò, tacó bà jò ndâ 'vii mí gbì mòokò bîndi wó. 29 Káa ta 'bí o gbaànjé, kpo 'duù mì ndâ 'bí 'vii-'dakò náa nawu ndú jò ndú vô-nje só gii kò niì, káa

ku gi je yi si ndu jo ta ni ti no la. ³⁰ 'Vii takò wó gi zè 'bi nawu ku ti no. Ndu delè gi jo ta ni ti no la, bindi yi gi ci gi. ³¹ Ndà 'vii-'dakò ti no gbí yi nawu ndu 'daá gi tè ri cikii ni ti no gbaànjé-gbaànjé gi, káa à 'vaka gi takò ndu 'daá káa dikiiwu. ³² Ku gi je ni ti no si ndu ri guu 'daá gi. ³³ À má ènò, ni ti no wúnò ta o bà 'vala ndi nda ku 'do gbí muu'dú ndu bà dù a nawu 'di gbí òkò ti ndu, sé náa ndu 'daá vò-nje só kò yi gi nó?»

³⁴ Káa Jézù gi 'visi có ji ndu máa, «Ndà 'dakò ta nda ni kù kò ti ndu muu to ti nò. ³⁵ Káa nda 'duu ñinó mbe 'vii ti nda mbe 'vala ndi ndu bindi ku gi nó bà kò ti ndu bindi bà 'vala ndi ndu 'do gbí muu'dú wála. ³⁶ Ndu bà ci wála, tacó ndu bà dù go nda basili mi Mbiri. Ndu delè bà dù ti nda 'vii mi Mbiri, tacó ndu 'vala ndi ndu 'do gbí muu'dú ndu gi. ³⁷ Káa, à má giti có bà 'vala ndi nda ku 'do gbí muu'dú ndu, Mòze 'dè có giti ñinò gbí tà-ká-tà giti bè'i ti nó mbe kù doo nó gi. Yi ni miti Mbe ti ndoo a Mbiri mi Àbiráámò, Mbiri mi Ízákò, ti Mbiri mi Jákóbè. ³⁸ Mbiri a Mbiri mi nda wu 'duu. Yi me Mbiri mi nda ku lá, tacó nda 'duu 'daá gi kuro Mbiri a nda wu 'duu.»

³⁹ Ndà 'bi mbe niba takii mi nda Jùdéya máa gi 'di có ti no náa Jézù 'dè nò, ndu gi ulu yi, máa, «Có mi lo nó ká ngbaràngà'i, Mbe niba i.» ⁴⁰ Gúku bà 'vee yi giti nda 'bi i gi kpò nda 'duu gi.

Bìndi-Mbìrì a 'vii mi 'di?

⁴¹ Jézù gi 'vee nda 'duu máa, «Ndà 'duu kù 'dè có éno máa, Bìndi-Mbìrì a 'vii mi Dàvidè ta ña kpokèji ngayi? ⁴² Tacó 'doó kòcò Dàvidè náa à cu mi gbí wáràgà mi nda Muu Cè éno máa,

Mbiri 'dè có ji Mbe ti ye máa,

«Ki ti lo gbí kù'bi mi ye,

⁴³ waa ye 'vi bakà nda ku'di ti lo ti nda i-tà-tàmà mi lo.»

⁴⁴ Dàvidè má kù ni miti Bìndi-Mbìrì a «Mbe ti ye», à má ènò, Bìndi-Mbìrì bà dù ti 'vii mi Dàvidè ée?»

Jézù ci nda 'duu giti nda mbe niba i ji nda Jùdéya

⁴⁵ Jézù gi 'dè có ji nda mbe tala có mi wó si mi kuro nda 'duu 'daá gi, máa, ⁴⁶ «Yo kpòlo ti yo 'do ti nda mbe niba i mi nda Jùdéya. À ti ndu a go bà yuu nda nja-nja bongo kù jèlè ta to, ta go bà cu ndò mi nda 'duu gi bà 'vee ndu ta ndi ti nda bándò 'vèlè, ta go bà ki ti ndu pí nda mbata kuro nda 'duu ta ndi ti nda bándò bà kili nda Jùdéya gi bà ulu Mbiri, delè ta go bà ki ti ndu ti nda bándò mi nda kpo-kpò 'duu á ti nda bándò bà zò i. ⁴⁷ Ndu zò nda nawu ku karaka gi, ta bà bakà ti ndu ti nda mbe 'deke ti ndu ji Mbiri ta bà 'vanda nja có. Mbiri bà waa có miti ndu ta woti ti ndi nda 'duu 'daá gi!»

21

'Bí nawu ku mbe gò i ji Mbiri

¹ Jézù má gi zeke'o, yi gi nò nda mbe kpo-kpò i kù gò i á bándò bà kili i giti 'bá-Mbiri. ² Yi bà-i-nò gi nò 'bí nawu ku ti mbe ye kù gò nda ni gurusu ti fada soso'ò.

³ Bindi yi gi 'dè có ji nda mbe tala có mi wó máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yuco máa, nawu ku ti no ti mbe ye nò gò i me gbolò ndi nda 'duu 'daá gi. ⁴ Tacó nda mbe kpo-kpò gurusu gò a nda 'bi ña njemèlè gurusu ñinó náa ndu mò 'do ti nda kpo-kpò gurusu mi ndu gi ndi, ta neté mi ndu ti wála nò. Káa ni ti nó ti mbe ye nó gò a lambu i ti nó 'daá náa yi kù li miti nò.»

Jézù 'dè có giti bà ki'viki 'bá-Mbiri

⁵ Ta o ti no, nda 'bi mbe tala có mi Jézù gi ulu banga ti nda di ti nó náa à bi ta 'bá-Mbiri nó, ta nda i-banga ti nó náa nda 'duu gò ji Mbiri nò. Káa Jézù gi 'dè có ji

ndú máa, ⁶ «Ri bà ki'viki ndâ i tí nò lú' bú-lú' bú jí to ká gbaànjé. Àá kèjì jí bà voloko gbí ndâ i tí nò léé gî.»

⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí máa, «Ri tí nò bà co ta o ngayi, Mbe nibà i? Káa ze bà ò o bà co ò tí nò ni mítí yè?»

⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo kpolo tí yo máa, 'bí 'duù 'ví ònoko yo lá. Tacó ndâ 'duù me mbè bà kaa gí jí bà eendi yo ta rẹ ye. 'Duù ònó bà o ká ta ònìndi wó, máa, <Ye a yí tí Bìndi-Mbírì! O tí nò dooko jé'déé gî!> Káa yo 'ví tè jí tàkò ndâ có mì ndú nó lá. ⁹ Yo má 'di có ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ gbínje gbí òkò tí ndâ gba ta ndâ bòò mì ndú, njembí yo 'ví mù lá. Tacó ndâ i tí nò bà bàkà tí gí, káa ndòngbú o dooko lá. ¹⁰ Ndâ òa ndâ 'bí 'duù bà tè ndâ 'bí tende òa 'duù ta gó, ndâ gba delè bà tè ndâ 'bí ka ndú gba ta gó. ¹¹ To bà tanga tí, tí ndâ bàndò me mbè, làngàwìrì ta ndâ i mbe pèè mbí ndâ 'duù bà ruku'bu ta ndâ 'duù cee to 'dáá gî. Ndâ serè, ta ndâ i mbe te gúku mítí ndâ 'duù, bà bàkà tí tàrì.

¹² «Káa kùro o bà bàkà tí mì ndâ vò i tí nò náa ye 'deke ndú jì yo nò, ndâ 'duù bà zèè yo ta kpò 'bì, ta bà mèèkè'i tí yo. Ndú bà kaa yo ya tí jí gbí ngbàngà kùro ndâ kpo-kpò 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà jí bà ùlù Mbírì. Bìndi ndú bà nè yo mí gbí zàà. Ndú bà kaa yo ya tí jí kùro ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ kpo-kpò 'duù. Ndâ 'duù bà bàkà ndâ òa ndâ vò i tí nò 'dáá náa ye 'deke ndú nò mítí yo á muu ye.

¹³ Káa ònò bà dù a tó o bà ma Banga-Ngú-Có mì yo jì ndâ 'duù ká nò. ¹⁴ À má éno, yo 'ví te mí gbí muu yo ká sàà éno máa, njembí yo 'ví mù máa, yo 'ví njaanga m̀rì yo ta òa có yè wè, nò lá. ¹⁵ Tacó a ye ká bà wu ndâ có tí nó náa yo 'ví 'dè nó mí gbí nje yo. Ye delè ká bà je 'bí òa muu jì yo náa wotí gítí bà rò tíyò nje có ta yo bà dù tí ndâ ku'dì tí yo wálá. Ndú delè bà 'de wotí gítí bà tò kponje ndâ có mì yo wálá. ¹⁶ Ndâ bu yo, ta ndâ nawu yo, ta ndâ ná'vindí yo, ta ndâ nambe yo, ta ndâ kómbe yo, ta o tí nò bà kpì ngbàngà tí yo, bìndi ndâ gba bà waa có ku mítí ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo. ¹⁷ Ndâ 'duù 'dáá gî bà sogo yo muu ye. ¹⁸ Káa yo bà co 'do gbí ndâ i tí nò go késí á ro ngo. ¹⁹ À má éno, yo 'dò kò yo mí to gbàá, tacó ònò a kpokèjì 'válá mì yo ká nò.

Bà mèèkè Jèrùzàlémè

²⁰ «Yo má ò nò ndâ àsikèrì se 'dee Jèrùzàlémè gî, yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, kùro bà 'bu Jèrùzàlémè dooko gî. ²¹ Ta o tí nò, ndâ 'duù gbí to Jùdéyà 'ví fa ngèlè ya jí pí ndâ òa-òa gú. Ndâ 'duù gbí gbata 'ví òjè 'do gbí gbata jí sè. Wàa ndâ 'duù ònó ta ndi 'do gbí gbata nó 'ví kaa ya jí gbí gbata lá. ²² Tacó ndâ sili tí nò bà dù a ndâ sili bà waa có mítí ndâ 'duù, tacó wàa ndâ có tí nó gbí wáràgà mì Mbírì nó 'ví dù tí tí ndâ yúco. ²³ Káa àà bà volo a i jì ndâ mbe nakáyì, ta ndâ ònò ònó náa ndâ 'vii mì ndú kù no kí nó, gbí ndâ sili tí nò! Tacó ndâ sili tí nò bà dù a ndâ sili bà bàkà ndâ i yè ro, ta ndâ i kpo-tàkòcò mì Mbírì mítí ndâ 'duù. ²⁴ Àá bà ziki ndâ 'bí 'duù gbí ndâ sili tí nò ta sìzò. Bìndi àà bà kaa ndâ 'bí 'duù tí ndâ zà-za gó ya cee 'bá mì ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó 'dáá gî. Ndâ tende òa 'duù tí nò bà bàkà a ndi ndú mítí Jèrùzàlémè, yee tí o tí nó náa ndú bàkà bà 'bì ndú cee gî.

²⁵ «Ndâ i-serè bà bàkà tí á ro ndâ rì, ta pí, ta ndâ yii. Ndâ 'duù muu to tí nó bà kònò sé'i. Ndú bà dù rẹkpe-rẹkpeè ta gúku wo bà rẹngà mì bà gbàngà ngo gbí pù. ²⁶ Ndâ 'duù bà ne'venge ta gúku si ndú kù ù ndi òa i tí nó kèjì jí bà 'bu to tí nó yùkúú nò. Tacó tàrì bà tanga tí. ²⁷ Bìndi ndâ 'duù bà gii ò 'Vii-mi-'Dakò kù gii 'do tàrì ngbèzèè, ta bà da nó ta wotí co gbí kùlù mù. ²⁸ Yo má ò nò ndâ i tí nò kù 'bità bà bàkà tí, yo 'ví kpolo ro yo, tacó kùro o bà 'vala yo dooko gî.»

²⁹ Jézù gii lòkò'bò có jì ndâ 'duù máa, ³⁰ «Yo má ò nò ndâ mù-mbiìgá kù 'bità bà tù dó kpà, yo ò ni gí máa, bèmbìlì dooko gî. ³¹ À má éno, yo má ò nò ndâ i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú jì yo nó kù bàkà tí, yo 'ví koro muu yo máa, kùro o bà gí Mbírì jí bà dù tí gba jí muu to tí nó dooko gî.

³² «Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, ndâ i tí nò bà bàkà tí 'dáá kùro o bà mì ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nò. ³³ Ndâ tàrì, ta to tí nó, bà cee gî. Káa ndâ có mì ye bà cee wálá.

³⁴ «Yo kpolo tí yo, máa, yo 'ví tee njembí yo kpolo ma a i mítí bà zò i, ta bà njù pe, ta bà dù ta líkí'o muu to tí nó, wàa yo 'ví ò-bà-mbí o tí nó gî nò, lá, tacó o tí nó bà gbaaka yo gbááká-gbaaka. ³⁵ O tí nó bà gundi ndâ mbe kù 'vala muu to tí nó 'dáá gî.

³⁶ À má ènò, yo dù tí zò'o, wàa, yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri ta o 'dáá gî, tacó wàa, yí 'ví je wotí bà 'vala 'do gbí ndâ i tí nó kèjì gí bà bàkà tí nó ji yo, tacó wàa, yo 'ví rò tìyò kùro 'Viì-mì-'Dakò ta gúku tí yo wálá.»

³⁷ Jézù gii dù kù nìbà i ji ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta ri 'dáá gî. Káa à má ta bèbìlì yí kù ya gí bà tèrì pí Gú Mbâ. ³⁸ Káa ndâ 'duù kù kaa ya gí bà 'di có mì wó ta firí dú'o á gbí ndùgù 'bá-Mbíri.

22

Júdà Ìsikàriyótè ùnje gítí bà cu gòmbò tí Jézù

¹ Sè sili gítí o bà ci 'Dê-kò, náa à delè kù ni mítí a o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri ta o tí nó me jé'déé gî. ² Tacó ènò, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkìi mì ndú gii kili muu ndú tacó bà pà kpokèjì tacó bà zi Jézù, káa ndú kù cì gúku tí ndâ 'duù.

³ Káa ta o tí nó, Gba-vò-i ya gí gbí muu Júdà Ìsikàriyótè, tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ tú mì Jézù muu 'bì-nje só nó gî. ⁴ Tacó ènò, yí gii ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, bindi ndú gii toko có ta ndâ 'duù tí nó tí ndâ kùro ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíri nó, tacó wàa, yí 'ví pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù ji ndú. ⁵ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri bà-i-nò mà gii ùnje gítí có bà ko mboo nètè mì Júdà ji yí ta pétékè tàkòcò ndú gî, ⁶ Júdà gii njè nó ya gí bà pà tó kpokèjì bà zèè Jézù ji ndú.

Jézù tuu ndâ 'bí tú mì wó gí bà 'viindi bàndò bà zò i ù ta ndi wó

⁷ Ri bà ci 'Dê-kò, tí ri bà waa mbelè 'viì rómbo tí tàkìi gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri mà gii co gî, ⁸ Jézù gii tuu ndâ Piyétòrò ta Jòvànì máa, «Yo ya gí bà bàkà i-zó-zò gítí o bà bàkà tàkìi bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri ji ndoo.»

⁹ Káa Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Có mì lo máa, ze 'ví bàkà mí kòtì 'di?»

¹⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo sè tù yo! Ta o tí nó náa yo kù ri gí gbí gbata nó, yo bà 'de 'bí 'dakò kù te kàrà ngo. Yo 'ví ru ndi wó. Yo má yee ta ndú 'bá gî, ¹¹ yo 'ví 'dè có ji mbe 'bá tí nó ènó máa, «Mbe nìbà i ji ze ká tuu ze ji wò. Kòcò wó ènó máa, wò tubà tà'i tí nó náa ndâ yí 'ví gí gí bà zò i-cí-ci mì o bà bàkà tàkìi bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri mítí ta ndâ mbe tala có mì yí nó ji ze.» ¹² Bindi yí bà tubà gbolò soṛo náa à 'viindi ndâ i mí tà'i kà 'dáá gî ji yo, wàa yo 'ví bàkà i-zó-zò mí kà ji ndoo.»

¹³ Ndâ Piyétòrò bà-i-nò mà gii ya gí gbí gbata, ndú gii 'de ndâ i 'dáá gî jé ká go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. Bindi ndú gii 'viindi ndâ i gítí o bà bàkà tàkìi bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri mì kà.

Kò njewu mì Mbe tí ndoo

¹⁴ O bà zò i-cí-ci mà gii me tí gî, Jézù gii zèè bàndò mì wó rẹgbà i-zó-zò, bindi ndâ mbe tala có mì wó gii se mí rẹgbà tí wó. ¹⁵ Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Go bà zò ndòngbú i-cí-ci mì o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri tí nó ta yo á kùro bà kònò sé'i mì ye bà zi ye gî. ¹⁶ Ye 'dè có tí nó ji yo tacó i-cí-ci mì o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri náa ndoo kèjì gí bà zò ta ndoo bindi ñinó bà dù ngé káa yú ñinó gbí ngbàngà mì Mbíri nò.»

¹⁷ Bìndi bà 'dè có tí nò, Jézù gii zèè 'visi mí 'bì wó, bìndi yí gii 'dè nìkì maa ji Mbíri, bìndi yí gii te ji ndâ mbe tala có mì wó, ta bà 'dè có ji ndú gí tàkò éno máa, «Yo zèè 'visi tí nó, wàa yo 'ví njù cee nje yo 'dáá gí, ¹⁸ tacó ndoo bà njù pe ta ndoo bìndi njìnó ká ngé gbí ngbàngà mì Mbíri.»

¹⁹ Bìndi yí gii je kù kô, yí gii 'dè nìkì ma ji Mbíri, bìndi yí gii ki'viki gbí, yí gii kaa ji ndâ mbe tala có mì wó, ta bà 'dè có ji ndú gí tàkò éno máa, «Njìnó a dii ye tí nó náa àá kèjì gí bà je tacó bà sì muu yo nó ká nò; yo zò tacó wàa mbí yo 'ví dù tí tí ye.» ²⁰ Ndú má gii zò i cee gí, Jézù káká'i gii zèè 'visi, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Njìnó a 'visi mbelè ye tí nó náa Mbíri kèjì gí bà njù ta ngú mùkà ta ndâ 'duù nó ká nò. Mbelè ye tí nó kèjì gí bà yee to tacó tí yo.

²¹ «Káa yo ò ze kpónó kù toko 'bì ze mí gbí gbèè ká'i i-zó-zò ta 'duù tí nó kèjì gí bà cu gòmbò tí ye nò. ²² Kpèti ká éno, kózò tí 'Vii-mi-'Dakò bà ya gí nje ku mì wó go có tí nó náa à cu mí gbí mbelè wó nó gí. Káa 'duù tí nó mbe cu gòmbò tí wó nó bà no ngbó.»

²³ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «A 'di 'do gbí òkò tí ndoo ká bà bàkà ña i tí nó?»

Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

²⁴ Ta o tí nó, kponje gii tanga gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, à 'ví si a 'di tí gbolò 'duù mbe ndii ndâ ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ndâ yì wè? ²⁵ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ kpo-kpò gba mì ndâ ña ndâ 'duù njìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó kù tojo nje ndâ bòò mì ndú ta to. Káa ndâ kùro ndâ 'duù mì ndú kù nì mítí ndú ta kpéetí ndú máa, ndâ yì a ndâ kómbe ndâ 'duù. ²⁶ Káa yo bà dù tende. Tacó 'duù njìnó gbí òkò tí yo tí gbolò 'duù kùro yo 'dáá gí nó 'ví dù go sè 'vii gbí òkò tí yo, wàa 'duù njìnó tí kùro yo nó 'ví dù go bòò mì yo. ²⁷ Gbolò 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù njìnó mbe kù zò i ta 'duù njìnó mbe kù bàkà nèté wó si yí kù zò i nó a 'di? 'Duù tí nó mbe kù zò i nó a gbolò 'duù; a kponje ká nje yo gítí có mì ye nò? Káa ta ndâ njìnó 'dáá gí, ye kpónó gbí òkò tí yo go 'duù njìnó mbe kù bàkà nèté yo!

²⁸ «Káa yo a ndâ 'duù njìnó mbe dù ta ye gbí ndâ vò o 'dáá gí ta njembí yo gbaànjé. ²⁹ À má éno, ye bà le bèrè tí nó náa Bu ye táánò le ji ye nó a ji yo. ³⁰ Ndoò bà zò i, ndoo delè bà njù pe ta ndoo gbí ngbàngà mì ye. Yo delè bà ki tí yo pí ndâ jàlàmbà tí ndâ gba mì ndâ Ìziriyéli gbí ña ndú 'dáá gí.

³¹ «Káa wò tí Sìmonè! Sìmonè! 'Di có tí nó náa ye kù 'dè ji wò nò. Gba-vò-i kpónó 'de kpokèjì gítí bà bàkà ta yo 'dáá gí go có tí nó náa à gbí njembí wó nó gí. Yí kèjì gí bà taa gbí yo go bà taa gbí cù mì nù gbí wàkpèè. ³² Káa ye 'deke tí ye ji Mbíri tacó tí lo máa, yí 'ví si njembí lo 'ví dù ká kácaá tí wó nó gí, Sìmonè. Wò má kpónje Gba-vò-i gí, wò 'ví 'visi tí lo káká'i gí mì ye, wàa wò 'ví dù tí mbe je wotí ji ndâ ná'vindí lo.»

³³ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Jézù máa, «Ye ùnje gítí bà ya ndà sósò'ò gí gbí zàà kpónó gí, Mbe nìbà i. Ye delè kpónó ùnje gítí bà rò ndà sósò'ò nje ku gí!»

³⁴ Jézù má gii 'di có tí nó, yí gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Wò wúnó ta bèbìlì tí nó, kùro bà kò-kò mì nguù bà 'dè có ta nje lo 'vìlì ta'ò máa, wò ò ye ni lá, Piyétòrò.»

Gùrúsù, kúúkpá, sìzò

³⁵ Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta o tí nó táánò náa ye tuu ta yo gí ndii ta gùrúsù mì yo wálá, ta kúúkpá mì yo wálá, delè ta tàrà tí kò yo wálá nó, 'bí i gboo 'do mì yo gí?»

Káa ndú gii 'visi có ji Jézù máa, «I gboo 'do mì ze lá.»

³⁶ Jézù bà-i-nò gii 'visi có ji ndú máa, «À má éno, gùrúsù kpónó má kuu mì 'duù, yí je ta yí, wàa kúúkpá má kuu mì 'duù, yí le kpónó, sìzò má mì 'duù wálá, yí 'ví mà bòngò tí nó kpónó muu yì wó nó gí, wàa yí 'ví kaa i tí nó náa yí 'de gbí bòngò

tí nò nó, yí 'ví sì ta sìzò. ³⁷ Ye 'dè có tí nò jì yo tacó wàa có tí nó náa à cu ta rẹ ye mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Áá táánò 'deke yí mò jí mì ndâ vò 'duù nó,» 'ví dù tí yúco. Tacó áá táánò cu có tí nò a i gítí ye, káa à kpónó-kpónó kẹ̀jì jí bà dù tí tí yúco.»

³⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gù 'di có tí nò náa yí 'dè jì ndú nò, ndú gù 'visì có jì yí, máa, «Ìjò ndâ 'bí sìzò sósò'ò kuu nô, Mbe nìbà i!»

Káa Jézù gù 'visì có jì ndú máa, «À tè gí.»

Jézù ya jí pí Gú Mbâ

³⁹ Jézù bà-i-nò gù njè nó ya jí pí Gú Mbâ go ña i mì wó náa yí kù bàkà ta o 'dáá gí nó. Bìndi ndâ mbe tala có mì wó gù kaa ya jí tàkò wó. ⁴⁰ Ndú mâ gù yee tí 'bí bàndò pí gú kà, yí gù 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'deke tí yo jì Mbírì, tacó wàa vò i 'ví tala yo lá.»

⁴¹ Jézù gù yèè ndi wó 'do tí ndâ mbe tala có mì wó bìndi bà 'dè có tí nò jàngáá gí ndi. Bìndi yí gù kucuku muungbó wó mí to, bìndi yí gù 'deke tí wó jì Mbírì máa, ⁴² «À má nìkì tí lo gí, je 'visì tí nó 'do nje ye gí, Bu ye. Káa wò 'ví je a i 'do gbí 'dóo có mì lo, me 'do gbí có mì ye lá.» ⁴³ Jézù mâ gù zeke'o á bìndi bà 'deke tí wó nò, yí gù ñò basìlì gí 'do tàrì jí bà je wotí jì yí. ⁴⁴ Jézù gù 'deke tí wó jì Mbírì ta sé'i gbí njembí wó ndi ñinó kùro nó gí. Bìndi wu'o gù dù kù cì 'do tí wó jí to go bà cì mbelè tí kà nô.

⁴⁵ Jézù mâ gù cee ta bà 'deke tí wó jì Mbírì gí, yí mâ gù ya jí mì ndâ mbe tala có mì wó, yí gù 'de ndú mì ta rì ta sé có gbí njembí ndú gí. ⁴⁶ Yí bà-i-nò gù gba ndú máa, «Yo kù tè rì tacó yè? Yo a jí yaà, wàa yo 'ví 'deke tí yo jì Mbírì, tacó wàa, yo 'ví 'va tí yo gbí vò i lá.»

Bà zèè Jézù

⁴⁷ Káa si Jézù kù 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó, ndú mâ gù zeke'o, ndú gù ñò ndâ 'duù náa Júdá tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bì-nje só nó ká kù tè kùro ndú kẹ̀jì gítí ndú. Ndú mâ gù yee gí, Júdá gù ya ndírì jí mì Jézù, bìndi yí gù 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó. ⁴⁸ Káa Jézù gù 'vee Júdá máa, «Wò kù ba ngbù 'Vii-mi-'Dakò ta bà òlò gbí tù wó wàa?»

⁴⁹ Ndâ 'duù mì Jézù mâ gù ñò éno, ndú gù 'dè có jì yí máa, «Ze kpónó bà bàkà nètè ta ndú ta ndâ sìzò, Mbe tí ze?» ⁵⁰ Káa si ndú 'di ta ña có ñinó náa Jézù bà 'visì jì ndú nó lá, 'bí mbe tala có mì Jézù gù da tù bòò mì Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà ñinó gbí kù'bì nó ta sìzò waa jàngá gí. ⁵¹ Jézù mâ gù ñò éno, yí gù do ta ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ìja i tí nò káká'i 'ví bàkà tí lá!» Bìndi yí gù je ndi tù 'dakò tí nò kpò mì bìndi .

⁵² Bìndi Jézù bà-i-nò gù 'vee ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ kùro ndâ mbe kù kpòlò tí 'bá-Mbírì, ta ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà tí nó mbe kaa gí tacó bà zèè yí nó, máa, «Ye a mbe volo 'bá náa yo gù kaa tí ta ndâ nja-njà sìzò, ta ndâ ndongbolo-ndòngbòlò mù mí 'bì yo tacó bà gí jí bà zèè ta ye nò? ⁵³ Ye táánò kuu ta yo ta rì 'dáá gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì, káa yo jé ta 'bí gbèè rì tee 'bì yo mití ye lá. Káa à wúnó a rì bà bàkà bà 'bì yo. Rò rì wúnó 'di ta vò i gí.»

Piyétòrò 'boo Jézù

⁵⁴ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò gù zèè Jézù, bìndi ndú gù ya ta yí jí 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà. Káa si ndú kù ya ta yí nó, Piyétòrò gù dù jàngá ndi kù ko tàkò ndú. ⁵⁵ Piyétòrò mâ gù yee 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà gí, yí gù kì tí wó to rẹ̀gbà wu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù u wu gbúú-gbuu gbí rùkàtìi nó. ⁵⁶ 'Bí 'vinì mbe kù bàkà nètè 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà mâ gù ñò

Piyétòrò gbí ngba wu, yí gii zeke yí ngbóó, bìnḍi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò rẹgbà wu nò máa, «'Dakò tí nò kuu nó táánò kù dù ta yí delè.»

⁵⁷ Káa Piyétòrò gii to kponje gí, máa, «Ye nò yí ni lá, ndí lo ni.»

⁵⁸ Ndú má gii dù gàà éno, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò á rẹgbà wu nò gii zeke Piyétòrò, bìnḍi yí gii 'dè có ji yí máa, «Wò delè a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú!»

Káa Piyétòrò gii 'visì có ji 'duù tí nò máa, «Ye me 'duù 'do gbí òkò tí ndú lá, kómbe ye.»

⁵⁹ Ndú má gii dù ndi-ndi-ndi éno, 'bí 'dakò gii nanaka muu wó mítí Piyétòrò, máa, «'Dakò tí nó kuu nó kù dù toko ta yí, ta kponje gítí wálá. Tacó yí a 'duù Gàliléyà.»

⁶⁰ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Ye 'di gbí ọa có tí nò náa wò kù 'dè nò lá, kómbe ye!»

Káa si sè có tí nò ká gbí nje Piyétòrò, ngùu gii kò-kò. ⁶¹ Mbe tí ndoo máa gii 'di gbí kò mì ngùu, yí gii da ọo wó gítí Piyétòrò. Mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Mbe tí ndoo 'dè ji yí éno máa, «Wò wúnó bà 'boo ye 'vìlì ta'ò a kùro bà kò-kò mì ngùu,» nò.

⁶² Bìnḍi Piyétòrò gii có 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ndùgù gí sè, yí gii wa gbí ta wotí tí ta sé có tí nò.

Ndâ mbe kù ù rẹgbà tí Jézù ọo yí

⁶³ Ta o tí nò, ndâ 'duù tí nó náa à kaa ndú máa ndú ù rẹgbà tí Jézù nó gii dù kù 'viya yí, ta bà gbì yí. ⁶⁴ Ndú gii ẹre ọo wó ta bongo gí. Bìnḍi ndú gii dù kù 'viya yí si yí gbí sù ọo éno máa, «Wò dú má káa mbe 'dòkò có mì Mbírì, nì rẹ ndâ 'duù tí nò mbe kù gbì wò nò ji ze gi!» ⁶⁵ Ndú gii kili 'dáá gí kù go yí.

Jézù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdáyà

⁶⁶ Yé má gii too gí, ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì, ta ndâ mbe nìbà tàkì mì ndâ Jùdáyà gii kili gí, bìnḍi à gii ya ta Jézù gí gbí ngbàngà kùro ndú. ⁶⁷ Ndú bà-i-nò gii 'viiki gbí nje wó máa, «Wò má a 'duù tí nó tí Bìnḍi-Mbírì nó, 'dè ji ze.»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kpónó má 'dè có ji yo máa, ye a Bìnḍi-Mbírì, yo bà ùnje gítí có mì ye nò wálá. ⁶⁸ Ye delè kpónó má 'vee yo, yo bà 'visì có ji ye wálá. ⁶⁹ Káa 'do tí kpónó kù ya gí kùro, 'Viì-mì-'Dakò bà ki tí wó gbí kù'bì mì Mbírì tí Mbe tí ndâ i 'dáá gí.»

⁷⁰ Ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdáyà 'dáá gí bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «À má éno, wò a 'Viì-mì-Mbírì, éno gi?»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «A yo ká 'dè có éno máa, ye a 'Viì-mì-Mbírì.»

⁷¹ Ndâ kpo-kpò 'duù tí nó má gii 'di có tí nó náa Jézù 'visì ji ndú nò, ndú gii 'bità bà 'vee tí ndú gbí òkò tí ndú máa, «Ndo kò kù ù a ndi 'di, máa, yí 'ví gí bà 'dè có gítí wó ji ndoo, sé náa ndoo 'di nò a yí 'do gbí 'dóo nje wó gí nó?»

23

Jézù gbí ngbàngà kùro Pilátò

¹ Ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdáyà má gii 'viiki gbí có mì Jézù cee gí, ndú gii 'daka yí, bìnḍi ndú 'dáá gí gii kaa ta ndú ya gí kùro Pilátò tí gbolò 'duù mì ndâ Rómánò. ² Ndú má gii yee ta Jézù kùro Pilátò gí, ndú gii kpì ngbàngà tí wó ji Pilátò éno máa, «Ze 'de 'dakò tí nó kuu nó tí vò mbe kù nònòkò muu ndâ 'duù, tacó wàa, 'bá mì ze 'ví 'bu gí. Yí kù volo muu ndâ 'duù mì ze, tacó wàa, ndú 'ví gò i ji ngáángbá gba mì ndâ Rómánò lá. Yí kù bàkà tí wó máa, yì lá a Bìnḍi-Mbírì tí gbolò gba mì ndâ Jùdáyà.»

³ Pilátò má gii 'di ndâ có tí nó, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdáyà?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «A wò ká 'dè éno.»

⁴ Pilátò bà-i-nò giì 'dè có ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mî ndâ Jùdéyà, ta ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa giì tacó bà 'di ngbàngà mî Jézù nó éno máa, «Ye ñò nderè bà waa có mî ye mítí 'dakò tí nó lá.»

⁵ Káa ndâ gba mî ndâ Jùdéyà giì nanaka cèe muu ndú tacó wàa có 'ví zèè Jézù, ta bà 'dè có ji Pilátò éno máa, «Yí kù te mâ mí gbí muu ndâ 'duù ta bà ñibà i ji ndú cee gbí ndâ to Jùdéyà 'dáá gí, yí 'bità bà ñibà i tí mî wó 'do gbí ndâ to Gàliléyà, káa yí kpónó kù yèè tí gí Jèrùzàlémè bà-i-nò.»

⁶ Pilátò bà-i-nò giì 'vee ndú éno máa, «'Dakò tí nó a 'duù 'do gbí to ngayi? 'Do gbí to Gàliléyà?» ⁷ Pilátò mâ giì 'di éno máa, Jézù giì 'do gbí to Gàliléyà, yí giì tuu Jézù ya tí gí kùro Èródè tí gbolò gba mî ndâ 'duù Gàliléyà, tacó Èródè ta o tí nó kuu gbí gbata Jèrùzàlémè.

Jézù gbí ngbàngà kùro Èródè

⁸ Tàkòcò Èródè giì peteke gítí bà gi ta Jézù á gí kùro wó nó ngé ndii gí, tacó yí 'do sàà kù 'di káa rẹ Jézù ta cèe gbolò o, káa yí jé ñò Jézù tí nó ta ọ wó tí Èródè ta gbèè ọ lá. Tàkòcò wó delè giì peteke, tacó yí ta o tí nó kù koọ có éno máa, ndâ-'bí-lá Jézù bà bàkà ndâ 'bí serè ji yí, wàa yí 'ví ñò ndú. ⁹ Tacó éno, yí giì 'vee gbí nje Jézù líkí-líkí éno. Káa Jézù giì biya bà njaa nje wó gí tàkò Èródè gbaànjé gí. ¹⁰ Mâ giì zeke'o, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe ñibà tàkii mî ndâ Jùdéyà giì oloko gí yaa kù kpì ngbàngà tí Jézù ta wotí tí ji Èródè. ¹¹ Èródè mâ giì 'di ndâ có tí nó, ndú giì gbo ta ndâ àsikèrì mî wó kù mèèkè'i tí Jézù, ta bà 'viya yí. Bìndi ndú giì yuu banga njà bongo wùrù-wùrù ji yí, bìndi ndú giì tuu ta yí káká'i ya tí ji Pilátò.

¹² Gbí òkò tí ndâ Èródè ta Pilátò sàà ñikí lá, káa ndú giì zèè kómbeè ta gbèè ọ tí nó gí.

À dele ta Jézù gí gbí ngbàngà kùro Pilátò káká'i

¹³ À má giì dele ta Jézù 'do 'bá mî Èródè gí gbí ngbàngà kùro Pilátò káká'i gí, Pilátò giì kili ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò 'duù mî ndâ Jùdéyà, ta ndâ Jùdéyà 'dáá gí. ¹⁴ Bìndi yí giì 'vee ndú éno máa, «Yo gi ta 'dakò tí nó gí kùro ye tacó máa, yí a mbe ñònòkò muu ndâ 'duù. Káa ye 'de 'bí có gbaànjé mbe zèè yí 'do gbí òkò ndâ có mî yo nó lá. ¹⁵ Èródè delè giì tuu ndi wó gi tí ji ndoo, tacó yí 'de vò i mî wó lá. Káa có ta 'verè tí wálá a ñinó máa, 'dakò tí nó bàkà vò i tacó wàa à 'ví waa tí ta có ku mítí wó nó gbaànjé lá. ¹⁶ À má éno, ye bà waa có mítí wó éno máa à gbì yí gí, wàa ye 'ví dò 'bí tí wó gí.»

¹⁷ 'Bí ọa i náa Pilátò kù bàkà ta ndoo 'dáá gí ta o gbolò o bà bàkà tàkii bà mèlè ndi o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mi-Mbíri a bà njaanga 'duù gbaànjé 'do gbí zàà ji ndâ Jùdéyà. ¹⁸ Káa ndâ 'duù gbí ngbàngà 'dáá gí giì a ta kù dòmùù éno máa, «Zi yí gí! Njaanga Bàrábà ji ze!» ¹⁹ (À zèè 'dakò tí nó tí Bàrábà nó mí gbí zàà, tacó 'bí ọa wo mbe bàkà tí gbí gbata ta o tí nó, delè tacó bà zi ku.)

²⁰ À gbí muu Pilátò ta o tí nó kpòlo ma a có bà dò 'bí tí Jézù; tacó éno, yí giì 'dè có ji ndâ 'duù káká'i. ²¹ Káa ndâ 'duù giì 'visì có ji Pilátò ta kù éno máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mú! Gbì yí mítí njèèkpè mú!»

²² Bà ta'ò ñinó, Pilátò giì 'vee ndâ 'duù éno máa, «Tacó yè? Yí volo a yè? Yo 'dè ji ye, tacó ye ñò vò i mî wó wàa ye 'ví waa ta có ku mítí wó nó lá. À má éno, ye bà waa có mítí wó éno máa, à gbì yí, wàa ye 'ví dò 'bí ye 'do tí wó gí.»

²³ Ndâ 'duù mâ giì 'di có tí nó náa Pilátò 'dè ji ndú nó, ndú giì mî ta kù goólá a 'bí ọa gbolò có ku ká gi ji ndú 'do bà 'bí to, ta bà 'dè có ta 'bè ji Pilátò éno máa, yí gbì Jézù mítí njèèkpè mú. Wo mî ndâ 'duù mâ giì co muu Pilátò gí, ²⁴ yí giì waa có ku mítí Jézù go có mî ndú nó. ²⁵ Bìndi yí giì njaanga 'dakò tí nó tí Bàrábà, náa à zèè yí

tacó bà pìi wo ta bà zi ku nó, 'do gbí zàà gí sè go có mì ndâ 'duù tí nò. Yí bà-i-nò gii je Jézù jì ndú éno máa, ndú bàkà ta yí go có mì ndú náa à gbí njembí ndú.

Bà ya ta Jézù gítí bàndò bà zi yí

²⁶ Káa si ndâ 'duù tí nò kù gii co ta Jézù 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya ta yí gítí bàndò bà zi yí, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Sìmónè, ta 'bá mì wó gbí gbata Sirínì, á kpokèjì kù gí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Ndú bà-i-nò gii zèè yí ta wotí gítí bà te njèèkpè mù tàkò Jézù.

²⁷ Ndâ nìi gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa mòsùù kù ko tàkò Jézù nó ta o tí nò kù tò kù ta bà wa gbí. ²⁸ Jézù gii 'visì tí wó, bìndi yí gii 'dè có jì ndâ nìi tí nò mbe kù wa gbí nò éno máa, «Ndâ jú Jèrùzàlémè, yo wa ye lá. Yo wa tí yo, wàa yo 'ví wa ndâ 'vii mì yo. ²⁹ Tacó ndâ 'bí o wúnò ká kèjì náa ndâ 'duù bà 'visì nje ndú éno máa, «Ndâ nìi tí nó tí ndâ kázá, náa ndú jé tè nakáyì lá, náa 'vii delè jé no kí ndú lá nó, a ndâ mbe tó pá!» ³⁰ Ndâ 'duù gbí ndâ o tí nò bà 'deke tí ndú jì ndâ kpo-kpò gú éno máa, «Yo 'vaka tí yo mí muu ze!» Ndú delè bà 'deke tí ndú jì ndâ gú, máa, «Yo 'buku tí yo mí muu ze!» ³¹ Tacó cè bà bàkà i mì ndâ 'duù ta mù si mù tí nò gbí 've wó má ká éno, mù tí nò má aanga gí, ndú bà bàkà tí a ọa ngàyi?»

³² À ta o tí nò kaa ndâ 'bí vò 'duù sósò'ò 'do gbí gbata tacó bà ya ta ndú gí bà ziki ndú gbí gbèè nó bà ya ta Jézù tacó bà zi yí nò.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

³³ Ndâ àsikèrì mà gii yee ta ndâ Jézù ta ndâ vò 'duù tí nò tí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Kù-'bìli-muu-ku gí, ndú gii gbì Jézù mítí njèèkpè mù, bìndi ndú gii gbì 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndâ vò 'duù tí nò sósò'ò nò mítí njèèkpè mù mò gí gbí kù'bì mì wó, bìndi ndú gii gbì 'bí mítí 'bí njèèkpè mù mò gí gbí gálì mì wó.

³⁴ Káa Jézù gii 'deke tí wó jì Mbírì si yí tí njèèkpè mù tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe mèèkè'i tí wó nó éno máa, «Je à-cee-gí jì ndú, Bu ye! Tacó ndú ọ̀o i tí nó náa ndú kù bàkà nó ni lá.»

Ndâ 'duù tí nò mbe gbì Jézù mítí njèèkpè mù nò gii ki-mbìlì tacó bà njèè gbí ndâ bòngò bìndi wó.

³⁵ À mà gii gbì Jézù mítí njèèkpè mù gí, ndâ 'duù gii dù jé kù ù ndi bà ọ̀o ọa i tí nó á kèjì gí bà bàkà tí nò. Káa ndâ kpo-kpò 'duù gii dù kù ọ̀o yí ọ̀o-ọ̀o éno máa, «Yí táánò kù 'vala ndâ 'bí ka wó, si yí 'ví 'vala tí wó, náa yí má a Bìndi-Mbírì, tí 'duù tí nó náa Mbírì ká cu 'bì mítí wó nò.»

³⁶ Ndâ àsikèrì delè gii dù kù ọ̀o yí si ndú kù je 'bí ọa ngo i jàngà-jàngà éno jì yí. ³⁷ Ndú delè gii dù kù 'viya yí éno máa, «Wò dú má káa gbolò gba mì ndâ Jùdéyà, 'vala tí lo.» ³⁸ Ndú 'dè có tí nó tacó à cu mítí njèèkpè mù á còmuu Jézù éno máa, «Ìjìnó a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà.»

Tó mbe ngbà

³⁹ 'Bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndâ vò 'duù tí nó sósò'ò náa à gbì ndú mítí njèèkpè mù nó gii lè Jézù éno máa, «Wò me Bìndi-Mbírì lá? 'Vala tí lo, wàa wò 'ví 'vala ze delè.»

⁴⁰ Káa ka vò 'duù tí nò gii do ta yí éno máa, «Wò cì gúku tí Mbírì lá tacó yè? À kpónó waa có mítí yo ta yí me 'vii ká 'vii lá? ⁴¹ À waa có mítí ndà ká dú. Ndà kù cì nó muu vò i mì ndà. Káa 'dakò tí nó kù cì a 've ku.» ⁴² 'Dakò tí nó mà gii do mítí ka wó mbe ngbà cee gí, yí gii 'deke tí wó jì Jézù éno máa, «Wò má yee 'bá gba mì lo gí, wò 'ví kọ̀ọ̀ có tí ye, Jézù.»

⁴³ Káa Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Ye kù ci nó a wò ta kponje gítí wálá éno máa, ndà wúnó bà dù ta ndà gbí dà.»

Bà cì Jézù

⁴⁴ Ẹ̀ri mà gii dooko gítí bà gí gbúrú gí, ọ̀ ọ̀ri gii 'di gí. 'Dí'di'o gii yiiga muu to 'dáá yùkúú gí, yee tí bà mò tí mì ọ̀ri. ⁴⁵ Ta o tí nò si ọ̀ ọ̀ri 'di tí gí nò, gbí kpâ-bòngo tí nó náa à njeè ta gbí tà'i 'bá-Mbíri nó gii yaka gbí tí 'do yaà dí to. ⁴⁶ Bìndi Jézù gii tò kù ta kòcò wó ngé gí yaà éno máa, «Ye si tí ye ji wò gí, Bu ye!» Bìndi bà 'dè có tí nò, njembí Jézù gii kí gí.

⁴⁷ 'Bí kùro ndâ àsikèrì mà gii zeke ọ̀a i tí nò mbe kù bàkà tí nò, yí gii ùlù Mbíri, bìndi yí gii 'dè có éno máa, «Dakò tí nó táánò dú káa yè sínò ta vò i mì wó ta ndâ 'duù kùro Mbíri wálá.»

⁴⁸ Ndâ mbè 'duù tí nó mbe tí bìnjii kù zeke ọ̀a i tí nò nó gii nje kù ya gí 'bá mì ndú 'dáá ta 'bì ndú tí njembí ndú kù nì nikalaká. ⁴⁹ Ndâ kómbe Jézù ta ndâ niì tí nó mbe ko tàkò wó 'do Gáliléyà nó gii ọ̀rò tíyò janga-jàngáá gí ndii kù zeke ndâ ọ̀a i tí nò náa a kù me ta yí nò.

Bà duu ku Jézù

⁵⁰ Jézù mà gii cì gí, 'bí 'dakò ta ọ̀rò wó a Jùzépè, mbe gí 'do gbí gbata Àrimàtíyà tí 'bí gbata mì ndâ Jùdéyà, tí tó kpo 'duù, ta ndâ có mì wó ká jáá gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà, ⁵¹ mbe yuu nje wó mí gbí ndâ có tí nó náa ndâ ka wó kù toko gítí Jézù nò lá, delè 'bì wó yuu tí mí gbí ndâ i tí nò náa ndú kù bàkà nò lá, tí 'duù mbe kù ùndi bà ọ̀rò o bà gí Mbíri gí bà dù tí gba muu to tí nó, ⁵² gii ya gí bà 'deke tí wó ji Pilátò, tacó wàa yí 'ví si yí 'ví te ku Jézù. ⁵³ Pilátò mà gii ùnje ji yí gí, Jùzépè gii dele ndi wó ya gí bà ja ku Jézù 'do tí njèèkpè mù gí to. Yí mà gii yili yí ta bòngò gí, yí gii te yí ya tí gí gbí 'bí ngú gbolò guù náa yí duu mí gbí díí, náa à jé duu ku mí gbí kùro lá. ⁵⁴ I tí nò bàkà tí si ndâ 'duù kù 'viindi tí ndú gítí ọ̀ri bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà.

⁵⁵ Káa si à kù te ku Jézù ya tí gí gbí guù, ndâ niì tí nó náa ndú gí ta ndú 'do Gáliléyà nó kù ko tàkò ndâ mbe te ku, tacó bà ọ̀rò bàndò bà duu yí. ⁵⁶ Ndú mà gii ọ̀rò bàndò tí nò gí, ndú gii kaa ya gí bà 'viindi ndâ yeè ta bà bàkà ndâ pò bàà; bìndi ndú gii tè wo ndú ta ọ̀ri bà wotí go i gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà.

24

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Si yé kù gii me ngbòò á bìndi ọ̀ri bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà, ndâ niì tí nó mbe ọ̀rò bà bàndò bà duu Jézù gí nó gii gbo'o ta ndâ yeè, ta ndâ pò bàà tí nó náa ndú bàkà ta 'dè'o kùro ọ̀ri bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà nó, ya gí muu'dú Jézù. ² Ndú mà gii yee kà, ndú gii 'de à mèrèkè gbolò díí tí nó náa à nè ta njekekè 'bá muu'dú nó 'do njekekè gí. ³ Ndú mà gii ọ̀ri gí tà'i kà, ndú gii 'de ku Mbe tí ndoo Jézù gbí guù lá. ⁴ Ndú gii ọ̀rò tíyò tà 'bá muu'dú kà ta có náa ndú bà 'dè gbí nje ndú wálá. À gii zi ndi ndú ta gúku ngé gí a ọ̀nó náa ndú gii gu káa ndii ta ndâ 'bí 'dakò sósò'ò mbe yuu ndâ bòngò mbe kù tòngbaà go bà ì mù nó, kù ọ̀rò tíyò á ọ̀rògbà tí ndú.

⁵ Gúku bà ọ̀rò ndâ 'dakò tí nò gii zèè ndâ niì tí nó tí ọ̀a ọ̀nó náa ndú gii mò muu ndú kù zeke'o ká gí to. Káa ndâ 'dakò tí nò gii 'vee ndú máa, «Yo kù pà bà tí wu 'duù gbí òkò tí ndâ ku tacó yè? ⁶ 'Dakò tí nò náa yo kù pà bà tí wó nò bà-i-nó wálá. Yí a gí yaà gí. Yo kọ̀ro muu yo gítí có tí nó náa yí táánò 'dè ji yo si yí Gáliléyà ⁷ éno máa, «À wúnò bà je 'Vii-mi-'Dakò mí 'bì ndâ 'duù tí nó mbe bàkà vò i ndii muu ndú gí nò. Ndâ 'duù tí nò bà zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè mù, káa bìndi sili ta'ò, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí,» nò.»

⁸ Ndâ niì tí nó mà gii 'di có tí nó náa ndâ 'dakò tí nò 'dè ji ndú nò, mbí ndú gii 'va tí ndâ có mì Jézù nò gí.

Ndâ tú mì Jézù biya bà ùnje gítí có mì ndâ niì tí nó gí

⁹ Ndâ niì tí nò mbe ya gí bà gala muu'dú Jézù nò giì dele ndi ndú 'do muu'dú ya gí bà 'vanda ndi i tí nó mbe 'de ndú nó ji sè ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànjé nó, ta ndâ sè ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù 'dáá gí. ¹⁰ Ndâ niì tí nò mbe 'vanda ndi ndâ có tí nó ji ndâ tú mì Jézù a ndâ Màriyà Màdèlénà, ta 'bí niì ta rẹ wó a Jòwánà, giì je Màriyà tí nó tí nawu Jákòmò nò. Ndâ 'bí ka ndú niì náa ndú gbo'o ya gí bà gala muu'dú Jézù ta ndú nó delè giì 'vanda káa gbèè kòcò ndú nò. ¹¹ Káa ndâ có mì ndú 'dáá gí giì dù gbí tù ndâ tú mì Jézù 'dáá gí ká go cèè mòngò gbí tù bô. ¹² A Piyétòrò ká giì co ta ngèlè ya gí muu'dú tacó bà 'di gbí 'véřè mì ndâ niì tí nó. Yí mà giì yee kà, yí giì mò tí wó gí to, bìndi yí giì zeke'o gí tà 'bá muu'dú, yí giì ñò káa bongo tí nó náa à duu ta Jézù nó gbí gùù ta 'duù gbí wálá. Yí bà-i-nò giì dele ndi wó ya gí 'bá ta có bà 'dé-'dè nje wó wálá.

Ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù tí kpokèjì Èmáwùsù

¹³ Ta gbèè ři bà 'de kùnga gùù bìndi Jézù nò, ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù sósò'ò giì njè nó 'do Jèrùzàlémè kù ya gí Èmáwùsù, tí 'bí to mbe mò gí bà co ři á dè ta Jèrùzàlémè. ¹⁴ Káa si ndú kuu muu nó, ndú kù giì 'dè nje gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí Jèrùzàlémè nò. ¹⁵ Káa si ndú kù 'dè nje, ta bà 'viiki gbí ndâ i tí nó, Jézù giì co kù gbo kpokèjì ta ndú. ¹⁶ Káa 'bí i giì dù káa yoo řo ndú 'do tí bà ñò yí mì ndú ni gí. ¹⁷ Ñìnò káa bà giì dù Jézù bà-i-nò giì 'vee ndú éno máa, «Yo kù nò ta bà 'viiki a gbí có gítí ña yè?»

Ndâ 'dakò tí nó mà giì 'di ña 'vé tí nó náa Jézù 'vee ta ndú nò, ndú giì rò tíyò ngbi-ngbù, ta zúú-zuu gbí řo ndú. ¹⁸ Bìndi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó ta rẹ wó a Kìliyópà giì 'visì có ji Jézù éno máa, «Ye kořo có éno máa, gbèè 'duù á Jèrùzàlémè mbe 'di có gítí ndâ i tí nó mbe kù bàkà tí gbí ndâ sili tí nó lá bà dù káa wò.»

¹⁹ Jézù bà-i-nò giì 'vee Kìliyópà máa, «A ndâ yè ká bàkà tí?»

Káa ndâ Kìliyópà giì 'visì có ji yí máa, «Ndâ i tí nó 'dáá mbe bàkà tí mítí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò. Yí táánò túbà tí wó tí gbolò mbe 'dòkò có mì Mbíři ta bà 'dè có, delè ta bà bàkà ndâ i go i mì 'dakò mí kùro Mbíři, delè mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁰ Wò 'di có bà kpì ngbàngà tí wó mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíři, ta ndâ kpo-kpò 'duù mì ndoo éno máa, à waa có ku mítí wó, bìndi a giì zi yí ta bà gbí yí mítí njèèkpè mù gí, nó lá? ²¹ Ze táánò kù kořo có lì ká mítí 'dakò tí nó éno máa, a yí ká bà njaanga wú 'do tí miři ndâ Ìzìriyèlì. Káa có kpónó cuki me káa ñìnò lá. Ngú có mbe kpò nje ze gí kpónó a ñìnó máa, à wúnó a sili ta'ò á bìndi bà bàkà tí mì i tí nó, ²² káa ndâ 'bí niì gbí òkò tí ze kùtàá mà giì gbo'o ya gí bà gala muu'dú wó ta dú'o nó, ²³ ndú giì dele ndi ndú gí gí bà 'dè có ji ze éno máa, ndâ yí 'de ku wó gbí gùù lá. Káa à lá ndii a ndâ basìlì mì Mbíři ká giì co mítí ndâ yí, bìndi ndú giì 'dè có ji ndâ yí éno máa, yí a wuù! ²⁴ Ndâ 'bí kómbe ze giì kaa ya gí bà ñò muu'dú, tacó bà 'di gbí 'véřè mì ndâ niì tí nó, káa ndú giì da a kùnga to á go có mì ndâ niì tí nó.»

²⁵ Káa Jézù giì 'visì có ji ndâ Kìliyópà éno máa, «Ákoo ndâ ñónókó! Yo me duù gítí bà ùnje gítí ndâ có tí nó 'dáá náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíři 'dè nó tacó yè? ²⁶ Kòcò ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíři ji yo me éno máa, kózò tí Bìndi-Mbíři bà kònò a sé'i má kózò gí, yí bà giì ki tí wó pí jalàmbà lá?» ²⁷ Jézù bà-i-nò giì 'bità bà 'dè gbí ndâ có tí nó 'dáá náa à cu gítí wó tí Jézù mí gbí wáràgà mì Mbíři nó 'do tí ndâ có mì Mòze, giì co tí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíři 'dáá gí ji ndú.

²⁸ Ndâ Jézù mà giì dooko ta 'bá mì ndâ Kìliyópà gí, Jézù giì bàkà tí wó go 'duù ñìnó mbe kù ndii ya gí kùro nò. ²⁹ Káa ndâ Kìliyópà giì 'dè có ji yí máa, «Ndoo ne gí 'bá mì ze, tacó o dooko gítí bà bèè gí.» Jézù mà giì ùnje gí, ndú giì ne ta ndâ Kìliyópà gí 'bá mì ndú. ³⁰ Káa si ndú kù giì 'bità bà zò i, Jézù giì zèè kù kò mí 'bì wó, yí mà giì 'deke tí wó ji Mbíři gí, yí giì ki'viki gbí kù kò tí nó, bìndi yí giì kaa ji ndâ Kìliyópà.

³¹ Ọ̀ro ndá Kìliyópà gii da gítí bà ọ̀ Jézù ni si ndú ta ndú ẹ̀gbà i-zó-zò nò gí. Káa yí gii dù ká to nò gíri 'do ọ̀ro ndú gí. ³² Ndá Kìliyópà bà-i-nò gii 'bità bà 'vee tí ndú gbí òkò tí ndú si Jézù gíri 'do ọ̀ro ndú gí nò éno máa, «Njembí ndà wálá kùtáá kù mù si yí kù 'dè gbí ndá có gbí wáràgà mì Mbírì jì ndá á si ndoo ta ndú kpokèjì nò?»

³³ Ndá Kìliyópà ngé bà-i-nò gii zèè kpokèjì kù dele gí mì sè ndá tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànjé nò, ta sè ndá 'bí kómbe ndú Jèrùzàlémè. Ndú mà gii yee kà, ndú gii 'de ndú kili 'dáá mí bà gbèe to. ³⁴ Bìndi ndá 'duù tí nò gii 'dè có jì ndá Kìliyópà, máa, «A yúco máa Mbe tí ndoo 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí! Yí delè gii túbà tí wó jì Símónè gí.» ³⁵ Bìndi ndá Kìliyópà gii òtá ndá i tí nò mbe bàkà tí mì ndú si ndú kpokèjì kù ya gí 'bá mì ndú Èmáwùsù nò, ta bà ọ̀ Jézù ni mì ndú si ndú kù zò i nò jì ndá ka ndú.

Jézù túbà tí wó jì ndá mbe tala có mì wó

³⁶ Káa si ndá Kìliyópà kù 'vanda có jì ndá ka ndú mbe tala có mì Jézù, ndú mà gii zeke'o, ọ̀nínó a 'di ká nò? Jézù jéé kù ọ̀ro tíyò gbí òkò tí ndú! Bìndi Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «Yo dù nìkì maa!» ³⁷ Lílí ndá mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii oloko 'do tí ndú ta gúku gí. Ndú gii kojo có máa a vuuvuu ká co mítí ndá yì. ³⁸ Káa Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kù cì gúku tacó yè? Yo kù kojo có sàkàmàà tacó yè? ³⁹ Yo zeke ndá kpázà 'bì ye, ta ndá kpázà kò ye, tacó wàa yo 'ví ọ̀ro tí ni éno máa, ọ̀nínó a ye ká nò. Yo tee 'bì yo mítí ye, tacó wàa yo 'ví ọ̀ro tí ni éno máa, ọ̀nínó a ye, tacó òtá tí vuuvuu wálá, delè 'bìli vuuvuu á go ọ̀nínó náa yo kù ọ̀ro tí ye nò wálá.»

⁴⁰ Jézù 'dè ndá có tí nò jì ndá mbe tala có mì wó nò ta bà tù ndá kpázà 'bì wó, ta ndá kpázà kò wó jì ndú. ⁴¹ Líkí'o bà ọ̀ro ni éno máa, ọ̀nínó a Jézù, gii bàkà ndú tí ọ̀ro ọ̀nínó náa bà ùnje éno máa, ọ̀nínó a Jézù, gii kpò ndú gí. Ndú gii ọ̀ro tíyò juku-jùkùù, ta có ọ̀nínó náa ndú bà 'dè gbí nje ndú nò wálá. Jézù bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «'Bì i-zó-zò mì yo bà-i-nò wálá?» ⁴² Ndú bà-i-nò gii je yú sè jì yí, ⁴³ bìndi yí gii zò mí kùro ndú.

Jézù 'dè ndòngbù có jì ndá tú mì wó

⁴⁴ Jézù gii 'dè ndòngbù có jì ndá tu mì wó éno máa, «Ọ̀nínó a gbí ndá có mì ye náa ye táánò 'dè jì yo si mì ndoo ta ndoo éno máa, kózò tí ndá có tí nò 'dáá náa ndá Mòze, ta ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndá Muu-cè, cu mí gbí ndá wáràgà mì ndú, bà bàkà tí nò ká nò.» ⁴⁵ Yí bà-i-nò gii njaanga muu ndú gítí bà 'di gbí ndá có gbí wáràgà mì Mbírì.

⁴⁶ Bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Nògí, a có tí nò náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, kózò tí Bìndi-Mbírì bà kònò sé'i, káa bìndi sili ta'ò yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, ⁴⁷ tacó wàa à 'ví ma ndá có gítí bà 'visì muu ndá 'duù 'do tí ndá vo-vò kpokèjì kèjì mì ndú, ta có gítí bà je à-cee-gí mì Mbírì gítí ndá vò i mì ndá 'duù, jì ndá 'duù muu to tí nò 'dáá ta ẹ̀ wó. Nèté bà ma ndá có tí nò 'ví 'bità tí 'do Jèrùzàlémè. ⁴⁸ Yo bà dù tí ndá mbe ma ndá có tí nò. ⁴⁹ Ye bà tuu i tí nò náa Bu ye táánò cì yo gítí nò jì yo. Káa yo 'ví dù gbí gbata Jèrùzàlémè yee tí o tí nò náa à má je wotí jì yo 'do gbírì má kózò gí.»

Bà ya Jézù gí gbírì

⁵⁰ Jézù gii kaa ndá tú mì wó 'do Jèrùzàlémè, ndú gii ya ta ndú ngé gí sè 'do gbí gbata Bètáníyà. Yí mà gii yee ta ndú tí bàndò tí nò gbí muu wó nò gí, yí gii kaa 'bì wó gí yaà jì Mbírì, bìndi yí gii cù 'dè ngo cù wó mítí ndú. ⁵¹ Yí mà gii cù 'dè ngo cù wó mítí ndú gí, gbí òkò tí ndú gii njèè ta ndú ta bà te yí ya tí gí gbírì gí. ⁵² Ndá tú mì wó gii ùlù yí, bìndi ndú gii dele ndi ndú gí Jèrùzàlémè ta líkí'o tí ndú ngé ndii gí. ⁵³ Ndú gii dù kù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì tacó bà ùlù Mbírì ta o 'dáá gí.

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì go có mì JÒVÀNÌ

Jézù tí Có mì Mbírì gí tí 'duù gí

- 1 Có táánò sàà kuu tí á kùro o bà suu to tí nò;
có táánò kù dù a i mì ndú ta Mbírì.
Có 'do sàà táánò káa Mbírì.
- 2 Ndá Có táánò ta Mbírì ta o bà 'bìtà bà suu ndá i.
- 3 Wotí bà suu ndá i táánò 'dáá gí a i 'bì Có;
'bí i gbaànjé táánò mbe bàkà tí muu to tí nó á kapí ro Có nò wálá.
- 4 Có táánò a rẹngbó 'válá;
'válá tí nò mì Có nò táánò a ngba'o ji ndá 'duù 'dáá gí,
5 tí ngba'o ñinó mbe tũngbaà gbí 'dí'di'o,
tí ngba'o ñinó náa 'dí'di'o kpò yí lá.
- 6 Mbírì táánò gíi tuu 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jòvànì,
7 tí mbe 'dè yúcó ji ndá 'duù.
Mbírì táánò tuu yí gí bà 'dè yúcó gítí Ngba'o,
tacó wàa, ndá 'duù 'dáá gí 'ví ù ta nje gítí Ngba'o á 'do gbí có mì wó.
- 8 Jòvànì táánò me Ngba'o lá;
yí táánò a 'duù sínò,
tí mbe 'dè yúcó gítí Ngba'o.
- 9 Có táánò, tí cèe Ngba'o mbe njaanga muu ndá 'duù 'dáá gí nó kpokèjì.
- 10 Yí táánò kuu muu to tí nò,
to tí nó náa Mbírì táánò je wotí ji yí bìndi yí gíi suu nò,
káa ndá 'duù muu to tí nó táánò 'dáá gí nò yí ni lá.
- 11 Yí táánò gí gí 'dóó 'bá mì ndú,
káa ndá 'dóó-'dòò nambe wó si yí tí i lá.
- 12 Kpètí ká éno, yí gíi je wotí bà gí tí ndá 'viì mì Mbírì ji ndá mbe si yí tí i,
mbe tee njembí ndú mítí wó nó gí.
- 13 Rẹngbó bà dù ndú tí ndá 'viì mì Mbírì nò me 'do muu to tí nó lá,
à 'do me gbí bà toko bà sili mì ndá 'dakò ta niì lá,
à delè gíi dù me 'do gbí go bà jò rẹ ndá 'duù lá,
à káa Mbírì ká bàkà ndú tí ndá 'viì mì wó.
- 14 Có táánò gí tí 'duù go ndoo,
bìndi yí gíi 'vala gbí òkò tí ndoo muu to tí nó,
tí gbolò mbe nambeè,
delè tí gbolò mbe 'dè yúcó.
Ze táánò nò ña bà tòngbaà mì wó,
tí ngba gbèe 'Viì-mì-Mbírì ta 'bí ña 'viì go yí mì Bu wó wálá gí.
- 15 Jòvànì táánò gí kù kò-kò ta rẹ Có ji ndá 'duù, máa,
«Ìjìnò a 'duù tí nó náa ye táánò kù 'dè có ta rẹ wó ji yo máa,
'Duù tí nó kèjì gí tàkò ye nó a gbolò 'duù ndii ye gí,
tacó yí táánò kù 'vala kùro o bà jò ye.» »
- 16 Yí kù bàkà nambeè ji ndoo 'dáá gí,
tacó nambeè gbí yí wó me gbolò ngé ndii gí.
- 17 Mbírì táánò tuu a Mòze ta ndá có mì wó ji ndá 'duù,
bìndi yí gíi tuu a Có tí Jézù,

tí Bìndi wó tí Mbírì gí bà bàkà nambeè ji ndâ 'duù,
delè gí bà 'dè yúcó ji ndâ 'duù 'daá gí.

18 'Bí 'duù jé mbe ñò Mbírì ta ɾo wó ta gbèe ɾi muu to tí nó wálá,
à káa gbèe 'Vii-mi-Mbírì ta ña wó wálá,
tí wú-gbì-ɾé Bu wó,
ká tùbà tí Mbírì ji ndoo.

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù 'dè yúcó mi wó

19 Ta 'bí o gbaànjé, ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdéyà giì tuu ndâ 'bí bu-Mbírì mi ndâ Jùdéyà ta ndâ 'bí mbe kù koni ndâ bu-Mbírì ta nèté, 'do Jèrùzàlémè, máa, ndú ya gí bà 'vee Jòvànì máa, yí a 'di wè? Wàa ndú 'ví gi ta ndi kòcò wó ji ndâ yì. 20 Ndâ bu-Mbírì tí nó má giì ya gí bà 'vee Jòvànì go có tí nó náa ndâ kpo 'duù mi ndú tuu ta ndú nò, Jòvànì giì 'dè 'véɾè ji ndú lá, yí giì 'dè có ji ndú ngbárángà'i éno máa, «Ye me Bìndi-Mbírì lá.»

21 Káa ndâ bu-Mbírì tí nó giì 'vee yí káká'i máa, «Má éno, wò a Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mi Mbírì nó wàà?»

Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ye me Èlìjà tí nó delè lá.»

Bà ta'ò ñinó, ndâ bu-Mbírì tí nó giì 'vee Jòvànì máa, «Wò 'ví dù a gbolò mbe 'dòkò có mi Mbírì tí nó náa Mòze dígísèè ci ndâ ká gù ndoo máa Mbírì bà tuu yí ji ndú nó wàà?»

Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ngé lá! Ye me yí lá.»

22 Ndâ bu-Mbírì tí nó giì 'vee Jòvànì máa, «À má éno, wò a 'di? Tacó ze má dele ta ndi ze ya gí 'bá, wàa ze 'ví 'dè ta ndi kòcò lo ji ndâ 'duù tí nó mbe tuu ze nò, ze dele ndi ze ya gí bà 'dè có ji ndú éno máa, wò a 'di?»

23 Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ye a 'duù tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mi Mbírì dígísèè 'dè kòcò ta wotí mi Mbírì gití wó máa,
<Kòcò 'duù kù kò-kò gbí kángáá nga ngoò, máa,
yo bàkà kpokèjì mi Mbe tí yo jáá nò.> »

24 À ta o tí nó tuu ndâ bu-Mbírì tí nó ya tí ji Jòvànì a ndâ mbe kpolo tí tàkù mi ndâ Jùdéyà. 25 Tacó éno, ndú giì 'vee Jòvànì máa, «Wò me Bìndi-Mbírì lá, wò me Èlìjà lá, wò delè me mbe 'dòkò có mi Mbírì tí nó mi Mòze náa yí 'dè có gití wó nó ká lá. À má éno, wò kù caka tí ndâ 'duù tacó yè?»

26 Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ye kù caka tí ndâ 'duù ta ngo, káa, 'bí 'duù kpónó kù ɾò tíyò kuu gbí òkò tí yo nò káa yo ñò yí ni lá, 27 ká bà giì gi gí tàkò ye. Yí a 'duù mbe me gbolò ndii ye tí ña ñinó náa à kpétí káa bà dù tí vòó mbe kù njaanga tàrà 'do tí kò wó sínò, ye bà 'de wotí tí ye gití wálá.»

28 Ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdéyà tuu ndâ bu-Mbírì mi ndú nò ji Jòvànì si yí gbí gbata Bètàniyà a tito Jòròdàniyà kù caka tí ndâ 'duù.

29 Jòvànì má giì zeke'o ta 'bí yé á bìndi bà 'dè nje mi ndú ta ndâ bu-Mbírì mi ndâ Jùdéyà nò, yí giì ñò Jézù kèjì gí mi wó. Bìndi yí giì tùbà tí Jézù ji ndâ 'duù máa, «Yo ñò 'Vii-rómbo-mi-Mbírì, tí mbe toɾo ndâ vò i 'do muu to tí nó, zò! 30 Nìzò a yí tí 'duù tí nó náa ye kù 'dè có gití wó máa, «'Bí 'duù, tí gbolò 'duù mbe ndii ye gí, á kèjì tàkò ye» nó ká zò. Yí me gbolò ndii ye gí, tacó yí sàà kù 'vala kùɾo o bà jò ye. 31 Ye táánò sàà ñò yí ni tí 'duù tí nó náa Mbírì tuu yí nó lá, káa à giì tuu ye, máa, ye dù tí mbe caka tí ndâ 'duù, tacó wàa, ye 'ví tù ta bà tí wó ji ndâ Ìzìriyéli.

32 «Ye táánò ñò Bèri-mi-Mbírì kù gi 'do gbìri go kùlè nò, kù gi gí bà o mí muu wó.

33 Ye táánò ta o tí nó ñò yí ni lá. Káa a 'duù tí nó mbe tuu ye, máa, ye caka tí ndâ 'duù ta ngo nó, ká giì tùbà tí wó ji ye máa, «'Duù tí nó náa wò bà ñò Bèri-mi-Mbírì kù gi 'do gbìri ndíri gí muu wó nó, a 'duù tí nó ká bà gi gí bà caka tí ndâ 'duù ta

Bèrì-mì-Mbíri nó ká nò.» ³⁴ Káa ye gii nò Bèrì-mì-Mbíri gi 'do gbiri gi muu 'dakò tí zó gí. À má éno, ye kpónó kú yù nó a gbí wó ji yo máa, yí a 'Viì-mì-Mbíri.»

Ndâ mbe dù tí ndâ kpédélé mbe tala có mì Jézù

³⁵ Ta 'bí yé, si ndâ Jòvànì kú rò tíyò ta ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò ta 'dê'o, ³⁶ Jòvànì gii nò Jézù kú ndii ta nó. Yí gii zeke Jézù ngbóó, bindi yí gii túbà tí wó ji ndâ mbe tala có mì wó tí nó náa ndú kú rò tíyò ta ndú nó, máa, «Yo nò 'Viì-rómbo-mì-Mbíri ta nó zô.»

³⁷ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì nò mâ gii 'di có tí nó náa yí 'dè ji ndú nò, ndú só gii njè nó ya gí bà ru ndi Jézù. ³⁸ Jézù mâ gii 'visi tí wó, yí mâ gii nò ndú, yí gii 'vee ndú máa, «Yo kú pà a yè?»

Káa ndú gii 'visi có ji Jézù máa, «Rábi» (gbí máa, Mbe nibà i), «Wò kú dù ngò?»

³⁹ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Yo gi gí bà nò .» Ndú bà-i-nò gii ya ta sè ri-'dê'o tí nó gí bà nò bándò mì Jézù.

⁴⁰ 'Bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jòvànì mbe ya gí bà nò bándò bà dù Jézù nò a Àndèréyà, tí ná'vindi Simónè Piyétòrò. ⁴¹ Àndèréyà mâ gii nò bándò bà dù Jézù gí, yí gii dele ndi wó ya gí bà pà bà tí ná'vindi wó Simónè, yí mâ gii 'de yí gí, yí gii 'dè có ji yí máa, «Ze 'de Bindi-Mbíri gi!» ⁴² Bindi yí gii 'daka Simónè ya tí ji Jézù.

Jézù mâ gii nò Simónè, Jézù gii zeke Simónè ngbóó, bindi yí gii 'dè có ji yí máa, «Wò a Simónè tí 'viì mì Jòvànì, káa ngú rẹ lo kpónó bà dù a Kéfà,» (gbí máa, Piyétòrò, gbí máa, Duù).

⁴³ Ta yé bindi bà 'de tí ndâ Jézù ta Simónè Piyétòrò, Jézù gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Filípò, si Jézù bàkà có gítí bà njè nó 'do tàbè'dè Jòròdaniyà tacó bà ya gí Gálilèyà cee gí. Jézù gii tè'é tí Filípò máa, yí gi gí bà ru ndi yì. ⁴⁴ Filípò delè káa 'duù Bètisayída go ndâ Àndèréyà ta Piyétòrò.

⁴⁵ Filípò mâ gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Nàtaniyéle, yí gii 'dè có ji Nàtaniyéle máa, «Ze 'de 'duù tí nó náa Mòze táánò cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì wó nó gí, 'duù tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbiri táánò cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì ndú nó. Rẹ wó a Jézù, tí 'viì mì Jùzépè mbe gi 'do Názàrètì.»

⁴⁶ Káa Nàtaniyéle gii 'vee Filípò máa, «A ña tó i yè jé ká gi 'do Názàrètì?» Káa Filípò gii 'visi có ji Nàtaniyéle máa, «Gi gí bà nò yí ta ro lo.»

⁴⁷ Ndâ Filípò ta Nàtaniyéle bà-i-nò gii njè nó kú ya gí mì Jézù. Jézù mâ gii nò Nàtaniyéle kèjì gí mì wó, yí gii 'dè có ji yí máa, «À gbúú-gbuu zó a Ìzìriyéli gbí dù Ìzìriyéli ta tirì gbí yì wó wálá ká kèjì zô.»

⁴⁸ Nàtaniyéle mâ gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò nò ye ni ta yè?»

Káa Jézù gii 'visi có ji yí máa, «Ye kùtáá nò wò kú ki tí lo to tà mù-mbiìgá á kùro o bà ya Filípò gí bà tè'é tí lo.»

⁴⁹ Nàtaniyéle bà-i-nò gii 'visi có ji Jézù máa, «Mbe nibà i, wò a 'Viì-mì-Mbíri! Wò a gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli!»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visi có ji Nàtaniyéle máa, «Wò ùnje éno máa, ye a 'Viì-mì-Mbíri, tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli, ká tacó náa ye 'dè có ji wò máa, ye kùtáá nò wò kú ki tí lo to á tà mù-mbiìgá gí nò. Káa wò bà gii nò ndâ 'bí i mbe me kpo-kpò ndii njè gí. ⁵¹ Ye kú 'dè có ji wò ta yúco máa, wò kèjì gí bà nò njekèjì gbiri njaanga tí gí, bindi ndâ basili mì Mbiri kú wùkù to ya gí yaà, gi gí to, ya gí yaà, gi gí to, muu 'Viì-mì-'Dakò.»

2

Jézù ya gí bándò bà kò niì gbí gbata Kánà

¹ À bàkà bìn̄di bà tè'è tí ndâ Filípò ta Nàtànìyèlè mì Jézù káa sili ta'ò, bìn̄di 'bí 'dakò gbí gbata Kánà, gbí to Gáliléyà, gii ko niì mì wó gí 'bá. Màríyà tí nawu Jézù ta o tí nò kuu bàndò bà ko niì tí nò. ² À delè gii tè'è tí ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gí bà ko niì tí nò gí.

³ Pe nèbítì mà gii cee 'do mì ndâ mbe kò niì gí, nawu Jézù gii 'dè có ji yí máa, «Pe mì ndú wálá.»

⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji nawu wó máa, «Káa wò 'dè ji ye máa ye 'ví bàkà tí a yè, ndi lo niì? O mì ye gí kálásè.»

⁵ Nawu Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà nèté bàndò bà ko niì nó máa, «Yí má 'dè có ji yo, yo 'ví ndii muu có mì wó nò lá.»

⁶ Ta o tí nò ndâ 'bí kpo-kpò ká'i-ngo vô-nje gbaànjé 'do tí díí, náa gbèe kù te go jú-kàrà-ngo vô ta nje tí, kuu mì ndâ 'duù tí nó á bàndò bà ko niì nò. Nèté mì ña ndâ kpo-kpò ká'i-ngo tí nó gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà a bà cu ngo mí gbí ndú tacó bà caka bèjò.

⁷ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà nèté bàndò bà ko niì nó máa, «Yo cu ngo yeke ndâ kpo-kpò ká'i tí nó gí.»

Ndâ 'duù tí nó mà gii bàkà go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò gí, ⁸ Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo cu 'bí ngo tí nó náa yo yee mí gbí ndâ kàrà nò ji 'duù tí nó mbe kù njèè i-zó-zò nò.»

⁹ Ndâ 'dakò tí nó gii cu ngo tí nó náa ndú yee mí gbí kàrà nò ya tí ji 'duù tí nó mbe kù njèè i-zó-zò nó go có mì Jézù nò. Yí mà gii tee mítí nje wó, ñinó a pe ká nò! Káa yí ñò 'dóó kpokèjì tí nó náa pe tí nó gí 'do tí nó lá. À káa ndâ 'duù tí nó mbe yòò ngo mí gbí ndâ kpo-kpò kàrà-ngo tí nó ká 'di gbí có tí nó.

Mbe njèè i-zó-zò bà-i-nò gii tè'è tí 'dakò tí nó náa à kù ko niì mì wó gí 'bá nò.

¹⁰ Bìn̄di yí gii 'dè có ji yí máa, «Ndâ 'duù ta o i 'dáá gí kù njèè kùro a pe ñinó mbe me gó ngé waa gí nò. Yí ndâ wiři má ye gí, ndú gii njèè pe ñinó mbe me gó dúú-dúú lá nó 'do ndii. Káa wò gii kpolo tí pe ñinó mbe me gó ngé waa gí nó yee tí kpónó.»

¹¹ Jézù bàkà kpédélé serè mì wó nò mí gbí gbata Kánà á Gáliléyà, tacó wàa ndâ 'duù 'ví ñò ta wotí mì yì. Ndâ mbe tala có mì wó gii ùnje gítí wó dú ta yúcó gí.

Jézù mòkò ndâ mbe mà 'véle 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí sè

¹² Ndâ Jézù ta nawu wó, ta ndâ ná'vindi wó, gii njè nò 'do bàndò bà ko niì ya gí bà bàkà làmbu sili mí gbí gbata Kàpàrànáwùmù.

¹³ Jézù mà gii ñò kùro o bà bàkà tàkii mì o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèlì-mì-Mbíri dooko gí, ndú gii njè nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do gbí gbata Kàpàrànáwùmù, tacó bà ya gí bà bàkà gbolò o tí nó mí Jèrùzàlémè. ¹⁴ Ndú mà gii yee kà, ndú gii 'de ndâ 'duù 'visì gbí ndùgù 'bá-Mbíri tí 'dóó i mì ndú gí. Ndú 'de ndâ mbe kù mà ndâ mò'dú, ta ndâ rómbo, ta ndâ kùlè, ta ndâ mbe kù 'visì gùrúsù, 'virímó-'virimo gbí nèté.

¹⁵ Jézù mà gii ñò éno, yí gii je ñi wú, bìn̄di yí gii gbì ta ndâ 'duù tí nó, ta ndâ nò mì ndú, mòkò 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri á gí sè. Yí gii 'buku ndâ tàràbèzà mì ndâ mbe kù 'visì gùrúsù mí to, ta bà vaka ndâ gùrúsù mì ndú vóro-voro, vóro-voro, ta to. ¹⁶ Bìn̄di yí gii do mítí ndâ mbe kù mà ndâ kùlè máa, «Yo kaa ndâ kùlè mì yo nò 'do bà-i-nó gí! Yo káká'i 'ví bàkà rùkàtiì mì Bu ye tí bàndò bà mà 'véle mì yo lá!»

¹⁷ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii ñò ña i tí nó náa yí bàkà ta ndâ mbe mà 'véle gbí ndùgù 'bá-Mbíri nò, mbí ndú bà gii 'va tí có tí nó á gbí wàràgà mì Mbíri máa, «Ye bà cì ká muu 'bá mì lo!» nò.

¹⁸ Káa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ñindi ndú gii yuu tí ndú mí gbí có tí nó ta bà 'vee gbí nje Jézù máa, «Ze 'ví ñò ni mítí ña yè máa, áá mì lo a yúcó tacó bà bàkà ña i tí nó kpónó náa wò bàkà nò?»

¹⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo ki'viki 'bá-Mbíri tí nó gí to, wàa ye bà bì ndí mí tíyò á gbí sili ta'ô.»

²⁰ Káa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii 'vee yí máa, «Áá táánò bì 'bá-Mbíri tí nó mí tíyò gbí ndòò zì'duù-só-nje vô nje-vô gbaànjé, káa wò kèjì gí bà bì ndí gbí sili ta'ô?»

²¹ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ta o tí nó nìndi ndú kù koṛo có a i gítí cèè 'bá-Mbíri tí nó, keelá, Jézù kù ni a 'bá-Mbíri tí nó tí dùi wó nò. ²² Mbí ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'va tí có tí nó náa yí 'dè gítí bà bì ndi 'bá-Mbíri á gbí sili ta'ô nò a i bìndi bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó. Bìndi à ngbí nò a o bà gii ùnje mì ndú á gítí ndâ có tí nó á gbí wáràgà mì Mbíri, ta có tí nó náa Jézù 'dè nò.

²³ Ndâ 'duù me mbè, mbe nò ndâ seṛè tí nó náa Jézù bàkà gbí ndâ sili bà dù yí á Jèrùzàlémè ta o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri nó, gii ùnje gítí Jézù gí. ²⁴ Káa Jézù tee njembí wó gítí có mì 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gbaànjé lá, tacó yí nò ndú 'dáá gí ni gí. ²⁵ Tacó éno, gbí nderè bà 'vee 'bí 'duù mì wó máa yí 'dè gbí ndú ji yí nò wálá, tacó yí 'di gbí ndâ 'duù muu to tí nó ngé cee gí.

3

Ndâ Jézù ta 'bí mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà

¹ Ta 'bí o gbaànjé 'bí 'dakò tí mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà, delè tí kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndú, ta ṛè wó a Nìkòdémò, ² gii ya gí mì Jézù ta bèbìli gbí kóó, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Mbe nìbà i, ze nò wò tí mbe nìbà i mbe gí 'do mì Mbíri ni gí. Tacó 'bí 'duù bà 'de wotí bà bàkà ndâ ṛa ndâ kpo-kpò i tí nó náa wò kù bàkà nó wálá, sè káa nìno à má káa Mbíri ká tàkò 'duù tí nó.»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji Nìkòdémò máa,
«Ye kù 'dè có ji wò ta yúco máa,
à má kpò gbí ndi bà jò 'duù lá,
'duù tí nó bà dù tí bòò-gba mì Mbíri wálá.»

⁴ Káa Nìkòdémò gii 'vee Jézù máa, «Áá bà kpò gbí ndi bà jò kpo 'duù káká'i ée? Yí bà 'de kpokèjì bà dele ndi wó ya gí gbí yí nawu wó wàa à 'ví jò ndi wó tí dó 'viì 'do kòtí 'di?»

⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji Nìkòdémò máa,
«Ye kù 'dè có ji wò ta yúco máa,
à káa ṛa 'duù nìno náa à caka tí wó gí,
tí ṛa 'duù nìno mbe 'di có mì Bèri-mi-Mbíri gí nó,
ká bà dù tí Bòò-gba mì Mbíri.

⁶ A ndâ bu 'duù ta nawu 'duù ká jò 'duù,
káa, a Bèri-mi-Mbíri ká je wotí bà dù tí 'duù mì Mbíri ji 'duù.

⁷ Njembí lo 'ví mù gítí có tí nó náa ye 'dè ji wò éno nó máa, à 'ví jò ndi lo tí ngú nó lá.

⁸ Tacó ndâ 'duù nìno náa Bèri-mi-Mbíri je wotí bà 'vala go có mì Mbíri ji ndú gí nó,
go pípiri náa wò kù 'di káa wo bà pí yí,
káa wò bà ni bà cu 'bì lo gbúú-gbuu mítí 'bí to,
máa, «Nò! Pípiri kù pí 'do nò!» nò wálá.
Wó delè bà ni bà cu 'bì lo gbúú-gbuu mítí 'bí to,
máa, «Pípiri kù pí gítí nó!» nò wálá.»

⁹ Káa Nìkòdémò gii 'vee Jézù máa, «Gbí có mì lo nò máa yè?»

¹⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Wò tí gbolò mbe nìbà i mì ndâ Ìziriyéli delè nò ndâ i tí nó ni lá?

¹¹ Ye kù 'dè có ji wò ta yúco máa,
ze kù 'dè có ká gítí ndâ i nìno náa ze nò ndú ni gí nò.
Ze delè kù 'dè có ká gítí ndâ i nìno náa ze nò ndú ta ṛo ze gí nò.

Kpèti ká éno, ndá 'duù mí yo biya bà 'di ndá có tí nó náa ze 'dè ji yo gítí ndá i ñinó náa ze ñò ta ɾo ze nó gí.

12 Yo má biya bà 'di có tí nó náa ye 'dè ji yo gítí ndá i muu to tí nó nó gí, yo bà ùnje gítí có ñinó náa ye bà 'dè ji yo gítí ndá i ñinó gbíri nó ta ña kpokèji ngayi?

13 'Bí 'duù muu to tí nó gbaànjé jé mbe 'dò kò wó mí gbíri wálá; à káa 'Viì-mì-'Dakò, tí mbe gí 'do gbíri.

14 Mbíri bà te 'Viì-mì-'Dakò gí yaà mí kùro ndá 'duù go bà te cè tí kpoo tí nó náa à du 'do tí lii nó mì Mòze gí yaà mí kùro ndá 'duù gbí kángáá nga ngoò,

15 tacó wàa ndá mbe ùnje gítí wó 'dáá gí 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nô.

16 Tacó Mbíri zè ndá 'duù muu to tí nó ñikì ngé ma.

Tacó éno, yí gii je gbèe 'Viì mí wó ji ndú.

Mbíri je gbèe 'Viì mí wó ji ndá 'duù,

tacó wàa, ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó nó 'ví gíri'o lá.

Ndú delè 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nô.

17 Mbíri tuu 'Viì mí wó gí muu to tí nó me tacó bà waa có mítí ndá 'duù lá.

Yí tuu yí a i tacó bà 'vala ndá 'duù.

18 Mbíri bà waa có mítí ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí 'Viì-mì-'Dakò gí nó wálá.

Káa 'duù ñinó mbe biya bà ùnje gítí gbèe 'Viì-mì-Mbíri ta 'bí 'viì go yí mì Bu wó wálá nó gí nó 'va tí to sàà gí.

19 Mbíri bà waa có mítí ndá mbe ngbútù ta nderè éno máa,

ngba'o gí gí muu to tí nó gí,

káa à gii ñikì tí ndá 'duù a bà kpoko tí ndú ta ndi gbí 'dí'di'o.

Ndú biya bà dù gbí ngba'o gí,

tacó ndú ta o 'dáá gí kù bàkà káa ndá vò i.

20 À dú káa yúco máa,

ndá mbe bàkà vò i 'dáá gí kù sogo ngba'o,

tacó à tí ndú a gúku, máa,

ndá 'duù bà ñò ña ndá vò i tí nó náa ndá yí kù bàkà nô.

21 Káa a ndá mbe 'vala ta yúco ká kù co gí gbí ngba'o,

tacó wàa, ndá 'duù 'ví ñò ta ndá i tí nó náa ndá yí bàkà ta ɾè mì Mbíri nó ngbárángà'i.»

Ndá Jézù ta Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù

22 Ta o tí nó ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó gii 'bità bà nó ta ndi gbí ndá to á sè 'do gbí ndá gbata gbí to Jùdèyà. Ndú dù gbí ndá nó tí nó ta làmbu kòndi o, kù caka tí ndá 'duù. 23 Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù ñindi wó ta gbèe o tí nó kù dù tí 'bí bàndò ta ngo gèjèè kuu tí, náa à kù nì mítí a Àyìnónì, á dè ta gbata Sàlímì, kù caka tí ndá 'duù delè, 24 á kùro bà zèè yí tí Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù mí gbí zàà.

25 Ta 'bí o gbaànjé, ndá 'bí mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù gii tò kponje ta 'bí Jùdèyà gítí có bà bàkà i tí ngbárángà i. 26 Bìndi ndá mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù gii ya gí mì wó, bìndi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Mbe ñibà i, ze 'di có éno máa, 'dakò tí nó táánò náa yo ta yí ngéé tìto Jòròdàniyà nó, 'dakò tí nó náa wò táánò túbà tí wó ji ndá 'duù máa, yí a 'Viì-rómbo-mì-Mbíri nó, kpónò kù caka tí ndá 'duù, káa ndá 'duù 'dáá gí kù kaa ya gí mì wó.»

27 Káa Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù gii 'visì có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «À má me Mbíri ká wu i ji 'duù lá,

yí gí bà dù tí mbe i tí nó wálá.

28 Yo 'di có tí nó náa ye táánò 'dè ji yo éno máa,

«Ye me Bìndi-Mbíri lá,

ye a 'duù tí nó náa à tuu yí túú-tuu gí kùro wó» nó ta tù yo gí.

²⁹ Ngú nìi ta o 'dáá gí ká ta ɾè ngú 'dakò mì wó mbe kù kò yí nò.

Kpèti ká ènò,

tàkòcò kómbe 'dakò tí nó mbe kù kò ngú nìi nó ta o 'dáá gí ká pètékè'i gítí bà 'di kòcò ndâ kómbe wó kù 'dè nje ta ngú nìi mì wó ta líkí'o tí ndú.

Na líkí'o tí nò kpónó kuu tí ye.

Tàkòcò ye kpónó peteke ngé tè gí.

³⁰ Wotí mì wó má kù ya gí yaà,

wotí mì ye kù dele gí to.

³¹ 'Duù tí nó mbe gí 'do yaà nó me gbolò ndii ndâ 'duù 'dáá gí.

Káa 'duù ñinó náa à jò yí mí muu to tí nó nó a 'duù mì to tí nò.

Yí delè kù 'dè có ká gítí ndâ i muu tó tí nò.

³² Bìndi 'duù tí nó mbe gí 'do gbíri nó

kù 'dè có ká gítí ndâ i ñinó náa yí nò ndú gbíri nò.

Yí delè kù 'dè káa ndâ có ñinó náa yí 'di 'do gbíri nò.

Ndâ 'duù kpèti má ùnje gítí có mì wó lá,

³³ 'duù ñinó mbe ùnje gítí có mì wó gí nó ùnje gí máa,

ndâ có mì Mbíri a yúco.

³⁴ Tacó 'duù tí nó náa Mbíri tuu yí nó kù 'dè a ndâ có mì Mbíri.

Tacó Mbíri je Bèri mì wó tí Mbíri ji 'duù tí nó náa yí tuu yí nó tókà'i.

³⁵ Bu 'Viì zè 'Viì ñikì ma.

Yí giì kaa ndâ i 'dáá mí 'bì 'Viì gí.

³⁶ 'Duù mbe 'di có mì 'Viì gí

bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nò.

Káa, 'duù ñinó mbe biya bà 'di có mì 'Viì gí nó

jé gí bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó wálá,

tacó yí kù 'vala gbí kpo-tàkòcò mì Mbíri.»

4

Ndâ Jézù 'de tí ndú ta 'bí nìi Sàmáriyà muu gùù ngo

¹ Jézù giì 'di gí máa, ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà nò ni gí máa, muu ndâ mbe tala có mì yí me mbè ndii muu ndâ mbe tala có mì Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù gí, káa yí delè kpòò kù caka tí ndâ ngú 'bí, ² à má ta bà 'dè ta yúco, Jézù táánò caka tí ndâ 'duù lá, a ndâ mbe tala có mì wó ka kù caka tí ndâ 'duù.

³ Yí nje nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do Jùdèyà tacó bà ya gí Gàliléyà, ⁴ có tí kpokèjì tí nó mbe có gbí to Sàmáriyà nò. ⁵ Ndú mà giì yee gbí njí tí nó náa Jàkóbè dígísèè je tí mbèlè ji 'viì mì wó Jùzépè, á dè ta gbata Sikàrà gbí to Sàmáriyà nó, ⁶ Jézù giì kí tí wó to ta sé nó á muu 'bí gùù ngo, náa à kù nì mítí a Gùù ngo mì Jàkóbè, á gbí njí tí nò, si ɾi dè gítí bà gí gbúru.

⁷⁻⁸ Jézù mà giì zeke'o, yí giì nò 'bí nìi tí jú Sàmáriyà mbe gí tacó bà ja ngo, si ndâ mbe tala có mì Jézù kaa 'dáá ya gí bà sì i-zó-zò gbí gbata gí. Bìndi Jézù giì yù ngo 'do tí nìi tí nò, máa, «Cu 'bí ngo mì lo nò je, wàa ye 'ví njù gi.»

⁹ Káa nìi tí nò giì 'vee Jézù máa, «Ñinò a wò tí Jùdèyà ká kù yù ngo 'do tí ye tí jú Sàmáriyà?» Nìi tí nò 'vee ña 'vé tí nò mítí Jézù tacó ndâ Jùdèyà gbí ndâ o tí nò si ndâ 'duù Sàmáriyà tí i ngé gí lá.

¹⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì nìi tí nò máa,

«Wò kùtàá má nò i-nambeè tí nó náa Mbíri kù je jì ndâ 'duù tí nó ní-ni,

wò delè kùtàá má nò 'duù tí nó mbe kù yù ngo njú-njù 'do tí lo nó ní-ni,

a wò kùtàá ká bà yù ngo 'do tí wó,

bìndi yí kùtàá bà je ngo tí nó mbe kù 'vala ndâ 'duù nó jì wò gí.»

11 Niì tí nò bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «I bà ja ngo mì lo wálá, kpo 'duù, káa tà guu ngo tí nó me 'dú ngé. Wò bà 'de ngo tí nó mbe kù 'vala ndâ 'duù náa wò bà je ji ye nò 'do kòtí 'di? 12 Gbí ña có mì lo nò máa, wò a gbolò 'duù ndii gu ze tí nó tí Jàkóbè nó gí? Jàkóbè tí nó táánò tí mbe duu guù ngo tí nó náa ndú ta ndâ 'viì mì wó, ta ndâ i-kó-ko mì ndú, njù kpòò, bìndi ndú gii jee ji ze nò?»

13 Káa Jézù gii 'visì có ji niì tí nò máa,
«'Duù má njù ngo 'do gbí guù ngo tí nó,
go ngo bà bàkà yí káká'i gí.

14 Káa go ngo bà bàkà 'duù mbe njù ngo gbí 'bì ye káká'i wálá.
Ngo tí nò bà dù gbí yì wó go ngo mbe kù 'va gbí pù co gbí ndoò.
Ngo tí nò bà 'vala yí dúú bà ya tí .»

15 Niì tí nò mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, yí gii 'visì có ji Jézù máa, «Cu 'bí ña ngo tí nò náa wò kù 'dè có gítí nò ji ye, tacó wàa go ngo 'ví bàkà ye káká'i lá. Delè tacó wàa, ye 'ví gí gí bà ja guù ngo tí nó káká'i lá, bu ye.»

16 Káa Jézù gii 'visì có ji niì tí nò máa, «Ya gí bà tè'é tí 'dakò mì lo, wàa yo 'ví gí ta yí gí bà-i-nò.»

17 Káa niì tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «'Dakò mì ye wálá.»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji yí máa, «Wò 'dè a yúco máa, 'dakò mì lo wálá. 18 Tacó wò táánò kò ndâ 'dakò vô, káa 'dakò tí nó kpónó náa yo kuu 'bá ta yí nó me 'dóó 'dakò mì lo lá. Có mì lo me 'vére lá.»

19 Niì tí nò mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, yí gii 'visì có ji yí máa, «Ye kpónó ò ni gí máa, wò a mbe 'dòkò có mì Mbíri, bu ye. 20 Káa ndâ ká gù ze tí ndâ Sàmáriyà dígísèé kù bàkà i-Mbíri mí pí gú tí nó mì ze nò. Káa yo tí ndâ Jùdéyà máa, gbèe bàndò bà bàkà i-Mbíri 'ví dù ká gbí gbata Jèrùzàlémè cuki. Yúco bàndò kpónó 'ví dù a ñìndi ndâ 'di?»

21 Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji niì tí nò máa,
«'Unje gítí có tí nó náa ye kù 'dè ji wò nò, niì.
'Bí o wúnò ká kèjì náa yo bà bàkà i ji Bu ye mí pí gú mì yo nó wálá;
yo delè bà bàkà i mí Jèrùzàlémè wálá.

22 Yo tí ndâ 'duù Sàmáriyà ò Mbíri tí nó náa yo kù bàkà i ji yí nó ni lá.
Káa ze tí ndâ Jùdéyà ò Mbíri tí nó náa ze kù bàkà i ji yí nó ni gí.
Tacó 'duù tí nó tí mbe 'vala ndâ 'duù nó gí a i 'do mì ze tí ndâ Jùdéyà.

23 Káa o tí nó ká kèjì, à má ta bà 'dè ta yúco, o tí nó gí sàà gí,
náa ndâ cèe mbe bàkà i-Mbíri bà gii bàkà i ji Bu ye ta njembí ndú,
ndú delè bà bàkà i ji yí ta yúco.

Tacó ñìndò a ña ndâ 'duù tí nó náa Mbíri tí Bu ye kù dù ta go ndú máa ndú 'ví dù tí ndâ mbe bàkà i ji yí nò.

24 Mbíri a Bèri;
à má éno, ndâ mbe bàkà i-Mbíri 'ví bàkà ta wotí mì Bèri mì wó tí Mbíri,
ndú delè 'ví bàkà ta yúco.»

25 Káa niì tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye ò ni gí máa, Màsíyà (gbí máa, Bìndi-Mbíri) kpónó kèjì, yí má gí gí, yí bà 'dè gbí ndâ có 'dáá gí ji ndâ 'duù.»

26 Káa Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji niì tí nò máa, «Ye tí mbe kù 'dè có ta wò nó a 'duù tí nó, tí Bìndi-Mbíri nò.»

27 'Do bà-i-nò ndâ mbe tala có mì Jézù gii dele ndi ndú 'do bà sì i-zó-zò gí. Ndú mâ gii 'de ndâ Jézù kù 'dè nje ta niì tí nó, nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí. Káa gbèe 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe 'vee Jézù máa, «Yo kù 'dè a cèe nje yè ta jú Sàmáriyà tí nó?» nò wálá.

28 Niì tí nò mâ gii ò ndâ mbe tala có mì Jézù gí gí, yí gii goonó mbálá-mbala ya gí gbí gbata, si kàrà ngo mì wó mí muu guù ngo, bìndi yí gii ma ndâ 'duù máa, 29 «Yo

gì jí bà ò ọ̀ ọ̀ 'bí 'dakò tí nó gí! Yí yù gbí ndâ i tí nó náa ye bàkà gbí bà 'vala ye nó 'dáá gí gí sè gí. À 'ví dù nò a 'dakò tí nó tí Bìndi-Mbírì nó?» ³⁰ Káa ndâ 'duù gbí gbata mà gù 'dì ndâ có tí nó náa ni tí nó 'vanda jì ndú nó, ndú gù kaa ya gí mì Jézù.

³¹ Káa si ni tí nó kù ya gí bà kili ndâ 'duù gbí gbata tacó bà ya gí mì Jézù nò, ndâ mbe tala có mì Jézù kù yòòngò yí gítí i-zó-zò, máa, «Zò 'bí làmbu i, wàa wò 'ví njù ta ngo, mbe nìbà i.»

³² Káa Jézù gù 'visi có jì ndú máa, «I-zó-zò mì ye kuu bà ọ̀ ye, káa yo ò ni lá.»

³³ Ndâ mbe tala có mì Jézù gù 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À 'ví dù a 'bí 'duù ká 'ví gí ta i-zó-zò jì yí?»

³⁴ Káa Jézù gù 'visi có jì ndú máa,
«I-zó-zò mì ye a bà bàkà go có mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò.
I-zó-zò mì ye a bà cee nèté mì wó.

³⁵ À tà káa yo ká kù 'dè có éno máa,
ndâ 'duù kù kili i 'do gbí njí á bìndi pì n'ò bìndi bà yee nji ọ̀ mí gbí gù le?
Yo zeke'o gbí njí lè éno gí.

Ndâ i gbí njí yù sàà gí.

Ndú kù ù káa ndi o bà kili ndú.

³⁶ À kpónó kù ko mboo nèté mì mbe kù kili i 'do gbí njí jì yí.

Yí kù kili i tacó 'vala ònó mbe cee lá nò.

Tàkòcò ndâ mbe kili i 'do gbí njí ta mbe njí só bà peteke ká peteke.

³⁷ Tacó có tí nó máa, «À ọ̀ njí a 'bí 'duù,
káa à gù kili i 'do gbí njí a 'bí 'duù nó» a yúcó.

³⁸ Ye bà tuu yo máa, yo ya gí bà kili i 'do gbí njí.

Áá táánò me yo ká ọ̀ njí tí nó lá.

A ndâ 'bí 'duù tende ká mbu gítí .

Káa a yo ká bà gù là bàà gbí wu'o mì ndú.»

³⁹ Mbè ndâ 'duù Sàmáriyà tí nó mbe kaa gí gí mì Jézù 'do gbí gbata tí nó náa ni tí nó kù 'vala gbí nò gù ùnje gítí Jézù ta njembí ndú 'do gbí có tí nó náa ni tí nó 'dè jì ndú ta ọ̀ Jézù máa, «Yí 'dè gbí ndâ i tí nó 'dáá náa ye bàkà gbí bà 'vala ye nó jì ye gí,» nò. ⁴⁰ Tacó éno, ndú mà gù yee mì Jézù, ndú gù 'deke tí ndú jì yí, máa, yí dù á mì ndâ yí ta ndú gàà má kózò gí, wàa yí 'ví gù ndii . Bìndi Jézù gù ùnje gítí bà bàkà sili sósò'ò mí mì ndú.

⁴¹ Ndâ mbe 'dì ndâ có mì wó gbí ndâ sili tí nó sósò'ò náa yí bàkà mí mì ndú nò me mbè gù ùnje gítí wó ta njembí ndú. ⁴² Ndâ 'duù tí nó mbe ùnje gítí Jézù nò gù 'dè có jì nájú ndú tí nó mbe ya gí bà ma có tí Jézù jì ndú nó máa, «Ze kpónó ùnje gítí wó ta njembí ze dú, me ká gí tàkò có mì lo náa wò 'dè jì ze nó cuki lá. Ze ùnje gítí wó tacó ze 'dì ndâ có 'do gbí nje wó ta tù ze gí. Ze delè gù ò ni gí máa, yí dú a mbe 'vala ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.»

Jézù 'vala 'vii mì 'bí gbolò 'duù

⁴³ Jézù mà gù si ndâ sili tí nó sósò'ò nó gí, yí gù 'bì ndi nó kù ya gí Gàliléyà. ⁴⁴ Yí 'dè ta nje wó sàà gí máa, «À te duù mítí mbe 'dòkò có mì Mbírì lá ká 'dóó 'bá mì ndú.»

⁴⁵ Káa, ndú mà gù yee ta ndâ mbe tala có mì wó á 'dóó 'bá mì ndú Gàliléyà, ndú gù 'de ndâ i tende. Ndâ 'duù ká gù te wíri mítí wó ta banga tí . Tacó ndú ò ọ̀ ndâ i tí nó náa yí bàkà á Jèrùzàlémè si ndú ká ta o gbolò o nó gí.

⁴⁶ Gbí ndâ sili tí nó náa Jézù kuu tí gbí to Gàliléyà nò, yí gù co wíri ya gí gbí gbata Kánà, tí gbata tí nó náa yí 'visi ngo tí pe gbí ta o bà kò ni nò. 'Bí gbolò 'duù ta 'vii mì wó ta nò'ò tí wó gbí gbata Kàpàrànwùmù, á tí nó gbèè ọ̀ 'do Kánà, ⁴⁷ mà gù 'dì có éno máa, Jézù kuu gbí gbata Kánà, yí gù njè nó ya gí mì Jézù, bìndi yí gù 'deke tí

wó ji yí máa, yí ya gí bà 'vala 'viì mì yì 'do gbí ku, tacó sè mì 'viì tí nò káa njembí wó.

⁴⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «'Bí 'duù jé mbe ùnje gítí ye gbí òkò tí yo wálá; yo kú gi gí mì ye ká tacó wàa ye 'ví bàkà ndâ kpo-kpò seṛè ji yo.»

⁴⁹ Káa gbolò 'duù tí nò giì 'deke tí wó ji Jézù máa, «Ngo've tí lo a kùṛo bà ki njembí 'viì mì ye, kpo 'duù.»

⁵⁰ Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí máa, «Ya gí 'bá; 'viì mì lo bà 'vala gí.»

⁵¹ Gbolò 'duù tí nò bà-i-nò giì ùnje gítí có mì Jézù gí. Bìndi yí giì njè nó kú ya gí 'bá. Mâ giì zeke'o, yí giì 'de ndâ 'bí bòò mì wó kpokèjì kú ya gí tàkò wó ta banga ngú có ji yí máa, 'viì mì wó 'vala gí. ⁵² Gbolò 'duù tí nò mâ giì 'vee ndâ bòò mì wó nò máa, «Gbí diì 'viì tí nò 'bità bà nìkì ta o ngàyi?»

Káa ndú giì 'visì có ji yí máa, «Mboṛo tí nò 'bità bà cee 'do tí wó yáánó si ṛi mò tí ká njí'dí éno.» ⁵³ Gbolò 'duù tí nò giì ò ngé ni gí máa, ndâ 'duù tí nò nì ji yì nò gbúú-gbuu a o tí nó náa Jézù 'dè ta có ji yí máa, «'Viì mì lo bà 'vala gí,» nó. Tacó éno, ndú ta ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gí giì 'bità bà ùnje gítí Jézù.

⁵⁴ Nìno a bà só bà bàkà seṛè mì Jézù mí Gàliléyà. Yí delè bàkà seṛè tí nò ká bìndi bà gí yí 'do Jùdéyà.

5

Jézù 'vala 'bí mbe nò'o á Jèrùzàlémè

¹ Jézù giì njè nó 'do Gàliléyà ya gí bà 'bí gbolò o gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà á Jèrùzàlémè.

² À kuu tí a 'bí dùgù to ta ngo kuu gèjèè gbí, á seè 'bí njekejì ndùgù bà ṛi gí gbí gbata Jèrùzàlémè náa à kú nì mítí a Njekejì-mi-ndâ-rómbo. Rè dùgù to tí nò gbí có mì ndâ Jùdéyà a Bètízàtá. ³ À tò ndâ nduúrù vô mí rẹgbà dùgù to tí nò tacó tí ndâ 'duù ònó náa ku ki'viki ndú mí to gí nò, go ndâ mbe sú ṛò, ta ndâ mbe ku kò, ta ndâ 'duù ònó mbe gbege've mí to gí nò. Ndâ mbe ò'bù ta ndâ mbe ósú giì kili kpìrì'viì ta tà ndâ nduúrù tí nò kú ù bà gbàngà ngo tí nò, ⁴ tacó 'bí ṛa o kuu tí náa basìlì mì Mbìrì má dù gí, yí kú gi gí tà ngo tí nò kú gbàngà ngo. Káa kpédélé mbe nò'o ònó mbe ya gí tà ngo tí nò á bìndi bà gbàngà ngo mì basìlì tí nó kú co gí sè 'do tà ngo ká tí cèè 'duù ta sé'i tí wó káká'i wálá.

⁵ Jézù mâ giì ya gí rẹgbà ngo tí nò, yí giì ò 'bí 'dakò ta nò'o tí wó kuu tìsì. 'Dakò tí nò dù tìsì ta ndoò dè gítí zi'duù-só. ⁶ Jézù mâ giì zeke 'dakò tí nò, yí giì ò ká ngé ni gí máa, 'dakò tí nò dù gbí ṛa yé tí nò ta kòndi o. Jézù bà-i-nò giì 'vee yí máa, «À tí lo a go bà dù gbí diì lo nìkì maa káká'i?»

⁷ Káa 'dakò tí nò giì 'visì có ji Jézù máa, «'Duù mbe te ye ya tí gí tà ngo gálà si ngo kú gbàngà tí wálá, Bu ye. Káa ye má ja tí ye kpòò, ye má bà yee ká, ndâ mbe nambeè te 'duù mì ndú ya tí gí tà ngo sàà kùṛo ye gí.»

⁸ Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpâ-sìlì mì lo, wàa wò 'ví nò nó!» ⁹ Mâ giì zeke'o, gbí diì 'dakò tí nò giì da mbó'vóó gí. Yí giì paṛa kpâ-sìlì mì wó, bìndi yí giì 'bità bà nò nó go có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò.

Jézù 'vala 'dakò tí nò ta ṛi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà. ¹⁰ Tacó éno, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà giì 'dè có ji 'dakò tí nò náa Jézù 'vala yí nò máa, «À wúnó a ṛi bà wotí gbí tàkì mì ndoò tí ndâ Jùdéyà. À má éno, wò kpónó kú gbètèkè nò a tàkì mì ndoò ta nètè bà te kpâ-sìlì mì lo nò.»

¹¹ Káa 'dakò tí nò giì 'visì có ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà tí nò máa, «À 'dakò tí nó mbe 'vala ye 'do gbí nò'o nó ká 'dè có ji ye máa, ye te kpâ-sìlì mì ye, wàa ye 'ví njè nó.»

¹² Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà bà-i-nò giì 'vee yí máa, «À 'dakò 'di ká 'dè có ji wò máa, wò te kpâ-sìlì mì lo, wàa wò 'ví njè nó?»

13 'Dakò tí nò bà-i-nò gii bàkà bà tùbà tí Jézù ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe 'vee yí nò. Káa à gii kpò yí gî, tacó yí nò Jézù ni lá, káa Jézù ònòkò tí wó mí gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó mbe yè to gî nó gî.

14 Mâ gii zeke'o gàà éno, Jézù gii 'de 'dakò tí nò gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Jézù mâ gii nò 'dakò tí nò, yí gii 'dè có ji yí máa, «Ŋò ká gi, gbí dii lo kpónó gí nìkì maa káká'i gî. À má éno, wò 'ví bàkà vò i káká'i lá, má wálá, 'bí gbolò i mbe ndii nò'o tí nò táánò mbe bàkà wò nò bà 'de wò.»

15 'Dakò tí nò bà-i-nò gii dele ndi wó ya gí bà 'dè có ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe 'vee yí gítí rẹ mbe je yí gí gítí nèté bà pařaka kpâ-sili ta ři bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà nó, máa, «Rẹ 'dakò tí nò mbe 'vala ye nò a Jézù.»

16 Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di có éno máa, a Jézù ká 'dè có ji 'dakò tí nò máa, yí te kpâ-sili ta ři bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà nò, ndú gii 'bità bà bàkà gbínje ta yí, tacó yí bàkà ndâ i tí nò ta ři bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà.

17 Jézù mâ gii 'di có tí nò náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà 'dè gítí wó máa, yí kù gbètèkè tàkii mì ndâ Jùdèyà nò, yí gii 'visi có ji ndú máa, «Bu ye kpónó go có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nó kù bàkà nèté, à má éno, ye delè kù bàkà nèté go i mì wó nò.»

18 Có tí nò náa Jézù 'visi gí tàkò có mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà nò gii mìlisé tí ndú go sé kà wu. Bìndi ndòngbú có mì ndú náa ndú gii kořo gítí wó a ònó máa, ndâ yí má zi yí lá, ndâ yí káká'i bà zi 'bí 'duù wálá. Ndú kořo řa có tí nò me ká tacó náa Jézù gbètèkè ři bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà gí nò lá; tàkòcò ndú kpòlo ngé ma a i gítí có bà 'vii tí Jézù ta Mbíri éno máa, Mbíri a 'dóó Bu yí.

Jézù 'dè có gítí wotí mì wó

19 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú gí tàkò bà waaka có mì ndú nò máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,

'Vii kù bàkà i me ta muu wó lá;
yí kù bàkà káa i ònó náa yí nò Bu wó kù bàkà nó cuki.

20 Tacó Bu 'Vii zè 'Vii mì wó nìkì ma,

tacó éno, yí gii tùbà ndâ i ònó 'dáa gí náa yí kù bàkà nó ji 'Vii mì wó.
Bu 'Vii bà gii tùbà bà bàkà ndâ 'bí nèté mbe ndii ndâ ònó gí ji 'Vii mì wó.

Yí bà gii tùbà bà bàkà ndâ i ònó náa bà 'dè có gítí ndú bà kpo nje yo gí nó ji 'Vii mì wó.

21 Bu 'Vii a mbe kù je woò ji ndâ ku;

à má éno, 'Vii delè kù je woò ji ndâ 'duù ònó mbe nìkì tí wó nó go i mì Bu wó.

22 Bu 'Vii me mbe waa có mítí 'duù lá,
tacó yí je wotí bà waa có mítí ndá 'duù 'dáa gí ji 'Vii mì wó gî,

23 tacó wàa, ndâ 'duù 'ví te ta duù mítí 'Vii mì wó,
á go ònó náa ndú kù te ta duù mítí wó tí Bu 'Vii nô.

'Duù mbe biya bà te duù mítí 'Vii gî,

yí biya nò a bà te duù mítí Bu 'Vii tí mbe tuu 'Vii gî.

24 Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, 'duù mbe 'di có mì ye,
wàa yí 'ví ùnje gítí mbe tuu ye, bà 'vala ká dúú bà ya tí .

Gbí nderè bà 'viiki gbí nje wó bìndi ku mì wó bà dù wálá.

Yí bà ya ká ngé ndírí gí gbí 'válá ònó mbe cee lá nó bìndi ku mì wó.

25 Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, o tí nò ká kèjì,

à má ta bà 'dè ta yúco, à kpónó nó a o tí nò,

náa ndâ ku bà gii 'di kòcò 'Vii mì Mbíri,

bìndi ndâ mbe 'di kòcò wó 'dáa gí bà 'vala gî.

26 Tacó Bu 'Vii, tí rẹngbó 'válá,

bàkà 'Vii mì wó tí rẹngbó 'válá gî.

27 Yí delè gii je wotí bà waa có ji yí ndii ndâ 'bí mbe waa có muu to tí nó 'dáa gî,

sé náa yí a 'Vii-mì-'Dakò nò.
 28 Nje yo 'ví 'dèè gítí có tí nò lá,
 tacó o tí nò ká kẹ̀jì náa ndá ku gbí gùù bà gii 'di gbí kòcò wó,
 29 bìndi ndá ku ñinó mbe bàkà tó i táánò si ndú kù 'vala muu to tí nó nó bà gii
 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú,
 gí gbí 'v alá ñinó mbe cee lá nò;
 bìndi ndá ku ñinó táánò mbe bàkà tó i si ndú kù 'vala muu to tí nó lá nó bà 'vala dó
 gbí muu'dú ndú gí bà ñò vò i mì ndú.

30 Ye bàkà i ta muu ye lá.
 Ye kù waa có ká go ñinó náa à 'dè ji ye gí.
 Ye delè kù waa có ká jáá,
 tacó à gbí muu ye me có bà bàkà go 'dóó có mì ye lá.
 À gbí muu ye a có bà bàkà go có mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò.

31 Ye táánò má kù koṛo có a i gítí miṛi ye,
 máa, ye éno, wàa ye éno, wàa ye éno,
 mbe ùnje gítí ndá có mì ye máa,
 ye kù 'dè a yúco nò, bà dù w alá.

32 Káa ye ñò ni gí máa,
 'bí 'duù tí mbe 'dè yúco mbe kù 'dè có muu ye kuu tí .

33 Yo táánò tuu ndá 'duù mì yo ji Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù,
 bìndi yí gii 'dè yúco muu ye ji ndú gí tí ji yo gí.

34 Ye 'dè có tí nó ji yo tacó bà 'vala yo.

Ye 'dè ji yo me tacó máa,
 ye kù tee njembí ye kpolo ma a i mítí 'bí 'duù muu to tí nó máa yí 'ví 'dè có muu
 ye nò lá.

35 Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù táánò a wu mbe kù zì á nje kùpò.

Tàkòcò yo delè táánò peteke ta líkí'o bà dù gbí ngba wó tè gí.

36 Káa 'dóó có mì ye náa ye bà 'dè gítí miṛi ye mbe ndii yúco mì Jòvànì tí mbe caka
 tí ndá 'duù náa yí 'dè gítí ye nò kuu tí .

Có mì ye nò a ndá nèté tí nó náa Bu ye tuu ta ye, máa, ye bàkà nò.

À delè a ndá nèté tí nó ká kù túbà éno máa, a Bu ye ká tuu ye.

37 'Bí mbe 'dè có muu ye á bìndi ndá nèté mì ye a Bu ye tí nó mbe tuu ye nò.

Yo jé 'di kòcò wó ta tù yo lá.

Yo delè jé ñò yí ta ṛo yo lá.

38 Có mì wó delè dù gbí njembí yo lá,
 tacó yo ùnje gítí 'duù tí nó náa a yí ká tuu yí nó lá.

39 Yo kù jè ta bà 'di gbí ndá có gbí wáràgà mì Mbíri,

tacó yo koṛo có máa,

à gbí wáràgà mì Mbíri a ndá có mbe kù je 'v alá ñinó mbe cee lá nó ji yo.

Káa à gbí wáràgà tí nó mì Mbíri nò a ndá có gítí ye.

40 Káa, ta ndá ṛa ñinò 'dáá gí, yo biya bà gí gí mì ye,
 tacó bà 'de 'v alá ñinó mbe cee lá nó gí.

41 Ye kù 'dè có tí nó ji yo me tacó máa,
 ye kù pà a bà ùlù ye mì ndá 'duù nò lá.

42 Káa ye ñò yo ni ngbáràngà'i gí.

Ye ñò ni gí máa, yo zè Mbíri ñikì gbaànjé lá.

43 A Bu ye ká tuu ye ji yo,

káa yo gii bè ye gí.

Káa 'bí 'duù kpónó má gí ta 'dóó nó wíri mì wó gí mì yo,
yo bà te wíri mítí wó gí.

⁴⁴ Gbèe 'bí có gítí bà pà kpokèjì gítí bà ùlù yo mì Mbíri gbí muu yo gbaànjé wálá.
À kpolo mì yo cuki káa có gítí bà ùlù tí yo gbí òkò tí yo.

À má éno, a ña yè muu to tí nó ká bà si yo 'ví ùnje ta njembí yo gbaànjé gítí ye?

⁴⁵ Yo kpónó kù koṛo có máa,
a ye ká bà kpì ngbàngà tí yo ji Bu ye,
káa, à me éno lá.

A Mòze, tí 'duù tí nó náa yo kù tee njembí yo kpolo ma á mítí wó nó,
ká bà kpì ngbàngà tí yo.

⁴⁶ Yo táánò má ùnje gítí Mòze ta njembí yo dú,
yo kùtàá bà ùnje gítí ye ta njembí yo gbaànjé gí,
tacó Mòze táánò kù cu có gítí ye mì gbí wáràgà mì wó.

⁴⁷ Káa yo má biya bà ùnje gítí ndâ có tí nó náa Mòze táánò cu mì gbí wáràgà nó gí,
a ña yè ká bà si yo 'ví ùnje gítí ndâ có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nó?»

6

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifi vô

¹ Ta 'bí o gbaànjé bìndi bà dele ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó 'do Jùdéyà gí Gáliléyà, ndú gii di ngo gí tito kápá Gáliléyà, náa à kù nì mítí a kápá Tìbériyà delè.

² Ndâ 'duù me mbè bà-i-nò gii kaa ya gí tàkò ndú, tacó ndú ño ña ndâ serè bà 'vala ndâ mbe nò'o tí nó náa Jézù bàkà ta ndi to nó gí. ³ Jézù bà-i-nò gii kaa ndâ mbe tala có mì wó, bìndi ndú gii ya gí bà ki tí ndú to á pí gú.

⁴ Ndú ya ta nó tí nò si o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri dooko gí.

⁵ Jézù mâ gii 'va ro wó 'do pí gú kà gí tàgbà gú, yí gii ñò ndâ 'duù mósú-mosu-mòsù á kèjì gí tàkò ndú ta ndâ mbe tala có mì wó pí gú kà. Jézù bà-i-nò gii 'vee 'bí mbe tala có mì wó ta rè wó a Filípò máa, «Ndoo wúnó bà sè i-zó-zò 'do kòtí 'di tacó bà je ji ndâ ña ndâ 'duù tí zó kèjì zó?» ⁶ Jézù 'vee 'vé tí nó ká tacó bà 'di có 'do gbí yì Filípò, tacó yí tí Jézù ñò i bà bàkà ji ndâ 'duù tí nó ni sàà gí.

⁷ Káa Filípò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ndoo kpétí má 'dè có máa, ndoo pà ji ndú káa làmbu i tacó bà ñjù ta ngo, gbí go éno máa, ndoo bà sè i-zó-zò ta i me gbolò, ndâ-'bì-lá go ñjì fádà 200.»

⁸ 'Bí mbe tala có mì Jézù ta rè wó a Àndèréyà, tí ná'vindí Sìmonè Piyétòrò, gii 'visì có ji Jézù gí tàkò có tí nó náa ndú kù 'dè ta Filípò nò, máa, ⁹ «Ye kùtàá ñò ndâ 'bí cèe kù kò tí nó mì ndoo nó vô, ta ndâ ñjì sè sósò'ò, á mì 'bí 'viì-'dakò, káa, ye ñò ni gí máa, à nò me i gítí ña mbè tí nó á kèjì nò lá.»

¹⁰ Ndâ 'duù tí nó mâ gii yee pí gú tàkò ndâ Jézù gí, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo si ndâ 'duù tí nó 'ví ki tí ndú to.» Mbíli ta o tí nó mà'bàa kuu ta to tí bàndò tí nó. Tacó éno, ndâ 'duù gii ki tí ndú to ta ndi gbí mbíli tí nó. Muu ndâ 'dakò ta o tí nó 'dáá gí álifi vô.

¹¹ Ndâ 'duù tí nó mâ gii ki tí ndú to gí, Jézù gii kaa ndâ kù kò tí nó vô náa Àndèréyà 'dè có gítí ndú ji yí mì 'bí 'viì nó, yí gii 'dè nìkì maa ji Mbíri, má kózò gí, yí gii kaa ji ndâ 'duù. Yí gii dele ndi wó gii kaa ndâ ñjì sè tí nó sósò'ò mì gbèe 'viì tí nó nó, yí káká'i gii 'dè nìkì maa ji Mbíri, bìndi yí gii kaa ndú gí tàkò ndâ kù kò tí nó vô nó ji ndâ 'duù.

¹² Ndâ 'duù mâ gii zò i yè yì ndú 'dáá gí gí, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kili ndâ sè i-zó-zò ñjìno ta to bìndi ndú nó 'dáá gí. Yo si 'bí làmbu i 'ví volo

mí to lá.» ¹³ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii kili sè i-zó-zò bìndi ndâ 'duù tí nò yeke ndâ kèè muu 'bì-nje só.

¹⁴ Ndâ 'duù mà gii ò ọ se ọ tí nó náa Jézù bàkà nó, ndú gii 'dè có máa, «Ọjínó dú káa mbe 'dòkò có mì Mbírì tí nó náa Mòze táánò 'dè có jì ndâ 'duù gítí wó máa, yí bà gí gí muu to tí nó nó ká nò.» ¹⁵ Jézù mà gii 'di có tí nò, yí gii ò ni gí máa, a gbí muu ndâ 'duù tí nò a có bà zèè yì, wàa ndú 'ví bàkà yì tí gba mì ndú ta wotí. Tacó éno, yí gii ndo ta kpéétí wó 'do gbí òkò tí ndú ya gí gbí òkò ndâ gú.

Jézù nò nó có ọ ngo

¹⁶ 'Dê'o mà gii bàkà tí gí, ndâ mbe tala có mì Jézù gii kaa 'do pí gú ya gítí kàpá, ¹⁷ tacó bà di ngo ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù, si Jézù ta kpéétí wó mí gbí òkò ndâ gú, si o kú me pítì-pítì éno. ¹⁸ Káa si ndú ta gbâ ọ ngo, ngo gii 'bità bà gbàngà tí gbí pù ta pípìrì ngé ndii gí. ¹⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii ya ta gbâ ta kpéétí ndú kpòró gí gbí u ngo gí, ndú gii ò 'duù kú nò nó có ọ ngo kèjì gí tàkò ndú. Káa ndú ò ni éno máa 'duù tí nò a Jézù nò lá. Yí mà gii dooko ta ndú gí, gúku gii zèè ndú tí vò ọ nìno.

²⁰ Káa Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «Yo cì gúku lá; a ye!» ²¹ À gii dù gbí muu ndâ mbe tala có mì Jézù bìndi bà túbà tí wó jì ndú nò a có bà te yí mí gbí gbâ, wàa ndâ yí 'ví ya ta ndú gí tító, káa ndú mà gii kì ọ ndú, ndú gii 'de tí ndú ta ndâ Jézù ngé tí ngo tí bàndò tí nó náa ndú kú ko ọ có bà ya gítí nò.

Ndâ 'duù pà bà tí Jézù

²² Ndâ mbè 'duù tí nó mbe tè ọ gbí kùdù kò nó mà gii ya gí tàbè'dè kàpá ta dú'o ta yé bìndi bà je i-zó-zò jì ndú mì Jézù, ndú gii 'de gbèe gbâ ọ ngo lá, káa ndú ò Jézù o gí gbí gbâ ta o bà di ngo mì ndâ mbe tala có mì wó lá. ²³ Ndâ 'bí gbâ mbe gí 'do gbí gbata Tíbériyà mà gii ọ tìyò dè 'vii ta bàndò tí nó náa ndâ 'duù zò i tí nò, ²⁴ ndâ mbè 'duù tí nó mbe kú pà bà tí Jézù nò gii oloko mí gbí ndú, tacó ndú 'de Jézù lá. Ndú delè 'de vòò ndâ mbe tala có mì wó lá. Ndú bà-i-nò gii di ngo gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù, tacó bà pà bà tí Jézù. ²⁵ Ndú mà gii 'de yí gí, ndú gii 'vee yí máa, «Wò di ngo gí tító káa ta o ngayi, mbe nìbà i?»

²⁶ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«Ye kú 'dè có jì yo ta yúco máa,
yo kú pà bà tí ye me tacó máa,
yo ò ndâ se ọ tí nó náa ye bàkà ndú nó gí, nò lá.
Yo kú pà bà tí ye,
tacó yo zò i yè yì yo gí.

Jézù a cèe i-zó-zò

²⁷ Yo si bà yeeke tí yo ká tacó ọ i-zó-zò nìno mbe dù gbí yì yo tí ká lá nó cuki mí to. Yo bàkà nèté a i tacó ọ i-zó-zò nìno mbe je 'válá nìno mbe cee lá nó jì yo nò. Nìno a ọ i-zó-zò náa 'Viì-mì-'Dakò kú je jì yo,

tacó Bu ye tí Mbírì bàkà 'doó ndi 'bì wó mítí 'Viì-mì-'Dakò gí.»

²⁸ Káa ndâ 'duù tí nó gii 'vee Jézù máa, «Ze 'ví bàkà a ọ yè, tacó wàa ze 'ví bàkà ta ndâ i nìno mbe nìkì tí Mbírì nó?»

²⁹ Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì ndú máa, «Nèté nìno ta go tí Mbírì máa yo 'ví bàkà nó a bà ùnje ta njembí yo gbaànjé gítí 'duù tí nó náa yí tí Mbírì tuu yí nò.»

³⁰ Káa ndâ 'duù tí nó gii 'vee Jézù máa, «Ze 'ví ò ni ta yè máa, a Mbírì ká tuu wò? Wò bà bàkà jì ze a ọ yè, wàa ze 'ví ò ta wò ni tí tú mì Mbírì? ³¹ Ze 'vee wò éno tacó Mòze dígísèè je mánà tí i-zó-zò jì ndâ ká gù ze si ndú gbí kángáá nga ngoò, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Yí táánò je i-zó-zò jì ndú 'do gbíri» nò.»

³² Káa Jézù gù 'vìsì có jì ndú máa,
 «Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa,
 à dígísèè me Mòze ká je i-zó-zò 'do gbírì jì ndâ ká gù yo lá.

À Bu ye táánò ká je i-zó-zò jì ndú á 'do gbírì.

À kpónó delè káa Bu ye ká kù je i-zó-zò jì yo 'do gbírì, tí cèe i-zó-zò,

³³ tacó i-zó-zò mì Mbírì a ònínó mbe kù gù 'do gbírì.

I-zó-zò mì Mbírì a ònínó mbe kù 'vala ndâ 'duù muu to tí nò.»

³⁴ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò gù 'deke tí ndú jì Jézù máa, «Je òa i-zó-zò tí nò ta o 'dáá gù jì ze.»

³⁵ Káa Jézù gù 'vìsì có jì ndú máa,
 «Ye a i-zó-zò ònínó mbe kù je 'válá jì ndâ 'duù nò.

'Duù má gù gí mì ye gí,

go bà bàkà yí káká'i wálá.

'Duù má ùnje ta njembí wó gbaànjé gítí ye gí,

go ngo bà bàkà yí káká'i wálá.

³⁶ Ye 'dè có jì yo sàà gí máa,

yo òò ye gí,

káa ta ndâ ònínó 'dáá gí,

yo ùnje gítí ye lá.

³⁷ Ndâ 'duù ònínó 'dáá náa Bu ye je ndú jì ye nó bà gí gí mì ye.

Káa 'duù má gí gí mì ye gí,

ye bà bè yí wálá.

³⁸ Tacó ye gí 'do gbírì me tacó bà bàkà go 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.

Ye gí a i tacó bà bàkà go có mì mbe tuu ye.

³⁹ Káa có mì mbe tuu ye éno máa,

ye 'ví si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa yì kaa ndú jì ye nó 'ví gí lá.

Có mì wó máa,

ye 'ví 'vala ndi ndâ 'duù tí nó náa yì kaa ndú jì ye nó 'do gbí muu'dú ndú 'dáá gí ta ndòngbú o.

⁴⁰ Có mì Bu ye éno máa,

'duù mbe òò 'Vii mì yì ni gí,

bìndi yí gù ùnje ta njembí wó gbaànjé gítí wó gí nó,

bà 'de 'válá ònínó mbe cee lá nò;

à má éno, ye bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o.»

⁴¹ Ndâ Jùdéyà mà gù 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, ndú gù 'bità bà fiini có gbí òkò tí ndú gítí Jézù, tacó có tí nó náa yí 'dè éno máa, yì a i-zó-zò mbe gí 'do gbírì nò.

⁴² Máa, «À kù gbúú-gbuu nó a Jézù tí nó tí 'vii mì Jùzépè nó ká kuu kùro ndoo nò. Ndoò òò ndâ bu wó ta nawu wó ni ngbàrángà'i gí. Káa yí gù dù ndii ònínó kù 'dè có máa, yì gí 'do gbírì nó, ta òa kpokèjì ngàyi?»

⁴³ Káa Jézù gù 'vìsì có jì ndú máa,

«Yo si bà fiini có gbí òkò tí yo mí to.

⁴⁴ Tacó 'bí 'duù gbaànjé bà gí gí mì ye ta muu wó wálá,

sè káa ònínó máa,

a Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó ká gbà tàmuu wó gí tí jì ye.

Káa ye bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó ta ndòngbú o gí.

⁴⁵ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì éno máa,

«Mbírì bà òbà i jì ndâ 'duù 'dáá gí.»

Káa bà gí gí mì ye a bà sè tù tí bà òbà i mì Bu ye,

ta bà mèlè bà bàkà go có tí nó náa wò 'di nò.

46 Gbí có tí nò me éno máa,
 ndâ 'duù 'dáá gî nò Bu ye ta ɾo ndú gî nò lá.
 À káa 'duù tí nó gbaànjé mbe gî 'do mì Mbíri nó ká nò Bu ye ta ɾo wó.

47 Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa,
 'duù nínó mbe ùnje gítí ye gî nó bà 'vala ká dúú bà ya tí .

48 Ye a i-zó-zò mbe 'vala ndâ 'duù.

49 Ndâ ká gù yo dígísèé zò mánà gbí kángáá nga ngoò,
 káa ndú gî mii 'dáá gî.

50 Káa ye a i-zó-zò nínó mbe gî 'do gbíri,
 tacó wàa, 'duù má zò ye gî,
 yí 'ví cì lá nô.

51 Ye a i-zó-zò nínó mbe gî 'do gbíri,
 mbe kú 'vala ndâ 'duù nô.
 'Duù nínó mbe zò i-zó-zò tí nó gî bà 'vala ká dúú bà ya tí .
 Káa i-zó-zò tí nó náa ye bà je ji ndâ 'duù nò a dii ye,
 tacó bà 'vala ndâ 'duù á muu to tí nô.»

52 Ndâ Jùdéyà bà-i-nò gii 'bità bà 'viiki gbí có tí nó náa Jézù 'dè nò ta wotí tí ta
 kpéetí ndú máa, «'Dakò tí nó bà waa dii wó ji ndoo wàa ndoo 'ví zò ta ɾa kpokèjì
 ngàyi?»

53 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
 «Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa,
 yo má zò dii 'Viì-mì-'Dakò lá,
 yo delè má njù mbelè wò lá,
 yo bà 'de 'vala nínó mbe cee lá nó wálá.

54 'Duù mbe zò dii ye gî,
 bìndi yí gii njù mbelè ye gî,
 bà 'vala ká dúú bá ya tí .

Ye delè bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó ta ndòngbú o.

55 Tacó dii ye a cèe i-zó-zò,
 bìndi mbelè ye a cèe ngo.

56 'Duù mbe zò dii ye gî,
 bìndi yí gii njù mbelè ye gî,
 'duù tí nó á 'dóó dii ye,
 ye delè a 'dóó dii wó.

57 'Duù tí nó bà 'de 'válá 'do mì ye,
 go nínó náa ye kú 'de ta 'válá 'do mì Bu ye tí ɾèngbó 'válá, tí mbe tuu ye nô.

58 Dii ye a i-zó-zò mbe gî 'do gbíri.
 'Duù mbe zò i-zó-zò tí nó bà 'vala ká dúú bà ya tí .

Dii ye a tende ɾa i-zó-zò,
 a me ɾa i-zó-zò tí nó náa ndâ ká gù yo zò dígísèé,
 káa ndú gii mii gî nó, lá.»

59 Jézù 'dè ndâ có mì wó nó ji ndâ 'duù á mí bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbíri gbí
 gbata Kàpàrànwùmù. 60 Jézù mâ gii nibà i ji ndâ 'duù cee gî, ndâ 'duù me mbè 'do
 gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó gii 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Wotí tí bà nibà i mì
 wó ngé ndii gî. A 'di ká bà 'di gbí ndâ ɾa ndâ kpo-kpò có mì wó nó?»

61 Jézù mâ gii nò ni gî máa, ndâ mbe tala có mì yí kú 'dè kòlòwò gítí ndâ có tí nó
 náa yí 'dè ji ndâ 'duù nó, yí gii 'vee ndú máa, «Tàkòcò yo kú kpóló-kpolo gítí ndâ có
 tí nó náa ye 'dè nò? 62 Káa yo kùtáa má nò éno a bà ya 'Viì-mì-'Dakò á gí gbíri, yo bà
 me ta tí yo ée?

⁶³ A Bèri-mì-Mbíri ká kù je 'válá ji 'duù.

'Duù 'vala 'duù lá.

Ndâ có tí nò náa ye 'dè nò a Bèri-mì-Mbíri tí mbe je 'válá ji yo.

Ndâ có tí nò delè a 'válá.

⁶⁴ Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo ùnje gítí ndâ có mì ye nò lá.»

Jézù 'dè có tí nò tacó yí nò ndâ mbe ùnje gítí có mì wó lá, ta dè 'duù mì wó nó kpokèjì gí bà dù tí mbe ba ngbù wó nó ni sàà gí.

⁶⁵ Tacó éno, Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Ìjìnò a nderè có tí nò náa ye kùtáà 'dè ta có ji yo máa, 'duù bà 'de wotí gítí bà gí gí mì ye ta kpéetí wó wálá, sè káa ñinó a Bu ye ká ùnje ji yí nò ká nò.»

⁶⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù me mbè gii jee bà ɾu ndi wó mí to á bìnidi có tí nò náa yí 'dè nò gí. ⁶⁷ Jézù mâ gii nò bà biya bà ɾu ndi wó mì ndâ 'bí mbe tala có mì wó, yí bà-i-nò gii 'vee ndâ ñinó muu'bi-nje só náa yí ɾuka ndú nó, máa, «Káa yo ñindi yo, go bà ya ta ndâ ka yo tí yo wálá?»

⁶⁸ Káa Simónè Piyétòrò gii 'visì có ji yí máa, «Ze 'ví ya gí mì 'di, Mbe tí ze? A wò ká kù 'dè ndâ có ñinó mbe kù 'vala ndâ 'duù nò. ⁶⁹ Ze ùnje gí, ze delè gii nò ni ngbàrángà'i gí, máa, wò a 'duù ñinó náa Mbíri kaa wò mò gí mì wó gí.»

⁷⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji ndâ Simónè Piyétòrò máa, «À wálá a ye táánò ká cu 'bì ye mítí yo ta bà muu yo muu'bi-nje só nó? Káa 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí yo jì'vì kàzà mítí ye gí.» ⁷¹ Jézù ta o tí nò kù gbì tì kpò a i gítí Júdá, tí 'vii mì Simónè Ísikàriyótè, tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só náa yí ɾuka ndú nò. Tacó a Júdá ká bà gii ba ngbù wó tí Jézù.

7

Jézù ya gí bà o bà bàkà tàkì bà tò nduúrù gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà

¹ Jézù gii dù kù nò nó ká ta ndi gbí ndâ to Gàliléyà. Go bà ya gí gbí to Jùdèyà gii dù tí wó lá, tacó ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ká kù pà kpokèjì gítí wó tacó bà zi yí.

² Kùro o bà bàkà tàkì bà tò nduúrù gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà mâ gii dooko gí, ³ ndâ ná'vindí Jézù á Gàliléyà gii 'dè có ji yí máa, «Ya gí Jùdèyà, tacó wáa ndâ mbe tala có mì lo 'ví nò ta ngba lo ta ndâ nètè mì lo náa wò kù bàkà nó á ká. ⁴ Tacó 'duù ñinó ta go bà dù tí gbolò 'duù á kùro ndâ 'duù tí wó nó bàkà i gbí kóó lá. Káa wò lê má kù bàkà ndâ i tí nò, bàkà ndú mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí.» ⁵ Ndâ ná'vindí Jézù 'dè ña có tí nò ji yí tacó à kpéetí káa ndú, ndú ùnje gítí ndâ i tí nò náa Jézù kù bàkà nò lá.

⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «O bà ya ye gí Jùdèyà gí kálásê. Káa à má gítí yo, o 'dáá gí káa o bà ya yo gí Jùdèyà. ⁷ Ndâ 'duù muu to tí nó sogo yo lá. Káa ndú kù sogo ye. Ndú kù sogo ye tacó ye ta o 'dáá gí kù 'dè có ji ndú máa, ndâ kpokèjì mì ndú a ndâ vò kpokèjì. ⁸ À má éno, yo ya gí bà tì o bà tò nduúrù gbí tàkì mì ndoo. Ye bà ya gí bà o tí nò wálá, tacó o bà ya ye gí kálásê.» ⁹ Ndâ ná'vindí Jézù gii kaa ya gí Jùdèyà si yí mí Gàliléyà á bìnidi có tí nò.

¹⁰ Ndâ ná'vindí Jézù mâ gii kaa ya gí bà tì o bà tò nduúrù gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà gí, Jézù gii nje nó ya gí tàkò ndú ta 'dóó o mì wó náa à gbí muu wó ta kpéetí wó. Yí mâ gii yee ká, yí gii dù ká gbí kóó. ¹¹ Káa ɾo ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ta gbolò o tí nò 'dáá gí ká gí kpokèjì tí wó. Ndú mâ gii nò yí lá, ndú gii dù kù 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Yí ngò? Yí kòtí 'di? 'Dakò tí nò ngò?»

¹² Káa ndâ sè mbè 'duù ñindi ndú kù gii 'dè a ngúcó ta ɾè wó. Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú máa, «Yí a tó 'duù!» Ndâ 'bí 'duù máa, «Yí a vò mbe ñonòkò muu ndâ 'duù!»

¹³ Gbèè 'duù mbe 'dè có ta ɾè wó gí yaà wálá, tacó ndâ 'duù 'dáá gí ta o tí nò kù cì gúku tí ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà.

¹⁴ Ndâ 'duù mâ giì yee gbí jíjí'dí-jìgì'dì sili mì o bà bàkà tàkìi bà tò ndùúrù gí, Jézù giì rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bìndi yí giì 'bità bà nìbà i ji ndâ 'duù. ¹⁵ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà mâ giì nò yí kù nìbà i, nje ndú giì 'dèè gí. Bìndi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «'Dakò tí nò 'de ña muu tí nò 'do kòtí 'di, káa yí jé ta 'bí gbèè rì kí tí wó kùro 'bí mbe nìbà tàkìi mì ndâ Jùdèyà lá.»

¹⁶ Káa Jézù mâ giì nò ña bà koṛo có mì ndú nò, yí giì 'visì có ji ndú máa, «Ye kù nìbà me 'dóó có mì ye gbí muu ye lá. Ye kù nì a bà có mì mbe tuu ye.

¹⁷ Go bà bàkà go có mì Mbíri má kuu tí 'duù, yí bà nò ni gí máa, ye kù nì a bà có mì Mbíri.

Káa ye má kù nì a bà 'dóó có mì ye, 'duù tí nò delè bà nò ni gí.

¹⁸ Tacó 'duù má kù nìbà a 'dóó có mì wó, à gbí muu wó a có máa, ndâ 'duù 'ví te duù mítí yì.

Káa 'duù ñinó mbe kù bàkà nèté tacó wàa ndâ 'duù 'ví te ta duù mítí mbe tuu yì nó a 'duù jáá, yí delè me mbe 'viya lá.

¹⁹ Mòze dígísèé 'dè có ji yo lá?

Káa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo mbe kù kpolo tí có mì Mòze kpónó kuu tí ?

À má ènò, yo kù paa ta bà zi ye tacó yè?»

²⁰ Káa ndâ 'duù tí nò giì 'visì có ji Jézù máa, «À tí lo a mâ! A 'di ká kù jè ta bà zi wò?»

²¹ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Ye bàkà káa i gbaànjé, káa nje yo 'dáá gí kpónó 'dèè gítí gí. ²² Mòze dígísèé 'dè có ji yo máa, yo ya ta ndâ 'viì-'dakò gí gbí gázâ ta sili vô-nje ta'ò bìndi bà jò ndú. (Gbí có tí nò me ènó máa, a Mòze dígísèé ká 'bità bà ya gí gbí gázâ ji ndâ Jùdèyà nò lá; gázâ a cèè ká i mbe 'bità tí gbí o mì ndâ ká gù yo, tí ndâ mbe 'bità bà jò ña yo tí ndâ Jùdèyà mí muu to tí nô.) Yo kpónó kù waa ndâ 'viì mì yo ta rì bà wotí gbí tàkìi mì yo tí ndâ Jùdèyà náa sili tí nò vô-nje ta'ò náa Mòze 'deke ji yo nò má tè 'vii ta rì bà wotí gbí tàkìi mì yo nò. Káa vò i tí wálá, ²³ tacó ñinó a sili tí nó náa Mòze 'deke ji yo, tí sili bà waa ndâ 'viì gbí tàkìi mì yo nó ká nò. À má ènò, tàkòcò yo kpónó kù kpolo gítí có bà 'vala kùùkpò 'duù mì ye ta rì bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà tacó yè? ²⁴ Yo si bà zeke káa 'duù wàa yo 'ví waa có mítí wó nò mí to. Yo waa có ta yúco.»

Muu ndâ 'duù ñonòkò tí gítí dúú bàndò bà gí Bìndi-Mbíri gí

²⁵ Ndâ 'bí 'duù Jèrùzàlémè bà-i-nò giì 'bità bà 'vee 'vé máa, «À nó me 'dakò tí nó náa ndâ kpó 'duù mì ndâ Jùdèyà kù pà bà tí wó tacó bà zi yí nó ká nó lá? ²⁶ Yo nò yí kuu nô, kù 'dè có kùro ndâ 'duù 'dáá gí ta gúku tí wó wálá! À 'ví dù a yúco máa, ndâ kpo 'duù ùnje gí máa, yí a Bìndi-Mbíri? ²⁷ Ndú má 'dè ènò, káa ndoo 'dáá gí nò to tí nó náa yí gí 'do tí nó ni gí nó! Káa 'bí 'duù wúnò bà nò to tí nó náa Bìndi-Mbíri bà gí 'do tí nó ni wálá.»

²⁸ Jézù mâ giì 'di ndâ có tí nò náa ndâ 'duù tí nò kù 'dè gítí wó si yí kù nìbà i ji ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri nò, yí giì 'visì có ji ndú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «A yúco máa, yo nò ye ni gí.

À delè a yúco máa, yo nò bàndò bà jò ye ni gí.

À kpètí ká ènò,

ye gí me 'do gbí 'dóó có mì ye lá.

A 'duù ká tuu ye.

'Dóó 'duù tí nò mbe tuu ye nò kuu tí ,
káa yo nò yí ni lá.

²⁹ Káa ye nò yí ni gí,
tacó a ye ká gí 'do mì wó.

À delè a yí ká tuu ye.»

³⁰ À gbí muu ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ta o tí nò a có bà zèè Jézù, káa gbèè 'duù gbí òkò tí ndú mbe gàà 'bì tí wó wálá, tacó o mì wó tè lá.

Jézù 'dè có gítí o bà nje nó mì wó wúnò ('do muu to tí nô)

³¹ Ndâ 'duù nìno mbe ùnje gítí Jézù gí nó ta o tí nò me mbè kuu gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò. Ndú bà-i-nò gii 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Bìndi-Mbíri má gí wúnò, yí bà bàkà a ndâ 'bí ña kpo-kpò serè mbe ndii ndâ nìno kpónó náa 'dakò tí nó kù bàkà nó gí?»

³² Ndâ mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di ña 'vé tí nò náa ndâ mbe ùnje gítí Jézù kù 'vee gbí ngúco nò kù gii 'vèè cee nje ndâ 'duù me a mbè, ndú gii toko có ta Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndú, bìndi ndú gii tuu ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ àsikèrì mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri gí bà zèè Jézù.

³³ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa,
«Ye bà dù ta yo ká ta làmbu o,
bìndi ye bà gii dele ndi ye ya gí mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò.

³⁴ Yo bà gii pà bà tí ye,
káa yo bà 'de ye wálá.

Tacó wotí bà yee tí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó tí yo wálá.»

³⁵ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Yí tà kù ya gí kòtí 'di, wàa bà 'de ta yí 'ví kpò tí ta ndoo? Yí kù ya a i gí tàkò ndâ 'bí Jùdèyà nìno mbe 'vaaka ta ndi 'bá mì ndâ Ìgìrìgì nó, tacó bà nìbà i ji ndú? ³⁶ Gbí ña có mì wó náa yí 'dè éno máa, «Yo bà gii pà bà tí ye, káa yo bà 'de ye wálá, tacó wotí bà yee tí bàndò tí nó náa ye kù gii ya gítí nó tí yo wálá» nó máa yè?»

Pù njáá ta ngo mbe kù 'vala ndâ 'duù kù 'va 'do gbí

³⁷ Ta ndòngbù sili, tí kpóló-kpolo ri mì o bà tò ndúúrù gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà, Jézù gii rò tíyò á kùro ndâ 'duù 'dáá gí, bìndi yí gii kò-kò ji ndú, máa,
«'Duù nìno ta go ngo tí wó nó,

si yí 'ví gí gí mì ye,
wàa yí 'ví njù ngo.

³⁸ 'Duù má ùnje gítí ye gí,
ngo mbe 'vala 'duù bà 'va 'do gbí njembí wó dúú bà ya tí ,
a go có tí nó náa a kuu gbí wáràgà mì Mbíri nò.»

³⁹ Jézù lòkò'bò có tí nò a i gítí Bèri-mi-Mbíri tí nó bà gii gí gí muu ndâ mbe ùnje gítí có mì wó nò. Bèri-mi-Mbíri ta o tí nò gí gí muu ndú kálásè, tacó Mbíri ta o tí nò te Jézù ya tí gí pí jàlàmbà á gbíri kálásè.

Ndâ 'duù fùumà có gítí Jézù

⁴⁰ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe 'di ndâ có mì Jézù náa yí 'dè gbí ndâ sili tí nò náa yí bàkà mí Jèrùzàlémè nò gii 'dè có máa, «'Dakò tí nó dú káa mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó mì Mòze nò!» ⁴¹ Ndâ 'bí 'duù gii 'dè có máa, «Yí a Bìndi-Mbíri.»

Bìndi ndâ 'bí 'duù nìndi ndú gii 'vee a 'vé máa, «Bìndi-Mbíri bà gí 'do Gàlilèyà ta ña kpokèjì ngayi? ⁴² À wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Bìndi-Mbíri bà dù a 'vii-gù mì Dàvídè tí nó tí gbolò gba mì ndoo tí ndâ Jùdèyà dígísèé nó? À delè gii cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, àà bà jò yí a i mí gbí mòkò bìndi Dàvídè á

Bètèlèmè?» ⁴³ Cò mí ndâ 'duù ta o tí nò giì me a fúú-fu-fù gítí Jézù. ⁴⁴ Ndâ 'bí 'duù giì dù ká to nò máa, à zèè yí gí. Káa gbèè mbe gàà 'bì tí wó giì dù lá.

⁴⁵ Bà zèè Jézù giì dù káa kpò ndâ 'duù tí nó náa ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdèyà tuu ndú gí bà zèè yí nó gí. Ndú bà-i-nò giì dele ndi ndú ya gí mí ndâ mbe tuu ndú, si yí mí to. Ndâ kpo 'duù tí nò mbe tuu ndú nò mâ giì 'vee ndú máa, «Yo gí ta yí lá tacó yè?» ⁴⁶ Ndâ àsikéri tí nò giì 'visì có ji ndâ kpo 'duù tí nò máa, «'Bí 'duù jé mbe 'dè có di tàkò 'dakò tí nò wálá.»

⁴⁷ Ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdèyà bà-i-nò giì 'vee ndâ tú mí ndú nò ta sé có máa, «Yí ònòkò muu yo delè gí? ⁴⁸ Yo nì rẹ 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze tí ndâ mbe kpolo tí tàkì mí ndâ Jùdèyà ta ndâ kpo 'duù jé mbe ùnje gítí ndâ có mí wó ji ze, wàa ze 'ví 'di ta tù ze gi! ⁴⁹ Ndâ mbè 'duù tí nò 'di gbí 'bí i gbaànjé 'do tí tàkì mí ndoo tí ndâ Jùdèyà lá. Káa sè ònò a ònò ndú ta Mbíri!»

⁵⁰ Káa, 'bí 'dakò gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdèyà ta rẹ wó a Nìkòdémò, tí 'duù mbe ya gí bà 'dè nje ta Jézù á tàbèngì sàà kùro gí, giì 'dè có ji sè ndâ ka wó kpo 'duù máa, ⁵¹ «À gbí tàkì mí ndoo tí ndâ Jùdèyà waa có mítí 'duù si có mí wó mí gbí yí wó lá. À mâ éno, ndoo kùtáa bà 'di a kòcò wó má kózò gi.»

⁵² Ndâ ka Nìkòdémò tí ndâ kpo 'duù mâ giì 'di có tí nó náa yí 'dè nó, ndú giì 'vee yí máa, «Wò delè gí 'do Gàliléyà? Má éno, ya gí bà pà gbí wáràgà gítí tàkì mí ndoo tí ndâ Jùdèyà, bìndi wò bà 'de éno máa, 'bí mbe 'dòkò có mí Mbíri jé mbe gí 'do Gàliléyà nò wálá.»

⁵³ Ndâ 'duù bà-i-nò giì 'vaaka 'do bàndò tí nó ya gí 'bá mí ndú gí.

8

¹ Jézù giì ta'va ònò ndi wó ya a i gí pí Gú Mbâ. ² Bìndi yí giì gbo'o ta 'bí yé 'do kà ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndâ 'duù mâ giì kili me mbè gí, yí giì kí tí wó to, bìndi yí giì nìbà i ji ndú.

'Bí nì náa a zèè yí ta 'dakò

³ Mâ giì zeke'o, ndâ 'bí mbe 'di gbí-o, ta ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkì mí ndâ Jùdèyà, giì yee ta nì mí 'bí 'dakò náa à zèè yí ta 'dakò-ngbà gí. Ndú giì rọ nì tí nó mí kùro ndâ 'duù 'dáa gí. ⁴ Bìndi ndú giì 'vee Jézù máa, «Mbe nìbà i, à zèè nì tí nó kpátá-kpátà ta 'dakò. ⁵ Káa Mòze 'dè có ji ndoo gbí tàkì mí ndoo éno máa, ndoo 'ví zì nì mbe bàkà ònò i tí nó kpónó náa nì tí nó bàkà nó ta bà 'vaka yí ta díí. Nògí, có mí lo ònò lo máa yè?»

⁶ Ndâ 'duù tí nó 'vee ònò 'vé tí nó ká tacó bà pà nje Jézù, máa nje wó má yaaka kpéré've gí, wàa ndâ yí 'ví 'de ta kpokèjì gítí wó.

Káa Jézù giì biya bà 'visì có ji ndú gí tàkò 'vé tìrì mí ndú nò gí. Yí giì mò káa muu wó gí to, bìndi yí giì 'bità bà ka i mítí to ta silì 'bì wó. ⁷ Káa ndâ 'duù tí nó giì aanga muu ndú ká mítí gbèè 'vé mí ndú nò. Go bà 'visì có ji ndú mâ giì gí gítí Jézù gí, yí giì te muu wó gí yaà, bìndi yí giì 'visì có ji ndú máa, «'Bí 'duù gbí òkò tí yo jé mbe bàkà vò i lá má kuu tí, si yí 'ví có gí kùro, wàa yí 'ví 'va kpédélé díí mítí nì tí nó.» ⁸ Jézù 'dè káa có tí nó ji ndú gí, yí káká'i giì mò muu wó gí to, kú cu i mítí to.

⁹ Ndâ 'duù tí nó mbe gí ta nì tí nó gí kùro Jézù nò mâ giì 'di có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò, ndú giì 'bità bà 'vaaka 'do bà-i-nò gbaànjé-gbaànjé, kpòò yee tí o tí nó náa á káa nì tí nó náa ndú gí ta yí gí gbí ngbàngà kùro Jézù nó ká giì dù ta kpéetí wó kùro Jézù. A ndâ kpo 'duù ká có gí sè 'dáa kùro má kózò gí, bìndi ndâ 'viì giì có gí tàkò ndú.

¹⁰ Jézù mâ giì te muu wó gí yaà, yí giì ònò káa nì tí nó kù rọ tìyò ta kpéetí wó. Bìndi yí giì 'vee nì tí nó máa, «Ndâ mbe kpì ngbàngà tí lo káa ya gí kòtí 'di, nì? 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe waa có mítí lo wálá?»

11 Káa niì tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Gbèè 'duù gbí òkò tí ndú mbe waa có mítí ye wálá, kpo 'duù.»

Káa Jézù gii 'visì có ji niì tí nò máa, «À nìkì ma. À má éno, ye delè bà waa có mítí lo wálá. Nògí, ya gí, wàa wò 'ví bàkà wò i káká'i lá.»

Jézù a ngba'o mì ndâ 'duù

12 Ta o tí nò Jézù gii 'dè 'bí có ji ndâ 'duù káká'i máa,
«Ye a ngba'o mì ndâ 'duù.
'Duù mbe kù ɾu ndi ye bà nò gbí 'dí'di'o ngé gí wálá.
Yí bà dù gbí ngba'o nìnó mbe 'vala yí nò.»

13 Ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'visì có ji yí máa, «À káa wò ká kù wu gbí tí lo ta kpéétí lo. À má éno, có mì lo nò bà dù me yúcó lá!»

14 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Yo 'dè a yúcó máa, ye kù wu gbí tí ye ta kpéétí ye,
káa kpétí ká éno, ye kù 'dè a yúcó,
tacó ye nò bàndò tí nó náa ye gí 'do tí nó ni gí.
Ye delè gii nò bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó ni gí.
Káa yo nò bàndò tí nó náa ye gí 'do tí nó ni lá.
Yo delè nò bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó ni lá.

15 Yo kù waa có me ta yúcó lá.

Káa ye me mbe waa có mítí 'duù gbaànjé lá.

16 Káa, ye má waa có mítí 'duù,
ye bà waa có ta yúcó.

Tacó ye kù waa có me ta kpéétí ye lá.

Ze kù waa có a i ta Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nò.

17 À cu mí gbí wáràgà gítí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà éno máa,
«Ndâ 'duù só má ùnje gítí gbèè có gí,
gbí éno máa, có tí nò a yúcó.»

18 Ye kù 'dè có gítí mɪri ye,
káa Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó kuu tàkò ye.»

19 Káa ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà gii 'vee Jézù máa, «Bu lo tí nò kòtí 'di?»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa,
«Yo nò ye ni lá.

À má éno, yo delè bà nò Bu ye ni wálá.

Yo kùtàá má nò ye ni gí,
yo bà nò Bu ye delè ni gí.»

20 Jézù 'dè ndâ có tí nò ji ndâ 'duù mí bàndò bà kili i-Mbíri. Káa gbèè 'duù mbe zèè yí ta o tí nò wálá, tacó o mì wó tè kálásê.

Bà 'di gbí có gítí Jézù kpò nje ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gí

21 Jézù gii 'dè 'bí có ji ndâ 'duù tí nò máa,
«Ye bà gii ya gí.

Yo bà gii pà bà tí ye si bà volo ji yo gí,
káa yo bà 'de ye wálá,

tacó wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa ye kù gii ya gítí nó tí yo wálá.

À má éno, yo bà cì mí gbí ndâ wò i mì yo.»

22 Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii 'bità bà koɾo gbí có tí nó náa Jézù 'dè éno máa, ndú bà 'de wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa yì kù ya gítí wálá nò, máa, «Yí bà zi tí wó

zí-zi? À 'ví dù nò a gbí có tí nò náa yí kù 'dè éno máa, ndoo bà 'de wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa yì kù gii ya gítí nó wálá nò ká nò?»

²³ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«'Bè gbí òkò tí ndoo ta ndoo a ñinô:
'bá mì yo a i muu to tí nô,
káa 'bá mì ye a i gbíri.
Rèngbó yo a i muu to tí nô,
káa rèngbó ye me i muu to tí nô lá.

²⁴ Yo bà cì mí gbí ndâ vò i mì yo.

Yo má ùnje éno máa,
Ye a Ye tí nó tí Ye nó, lá,
yo bà cì mí gbí ndâ vò i mì yo.»

²⁵ Káa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii 'vee Jézù máa, «Wò a Wò tí 'di?»
Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«Ye 'dè jì yo sàà kùro gí.

²⁶ Ndâ có gbí muu ye tacó bà 'dè jì yo go mbíli gbí cikaà.
Ndâ i ñinó náa ye biya 'do mì yo gí nó delè me ndâ i bà 'deke cee lá.

Káa 'duù tí nó tí mbe tuu ye nó a 'duù ñinó tí mbe 'dè yúco;
tacó éno, ye kù 'dè jì yo muu to tí nó káa ndâ có ñinó náa ye 'di 'do mì wó nô.»

²⁷ Bà 'di gbí éno máa Jézù kù 'dè có jì ndâ yì a i gítí Mbíri nò gii kpò ndâ 'duù tí nò gí. ²⁸ Tacó éno, Jézù gii 'dè có jì ndú máa,
«Yo kpónó nò ye ni lá.

Yo má te 'Vii-mi-'Dakò gí yaà kózò gí,
yo bà gii nò ni éno máa, Ye a Yí.

À delè nò bà gii dù a o bà nò mì yo ni éno máa,
ye kù bàkà i me ta muu ye lá;
ye kù ni káa bà có ñinó náa ye 'di 'do mì Bu ye.

²⁹ Delè 'duù tí nó mbe tuu ye nó kuu ta ye;

yí si ye ta kpéetí ye lá,
tacó ye ta o 'dáá gí kù bàkà káa i ñinó mbe kù peteke tàkòcò wó nô.»

Cè bà bàkà i mì ndâ 'vii mì Àbiráámò

³⁰ Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ mbe 'di có mì Jézù nò gii ùnje gítí ndâ có mì wó gí.

³¹ Jézù bà-i-nò gii 'dè có jì ndâ Jùdéyà ñinó mbe ùnje gítí có mì wó gí nó máa,
«Yo kpolo tí ndâ có mì ye kácá-kácá,
tacó wàa yo 'ví dù tí tí ndâ cèe mbe tala có mì ye dúú bà ya tí .

³² Yo bà dù tí ndâ mbe nò yúco ni gí.

Bìndi yúco bà gii njaanga wú 'do tí miṛi yo gí.»

³³ Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ Jùdéyà tí nò gii waa gbí có mì Jézù nò ta bà 'vee yí máa, «Ze a ndâ 'vii-gù Àbiráámò. Ze jé dù tí ndâ bòò mì ndâ 'bí 'duù sàà kùro lá. À má éno, gbí có mì lo náa wò 'dè éno máa, «Áà bà njaanga wú 'do tí miṛi yo» nò máa yè?»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«Ye kù 'dè jì yo a cèe yúco máa,
'duù mbe bàkà vò i gí, gbí éno máa,
vò i ga wú mítí miṛi wó gí.

³⁵ Káa bòò dù tí 'bá ngbé lá.

A 'vii-'bá ká kù dù tí 'bá ngbé.

³⁶ Káa 'vii mì mbe 'bá má njaanga wú mì vò i 'do tí miṛi lo gí,

wò bà dù tí bòò mí vò i káká'i wálá.

37 Ye ñò ni gî máa,

yo a ndâ 'viì-gù mì Àbìráámò,

káa ta ndâ ña ñìnò 'dáá gî,

go bà zi ye kuu tí yo,

tacó ndâ có tí nó 'dáá náa ye kù 'dè nó ya gí gbí muu yo gbaànjé lá.

38 À má gítí bà miṛi ye,

ye kù 'dè có ká gítí ndâ i ñìnó náa ye ñò 'do mì Bu ye nô.

Káa yo, yo kù bàkà káa ndâ i ñìnó náa yo ñò 'do mì bu yo nó delè.»

39 Ndâ 'duù tí nó bà-i-nò gù 'visì có ji Jézù máa, «Bu ze a Àbìráámò.»

Káa Jézù gù 'visì có ji ndú máa,

«Yo kù bàkà tí yo máa,

yo a ndâ 'viì mì Àbìráámò,

káa, yo kùtàá dú má káa ndâ 'viì mì Àbìráámò go có tí nó gbí nje yo ñò,

yo bà mèlè ndi Àbìráámò gî.

40-41 Káa, yo kpónó kù pà kpokèjì tacó bà zi ye tí mbe kù 'dè yúcó tí nó náa ye 'di 'do mì Mbíṛì nó ji yo.

Yo je ñò a ña i bìndi 'bí ña bu yo,

tacó Àbìráámò dígísèé me mbe me ña ndâ vò i tí nó kpónó náa yo kù me ñò lá.»

Ndâ 'duù tí nó gù 'visì có ji Jézù máa, «Ze me ndâ 'viì-ngbà lá. Bu ze ká gbaànjé, tí Mbíṛì.»

42 Káa Jézù gù 'visì có ji ndú máa,

«Mbíṛì kùtàá má dú káa bu yo,

yo bà zè ye nìkì gî,

tacó ye gí 'do mì Mbíṛì.

Ye gí dú 'do mì Mbíṛì.

Ñìnó a ye ká nô.

Ye gí me ta muu ye lá.

À tuu ye túú-tuu.

A Mbíṛì ká tuu ye.

43 Yo 'di gbí có tí nó náa ye 'dè nó lá tacó yè?

Yo 'di gbí có tí nó lá,

tacó kòcò ye gbí tù yo go mòngò gbí tù bô.

44 Bu yo a Gba-vò-i.

Tacó éno, à nìkì tí yo a bà bàkà i ñìnó ta gó tí bu yo nô.

Nèté mì wó a bà zi ku 'do sàà.

Nèté mì wó jé táánò ta yúcó wálá.

Tacó yúcó mì wó jé wálá.

Yí má kù 'dè 'véṛè,

yí kù bàkà ñò a i gbí kù wó,

tacó yí a mbe 'véṛè, tí bu 'véṛè.

45 Káa à má gítí ye,

ye a mbe 'dè yúcó.

Ñìnò a nderè có tí nó náa

yo ù ta nje gítí ye lá nó ká nó.

46 A 'di 'do gbí òkò tí yo ká bà tù 'bì wó gí yaà, máa,

yì jé zèè ye ta vò i gî?

Káa ye má kù 'dè a yúcó,

yo ùnje gítí ye lá tacó yè?

47 'Duù má a 'viì mì Mbírì,
 yí kù 'di káa có mì Mbírì,
 káa yo má biya bà 'di có mì Mbírì gî, à ká dú,
 tacó yo me ndâ 'viì mì Mbírì lá.»

Ndâ Jùdèyà 'dè vò có gítí Jézù

48 Ndâ Jùdèyà bà-i-nò giì 'dè có ji Jézù máa, «Cè bà i mì lo go cè bà i mì ndâ 'duù Sàmáriyà nò! A mâ ká gbí muu lo. A kponje ká nje lo gítí có tí nò náa ze 'dè nò?»

49 Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
 «Ye me mbe mâ lá,
 ye kù tègàrà a Bu ye.

Káa à tí yo a go bà volo rè ye.

50 Ye kù pà me bà wu gbí ye lá.

Có gítí bà wu gbí ye nò a nèté mì 'bí 'duù tí cèe mbe waa có.

51 Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,
 'duù mbe kpolo tí ndâ có mì ye bà cì wálá.»

52 Ndâ Jùdèyà gbí ñìnò giì 'visì có ji Jézù máa, «Ze kpónó ñò ni ngbàrángà'i gî máa, a gbí muu lo a i. Àbiráámò cì gî. Ku delè zi ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì léé gî. Káa áá giì dù nó a wò ká giì 'dè có máa, 'duù mbe 'di có mì lo bà 'di pó ku wálá. 53 Wò me gbolò ndii bu ze tí Àbiráámò mbe cì gî nó gî? Ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì delè 'dáá gî zò to gî. Wò kù bàkà tí lo tí 'di kpónó?»

54 Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
 «Ye kùtáá má kù wu a gbí tí ye ta kpéétí ye,
 gbí bà wu gbí tí ye bà dù wálá.

Káa a Bu ye tí nó náa yo kù 'dè có máa,
 yí a Mbírì mì yo nó,
 ká kù wu gbí ye.

55 Yo ñò yí ni lá,
 káa ye ñò yí ni gî.

Ye má 'dè có máa, ye ñò yí ni lá,
 ye bà dù tí mbe 'véřè a go yo mbe kù 'dè có máa,
 yo ñò yí ni gî,
 káa yo ñò yí ni lá.

Ye ñò yí ni gî.

Ye delè kù kpolo tí có mì wó.

56 Bu yo Àbiráámò dígísèé kù dù ta líkí'o tí wó máa,
 yì bà ñò o bà gí ye.

Yí giì ñò ye gî,
 bìndí tàkòcò wó giì peteke gî.»

57 Káa ndâ 'duù tí nò giì 'visì có ji Jézù máa, «Ndoò tí lo yee gbí zi 'duù-só-nje muu 'bì lá. Wò delè jé ñò Àbiráámò lá.»

58 Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
 «Ye kù 'dè ji yo a cèe yúcó máa,
 kùro o bà jò Àbiráámò táánò,
 ye kuu tí .»

59 Ndâ 'duù tí nò mâ giì 'di ña có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò, ndú giì tuřu díí tacó bà 'vaka ta yí. Káa Jézù giì ñònòkò tí wó 'do tí ndú mí gbí òkò tí ndâ 'duù, yee tí o tí nó náa yí giì ndo 'do gbí ndùgù 'bá-Mbírì gî.

9

Jézù njaanga ɾo 'bí 'dakò ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdáyà

¹ Si Jézù kù gii ndii ta nó, yí gii ɱò 'bí 'dakò náa à jò yí ta sú ɾo 'do gbí yì. ² Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'vee yí máa, «Nderè bà jò 'dakò tí nò ta sú ɾo kpónó 'ví dù 'do tí 'di, Mbe nìbà i? A 'ví dù 'do gbí 'dóó vò i mì wó wèè, 'do gbí vò i mì ndâ bu wó ta nawu wó?»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «À me 'do gbí có mì wó lá. À delè gii dù me 'do gbí có mì ndâ mbe jò yí lá. À jò yí éno tacó wàa ndâ 'duù 'ví ɱò ta Mbíri ni tí mbe wotí.

⁴ Ndoò bà bàkà ndâ nètè mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò ká kpónó si o bèè lá nò, tacó 'dí'di'o kèjì, káa 'duù mbe bàkà nètè gbaànjé gbí 'dí'di'o wálá.

⁵ Ye a ngba'o mì ndâ 'duù ta o tí nó náa ye kpónó kuu muu to tí nó nò.»

⁶ Bìndi bà 'dè có tí nò mì Jézù ji ndâ mbe tala có mì wó, Jézù gii cù ngo cù mítí to, bìndi yí gii mereke ta tú, bìndi yí gii toɾo mítí ndâ ɾo mbe sú ɾo tí nò sósò'ò gí.

⁷ Bìndi yí gii 'dè có ji mbe sú ɾo tí nò máa, «Ya gí bà caka gbí ɾo lo ta ngo gbí Dùúgú Silòwámù.» (Gbí ɾè tí nò tí Silòwámù nò máa, à tuu yí túú-tuu.)

Mbe sú ɾo tí nò mâ gii bàkà go có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, yí gii dele 'do bàndò bà caka gbí ɾo wó tí cèè 'duù ta ndâ ɾo wó sósò'ò kù zeke'o ngbàrángà'i.

⁸ Ndâ 'duù ɱinó ta ndâ 'bá mì ndú dè-dè ta ndú nó, ta ndâ 'bí 'duù ɱinó mbe ɱò yí sàà kù yù i gbí sú ɾo gí nó mâ gii ɱò yí, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé, máa, «À nó go 'dakò tí nó táánò tí mbe sú ɾo mbe kù yù i á to kàzò nó le! Káa a yè ká gii njaanga ɾo wó ɱinó?» ⁹ Ndú bà-i-nò gii 'deeke kponje á gbí òkò tí ndú á ta kpéétí ndú gí. Ndâ 'bí 'duù máa, «A yí!» Ndâ 'bí ka ndú máa, «À me yí lá! A 'bí 'duù mbe je cè kózò tí wó.» Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndú máa, «Ìjìnó a ye tí 'dakò tí nò.»

¹⁰ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò gii 'vee yí máa, «A yè ká njaanga ɾo lo?»

¹¹ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndú máa, «A 'bí 'dakò ta ɾè wó a Jézù ká ɱonòkò tú, bìndi yí gii toɾo mítí ndâ ɾo ye sósò'ò gí. Bìndi yí gii 'dè có ji ye máa, ye ya gí bà caka gbí ɾo ye ta ngo tí Dùúgú Silòwámù. Ye mâ gii bàkà go có mì wó nò, ndâ ɾo ye gii njaanga tí gí.»

¹² Ndâ 'duù tí nò gii 'vee 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ɾo wó nó máa, «'Dakò tí nò mbe njaanga ɾo lo nò kpónó ngò?»

Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndú máa, «Ye ɱò bà tí wó lá.»

Ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà 'viiki gbí kpokèjì bà njaanga ɾo 'dakò tí nò mì Jézù

¹³ Ndâ 'duù gii je 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ɾo wó nó ya tí gí kùro ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà. ¹⁴ Ri tí nò náa Jézù mereke ta tú, bìndi yí gii njaanga ta ɾo 'dakò tí nò nò a ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdáyà. ¹⁵ Tacó éno, ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà gii 'vee ndi gbí nje 'dakò tí nò káká'i a gítí ɱa kpokèjì bà njaanga ɾo wó mì Jézù. Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndú máa, «Yí toɾo káa tú mítí ndâ ɾo ye sósò'ò gí. Ye mâ gii caka tú tí nò, ndâ ɾo ye gii njaanga tí gí.»

¹⁶ Có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè ji ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdáyà nò gii ɱonòkò muu ndú gí. Tacó éno, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'visì có ji yí máa, «'Dakò tí nò mbe bàkà ɱa i tí nò bà dù me 'duù ɱinó mbe gí 'do mì Mbíri nó lá, tacó yí kù gbètèkè ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndoò tí ndâ Jùdáyà.» Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii loko kù 'vee ndâ 'bí ka ndú ɱinó mbe 'dè có éno máa 'duù tí nò a mbe bàkà vò i nó, máa, «Mbe bàkà vò i bà bàkà ndâ kpo-kpò seɾè go ɱa ɱinó kpónó nó ta ɱa kpokèjì ngàyi?»

17 Tacó éno, ndú gii tè ndi tí ndú gii 'vee yí káká'i máa, «Yí 'vala wò 'do gbí sú ọ̀ro gí. À má éno, 'dóó có mì lo gítí wó máa yè?»

Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kọ̀ro có máa, 'dakò tí nò a mbe 'dòkò có mì Mbírì.»

18 Ndá Jùdèyà bà-i-nò gii me a kpìkì-kpìkì gítí bà ùnje máa, 'dakò tí nò náa Jézù njaanga ndá ọ̀ro wó nò táánò dú káa yúcó mbe sú ọ̀ro. Tacó éno, ndú gii tuu tú gí tàkò ndá bu wó ta nawu wó. 19 Ndá bu 'dakò tí nò ta nawu wó má gii gí gí, ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gii 'vee ndú máa, «À dú nó káa 'viì mì yo ká nó? Yo máa, àá táánò jò yí ta sú ọ̀ro 'do gbí yì, káa yí kpónó kù zeke'o ée?»

20 Káa ndá bu 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà máa, «Ze nò ni gí, máa, yí a 'viì mì ze. Ze delè gii nò ni gí, máa, yí táánò tè ta sú ọ̀ro 'do gbí yì nawu wó. 21 Káa ze nò ọ̀ra i tí nó mbe njaanga ọ̀ro wó nó ni lá. Ze delè nò 'duù tí nó mbe je yeè jì yí nó ni ká lá. Nje wó kuu tí wó. Yí me dó 'viì lá. À má éno, yo tè'è tí wó, wàa yo 'ví 'vee yí, wàa yí 'ví túbà dúú kpokèjì ọ̀ra i tí nó mbe 'de yí nó jì yo.»

22 Ndá bu 'dakò tí nò náa Jézù njaanga ọ̀ro wó nò 'dè ọ̀ra có tí nò jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà tacó à tí ndú a gúku. Tacó ndú nò ni gí máa, ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà eře nje có mì ndú sàà gí máa, 'duù má ùnje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbírì gí, 'duù tí nò 'ví 'dò kò wó mí bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì káká'i lá. 23 Nìno a gbí nderè có tí nò náa ndá bu 'dakò tí nò gii tooko ta có tí nò 'do muu ndú gí muu wó máa, «Yí me dó 'viì lá. Yo 'vee yí,» nò ká nò.

24 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà má gii 'di kòcò ndá bu 'dakò tí nó náa Jézù 'vala yí 'do gbí sú ọ̀ro nó cee gí, ndú gii tuu tú gí tàkò 'dakò tí nó káká'i. Yí má gii gí gí, ndú gii 'dè có jì yí máa, «'Dè yúcó mì lo kùro Mbírì. Tacó à má gítí ze, ze nò ni gí máa, 'dakò tí nó náa wò 'dè có máa, a yí ká njaanga ọ̀ro lo nò, a mbe bèè ọ̀ro Mbírì.»

25 Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndú máa, «Yí má a mbe bèè ọ̀ro Mbírì, ye nò bà nìno lá. I nìno náa ye nò ni gí cuki nó káa nìno máa, ye táánò a mbe sú ọ̀ro, káa ye kpónó kù zeke'o.»

26 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gii 'vee yí máa, «Yí táánò bàkà mítí ndá ọ̀ro lo nò a ọ̀ra yeè yè, náa ndú gii njaanga ta tí nò?»

27 Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà máa, «Ye 'dè có tí nò jì yo á kùtáà sàà gí, káa yo sè tù yo lá. Nògí, yo kpónó kù 'vee ndi gbí nje ye máa, ye 'ví 'dè jì yo a ọ̀ra có yè káká'i? À tí yo a go bà dù tí ndá mbe tala có mì wó delè?»

28 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà bà-i-nò gii 'bità bà no nje ndú gítí 'dakò tí nó ta ọ̀ra có tí nó náa yí 'dè jì ndú nò. Bìndi ndú gii 'visì có jì yí máa, «Go bà dù tí 'duù mì wó má tí lo, mbe tii wò wálá. Káa à má gítí ze, ze a ndá 'duù mì Mòze. 29 Ze nò ni gí máa, Mbírì dígísèè 'dè có a i jì Mòze. Káa à má gítí 'dakò tí nó á mì lo nò, ze nò bàndò tí nó náa yí gí 'do tí nó ni lá.»

30 Káa 'dakò tí nó gii 'visì có jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà máa, «A có seře! Yí njaanga ọ̀ro ye gí, káa yo nò bàndò tí nó náa yí gí 'do tí nó ni lá! 31 Ndoò nò ni gí máa, Mbírì sè tù wó gítí ndá có mì ndá mbe bàkà vò i lá, yí kù sè tù wó a i gítí ndá có mì ndá 'duù nìno mbe kù bàkà i jì yí, tí ndá mbe bàkà go có mì wó tí Mbírì nò. 32 'Do tí bà 'bità bà suu to tí nó, 'bí 'duù mbe 'di có jé éno máa, 'bí 'duù njaanga ọ̀ro 'bí 'duù nìno náa à jò yí ta sú ọ̀ro 'do gbí yì gí nò wálá. 33 Káa 'dakò tí nó mbe njaanga ọ̀ro ye nò má gí me 'do mì Mbírì lá, yí kùtáà bà 'de wotí bà bàkà i gbaànjé wálá.»

34 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà má gii 'di có tí nó náa 'dakò tí nó 'dè jì ndú nò, ndú gii mòkò yí 'do kùro ndú, ta bà ọ̀nonoko yí máa, «À jò wò cùmuú mí gbí vò i, káa wò kù gii bàkà tí lo tí mbe nìbà có mì Mbírì jì ze?»

Bà dù tí mbe sú ọ̀ro á kùro Mbírì

³⁵ Jézù má gii 'de 'dakò tí nò náa yí njaanga ɾo wó nò bìndi bà 'di có bà mòkò yí mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà 'do kùro ndú, Jézù gii 'vee yí máa, «Wò ùnje gítí 'Vii-mì-'Dakò ta njembí lo gbaànjé gí?»

³⁶ Káa 'dakò tí nò gii 'vee Jézù máa, «'Duù tí nò ta ɾè wó a 'Vii-mì-'Dakò nò a 'di? Tùbà tí wó ji ye kùro, má kózò gi, ye 'ví ù ta nje gítí wó, kpo 'duù.»

³⁷ Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Wò kù zeke 'duù tí nò ta ɾè wó a 'Vii-mì-'Dakò nò ta ɾo lo. À delè kpónó a yí ká kù 'dè có ji wò nò.»

³⁸ 'Dakò tí nò má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, yí gii ìrì ta muungbó wó ya gí bà kaa to á kùro Jézù ta 'bì wó, bìndi yí gii 'dè có ji Jézù máa, «Ye ùnje gí, Mbe tí ye.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nò, náa yí njaanga ɾo wó nò, máa, «Ye gí gí muu to tí nó tacó wàa ndâ mbe sú ɾo 'ví zeke'o, wàa ɾo ndâ mbe ɾo 'ví yoo gí.»

⁴⁰ Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà ònó mbe dù 'dè á ɾègbà tí Jézù ta o tí nò má gii 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú gii 'vee yí máa, «Ze delè ngbá káa ndâ mbe sú ɾo?»

⁴¹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kùtàá má a ndâ mbe sú ɾo, vò i mì yo bà dù wálá. Káa yo kù bàkà tí yo tí ndâ mbe ɾo, à má éno, yo ɾò tíyò nje ndâ vò i mì yo.»

10

Jézù lòkò'bò có gítí ña 'duù ònó mbe 'vii tí mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko

¹ Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ 'duù máa, «Mbe 'vii ndùgù tacó bà ɾì gí tà'i mì ndâ i-kó-ko a mbe ngbà tí mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù. ² Káa, mbe ɾì gí tà'i co tí njekekèjì ndùgù a cèe mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko. ³ Mbe kpolo tí njekekèjì ndùgù mì ndâ i-kó-ko kù njaanga njekekèjì ji yí. Ndâ i-kó-ko delè 'di kòcò wó ni gí. Yí kù tè'é tí ndâ 'dóo i-kó-ko mì wó 'do gbí òkò tí ndâ ònó ndâ 'bí 'duù ta ɾè ndú, tacó bà gbà ndú gí sè. ⁴ Yí má njaanga ndâ i-kó-ko 'do gbí ndùgù gí, yí kù tè kùro ndú, bìndi ndú kù ɾu ndi wó, tacó ndú 'di kòcò wó ni gí. ⁵ Káa ndâ i-kó-ko bà 'vaaka 'do tí vò 'duù ònó náa ndú ò yí ni lá nó gí. Ndú jé gítí bà ɾu ndi wó wálá, tacó ndú ò yí ni lá, ndú delè 'di kòcò wó ni ká lá.»

⁶ Jézù lòkò'bò có tí nò ji ndâ 'duù, káa, 'bí 'duù gbaànjé mbe 'di gbí wálá.

⁷ Tacó éno, Jézù gii 'dè có ji ndú ngbárángà'i éno máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ye a njekekèjì ndùgù mì ndâ i-kó-ko.

⁸ Ndâ 'bí 'duù ònó 'dáá gí táánò mbe gí gí mì yo kùro bà gí ye nó a ndâ mbe ngbà, tí ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù; tacó éno, ndâ i-kó-ko sè tù tí ndú lá.

⁹ Káa, ye a njekekèjì ndùgù.

I-kó-ko má ɾì gí tà'i có a i mì ye, i-kó-ko tí nò 'vala gí.

Yí bà ɾì gí tà'i ta gbí dii wó ngbárángà'i, yí bà co gí sè ta dii wó ngbárángà'i, yí delè bà 'de i-zó-zò gí.

¹⁰ Mbe ngbà gí ònó wó cuki ká gítí nèté bà ngbà i, ta bà ziki ndâ i-kó-ko, ta bà mèèkè'i tí ndú.

Káa ye gí a i tacó wàa ndú 'ví 'de ta 'válá, wàa ndú 'ví 'vala pètèkèè go dó kpâ ta bèmbíli.

- 11 Ye a tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko.
Tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko a ña mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko ñinó mbe kù cì á muu ndâ i-kó-ko mì wó nò.
- 12 'Duù ñinó mbe kù kpolo tí ndâ i-kó-ko mì 'bí ka wó ká tacó bà pà yê tí wó cuki nó ká kù ì ngèlè jee ndâ i-kó-ko jì kàzà.
Yí má ñò sílì tí kàzà ngé gî,
yí kù ì ngèlè si tàmuu ndâ i-kó-ko jì kàzà kù zèè ndú,
delè kù ñè gbí ndú jááká-jaaka ta gbí jìlì.
- 13 Yí kù ì ngèlè jee ndâ i-kó-ko jì kàzà tacó yí kù gbà ndú ká tacó bà pà yê tí wó cuki, nètè mì wó ta ndú wálá.
- 14 Káa ye a tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko.
Ye ñò ndâ i-kó-ko mì ye ni gî,
ndâ i-kó-ko mì ye delè ñò ye ni gî.
- 15 Ze ñò tí ze ni ta ndâ i-kó-ko mì ye,
ká go bà ñò tí ze ni ta Bu ye.
Ye delè gbí gbí njembí ye gítí ku muu ndú gî.
- 16 Ndâ 'bí i-kó-ko mì ye kuu tí,
náa ndú kpónó kù dù me ta ndâ ñinó ta 'bá muu ndú nó lá.
Káa kózò tí ye bà gí ta ndú gítí ndâ 'bí ka ndú,
ndú delè 'ví 'dì kòcò ye,
wàa ndú 'ví dù 'dáa bà gbèe to,
tacó wàa ye tí mbe kpolo tí ndú 'ví dù káa gbèe 'duù.
- 17 Bu ye kù dù ta go ye tí wó,
tacó ye ùnje gítí bà cì ye,
wàa ye 'ví 'vala ndi ye káká'i nò gî.
- 18 À me 'duù ká kù zi ye lá.
À káa ye ká ùnje gítí bà cì ye 'do gbí 'dóó có mì ye gbí muu ye.
Bu ye je wotí bà cì ye go có mì ye gbí muu ye nò jì ye gî.
Yí delè gù je wotí bà 'vala ndi ye á 'do gbí ku jì ye gî.»
- 19 Có tí nò náa Jézù 'dè nò gù bàkà a 'bè mí gbí òkò tí ndâ Jùdéyà. 20 Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú gù 'dè có jì ndâ 'bí ka ndú máa, «Gbí nderè bà sè tù ndâ 'duù tí ndâ có mì wó wálá. A i ká gbí muu wó! Yì a mbe mâ!» 21 Káa, ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gù 'vìsì có gí tàkò có mì ndâ ka ndú nò máa, «Ndâ có mì wó me go ndâ có mì 'duù ñinó ta i ká gbí muu wó nó lá. 'Duù ñinó ta i ká gbí muu wó nó bà njaanga ọ mbe sú ọ ta ña kpokèjì ngayi?»

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà bè Jézù gí

- 22 À ta o tí nò Jèrùzàlémè a o bà kùya dèrè mítí 'bá-Mbíri. O tí nò gí gbí pì mì cò'o, 23 tacó éno, Jézù gù dù kù wùkù to á tà 'bí i náa à bì yà'bàà éno mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, náa ndâ 'duù kù nì mítí a Tàzo-mì-Sólómònì tí gbolò gbà mì ndâ Jùdéyà. 24 Ndâ Jùdéyà mâ gù ñò yí, ndú gù tì yí jèlè 'dee gí. Bìndi ndú gù 'vee yí máa, «Wò bà si ze kù kọọ có sàkàmàà éno yee tí ña o ngayi? Wò má a Bìndi-Mbíri, 'dè jì ze ngbàrángà'!»
- 25 Káa Jézù gù 'vìsì có jì ndú máa,
«Ye 'dè có tí nò jì yo sàà gí,
káa a yo ká biya bà 'dì gí.
Ndâ seřè tí nó náa ye kù bàkà ta wotí mì Bu ye nó kù túbà jì yo máa,
ndâ có mì ye a ndâ yúcó;
- 26 káa, yo biya bà ùnje gítí ye gí,
tacó yo me ndâ i-kó-ko mì ye lá.

²⁷ Ndâ i-kó-ko mì ye 'di kòcò ye ni gî.

Tacó éno, ndú kù ɾu ndi ye.

Ze ñò tí ze ta ndú ni gî.

²⁸ Gbèe i-kó-ko mì ye bà gîri wálá,

tacó ye je yeè-'válá ñinó mbe cee lá nó ji ndú gî.

Mbe kaa ndú 'do tí ye ta wotí wálá,

²⁹ tacó 'bí 'duù ta wotí tí wó mbe 'vii ta Bu ye tí nó tí mbe kaa ndú ji ye nó wálá.

À má éno, 'bí 'duù mbe ɾa ndú tí ɾíngbá 'do 'bì Bu ye wálá.

³⁰ Ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.»

³¹ Ndâ Jùdéyà má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè éno máa, «Ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù» nò, ndú gii tuɾu díi tacó bà 'vaka ta yí.

³² Káa Jézù gii 'vee ndú máa, «Ye túbà ndâ tó i mbe gî 'do mì Bu ye ji yo me mbè. À má éno, yo kpónó kaa díi tacó bà 'vaka ta ye nò a i tacó ngàyi á 'do gbí òkò tí ndú?»

³³ Káa ndâ Jùdéyà gii 'vìsì có ji yí máa, «Ze kù tuɾu díi tacó bà 'vaka ta wò me tacó bà bàkà ndâ tó i mì lo a go có tí nó gbí nje lo nò lá. Ze bà 'vaka wò a i tacó bà 'dè zu có gítí Mbíri. Wò a 'duù, ta ndâ silì 'bì lo vô ká go ndâ ñindi ze, káa wò kù bàkà tí lo tí Mbíri ta wotí!»

³⁴ Káa Jézù gii 'vìsì có ji ndú máa,

«'Bí có kuu gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

Mbíri máa, <Yo a ndâ mbíri.>

³⁵ Káa 'véɾè jé gbí wáràgà mì Mbíri wálá.

Nògí, Mbíri nì <mbíri> mítí ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mbíri 'dè có mì wó ji ndú nó gî.

³⁶ Káa, à má gítí bà miɾi ye,

a Bu ye ká cu 'bì wó mítí ye tí 'dóó ñinó mì wó,

bìndi yí gii tuu ye gí muu to tí nò.

À má éno, bà 'dè có mì ye éno máa,

ye a 'Viì-mì-Mbíri,

gii 'vìsì tí gbí tù yo tí bà go Mbíri ta ña kpokèjì ngàyi?

³⁷ Ye má kù bàkà me ndâ nèté mì Bu ye lá,

gbí nderè bà ùnje mì yo gítí ye wálá.

³⁸ Ye kù bàkà a ndâ nèté mì Bu ye,

káa go bà ùnje gítí ye kpètí má sàà tí yo wálá,

yo kùtàá bà ù vóo nje gítí ndâ nèté tí nó náa ye kù bàkà ndú nò,

bìndi yo bà ñò ni gí máa,

ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.»

³⁹ À gbí muu ndâ Jùdéyà ta o tí nó a có bà zèè Jézù, káa yí gii fa 'do tí ndú gî.

Ndâ mbe kaa ya gí mì Jézù á yì Jòròdàniyà ùnje gítí wó

⁴⁰ Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí tìto Jòròdàniyà, á gítí wúngbó to tí nó náa Jòvànì táánò sàà dù tí kù caka tí ndâ 'duù nò. ⁴¹ Ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó kà. Ndâ mbe kaa ya gí mì wó nò gii ùlù yí máa, «Jòvànì táánò jé bàkà ndâ serè lá, káa ndâ có mì wó táánò náa yí 'dè gítí 'dakò tí nó 'dáá káa yúco.» ⁴² Tacó éno, ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndú me mbè gii ùnje gítí Jézù ta njembí ndú gî.

11

Bà cì Lázàrò

¹ Ta o tí nó si Jézù kuu tìto Jòròdàniyà nò, nò'o gii bàkà 'bí 'dakò tí tó kómbe Jézù ta ɾè wó a Lázàrò, tí námì ndâ Máraà ta Màriyà, ta 'bá mì ndú gbí gbata Bètaniyà. (² Ñinò a Màriyà tí nó táánò mbe gii yee pó bàà mítí kò Mbe tí ndoo, bìndi yí gii

gbètèkè cee tí ta se muu wó nô.) ³ Ndâ námì Lázàrò bà-i-nò giì tuu 'duù ta có nò'o tí wó ya tí ji Jézù máa, «Kpóló-kpolo tó 'duù mì lo kàá ta nò'o tí wó, Mbe tí ze.»

⁴ Jézù mâ giì 'di có tí nò, yí giì 'visì có máa, «Nò'o tí nò bà zi yí wálá. Nò'o tí nò tí wó nò bà dù tí i mbe si ndâ 'duù 'ví ùlù Mbířì. Nò'o tí nò delè ká bà si ndâ 'duù 'ví wu gbí 'Vii-mì-'Dakò.»

⁵ Ndâ Máraàta ta Màriyà giì je námì ndú Lázàrò a ndâ tó 'duù mì Jézù. ⁶ Káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, Jézù giì bàkà a sili só á bìndi bà 'di có nò'o tí Lázàrò mì wó má kózò gí, ⁷ yí bà giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndoo dele ndi ndoo ya gí Jùdèyà.»

⁸ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí máa, «Mbe ñibà i, ndâ 'duù Jùdèyà bàkà có bà 'vaka wò ta díí á dê kuu yaánó nô, káa wò káká'i kpónó máa, wò kù dele ndi lo wúnó ya gí 'bá Jùdèyà?»

⁹ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
«Ři kù co ta dú'o,
bìndi yí giì ta ta 'dê'o.

À me éno lá?

'Duù má nò nó si ři kuu yaà yí tò kò wó lá,
tacó ngba'o kuu tí .

¹⁰ A mbe kù nò nó ta bèbìli ká kù tò kò wó,
tacó ngba'o tacó bà ñò ta to mì wó wálá.»

¹¹ Jézù mâ giì lòkò'bò có tí nò ji ndâ mbe tala có mì wó gí, yí giì 'dè có ji ndú máa, «Kómbe ndoo tí nó tí Lázàrò nó kù tẹ̀řì. À má éno, ye kù ya gí bà gbà yí 'do tí ři gí yaà.»

¹² Káa ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'visì có ji yí máa, «Yí má tẹ̀řì gí, gbí dùi wó bà da gí, Mbe tí ze.»

¹³ Gbí lòkò'bò tí nò náa Jézù 'dè éno máa, «Lázàrò kù tẹ̀řì» nò éno máa, «Lázàrò cì gí.» Káa ndâ mbe tala có mì Jézù ñindi ndú 'di gbí ni lá. ¹⁴ Tacó éno, Jézù giì 'dè gbí ji ndú ngbàrángà'i éno máa, «Lázàrò cì gí. ¹⁵ Káa tàkòcò ye peteke tacó tí yo ma, tacó ye táánò me kà ta o bà cì yí nò lá. À má éno, yo kpónó bà giì ùnje gítí ye ta njembí yo gí. Nògí, ndoo ya gí bà ku wó.»

¹⁶ Káa Tòmázò tí nó náa à kù nì mítí wó a Njemí nó, giì 'dè có ji sè ndâ 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù máa, «Ndoo ya gí Jùdèyà ta ndâ mbe ñibà i ji ndoo, wàa à má a ku, ndoo 'ví cì ta ndú 'dáá gí.»

Jézù a 'válá tí mbe kù 'vala ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú

¹⁷ Jézù yee Bètáníyà si Lázàrò bàkà sili nà'ò mí tà to gí. ¹⁸ ('Bá mì ndâ Lázàrò, Bètáníyà, ká dê ta Jèrùzàlémè.) ¹⁹ Jézù giì yee kà si ndâ Jùdèyà tí nó mbe kaa 'do Jèrùzàlémè ya gí bà wa ku ta ndâ Máraàta ta Màriyà nó ká gbí-gbi kuu bà ku.

²⁰ Máraàta mâ giì 'di có éno máa, Jézù kẹ̀jì, yí giì ñjè nó ya gí bà ù kùro Jézù mí kpokẹ̀jì, si Màriyà mí 'bá. ²¹ Ndú mâ giì 'de tí ndú gí, Máraàta giì 'deke tí wó ji Jézù máa, «Wò táánò má kuu to nó, námì ye bà cì wálá, Mbe tí ye. ²² Káa ye ñò ni gí máa, wò kpèti kpónó má yù káa ña yè wè 'do mì Mbířì, yí bà je ji wò gí.»

²³ Káa Jézù giì 'visì có ji Máraàta máa, «Námì lo bà a ndi wó gí yaà gí.»

²⁴ Káa Máraàta bà-i-nò giì 'visì có ji Jézù máa, «Ye 'di gbí có mì lo nò gí. Ye ñò ni gí máa, yí bà a gí yaà ta o bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o wúnò gí.»

²⁵ Káa Jézù giì 'visì có ji Máraàta máa,
«Ye a mbe 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú.
Ye delè a 'válá.
'Duù má ùnje gítí ye ta njembí wó gí,
yí kpèti má cì ká cì,

yí bà 'vala ndi wó gî.

²⁶ Káa wu 'duù ñìnó kpónó mbe kù ùnje gítí ye nó jé gí bà cì wálá.

Wò ùnje gítí có tí nò gî?»

²⁷ Máraàtà bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye ùnje gî, Mbe tí ye. Ye ùnje gî máa, wò a Bìndi-Mbíri, tí 'Vii-mi-Mbíri, tí 'duù tí nó náa Mbíri tuu yí gí muu to tí nó nò.»

Jézù wa gbí

²⁸ Ndá Máraàtà má gii 'dè nje ta Jézù cee gî, Máraàtà gii dele ndi wó ya gí 'bá, bìndi yí gii tè'é tí ná'vindí wó Màríyà 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii, bìndi yí gii 'dè có ji yí ta ngúcó, máa, «Mbe nìbà i gí gî. Káa go bà ò wò kuu tí wó.» ²⁹ Màríyà má gii 'di có tí nò, yí gii goonó ya gí mii Jézù ³⁰ á kpokèjì, tí gbèe bàndò tí nó náa ndá Jézù 'de tí ndú ta Máraàtà tí nò, si yí yee 'bá lá. ³¹ Ndá Jùdèyà tí nó mbe gí gí bà ku nó má gii ò bà goonó mii Màríyà kù ya gí ta é mii Jézù tí kpokèjì, ndú gii kaa ya gí tàkò wó, tacó ndú koṛo có máa, yí kù ya a i gí bà wa gbí á muu'dú.

³² Màríyà má gii cu ṛo wó mítí Jézù, yí gii 'va tí wó mí kùṛo Jézù, bìndi yí gii zèè kò Jézù kù wa ta gbí, ta bà 'deke tí wó máa, «Wò táánò má kuu bà-i-nó, nàmi ye bà cì wálá, Mbe tí ye!»

³³ Jézù má gii ò ndá Màríyà ta ndá 'duù tí nó mbe kaa gí gí tàkò wó nó kù wa gbí, ré wó gii doo ñuyì ta sé có. Bìndi yí gii wo gù woò, má kózò gî, ³⁴ yí gii 'vee ndá 'duù tí nó máa, «Yo bàkà bàndò mii wó mí ngò?»

Káa ndá 'duù tí nó gii 'visì có ji yí máa, «Gí gí bà ò , Mbe tí ze.» ³⁵ Ngo-ṛo Jézù bà-i-nò gii 'dù ta bà ò yè ṛo ndá 'duù tí nó mbe kili mí bà ku nò.

³⁶ Ndá 'bí Jùdèyà má gii ò bà 'dù ngo-ṛo Jézù nò, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Yí zè 'dakò tí nó nìkì ngé ndii gí!» ³⁷ Káa ndá 'bí 'duù gii dù kù 'vee a 'vé máa, «'Dakò tí nó táánò njaanga ṛo mbe sú ṛo gí. Yí táánò má bà-i-nó, bà 'vala Lázàrò bà kpò yí gí?»

Jézù 'vala ndi Lázàrò 'do gbí muu'dú wó

³⁸⁻³⁹ Jézù má gii yee ta ndá 'duù tí muu'dú gî, Jézù gii wo ndi gù woò káká'i. Bìndi yí gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó máa, ndú te gboló díí tí nó náa à nè ta nje gùù nó gî. Káa Máraàtà gii 'visì có ji Jézù máa, «'Duù tí nó kpónó volo gî, Mbe tí ye. Tacó à wúnó tí wó tà to a sili nà'ò.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'vee Máraàtà máa, «Ye kùtàà 'dè có ji wò éno máa, wò má ùnje gítí ye gî, wò bà ò wotí mii Mbíri gí nò lá?»

⁴¹ Ndá 'duù tí nó má gii yèè díí 'do nje gùù gî, Jézù gii zeke'o gí gbíri. Bìndi yí gii 'deke tí wó ta bà 'dè nìkì maa ji Mbíri máa,

«Ye 'dè nìkì maa ji wò tacó bà ò bà 'deke tí ye ji wò, Bu ye.

⁴² Ye ò ni gí máa, wò ta o 'dáá gí kù 'di có mii ye.

Káa ye kpónó kù 'dè có ji wò gbí ñìnó ká tacó tí ndá 'duù tí nó mbe tí ye 'dee gí nò, tacó wàa ndú 'ví ù ta nje éno máa, a wò táánò ká tuu ye.»

⁴³ Jézù má gii 'deke tí wó ji Mbíri cee gî, yí gii tè'é tí Lázàrò ta kòcò wó ngára gí yaà máa, «Lázàrò! Co gí sè!» ⁴⁴ Lázàrò bà-i-nò gii co gí sè ta kábà bà so yí náa à te ta yí mí gbí gùù nò. Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndá 'duù máa, «Yo njaanga ndá i tí nó á 'do tí wó gí, wàa yo 'ví si yí 'ví ya .»

Ndá kpo 'duù mii ndá Jùdèyà toko có gítí bà zi Jézù

⁴⁵ Ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá Jùdèyà tí nó mbe gí gí bà tí ku muu ndá nàmi Lázàrò ta o tí nó mbe ò i tí nó náa Jézù bàkà nò gî, gii ùnje gítí Jézù ta njembí ndú gí. ⁴⁶ Káa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii ya gí bà 'dè ndi ṛa i tí nó náa ndú ò nò ji ndá mbe kpolo tí tàkii mii ndú tí ndá Jùdèyà á gbí gbata Jèrùzàlémè.

⁴⁷ Ndâ mbe kpolo tí tàkìì, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà mâ gii 'di ña có tí nò, ndú gii kili ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà 'dáá gí. Bìndi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Ndoò kù tèrì, káa 'dakò tí nò kaa ndâ 'duù mì 'do tí ndoo gí ta bà bàkà ndâ kpo-kpò nèté. ⁴⁸ Ndoò má 'dè có éno máa, ndoo si yí ká mí nje ña nèté tí nò mì wó nò, ndâ 'duù 'dáá gí bà gii ùnje ká gítí wó. Káa ña có tí nò má dí gbí tù ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ 'duù Rómà, ndú bà gii nje gbí ngbàngà tí nó mì ndoo nó gí. Ndú delè bà gii volo 'bá mì ndoo gí. Tacó ndú bà koṛo có máa a ndoo ká le bèrè ji 'dóó 'duù mì ndoo ta muu ndoo.»

⁴⁹ Káa 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú, tí Kùro ndâ bu Mbíri ta ndoò tí nò, ta rẹ wó a Kàyífà, gii 'visì có ji ndú máa, «Ye ñò goolá yo ñò 'dóó ña i tí nó náa yo 'ví bàkà nó ni lá nò.

⁵⁰ Yo ñò ni lá máa, à ñìkì à bà cì gbèe 'duù muu sè mbè ndâ 'duù á co tí bà 'bu 'bá?»

⁵¹ Kàyífà 'dè có tí nò me 'do gbí muu wó lá. A Mbíri ká wu ji yí, tacó yí a Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, máa, yí 'dè có ji ndú éno máa, Jézù kèjì gí bà cì á muu 'bá mì ndú tí ndâ Jùdéyà. ⁵² Káa yí delè bà cì me ká muu 'bá mì ndâ Jùdéyà cuki lá. Yí bà cì tacó bà kili ndâ 'viì mì Mbíri mbe 'vaaka gí nó, wàa ndú 'ví co tí gbèe kpokèjì.

⁵³ 'Do gbí ri tí nò, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii toṛo 'bì ndú mítí to máa, ndâ yí má zi Jézù lá, ndâ yí káká'i bà zi 'bí 'duù muu to tí nó wálá. ⁵⁴ Tacó éno, Jézù káká'i gii nó ta ndi gbí òkò tí ndâ Jùdéyà gbí ngbàà ri lá, ndú gii ya ta ndâ mbe tala có mì wó gí gbí gbata Éfiràmù á nje kángáá nga ngoò.

Ndòngbú bà ya Jézù gí bà o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri

⁵⁵ O bà bàkà tàkù bà 'va mbí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri mâ gii dooko gí, mbè ndâ Jùdéyà tí nò mbe kaa 'do ndii ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè tacó bà pà làyì gítí ndâ vò i mì ndú kùro bà zò i-cí-ci ta o tí nó nó ⁵⁶ mâ gii ñò Jézù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó lá, ndú gii 'bità bà 'vee ndâ 'bí ka ndú máa, «Yo kù koṛo có máa yè? Yí tóó kèjì gí bà líkí'o tí nó wálá?» ⁵⁷ Ndâ Jùdéyà dù kù 'vee ña 'vé tí nò tacó ndâ kpo 'duù, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndú tí ndâ Jùdéyà, 'dè có ji ndú sàà gí máa, mbe ñò bà tí Jézù gí 'ví 'dè gí sè, tacó wàa ndâ yí 'ví zèè yí.

12

Màriyà tí nàmì Lázàrò toṛo bàà ji Jézù

¹ Jézù gii dele ndi wó 'do gbí to Éfiràmù ya gí 'bá mì ndâ Lázàrò tí nó náa yí tí Jézù 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó gbí gbata Bètáníyà, si sè sili gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri ká vò-nje gbaànjé cuki. ² Yí mâ gii yee kà, ndâ 'duù kà gii te wiri mítí wó. A Máraatà tí nàmì Lázàrò ta 'dè'o tí nó ká kù njèè i-zó-zò ji ndâ Lázàrò ta ndâ wiri tí nó mbe kili kù zò i ta ndâ Jézù nò.

³ Káa si ndâ 'duù kuu bàndò bà zò i, Màriyà tí 'bí nàmì Lázàrò, gii te 'bí ña banga pò bàà náa à ñonòkò ta cèe dì, náa yí sè ta mboo me gbolò, á gbí ká'i ñìkì maa éno. Yí gii gbí 'bè'dè-'bè'dè éno mítí kò Jézù. Bìndi yí gii toṛo gbí ndí ta tí kò Jézù ta se muu wó. Banga pò bàà tí nó gii yè tà'i ngbúú-ngbu-ngbù gí.

⁴ Káa Júdà Ìsikàriyótè, tí 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, tí 'duù tí nó mbe gii ba ngbù Jézù nó, gii 'vee 'vé ta kpo tàkòcò máa, ⁵ «Áá kùtàá má sè banga pò bàà tí nó gí 'dè ta gbolò i, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yè, káa yè?» ⁶ Júdà 'dè có tí nó me tacó máa, có tí ndâ mbe yè kpolo mì wó ma nò lá. Yí 'dè éno, tacó yí a mbe kù kpolo tí ndâ i ñinó náa à kuu tí nó tacó tí ndú tí ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí nò. Káa à gbí muu wó éno máa, má wálá wàa Màriyà ta o tí nó 'ví sè pò bàà tí nó gí 'dè ta gbolò i, wàa yí 'ví kaa gí tí a i ji yí tí mbe kpolo tí gálá, tacó wàa, yí 'ví po ta tí á gítí miri yí, tacó yí a mbe ngbà.

⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji Júdá máa, «Pà nje niù tí nò lá. Yí kpolo nò a tí bàà tí nò mítí kútí ye, tacó wàa à 'ví gii duu ta ye. ⁸ Ndâ mbe yê bà dù ta o 'dáá gî kuu gbí òkò tí yo, káa yo bà 'de ye ta o 'dáá gî wálá.»

⁹ Ndâ Jùdéyà me mbè mâ gii 'di có éno máa, Jézù kuu gbí gbata Bètáníyà, ndú gii kaa ya gí bà ò yí. À gbí muu ndú ta o tí nò me káa có bà ya gí bà ò Jézù cuki lá. Ndú ya kpolo ma a i tacó bà ò Lázàrò, tí 'dakò tí nó náa Jézù 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nò. ¹⁰ Tacó éno, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà gii toko có mì ndú éno máa, à 'ví zi Lázàrò delè gî. ¹¹ Tacó nderè bà ùnje mì ndâ Jùdéyà gítí Jézù si ndâ yí mí to 'dáá 'do ká gbí có bà 'vala yí.

Bà rì Bìndi-Mbíri gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹² Jézù gii 'bì nó ta 'bí yé bìndi bà te wiři mítí wó mì ndâ 'duù Bètáníyà kú ya gí Jèrùzàlémè. Ndâ mbè ndâ Jùdéyà tí nó mbe tí mí bà o bà waa mbelè a Jèrùzàlémè nó mâ gii 'di có éno máa, Jézù tí kpokèjì kèjì 'do Bètáníyà gí Jèrùzàlémè, ¹³ ndú gii saaka ndâ kpâ-lígì, bìndi ndú gii zèè ta ndi 'bì ndú kú ya tí gí bà ù ta kùro Jézù. Jézù mâ gii yee gî, ndú gii 'bità bà tò kú ta líkí'o máa,

«Òsánà!» (Gbí éno máa, «'vala ze!»)

«Mbíri 'ví si gbolò gba mì ndoo tí ndâ Jùdéyà,
tí mbe gí ta rẹ wó tí Mbíri.»

¹⁴ Jézù ta o tí nó kú o a ngbú 'viì-kècè, a go có tí nó náa a cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

¹⁵ «Ndâ mbe sì 'bá pí gú Ziyónì á Jèrùzàlémè,
yo cì gúku lá!

Yo ò gbolò gba mì yo kpokèjì pí ngbú 'viì-kècè zò,» nò!

¹⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù 'di gbí ndâ i tí nó ta o tí nó gbaanjé lá, káa à mâ gii te Jézù mí pí jàlambà mì Mbíri lê gî, mbí ndú bà gii 'va tí éno máa, à cu có gítí ndâ i tí nó á mí gbí wáràgà mì Mbíri gí.

¹⁷⁻¹⁸ Ndâ 'duù me mbè kaa ta o tí nó ya gí bà ù kùro Jézù, tacó ndâ 'duù tí nó náa Jézù táánò tè'é tí Lázàrò 'do gbí muu'dú wó bìndi yí gii 'vala yí si mítí ndú nó, ká dítà ndâ có ònó náa ndú 'di ta tù ndú nó, ta ndâ i ònó náa ndú ò ta ro ndú nó, ji ndâ 'duù. ¹⁹ Ndâ mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdéyà mâ gii ò éno, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Yo wálá ò ndi yo ò gí? Ndoò bà je bà i tí wó káká'i wálá! Yo ò ndâ 'duù kpónó tè 'dáá gí tàkò có mì wó gí!»

Ndâ 'bí Ìgìrìgì pà bà tí Jézù

²⁰ Ndâ 'bí Ìgìrìgì mbe gí gí Jèrùzàlémè tacó bà bàkà i-Mbíri ta o bà bàkà tàkì bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbíri nò, ²¹ gii ya gí mì Filípò tí 'bí mbe tala có mì Jézù, ta 'bá mì ndú gbí gbata Bètisàyídà á gbí to Gàliléyà. Bìndi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Go bà 'dè có ta Jézù kuu tí ze, kpo 'duù.» ²² Filípò bà-i-nò gii 'dòkò ndi có mì ndâ Ìgìrìgì tí nó ji Àndèréyà, tí 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù. Bìndi ndú gii ya ta yí gí bà 'dè có ji Jézù.

²³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,

«O bà te 'Viì-mì-'Dakò gí pí jàlambà kpónó gí gí.

²⁴ Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa,

à má 'va nji cù mí tà to wàa yí 'ví kù ndi wó lá,

nji cù tí nó bà dù ká tí gbèè nji cù dúú bà ya tí .

Káa gbèè nji cù tí nó má ku gí,

àá bà waa 'do bà-i-nò a muu cù ta nji cù tí jùrù'bùù.

²⁵ Duù ònó ta líkì bà 'vala muu to nó tí wó nó kú gíri a miři wó.

Káa 'duù ònó mbe kú kì nje mbíri wó gítí bà 'vala muu to tí nó tacó tí ye nó

ká kù kpolo tí miṛi wó gítí 'válá ñinó mbe cee lá nò.
²⁶ Go bà dù tí bòò mì ye má kuu tí 'duù,
 yí 'ví gí gí bà ɾu ndi ye.
 Tacó wàa ze 'ví dù ta bòò mì ye tí gbèè bàndò.
 'Duù má dù tí bòò mì ye,
 Bu ye bà tègàrà 'duù tí nò gí.

Jézù 'dè có gítí ku mì wó

²⁷ Káa ye kpónó ñò 'dóó có tí nó náa ye 'ví 'de ji yo nó lá,
 tacó njembí ye kù mú-mù.
 Ye 'ví 'deke a tí ye ji Bu ye máa,
 yí 'vala ye 'do kùɾo vò o tí nó kèjì nò?
 Káa dú nderè bà gí ye gí muu to tí nó táánò
 a i tacó bà dù á nje vò o tí nó nó!

²⁸ Áá Bu ye,
 túbà wotí mì lo ji ndâ 'duù!
 Túbà tí lo tí cèè 'duù ji ndú!»
 Jézù mâ gù 'dè có tí nó yee to gí, ndâ 'duù gù 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbíɾi máa,
 «Ye táánò túbà wotí mì ye ji ndú gí, káa ye kèjì gí bà túbà ji ndú káká'i.»

²⁹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbè kù ɾò tíyò ta ɾègbà tí Jézù nó gù 'dè gítí kòcò
 'duù tí nó náa ndú 'di kù 'dè có 'do gbíɾi nó máa, «A ngbàngbàɾi ká kù baɾaka i!»
 Káa ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gù 'dè có máa, «A basilì mì Mbíɾi ká kù 'dè có ji Jézù.»

³⁰ Káa Jézù gù 'visì có ji ndâ 'duù tí nó máa, «Kòcò 'duù tí nó kù 'dè có me tacó tí
 ye lá. Yí kù 'dè có a i tacó tí yo.

³¹ O bà ñò 'bè gbí òkò tí ndâ yúcó ta 'véɾè mí ndâ 'duù yee kpónó gí.
 À kpónó nó a o bà tòò Gba-to-tí-nó 'do pí jàlàmbà gí.

³² Káa ye, à má gbì ye mítí njèèkpè mù gí,
 ndâ 'duù muu to tí nó bà kili 'dáá gí gí gí mì ye.»

³³ Jézù 'dè có tí nó tacó bà túbà ɾa ku tí nó á kèjì gí bà zi yí nó ji ndâ 'duù.

³⁴ Káa ndâ 'duù gù 'vee yí máa, «À nìbà ji ze tí ndâ Jùdéyà 'do gbí wáràgà mì Mòze
 éno máa, Bìndi-Mbíɾi bà dù ká dúú bà ya tí. Káa wò kù 'dè ji ze ñinó ndíi a ɾa có
 ngàyi? Máa, àá bà gù gbì 'Viì-mì-'Dakò mítí njèèkpè mù nó! 'Viì-mì-'Dakò tí nó mì lo
 nó a 'di?»

³⁵ Káa Jézù gù 'visì có ji ndú máa,
 «Sè bà dù Ngba'o ta yo kpónó ká njí'dí.
 Nògí, yo nó si Ngba'o kuu tí nò,
 tacó 'dí'di'o kpokèjì gí bà gbo yo,
 káa mbe kù nó nó gbí 'dí'di'o
 ñò to tí nó náa yí ya gítí nó ni lá.

³⁶ Yo ùnje ta njembí yo gítí Ngba'o kpónó si Ngba'o ká kuu tí nò,
 tacó wàa, yo 'ví dù tí tí ndâ 'viì mì Ngba'o.»

Jézù mâ gù yee nje có mì wó gí, yí gù fa ya gí bà nguù tí wó 'do tí ndâ 'duù gí.

Ndâ Jùdéyà biya bà ùnje gítí Jézù gí

³⁷ Ndâ Jùdéyà ñò ɾa ndâ tende seɾè tí nó náa Jézù bàkà cúú-cu-cù gbí ndâ o tí nó
 nó ta ɾo ndú ngbárángà'i gí, káa, ta ndâ ɾa ñinò 'dáá gí, ndú gù biya bà ùnje gítí
 Jézù gí. ³⁸ Go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíɾi 'dè sàà éno, máa,
 «A 'di ká 'di ndâ có mì lo náa ze kù 'dòkò nó, Mbe tí ye?
 A 'di ká ùnje gítí ndâ seɾè tí nó náa wò tí Mbíɾi,
 tí Mbe tí ye kù bàkà mí kùɾo ndâ 'duù nó?» nò.

39 Bà ùnje gítí ndâ có mì Mbírì ta ndâ nèté mì Mbírì gbí ndâ o tí nò dú kpò ndâ 'duù gî, a go 'bí có tí nó náa Ìzáyà 'dè káká'i éno máa,

40 «Mbírì yoo ọo ndâ 'duù gî.

Yí delè gii biya bà je muu ji ndú gî.

Yí bàkà éno tacó yí ọò ni gî máa,

yì kpétí má kpoko ndâ ọo bà ọò i mítí muu ndú,

yì delè kpétí má je muu bà kojo có ji ndú,

ndú bà 'visì tí ndú gí mì yì wàa yì 'ví 'vala ndú nò wálá.»

41 Mbírì 'dè có tí nò ji Ìzáyà gítí ngbútù mì ndâ 'duù, tacó Mbírì wu bà ọò ngba Jézù ji yí tí Ìzáyà gî, káa yí kù 'dè có gítí .

42 Kpétí ká éno, ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii ùnje gítí Jézù gî. Káa, ndú túbà tí ndú gí sè lá, ta gúku máa, ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà bà mò ndâ yì 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì gî. 43 Ndú bàkà éno, tacó go bà ùlù ndú mì ndâ 'duù tí ndú ndii go bà ùlù ndú mì Mbírì tí ndú gî.

44 Jézù gii kò-kò ta ndâ có mì wó ji ndâ 'duù 'dáá gî ngbàrángà'i éno máa, «'Duù má ùnje gítí ye gî,

yí kù ùnje tí nò me ká gítí ye cuki lá.

Yí kù ùnje a i gítí mbe tuu ye.

45 'Duù mbe ọò ye ta ọo wó gî,

yí delè ọò nò a mbe tuu ye ta ọo wó gî.

46 Ye, tí Ngba'o, gí gí muu to tí nó,

tacó wàa 'duù mbe ùnje gítí ye gî 'ví dù gbí 'dí'di'o káká'i lá.

47 'Duù má 'di ndâ có mì ye,

káa yí má kpolo tí ndú ta njembí wó gbaànjé lá,

à me ye wúnò ká bà waa có mítí wó lá,

tacó ye gí me tacó bà waa có mítí ndâ 'duù lá;

ye gí a i tacó bà 'vala ndú.

48 Gba mbe waa có mítí 'duù ọ̀nó mbe biya ye ta ndâ có mì ye 'dáá gí nó ta ndòngbú o wúnò kuu tí .

Gba tí nò a ndâ có tí nó náa ye ma nô.

49 Áá bà dù éno,

tacó ye kù 'dè có me ta muu ye lá.

Ye kù 'dè a kòcò Bu ye, tí mbe tuu ye.

50 Ye delè ọò ni gí máa,

ndâ có mì Bu ye a ndâ có mbe je 'válá ọ̀nó mbe cee lá nó ji ndâ 'duù.

À má éno, ye kù 'dè káa ndi ndâ có tí nó náa a Bu ye ká 'dè ji ye nô.»

13

Jézù cākà kò ndâ mbe tala có mì wó

1 Jézù ta o tí nó ọò ni gî, máa, o bà ya yì gí mì Bu yì 'do muu to tí nó gí gî, tacó sè ta o tí nó káa làmbu o gítí o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbírì. Yí jé waa 'do tí bà zè ndâ 'dóó 'duù mì wó nìkì maa sàà kùjo lá. Káa gbí ndòngbú o tí nò, yí gii túbà ji ndú éno máa, yì zè ndú nìkì ta njembí yì gbaànjé.

2 Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó ta 'dè'o tí nò kù zò i, si vò i ọ̀nòkò muu Júdá Ìsikàriyótè tí 'viì mì Simónè sàà gí máa yí ba ngbù Jézù. 3 Káa Jézù ọò ni gî, máa, Bu yì je wotí bà bàkà ndâ i 'dáá gí ji yì gî. Yí delè gii ọò ni gî, máa, yì táánò gí 'do mì Mbírì, káa yì kù gii dele ndi yì ya gí mì Mbírì. 4 Tacó éno, yì bà-i-nò gii a gí yaà 'do tí i-zó-zò, bìndi yì gii ja wòkò bòngò tí nó náa à tí wó nó gí, yì gii para bòngò bà tojo

ngo 'do tí i mí ɾè'dè wó. ⁵ Bìndi yí gii yee ngo mí gbí 'bí kpàlàkà ká'i. Bìndi yí gii 'bità bà caka kò ndâ mbe tala có mì wó. Yí má caka kò 'duù ñìnò gî, yí toɾo ngo 'do tí ta bongo bà toɾo ngo tí nó náa yí paɾa mí ɾè'dè wó nó má kózò gî, yí bà gii 'dòkò gítí kò 'bí 'duù.

⁶ Jézù mâ gii caka kò ndâ mbe tala có mì wó kpòò, yí mâ gii yee tí Piyétòrò, Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Wò kèjì gí bà caka kò ye delè, Mbe tí ye?»

⁷ Káa Jézù gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Wò kpónó bà ñò i tí nó náa ye kù bàkà nó ni wálá. Wò bà ñò ni a i bìndi .»

⁸ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Jézù máa, «Jéé lá! Wò jé gítí bà caka kò ye wálá.»

Káa Jézù gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Ye má caka kò lo lá, gbí éno máa, 'bí i mbe toko ndà káká'i wálá.»

⁹ Piyétòrò mâ gii 'di có tí nó náa Jézù 'visi ji yí nó, yí gii 'deke tí wó ji Jézù máa, «À má éno, caka me káa ndâ kò ye cuki lá, Mbe tí ye. Caka ndâ 'bí ye ta muu ye delè gî.»

¹⁰ Káa Jézù gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «'Duù má caka tí wó gî, gbí nderè bà caka ndâ bà to tí nó náa wò kù 'deke nó wálá, tacó kútí wó 'dáá gî ká ngbàrángà'i. Bètè ká tí ndâ kò wó cuki. Kútí yo 'dáá gî ká ngbàrángà'i. Yo 'dáá gî. À bè gbí káa 'duù gbaànjé.» ¹¹ Jézù ñò 'duù tí nó bà gii ba ngbù wó nó ni gî. Ñìnò a gbí nderè có tí nó náa yí 'dè ta có ji Piyétòrò éno máa, «À bè gbí káa 'duù gbaànjé» nó.

¹² Jézù mâ gii caka kò ndâ mbe tala có mì wó cee gî, yí gii yuu ndi wòkò bongo mì wó náa yí ja gí to nó mítí wó káká'i. Bìndi yí gii dele ndi wó gítí i-zó-zò, bìndi yí gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di gbí i tí nó náa ye bàkà ji yo nó gî? ¹³ Ndâ ɾè mì yo náa yo gbì mí muu ye a ndâ ɾè sósò'ò. 'Bí a <Mbe ñibà i,> bìndi 'bí a <Mbe tí ze.> Ndâ ɾè mì yo sósò'ò nó gî, lè lá. À dú nó a ye. ¹⁴ Káa ye tí Mbe ñibà i ji yo, delè tí Mbe tí yo, má caka kò yo gî, gbí go éno máa, yo delè 'ví caka kò yo gbí òkò tí yo. ¹⁵ Ye bàkà éno tacó wàa yo 'ví mèlè ndí. ¹⁶ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa:

'bí bòò jé mbe me gbolò ndii mbe tí wó gî nó wálá,
delè 'bí 'viù-tú jé mbe me gbolò ndii mbe tuu yí gî nó wálá.

¹⁷ À má éno, yo má 'di gbí ndâ có mì ye nó gî, bìndi yo 'ví mèlè bà bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nó, tàkòcò yo bà peteke ngé ndii gî.

¹⁸ «Ye kù 'dè có mì ye nó me ji yo 'dáá gî lá. Ye ñò ndâ 'duù ñìnó náa ye ɾuka ndú nó ni gî. Káa kózò tí có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri éno máa, <'Duù tí nó náa ze zò i gbí ká'i ta yí nó bà 'visi muu wó gítí ye> nó 'ví dù tí tí yúco. ¹⁹ Ye kù ci nó a yo, tacó wàa i tí nó má gii bàkà tí, yo 'ví ñò tí ni go éno máa, ye a yí tí Bìndi-Mbíri.

²⁰ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa:

'Duù má te wiɾi mítí 'duù ñìnó náa a ye ká tuu yí nó,
'duù tí nó te wiɾi a i mítí ye.

Káa 'duù má te wiɾi mítí ye,
yí te nó a wiɾi mítí mbe tuu ye.»

Jézù 'dè có gítí bà gii ba ngbù wó mì 'bí mbe tala có mì wó

²¹ Mâ gii zeke'o, njembí Jézù gii 'bità bà dòmò tí bìndi có tí nó náa yí 'dè ji ndâ mbe tala có mì wó nó tí vò ña ñìnò. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ye kù 'dè ji yo a cèe yúco máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo bà gii ba ngbù ye.»

²² Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di có tí nó, nje ndú 'dáá gî gii 'dè gî. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà zeke gbí ñiɾo ndú gbí òkò tí ndú tacó bà ñò 'duù tí nó gbí òkò tí ndú náa Jézù 'dè có tí nó gítí wó nó. ²³ Ta o tí nó, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù náa Jézù zè yí ñikì kpolo ma kù ki tí wó a dè ɾègbà tí Jézù. ²⁴ Mâ gii zeke'o, Piyétòrò gii kì ɾo wó ji ka ndú tí nó, máa, yí 'vee ɾè 'duù tí nó náa Mbe tí ndâ

yí kù gbì tí kpô gítí wó nò. ²⁵ Ka ndâ Piyétòrò nò bà-i-nò gii tí tí wó mí gbí njembí Jézù, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Wò kù nì a 'di, Mbe tí ze?»

²⁶ Káa Jézù gii 'visì có jí tàkò 'vé mì mbe tala có mì wó nò, máa, «A 'duù tí nó náa ye kpónó bà too yâ ta kô, bìndi ye 'ví je jí yí nò.» Jézù ngé bà-i-nò gii kùtù kô, bìndi yí gii too ta yâ, bìndi yí gii je jí Júdà tí 'viì mì Sìmónè Ìsikàriyótè. ²⁷ À káa póó bà je kô tí nó mì Júdà 'do 'bì Jézù, Gba-vò-i gii gèè bè wó mí muu Júdà gí. Bìndi Jézù gii 'dè có jí Júdà máa, «Ngo've tí lo! Bàkà i tí nó ta go bà bàkà tí lo nò gálá.»

²⁸ Káa ta o tí nó, 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù mbe 'di gbí nderè có tí nó náa yí 'dè jí Júdà nò wálá. ²⁹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'bità bà koṛo có máa, Jézù kù 'dè a có jí Júdà máa, yí ya gí bà sì ndâ i jí ndâ yí gítí gbolò o, káa à má me éno lá, yí kù tuu a yí, máa, yí ya gí bà sì ndâ i tacó tí ndâ mbe yê. Ndú koṛo ṛa có tí nó tacó Júdà a mbe kpolo tí ndâ i mì ndú 'dáá gí.

³⁰ Júdà zèè káa kô tí nó náa Jézù too ta yâ jí yí nò 'do 'bì Jézù gí, bìndi yí ngé gii có jí sè ta bèbilì tí nó.

Jézù 'dè có gítí bà 'boo yí mì Piyétòrò

³¹ Júdà mà gii njè nó gí, Jézù gii 'dè có jí sè ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ŋinó kpónó a o bà gii ùlù 'Viì-mì-'Dakò ká nò; ñinó kpónó delè a o bà ùlù Mbíri mì 'Viì-mì-'Dakò ká nò.

³² 'Viì-mì-'Dakò má gii ùlù Mbíri gí,

Mbíri delè bà gii ùlù 'Viì-mì-'Dakò ta njembí wó gbaànjé; Mbíri kpónó-kpónó kèjì gí bà ùlù 'Viì-mì-'Dakò.

³³ Sè o bà dù ye ta yo me njí'dí gí, ndâ 'viì mì ye.

Yo bà gii pa bà tí ye,

káa wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó bà dù tí yo ta kpéetí yo wálá, ká go có tí nó táánò sàà náa ye 'dè jí ndâ Jùdèyà nò.

³⁴ Ye kù 'dè ngú có jí yo, máa,
yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,
tacó ye zè yo nìkì ma.

Má éno, yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,
á go bà zè yo mì ye nìkì maa nò.

³⁵ Ndâ 'duù bà ñò yo ni tí ndâ mbe tala có mì ye
á 'do tí bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa.»

³⁶ Mà gii zeke'o, Sìmónè Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò kù ya gí kòtí 'di, Mbe tí ye?»

Káa Jézù gii 'visì có jí Piyétòrò máa, «Wotí bà ṛu ndi ye gítí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó kpónó tí lo wálá. Wò bà ṛu ndi ye a i bìndi .»

³⁷ Káa Piyétòrò káká'i gii 'vee Jézù máa, «Wotí bà ṛu ndi lo tí ye kpónó wálá tacó yè? Ye bà sì mīri ye jí ku á tacó tí lo.»

³⁸ Jézù bà-i-nò gii 'vee Piyétòrò máa, «Wò bà sì mīri lo jí ku á muu ye? Ye kù 'dè jí wò a cèè yúco mì ye máa, wò wúnó bà 'boo bà ñò ye ni mì lo ta bà ta'ô á kùro kpédélé kò nguù.»

14

Jézù yì ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù gii tò làmbu 'dè ngo mí njembí ndâ mbe tala có mì wó á bìndi bà kaṛa ré ndú mì wó ta ṛè bà ya yí 'do tí ndú gí nó, ta bà yì ndú máa, «Njembí yo 'ví mù gítí có bà ya ye nò lá.

Yo tee njembí yo mítí ze ta Mbíri.

² Tacó yê bàndò bà dù ndâ 'duù tí á 'bá mì Bu ye wálá.

Yê bándò kùtàá má kuu 'bá mì Bu ye,

ye bà ci yo éno máa,

ye kú ya gí bà 'viindi bándò ù ta ndi yo nò, wálá.

³ Ye má cee ta nèté bà 'viindi bándò ù ta ndi yo gí,

ye bà dele ndi ye gí tacó bà kaa yo ya tí gítí .

Tacó wàa, ndoo 'ví dù ta ndoo á tí gbèe bándò.

⁴ Yo nò kpokèjì bà ya gítí to tí nò náa ye kú ya gítí nò ni gí.»

⁵ Káa Tòmázò, tí 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, gii 'vee yí máa, «Ze nò ni lá nó káa bándò tí nò náa wò kú ya gítí nò nó, ze bà gii nò jé káa kpokèjì bà ya gítí , Mbe tí ze?»

⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa,

«Ye a mbe túbà kpokèjì mì Mbírì ji ndâ 'duù;

ye a mbe 'dè yúco ji ndâ 'duù;

ye a rëngbó 'válá ñinó mbe cee lá nô.

'Duù má waa to co tí 'bí tende kpokèjì,

yí bà di mì Bu ye wálá.

⁷ Yo kùtàá má nò ye ni gí,

yo delè bà nò Bu ye ni gí.

Káa yo bà nò yí ni 'do tí kpónó gí.

Yo delè nò yí ta ro yo gí.»

⁸ Filípò bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Túbà tí Bu lo ji ze, wàa có mì ze 'ví cee gí.»

⁹ Káa Jézù gii 'vee Filípò máa, «Cèe kòndi bà dù ndà ta ndà nó, wò jé nô nò ye ni lá, Filípò?

'Duù má nò ye ni gí,

'duù tí nò nò nò a Bu ye ni gí.

Káa wò gii 'deke tí lo ñinó ji ye máa,

ye túbà tí Bu ye ji wò, tacó yè?

¹⁰ Wò ùnje lá, máa,

ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù?

Ndâ có tí nó náa ye kú 'dè ji yo nó me ndâ 'dóo có mì ye gbí muu ye lá.

A Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó ká kú 'dè có.

A yí tí Bu ye tí nó náa ze ta yí nje bá gbaànjé nó

ká kú bàkà ndâ nèté mì wó.

¹¹ Yo ùnje gítí có tí nó náa ye 'dè ji yo máa,

'bè gbí òkò tí ze ta Bu ye wálá nô.

Káa ndâ có mì ye má kú cà gbí tù yo cá-cà,

yo 'ví ùnje ta vòò rè mì ndâ serè tí nó náa ye kú bàkà nô.

¹² 'Duù mbe tee njembí wó mítí ye ta o 'dáá gí gí,

bà bàkà ndâ kpo-kpò serè go ndâ ñinó náa ye kú bàkà nó gí,

yí delè bà bàkà a ndâ kpo-kpò i mbe ndii ndâ ñinó náa ye kú bàkà nó gí,

tacó ye kú ya gí mì Bu ye;

¹³ tacó éno, yo má yù 'bí ña i ta re ye 'do mì Bu ye,

ye bà je i tí nò ji yo gí.

Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù ta Bu ye 'do gbí có mì ye tí 'Viì mì wó.

¹⁴ Yo má yù i ta rè ye,

ye bà je i tí nò ji yo gí.

¹⁵ Yo má zè ye ñikì maa,

yo bà kpolo tí ndâ có mì ye gí.

¹⁶ Ye bà 'deke tí ye ji Bu ye,

wàa yí 'ví tuu 'bí 'duù ji yo tí mbe kpo-gbí-tà-tù yo,

náa yí bà dù ta yo dúú bà ya tí gí.

17 'Duù tí nò náa Bu ye bà tuu yí ji yo tí mbe konì yo nò a Bèrì-mì-Mbírì, tí mbe 'dè yúcó.

Ndâ 'duù muu to tí nó bà ùnje gítí wó wálá,
tacó ndú jé gí bà ò yí nì wálá,
ndú delè je gí bà ò yí ta ɾo ndú wálá.

Káa yo bà ò yí nì gí,
tacó yí kèjì gí bà dù ta yo gbí njembí yo.

18 Ye bà si yo 'ví jì'vì nò wálá.

Ye bà dele ndi ye gí gí mì yo gí.

19 Sè ká njí'dí,
bìndi ndâ 'duù bà gii ò ye wálá.

Káa yo bà ò ye gí,
tacó ku me ndòngbú i ji ye lá.

À má éno, ku delè bà dù me ndòngbú i ji yo lá.

20 Yo ta ɾi tí nò bà ò nì gí máa,
ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.

Káa ndoo ta ndoo delè a ndâ gbèe 'duù.

21 'Duù mbe 'di ndâ có mì ye,
bìndi yí gii kpolo tí ndú gí,
a mbe zè ye nìkì maa.

Káa 'duù mbe zè ye nìkì maa,
Bu ye bà zè yí nìkì maa.

Ye delè bà zè yí nìkì maa.

Ye delè bà 'dè gbí tí ye ji yí.»

22 Mâ gii zeke'o, 'bí mbe tala có mì Jézù ta ɾè wó a Júdá, me Júdá ònó tí Júdá Ìsikàriyótè nò lá, gii 'vee Jézù máa, «Wò bà túbà tí lo ji ze ta bà muu ze nó, si sè ndâ 'bí 'duù mí to, ta ɲa kpokèjì ngàyi, Mbe tí ze?»

23 Káa Jézù gii 'vìsì có ji Júdá tí nò máa,
«'Duù má zè ye nìkì maa,
yí bà kpolo tí ndâ có mì ye gí.

Káa 'duù má kpolo tí ndâ có mì ye gí,
Bu ye bà zè yí nìkì maa.

Ze ta Bu ye bà gí gí bà sì 'bá ngbé mí mì ze ta ndú.

24 Ndâ mbe zè ye nìkì lá, kpolo tí ndâ có mì ye lá.

Káa ndâ có tí nò náa ye kú 'dè nò me ndâ có mì ye lá.

Ndú a ndâ có mì Bu ye, tí mbe tuu ye.

25 Ye kú 'dè ndâ có tí nò ji yo kpónó si ndoo a kuu ta ndoo nô.

26 Káa a Bèrì tí nó náa Bu ye ba gii tuu yí ji yo,
tí mbe kpo-gbì-tà-tù yo ta ɾè ye nó
ká bà gí gí bà nìbà ndâ i 'dáá gí ji yo.

A yí delè ká bà gí gí bà 'va mbí yo gítí ndâ có ònó náa ye 'dè ji yo 'dáá gí nô.

27 Yo dù ta 'dè njembí yo.

Ye bà je ɲa 'dè njembí tí nó mì ye nó ji yo.

Ye kú je ji yo me go bà je i ji yo mì ndâ 'duù lá.

À má éno, yo 'ví si njembí yo 'ví mù lá.

28 Yo 'di 'do gbí nje ye ta tù yo éno máa,
ye kú gii ya gí,
wàa ye 'ví gii dele ndi ye nò gí.

À má éno, yo kùtàá má a ndâ 'duù mbe zè ye nìkì maa,
líkí'o bà 'di éno máa, ye kù ya gí mì Bu ye nò, bà bàkà yo ngé.
Tacó Bu ye a gbolò 'duù ndii ye gí.
²⁹ Ye kù ci nó a yo kùro bà bàkà tí mì i tí nò.
Tacó wàa à má gù bàkà tí,
yo 'ví ù ta nje gítí .
³⁰ O mì ye tacó bà dù kù 'dè có kpòò jì yo wálá,
tacó Gba-to-tí-nó kèjì.
À kpétí ká éno, wotí mì wó gítí ye wálá.
³¹ Káa ye kù bàkà go có tí nó náa Bu ye 'dè jì ye nò.
Tacó wàa ndâ 'duù 'ví nò tí ni éno máa,
ye zè Bu ye nìkì maa.
Tacó ye delè kù bàkà ndírí ká go có tí nó náa yí 'dè jì ye nò.
«Nògí, yo a gí yaà wàa ndoo 'ví nje nó 'do bà-i-nó gí!

15

Jézù a cèe bè nèbítì

¹ «Ye a cèe bè nèbítì,
káa Bu ye a cèe mbe rò njí nèbítì.
² Yí kù saaka ndâ nè'bì ye ñinó mbe rì lá nó 'dáá gí gí 'dè,
bìndi yí gù waaka gàna tí ndâ bè'i á 'do tí ndâ ñinó mbe rì gí nó gí,
si ndú ngbárángà'i,
tacó wàa ndú 'ví rì tókà'i.
³ Yo kpónó a ndâ ngbárángà 'duù;
ndâ có mì ye náa ye 'dè jì yo nó
bàkà yo tí ndâ ngbárángà 'duù sàà gí.
⁴ Yo zèè ye tí kpoò,
wàa ye delè 'ví zèè ta yo tí kpoò.
Yo nò ni gí máa,
nè'bì mù ñinó mbe yaka 'do tí kpo rẹngbó mù gí nó
jé rì mí to kà ta kpéétí wó lá,
sè káa ñinó yí má ká kuu tí kpo rẹngbó mù.
Yo delè ká éno,
yo má ta kpéétí yo,
gbí có mì yo bà dù wálá,
sè káa ñinó yo má zèè ye tí kpoò.
⁵ Ye a 'dóó kpo rẹngbó bè nèbítì,
káa yo a ndâ nè'bì bè nèbítì tí nò.
À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má zèè ye tí kpoò,
wàa ye 'ví zèè yí tí kpoò,
a 'duù tí nó ká bà bàkà tó i tókà'i,
tacó yo má mò tí yo 'do tí ye gí,
yo gí bà bàkà i gbaànjé wálá.
⁶ 'Duù ñinó mbe zèè ye tí kpoò lá nó,
go nè'bì mù ñinó náa à da 'do tí kpo rẹngbó mù gí 'dè gí nò.
Ndâ ña ndâ nè'bì mù tí nó
náa à kù saaka ndú 'do tí kpo rẹngbó mù gí nó má aanga gí,
à kù kili ndú, bìndi à gù doo ndú ta wu.
⁷ Yo má zèè ye tí kpoò,
wàa ndâ có mì ye 'ví dù gbí njembí yo,

yo má yù i ñinó ta go tí yo nó 'do mì Mbírì,
Mbírì bà je jì yo gî.

8 Ndâ 'duù kù ùlù rẹ Bu ye ta o tí nó náa yo má kù bàkà tó i,
tacó bà túbà tí yo máa,
yo a ndâ mbe tala có mì ye nô.

9 Ye kù zè yo ñikì ká go bà zè ye ñikì mì Bu ye.

À má éno, yo 'ví ne 'do tí ye lá.

10 Yo má 'dì ndâ có mì ye gî,
ye bà zè yo ñikì maa,
á go ñinó náa ye kù 'dì có mì Bu ye,
káa yí kù zè ye ñikì maa nô.

11 Ye 'dè ndâ có tí nó jì yo,
tacó wàa ña líkí'o tí nó á tí ye nó 'ví dù tí yo,
delè tacó wàa ña líkí'o tí nó 'ví dù tí yo ta ña wálá.

12 Có mì ye jì yo éno máa,
yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa,
á go ñinó náa ye kù zè ta yo ñikì maa nô.

13 'Duù má ùnje gítí bà cì á muu ndâ kómbe wó,
gbí éno máa,
yí zè ndâ kómbe wó tí nó ñikì ta ña wálá.

14 Yo má bàkà go ndâ có mì ye nó gî,
yo bà dù tí ndâ kómbe ye.

15 Ye káká'i bà ñi bòò mítí yo wálá,
tacó 'duù 'dè ndâ có kóó mì wó jì bòò mì wó lá.

Rẹ yo a ndâ kómbe ye,
tacó ye 'dè gbí ndâ có ñinó náa ye 'dì 'do mì Bu ye nó 'dáá gî jì yo gî.

16 À me yo táánò ká gí gí mì ye ta muu yo lá.

A ye táánò ká ruka yo máa,
yo dù tí ndâ kómbe ye,
bìndi ye gii bàkà yo tí ndâ 'duù mbe bàkà ndâ i ñinó ta i ká gbí ndú,
tí ña ndâ i ñinó mbe dù tí ká nó,
tacó wàa, Bu ye 'ví je ta ndâ i ñinó náa yo yù 'do tí wó ta rẹ ye nó 'dáá gî jì yo.

17 Ye 'dè ndâ có tí nó jì yo tacó wàa,
yo 'ví zè ta tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa.

Ndâ 'duù bà sogo ndâ mbe tala có mì Jézù

18 «Ndâ 'duù má kù sogo yo,
yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, a ngú i nó lá.

Ndú táánò sogo ye kùro bà sogo yo mì ndú gî.

19 Yo kùtàá má a ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó,
ndú kùtàá bà zè yo ñikì maa,
tacó yo a ndâ 'dóó ndâ ñinó mì ndú.

Káa yo me ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó lá,
tacó ye ruka yo tí ndâ 'duù mì ye gî.

Tacó éno, ndâ 'duù kù sogo yo.

20 Nògí, yo je mbí yo mítí ndâ có tí nó táánò náa ye 'dè jì yo éno máa,
bòò me gbolò ndii mbe tí wó lá nô.

Ndú táánò má mèèkè'i tí ye gî,
ndú delè bà mèèkè'i tí yo gî.

Ndú táánò má 'dì có mì ye gî,

- ndú delè bà 'di có mì yo gî.
 21 Káa ndú bà mèèkè'i tí yo á muu ye,
 tacó ndú ñò mbe tuu ye ni lá.
 22 Ye táánò má gî lá,
 ye táánò delè má 'dè có ji ndú lá,
 Mbíri bà tù 'bì wó gí tà ɾo ndú máa,
 ndú a mbe bàkà vò i nò, wálá.
 Káa kpokèjì bà kii'bà mì ndú kpónó nè gî,
 tacó ye gî gî,
 tacó ye delè 'dè có ji ndú gî.
 23 'Duù má kú sogo ye,
 yí kú sogo nò a Bu ye.
 24 Ye táánò má bàkà ña ndâ kpo-kpò seɾè tí nó
 náa 'bí 'duù jé bàkà sàà kùɾo lá nó
 mí gbí òkò tí ndú lá,
 Mbíri bà 'dè có gítí ndú wálá.
 Káa ndú ñò ndâ i tí nó táánò náa ye bàkà nó gî,
 káa ndú kpòò kú sogo ye,
 ndú delè kú sogo Bu ye.
 25 Si ndú 'ví bàkà éno,
 tacó wàa có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì ndâ muu-cè máa,
 <Ndú táánò sogo ye ta nderè tí wálá,> nó
 'ví dù tí tí yúco.
 26 Ta o tí nó náa mbe kpo-gbì-tà-tù yo tí nó
 náa ye bà tuu yí 'do mì Bu ye,
 tí Bèri mbe kú co tí kpokèjì mì yúco,
 náa ɾengbó wó 'do tí Bu ye nó, bà gí nó,
 yí bà dù tí mbe ma có tí ye.
 27 Yo delè bà dù tí ndâ mbe ma có tí ye,
 tacó yo dù ta ye 'do tí bà 'bità nèté mì ye yee tí kpónó.

16

- 1 «Ye 'dè ndâ có tí nó 'dáá gî ji yo tacó wàa, njembí yo wúnò 'ví mù tí gítí ndâ i yé
 ɾo tí nó
 náa ndâ 'duù kèjì gí bà bàkà mítí yo nó lá.
 2 Ndâ 'duù bà gii mòkò yo 'do gbí òkò tí ndâ 'duù
 ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri gî.
 Káa yo 'ví te mí gbí muu yo me káa ñinò cuki lá.
 Yo te mí gbí muu yo delè éno máa,
 'bí o wúnò ká kèjì náa ndâ mbe kú ziki yo ta o tí nó bà koɾo có éno máa,
 ndâ yì kú bàkà a nèté mì ndâ yì kùɾo Mbíri.
 3 Ndú bà bàkà ña i tí nó,
 tacó ndú jé ñò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze ta Bu ye ni lá.
 4 À má éno, ye kpónó kú kpo nó a gbì-tà-tù yo,
 tacó wàa, o bà mèèkè'i tí yo nó má gí wúnò,
 mbí yo 'ví 'va tí éno máa,
 ye táánò ci yo gítí sàà kùɾo gî.

O bà gí Bèri-mì-Mbíri wúnò

- «Ye táánò 'dè ndâ có tí nó ji yo sàà lá,
 tacó ndoo kú dù ta ndoo bà gbèe to.

⁵ Káa ye kpónó kù gii ya gí mì 'duù tí nó táánò mbe tuu ye nò.
Ta ndá ña ñìnò 'dáá gí,
'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo mbe 'vee ye kpónó éno máa,
<Wò kù ya gí kòtí 'di wè?> nò wálá.

⁶ Káa njembí yo kpónó wálá ta sé có tí nò náa ye 'dè ji yo nò.

⁷ Káa ye bà nguù yúco 'do tí yo wálá:
ye kù ya nó tí nò kpolo ma a i tacó tí yo,
tacó ye má ya lá,
mbe kpo-gbì-tà-tù yo tí nò bà gí wálá.

Káa ye má ya gí,
ye bà tuu yí gí tí ji yo.

⁸ Yí má gí gí,
a yí ká bà 'dè có ñìnó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
gítí ndá vò i,
ta 'duù ñìnó mbe ya jáá nó,
ta bà waa có mì Mbíri.

⁹ Yí kèjì gí bà 'dè có ñìnó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù gítí vò i,
máa, bà biya bà ùnje gítí ye mì ndú a vò i.

¹⁰ Yí kèjì gí bà 'dè có ñìnó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
gítí 'duù ñìnó mbe ya jáá nó delè
a i mítí bà ya ye gí mì Bu ye,
bìndi yo bà ñò ndi ye wálá.

¹¹ Yí kèjì gí bà 'dè có ñìnó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
gítí bà waa có mì Mbíri,
tacó Mbíri waa có mítí Gba-to-tí-nó.

¹² Ndá có gbí muu ye tacó bà 'dè ji yo tanga tí lá,
káa wotí tí yo bà dù gítí bà 'di gbí ndú kpónó wálá.

¹³ À má éno, Bèri-mì-Mbíri,
tí mbe kù có tí kpokèjì mì yúco má gí gí,
a yí ká bà tè kùro yo co tí kpokèjì mì yúco.

Tacó yí bà gí gí bà 'dè me 'dóo có mì wó gbí muu wó lá.

Yí bà gí gí bà 'dè ji yo káa ndá có ñìnó náa yí 'di nò.

Yí bà gí gí bà ma có ndá i ñìnó kèjì nò.

¹⁴ Yí kèjì gí bà wu gbí ye ji yo,
tacó yí bà gí gí bà 'dè ji yo 'dáá káa ndá có ñìnó
náa yí 'di 'do mì ye nò.

¹⁵ Ndá có gbí muu Bu ye 'dáá gí káa ndá có tí nò gbí muu ye nò.

Ñìnò a gbí nderè có tí nò náa ye 'dè tí ta có ji yo éno máa,
yí bà gí gí bà 'dè ji yo 'dáá káa ndá có mì ye nó ká nò.

¹⁶ Tacó yo gàa éno kèjì gí bà ñò ye wálá,
yo má gii dù á bìndi bà ya ye 'do tí yo nò ndi-ndi-ndi éno,
yo bà gii ñò ndi ye káká'i.»

¹⁷ Ndá 'bí mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di có tí nò náa yí 'dè ji ndú nò, ndú gii 'bità
bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Gbí ña có mì wó náa yí 'dè éno máa, ndoo gàa éno
kèjì gí bà ñò yì wálá, má njí'dí kózò gí, ndoo bà gii ñò ndi yì nò, máa yè? Gbí có tí
nò mì wó, máa, yì kù ya gí mì Bu yì nò, máa yè? ¹⁸ O tí nò mì wó <gàa> nò a o yè?
Ndoò 'di gbí o tí nò mì wó <gàa> nò lá.»

¹⁹ Káa Jézù gii ñò ni gí máa, à tí ndú a go bà 'vee yì, tacó éno, yí gii cu kùro bà 'vee
yí mì ndú ta bà 'vee ndú máa, «Yo kù 'vee 'vé gbí òkò tí yo nò a i gítí gbí có tí nó náa

ye 'dè éno máa, <Yo gàà éno bà giì nò ye wálá, yo mà giì dù ndi-ndi-ndi éno gî, yo bà giì nò ndi ye káká'i nó?>

²⁰ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,
yo bà giì wa ku ta ngo-ro yo,
káa ndâ 'bí 'duù ta líkí'o tí ndú.

Nje yo bà giì zuu ,
káa bà zuu nje yo nò bá 'visì tí tí líkí'o.

²¹ Niì kù tu nje wó ta o bà mi 'viì,
tacó yí gbí sé'i,
káa 'viì mà giì tè gî,
bà mbí niì tí nò giì ò tí sé gó-káyì gî ta líkí'o máa,
yì jò 'duù mí muu to gî.

²² Nògí, yo kpónó kù zuu nje yo á go bà zuu nje mbe gó-káyì.

Káa tàkòcò yo bà giì peteke gî,
tacó ndoo bà 'de tí ndoo ta ndoo káká'i gî.
'Bí 'duù mbe volo gbí líkí'o tí nò náa ye bà je ji yo nò, bà dù wálá.

²³ O tí nò má gî gî,
yo bà 'vee ye gítí 'bí i gbaànjé wálá.

Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,
Bu ye ta o tí nò bà je ña i ñinó
náa yo bà yù 'do tí wó ta rẹ ye nó ji yo gî.

²⁴ Yo yee tí kpónó jé yù i 'do mì Bu ye ta rẹ ye lá.

Má éno, yo 'bità bà yù i ta rẹ ye á 'do tí kpónó,
wàa yí bà je ji yo gî.

Tacó wàa yo 'ví dù ta líkí'o tí yo ta 'bí i mbe gboo 'do mì yo wálá.

²⁵ Ye yee tí kpónó kù 'dè có tí nò ji yo ká ta ndâ kpùrù có.
Káa o tí nò náa ye káká'i bà 'dè ndâ kpùrù có ji yo wálá nò, ká kẹjì.
Ye ta o tí nò bà 'dè có gítí Bu ye ngbárángà'i éno ji yo.

²⁶ Ta o tí nò, yo bà giì yù ndâ i 'do mì Bu ye ta rẹ ye.
À káká'i me ye ká bà 'deke tí ye ji Bu ye tacó tí yo lá,

²⁷ tacó Bu ye zè yo ñikì ta rẹ ye ma.

Bu ye zè yo ñikì maa nò,
tacó yo zè ye ñikì maa.

Yo delè giì ùnje gî máa,
ye táánò gî 'do mì wó tí Bu ye.

²⁸ Ye táánò gî gí muu to tí nó 'do mì Bu ye.

Káa ye kpónó kù dele ndi ye ya gí mì Bu ye.»

²⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí máa, «Ìyo le! Wò kpónó kù 'dè gbí có ji ze ngbárángà'i. Wò kù 'dè me kpùrù có lá. ³⁰ Ze kpónó nò ni ngbárángà'i gî, máa, wò nò ndâ i 'dáá gî ni gî. À má éno, gbí nderè bà 'vee wò mì 'bí 'duù gbí òkò tí ze máa, wò gî 'do kòtí 'di wè nò wálá. Tacó ze kpónó ùnje ta njembí ze gî, máa, wò gî 'do mì Mbíri.»

³¹ Káa Jézù giì 'vee ndú máa,
«Yo ùnje ta njembí yo gítí ye gî?

³² Yo 'di có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nô:

O bà nje gbí yo vóro-voro gî ká kẹjì.

O bà 'vaaka yo 'do tí ye gbaànjé-gbaànjé
ya gítí ndâ 'dóo bàndò mì yo si ye ta kpéetí ye, gî sàà gî.

Káa à kpéetí ká éno,
ye bà dù me ta kpéetí ye lá.

Ze bà dù ta Bu ye.

³³ Ye 'dè ndâ có tí nò ji yo
tacó wàa, yo 'ví dù nìkì maa ta rẹ ye.
Ndâ vò i bà 'de yo muu to tí nó me gbolò,
káa yo 'ví zèè njembí yo,
tacó ye kpò muu ndâ vò i muu to tí nó gî.»

17

Jézù 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù mà gii cee ta bà 'dè ndâ có tí nò ji ndâ mbe tala có mì wó gî, yí gii zeke'o gí gbírì, bìndi yí gii 'deke tí wó ji Mbírì, máa,

«O tí nò gí gî, Bu ye.

À má éno, túbà tí 'Viì mì lo tí mbe wotí ji ndâ 'duù,
tacó wàa, 'Viì mì lo 'ví tù ta bà tí lo tí mbe wotí ji ndâ 'duù.

² Wò kaa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî mí 'bì wó gî.

À má éno, si yí 'ví je 'válá ñinó mbe cee lá nó
ji ndâ 'duù tí nò náa wò kaa ndú mí 'bì wó nò.

³ Káa rẹ i mbe je 'válá tí nò mbe cee lá nó
a bà ñò wò ni tí gbèe Mbírì dú,
gii je bà ñò Jézù tí Bìndi lo tí Mbírì náa wò tuu yí nó ni .

⁴ Ye túbà wotí mì lo ji ndâ 'duù muu to tí nó
ta bà bàkà nèté tí nó náa wò táánò je ji ye nó, cee gî.

⁵ Nògí, te duù Mítí ye kpónó, Bu ye.

Te duù mítí ye ta bà si ye 'ví ki tí ye dèngècè rẹgbà tí lo
á go ñinó táánò mì ndà á kùro o bà suu to tí nó nò.

⁶ Ye túbà tí lo á ji ndâ 'duù tí nó náa wò ruka ndú ji ye
á 'do gbí òkò tí ndâ 'duù á muu to tí nó nó gî.

Ndú táánò a ndâ 'duù mì lo,
bìndi wò gii kaa ndú ji ye,
káa ndú gii 'di có mì lo gî.

⁷ Ndú kpónó ñò ni gî máa,
ndâ có tí nó 'dáá náa wò 'dè ji ye nó a ndâ có mì lo.

⁸ Tacó ye 'dè ndi ndâ có tí nó náa
wò táánò 'dè ji ye nó ji ndú gî.

Ndú delè gii ùnje gî, máa,
à dú nò a ndâ có mbe co 'do gbí nje lo.

Ndú delè gii ùnje gî, máa,
ye táánò gii dú 'do ká mì lo.

Ndú delè káká'i gii ùnje gî, máa,
à dú káa wò táánò ká tuu ye.

⁹ Ye kpónó kù 'deke tí ye ji wò nó a i tacó tí ndú.

Ye kù 'deke tí ye ji wò me tacó tí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî lá.

Ye kù 'deke tí ye ji wò a i tacó tí ndâ 'duù tí nó
náa wò táánò kaa ndú ji ye nò.

Tacó ndú a ndâ 'duù mì lo.

¹⁰ Ndâ 'duù mì ye 'dáá gî a ndâ 'duù mì lo.

Ndâ 'duù mì lo 'dáá gî delè a ndâ 'duù mì ye.

Ye kù túbà tí ye ji ndú a i ta rẹ lo.

¹¹ Tacó a ndú ká bà dù á muu to tí nó.
Ye kpónó kèjì gí mì lo.

Ye kpòò me 'duù ta ɾè muu to tí nó lá.

À má éno, kpolo tí ndâ 'duù mì lo

náa wò ɾuka ndú ji ye nó, ta ɾè mì lo,
tacó wàa, có mì ndú gbí òkò tí ndú 'ví dù ká gbaànjé,
á go có mì ndà gbí òkò tí ndà, tó Bu ye.

12 Ye táánò kpolo tí ndú si ze ta ndú bà gbèe to nó a i ta ɾè lo,
tí 'dóó ɾè lo tí nó náa wò táánò gbì mí muu ye nò.

Ye táánò kpolo tí ndú 'dáá gí tí kpoò.

'Duù tí nó gbaànjé gbí òkò tí ndú mbe gɾi'o 'do tí kèjì mì lo nó
gɾi'o 'do ká gbí 'dóó wò muu mì wò,
á go có tí nó gbí wáràgà mì lo tí Mbɾì nò.

13 Ye kpónó kèjì gí mì lo,

à má éno, ye kù 'dè ndâ có tí nò ji ndâ 'duù tí nó
náa wò táánò ɾuka ndú ji ye muu to tí nó nó,
tacó wàa ɲa líkí'o tí nó tí ye nó 'ví dù tí ndú delè.

14 Ye 'dòkò có mì lo táánò náa wò 'dè ji ye nó ji ndú gí.

Tacó éno, ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù sogo ndú,
tacó ze ta ndú me ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.

15 Ye kù 'deke tí ye ji wò me éno máa,
wò 'ví kaa ndú 'do muu to tí nó gí nò lá.

Gbí nderè bà 'deke tí ye ji wò éno máa,
wò 'ví kpolo tí ndú 'do tí Vò-'duù-tí-nò
tí mbe kù eendi ndâ 'duù gítí wò i nò.

16 Tacó ze kpónó ta ndú káká'i me ndâ 'duù
mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.

17 Kaa ndú mò gítí kpokèjì mì yúco,
tacó có mì lo a yúco.

18 Ye kù tuu ndú ta ndi muu to,
á go bà tuu ye mì lo á gí muu to tí nò.

19 Ye kaa tí ye ji wò á tacó tí ndú,
tacó wàa ndú delè 'ví kaa ta tí ndú ji wò
ta bà co tí kpokèjì mì yúco.

20 Káa ye kù 'deke tí ye me ká tacó tí ndú cuki lá.

Ye kù 'deke tí ye delè tacó tí ndâ 'duù ɲinó
bà gii kaa tí ndú ji ye 'do gbí có mì ndú nò.

21 Ye kù 'deke tí ye, máa,
có mì ndú 'ví dù ka gbaànjé
á go có mì ndà, Bu ye;

có gbí njembí lo ká go có gbí njembí ye,
bìndi có gbí njembí ye ká go có gbí njembí lo.

Si có mì ndú 'ví dù ká gbaànjé,
tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'ví ɲò tí ni éno máa,
a wò táánò ká tuu ye.

22 Ye le bèrè tí nó náa wò le ji ye nó ji ndú gí,
Ye le ji ndú tacó wàa,
njembí ndú 'ví dù ká gbaànjé.

23 Ye le ji ndú tacó wàa,
njembí ndoo 'ví dù ká gbaànjé ta ndú.

Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ɲò tí ni éno máa,
a wò táánò ká tuu ye;

ndâ 'duù delè 'ví nò tí ni éno máa,
wò zè ndú nìkì ká go bà zè ye nìkì mì lo.
24 Cò gbí njembí ye éno máa,
wò 'ví je bàndò jì ndâ 'duù tí nó náa wò ɾuka ndú jì ye nó
á mí ɾègbà tí ye,
tacó wàa, ndú 'ví nò ta bà te duù tí ye mì lo,
tacó wò 'bìtá bà zè ye nìkì maa si ndà suu to tí nó kálásê, Bu ye.
25 Wò a 'duù jáá, Bu ye!
Sè ndâ 'duù muu to tí nó nò wò ni lá,
káa ye nò wò ni gî.
Ndâ 'duù tí nó náa wò kaa ndú jì ye nó delè nò ni gî máa,
a wò táánò ká tuu ye.
26 Ye tùbà tí lo ngbárángà'i éno jì ndú gî, Bu ye!
Ye delè kpónó kpòò kù tùbà tí lo ngbárángà'i éno jì ndú,
tacó wàa, ndú 'ví zè tí ndú gbí òkò tí ndú nìkì maa,
á go bà zè ye mì lo nìkì maa;
delè tacó wàa có tí ye 'ví dù gbí njembí ndú.»

18

Bà zè Jézù

1 Jézù mà gii 'deke tí wó jì Mbíɾì cee gî, yí gii kaa sè ndâ mbe tala có mì wó ya tí gí gbí 'bí wúngbó jìlì mbâ náa à ɾò mí tito 'bí pù njáá náa à kù nì tí a Njáá Kidòronì, á bìnḍi bà njè nó mì Júdá. 2 Káa Júdá tí mbe ba ngbù Jézù nò bàndò tí nò sàà gî, tacó a bàndò náa ndú ya gítí ta ndâ Jézù 'vìlì-'vìlì. 3 Tacó éno, yí gii ja ndâ àsikèrì, ta ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíɾì tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà kaa ndú jì yí, máa, yí ya ta ndú gí bà zè Jézù nó, ta ndâ zí'i, ta wu nje kùpò 'bì ndú, ká ndírí gítí bàndò tí nò. 4 Jézù mà gii nò ndú kèjì, yí gí co 'do mì ndâ mbe tala có mì wó ya gí kùro ndú, tacó yí nò ɾa i tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà ta yí nó ni gî. Ndú mà gii yee tí Jézù gí, Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kù pà a bà tí 'dì?»

5 Káa ndú gii 'visì có jì yí máa, «Ze kù pà a bà tí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò.»

Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, si Júdá tí mbe ba ngbù wó kù ɾò tíyò gbí òkò tí ndú, máa, «Ye a yí.» 6 Káa ta o tí nó náa Jézù 'visì ta có jì ndâ 'duù tí nó máa, «Ye a yí» nó, ndú gii yèè ndi ndú 'do tí Jézù gí ndii, bìnḍi ndú gii 'vaka tí to. 7 Káa Jézù gii 'vee ndú káká'i máa, «Yo kù pà a bà tí 'dì?»

Ndú káká'i gii 'visì có jì Jézù máa, «Ze kù pà a bà tí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò.»

8 Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kùtáà 'dè jì yo gî, máa, ye a yí. Yo má kù pà a ye, yo zè ye, wàa yo 'ví si sè ndâ 'bí 'duù tí nó 'ví ya .» 9 Jézù 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe gí tacó bà zè yí nò, máa, ndú si ndâ mbe tala có mì yí 'ví ya , tacó wàa có tí nó náa yí 'dè sàà jì Mbíɾì éno máa, «Ye bà si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa wò kaa jì ye nó 'ví gɾì lá, Bu ye,» nó 'ví dù tí tí yúco.

10 Piyétòrò mà gii nò ndâ 'duù tí nó kù nò ta Jézù nìkì lá, yí bà-i-nò gii ja sizo mì wó 'do gbí foko, bìnḍi yí gii da ta tù 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú ta ɾè wó a Màlíkù, tí bòò mì Kùro ndâ bu-Mbíɾì, waa gî. 11 Káa Jézù gii do mítí Piyétòrò máa, «Dele ndi sizo mì lo nò gí gbí foko! Wò koɾo có éno máa, ye 'ví kònò sé'i go có mì Bu ye lá?»

Bà ya ta Jézù gí kùro Ánà

12 Ndâ 'duù tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà tuu ndú ta ndâ Júdá gí tàkò Jézù nó gii zè yí. Ndú mà gii ɛɾe yí gî, 13 ndú gii ja yí kpédélé'i ya tí a i gí kùro Ánà tí ká Kùro ndâ bu-Mbíɾì náa ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò mò yí 'do gbí nètè gî, 14 bìnḍi

yí tí ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò gii te gê Ánà, tí Kàyífà tí nó tí mbe kpo-gbí-tà-tù ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà éno máa, «À nìkì a bà cì 'duù gbaànjé á tacó tí mbè ndâ 'duù» nó, mí bìndi Ánà.

Kpédélé bà o Piyétòrò 'do tí Jézù

¹⁵ Ndâ Sìmonè Piyétòrò, ta 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù, gii ru ndi Jézù yee 'bá mì Ánà. Ndú mâ gii yee kà, ka Piyétòrò nò gii rì ká ngé jí gbí ndùgù, tacó ndú nò tí ndú ta Ánà ni ngbáràngà'i sàà kùro gí. ¹⁶ Bìndi yí gii 'dè có jí nì tí nó mbe kù kpolo tí njekèjì ndùgù nó, máa, yí si Piyétòrò 'ví rì jí gbí ndùgù, tacó Piyétòrò gboo ñìndi wó ká mí sè. ¹⁷ Ta o tí nó si Piyétòrò kù gii rì jí gbí ndùgù nó, nì tí nó gii 'vee yí máa, «Wò me 'bí mbe tala có mì 'dakò tí nó lá?»

Káa Piyétòrò gii 'visì có jí nì tí nó máa, «Jéé lá! Ye me mbe tala có mì wó lá.»

¹⁸ Ta o tí nó, ndâ mbe bàkà nèté 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri kù u wu á njewu gbí ndùgù. Tacó éno, Piyétòrò mâ gii rì jí gbí ndùgù gí, yí gii ya kù rò tíyò á règbà wu á mì ndú ta ndú, tacó o tí nó a o cò'o.

Ánà 'vee gbí nje Jézù

¹⁹ Ndâ mbe zèè Jézù mâ gii yee ta yí kùro Ánà, Ánà gii 'vee gbí nje Jézù gítí ndâ mbe tala có mì wó, ta ndâ bà nìbà i mì wó. ²⁰ Káa Jézù gii 'visì có jí yí máa, «Ye táánò ta o 'dáá gí kù 'dè có ngbáràngà'i mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Ye delè táánò kù nìbà i jí ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, delè ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà jí bà ùlù Mbíri. À sósò'ò nò a ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà 'dáá gí. Ye jé 'dè có mí tà bèngii lá. ²¹ À má éno, 'vee gbí nje ye lá. 'Vee ndâ 'duù ñìnó táánò mbe 'di ndâ có mì ye gí nó, wàa ndú 'ví 'vanda ndi ndâ có tí nó jí wò.»

²² 'Bí kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri nó mâ gii 'di có tí nó náa Jézù 'visì jí Ánà nò, yí gii ja 'bì wó mí gbí tù Jézù ta kpo tàkòcò. Bìndi yí gii 'vee Jézù máa, «Ñìnò a cè ña bà 'visì có mì lo jí Kùro ndâ bu-Mbíri ká nó?»

²³ Káa Jézù gii 'visì có jí kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe gbí gbí tù wó nó máa, «Có tí nó náa ye 'dè nó má lè gí, 'dè có jí ndâ 'duù máa, ye 'dè a 'vére. Káa ye má 'dè a yúcó, gbí nderè bà gbí ye mì lo a yè?»

²⁴ Ánà mâ gii cee ta bà 'vee gbí nje Jézù gí, yí gii tuu yí gbí wú ya tí jí Kàyífà.

Bà só, ta bà ta'ò bà o Piyétòrò 'do tí Jézù

²⁵ Káa si ndâ àsikèrì kù gii ya ta Jézù 'do kùro Ánà jí kùro Kàyífà, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù u wu ta ndâ Piyétòrò nó gii 'vee yí máa, «Wò me 'bí mbe tala có mì 'duù tí nó gbaànjé lá?»

Káa Piyétòrò gii tò kponje gí, máa, «Ye me mbe tala có mì wó lá.»

²⁶ Bìndi ñìnò, 'bí bòò mì kùro mì ndâ bu-Mbíri, tí nambe 'dakò tí nó náa Piyétòrò da tù wò waa ta sizo nó, gii 'vee Piyétòrò máa, «Ye kùtàá nò me yo ta yí gbí jìlì mbá lá?»

²⁷ Káa Piyétòrò gii tò kponje gbí ñìnò ká jé 'vii ta bà kò-kò mì nguù.

Jézù kùro Pilátò

²⁸ Kàyífà mâ gii 'viiki gbí có mì Jézù cee gí, yí gii je yí ta fíri dú'o jí ndâ àsikèrì, máa, ndú ya ta yí jí Pilátò, tí gbolò 'duù mì ndâ Ròmánò ta wotí bà waa có ku mítí ndâ 'duù tí wó. Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe ko tàkò Jézù ya tí jí 'bá mì Pilátò nó mâ gii yee kà, ndú gii rò ká sè. Tacó tàkii mì ndâ Pilátò tende, káa ndâ Jùdèyà ta o tí nó kù gee tí ndú bà ya jí tí ndâ bàndò sàkàmàà á kùro bà zò i-cí-ci ta o gbolò o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèlì-mì-Mbíri. ²⁹ Pilátò mâ gii nò éno, yí gii co 'do tà'i gí mì ndú sè. Bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Yo kpì ngbàngà tí 'dakò tí nó, máa, yí bàkà a yè?»

³⁰ Káa ndú gii 'visì có ji Pilátò máa, «Vò i mì wó má wálá, ze kùtàá bà gí ta yí gí kùro lo bà-i-nó wálá.»

³¹ Káa Pilátò gii 'visì có ji ndú máa, «À má éno, yo ya gí bà 'dè ngbàngà mì wó nò gbí 'dóo ña kpokèji bà 'dè có gbí tàkii mì yo.»

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'visì có ji Pilátò máa, «Ngáángbá gba mì ndâ Rómánò je wotí bà waa có ku mítí 'duù ji ze gbí tàkii mì ze lá.» ³² (Kponje tí nò bàkà tí gbí òkò tí ndâ Pilátò ta ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tacó wàa có tí nó náa Jézù 'dè éno máa, àá bà zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè mù nó, 'ví dù tí tí yúco.)

³³ Pilátò mâ gii 'di bà có mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà cee gí, yí gii bala Jézù ya tí gí tà'i mì wó. Bìndi yí gii 'vee yí máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà?»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò, máa, «Wò kù 'vee nó a 'dóo 'vé mì lo wèè, wò kù 'vee a 'vé bìndi 'bí 'duù?»

³⁵ Pilátò gii 'vee Jézù káká'i máa, «Wò ñò ye a Jùdèyà? A ndâ 'dóo nambe lo tí ndâ Jùdèyà, ta ndâ bu-Mbíri mì yo, ká kpi ngbàngà tí lo ji ye. Wò tà bàkà ta ndú a ña yè?»

³⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «Ye kùtàá máa gba mì ndâ 'duù á muu to tí nó, ndâ bòò mì ye bà gò ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà 'do tí bà zèè ye gí tí ji wò gí. Káa ye me gba mì ndâ 'duù á muu to tí nó lá.»

³⁷ Pilátò gii 'vee Jézù máa, «À má éno, wò a gbolò gba, éno gí?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «A wò ká 'dè ta nje lo éno máa, ye a gbolò gba. Káa kpèti ká éno, ye kì me kí-kí lá. Nìno táánò a nderè bà jò ye. Nìno táánò delè a nderè bà gí ye gí muu to tí nó ká nó. Ye gí gí muu to tí nó tacó bà 'dè yúco ji ndâ 'duù. Ndâ 'duù ñinò mbe ùnje gítí yúco gí nó 'dáá gí kù 'di có mì ye.»

³⁸ Pilátò gii 'vee Jézù tí i-'viya máa, «Yúco mì lo a yè?» Bìndi yí gii co ndi wó káká'i 'do tà'i gí sè mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ye ñò nderè bà waa có mì ye mítí 'dakò tí nó lá. ³⁹ Káa ña i mì yo mbe tè mítí yo gí a ñinò máa, ye ta o gbolò o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyèli-mì-Mbíri cóo-cóo kù njaanga 'bí 'duù ñinò mbe ñikí tí yo nó 'do gbí zàà ji yo. À má éno, có mì yo kpónó máa, ye njaanga gbolò gba mì yo tí ndâ Jùdèyà ji yo?»

⁴⁰ Ndâ Jùdèyà mâ gii 'di có tí nó náa Pilátò 'dè ji ndú nó, ndú 'dáá gí gii 'visì có ji yí ta kòcò ndú ngéé gí yaà máa, «Njaanga ji ze me 'dakò tí nó lá! À tí ze a go bà njaanga Bàrábà ji ze!» Bàrábà tí nó táánò a vò mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù.

19

¹ Pilátò mâ gii dele ndi wó gí tà'i á bìndi ba 'dè có mì ndú ta ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gí, yí gii je Jézù ji ndâ àsikèrì mì wó, máa, ndú ya ta yí, wàa ndú 'ví gbì yí. ² Ndâ àsikèrì mâ gii yèè ta Jézù 'do kùro Pilátò gí ndii gí, ndú gii para kperè go ké'bí nò, bìndi ndú gii te zékéré-zékèrè mítí muu wó, máa, ñinò a tàgíyà-gba mì wó, bìndi ndú gii yuu bí-bi bongo mì ndâ gba mítí wó. ³ Bìndi ndú gii 'bità bà gbì yí, ta bà 'viya yí máa, «Mbiri 'ví si wò, gba mì ndâ Jùdèyà!»

⁴ Pilátò bà-i-nò gii co ndi wó gí mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà, si ndâ àsikèrì mì wó kù mèèkè'i tí Jézù, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ñò nò, ye kpónó kù ya gí bà gí ta 'duù mì yo nó ji yo, tacó ye ñò nderè bà waa có mì ye mítí wó lá.» ⁵ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà mâ gii zeke'o, ndú gii ñò ndâ àsikèrì mì Pilátò yee ta Jézù, ta bí-bi bongo gba tí wó wùrú-wuru-wùrù, ta tàgíyà-gba náa à paraka 'do tí kperè tí muu wó, yee tí ndú gí. Bìndi Pilátò gii 'dè có ji ndú máa, «'Duù mì yo nò.»

⁶ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà mâ gii ñò Jézù, ndú gii 'bità bà pìi kù máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù! Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

Káa Pilátò gii 'visì có ji ndú máa, «Yo ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù, tacó ye ñò 'dóo nderè bà gbì yí mítí njèèkpè mù ñinò ye lá.»

⁷ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'visì có ji Pilátò máa, «'Dakò tí nò kù 'dè có máa, yí a 'Viì-mì-Mbíri, káa à má gbí tàkù mì ze tí ndâ Jùdèyà, yeè gítí 'duù mbe kù 'dè ña có tí nò káa ku.»

⁸ Pilátò má gii 'di có tí nò náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà 'dè ji yí nò, gúku gii bàkà yì ndii ñinó sàa kùro nó gí. ⁹ Yí má gii dele 'do bà-i-nò ya gí tà'i mì wó, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò gí 'do kòtí 'di?» Káa Jézù gii rání Pilátò gí. ¹⁰ Káa Pilátò gii 'vee Jézù káká'i máa, «Wò wálá biya bà njaa nje lo gí tàkò ye gí? Koro muu lo máa, wotí bà njaanga miri lo 'do gbí vò i, ta wotí bà gbì wò mítí njèèkpè mù, 'dáa a i kpátù 'bì ye.»

¹¹ Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «Áá táánò má me Mbíri ká je wotí tí nò ji wò lá, wò kùtáa bà 'de wotí gítí bà zèè ye wálá. Ñinò a nderè có tí nò náa, vò i mì mbe gí ta ye ji wò me tí ta gbolò ndii vò i mì lo gí nò ká nò.»

Bà waa có ku mítí Jézù

¹² Pilátò gii bàkà cèe wotí mì wó tacó bà njaanga Jézù á bìnidi có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò. Káa ndâ Jùdèyà gii kpò tí ta bà pìi wo 'váà-'váà gí. Ndú gii 'dè có ji Pilátò máa, «Wò má dò 'bì lo tí 'dakò tí nò gí, wò káká'i me kómbe ngáángbá gba mì ndâ Rómánò lá, tacó 'duù mbe kù bàkà tí wó tí gbolò gba kù jòò a gbí gba ta ngáángbá gba mì ndâ Rómánò.»

¹³ Pilátò má gii 'di ña có tí nò náa ndâ Jùdèyà 'dè ji yí nò, yí gii njè nó ya gí bà ki tí wó pí jàlàmbà mì wó náa à te mí pí tìndàa díí gbí ngbàngà mì wó, náa ndâ 'duù kù nì mítí a Díi-bà-waa-có, káa ndâ Jùdèyà kù nì mítí gbí nje có mì ndú a «Gàbátà.» Bìnidi yí gii 'dè có ji ndâ àsikèrì máa, ndú gí ta Jézù gí kùro yì. Ndâ àsikèrì má gii bàkà go có mì wó nò gí, ¹⁴ Pilátò gii túbà tí Jézù ji ndâ Jùdèyà máa, «Gbolò gba mì yo kuu nô!»

I tí nò bàkà tí ta ri dè gítí bà gí gbúru, si ndâ 'duù kù 'viindi tí ndú tacó sè sili gítí gbolò o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyèlì-mì-Mbíri ká gbaanjé.

¹⁵ Bà túbà tí Jézù mì Pilátò ji ndâ Jùdèyà máa, yí a gbolò gba mì ndú nò, gii te mí gbí muu ndú a 'bí ña i go má. Tacó éno, ndú gii tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà ji Pilátò máa, «Cee o mì 'duù tí nò gí! Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

Pilátò bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «Có mì yo éno máa, ye gbì gbolò gba mì yo mítí njèèkpè mù, wàà?»

Káa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gii 'visì có ji Pilátò máa, «'Bí gbolò gba mì ze á bìnidi ngáángbá gba mì ndâ Rómánò wálá!»

¹⁶ Pilátò má gii 'di có tí nò, yí gii je Jézù ji ndú, máa ndú ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

¹⁷ Ndâ àsikèrì bà-i-nò gii te njèèkpè mù tí nó náa ndú kù ya gí bà gbì Jézù mítí nó ji yí. Bìnidi ndú gii có ta yí 'do gbí gbata gí sè, gítí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Kù-'bìlì-muu-ku. Káa à gbí có mì ndâ Jùdèyà kù nì mítí a «Gòligàtà.» ¹⁸ Bìnidi ndú gii gbì yí mítí njèèkpè mù. Ndú ta gbèe o tí nò gii gbì ndâ 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndâ njèèkpè mù delè. Ndú gii sè njèèkpè mù mì 'bí mbe ngbà gbaanjé mí gbí kù'bì, bìnidi 'bí gbí gálì mì Jézù.

¹⁹ Pilátò gii cu có, bìnidi à gii kpò mítí njèèkpè mù mì Jézù éno máa, «Ñinó a Jézù tí nó tí 'duù Názàrètì, tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà nó ká nô.» ²⁰ Ndâ Jùdèyà me mbè gii 'deke i tí nò náa Pilátò cu nò, tacó bàndò tí nó náa à gbì Jézù mítí njèèkpè mù mítí nó me 'dú 'do tí gbata lá, delè tacó Pilátò cu có tí nò gbí ndâ nje có ta'ò: có Jùdèyà, ta có Làtínì, gii je có Ìgírìgì. ²¹ Káa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gii 'dè có ji Pilátò máa, «Wò kùtáa bà cu me éno máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà nò, lá. Cu éno máa, 'Dakò tí nó 'dè có táánò máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà.» »

²² Káa Pilátò gii 'visì có ji ndú máa, «I ñìnó náa ye cu gî nô, ye cu gî.»

²³ Ndâ àsikèrì mà gii cee ta nètè bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù gî, ndú gii njèè gbí ndâ bòngò bìndi wó nà'ò 'vii ta muu ndú. Káa kpokèjì bà njèè gbí 'bí bòngò bìndi wó gbaànjé mbe gboo mí to, náa à gò ta banga tí kpáká'dà'i éno, gii kpò ndú gî. ²⁴ Tacó éno, ndú gii 'vii có gbí òkò tí ndú máa, à ñìkì máa ndâ yì ki a mbíli tacó bà ò 'duù ñìnó náa áá bà 'va tí tí wó nô, cotí bà yaka gbí. Có tí nò bàkà tí jé ká go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ndú njèè gbí ndâ bòngò mì ye gbí òkò tí ndú. Ndú ki-mbíli tacó ndâ bòngò mì ye» nô.

²⁵ À kù rò tíyò rẹgbà njèèkpè mù mì Jézù ta o tí nó a ndâ Màríyà tí nawu wó tí Jézù, ta ná'vindí nawu wó tí Jézù, ta 'bí Màríyà tí niù mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Kòlópà, ta 'bí niù delè ta rẹ wó káa Màríyà náa à kù nì mítí wó a Màríyà Màdèlénà tacó 'bá mì ndú gbí gbata Màdálà, ²⁶ ta 'bí mbe tala có mì Jézù náa Jézù zè yí ñìkì ngé ndii gî. Jézù mà gii ò ndâ nawu wó, ta mbe tala có mì wó náa yí zè yí ñìkì kpolo ma nó, yí gii je nje mítí nawu wó máa, «Ìjìnó a 'vii mì lo, niù.» ²⁷ Bìndi yí gii je nje mítí mbe tala có mì wó náa yí zè yí ñìkì kpolo ma nó máa, «Ìjìnó a nawu lo ká nô.» Mbe tala có mì Jézù nò gii 'bità bà kpolo tí Màríyà ká go bà kpolo tí 'doó nawu wó ngé 'do ká bà-i-nò.

²⁸ Jézù mà gii ò ni éno máa, yì cee ta nètè tí nó náa Mbírì tuu yì máa, yì gí gí bà bàkà nó gî, yí gii yù ngo máa, «À tí ye a go ngo,» go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbírì nô. ²⁹ Ta o tí nó náa Jézù yù ta ngo nò, zùù-zùù ngo nèbítì ta kàrà díí kuu bà-i-nò. Mà gii zeke'o, 'bí 'duù gii yuu 'bí kàfòlò i mbe kù njù ngo go kàfò nó mí gbí zùù-zùù ngo nèbítì tí nó, yí gii sè mí nje 'bí kùngbó i, bìndi yí gii ya tee mí nje Jézù. ³⁰ Jézù mà gii no-no zùù-zùù ngo nèbítì tí nó gbí i tí nó gî, yí gii 'dè có máa, «À cee gî.» Bìndi yí gii mò muu wó gí to, bìndi njembí wó gii ki gî.

³¹ Sè bà ta rì gítí bà 'bità o bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà ta o tí nó ká njí'dí; káa gbèe o bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà tí nó a gbolò o ndii sè ndâ 'bí ñìnó sàà nó 'dáá gî. Tacó éno, ndâ kpo 'duù mì ndú gii ya gí mì Pilátò, bìndi ndú gii 'vee yí máa, yí si à 'ví cee o mì ndâ 'duù tí nó tí ndâ njèèkpè mù nò ta bà gbì gbí ndâ sáá kò ndú ki'viki gî, tacó wàa ndâ nambe ndú 'ví jaka ku ndú 'do yaà gí to. Tacó bà si ku ndú mí yaà ta ña gbolò o tí nó á kèjì nò ñìkì lá. ³² Pilátò mà gii ùnje ji ndú gî, ndâ àsikèrì gii ya gí bà gbì ki'viki kuro a gbí kò ndâ 'dakò tí nó sósò'ò náa a gbì ndú mítí ndâ njèèkpè mù sèe tí Jézù nô. ³³ Ndú mà gii ya gítí Jézù, ndú gii 'de yí cì sàà gî. Tacó éno, ndú gii gbì gbí ndâ sáá kò wó ki'viki lá. ³⁴ À káa 'bí àsikèrì ká gii cu Jézù ta 'doò kpírí gí tà kí wó nò. Bìndi mbelè ònòkò ta ngo gii cì 'do gbí kà tí nó, tacó yí cì sàà gî.

³⁵ Mbe ò ndâ i tí nó ta rọ wó dítà có tí nó ji ndoo, tacó wàa, ndoo delè 'ví ù ta nje gítí i tí nó náa yì ò ta rọ yì gí nô. Có mì wó náa yí 'dè nò a yúcó. Yí delè ò ta kpéetí wó ni gî, máa, yí 'dè a yúcó.

³⁶ Ndú ki gbèe 'bìli Jézù lá, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Gbèe 'bìli wó ki lá,» nô. ³⁷ 'Bí có delè kuu gbí wáràgà mì Mbírì gítí có bà cu Jézù ta 'doò nò éno máa, «Ndâ Jùdèyà wúnò bà ni <Ze táánò má ni sàà,> tacó tí 'duù tí nó náa ndú cu yí ta 'doò nô.»

³⁸ Jézù mà gii cì gî, 'bí 'dakò mbe kù tala có mì Jézù gbí kóó ta gúku ndâ Jùdèyà, ta rẹ wó a Jùzépè, mbe gí 'do gbí gbata Àrìmàtíyà, gii ya gí bà 'vee Pilátò máa, yí si yí 'ví duu ku Jézù. Pilátò mà gii ùnje gî, ndâ Jùzépè gii ya gí bà te ku Jézù ³⁹ ta Nìkòdémò, tí 'bí mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà mbe ya gí bà 'dè nje ta Jézù ta 'bí bèbìli gbaànjé sàà gî. Nìkòdémò te ta yí ta o tí nó a bàà me gbolò náa à ònòkò ta yeè tacó bà toro mítí ku Jézù, tacó wàa yí 'ví volo lá. ⁴⁰ Ndâ Jùzépè ta Nìkòdémò mà gii te ku Jézù gî, ndú gii toro bàà tí nó náa à ònòkò ta yeè nó mítí wó. Ndú mà gii

so yí ta bongo go i gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà gí, ⁴¹ ndú gii te yí ya gí bà sii mí gbí ngú guù náa à duu mí gbí 'bí wúngbó gbo jìlì mû, ⁴² náa à rò á dè ta bàndò tí nò náa à gbì yí mítí njèèkpè mû tí nò, si ndâ Jùdèyà kú 'viindi tí ndú gítí o bà wotí gbí tàkì mì ndú.

20

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Ta yé bindi ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà, Màríyà Màdèlénà gii gbo'o si yé kú da'o, tacó bà ya gí bà ò muu'dú Jézù. Yí mâ gii yee kà, yí gii 'de à mèrèkè díí 'do njejèjì 'bá muu'dú gí. ² Yí bà-i-nò gii dele ndi wó ta ngèlè ya gí bà 'dè có ji ndâ Sìmonè Piyétòrò, ta mbe tala có mì Jézù tí nó náa Jézù zè yí nìkì kpolo ma nó, máa, «Ndú te Mbe tí ndoo 'do gbí guù gí! Káa ze ò bàndò tí nó náa ndú 'dòkò yí ya tí gítí nó lá.»

³ Ndâ Piyétòrò ta 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù nò mâ gii 'di có tí nó náa Màríyà Màdèlénà 'dè ji ndú nò, ndú gii njè ta ngèlè tacó bà ya gí bà ò muu'dú Jézù. ⁴ Ndú 'bì ngèlè gbaanjé, káa ka Piyétòrò gii kpò yí ta ngèlè gí. Yí mâ gii yee kùro kà, ⁵ yí gii mò tí wó gí to. Yí mâ gii zeke'o gí tà 'bá muu'dú 'do sè, yí gii ò káa ndâ bongo tí nó náa à so ta ku Jézù nó kuu to tà'i. ⁶ Sìmonè Piyétòrò mâ gii gí 'do ndi, yí gii ɾi ká ngé gí tà 'bá muu'dú, bindi yí gii ò kpâ-bongo tí nó náa à so ta ku Jézù nó kuu to. ⁷ Bindi à gii paɾaka kpâ-bongo tí nó náa à eɾe ta muu wó nó te tende.

⁸ Ka Piyétòrò náa ndú gí ta yí nó mâ gii ɾi gí tàkò wó tà 'bá muu'dú, yí mâ gii zeke'o, yí gii ò ku Jézù lá. À ngbii nò a o bà gii ùnje mì wó máa, Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, ká nò. ⁹ Tacó ndú jé sàà kùro ùnje gítí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Jézù bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó, lá. ¹⁰ Bindi ndú gii dele ya gí 'bá mì ndú.

Jézù túbà tí wó ji Màríyà Màdèlénà

¹¹ Káa si ndâ mbe tala có mì Jézù kú gii njè nó, Màríyà Màdèlénà gii rò tíyò dè règbà 'bá muu'dú kú wa gbí. Yí mâ gii mò tí wó gí to kú zeke'o gí tà'i, ¹² yí gii ò ndâ basìlì mì Mbíri sósò'ò ta cé-ce bongo tí ndú, kú kí tí ndú to á bàndò tí nó náa à te ku Jézù 'do tí gí nò. 'Bí basìlì dù mò gí bà muu wó, bindi 'bí gii dù mò gí tàngbó wó. ¹³ Bindi ndâ basìlì tí nó gii 'vee yí máa, «Wò kú wa a yè, ni?»

Káa Màríyà Màdèlénà gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kú wa a Mbe tí ye, tacó ndâ 'bí 'duu ja ku wó 'do gbí guù gí. Káa ye ò bàndò tí nó náa ndú te yí mítí nó lá.»

¹⁴ Màríyà Màdèlénà mâ gii 'visì tí wó á bindi bà 'dè có tí nó, yí gii ò Jézù, káa yí gii ò Jézù gíri gí. ¹⁵ Bindi Jézù gii 'vee yí máa, «Wò kú wa a yè, ni? Wò kú pà a bà tí 'di?»

Káa Màríyà Màdèlénà gii 'visì có ji Jézù máa, «À má a wò ká te yí, túbà to tí nó náa wò te yí mítí nò je, tacó wàa ye 'ví ya gí bà te yí 'do ká gí, bu ye.» Màríyà Màdèlénà 'dè có tí nó tacó yí ta o tí nó kú koɾo có éno máa, Jézù a mbe njí tí nó náa a duu ku Jézù mí gbí nò.

¹⁶ Káa Jézù gii tè'é tí Màríyà Màdèlénà máa, «Màríyà!»

Màríyà Màdèlénà mâ gii 'di bà tè'é tí wó mì Jézù nò, yí gii 'visì tí wó gí mì Jézù, bindi yí gii ùnje ji yí gbí có Jùdèyà máa, «Ràbóni!» Gbí éno máa, Mbe nìbà i.

¹⁷ Bindi Jézù gii 'visì có ji Màríyà Màdèlénà máa, «Gàà tí ye lá, tacó ye dele ndi ye ya gí mì Bu ye á gbíri kálásê. Ya a i gí bà 'dè có ji ndâ ná'vindi ye máa, ye kú ya gí gbíri gí mì Bu ye tí nó tí Bu ndú nò. Wò 'ví 'dè ji ndú delè éno máa, ye kú ya gí gbíri, gí mì Mbíri tí nó mì ye, á tí Mbíri mì ndú nò.»

¹⁸ Màríyà Màdèlénà bà-i-nò gii ya gí mì ndâ mbe tala có mì Jézù, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ye ò Mbe tí ndoo!» Bìndi yí gii 'vanda ndi ndâ có tí nó náa Jézù tuu ta yí nó ji ndú.

Jézù túbà tí wó ji ndâ mbe tala có mì wó

¹⁹ Ta bèbìlì mì kpédélé ñi nèté bìndi ñi bà wotí gbí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà tí nò, ndâ mbe tala có mì Jézù gii kili ta bà muu ndú, bìndi ndú gii nè tí ndú mí tà'i ta gúku ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà. Mâ gii zeke'o, ndú bà-i-nò gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ji ndú máa, «Yo dù ta 'dê njembí yo!» ²⁰ Ndú mâ gii zeke'o, ñinó a Jézù ká kù rò tíyò gbí òkò tí ndú nò. Bìndi yí gii túbà ndâ kà tí nó kpátù 'bì wó, ta ñinó tà kí wó nó ji ndú. Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii ò yí, tàkòcò ndú gii peteke gítí bà ò Mbe tí ndú ngé ndii gí.

²¹ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndú káká'i máa, «Yo dù ñikì maa. Ye bà tuu yo go ñinó náa Bu ye tuu ta ye nò.» ²² Yí mâ gii 'dè có tí nó ji ndú gí, yí gii òlò woò ta nje wó mítí ndú. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo si Bèri-mì-Mbíri 'ví dù ta yo. ²³ Yo má je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì 'duù, gbí éno máa, Mbíri je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì 'duù tí nó gí. Káa yo má biya bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì 'duù gí, gbí éno máa, Mbíri biya bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì 'duù tí nó gí.»

Ndâ Jézù ta Tòmázò

²⁴ Ta bèbìlì tí nó náa Jézù tù ta bà tí wó ji ndâ mbe tala có mì wó nò, 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó, ta rè wó a Tòmázò, náa ndâ 'duù kù nì mítí wó a Njemí nó, wálá. ²⁵ Yí mâ gii gí si Jézù ya gí, ndâ ka wó gii 'dè có ji yí máa, «Mbe tí ndoo kùtàá túbà tí wó ji ze bìndi lo á tà'i bà-i-nò!»

Káa Tòmázò gii tò kponje có mì ndâ ka wó nò gí. Bìndi yí gii 'visì có ji ndú máa, «Ye má ò ndâ kà bà gbì yí mítí njèèkpè mù, ta kà 'doò tí nó tà kí wó nó, bìndi ye 'ví tee 'bì ye mí gbí ndú lá, ye jé gítí bà ùnje gítí có mì yo nò gbaànjé wálá.»

²⁶ Ta sili vô-nje só bìndi ñinò, Jézù gii túbà tí wó káká'i ji ndâ mbe tala có mì wó si ndú kuu tà gbèe tà'i tí nó náa yí kpédélé'i túbà tí wó ji ndú tí nó, si Tòmázò gbí ñinò kuu tí. Ndâ mbe tala có mì Jézù 'di káa kòcò 'duù kù 'vee ndú máa, «Yo dù ta 'dê njembí yo!» Ndú mâ gii zeke'o, ndú gii ò Jézù kù rò tíyò gbí òkò tí ndú. Káa ndâ njekèjì 'dáá gí nè tí ndú ká ngbí-ngbíí á bàndò mì ndú. ²⁷ Jézù bà-i-nò gii tè'é tí Tòmázò, Tòmázò mâ gii gí mí wó gí, yí gii túbà ndâ kà bà gbì yí mítí njèèkpè mù tí nó á tí ndâ kpátù 'bì wó nó ji yí, máa, «Zeke ndâ kà tí nó á tí ndâ kpátù 'bì ye nò, wàa wò 'ví cu sili 'bì lo mí gbí ndú.» Yí káká'i gii túbà kà 'doò tí nó náa à cu ta yí gbí njè've wó nó ji yí, máa, «Tee 'bì lo mí gbí.» Bìndi yí gii 'dè có ji Tòmázò máa, «Me kpìkì-kpìkì lá, ùnje! À me ye ká nó lá?»

²⁸ Káa Tòmázò gii 'visì có ji yí máa, «Wò a Mbe tí ye! Wò a Mbíri mì ye!»

²⁹ Káa Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji Tòmázò máa, «Wò wálá ùnje tacó náa wò ò ye ta ro lo gí nó? Káa ndâ 'duù ñinó mbe ò ye lá, káa ndú ùnje gítí ye gí nó ñikì cotí ndâ mbe ò ye ta ro ndú gí.»

Nderè bà cu wáràgà tí nó

³⁰ Jézù bàkà ndâ 'bí serè me mbè ji ndâ mbe tala có mì wó náa à cu có gítí ndú mí gbí wáràgà tí nó lá. ³¹ Káa ndâ ñinó náa à cu có gítí ndâ nó a i tacó wàa ndâ 'duù 'ví ù ta nje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbíri, tí 'Vii-mì-Mbíri. Delè tacó wàa Mbíri 'ví 'vala ta ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó nó ta rè wó tí Jézù tí Bìndi Mbíri.

21

Jézù túbà tí wó ji ndâ 'bí mbe tala có mì wó vô-nje só si ndú tàbè'dè kàpá Tìbèriyà

¹ Jézù gii tubà tí wó ji ndâ 'bí mbe tala có mì wó vô-nje só á bìn̄di bà tubà ndâ 'bèè kà bà gbì yí mítí njèèkpè mù ji Tòmázò nó á bìn̄di làmbu sili, si ndú kù gò ngo tí kápá Tibériyà. ² Ndâ mbe tala có mì Jézù vô-nje só náa yí tubà tí wó ji ndú tàbè'dè nò a ndâ Sìmonè Piyétòrò, ta Tòmázò tí nó ta 'bí rẹ wó a Njemì nò, ta Nàtànìyélè tí nó mbe gii 'do gbí gbata Kánà á Gáliléyà nò, gii je ndâ Jákòmò, ta ná'vindí wó Jòvànì, tí ndâ 'viì mì Zèbìdèyò, gii toko mítí ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò. ³ A Sìmonè Piyétòrò ta bèbìlì tí nó ká 'dè có ji ndâ ka wó máa, yì kù ya gí bà gò ngo. Káa ndâ ka Piyétòrò nò gii 'visì có ji yí máa, ndâ yì bà ya ta ndú. Ndú gii ya gí bà gò ngo ta bèbìlì tí nó kpòò, káa ndú zèè gbèe sè lá.

⁴ Yé má bà gii 'bità bà da o mbòò, ndú gii dù gbí gbâ mì ndú kù nò 'duù kù rò tíyò a tì gángá ngo. Káa ndú nò 'duù tí nó ni lá. ⁵ Káa 'duù tí nó gii yuu nje wó ji ndú gí rọ ngo kà máa, «Jìlì ngo bàkà ta yo kà ée wèè, ndâ kómbe ye?»

Káa ndú bà-i-nò gii 'visì có ji 'duù tí nó máa, «Tó i mì ze káa gbaànjé wálá yòò!»

⁶ Káa 'duù tí nó gii 'visì có ji ndú máa, «Yo má ja mbu mì yo nò mí tà ngo mò gí gbí kù'bi mì yo gí kùro gbâ, yo bà zèè sè gí.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii ja mbu go có tí nó náa 'duù tí nó 'dè ji ndú nò, bà ja mbu 'do tà ngo gí gbí gbâ gii kpò ndú gí ta du sè. ⁷ Mbe tala có mì Jézù náa yí zè yí nìkì kpolo ma nó mâ gii nò nà i tí nó, yí ngé gii nò ni gí máa, 'duù tí nó mbe kù rò tíyò á tì gángá ngo nò a Jézù. Bìn̄di yí gii 'dè có ji Piyétòrò máa, «À kù rò tíyò ngéé zó a Mbe tí ndoo!»

Piyétòrò mâ gii 'di éno máa nìnò a Mbe tí ndâ yì ká kù rò tíyò á tì gángá ngo nò, yí gii kaa ndâ kù bòngò mì wó, yí gii pařaka mí pí ndò bòngò tí nó tí wó náa yí kù 'va ta mbu nò. Bìn̄di yí gii o 'do gbí gbâ gí tà ngo, bìn̄di yí gii ya gí mí Jézù, si ndâ ka wó mí gbí gbâ. ⁸ Ndâ ka Piyétòrò gii mereke ndâ sè ta mbu, ndú gii yèè ta gbâ ta ndâ sè gbí mbu jú'bu-ju'bu-jù'bù gí tí ngo, tacó ndú ta o tí nó ya ta gbâ 'do tí ngo me 'dú lá.

⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii oloko 'do gbí gbâ gí tí gú, ndú gii nò 'bí sè náa à kù 'bee ta njiìkì wu, ta ndâ kpakuta á tà wu. ¹⁰ Mâ gii zeke'o, Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo gí ta ndâ 'bí sè tí nó náa yo zèè kpónó-kpónó nò.» ¹¹ Sìmonè Piyétòrò mâ gii 'di có mì Jézù nò, yí gii ya gí gbí gbâ, bìn̄di yí gii woo ndâ kpo-kpò sè ta mbu jú'bu-ju'bu-jù'bù gí tí gú, ta gbèe kà gbí mbu wálá.

¹² Bìn̄di Jézù gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo gí gítí i-zó-zò.» Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii nò ni gí máa, à kù 'dè có ta ndâ yì nò a Mbe tí ndâ yì, tacó éno, nje ndú 'dáá gí gii 'dèè 'do tí bà 'vee yí éno máa, «Wò a 'di wè?» nò gí. ¹³ Jézù bà-i-nò gii ya gí bà aaka kpakuta 'do tà wu, bìn̄di yí gii je ji ndú. Bìn̄di yí gii dele ndi wó ya gí bà gí ta sè ji ndú 'do gbí njiìkì wu gítí kpakuta tí nó.

¹⁴ Nìnò a bà ta'ò bà tubà tí Jézù ji ndâ mbe tala có mì wó á bìn̄di bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó.

Jézù 'dè có ji Piyétòrò gítí bà kpolo tí ndâ rómbo mì wó

¹⁵ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ gii zò i cee gí, Jézù gii 'vee Sìmonè Piyétòrò máa, «Sìmonè, 'viì mì Jòvànì, wò zè ye nìkì kpò ndâ 'bí ka lo nó gí?»

Káa Piyétòrò gii 'visì có ji yí máa, «Ìyoo, Mbe tí ye, wò nò ni gí máa, ye zè wò nìkì ma.»

Bìn̄di Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «À má éno, kpolo tí ndâ 'viì-rómbo mì ye.»

¹⁶ Jézù káká'i gii tè'é tí Piyétòrò, Piyétòrò mâ gii ùnje ji yí gí, Jézù káká'i gii 'vee yí máa, «Sìmonè, 'viì mì Jòvànì, wò zè ye nìkì ma?»

Káa Piyétòrò gii 'visì có ji yí ká go kpédélé nìnò, máa, «Ìyoo, Mbe tí ye, wò nò ni gí máa ye zè wò nìkì ma.»

Bìn̄di Jézù gii 'dè có ji Piyétòrò máa, «Kpolo tí ndâ rómbo mì ye.»

¹⁷ Bà ta'ò ònó Jézù káká'i gii 'vee Piyétòrò máa, «Sìmonè, 'viì mì Jòvànì, wò zè ye nìkì ma?»

Bà ta'ò ònó, òa gbèe 'vé tí nò gii zèè tí Piyétòrò gí. Bìndi yí gii 'visì có ji Jézù máa, «Wò òò ndá i 'dáá ni gí, Mbe tí ye. Wò òò ni gí máa, ye zè wò nìkì ma.»

Bìndi Jézù gii 'dè ji Piyétòrò káa gbèe có tí nó náa yí 'bità bà 'dè ji yí máa, «Kpolo tí ndá rómbo mì ye, nò. ¹⁸ Ye kù 'dè có ji wò ta yúcó máa, wò táánò gbí 'viì-'dakò lo má zaa gí, wò kù ya gí bà nò ndò go có mì lo náa à gbí muu lo. Káa si ká kuu gi. Ta o tí nó náa wò bà gii me kpo 'dakò nó, wò bà gii ya'va gbí 'bì lo ji 'bí 'duù, bìndi yí bà gii ẹ̀rẹ̀ wò gí, bìndi yí gii ja wò ya tí gítí bándò ònó náa a gbí muu lo wálá nò.»

¹⁹ Jézù 'dè có tí nò tacó bà túbà ji Piyétòrò máa, yí bà cì a òa ku ònó mbe si ẹ̀rẹ̀ Mbírì 'ví wu nò.

²⁰ Bìndi Jézù gii tè'é tí Piyétòrò máa, «Gì gí bà ọ̀ru ndi ye.» Piyétòrò má gii 'visì tí wó, yí gii òò mbe tala có mì Jézù tí nó náa Jézù zè yí nìkì kpolo ma, mbe ki tí wó dè ẹ̀rẹ̀gbà tí Jézù ta o bà zò i mì ndú ta 'dè'o kùro bà zi Jézù, mbe 'vee Jézù éno máa, «A 'di ká kẹ̀jì gí bà ba ngbù lo, Mbe tí ye?» nó, kẹ̀jì gí tàkò ndú. ²¹ Bìndi Piyétòrò gii 'vee Jézù máa, «Káa a yè ká tí 'dakò tí nó, Mbe tí ye?»

²² Káa Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «Gì gí bà ọ̀ru ndi ye. Ye kpétí má 'dè có ji yí máa, yí dù yee tí o bà gí ye, nèté mì lo gbí a yè?»

²³ Có tí nó náa Jézù 'dè ji Piyétòrò éno máa, «Ye kpétí má 'dè éno máa, yí dù nò yee tí o bà gí ye, ònìndi lo gbí a yè wè?» nò gii 'vèè cee gbí tù ndá mbe tala có mì Jézù 'dáá gí éno máa, à 'dè éno a Jézù máa, mbe tala có mì yí nò bà cì wálá. Káa Jézù ta o tí nó 'dè có ji Piyétòrò me éno máa tú mì yí bà cì wálá nò lá; yí 'dè a i éno máa, yí kpétí má 'dè có ji tú mì yí nò éno máa, yí dù yee tí o bà dele ndi yí, nèté mì wó tí Piyétòrò gbí a yè wè?

²⁴ A yí tí mbe tala có mì Jézù tí nó náa ndá 'bí ka wó fùùmà có tí nó ta ẹ̀rẹ̀ wó máa, à 'dè có éno a Jézù, máa, yí bà cì wálá yee tí o bà gí yí tí Jézù nó, ká dítà có tí nò. À delè a yí ká cu mí gbí wáràgà tí nò. Ndoo delè òò ni gí máa, ndá có mì wó 'dáá káa yúcó.

²⁵ Ndá 'bí i me mbè náa Jézù bàkà ndú kuu tí, náa à cu mí gbí wáràgà lá. Tacó àá táánò má 'dè có éno máa, à cu ndú 'dáá gí mí gbí wáràgà, bándò gítí ndá wáràgà tí nò bà dù me njí'dí muu to tí nò.

NDÂ NÈTÈ mì ndâ tú mì Jézù

Lúkà 'va mbi Tèyófilò gítí kpédélé wáràgà mì wó

¹ Ákoo, Tèyófilò, ye táánò gbí kpédélé wáràgà mì ye cu có gítí ndâ, ye i tí nó 'dáá gí, jì wò gí. Ye 'bità bà 'deke ndâ i tí nó nàa yí táánò bàkà ndú nó, ta ndâ i tí nó nàa yí nìbà ndú nó 'dáá gí, jì wò gí. Ye 'bità bà 'deke ndâ i tí nó nàa yí táánò bàkà ndú nó, ta ndâ i tí nó nàa yí nìbà ndú nó gbaànjé-gbaànjé 'do ká ngé ɾèngbó ndú, ² yee tí o bà te yí ya tí gí gbíri á bìnɔ̀ndi bà 'dè có mì wó jì ndâ tú mì wó nàa yí táánò tuu Bèri-mi-Mbíri gí bà ɾuka ndú jì yí nò. ³ Gbí ndâ sili tí nò zi'duù-só mbe 'bità 'do tí o bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, yee tí o bà ya yí gí gbíri nò, yí dù kù tubà tí wó jì ndâ tú mì wó gbí ndâ ɲa kpokèjì me mbè ta kponje gítí ndú wálá, máa, yí kuu tí tí wu yí kálásè. Yí delè gbí ndâ o bà tubà tí wó jì ndú nò kù 'dè có jì ndú gítí bà dù Mbíri tí gba.

⁴ Ta 'bí o gbaànjé, si Jézù kù zò i ta ndâ tú mì wó, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú éno máa, «Yo 'ví nje nó 'do Jèrùzàlémè lá, yo dù ká Jèrùzàlémè, wàa yo 'ví ùndi cí tí nó nàa Bu ye táánò ci ta yo, nàa ye táánò 'dè có jì yo gítí nò. ⁵ Tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò kù caka tí ndâ 'duù a i ta ngo, káa áá kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mbíri á bìnɔ̀ndi làmbu sili.»

Bà te Jézù ya tí gí gbíri

⁶ Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Jézù mâ gii kili ta bà muu ndú ta ndâ tú mì wó káká'i gí, ndâ tú mì wó gii 'vee yí, máa, «O tí nò gí gí, Mbe tí ze? Áá bà dù nò a o bà le ndi bèrè mì ndâ kòtí Ìzìriyèlì jì ndú ká nò?»

⁷ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú éno máa, «Bà nò o bà gí o tí nò, ta bà 'deke sè sili gítí bà co ɾi tí nó nàa a Bu ye táánò ká 'deke ta 'dóó wotí mì wó nò me nètè mì yo lá.

⁸ Káa ta o tí nò, Bèri-mi-Mbíri má gí gí, a yí ká bà je wotí jì yo tacó bà 'dè có gítí ndâ i ɲinó nàa yo táánò nò ye kù bàkà nó, ta wotí bà 'vanda ndi ndâ có ɲinó nàa yo táánò 'di 'do gbí nje ye nó, jì ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè, ta ndâ 'duù gbí to Sàmáriyà, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.»

⁹ Ndâ tú mì Jézù mâ gii zeke'o bìnɔ̀ndi bà 'dè có tí nó mì wó jì ndú, ndú gii nò Jézù kù ya zùù gí gbíri. Ndú mâ gii zeke'o, ndú gii nò kùlù mù yiiga bà tí wó 'do tí ndú gí.

¹⁰ Káa si ndú gbí-gbi kù yee ɾo ndú gí tàkò Jézù gbíri, ndâ 'bí 'dakò sósò'ò mbe yuu cé-ce bòngò gii ɾò tíyò dè ɾègbà tí ndú, ¹¹ bìnɔ̀ndi ndâ 'dakò tí nó gii 'vee ndú, máa, «Yo ɾò tíyò bà-i-nó kù zeke a o yè gí gbíri, ndi yo ndâ 'duù Gàliléyà? Gbèe Jézù tí nó nàa à kpónó te yí 'do tí yo ya tí gí gbíri nò, bà dele ndi wó gí ká gbí ɲa gbèe kpokèjì tí nó nàa yo nò yí kù ya tí gí yaà nò.»

Ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè

¹² Jézù mâ gii ya gí gbíri gí, ndâ tú mì wó gii dele ndi ndú 'do pí Gú Mbâ ya gí Jèrùzàlémè, tí òkò to nàa 'duù má nò ta ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà káa có gítí wó wálá. ¹³ Ndú mâ gii yee Jèrùzàlémè, ndú gii kaa ya gí gbí soɾo, tí 'bá tí nó nàa ndú ta o tí nó kù dù tí nò. À kuu tí ta o tí nó a Piyètòrò, gii je Jòvànì, gii je Jákòmò, gii je Àndèréyà, gii je Filípò, gii je Tòmázò, gii je Bàràtòlòmèyò, gii je Mátèyò, gii je Jákòmò tí 'viì mì Aliféyò, gii je Sìmonè tí tó 'viì-'bá, gii je Jùdà tí nó tí 'viì mì Jákòmò nò. ¹⁴ Ndú kili bà muu ndú ta ndâ niì me mbè, gii je Màríyà tí nawu Jézù, ta ndâ ná'vindí Jézù, kù 'deke tí ndú jì Mbíri.

Bà bàkà Mátíyà tí tú mì Jézù

¹⁵ Ta o tí nò, Piyétòrò gii rò tíyò kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mbe kili ta bà muu ndú go ndâ 'duù dè gítí zi'duù-vò ta zi'duù-gbaànjé pí (120). ¹⁶ Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Ndâ ná'vindí ye, kózò tí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó bà bàkà tí, có tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà 'dè sàà táánò ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri gítí i tí nó mbe gii bàkà tí mítí Jùdà tí nó táánò tí mbe tè kùro ndâ 'duù ya tí gí bà zèè Jézù nò. ¹⁷ Jùdà tí nó táánò a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo, náa ndoo táánò kù bàkà nètè tí nó náa ndoo kpónó kù bàkà nó ta ndú. ¹⁸ Káa go ònó náa yo ònó ni gí nó, yí táánò gii sè nji ta mboo náa yí táánò 'dè 'do gbí zu nètè tí nó mì wó nò. Yí táánò gii 'va nji wó yee wélé-wele mí to mí gbí u nji tí nó, ¹⁹ náa ndâ 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gí táánò 'di có tí nó gí. Bìndi rẹ̀ nji tí nó gii dù a Njí-mbelè, káa à má gbí có mì ndâ Jùdèyà, à kù nì mítí a <Àkèlédámà.> ²⁰ À kpónó cu mí gbí wáràgà mì ndâ Muu-cè éno máa,
<'Bá bìndi wó 'ví 'bu kpú.

À 'ví o gbí mòòkò bìndi wó káa kùlè.>

À gii cu 'bí káká'i éno máa,

<'Bí 'duù 'ví zèè nètè bìndi wó.>

²¹ «À má éno, kózò tí ndoo kpónó bà ònó 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù dù ta ndoo gbí ndâ o tí nó 'dáá gí náa Mbe tí ndoo Jézù táánò kù mèrèkè to ta ndoo nó, ²² tí 'duù ònó mbe 'bità bà dù ta ndoo 'do tí o tí nó táánò náa Jòvànì kù caka tí ndâ 'duù nó, yee tí o tí nó náa à gii te ta Mbe tí ndoo ya tí gí gbíri gí nò. Tacó wàa, ndoo 'ví dù ta ndú tí ndâ mbe 'dè yúcó gítí bà 'vala ndi Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó.»

²³ Piyétòrò má gii 'dè có tí nó cee gí, ndú gii cu 'bí ndú mítí ndâ 'dakò sósò'ò, ndâ Jùzépè náa à kù nì mítí wó a Bàràsàbà ta kpo rẹ̀ wó a Júsitò, ta 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Màtíyà, máa, à ònó 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú, wàa yí 'ví zèè nètè bìndi Jùdà.

²⁴ Bìndi ndú bà-i-nò gii 'deke tí ndú ji Mbíri éno máa, «Ákoo, Mbe tí ze! Wò ònó có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí gbaànjé-gbaànjé ni gí. À má éno, túbà tí 'duù ònó náa wò cu 'bí lo mítí wó 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó sósò'ò nó ji ze, ²⁵ tacó wàa, yí 'ví zèè nètè bà ònó tí nó náa Jùdà jee mí to, yí gii ya gítí 'dóó bàndò mì wó gí nò.» ²⁶ Ndú má gii ki-mbíli, à gii rò a i mítí Màtíyà. Bìndi ndú gii 'deke yí toko ta sè ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànjé, bàkà muu'bi-nje só.

2

Sili zi'duù-só-nje muu'bi

¹ Ta sili zi'duù-só-nje muu'bi bìndi o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèli-mì-Mbíri, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gii kili mí tà gbèè tà'i. ² Ndú bà-i-nò gii gu káa ndi ta wo i go wo gbolò pípiri nó kù gí 'do tàri. Wo i tí nó gii yè tà'i tí ndú gí. ³ Bìndi ndú gii ònó 'bí i go meme wu nó njèè cee muu ndú 'dáá gí. ⁴ Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò gii je wotí ji ndú 'dáá gí me gbolò, bìndi ndú gii 'bità bà 'dè có gbí ndâ 'bí ònó tende nje có ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri.

⁵ Ta o tí nó, ndâ Jùdèyà ònó mbe zèè có gítí tàkì mì ndú kácá-kácá nó kili 'do muu to tí nó 'dáá gí mí Jèrùzàlémè. ⁶ Ndú má gii 'di ònó wo i tí nó, ndú gii kili 'dáá gí mí bà gbèè to ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. Káa nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí, tacó ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí gii dù kù 'di kòcò ndâ tú mì Jézù kù 'dè có gbí ndâ nje có mì ndú. ⁷ Bà 'dè có gii dù káa kpò ndú 'dáá gí gí. Ndú gii si káa nje ndú nga-ngàà kù zeke ta ndâ tú mì Jézù.

Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À kù 'dè có tí nó kuu nó me ndâ 'duù tí nó mbe gí 'do gbí to Galiléyà nó lá? ⁸ Káa à gii bàkà ée, káa ndoo kù 'di gbí ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè nó gbí ndâ 'dóó nje có mì ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá

gî? ⁹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndoo gí 'do Pàràsiyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Mídì, ndâ 'bí 'duù gí 'do Èlámì, ndâ 'bí 'duù gí 'do Mèsòpòtámiyà, ndâ 'bí 'duù gí ká 'do gbí ndâ to Jùdéyà to nô, ndâ 'bí 'duù gí 'do Kàpàdósìyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Póndùsù, ndâ 'bí 'duù gí 'do Ásiyà, ¹⁰ ndâ 'bí 'duù gí 'do Fírìjìyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Pàfíliyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Másiřì, ta ndâ to Líbiyà á dè-dè ta Sírìni, ndâ 'bí 'duù a ndâ wířì tí ndâ Jùdéyà ta ndâ 'bí tende ña 'duù mbe kaa tí ndú gí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gí mbe gí 'do Rómà, ¹¹ ndâ 'bí 'duù gí 'do Kèrèti, ndâ 'bí 'duù gí 'do Àrábìyà. Káa ndoo 'dáá gí kú 'di gbí ndâ có tí nó náa ndú kú 'dè gítí ndâ kpo-kpò i tí nó náa Mbířì bàkà nó gbí ndâ 'doó nje có mì ndoo.»

¹² Nje ndú 'dáá gí gí 'dèè gí. Bà 'dè có gítí i tí nó mbe bàkà tí nó gíi dù káa kpò ndú maa gí. Bìndi ndú gíi dù kú 'vee gbí ña i tí nó gbí òkò tí ndú. ¹³ Káa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gíi dù kú lòkò'ò có gítí éno máa, «Rú'bu ngú cù ndii muu ndâ ka yo gí.»

Piyétòrò 'dè có ji ndâ mbè 'duù

¹⁴ Káa Piyétòrò bà-i-nò gíi a gí yaà, bìndi sè ndâ 'bí ka wó tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànje 'dáá gí gíi a gí tàkò wó. Bìndi Piyétòrò gíi 'dè có ji ndâ 'duù tí nó bìnjìi nó ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Yo tí ndâ 'duù Jùdéyà, ta yo tí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kú 'vala gbí gbata Jèrùzàlémè nó, yo si bà gířì'o gítí i tí nó mbe bàkà tí nó mí to. Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di gbí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè ji yo nó nìkì maa. ¹⁵ À tí ndâ 'dakò tí nó me pe go có tí nó náa yo kú kọro nó lá. Tacó řì kpónó káa řì dú'o. ¹⁶ Nìno a i tí nó náa Jówèlì, tí mbe 'dòkò có mì Mbířì dígísèè, 'dè có gítí éno máa, Mbířì máa,

¹⁷ <Ye bà si Bèřì mì ye 'ví gí gí gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí gbí ndâ ndòngbú sili tí ò kèjì nó.

Ndâ 'vii mì yo ta ndâ nájú yo bà gíi 'dè-kòcò,
ndâ 'vii-'dakò mì yo bà gíi ñò ndâ i go ndâ i gbí řiì,
ndâ kpo 'duù mì yo bà gíi řì ndâ řiì.

¹⁸ Ye bà si Bèřì mì ye 'ví gí gí gbí njembí mí muu ndâ bòò mì ye ta ndâ jú i-gbí-keci mì ye,
gbí ndâ sili tí nó,
bìndi ndú bà gíi 'dè-kòcò.

¹⁹ Ye bà gíi tubà ndâ seřè mì ye mí tàřì yaà,
bìndi ye bà gíi bàkà ndâ ndi 'bì ye mí muu to tí nó.

²⁰ Ọo řì bà gíi 'di gí,
bìndi ọo pì bà gíi 'visì tí tí mbelè,
á kùřo o bà too gbolò yé tí nó mì Mbe tí ndoo nó.

²¹ Ndâ 'duù ñinó mbe kú nì «Ákoo» ji Mbe tí ndoo nó 'dáá gí bà 'de 'válá gí.»

²² «Ndâ kòtí Ìzìriyèlì, yo sè tù yo gítí có tí nó náa ye kpónó kèjì gí bà 'dè nó. Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrèti nó táánò a 'dakò náa a Mbířì ká wu yí ji yo. Táánò si yí kuu gbí òkò tí yo nó, Mbířì je a yí tí mbe bàkà ndâ kpo-kpò i, ta ndâ seřè, ta ndâ i ñinó mbe tubà wotí mì wó tí Mbířì, á go ñinó náa yo 'dáá gí ñò ni gí nó. ²³ Mbířì táánò je 'dakò tí nó mí 'bì yo 'do ká gbí 'doó có mì wó gbí njembí wó tí Mbířì náa yí ñò ni sàà kùřo gí. Yo táánò gíi kpi ngbàngà tí wó ji ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, bìndi ndú gíi gíi yí mítí njèèkpè mù ta 've nderè. ²⁴ Yo táánò zi yí gí, káa Mbířì gíi te yí gí yaà 'do gbí ku gí. Mbířì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, tacó wotí mì ku gítí bà zèè yí mí gbí zàà mì wó tí ku ngé gí wálá. ²⁵ Tacó Dàvídè tí gbolò gba mì yo tí ndâ Jùdéyà táánò 'dè có gítí wó éno máa,

<Ye kú ñò Mbe tí ye kùřo ye ta o 'dáá gí.

Yí kú dù gbí kù'bi mì ye,
tacó wàa njembí ye 'ví mù lá.

²⁶ Tacó éno, tàkòcò ye ta o 'dáá gî ká pétékè'i.

Ye delè kù 'dè káa líkí nje.

Ye delè kpónó kù tè káa wo ye kù ù ta ndi wúnò.

²⁷ Tacó wò bà jee lilí ye mí 'bá mì ndâ ku wálá,
wò delè bà si dii ye, tí bòò mì lo, náa wò kaa yí mò gí mì lo gî nó,
'ví jì'vì to wálá.

²⁸ Wò túbà ndâ kpokèjì mì 'válá jì ye gî,
wò bà si tàkòcò ye 'ví peteke ta bà dù ye mì ndà.>

²⁹ «Ndâ ná'vindi ye, ye kpónó kù 'dè có jì yo ngbárángà'i éno máa, Dàvidè tí rëngbó ndâ mbe jò ndoo cì gî. À gii duu yí ta muu'dú wó yee gbí ɾi tí nó wúnó nó kuu gbí òkò tí ndoo. ³⁰ Yí táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíri, tacó éno, yí táánò òò ni gî máa, Mbíri táánò see tí wó jì yì éno, máa, yì tí Mbíri bà ki 'bí 'viì-gù yì tí Dàvidè mí pí jàlàmbà bindi yì.

³¹ «I tí nó náa Dàvidè táánò òò , bindi yí gii 'dè có gítí si à bàkà tí kálásè nó, a bà 'vala ndi Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó. Bindi-Mbíri a 'duù tí nó náa Mbíri jee yí mí 'bá mì ndâ ku lá, dii wó delè táánò volo lá. ³² Mbíri táánò te 'dakò tí nó tí Jézù nó gí yaà 'do gbí ku gî, náa ze 'dáá gî mbe kù ɾò tíyò kùro yo nó òò yí ta ɾo ze á bindi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó gî. Ze delè kù 'dè yúco gítí jì ndâ 'duù. ³³ À kpónó te yí ngéé gí yaà gbíri gí gbí kù'bi mì Mbíri, bindi Bu wó gii je Bèri-mi-Mbíri jì yí, á go cí tí nó táánò náa yí ci ta yí nó gî. À má éno, ndâ i tí nó náa yo kù òò kpónó nó, ta có tí nó náa yo kù 'di kpónó nó, a ndâ i-nambeè náa Bèri-mi-Mbíri ká bàkà jì ndoo. ³⁴ Tacó Dàvidè táánò jé ya gí yaà gbíri lá, káa òò a ndâ có náa a yí táánò ká 'dè éno máa,

<Mbíri 'dè có jì Mbe tí ye éno máa,

Ki tí lo mò gí gbí kù'bi mì ye,

³⁵ yee tí o tí nó náa ye bà bàkà ndâ ku'di mì lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo.>

³⁶ «Tacó éno, yo tí ndâ kòtí Ìzìriyèlì 'dáá gî 'ví òò ni ngbárángà'i éno máa, Mbíri bàkà Jézù tí nó náa yo táánò gbì yí mítí njèèkpe mù nó tí Mbe tí ndoo, delè tí Bindi wó tí Mbíri gî.»

³⁷ Ndâ 'duù mà gii 'di có tí nó náa Piyétòrò 'dè nó, ndú gii 'vee ndâ Piyétòrò ta ndâ ka wó tú mì Jézù, máa, «Ze 'ví bàkà a ɲa yè, ndâ ná'vindi ze?»

³⁸ Káa Piyétòrò gii 'visi có jì ndú máa, «Yo 'visi kózò tí muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo, wàa à 'ví caka tí yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî ta ɾè mì Jézù tí Bindi-Mbíri. Tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gî jì yo gítí ndâ vò i mì yo, wàa Mbíri 'ví je ta i-nambeè mì wó tí nó tí Bèri mì wó tí Mbíri nó jì yo. ³⁹ Tacó cí tí nó náa Mbíri táánò ci nó a i jì yo, ta ndâ 'viì mì yo, ta ndâ 'duù òò 'dáá gî mbe me 'dú nó, gii je ndâ 'duù òò 'dáá gí náa Mbe tí ndoo tí Mbíri bà gii tè'è tí ndú gí mì wó nó.»

⁴⁰ Piyétòrò gii dù kù kili nje ndâ 'duù tí nó gítí kpokèjì mì Mbíri go bà kili nje gbì nó ta cèè kòndi , ta bà yì ndú éno máa, «Yo 'vala miɾi yo 'do tí ndâ vóló-volo 'duù tí nó náa yo kpónó kù 'vala ta ndú nó!» ⁴¹ Ndâ có mì Piyétòrò náa yí 'dè jì ndâ 'duù tí nó nó gii ya gí gbí muu ndú gî. Bindi à gii caka tí ndâ mbe ùnje gítí ndâ có mì wó nó gî. Muu ndâ ngú 'duù mbe ùnje gítí có mì Jézù ta ɾi tí nó 'dáá gî go ndâ 'duù álifi ta'ò.

Kpédélé bà muu ndâ mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbíri

⁴² Ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbíri 'dáá gî gii tee njembí ndú kpolo ngé ma mítí bà nibà i mì ndâ tú mì Jézù, ta bà dù tí ndâ ná'vindi gbaànjé, ta bà zò i-cí-ci toko gbaànjé, ta bà 'deke tí ndú jì Mbíri toko gbaànjé. ⁴³ Ndâ seɾè, ta ndâ ndi 'bi ndâ tú mì Jézù náa ndú kù bàkà gbí ndâ o tí nó gii te gúku mítí ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî.

⁴⁴ Ndâ mbe tee njembí ndú mítí có mì Jézù 'dáá gí gii 'vala toko gbaànjé ta gbèe njembí ndú ta rè 'duù muu ndâ i mì ndú 'dáá gí wálá. ⁴⁵ Ndú 'dáá gí gii sì ndâ i ñinó náa à sàà kuu mì ndú kùro bà ùnje mì ndú gítí có mì Bìndi-Mbíri nó 'dáá gí gí 'dè, bìndi ndú gii njèè gbí mboo tàkò ndâ i tí nò gbí 'bí ña kèjì náa à 'boo 'duù lá. ⁴⁶ Ndú gii dù kù kili ta bà muu ndú ta ri 'dáá gí mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndú delè gii dù kù nò ta bà zò i-cí-ci toko gbaànjé ta ndi tí ndâ 'bá mì ndú ta pétékè tàkòcò ndú, ta 'bí ña tende ña có gbí njembí 'bí 'duù gítí 'bí ka wó wálá. ⁴⁷ Ndú gii dù kù ùlù Mbíri, bìndi ndâ 'duù 'dáá gí kù zeke ndú ta pétékè tàkòcò. Bìndi Mbíri kù kaa ndâ 'duù ñinó náa yí 'vala ndú gí nó ta ri 'dáá gí toko mítí ndú.

3

Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'vala 'bí mbe nò'o

¹ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Piyétòrò ta Jòvànì kù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta ri-'dè'o, si ri gí tí ri bà 'deke tí ndâ 'duù jì Mbíri gí, ² ndú gii ñò ndâ 'duù kù làngà 'bí 'dakò ndii ta tí ndú. 'Dakò tí nò náa ndâ 'duù tí nò kù làngà yí nò a 'duù ñinó náa à jò yí tí mbe ósú, náa ndâ kò wó gbele've 'do ká gbí yí nawu wó. Káa ndâ 'duù kù làngà yí ya tí gítí 'bí njekèjì ndùgù 'bá-Mbíri gbaànjé náa à kù nì mítí a Banga-Njekèjì-Ndùgù, tacó wàa, yí 'ví kù yù i 'do tí ndâ mbe kù ri gí gbí ndùgù ta ri 'dáá gí.

³ 'Dakò tí nò mâ gii ñò ndâ Piyétòrò ta Jòvànì kù ri gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, yí gii yù i 'do tí ndú. ⁴ Káa, ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gii zeke yí ngbóó, bìndi ndú gii 'dè có jì yí máa, «Zeke ze!»

⁵ Yí mâ gii 'di có tí nò náa Piyétòrò 'dè jì yí nò, yí gii 'visì tí wó ta bà zeke'o go'i gítí ndú, máa, ndú kèjì gí bà je i jì yí. ⁶ Káa Piyétòrò gii 'dè có jì yí máa, «Ndâ ñjì gùrusù fádà ta dá'bi mì ye tacó bà je jì wò wálá. Káa ye bà je jì wò a i ñinó náa à kuu mì ye nò. Ye kù 'dè có jì wò ta rè mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, mbe gí 'do Názàrètì éno máa, wò a gí yaà, wàa wò 'ví nò nó!»

⁷ Piyétòrò bà-i-nò gii yuu 'bi wó ya tí gí bà zèè ta 'bi 'dakò tí nò, bìndi yí gii koni ta yí gí bà rò tíyò. Káa à káa póó bà ja 'dakò tí nò mì Piyétòrò gí yaà, wu gii gí gí gbí ndâ kpátù kò wó ta ngii-ngí kò wó gí. ⁸ Yí gii o gí yaà, bìndi ndú gii 'bità bà nò nó ta ndâ Piyétòrò 'do njekèjì ndùgù kù ya gí rùkàtìi 'bá-Mbíri. Yí gii nò, ta bà o gí yaà, ta bà ùlù Mbíri. ⁹ Ndâ 'duù tí nó mbe tì bìnjìi mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó mâ gii ñò yí kù nò nó ta bà ùlù Mbíri, ¹⁰ ndú gii ñò yí ni tí 'dakò tí nó mbe kù ki tí wó tí Banga-Njekèjì-Ndùgù 'bá-Mbíri kù yù i 'do tí ndâ 'duù nó gí. Bìndi nje ndú gii 'dèè gítí bà 'dè có gítí ña i tí nò mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nó nó gí.

Piyétòrò 'dè có jì ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri

¹¹ Ndâ 'duù mâ gii ñò bà nanaka 'dakò tí nò mí rẹgbà tí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì, nje ndú gii 'dèè gí, bìndi ndú gii ki ta ngèlè kpùkù ya gí mì ndú tí bándò tí nó náa à kù nì mítí a Tàzo-mì-Sólómònì nò. ¹² Piyétòrò mâ gii ñò bà kaa ndâ 'duù tí nò gí gítí ndú, yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo kù si nje yo tí nga gítí i tí nó mbe bàkà tí nó tacó yè, ndâ Ìzìriyéli? Yo kù dongbo ro yo gítí ze tacó yè? Yo koṛo có máa, 'dakò tí nò kù nò nó 'do gbí 'dóó wotí mì ze? Yí kù nò nó 'do gbí 'dóó bà nìkì ze? ¹³ A Mbíri mì Àbiráámò, tí Mbíri mì Ìzákò, tí Mbíri mì Jákóbè, tí Mbíri mì ndâ ká gù yo, ká bàkà i tí nò, tacó bà te duù mítí Bòò mì wó Jézù, tí gbèe Jézù tí nó náa yo táánò kpì ngbàngà tí wó, máa, à 'ví zi yí gí nò, Jézù tí nó náa yo táánò bè yí mí kùro Pilátò nò, Jézù tí nó náa Pilátò táánò 'dè có jì yo máa, yì bà njaanga yí 'do gbí zàà gí, káa yo gii biya có mì Pilátò gí. ¹⁴ Yo gii biya 'duù tí nó ta ndi vò i tí wó wálá, tí 'duù ñinó jáá nó gí. Yo gii yòòngò Pilátò máa, yí njaanga a mbe zi ku 'do gbí zàà, ¹⁵ bìndi yo gii zi mbe je 'válá jì ndâ 'duù gí. Káa Mbíri gii 'vala yí 'do gbí ku gí. Ze a ndâ mbe 'dè yúco gítí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò. ¹⁶ Káa à kpónó káa gbèe Jézù tí nó náa yo

táánò bè yí ji ku nó ká 'vala 'dakò tí nó á kuu kùro yo, náa yo ò yí ni ngbàrángà'i gí nó, á 'do gbí có bà tee njembí ze á mítí wó tí Jézù. A bà tee njembí ze á mítí Jézù nó ká je wotí ji 'dakò tí nó náa yo kpónó kù ò yí nó.

¹⁷ «Káa ye kpónó ò ni gí, ndâ ná'vindí ye, máa, yo ta ndâ gba mì yo táánò ò i tí nó náa yo kù bàkà ò ni lá. ¹⁸ Káa ònò táánò a 'bí ò a i náa a Mbíri ká bàkà éno, tacó wàa ndâ có tí nó náa yí tí Mbíri táánò tuu ta ndâ mbe 'dòkò có mì yí éno máa, Bìndi-Mbíri bà kònò sé'i nó, 'ví dù tí tí yúco. ¹⁹ À má éno, yo 'visi muu yo 'do tí ndâ vò kpokèji mì yo gí. Yo 'visi tí yo gí mì Mbíri, tacó wàa yí 'ví tofo ndâ vò i mì yo gí. Delè tacó wàa, ndoo 'ví 'de ta làmbu gúlúsù pípiri 'do mì Mbe tí ndoo tacó bà 'dè njembí ndoo, ²⁰ wàa yí 'ví tuu ta Jézù tí nó tí Bìndi wó tí Mbíri náa yí cu 'bì wó mítí wó tacó tí yo sàa gí nó ji yo. ²¹ Yí tí Jézù bà dù ká gbíri yee tí o bà gí ndâ i muu to tí nó 'dáa gí tí ndâ ngú i, go có tí nó náa Mbíri dígísèé tuu ta ndâ tó mbe 'dòkò có mì wó gí gí kò ta kò gbí o mì ndâ ká gù yo nó. ²² Tacó kòcò Mòze náa yí 'dè dígísèé éno máa,

<Mbe tí ndoo tí Mbíri bà bàkà 'bí 'duù tí mbe 'dòkò có mì wó go ye nó ji yo.

'Duù tí nó bà dù a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'dóo ná'vindí yo.

Yo 'ví 'di ndâ có ònò náa yí kèji gí bà 'dè ji yo nó 'dáa gí.

²³ Áa bà mò 'duù ònò mbe 'di có mì mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó lá nó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbíri gí.>

²⁴ «À má ta bà 'dè có ta yúco, Sàmùwélè tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, gí je ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dáa gí mbe gí gí tàkò wó nó dígísèé 'dáa gí, kù 'dè có tù ta 'bì ndú ká gítí o bà co ndâ ri tí nó. ²⁵ Yo a ndâ mbe zèè mbèlè bìndi ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri. Yo a ndâ 'viù gbí mbelè tí nó náa Mbíri dígísèé njù ta gù ndoo tí Àbìráámò ta o tí nó náa yí 'dè ta có ji Àbìráámò éno máa,

<Ye tí Mbíri bà cù 'dè ngo cù ye mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáa gí ta rẹ mì ndâ 'viù-gù mì lo,> nó.

²⁶ Mbíri táánò cu 'bì wó mítí Bòò mì wó, bìndi yí gí tuu yí kpédélé'i gí bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo, ta bà 'visi muu yo gbaànjé-gbaànjé 'dáa gí 'do tí ndâ vò i mì yo.»

4

Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà

¹ Káa si ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gbí-gbí kù 'dè có ji ndâ 'duù, ndú mà gí zeke'o, ndú gí ò ndâ 'bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, ta kùro ndâ mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri, gí je ndâ Sàdùkáyò, tí ndâ 'bí ò a 'duù gbí òkò tí ndâ Jùdéyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá, gbo ndú gbíri gí. ² Có tí nó mbe kpolo tàkòcò ndâ kpo-kpò 'duù tí nó náa ndú gí ya tí gítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì nó a có bà nìbà i mì ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ji ndâ 'duù gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, náa ndú kù kò ta kò ji ndâ 'duù éno máa, Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nó.

³ Ndú bà-i-nò gí kaa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ya tí gí gbí zàa, wàa à 'ví gí 'viiki gbí có mì ndú ta 'bí yé, tacó ri ta o tí nó ta gí. ⁴ Káa ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe 'di ndâ có tí nó náa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'dè ta 'dè'o tí nó ò gí ùnje gítí có mì Jézù gí. Muu ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáa gí toko mítí ndâ ká ònò ta o tí nó gí dù dè gítí ndâ 'dakò álifi vò.

⁵ Yé mà gí too gí, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ mbe nìbà tàkù mì ndâ Jùdéyà, gí kili mí Jèrùzàlémè, ⁶ ta ndâ Ánà (tí 'bí ká Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndú náa ngáangbá gba mì ndò Ròmánò mò yí 'do gbí nètè gí), gí je Kàyífà, gí je ndâ Jòvànì ta Àlèsándòrò, ta ndâ 'bí 'duù náa rẹngbó bà jò ndú 'do a i tí ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri. ⁷ Ndú gí tuu tú gí tàkò ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'do gbí zàa. À mà gí kaa ndú gí tí gí kùro ndú gí, ndú gí kaa ndú mí gbí uù, bìndi ndú gí 'bità bà 'vee gbí

nje ndú máa, «Yo bàkà i tí nò ta ña kpokèjì ñàyi? Yo bàkà i tí nò ta ña wotí mì yè? Rè 'duù tí nò mbe je wotí tí nò ji yo nò a 'di?»

⁸ Káa Bèri-mì-Mbíri gii je wotí ji Piyétòrò me gbolò, bindi yí gii 'visì có ji ndú máa, «Yo tí ndâ gba mì ndâ 'duù, gii je yo tí ndâ kpo 'duù, ⁹ yo wúnó má kù 'vee gbí nje ze a i gítí có nambeè tí nó náa ze bàkà ji 'dakò tí nó táánò mbe kù ìrì ta to nó, yo má kù 'vee a kpokèjì bà 'vala yí mì ze, ¹⁰ tàkòcò ye peteke gítí bà 'visì có ji yo tí ndâ gba, ta ndâ kpo 'duù, ta yo tí ndâ kòtí Ìzìriyèlì 'dáá gî, ngé ma, máa, ze 'vala 'dakò tí nó ta rẹ̀ mì Jézù tí nó tí Bìndi-Mbíri mbe gí 'do Názàrètì nò, Jézù tí nó náa yo táánò gbì yí mítí njèèkpe mù, káa Mbíri gii 'vala yí 'do gbí ku gî nò. 'Dakò tí nó wúnó kù rò tíyò kùro yo ta sé'i cee mbéé 'do tí wó gî nó a i ta rẹ̀ mì wó tí Jézù, ¹¹ tí díí tí nó náa à cu có gítí mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa,

<Díí tí nó náa yo tí ndâ mbe bì 'bá bè gî nó,

ká gí tí yú díí bà sè tà 'bá.>

¹² Tacó à nì rẹ̀ 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó ji ndâ 'duù máa, yí a mbe 'vala ndoo, á bindi rẹ̀ wó nò lá.»

¹³ Nje ndâ gba ta ndâ kpo 'duù gii 'dèè gítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gî. Ndú mà gii 'viiki rẹ̀ngbó ndú gbí òkò tí ndú, ndú gii nò ndú ni ká tí ndâ 'duù sínò jé mbe kí tí ndú njewu ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà tàkii mì ndâ Jùdèyà lá ni gî. Ndú delè gii nò ni gî máa, ndú táánò kù dù a i ta Jézù. ¹⁴ Káa ndú mà gii nò 'dakò tí nó náa ndú 'vala yí nó kù rò tíyò rẹ̀gbà tí ndú, bà 'dè có gii dù káa kpò ndú gî. ¹⁵ Tacó éno, ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Yo yèè 'do gbí ngbàngà gí ndii tacó wàa ndâ gba 'ví waa ta có.»

¹⁶ Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà gii yèè 'do gbí ngbàngà gí ndii gî, ndâ gba gii 'bità bà 'viiki gbí có mì ndú, máa, «Ndoo kpónó 'ví bàkà a ña yè ta ndâ 'dakò tí nó? Tacó ndâ 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gî nò ña tende seṛè tí nó náa ndú bàkà nó gî. Káa ñinò a i ñinó mbe je kponje 'do nje ndoo gî nó ká nò. ¹⁷ I ñinó náa ndoo kpónó bà ni bà bàkà gí nó káa bà rò bà 'vèè có seṛè tí nó gí kùro, ta bà ci ndú máa, ndú káká'i 'ví nì rẹ̀ Jézù tí nó ji 'bí 'duù lá.»

¹⁸ Ndâ gba mà gii 'viiki gbí có mì ndâ Piyétòrò ta Jòvànì cee gî, ndú gii tè'é tí ndú, bindi ndú gii ci ndú, máa, «Ndòngbú tí yo bà nìbà i ji ndâ 'duù ta rẹ̀ Jézù 'ví dù káa yí nò.»

¹⁹ Káa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo koṛo muu yo, yú có kùro Mbíri má a bà 'di có mì yo mì ze á co tí bà 'di có mì wó tí Mbíri, wàa ze 'ví 'di ndòngbú có ñinó náa yo bà 'dè ji ze nò. ²⁰ Tacó ze bà rò tíyò 'do tí bà ma có i tí nó náa ze nò ta rọ̀ ze gî nó wálá. Ze delè gítí bà nè nje ze a 'do tí bà ma có tí nó náa ze 'di ta tù ze gî nò wálá.»

²¹ Káa ndâ gba gii ci ndâ Piyétòrò ta Jòvànì káká'i, máa, «Ndòngbú tí yo.» Ndú 'de kpokèjì bà waa có mítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ta o tí nó lá, tacó ndâ 'duù 'dáá gî ta o tí nó kù ùlù Mbíri tacó i tí nó mbe bàkà tí nó.

²² 'Dakò tí nó náa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì bàkà seṛè tí nó mítí wó nò a 'duù ta ndoo tí wó ndii zi 'duù-só gî.

Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'deke tí ndú ji Mbíri

²³ À mà gii njaanga ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'do gbí zàà gî, ndú gii ya gí 'bá, bindi ndú gii 'vanda ndi ndâ có tí nó náa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá, 'dè ji ndú nó ji ndâ 'bí ka ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù. ²⁴ Ndâ ka ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà gii 'di ndi ndâ có tí nó, ndú gii 'deke tí ndú ta njembí ndú gbaànjé ji Mbíri éno máa,

«Áá Mbe tí ze, tí mbe suu tàrì, ta to tí nó, ta ndâ kpo-kpò ngo. A wò ká suu ndâ i gbíri, ta ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ndâ kpo-kpò ngo 'dáá gî! ²⁵ A wò dígísèé ká

tuu Bèri mì lo tí Mbíri gí bà wu có mí gbí nje gù ze tí Dàvídè, tí bòò mì lo, bìndi yí gii 'dè có éno máa,

<Ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdéya lá nó kù luguu tí ndú ta gbínje tacó yè?

Ndâ 'duù kù koṛo có gítí ndâ i ñinó ta gbí ndú wálá nó tacó yè?

²⁶ Ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó kù ja gó,

bìndi ndâ kpo-kpò 'duù kùṛo ndâ 'duù kù toko có gítí Mbe tí ndoo.

Ndú delè kù toko có gítí 'Duù mì Mbíri á tí Bìndi-Mbíri nô.>

²⁷ «Có tí nó náa Dàvídè 'dè nó dú gii bàkà tí gí. Tacó ndâ Èródè ta Pónísiyò Pilátò táánò gii toko có ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéya lá nó, ta ndâ Ìzìriyéli mí gbí gbata tí nó, gítí Jézù tí Bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí, náa wò je yí tí Bìndi lo tí Mbíri nô. ²⁸ Ndú dígísèé toko có tí nó ká tacó bà bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí náa wò ta wotí mì lo tí Mbíri koṛo có gítí ndú cee sàà gí, máa, ndú kèjì gí bà bàkà tí nô. ²⁹ Nògí, koṛo muu lo gítí ndâ cí tí nó náa ndú ci ta ze nô, Mbe tí ze. Konì ndâ bòò mì lo, tacó wàa, ndú 'ví ma có mì lo ta yú njembí ndú. ³⁰ Ya'va 'bì lo, wàa wò 'ví 'vala ndâ mbe nò'o. Wàa, wò delè 'ví bàkà ndâ seṛè, ta ndâ i ñinó mbe 'dèè nje ndâ 'duù gí nó, ta rẹ̀ mì Jézù tí Bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nô.»

³¹ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mâ gii 'deke tí ndú ji Mbíri cee gí, to gii tanga tí tí bàndò tí nó náa ndú kili mítí nô. Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò gii je wotí ji ndú me gbolò, bìndi ndú gii 'bìtà bà ma có mì Mbíri ta gúku tí ndú wálá.

Cè ña bà 'vala ndò mì ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù

³² Ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí ta o tí nó gii ẹṛe gba có mì ndú ká gbaànjé, ta vò njembí gbí òkò tí ndú wálá. 'Bí 'duù delè mbe nì, «I mì ye,» gítí 'dóó i mì wó ta o tí nó gbí òkò tí ndú wálá. Ndâ i ñinó náa ndú kili nó 'dáá gí tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí. ³³ Ta o tí nó, ndâ tú mì Jézù gii dù kù ma có bà 'vala ndi Mbe tí ndoo tí Jézù 'do gbí muu'ndú wó ta wotí ká tí. Mbíri delè gii cù 'dê ngo cù wó me gbolò mítí ndú 'dáá gí. ³⁴ 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe wa i ta o tí nó wálá, tacó ndâ 'duù ñinó gbí òkò tí ndú ta to njí kuu mì ndú, ta ndâ 'duù ñinó ta 'bá kuu mì ndú nó, gii sì ndâ i tí nó gí 'dè, ³⁵ bìndi ndú gii kaa mboo tàkò ndâ i tí nó ji ndâ tú mì Jézù. Ndâ tú mì Jézù gii njèè ji ndâ 'duù ñinó tí ndâ mbe yè gbí òkò tí ndú náa à 'ví je ji ndú nô.

³⁶⁻³⁷ Ta o tí nó, 'bí 'dakò tí 'viì kòtí Lévi náa a jò yí mí Kípùrù, ta rẹ̀ wó a Jùzépè, náa ndâ tú mì Jézù kù ni mítí wó a Bàrànába (gbí rẹ̀ tí nó máa, «Mbe je wotí gítí i»), gii sì njí mì wó gí 'dè, bìndi yí gii kaa i gbí ji ndâ tú mì Jézù tacó bà njèè ji ndâ 'duù.

5

Ndâ Ànànyà ta Sàfírà

¹ Ta 'bí o gbaànjé, ndâ 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Ànànyà, ta nawù wó ta rẹ̀ wó a Sàfírà, gii toko có mì ndú, bìndi ndú gii sì to njí mì ndú gí 'dè. ² Bìndi Ànànyà gii je káa tí mboo tàkò njí mì ndú náa ndú sì gí 'dè nó ya tí ji ndâ tú mì Jézù, káa nawù wó 'di gbí i tí nó náa yí bàkà nò ngbàrángà'i gí.

³ Ànànyà mâ gii di ta i tí nó tí ndâ tú mì Jézù, Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Ànànyà, Gba-wàtà jèjèèkè tí wó mí gbí njembí lo tí ña ñinó náa wò gii ngùù tí mboo tàkò njí mì lo gí, bìndi wò gii 'dè 'véṛè ji Bèri-mì-Mbíri tacó yè? ⁴ Táánò kùṛo bà sì njí tí nó mì lo gí 'dè, à me 'dóó njí mì lo lá? Káa, wò tà kpétí mâ gii sì gí 'dè gí, mboo tàkò me i mì lo tacó wàa wò 'ví bàkà tí go có mì lo gbí njembí lo lá? A yè ká a tàmuu lo gítí bà bàkà ña i tí nó? Wò 'dè 'véṛè tí nó me ji ndâ 'duù lá, wò 'dè a i ji Mbíri.»

⁵ Ànànyà mâ gii 'di có tí nó náa Piyétòrò 'dè ji yí nó, yí gii 'va tí wó to tí yú ku. Bìndi gúku gii zèè ndâ 'duù tí nó mbe 'di có i tí nó mbe bàkà tí nó nó 'dáá gí. ⁶ Ndâ

'vii-'dakò bà-i-nò gii oloko jí yaà, bìndi ndú gii yili yí gí. Ndú gii te yí gí sè, bìndi ndú gii duu yí gí.

⁷ Ndâ 'duù mâ gii dù á bìndi bà te ku Ànànyà gí sè nò ndi-ndi-ndi éno, ndú gii ò Sàfíra ñi gí tàkò ndú tà'i gí. Káa yí ò i tí nó mbe bàkà tí á kùro wó kà nó ni lá. ⁸ Káa Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Ìjìnó wálá a kábà mboo tàkò ñí mì yo náa yo sè gí 'dè nó ká nó, Sàfíra? 'Dè yúco mì lo je wàa ye 'ví 'di gi!»

Káa Sàfíra gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «Ìyoo, à 'dáá gí nò a yí .»

⁹ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji Sàfíra máa, «Yo ta kù lo toko có gítí bà tala Bèri-mi-Mbíri gí! A yè ká a tàmuu yo gítí bà bàkà ña i tí nó? Wò 'di wo tí ndâ 'duù tí nó kèjì nò gí? Ndú kpónó kú gí nò 'do bà duu ku kù lo. Ndú kpónó bà te wò gí sè delè!»

¹⁰ À káa póo bà cee có tí nó gbí nje Piyétòrò, Sàfíra ngé gii 'va tí wó gbàràsà to kùro wó tí yú ku. Ndâ 'vii-'dakò tí nó mbe gí 'do bà duu ku Ànànyà nó mâ gii ñi gí tà'i, ndú gii 'de Sàfíra cì delè gí. Ndú bà-i-nò gii te yí gí sè, bìndi ndú gii duu yí mí rẹgbà tí 'dakò mì wó. ¹¹ I tí nó gii te gúku mítí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta ndâ 'duù ñinó mbe 'di tà wo nó 'dáá gí ngé ndii gí.

Ndâ serè

¹² Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù má gii ya gí bà 'deke tí ndú ji Mbíri gbí ndâ o tí nó, ndú kú gii kili ká ta bà muu ndú mítí 'bí bàndò gbí ndùgù 'bá-Mbíri náa à kú ñi mítí a Tàzo-mi-Sólómòni. Ndâ tú mì Jézù gii dù kú bàkà ndâ serè, ta ndâ kpo-kpò i mbe kú tubà wotí mì Mbíri ji ndâ 'duù. ¹³ Tacó éno, gúku gii kpò ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù lá nó 'do tí bà yuu tí ndú gí gbí òkò tí ndú gí. Kpèti ká éno, ndâ 'duù gii wu gbí ndú ngé ndii gí. ¹⁴ Káa, muu ndâ 'dakò ta ndâ ñi mbe ùnje gítí có mì Jézù gii àdi me gbolò.

¹⁵ Ndâ 'duù Jèrùzàlémè mâ gii ò ndâ serè tí nó náa ndâ tú mì Jézù kú bàkà nó, ndú gii tuṛu ndâ mbe nò'o mì ndú, ndú gii sii ndú kpìrì'vii ta seè kpokèjì, tacó wàa, Piyétòrò má kú ndii ta nó, wàa vòo tàzo wó 'ví có muu ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù delè gii tuṛu ndâ mbe nò'o mì ndú, ta ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó me mbè 'do gbí ndâ gbata ñinó dè-dè ta seè Jèrùzàlémè nó, gí tí ji ndâ tú mì Jézù, bìndi ndú gii 'vala ndú 'dáá gí.

À mèkè'i tí ndâ tú mì Jézù

¹⁷ Ju kii gii te ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ 'duù mì wó tí ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó, gí tàkò ndâ tú mì Jézù. ¹⁸ Ndú bà-i-nò gii zèè ndú, bìndi ndú gii kaa ndú mí gbí gbolò zàa. ¹⁹ Káa o mâ gii bèè gí, basìli mì Mbíri gii njaanga njekèjì zàa tàkò ndú, bìndi yí gii kaa ndú gí sè. ²⁰ Yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ñjè nó ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, wàa yo 'ví ma có gítí ngú ña 'válá tí nó ji ndâ 'duù.» ²¹ Ndâ tú mì Jézù gii ñjè nó ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bìndi ndú gii 'bità bà ma có ji ndâ 'duù si yé kú bàkà bà ngbaranga to.

Yé mâ gii too gí, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ 'duù mì wó, ta ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà, gii kili muu ndú ta ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Ìzìriyèli 'dáá gí. Ndú bà-i-nò gii tuu tú ya tí gí gbí zàa, máa, à kaa ndâ tú mì Jézù kà nó gí tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ yì. ²² Ndâ kùro ndâ mbe kpòlo tí ndâ 'duù gbí zàa tí nó náa a tuu ndú nó mâ gii yee gbí zàa kà, ndú gii 'de ndâ tú mì Jézù tà'i lá. Bìndi ndú gii dele ndi ndú ya gí bà 'dè có ji ndâ kpo-kpò 'duù tí nó mbe tuu ndú nó, máa, ²³ «Ze 'de njekèjì nè tí rítí-rítí gí, ta ndâ mbe ù njekèjì zàa kuu gbí nètè mì ndú, káa, ze mâ gii njaanga njekèjì, ze gii 'de gbèè 'duù tà'i kà lá.»

²⁴ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta kùro ndâ mbe kpòlo tí 'bá-Mbíri, mâ gii 'di có tí nó, muu ndú gii ẹre tí gítí ña i tí nó mbe bàkà tí nó gí. ²⁵ Káa ndú mâ gii zeke'o, ndú gii ò 'bí 'dakò yee tí ndú ta ngú có éno máa, «Ye ò ndâ 'dakò tí nó náa yo zèè ndú mí

gbí zàà nó kù nìbà i jì ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri kàzô.» ²⁶ Gbolò 'duù kùro ndâ mbe kù kpòlò tí 'bá-Mbíri mà gii 'di có tí nò, yí gii ruka ndâ 'bí 'duù mì wó, bìndi ndú gii ya ta ndú gí bà kaa ndâ tú mì Jézù gbí pètékè có gí tí gí kùro ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà. À tí ndâ mbe kpòlò tí 'bá-Mbíri ta o tí nò a gúku éno máa, ndâ yì má gbùrùngà ndâ tú mì Jézù, ndâ 'duù bà 'vaka ndâ yì ta díí.

²⁷ Ndâ mbe kù kpòlò tí 'bá-Mbíri mà gii yee ta ndâ tú mì Jézù kùro ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gí, Kùro ndâ bu-Mbíri gii do mítí ndú, ²⁸ máa, «Ze táánò ci yo kpòlò ma, máa, ndòngbú tí yo ta bà nìbà i jì ndâ 'duù ta rẹ 'dakò tí nò 'ví dù ká yí nò. Káa, sè tú 'duù kpónó Jèrùzàlémè nó mbe 'di bà nìbà i mì yo lá nò wálá. Ze delè gii nò goolá yo ẹre muu yo mítí có bà kaa nderè có ku 'dakò tí nò mí muu ze gí nò! À má ènò, yo 'dè nderè ọa nètè mì yo nò jì ze.»

²⁹ Káa ndâ Piyètòrò ta ndâ 'bí ka wó tú mì Jézù gii 'visi có jì ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà, máa, «Ze bà 'di kpédélé kùro a có mì Mbíri má kózò gí, ze 'ví gii 'di có mì ndâ 'duù. ³⁰ Áá táánò a Mbíri mì ndâ ká gù ze ká 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó, káa a yo táánò ká zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè mù. ³¹ Káa Mbíri kpónó gii te yí mí gbí kù'bì mì wó tí Mbíri, máa, yí dù tí kùro ndâ 'duù, wàa yí delè 'ví dù tí mbe 'vala ndâ 'duù, tí mbe 'visi muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì mì yì tí Mbíri, tí 'duù tí nó náa Mbíri bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ Ìzìrìyèlì 'dáá gí a i ta rẹ wó nò. ³² Ze a ndâ mbe 'dè yúcó gítí ndâ i tí nò, ze ta ndâ Bèri-mì-Mbíri, tí i-nambee tí nó náa Mbíri kù je jì ndâ 'duù nìnó mbe 'di có mì wó tí Mbíri nò.»

³³ Có tí nò náa ndâ tú mì Jézù 'visi nò gii dù goolá ndú cu a wu mítí ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà. Tacó ènò, ndú gii bàkà a có bà ziki ndâ tú mì Jézù gítí có tí nò.

Gàmàliyèlì jukì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà 'do tàkò ndâ tú mì Jézù

³⁴ 'Bí kpo 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ka wó gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà, tí mbe kpòlò tí tàkìi mì ndâ Jùdéyà, ta rẹ wó a Gàmàliyèlì, tí gbolò mbe kù nìbà tàkìi mì ndâ Jùdéyà jì ndâ 'duù, náa ndâ Jùdéyà 'dáá gí kù te duù mítí wó, mà gii nò ndâ có mì ndâ 'bí ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà zò muu wó dúú-dúú lá, yí gii a gí yaà, bìndi yí gii 'dè có jì ndú éno máa, à kaa ndâ tú mì Jézù 'do gbí ngbàngà gí ndii gàà kózò gí. ³⁵ À mà gii bàkà go có mì wó nò gí, yí gii 'dè có jì ndâ ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà, máa, «Ndâ 'dakò! Yo kpòlò tí yo tí kpòò gítí ọa i tí nó náa yo kù kọro có gítí bà bàkà ta ndâ 'duù tí nó nò. ³⁶ Ye kù 'dè có tí nó jì yo, tacó ye kì 'bì ye gítí ndâ mbe bàkà ọa i tí nó náa ndâ 'dakò tí nó kpónó kù bàkà nò kí-kì; 'bí 'dakò dígísèé ta rẹ wó a Tèwùdàsì, luguu tí wó máa, yì ma. Bìndi ndâ 'duù go zi 'duù-vò ta bà nà'ò (400) ká gii tè gí tàkò i-mâ mì wó nò. À mà gii zi Tèwùdàsì gí, ndâ 'duù mì wó nò gii 'vaaka gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. À gii dù maa nò a bà zi nje ndú ká nò. ³⁷ Bìndi Tèwùdàsì nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Júdá, tí 'duù Gáliléyà, dígísèé gbí o bà 'deke muu ndâ 'duù nó gii jèjèèkè cèe tí wó, máa, ndâ 'duù 'ví nò a yì, si Mbíri mí to. Ndâ 'duù gii kì gí tàkò wó kí-kì. À mà gii zi yí delè gí, ndâ 'duù mì wó gii ta'va léé gí.

³⁸ «À má ènò, có mì ye gbí njembí ye jì yo kpónó máa, yo si ndâ 'dakò tí nó mí bàndò mì ndú. Yo si ndú 'ví ya . Tacó rẹngbó i tí nó náa ndú kpónó kù bàkà nò má 'bì 'do mì 'duù, nje bà zi ta kpéétí wó. ³⁹ Káa, à má dú káa yúcó máa, nètè tí nó náa ndú kù bàkà nò a nètè mì Mbíri, yo bà kpò ndú wálá. Yo delè bà 'de tí yo kù jòò gbí có a i ta Mbíri.»

Có tí nò náa Gàmàliyèlì 'dè nò gii ya gí gbí muu ndâ 'bí ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà gí. ⁴⁰ Ndú bà-i-nò gii tè'é tí ndâ tú mì Jézù gí kùro ndú. Ndú mà gii gbì ndú gí, ndú gii ci ndú, máa, «Ndòngbú tí yo ta bà ma có jì ndâ 'duù ta rẹ Jézù 'ví dù ká yí nò.» Bìndi ndú gii dò 'bì 'do tí ndú gí.

⁴¹ Ndâ tú mì Jézù gii njè nó 'do kùro ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà ta pétékè tàkòcò ndú, tacó Mbírì nò ndú 'vii tí ndâ 'duù mbe kònò sé'i ta rẹ Jézù gí. ⁴² 'Do gbí rì tí nò, ndâ tú mì Jézù gii dù kù ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ta rì 'dáá gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì, delè ta ndi 'bá mì ndâ 'duù, máa, Jézù a Bindi-Mbírì, ta 'bí 'duù mbe tù 'bì wó gí tà ọ ndú gbaànjé wálá.

6

Bà ọuka ndâ 'duù tí ndâ mbe koni ndâ tú mì Jézù ta nètè

¹ Muu ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii 'bità bà àdì gí, gbínje gii 'bità bà bàkà tí gbí òkò tí ndâ Jùdéyà ònó náa a jò ndú me mí 'bá Jùdéyà lá, mbe kù 'dè káa có Ìgírìgí nó, ta ndâ jígí'dí-jìgí'dì Jùdéyà á 'do muu có bà njèè i-zó-zò. Ndâ Jùdéyà ònó náa a jò ndú mí ndii nó gii 'bità bà 'dè kòlòwò, máa, ndâ jígí'dí-jìgí'dì Jùdéyà ta rì 'dáá gí njèè i-zó-zò ji ndâ nawù ku mì ndâ yì yè ọ ndâ yì lá.

² Ndâ tú mì Jézù muu 'bì-nje só mâ gii 'di có tí nò, ndú gii kili ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí, bìnđi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Bà jee bà ma có mì Mbírì mì ze mí to, wàa ze 'ví zèè tí kpoò a nètè bà njèè i-zó-zò me dú tacó tí ze lá. ³ À má éno, à nìkì éno máa, yo tí ndâ ná 'vindí ze nò ndâ 'bí 'dakò vò-nje só 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ònó ta tó rẹ ndú nó, ndú delè 'ví dù tí ndâ 'duù ònó náa Bèrì-mì-Mbírì je wotí ji ndú me gbolò, delè tí ndâ 'duù ònó mbe 'di gbí-o nó, tacó wàa, ze 'ví bàkà ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò. ⁴ Wàa, o mì ze 'ví dù 'dáá gí ká gítí bà 'deke tí ze ji Mbírì, ta nètè bà ma có mì Mbírì.»

⁵ Tàkòcò ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii peteke gítí có tí nò náa ndâ tú mì Jézù koọo nò ngé ndii gí. Tacó éno, ndú gii cu 'bì ndú mítí Ìsitéfànò tí 'bí 'dakò mbe tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbírì, tí 'dakò náa Bèrì-mì-Mbírì je wotí ji yí me gbolò, gii je Fílípò, gii je Pòròkòrù, gii je Nikànóra, gii je Tímòni, gii je Pàràménà, gii je Nikòlávù tí 'bí 'dakò náa ọa wó me Jùdéyà lá mbe gí 'do gbí gbata Àndiyókì, mbe kaa tí wó gí gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà kùro bà gí yí tí mbe tala có mì Jézù gí. ⁶ Ndú gii kaa ndú ta bà muu ndú vò-nje só nò ji ndâ tú mì Jézù. Ndâ tú mì Jézù mâ gii 'deke tí ndú ji Mbírì tacó tí ndú gí, ndú gii bàkà ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò ji ndâ 'duù bìnđi ndú.

⁷ Có mì Mbírì gii dù kù rẹjì bìnđi bà 'viindi có gítí bà njèè i-zó-zò nò tí ọa ònó náa muu ndâ mbe tala có mì Jézù gii ògbù gbí gbata Jèrùzàlémè ngé ndii gí. Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà delè gii 'bità bà ọ ndi kpokèjì mì Bìnđi-Mbírì.

Bà zèè Ìsitéfànò

⁸ Mbírì gii bàkà nambeè ji Ìsitéfànò tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó vò-nje só náa à ọuka ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò nó ngé ma, ta bà je wotí bà bàkà ndâ kpo-kpò seřè mí gbí òkò tí ndâ 'duù ji yí. ⁹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ Jùdéyà mâ gii nò ndâ i tí nò náa Ìsitéfànò kù bàkà nò, ndú gii 'bità bà jòò gbí có ta yí. Ndâ 'bí Jùdéyà tí nò mbe kaa ya gí bà jòò gbí có ta Ìsitéfànò nò gí 'do bàndò bà kili ndâ Jùdéyà ònó náa à kù nì mítí a «Bàndò bà kili ndâ i-zógó-zogo ònó náa a njaanga wú 'do tí miři ndú gí» nò, ndâ 'bí gí 'do gbí gbata Sírìni, ndâ 'bí gí 'do gbí gbata Àlèsàndèrìyà á gbí to Másìrì, ndâ 'bí gí 'do gbí to Silìsiyà, ndâ 'bí gí 'do gbí to Ásiyà. ¹⁰ Káa bà 'vii tí ndú ta Ìsitéfànò gii kpò ndú gí, tacó yí 'di gbí-o ndii ndú me 'dú, delè tacó a Bèrì-mì-Mbírì ká kù wu có mí gbí nje wó. ¹¹ Ndú mâ gii nò éno, ndú gii sì ndâ 'bí 'duù tàbèngii máa, ndú waaka có ta rẹ Ìsitéfànò éno maa, «Ze 'di kòcò 'dakò tí nó tí Ìsitéfànò nó kù 'dè zu có gítí ndâ Mòze ta Mbírì.»

¹² Ɗa có tí nò, máa, Ìsitéfànò kù 'dè zu có gítí ndâ Mòze ta Mbírì nò, mâ gii 'va tí gbí tù ndâ Jùdèyà, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndú, ta ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndú, ndú gii zèè Ìsitéfànò ya tí gí gbí gbolò ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdèyà. ¹³ Ndú mâ gii yee ta yí kùro ndâ kpo 'duù mì ndú gbí ngbàngà gí, ndú gii waaka ndâ 'vèrè gítí wó ji ndú, máa, «'Dakò tí nó kuu nó ta o 'dáá gí kù 'dè vò có gítí 'bá-Mbírì mì ndoo ji ndâ 'duù, yí delè kù 'dè vò có gítí tàkìì mì ndoo. ¹⁴ Ze zèè yí kù 'dè có ji ndâ 'duù éno máa, 'dakò tí nó tí Jézù mbe gí 'do Názàrètì nó kèjì gí bà ki'viki 'bá-Mbírì mì ndoo nó gí to. 'Bí kòcò wó mbe gii 'va tí gbí tù ze delè a ñinó máa, ní gbèè Jézù tí nó a mì yí nò delè kèjì gí bà 'visì tàkìì tí nó náa Mòze dígísèè je ji ndâ ká gù ndoo, náa ndú gii 'dòkò kpòò yee tí tí ndoo nó gí.»

¹⁵ Ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí gii zeke gbí ɾo Ìsitéfànò ngbóó gítí có tí nò náa ndú 'di ta ɾè wó nò. Káa, ta o tí nò náa ndú kù zeke ta o gbí ɾo wó nò, ndú gii ñò gbí ɾo wó kù tòngbaà go gbí ɾo basìlì mì Mbírì nò.

7

Kòcò Ìsitéfànò ji ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà

¹ Ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di kòcò ndâ mbe kpì ngbàngà tí Ìsitéfànò cee gí, Kùro ndâ bu-Mbírì, tí gbolò 'duù kùro ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí, gii 'vee Ìsitéfànò, máa, «Ndâ có tí nò náa ndâ 'duù tí nò 'dè gítí lo nò a yúcó?»

² Káa Ìsitéfànò gii 'visì có ji yí máa, «Ákoo ndâ ná'vindí ye! Ákoo ndâ bu ye! Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di có mì ye náa ye kpónó kèjì gí bà 'dè ji yo nò. Mbírì tí nó mbe kù tòngbaà ngbèzèè nó dígísèè túbà tí wó ji bu ndoo tí Àbìráámò si yí ta 'bá gbí to Mèsòpòtámiyà á kùro bà 'dòkò 'bá mì wó gí gbí gbata Àránì. ³ Bìndi yí gii 'dè có ji yí éno máa, «Njè nó 'do 'bá mì yo gí. Co 'do gbí òkò tí ndâ nambe lo, wàa wò 'ví ya gítí to tí nó náa ye bà túbà ji wò nò.» ⁴ Àbìráámò bà-i-nò gii 'dòkò 'bá 'do gbí òkò tí ndâ nambe wó gbí to mì ndâ 'duù Kàlìdíyà go có mì Mbírì nò, ya gí gbí gbata Àránì. Bu Àbìráámò mâ gii cì gí, Mbírì gii 'dè có ji yí máa, yí 'dòkò ta 'bá gí gí bàndò tí nó náa yí tí Mbírì táánò ci yí gítí, náa yo wúnó kù 'vala tí nò. ⁵ Káa Mbírì ta o tí nò waa 'bí làmbu to kpètí ká 'vará éno ji Àbìráámò tí 'dóó ñìndi wó gítí mɾì wó lá. Mbírì gii ci Àbìráámò a i éno máa, «Ye tí Mbírì bà je to tí nó ji yo ta ndâ 'viì bìndi lo.»

«Gbèè 'viì go mè gbí u tí nó ta o tí nò, náa Mbírì ci tí ta Àbìráámò nò, mì Àbìráámò wálá. ⁶ Káa 'dóó kòcò Mbírì ji Àbìráámò ta o tí nò éno máa, «Ndâ 'viì-gù lo bà dù tí ndâ mbe 'dó-'do á 'bá mì ndâ tende ɳa ndâ 'duù. Ndâ tende ɳa ndâ 'duù tí nò bà gii bàkà bòò mítí ndú, ndú bà toɾo nje ndú ta to ta ndoo zi'duù-vô ta bà nà'ò (400). ⁷ Káa, a ye tí Mbírì ká bà waa có mítí ndâ 'duù tí nò á muu ndú. Bìndi ndâ 'duù mì ye bà gí 'do 'bá mì ndâ ku'dì gí bà bàkà i ji ye tí Mbírì á mí bà-i-nò.» ⁸ Mbírì gii 'dè có ji Àbìráámò máa yí ya gí gbí gázà tacó bà túbà máa ndâ yí tí Mbírì toko nambeè ta yí gí. Tacó éno, Àbìráámò mâ gii jò Ízákò, yí gii waa yí ta sili vô-nje ta'ò bìndi bà jò yí. Ízákò mâ gii jò Jákóbè, yí delè gii bàkà ká éno. Jákóbè delè gii bàkà ká éno mítí ndâ 'viì mì wó muu'bi-nje só tí ndâ ɾèngbó mbe jò ndâ ɳa ndâ Ízìriyèlì muu'bi-nje só nò.

⁹ «Káa ndâ 'bí 'viì mì Jákóbè gii sì ná'vindí ndú Jùzépè gí 'dè tí bòò ji ndâ 'duù ya tí gí Másiɾì ta kii gí. Káa Mbírì ta o tí nò kuu tàkò Jùzépè. ¹⁰ Yí gii ñò yè ɾo wó, yí gii je muu ji yí tí ɳa ñinó náa go có mì wó gii dù tí Fàràyónè (gbí máa, gbolò gba mì ndâ 'duù Másiɾì) ngé ma. Tacó éno, yí gii te Jùzépè tí kùro ndâ kpo-kpò 'duù mì wó Másiɾì 'dáá gí, delè tí mbe kpolo tí ndâ 'duù, ta ndâ 'dóó i-'bá mì wó tí gbolò gba.

¹¹ «Ta o tí nò náa Jùzépè kuu tí Másiṛì nò, làngàwìrì gii tè to. Ndâ 'duù Másiṛì ta ndâ 'duù Kánàni gii ze'veṛe ta go zé'veṛè-zé'veṛè. Ta o tí nò, làmbu 'bí i tacó bà ọ̀ mítí tí ndâ ká gù ndoo ngé énó gí wálá. ¹² Jàkóbè mà gii 'di có cù gí Másiṛì, yí gii tuu ndâ ká gù ndoo gí kà. ¹³ Gbí kpédélé nó mì ndú nò, Jùzépè tùbà tí wó jì ndú lá. Yí gii tùbà tí wó jì ndâ ná'vindí wó a i gbí bà só bà ya ndú gí Másiṛì, bìndi yí gii tù ta bà tí ndú jì gbolò gba mì ndâ 'duù Másiṛì. ¹⁴ Jùzépè bà-i-nò gii tuu tú gí tàkò bu wó Jàkóbè, ta ndâ sè ná'vindí wó, ta ndâ 'vii mì ndú 'dáá gí. Muu ndâ kòtí Jàkóbè ta o tí nò 'dáá gí a ndâ 'duù zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi vô (75). ¹⁵ Ndâ Jàkóbè ta ndâ ká gù ndoo gii mì 'dáá ká mí Másiṛì, ¹⁶ káa a duu ndú mí ká lá. À tuṛu ku ndú ya tí gí bà duu a i mí 'bá bìndi ndú gbí gbata Sèkímì mítí 'bí bàndò bà duu ku náa Àbìráámò sè 'do mì ndâ 'vii mì Àmórá tí bu Sèkímì.

¹⁷ «O bà bàkà go cí tí nó náa Mbíṛì ci ta Àbìráámò kácá-kácá nó mà gii dooko gí, ndâ 'duù mì ndoo gii jò àdì mí Másiṛì ndii ñinó sàà kùro nó gí. ¹⁸ Ta o tí nò, 'bí ngú gbolò gba mbe nò Jùzépè ni lá gii le bèrè mì ndâ 'duù Másiṛì. ¹⁹ Ngú gba tí nò gii peṛe ndâ ká gù ndoo peṛé-peṛe. Yí mèèkè'i tí ndâ ká gù ndoo ta bà 'vaka ndâ dó 'vii mì ndú 'do 'bì ndâ nawu ndú gí 'dè, tacó wàa ọ̀ ndú 'ví mì gí. ²⁰ Ñinò a gbèe vò o tí nó náa à jò Mòze gbí nò. À me ọ̀ banga tí lo tí dó 'vii á gbí ọ̀ Mbíṛì lá! Ndâ nawu Mòze gii ngùu yí mí tà'i ta pì ta'ò. ²¹ Bà ngùu yí mà gii kpò ndâ nawu wó gí, ndú gii te yí gí sè 'do tà'i. Nájú gbolò gba mì ndâ 'duù Másiṛì bà-i-nò gii 'de yí. 'Viní tí nò gii te yí, bìndi yí gii ko yí kpolo tí 'dóo 'vii mì wó. ²² À gii kpolo yí ta bà ñbà bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù Másiṛì 'dáá gí jì yí, bìndi yí gii gí tí gbolò muu-có, delè tí gbolò mbe bàkà ndâ i.

²³ «Mòze mà gii gí tí 'dakò ta ndoò tí wó zi'duù-só gí, yí gii koṛo có bà co wíṛi ya gí mì ndâ nambe wó tí ndâ Ìzìrìyèlì. ²⁴ Yí mà gii ya gí mì ndâ nambe wó, yí gii nò 'bí 'duù Másiṛì kú mèèkè'i tí 'bí Ìzìrìyèlì. Yí gii yuu tí wó gí gbí có tí nò, bìndi yí gii zi 'duù Másiṛì tí nò muu nambe wó Ìzìrìyèlì tí nò gí. ²⁵ Mòze ta o tí nò si énó máa, ndâ nambe yí nò ni gí máa, a Mbíṛì ká tuu yí gí bà njaanga wú 'do tí miṛi ndú. Keelá, ọ̀ có tí nò gbí muu ndú wálá.

²⁶ «Ta 'bí yé bìndi ñinó, Mòze gii 'de ndâ 'bí nambe wó tí ndâ Ìzìrìyèlì kú bàkà gbínje gbí òkò tí ndú. Yí gii jè ta bà 'viindi gbí òkò tí ndú ta bà 'deke tí wó jì ndú, máa, <Ákoo, ndâ ná'vindí ye! Yo kú mèèkè tí yo gbí òkò tí yo ta kpéétí yo énó á gítí có yè, ndâ nambe ye?»

²⁷ «Káa 'duù tí nó mbe kú mèèkè'i tí ka wó nó gii mò Mòze 'do gbí òkò tí ndú gí. Bìndi yí gii 'vee yí máa, <A 'di ká bàkà wò tí gba mbe waa có mì ze? ²⁸ À tí lo nò a go bà zi ye á go ñinó náa wò zi ta 'duù Másiṛì tí nó yáánó nó?» ²⁹ Có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò gii te gúku mítí Mòze, bìndi yí gii fa ta 'bá 'do Másiṛì ya gí gbí to Mádiyàmì, bìndi yí gii jò ndâ 'vii sósò'ò mí kà.

³⁰ «Ta 'bí o gbaànjé, basìlì mì Mbíṛì gii tùbà tí wó jì Mòze gbí ngba wu mbe ku doo 'bí bè'i á gbí kángáá nga ngoò á dè ta Gú Sínàyì si ndoò tí Mòze zi'duù-só bìndi bà fa yí 'do Másiṛì. ³¹ Nje Mòze gii 'dèè ta bà nò ọ̀ a i tí nò gí. Yí mà gii yèè dè, tacó wàa yí 'ví 'viiki i tí nò ñikì maa, yí gii 'di kòcò Mbíṛì kú 'dè có jì yí máa,

³² <Ye a Mbíṛì mì ndâ ká gù lo:

Ye a Mbíṛì mì Àbìráámò,
ye a Mbíṛì mì Ìzákò,
ye a Mbíṛì mì Jàkóbè.>

Bà zeke'o gii kpò Mòze gí, yí gii dù kú gu kpùrù-kpùrù ta gúku. ³³ Káa, Mbe tí ndoo gii 'dè có jì yí máa, <Jaka ndâ tàrà 'do tí kò lo gí, tacó à kaa bàndò tí nò náa wò kú ọ̀ tìyò tí nò jì ye tí Mbíṛì gí. ³⁴ Ye tí Mbíṛì nò bà mèèkè'i tí ndâ 'duù mì ye á Másiṛì

gî. Ye 'di mélé muu ndú gî. Tacó ènò, ye gî nó gí bà 'vala ndú. À má ènò, gî kpónó, wàa ye 'ví tuu wò ji ndú Másiřì kà.>

³⁵ «Mbírì táánò tuu ji ndâ Ìzìrìyélì nò káa gbèe Mòze tí nó náa ndú tí ndâ Ìzìrìyélì táánò 'vèè-gbì-nje wó éno máa, <A 'di ká bàkà wò tí gba mbe waa có mì ze?> nó, gí bà dù tí kùro ndú tí mbe 'vala ndú, ta bà tuu basìlì mì wó tí Mbírì ji yí gbì bè'i.

³⁶ «Mòze gii bàkà ndâ serè ta ndâ kpo-kpò i mí Másiřì, delè mí tàbè'dè gbolò ngo tí nó náa à kù nì mítí a Bí-bi Kàpá nò. Nìno a gbèe Mòze tí nó dígísèe mbe tè kùro ndâ Ìzìrìyélì gbì kángáá nga ngoò ta ndoò zì'duù-só nò. ³⁷ À delè dígísèe káa gbèe Mòze tí nó ká 'dè có ji ndâ Ìzìrìyélì éno máa, <Mbírì bà bàkà 'bí mbe 'dòkò có mì wó á go ye nó ji yo á 'do gbì òkò tí ndâ 'dóó ná'vindí yo,> nò. ³⁸ Nìno a gbèe Mòze tí nó dígísèe mbe dù tí mbe 'dòkò có gbì òkò tí ndâ ká gù ndoo ta ndâ basìlì tí nó mì Mbírì mbe 'dòkò có ji yí pí Gú Sínàyì nò. À gii dù káa gbèe yí tí Mòze tí nó náa Mbírì dígísèe 'dè ndâ có mì wó tí Mbírì, tí ndâ có mbe kù 'vala ndâ 'duù nó, ji yí, bìndi yí gii 'dè ndí ji ndâ ká gù ndoo, náa ndâ ká gù ndoo gii 'dòkò ndí kpòò yee tí tí ndoo nò. ³⁹ Nìno a gbèe Mòze tí nó dígísèe náa ndâ ká gù ndoo biya bà 'di có mì wó si ndú gbì kángáá nga ngoò gî, ndú mà gii mò yí 'do kùro ndú gí nje seè gî, à gii dù gbì muu ndú ta o tí nó kpòlò ma a có gítí bà dele ndi ndú gí Másiřì nò. ⁴⁰ Nìno a gbèe Mòze tí nó náa ndâ ká gù ndoo dígísèe mà gii biya yí si ndú gbì kángáá nga ngoò gî, ndú gii 'dè có ji Àrónì tí ná'vindí wó, máa, <Bàkà ndâ 'bí mbírì ji ze, wàa ndú 'ví tè kùro ji ze, tacó ze 'di gbì có mì Mòze tí nó tí mbe kaa ze 'do Másiřì gí tí gí nó nó lá> nò.

⁴¹ «Nìno a o tí nó dígísèe náa ndâ ká gù ndoo gii suu ta 'viì-mò'dú, bìndi ndú gii dù kù ci mbelè ji i tí nó náa à káa ndú ká suu ta 'bì ndú nó ta cèe pètèkè tàkòcò ndú nò. ⁴² Tacó ènò, Mbírì gii 'visì kapí wó gítí ndú gî, yí gii si ndú tí ndâ mbe bàkà i ji ndâ bàacì mì ndú tí ndâ yii, á go có tí nó náa à cu mí gbì wàràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì máa, Mbírì máa,

<Yo táánò waaka ndâ nò tacó wàa yo 'ví ci ji ye
gbì ndâ ndoò tí nó náa yo táánò too zì'duù-só
mí gbì kángáá nga ngoò nó gî, ndâ Ìzìrìyélì?

⁴³ Yo táánò kaa kù nò tí a ndâ i tacó bà tò ta nduúrù ji sú mbírì mì yo
ta rè wó a Mòlókì nó,
gii je yii tí nó tí Rèfàni nò.

Yo te a ndâ sú mbírì mì yo náa yo ká suu ndú ta 'bì yo,
yo gii nò ta bà bàkà i ji ndú.

À má ènò, ye bà kaa yo ya tí gí gbì 'dú to
mbe ndii nìno gí ngéé kapí Bàbìlóniyà.>

⁴⁴ «Ndâ ká gù ndoo dígísèe gbì kángáá nga ngoò gii tò nduúrù náa a Mbírì ká 'vii wú bà ka bà ji ndú, bìndi ndú gii te dí tí nó náa Mbírì cu ndâ có mì wó muu 'bì mítí ji Mòze nó mí tà. ⁴⁵ Ndâ ká gù ndoo gii 'dòkò wú bà ka bà nduúrù tí nó náa Mbírì je ji ndú nò kpòò yee tí Jósùwà, tí mbe gii ya tí gí gbì to tí nó náa ndú táánò mòkò ndâ mbe ta wotí mì Mbírì 'do gbì gî, bìndi ndú gii zogo nò. Nduúrù tí nó gii dù tí to tí nó yee gbì o mì Dàvidé tí gbolò gba mì ndoo, ⁴⁶ náa tàkòcò Mbírì táánò peteke gítí wó, káa yí gii 'deke tí wó ji Mbírì, máa, yí si yì 'ví gèè 'bá-Mbírì ji Mbírì mì Jákòbè. ⁴⁷ Káa à gii gèè 'bá-Mbírì a Sólómònì tí 'viì bìndi Dàvidé. ⁴⁸ Kpètí ká ènò, Mbírì 'vala tà'ì tí nó náa a 'duù ká bì ta 'bì wó nó lá. Jé ká go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè éno máa, Mbírì máa,

⁴⁹ <Rì a jàlàmbà mì ye,
bìndi to tí nó a bàndò bà kaa kò ye.

Yo bà bì ji ye a ña 'bá yè?

Yo bà bàkà ji ye a ña bàndò yè,

wàa ye 'ví dù tí ?

⁵⁰ Áá táánò me ye ká bàkà ndâ i tí nó 'dáá gî nó lá?>

⁵¹ «Ndí yo ndâ mbe ngbútù! Ndâ tù-ká-kpò-có! Njembí yo go njembí ndâ 'duù ñìnò mbe ñò Mbíri ni lá nô. Yo ta o 'dáá gî kù kpò có mì Bèri-mì-Mbíri go i mì ndâ ká gù yo. ⁵² Yo ni rẹ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri gbaànjé náa ndâ ká gù yo dígísèé mèèkè'i tí wó lá ji ye gí! A ndú dígísèé ká ziki ndâ mbe ma có gítí bà gí 'Duù tí nó ta nètè mì wó jáá nô. Káa à kpónó a yo ká gii dù tí ndâ mbe cu gòmbò tí wó, delè tí ndâ mbe zi yí. ⁵³ À gii dù ndí a yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri tuu ndâ basìlì mì wó ta ndâ có mì wó ji yo nó ká gii dù tí ndâ mbe kpolo tí ndâ có tí nó lá.»

⁵⁴ Có tí nó náa Ìsítéfànò 'dè nò gii doo ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà go wu, bìndi ndú gii ọ 'bì ndú ta sé có. ⁵⁵ Káa Bèri-mì-Mbíri gii je wotí ji Ìsítéfànò me gbolò, yí mà gii zeke'o lèè gí gbíri, yí gii ñò Mbíri ngbèzèè, ta Jézù kù ọ títò mò gí gbí kù'bì mì Mbíri. ⁵⁶ Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ kpo 'duù, máa, «Ye kpónó kù ñò njekèjì gbíri njaanga tí ngàà gí, bìndi 'Viì-mì-'Dakò kù ọ títò mò gí gbí kù'bì mì Mbíri.»

⁵⁷ Ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà gii kpò 'bì ndú mítí tù ndú kù pìi ta kù 'do tí bà 'di có tí nó mì Ìsítéfànò nò gí. Ndú gii oloko ta ngèlè ya gítí wó, ⁵⁸ ndú gii ja yí 'do gbí gbata gí sè, bìndi ndú gii 'vaka yí ta díí. Ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dè yúco gítí Ìsítéfànò gbí ngbàngà gii jaka ndâ bongo mì ndú 'do tí ndú gí, bìndi ndú gii kaa ji 'bí 'viì-'dakò ta rẹ wó a Sàwúlè tacó bà kpolo tí. Bìndi ndú gii kaa ya gítí bà 'vaka Ìsítéfànò ta díí, ta sè ndâ 'bí 'duù.

⁵⁹ Káa ta o tí nó náa ndú kù 'vaka Ìsítéfànò ta díí nò, Ìsítéfànò gii 'deke tí wó, máa, «Mbe tí ye Jézù, si lilí ye 'ví ya gí mì lo!» ⁶⁰ Yí bà-i-nò gii kucuku muungbó wó mí to, bìndi yí gii 'deke tí wó ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Kaa có vò i tí nó mítí ndú lá, Mbe tí ye!» Ìsítéfànò 'deke káa tí wó nó gí, yí gii cee gí.

8

Sàwúlè mèèkè'i tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù

¹ 'Viì-'dakò tí nó tí Sàwúlè mbe kpolo tí ndâ bongo mì ndâ mbe zi Ìsítéfànò nó gii eře wú'dè có bà zi Ìsítéfànò nò ngiri'ví gí. Bìndi bà mèèkè'i tí ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè gii 'bità bà zì ta gbèè ri bà zi Ìsítéfànò nò tí vò ña ñìnó náa sè ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí gii 'vaaka ta gúku gbaànjé-gbaànjé ta ndi gbí ndâ gbata gbí ndâ to Jùdèyà, ta ndâ to Sàmáriyà 'dáá gí, si káa ndâ tú mì Jézù.

² À káa ndâ 'bí tó 'duù mbe kù zè Mbíri ta tó njembí ká gii duu ku Ìsítéfànò, bìndi ndú gii wa yí.

³ Káa Sàwúlè gii bàkà a cèe ndi wó tacó bà mì káa 'dóó ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù tó'dó gí. Yí gii nò cee njekèjì mì ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, kù zèè ndâ 'dakò ta ndâ niì, náa yí má 'de ndú gí nò, ya tí gí gbí zàà.

Filípò ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù gbí to Sàmáriyà

⁴ Ndâ 'duù tí nó mì Jézù mbe 'vaaka ta ndi muu to ta gúku bà mèèkè'i tí ndú nó gii 'vèè ta bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù gbí ndâ to tí nó náa ndú fa ngèlè vò i ya ta ndi tí nó. ⁵ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú gbaànjé ta rẹ wó a Filípò, mbe fa ngèlè vò i tí nó mbe 'de ndú nó, ya a i gí gbí 'bí gbata gbí to Sàmáriyà, gii dù kù ma có tí Bìndi-Mbíri ji ndâ 'duù kà. ⁶ Ndâ mbè 'duù tí nó náa Filípò kò-kò ta rẹ Bìndi-Mbíri ji ndú nó gii ùnje gítí ndâ có mì Filípò ta njembí ndú gbaànjé, tacó ndú 'di tàwo ndâ 'bí seře ñìnó náa yí bàkà nó gí, ndú delè gii ñò ndâ kpo-kpò i ñìnó náa yí bàkà nó ta

ro ndú: ⁷ ndâ serè bà co ndâ i ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè, delè ta bà 'vala ndâ 'duù ñinó mbe gbele've gí nó, ta ndâ mbe kù nò gbélè-gbélè nó me mbè. ⁸ Tacó éno, tàkòcò ndâ 'duù gbí gbata tí nò gii peteke ngé ndii gí.

Simónè tí mbe yèè

⁹ Ta o tí nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè, tí mbe kù bàkà ndâ i-yèè, náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndâ 'duù gí, kuu ta 'bá gbí gbata tí nó náa Filípò kù dù gbí nò. Simónè tí nò bàkà tí wó ji ndâ 'duù máa, yí ma. ¹⁰ Tacó éno, ndâ 'duù gbí gbata tí nò 'dáá gí, ndâ 'duù ñinó ta rẹ ndú a rẹ nó, gii je sè ndâ yè, 'dáá gí ta o tí nò kù 'di có mì wó. Ndú gii gbì rẹ mítí wó máa, «Yí a wotí tí nó mì Mbíri náa à kù nì mítí a <Ma>», nò. ¹¹ Ndâ 'duù tí nò kù 'di có mì Simónè tacó yí kù bàkà ndâ i-yèè náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndú gí mí kuro ndú ta kòndi o.

¹² Ndâ 'dakò ta ndâ niì me mbè mà gii ùnje gítí ndâ có tí nó náa Filípò kù kò ta kò ji ndú gítí bà dù Mbíri tí Gba, ta bà kò-kò ta rẹ Jézù tí Bìndi-Mbíri nó gí, Filípò gii caka tí ndú gí. ¹³ Simónè delè mà gii ùnje gí, Filípò gii caka tí wó gí. Bìndi bà caka tí Simónè nò, yí gii dù ká kpíri-kpíri ta Filípò kù zeke ndâ serè, gii je ndâ kpo-kpò i tí nó náa Filípò kù bàkà nò, ta 'bí ña có náa yí bà 'dè gbí nje wó wálá, tacó bà 'di gbí ña ndâ i tí nò náa Filípò kù bàkà ndú nò kpò nje wó gí.

¹⁴ Ndâ tú mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè mà gii 'di có éno máa, ndâ 'duù Sàmáriyà ùnje gítí có mì Jézù gí, ndú gii tuu ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ya tí ji ndú. ¹⁵ Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà gii yee Sàmáriyà gí, ndú gii 'deke tí ndú ji Mbíri, tacó wàa, yí 'ví tuu Bèri mì wó gí muu ndâ 'duù tí nò mbe ùnje gítí có mì Jézù gí nò. ¹⁶ Tacó yee tí o bà gí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì nò, à caka káa tí ndâ 'duù Sàmáriyà ta rẹ mì Mbe tí ndoo tí Jézù gí, káa Bèri-mì-Mbíri gí gí muu ndú kálásè. ¹⁷ Tacó éno, ndâ Piyétòrò ta Jòvànì bà-i-nò gii kaa 'bì ndú mì muu ndâ 'duù tí nò, bìndi Bèri-mì-Mbíri gii gí gí muu ndú.

¹⁸ Simónè mà gii ñò bà gí Bèri-mì-Mbíri gí muu ndâ 'duù ta o bà kaa 'bì ndâ tú mì Jézù mì muu ndú nò, yí gii je gùrúsù ji ndú, ¹⁹ bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo je 'bí ña wotí tí nó mì yo nò ji ye delè, tacó wàa, ye má tee ta 'bì ye mì muu 'duù, wàa Bèri-mì-Mbíri 'ví gí gí muu wó.»

²⁰ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji Simónè máa, «Yo 'ví mì ta gùrúsù mì lo nó kpú, tacó bà kojo có máa, gùrúsù a i bà sì i ñinó náa Mbíri ká kù je ji ndâ 'duù tí i-nambee nò. ²¹ Bà i mì lo gbí i tí nó wálá, 'bí i ta rẹ lo delè gbí wálá, tacó Mbíri ñò njembí lo me dúú lá. ²² À má éno, 'visì muu lo 'do tí ña vò bà kojo có mì lo nò gí, wàa wò 'ví 'deke tí lo ji Mbíri, tacó wàa, yí 'ví je ta à-cee-gí ji wò gítí ña bà kojo có tí nó náa wò kù kojo nò. ²³ Tacó ye ñò ni gí, máa, a ju kii ká kù zì wò. Vò i delè da 'bò mítí kò lo gí.»

²⁴ Káa Simónè gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «'Deke tí lo ji Mbíri tacó tí ye, tacó wàa, 'bí i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó náa wò nì rẹ ndú nò 'ví me ye lá.»

²⁵ Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà gii 'dè có, ta bà kò-kò ta có mì Mbe tí ndoo, ji ndâ 'duù gbí gbata tí nó Sàmáriyà náa ndú ya gítí nò cee gí, ndú gii dele ndi ndú gí Jèrùzàlémè ta bà nò ta bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá tí kpokèjì gbí to Sàmáriyà.

Ndâ Filípò ta 'bí gbolò 'dakò mbe gí 'do Èsiyópiyà

²⁶ Ta o tí nò, basìlì mì Mbíri gii 'dè có ji Filípò máa, «'Viindi tí lo, wàa wò 'ví zèè zì kpokèjì tí nó mbe mò gí gbí'dè, mbe 'do Jèrùzàlémè kù gí gí gbí gbata Gázà nò.»

²⁷ Filípò bà-i-nò gii 'bì nó go có tí nó náa basìlì mì Mbíri 'dè ji yí nò. Yí mà gii zeke'o si yí kpokèjì, yí gii ñò a 'bí 'dakò náa a ba yí gí, tí gbolò 'duù mbe kù kpolo tí ndâ i-'bá mì Kàndékè (gbí máa gba-nii), mì ndâ 'duù Èsiyópiyà. ²⁸ Gbolò 'duù tí nó ta o

tí nò kù dele ndi wó gí 'bá 'do bà bàkà i-Mbíri Jèrùzàlémè. Yí ta o tí nò ki tí wó gbí àràbíyà-kècè mì wó kù 'deke i 'do gbí wáràgà mì Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri.

²⁹ Bèri-mi-Mbíri bà-i-nò gii 'dè có ji Filípò máa, «Yèè ndi lo dè gítí àràbíyà tí zô.»

³⁰ Filípò má gii yèè dè gítí àràbíyà tí nò go có mì Bèri-mi-Mbíri nò, yí gii 'de 'dakò tí nò kù 'deke i 'do gbí wáràgà mì Ízáyà. Bìndi Filípò gii 'vee yí máa, «Wò kpónó 'di gbí có tí nò náa wò kù 'deke nò gí?»

³¹ Káa yí gii 'visi có ji Filípò máa, «Ye bà 'di gbí ta kpéetí ye ta ña kpokèjì ngayi, sè káa ñinó náa 'bí 'duù má koni ye?» Yí bà-i-nò gii tè'é tí Filípò gí mì ndú ta yí yaà.

³² Có tí nò náa gbolò 'duù tí nò kù 'deke 'do gbí wáràgà mì Mbíri nò éno máa, «Yí táánò go rómbo náa à kù ja yí ya tí gí nje sizò.

Yí táánò dù ká ngbì,

go 'viì-rómbo ta nje wó tí wó wálá kùro mbe kù 'dii se tí wó.

Yí táánò njaanga nje wo lá.

³³ Áá táánò ñonoko yí,

ta gbèe 'duù mbe tí muu wó wálá.

Mbe 'dè tà-ká-tà gítí ndâ ká gù wó wúnò bà dù wálá,

tacó à kaa yí ta 'bú si sè o mì wó me 'dú gí kùro.»

³⁴ Gbolò 'dakò tí nò má gii 'deke i tí nò cee gí, yí gii 'visi tí wó gítí Filípò, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò kù 'dè có tí nò gítí 'dóo kùkùpò dì wó wèè, gítí 'bí 'duù kè'bí? 'Dè ji ye gi.» ³⁵ Káa Filípò bà-i-nò gii 'bità bà 'visi có ji yí ta bà 'dè gbí có tí nò náa yí 'deke 'do gbí wáràgà mì Mbíri nò má kózò gí, yí bà gii 'dè gbí Banga-Ngú-Có mì Jézù ji yí.

³⁶ Ndú má gii yèè gí kùro, ndú gii 'de ngo kpokèjì, bìndi gbolò 'dakò tí nò gii 'vee Filípò máa, «Ìjò ngo kuu zô, à má éno, 'dóo rẹ i tí nó mbe tii bà caka tí ye nó kpónó 'ví dù a ña yè?»

³⁷ Káa Filípò gii 'visi có ji yí máa, «Wò má ùnje ta njembí lo gbaànjé gí, àá bà caka tí lo gí.»

Gbolò 'dakò tí nò bà-i-nò gii 'visi có ji Filípò máa, «Ye ùnje gí! Ye ùnje gí máa, Jézù tí Bìndi-Mbíri a 'Viì-mi-Mbíri.»

³⁸ Gbolò 'dakò tí nò gii rò àràbíyà mì wó mí tìyò bìndi bà 'dè có tí nò, bìndi ndú gii ya ta Filípò gí tà ngo, bìndi Filípò gii caka tí wó gí. ³⁹ Ndú má gii co gí sè 'do tà ngo gí, Bèri-mi-Mbíri gii te Filípò 'do tí gbolò 'dakò tí nò gí. Yí gii ñò Filípò káká'í lá, káa yí gii nò sè nó mì wó ta pétékè tàkòcò wó.

⁴⁰ Filípò gii 'de tí wó ñindi wó a i ngé gbí gbata Àzátù, bìndi yí gii cee sè nó mì wó ta bà ma Banga-Ngú-Có ta ndi gbí ndâ gbata ta ndi tí kpokèjì léé gí di ngé gbí gbata Cèzàriyà.

9

Bà 'visi muu Sàwùlè

¹ Sàwùlè gii dù á tàkòcò ndâ mbe tala có mì Mbe tí ndoo go 'bilì sè. Tacó éno, yí gii ya gí mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ² tacó wàa, yí 'ví cu wáràgà tacó bà je wotí ji yí, wàa yí 'ví ya tí ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri á gbí gbata Dàmásikù, wàa yí má 'de ndâ 'dakò ta ndâ niì mbe kù ru ndi «Kpokèjì tí nò» mì Jézù nò kà, yí 'ví zèè ndú, wàa yí 'ví kaa ndú gí tí gí Jèrùzàlémè.

³ Káa, si Sàwùlè kù ya gí Dàmásikù, si yí dooko dè ta gbata Dàmásikù gí, yí gii gu káa ndii ta ngba'o 'do gbíri mbe ngbaranga to jèlè yí gí. ⁴ Yí gii 'va tí wó to, bìndi yí gii dù á to ká kù 'di kòcò 'duù kù tè'é tí wó, máa, «Sàwùlè! Sàwùlè!» Bìndi 'duù tí nò gii 'vee yí máa, «Wò kù mèèkè'í tí ye tacó yè?»

⁵ Káa Sàwùlè gii 'vee 'duù tí nò máa, «Wò a 'di, Mbe tí ye?»

Káa 'duù tí nò gii 'visì có ji Sàwùlè máa, «Ye a Jézù tí nó náa wò kù mèèkè'i tí wó nò. ⁶ A gí yaà kpónó, wàa wò 'ví ya gí gbí gbata Dàmásìkù, wàa à 'ví túbà i tí nó náa wò 'ví bàkà nó ji wò kà.»

⁷ Ndâ 'duù tí nó muu nó ta ndâ Sàwùlè nó gii ọ̀rò tíyò ngbi-ngbii, tacó ndú kù 'di káa kòcò 'duù kù 'dè có ji Sàwùlè, káa ndú ọ̀rò 'duù tí nó lá. ⁸ Sàwùlè gii a gí yaà 'do to bìndi i tí nó ta ọ̀rò wó ngba-ngbàà, káa yí ọ̀rò gbèe i lá. Bìndi ndâ ka wó tí nó náa ndú ta ndú nó ká gii ja yí gbí sù ọ̀rò ya tí gí gbí gbata Dàmásìkù. ⁹ Yí gii dù gbí sù ọ̀rò ta sili ta'ò. Gbí ndâ sili tí nó ta'ò nò, i-zò-zò di gbí nje wó lá, yí delè tò ngo mítí nje wó lá.

¹⁰ Ta o tí nó, 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta ẹ̀rè wó a Ànànyà, kuu gbí gbata Dàmásìkù. I tí nó mà gii bàkà tí mítí Sàwùlè gí, Mbíri gii gí gí muu Ànànyà go i gbí ẹ̀ri nò. Yí gii tè'é tí wó ta ẹ̀rè wó máa, «Ànànyà!»

Ànànyà gii ùnje ji Mbíri máa, «Ye kuu nò, Mbe tí ye.»

¹¹ Bìndi Mbe tí ndoo gii 'dè có ji Ànànyà máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí 'bá mì 'dakò tí nó tí Júdá nó, tí kpokèjì tí nó náa à kù nì «Jáá-kpokèjì» mítí nò. Wàa, wò 'ví 'vee bà tí 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Tárásùsù, ta ẹ̀rè wó a Sàwùlè. Yí kpónó kuu ká kù 'deke tí wó ji ye tí Mbíri. ¹² Ye túbà tí lo tí Ànànyà ji yí gbí ẹ̀ri gí, máa, 'bí 'dakò ta ẹ̀rè wó a Ànànyà kèjì gí bà tee 'bì wó mítí wó, tacó wàa, ndâ ọ̀rò wó 'ví njaanga tí gí.»

¹³ Ànànyà mà gii 'di có tí nó, yí gii 'visì có gí tàkò máa, «Ye 'di tàwo ọ̀rò ndâ wò i tí nó náa 'dakò tí nó kù bàkà ta ndâ 'duù mì lo Jèrùzàlémè nó 'do mì ndâ 'duù me mbè, Mbe tí ye. ¹⁴ Yí delè kpónó te 'do Jèrùzàlémè nó a nó bà gí gí bà woo ndâ 'duù tí nó 'dáá mbe kù si wò tí Mbe tí ndú gbí gbata Dàmásìkù nò. Yí gí nó ta wotí 'do mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà.»

¹⁵ Káa Mbe tí ndoo gii 'visì có ji Ànànyà máa, «À 'dáá ká gbaànjé. Njè nó, tacó ye kpónó cu 'bì ye mítí wó, tacó wàa, yí 'ví dù tí 'duù mì ye mbe ma ẹ̀rè ye ji ndâ ọ̀rò ndâ 'duù ọ̀nó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ta ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ Ìzìriyèlì delè. ¹⁶ 'Dóo ye ta mi ẹ̀ri ye ká bà túbà ji yí máa, yí bà mbu muu ye tí wò ọ̀rò bà mbu ndò.»

¹⁷ Ànànyà gii njè nó bìndi có tí nó ya gí 'bá mì Júdá. Bìndi yí gii ẹ̀ri gí tà'i. Yí mà gii 'de Sàwùlè gí, yí gii 'dè có ji yí máa, «Ná'vindí ye Sàwùlè! A Mbe tí ndoo tí Jézù tí nó mbe túbà tí wó ji wò á kpokèjì si wò kù gí nó ká tuu ye ji wò. Yí tuu ye ji wò éno máa, wò 'ví zeke'o, delè máa, Bèri-mi-Mbíri 'ví je wotí ji wò me gbolò.»

¹⁸ À káa pòó bà cee có tí nó gbí nje Ànànyà, ndâ 'bí i go kù kélè i nó gii oloko gí to 'do tà ndâ ọ̀rò Sàwùlè sósò'ò gí. Yí bà-i-nò gii 'bità bà ọ̀rò ndâ i káká'i. Tacó éno, yí bà-i-nò gii a gí yaà, bìndi à gii caka tí wó gí. ¹⁹ Yí mà gii zò i bìndi bà caka tí wó nó gí, wotí gii gí gítí wó káká'i gí.

Sàwùlè 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Jézù

²⁰ Sàwùlè gii 'bità bà ma có tí Jézù ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, máa, Jézù a 'Viì-mi-Mbíri. ²¹ Káa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gii 'bità bà fiini có gbí òkò tí ndú, máa, «À ngbàrángà'i kuu nó me gbíro 'dakò tí nó mbe kù tè 'bèlè ndâ mbe kù te duù mítí ẹ̀rè tí nó Jèrùzàlémè nó ká nó lá? Yí kpónó te nó a nó bà gí gí bà woo ndú, wàa yí 'ví ya ta ndú gí Jèrùzàlémè ta wáràgà 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà.» ²² Ngé gí lá! Kòcò Sàwùlè kù gii co gbí ndâ có mì ndú nó ta bà ma có mì Jézù go bà co ngúwu gbí mù. Yí gii ọ̀nòkò muu ndâ Jùdèyà tí nó mbe kù 'vala Dàmásìkù nó ta bà túbà ji ndú éno máa, Jézù a Bìndi-Mbíri nó gí.

²³ Ndâ Jùdèyà mà gii ọ̀rò sili bà gii me a tókà tí ọ̀rò nètè tí nó mì Sàwùlè nó, ndú gii kili ta bà muu ndú, bìndi ndú gii pà kpokèjì tacó bà zi yí. ²⁴ Tacó éno, ndú gii dù kácaá kù ẹ̀ri nje kèjì ndugù gbata tacó bà ọ̀rò bà co yí gí sè, wàa bà có tí nó 'ví cee

gî. Keelá Sàwùlè 'di có ndâ i tí nò náa ndú kù bàkà nò sàà gî. ²⁵ Ndâ mbe tala có mì Sàwùlè mà gii ònò, ndú gii te yí mí gbí kèè, bìndi ndú gii yuu ta yí gí sè co tí nga ndùgù.

²⁶ Sàwùlè mà gii delè ndi wó bìndi ndâ i tí nò mbe 'dè yí Dàmásikù nò ya gí Jèrùzàlémè, yí gii tala bà dù á mì ndú ta ndâ mbe tala có mì Jézù. Káa, ndâ mbe tala có mì Jézù gii dù ta yí ká ta seè tí ndú, tacó có tí nò máa, yí gí tí ka ndú mbe tala có mì Jézù gí nò, zò muu ndú dúú-dúú lá. ²⁷ A 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta ò wó a Bàránábà ká gii gbí gbí njembí wó gítí bà túbà tí Sàwùlè ji ndâ tú mì Jézù. A Bàránábà tí nò ká gii 'dè gbí bà túbà tí Mbe tí ndoo ji Sàwùlè si yí tí kpokèjì kù ya gí Dàmásikù ngbàrángà 'i ji ndâ tú mì Jézù. À delè káa yí ká gii dítà bà kò kò mì Sàwùlè ta ò Jézù gbí gbata Dàmásikù ta gúku tí wó tí Sàwùlè wálá ji ndâ tú mì Jézù. ²⁸ Ndâ Sàwùlè bà-i-nò gii dù kù nò ta ndâ tú mì Jézù ta ndi gbí gbata Jèrùzàlémè, kù ma ò Mbe tí ndoo ta gúku tí wó ngé gí wálá 'do gbí ndò muu bà túbà tí wó mì Bàránábà ji ndú nò.

²⁹ Sàwùlè mà gii 'dè có ta ndâ 'bí ò ndâ Jùdéyà ònò ta nje có mì ndú a có Ìgìrìgì nó, à gii dù gbí òkò tí ndú ta ndú a kponje. Tacó éno, ndâ 'duù tí nò gii ẹre muu ndú gí máa, kózò tí ndâ yí bà zi káa Sàwùlè. ³⁰ Có tí nò mà gii 'va tí gbí tù ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ndú gii ya ta Sàwùlè gí gbí gbata Cèzàríyà, bìndi ndú gii tuu yí ya tí gí Tàrásùsù.

³¹ 'Bí i mbe gii ba muu ndâ mbe kù kili ta ò mì Jézù gbí ndâ to Jùdéyà, ta Gàliléyà, ta Sàmàríyà, 'dáá gí ta o tí nò wálá. Ndú kù gii co tí kpokèjì mì Mbíri. Ndú delè gii dù kù àdì ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri.

Piyétòrò 'vala ndâ 'duù gbí ndâ gbata Lídà ta Jópà

³² Piyétòrò gii dù kù nò nó jèlè to ta bà gala ndâ 'duù mì Mbíri ta ndi gbí ndâ gbata 'dáá gí. Ta 'bí o gbaànjé, yí mà gii ya gí bà gala ndâ 'duù gbí gbata Lídà, ³³ yí gii 'de 'bí 'dakò mbe gbele've gí, ta ò wó a Ànéyà. Ànéyà tí nò gbele've mí to a i ta ndoo vô-nje ta 'ò. ³⁴ Piyétòrò bà-i-nò gii 'dè có ji Ànéyà máa, «Jézù tí Bìndi-Mbíri 'vala wò gí. A gí yaà, wàa wò 'ví paṛaka kpâ-sili mì lo.» Ànéyà bà-i-nò ngé gii a gí yaà go có mì Piyétòrò nò gí. ³⁵ Ndâ 'duù gbí ndâ gbata Lídà ta Sàróni mà gii ònò Ànéyà kù nò nó, ndú 'dáá gí gii 'visì tí ndú gí mì Mbe tí ndoo gí.

³⁶ Ta o tí nò, 'bí niù tí mbe tala có mì Jézù gbí gbata Jópà, ta ò wó a Tàbítà gbí có Jùdéyà, à ta có Ìgìrìgì a Dórókàsi, (gbí máa «lámà»), náa nètè mì wó ta o 'dáá gí a bà bàkà tó i, ta bà koni ndâ mbe yè, ³⁷ gii sè nò 'o. Yí mà gii cì gí, à gii caka ku wó gí, bìndi à gii te yí mí gbí soṛo. ³⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Jópà mà gii 'di có éno máa, Piyétòrò kuu gbí gbata Lídà, ndú gii tuu ndâ 'bí 'dakò sósò 'ò 'do gbí òkò tí ndú gí tàkò wó, máa, «Bàkà nambeè mì lo, wàa wò 'ví goonó gálà gí gítí ze.» Ndú bàkà éno tacó bà 'do Jópà ya gí Lídà ká dè.

³⁹ Ndâ tú tí nò mà gii 'vanda ndi có tí nó náa à tuu ta ndú nó ji Piyétòrò gí, ndú gii nje nó ta ndú gbaànjé ya gí Jópà. Ndú mà gii yee kà, ndú gii 'dò ta Piyétòrò gí tà 'i tí nó náa à kù wa ku Dórókàsi mítí nò. Ndâ nawù ku tí nó mbe kù wa ku nó mà gii ònò Piyétòrò, ndú gii tí yí 'dee gí, kù wa gbí ta bà tù ndâ bongo tí nó náa Dórókàsi cu ji ndú si yí tí wu wó nò.

⁴⁰ Piyétòrò bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí máa, ndú co 'do tàkò ku gí sè. Ndâ 'duù tí nò mà gii nje gí sè gí, Piyétòrò gii kucuku muungbó wó mí to. Yí mà gii 'deke tí wó ji Mbíri gí, yí gii 'visì tí wó gítí ku, bìndi yí gii tè'é tí wó, máa, «Tàbítà, a gí yaà.» Tàbítà bà-i-nò gii njaanga ọ wó. Yí mà gii ònò Piyétòrò, yí gii a ki tí wó yaà.

⁴¹ Piyétòrò bà-i-nò gii tù 'bì wó ji yí. Yí mà gii zèè gí, Piyétòrò gii ja yí gí yaà, bìndi yí gii tè'é tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ta ndâ nawù ku 'do sè, bìndi yí gii je yí gí ndú tí wu wó.

⁴² Tàwo i tí nò gii ya cee gbí gbata Jópà 'daá gî. Bindi ndâ 'duù me mbè gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo. ⁴³ Piyétòrò gii dù gbí gbata Jópà binti có tí nò ta mbè sili á 'bá mì 'bí 'dakò tí mbe fuu kù, ta ɾè wó a Simónè.

10

Mbíri 'dè có ji Kòrónéliyò

¹ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù kùro ndâ 'bí ɲa àsikèrì mì ndâ Ròmánò náa à kù nì mítí ndú a ndâ àsikèrì-Tùliyànì, ² tí 'dakò mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbíri, mbe kù 'deke tí wó ji Mbíri ta o 'daá gî, náa ndú ta ndâ 'viì mì wó 'daá gî a ndâ mbe 'di có mì Mbíri, tí 'dakò ta ɲó ɾo i tí wó wálá, mbe kù koni ndâ mbe yè mì ndâ Jùdéyà ta o 'daá gî, ta ɾè wó a Kòrónéliyò, kuu ta 'bá gbí gbata Cèzàriyà.

³ Ta 'bí ɾi-'dè'o gbaànjé, 'bí i gii bàkà Kòrónéliyò goolá yí kù ɾi a ɾii nò, yí gii nò basili mì Mbíri kù ɾi gí tàkò wó tà'i ta bà tè'é tí wó ta ɾè wó máa, «Kòrónéliyò!»

⁴ Kòrónéliyò bà-i-nò gii si ɾo wó ngba-ngbàa ta gúku kù zeke ta basili tí nò. Bindi yí gii 'vee basili tí nò máa, «A yè, Mbe tí ye?»

Káa basili tí nò gii 'visi có ji Kòrónéliyò máa, «Mbíri nò bà 'deke tí lo gî, yí delè gii nò ndâ nambeè tí nó náa wò kù bàkà ji ndâ mbe yè nó gî. ⁵ À má éno, tuu 'bí 'duù gí gbí gbata Jópà gí bà tè'é tí 'bí 'dakò ta ɾé wó a Simónè, náa à kù nì mítí wó a Piyétòrò nó, máa, yí gí gí mì lo. ⁶ Yí kù dù á Jópà kà a i 'bá mì 'bí 'dakò tí mbe fuu kù, ta ɾè wó delè káa Simónè, ta 'bá mì wó dé seè kápá.»

⁷ Basili tí nò mbe 'dè có ji Kòrónéliyò nò má gii ya gî, Kòrónéliyò gii tè'é tí ndâ 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndâ bòò mbe kù bàkà nètè 'bá mì wó, gii je àsikèrì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ àsikèrì ɲinó mbe kù kpòlo tí wó nò. Ndâ 'duù tí nò náa Kòrónéliyò ɾuka ndú nò 'daá káa ndâ 'duù ɲinó mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbíri. ⁸ Yí gii 'vanda ndi có tí nó mbe 'de yí nó 'daá gî ji ndú, binti yí gii tuu ndú, máa, ndú ya gí bà tè'é tí Piyétòrò ji yí 'do Jópà.

⁹ Ta 'bí yé binti bà tuu ndâ 'duù mì Kòrónéliyò nò, si ndú dooko ta gbata Jópà gî, Piyétòrò gii ya gí pí 'bá gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ta ɾi dè gítí bà gí gbúru. ¹⁰ Káa go gii zèè yí kùro o bà zò i, binti yí gii dù kù koɾo có gítí bà gí o bà zò i. 'Bí i bà-i-nò gii bàkà yí goolá yí kù ɾi a ɾii nò. ¹¹ Yí má gii zeke'o, yí gii nò njekèjì gbíri njaanga tí ngàa gî, káa 'bí i go gbolò kpâ-bongo náa à dò gbí dó-dò kù gí gí to yà'baa éno, ¹² ta ndâ ɲa ndâ nò, ta ndâ nuù, ta ndâ kùnene ɲa i mbe kù ja gbí yí ndú có to, ta ndâ ɲa ndâ i mbe kù ɾi gùù, muu to tí nó 'daá gî gbí. ¹³ Binti yí gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ji yí 'do gbíri máa, «Piyétòrò! Ziki ndâ i tí nò kpónó, wàa wò 'ví zò ndú.»

¹⁴ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji 'duù tí nò mbe kù 'dè có ji yí 'do gbíri nò, máa, «Ngé gí lá, Mbe tí ye. Ye jé ta gbèe ɾi zò i ɲinó náa a me yí lá, tí zu i gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà nó lá.»

¹⁵ Káa 'duù tí nò gii 'dè có ji Piyétòrò káká'i máa, «Yúco mì lo tacó bá nì <bètí> ta <zuù> mítí i ɲinó náa a Mbíri ká bàkà tí ngbàrangà i nó wálá.» ¹⁶ 'Duù tí nò gii yòngò Piyétòrò gítí bà zò ndâ i tí nò ta bà ta'ò, káa Piyétòrò gii biya gí. Piyétòrò má gii zeke'o, 'vondó'dóo! À ja ká'i tí nò ya tí gí gbíri káká'i gí.

¹⁷ Káa si Piyétòrò ká jé kù 'viiki gbí ɲa i tí nò náa yí nò go i gbí ɾii nò, yí gii nò ndâ 'dakò tí nó náa Kòrónéliyò tuu ndú ji yí nó yee kpàtaràkà njekèjì ndùgù gí. Ndú nò ta bà 'vee bà 'bá mì Simónè tí mbe fuu kù kpòò, káa ndú gii 'de gí. ¹⁸ Ndú bà-i-nò gii 'vee 'vé 'do njekèjì ndùgù sè máa, «'Bí 'dakò ta ɾè wó a Simónè Piyétòrò kuu bà-i-nó?»

¹⁹ Piyétòrò nò bà yee ndâ 'dakò tí nò lá, tacó mbí wó ta o tí nò me dé lá, yí ta o tí nò kù koɾo có ká wii éno gítí ndâ ɲa i tí nó náa yí nò go ndâ i gbí ɾii nò. A Bèri-mì-Mbíri ká gii 'dè có ji yí máa, «Ŋò ndâ 'bí 'dakò ta'ò mbe kù 'vee bà tí lo kuu zò. ²⁰ Nògí, co

gí mì ndú to kà. Wàa wò 'ví me kpìikì-kpìikì gítí bà ya ta ndú gí ta é tí nò lá, tacó a ye ká tuu ndú.»

²¹ Piyétòrò bà-i-nò gii co gí to mì ndâ 'dakò tí nò. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ŋinó a ye tí 'duù tí nó náa yo kú 'vee bà tí wó nò. Yo gí gí bà ña yè?»

²² Ndâ 'dakò tí nò bà-i-nò gii 'visì có ji yí máa, «A Kòrònèliyò, tí 'dakò tí nó tí gbolò 'duù kùro ndâ àsikèrì mì ndâ 'duù Rómà nó ká tuu ze. Yí a 'duù jáá, tí 'duù ñinó mbe kú 'di có mì Mbírì, náa ndâ Jùdéyà 'dáá gí kú te duù mítí wó. A basillì mì Mbírì ká 'dè có ji yí máa, yí tuu tú gí tàkò lo, wàa wò 'ví ya gí 'bá mì wó, tacó wàa, yí 'ví 'di có ñinó náa wò bà 'dè ji yí nò.» ²³ Piyétòrò mâ gii 'di có tí nò, yí gii kaa ndâ 'dakò tí nò gí tà'i, bìndi yí gii je bàndò rì ji ndú ta bèbìlì tí nò.

Yé mâ gii too gí, ndâ Piyétòrò ta ndâ 'dakò tí nò, gii je ndâ 'bí mbe ko ndú 'do gbí òkò tí ndâ ná'vindí ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Jópà, gii 'bì nó kú ya gí tà é mì Kòrònèliyò. ²⁴ Ndú gii yee gbí gbata Cèzàríyà ta 'bí yé, 'de Kòrònèliyò kili ndâ nambe wó, ta ndâ kpóló-kpolo kómbe wó 'dáá gí, kú ù gbí ro Piyétòrò. ²⁵ Kòrònèliyò mâ gii ñò Piyétòrò dooko gí 'bá mì wó gí, yí gii ya gí kùro wó, yí gii kucuku muungbó wó mí to kùro wó, bìndi yí gii mò muu wó gí to kùro wó. ²⁶ Káa Piyétòrò gii ja yí gí yaà, ta bà 'dè có ji yí máa, «A gí yaà, ye delè ngbá káa 'duù go wò.» ²⁷ Kòrònèliyò mâ gii a gí yaà gí, ndú gii 'bì nó, ta bà 'dè nje ta Piyétòrò kú ya tí gí mì ndâ 'duù tí nò mbe kili mí 'bá mì wó nò.

²⁸ Ndú mâ gii yee mì ndâ 'duù tí nò gí, Piyétòrò gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ta kpèti yo ñò ni ngbàrángà'i gí máa, à me dú gbí tàkù mì ze tí ndâ Jùdéyà máa, 'bí 'duù tí Jùdéyà 'ví ñònòkò tí wó ta ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó lá. Yí delè 'ví co wíri ya gí mì ndú lá. Káa, a Mbírì ká túbà ji ye ngbàrángà'i éno máa, ye 'ví 'dè có éno máa, 'bí 'duù a zu 'duù nó lá, wàa ye delè 'ví nì 'bèti' mítí 'duù lá. ²⁹ Ñinó a nderè có tí nò náa ye rìngì ta tí ye gítí bà gí gí ta é mì yo lá nó ká nò. Wélégí, yo tuu tú gí tàkò ye tacó yè?»

³⁰ Káa Kòrònèliyò gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «À kpónó bìndi có tí nò a sili ta'ò, ta rì jé ká go ñinó kpónó nò, ká go bà kì ro, ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò 'bí 'dakò kú rò tíyò á kùro ye ta bòngò kú tòngbaà tí wó. ³¹ Yí gii 'dè có ji ye máa, «Kòrònèliyò! Mbírì ñò bà 'deke tí lo gí. Mbí wó delè kuu tí ndâ nambeè mì lo náa wò kú bàkà ji ndâ mbe yé nò. ³² À má éno, tuu 'duù kpónó gí Jópà, gí tàkò Sìmonè tí nó ta 'bí rẹ wó a Piyétòrò nò. Yí kú dù á Jópà ká a i 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó delè káa Sìmonè tí mbe fuu kú, ta 'bá mì wó yì kàpá.» ³³ Tacó éno, ye ngé gii tuu tú gí tàkò lo. Káa wò gii bàkà nambeè ji ye me gbolò ngé ma, wò gii gí gí. Ze kpónó kili mí kùro lo nó tacó bà 'di ña có ñinó Mbírì 'dè ji wò, máa wò 'ví gí gí bà 'dè ndí ji ze nò.»

Piyétòrò 'dè có ji ndâ 'duù 'bá mì Kòrònèliyò

³⁴ Piyétòrò bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe kili mí 'bá mì Kòrònèliyò nò, máa, «Ye kpónó ñò ni gí, máa, yúco a ñinó máa, Mbírì bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duù lá. ³⁵ 'Duù má 'di có mì Mbírì gí, wàa yí 'ví dù tí 'duù ñinó jáá nó, ña wó tà kpèti má káa yè wè, Mbírì ngé kú li'vi yí go bà li'vi dó 'viì. ³⁶ A dú káa yúco máa, Mbírì táánò tuu có mì wó a i ji ndâ Ìzìriyèlì, ta bà tuu Jézù tí Bìndi wó tí Mbírì gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù niki maa ji ndú. Jézù tí nò tí Bìndi-Mbírì, náa Mbírì táánò tuu yí nò a Mbe tí ndâ 'duù 'dáá gí.

³⁷ «Ye koṛo có máa, yo 'di có tí nó náa à kpónó-kpónó kò ta kò cee gbí to Jùdéyà léé gí, mbe 'bità tí 'do gbí to Gàlilèyà á bìndi bà kò-kò mì Jòvànì ta có bà caka tí ndâ 'duù nó gí. ³⁸ Yo 'di có bà si Bèrì mì wó tí Mbírì 'ví gí gí muu Jézù tí nò mbe gí 'do Názàrètì nò gí. Yo delè gii 'di có bà je wotí mì wó tí Mbírì ji yí gí. Yí táánò si sè to lá, kú nò ta bà bàkà ndâ tó i, delè ta bà 'vala ndâ 'duù ñinó náa Gba-vò-i zogo ndú gí nò, tacó Mbírì táánò kuu tàkò wó. ³⁹ Ze kpónó ta ndâ 'bí ka ye a ndâ mbe kú ma có ndâ i

̀nìnó gbaànjé-gbaànjé náa yí táánò bàkà ta ndi 'bá mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ i ̀nìnó náa yí táánò bàkà mí Jèrùzàlémè nò. A ndú tí ndâ Jùdèyà táánò ká zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè mù. ⁴⁰ Káa Mbířì gii te yí gí yaà ta sili ta'ò bindi bà zi yí nò. Bindi Mbířì gii si yí túbà tí wó cuki ⁴¹ ká jì ze tí ndâ 'duù tí nó mbe kù ma có tí wó náa Mbířì řuka ze sàà táánò gí nò. Ze táánò zò i ta ndú bindi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò gí. ⁴² Yí gii 'dè có jì ze máa, ze ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù. À delè ká yí ká gii 'dè có jì ze máa, ze 'dè có jì ndâ 'duù máa, Mbířì bàkà yí tí mbe waa có mì ndâ 'duù 'dáá gí gí, mbe waa có mì ndâ 'válá ta ndâ ku. ⁴³ Ndâ mbe 'dòkò có mí Mbířì 'dáá gí 'dè có ká gítí wó máa, Mbířì bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù ̀nìnó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí nó ta řè mì Jézù.»

Bà caka tí ndâ kpédélé 'duù ̀nìnó ta ̀na ndú me ndâ Jùdèyà lá nò

⁴⁴ Káa si Piyétòrò kù 'dè có tí nò, Bèřì-mì-Mbířì gii gí gí muu ndâ 'duù tí nó mbe kù 'di có mì wó nò. ⁴⁵ Nje ndâ Jùdèyà ̀nìnó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí, mbe ko Piyétòrò 'do Jópà nó, gii 'dèè gítí bà nò bà bàkà nambeè mì Mbířì jì ndâ 'duù ̀nìnó ta ̀na ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta bà si Bèřì mì wó tí Mbířì 'ví gí gí muu ndú delè gí. ⁴⁶ Tacó ndú ta o tí nó kù 'dè-kòcò, ta bà ùlù Mbířì, ta wotí mì Bèřì-mì-Mbířì. Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee ndâ ka wó Jùdèyà máa, ⁴⁷ «Rè i mbe tii bà caka tí ndâ 'duù tí nó ta ngo kpónó 'ví dù a ̀na yè, lê náa Mbířì je Bèřì mì wó jì ndú 'vii ká 'vii ta ndoo tí ndâ Jùdèyà gí nó?» ⁴⁸ Tacó éno, yí gii 'dè có máa, à caka tí ndú ta řè mì Jézù tí Bindi-Mbířì.

Ndâ 'duù tí nó gii 'deke tí ndú jì Piyétòrò bindi bà caka tí ndú nó, màa, yí dù ta sili gàà éno mì ndâ yí ta ndú.

11

Piyétòrò 'dè nderè bà ya yí gí 'bá mì Kòròneliyò

¹ Ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí to Jùdèyà nó gii 'di có bà ùnje mì ndâ 'duù ̀nìnó ta ̀na ndú me ndâ Jùdèyà lá nó gítí có mì Jézù gí. ² Tacó éno, Piyétòrò mà gii dele ndi wó gí Jèrùzàlémè, ndâ Jùdèyà ̀nìnó gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, mbe zèè có gítí bà ya gí gbí gázà kácá-kácá nó gii 'vee gbí nje wó, máa, ³ «Wò wálá 'do nó bà wiři 'bá mí ̀na ndâ 'duù tí nó mbe ya gí gbí gázà lá nó? Wò 'do ndi lo nó bà toko 'bì yo ta ndú mí gbí gbèè ká'i le?»

⁴ Káa Piyétòrò gii 'dè gbí i tí nó mbe me tí nó 'do ngé ̀rèngbó ngbàrángà'i jì ndú éno máa, ⁵ «Ta 'bí o gbaànjé, si ye kù 'deke tí ye jì Mbířì gbí gbata Jópà, 'bí i gii bàkà ye goólá ye kù ři a řì nò. Bindi ye gí nò 'bí i go gbolò kpâ-bòngo náa à dò gbí gí, bindi à kù gii yuu 'do gbířì yà'bàà éno gí to dè ̀règbà tí ye tí bándò tí nó náa ye kù kí tí ye to tí nò. ⁶ Ye mà gii zeke'o gbí i tí nó, ye gii nò ndâ kpíkpa'dà ̀na i mbe kù 'vala muu to tí nó léé gí kù gbí : ̀na yo tí ndâ kòtí nò, ta ndâ kòtí kàzà, ta ndâ i mbe kù ja gbí yí ndú có to, ta ndâ i mbe kù ři gùù, ta ndâ i mbe kù o ta gbí pípiři, 'dáá gí. ⁷ Bindi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có jì ye éno máa, <Piyétòrò! Ziki ndâ i tí nó, wàa wò 'ví zò ndú!»

⁸ «Káa ye gii 'visì có jì 'duù tí nó éno màa, <Ngé gí lá, Mbe tí ye! Zu i jé ta 'bí ři gbaànjé dí gbí nje ye lá.»

⁹ «Káa 'duù tí nó gii 'visì có jì ye 'do gbířì káká'i máa, <Si bà nì «zu i» mítí i ̀nìnó náa Mbířì bàkà tí ngbàrángà i gí nó mí to.» ¹⁰ 'Duù tí nó 'dè có jì ye ta bà ta'ò, máa, ye zò ndâ i tí nó, káa ye gii biya ndâ có mì wó nó 'dáá gí. Ye mà gii zeke'o bindi bà 'dè có mì wó nó jì ye, ye gii nò à ja ndi ndâ i tí nó, 'vóndó'dóó, ya tí gí gbířì gí.

¹¹ «Káa, si ye ká kuu gbí kùdù có tí nó, ye mà gii zeke'o, ye gii nò ndâ 'bí 'dakò ta'ò, náa à tuu ndú jì ye 'do gbí gbata Cèzàriyà kù rò tíyò á njekèjì ndùgù 'bá tí nó náa ye kuu dù tí nó. ¹² Bèřì-mì-Mbířì bà-i-nò gii 'dè có jì ye máa, ye 'ví me kpìkì-kpìkì gítí bà ya ta ndú gí tà é tí nó lá. Tacó éno, ze gii njè nó ta ndâ 'dakò tí nó, gii je ndâ

ná'vindí ye tí nó kuu ta bà muu ndú vô-nje gbaànjé nó, ya gí 'bá mì 'dakò tí nò mbe tuu ndâ 'duù gí tàkò ye nò. ¹³ Ze mà gii yee kà, 'dakò tí nò gii 'dè có ji ze máa, yì ò a basìlì mì Mbírì ká rì gí tà'i tàkò yì, bìndi yí gii 'dè có ji yì máa, <Tuu 'duù gí Jópà gí tàkò Sìmonè tí nó ta 'bí rẹ wó a Piyétòrò nò, ¹⁴ wàa yí 'ví gí gí bà 'dè có mbe 'vala yo ta ndâ 'viì mì lo ji yo.>

¹⁵ «Káa ye mà gii 'bità bà 'dè có ji ndú, ye gii ò Bèri-mì-Mbírì kú gí 'do gbírì gí muu ndú, go bà gí yí gí muu ndoo táánò gbí kpédélé o nò. ¹⁶ Bìndi mbi ye gii 'va tí có tí nó náa Mbe tí ndoo táánò 'dè ji ndoo éno máa, <Jòvànì táánò kú caka tí ndâ 'duù ta ngo, káa áa bà gii caka tí yo ta Bèri-mì-Mbírì,> nò. ¹⁷ Káa Mbírì lê má bàkà ji ndú káa gbèe ò nambeè tí nó náa yí táánò bàkà ji ndoo gí tàkò bà ùnje mì ndoo gítí có mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nó, ye a 'di, wàa a ye ká 'ví gii jòò ta gbí có ta Mbírì?»

¹⁸ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mà gii 'di có tí nó náa Piyétòrò 'visì ji ndú nò, ndú gii nè nje ndú gí tàkò có bà ònòkò tí Piyétòrò ta ndâ 'duù ònò mbe ya gí gbí gázà lá nó gí. Ndú bà-i-nò gii ùlù Mbírì máa, «Mbírì delè je muu ji ndâ 'duù ònò ta ò ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, tacó bà 'visì tí ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì 'válá gí.»

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ mì Jézù gbí gbata Àndiyókì

¹⁹ Ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù mbe 'vaaka ta gúku bà mèkè'i tí ndú 'do Jèrùzàlémè ta o bà zi Ìsítéfànò nó, gii 'vèè ta ndi gbí ndâ to Fònésiyà ta Kípùrù, ta gbata Àndiyókì, kú ma có mì Jézù kpolo ma ká ji ndâ Jùdèyà. ²⁰ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe gí 'do gbí ndâ to Kípùrù ta Sìrìnì gí gbí gbata Àndiyókì gii 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbe tí ndoo tí Jézù ji ndâ 'duù ònò ta ò ndú me ndâ Jùdèyà lá nó delè. ²¹ Mbe tí ndoo gii konì ndú gbí nètè mì ndú, bìndi ndâ 'duù me mbè gii 'visì muu ndú gítí kpokèjì mì Mbe tí ndoo gí.

²² Có bà ùnje gítí có mì Jézù mì ndâ tende ò ndâ 'bí 'duù gbí gbata Àndiyókì mà gii yee tí ndâ mbe kú kili ta rẹ mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè, ndú gii tuu 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndú ta rẹ wó a Bàrànába ya tí gí Àndiyókì. ²³ Bàrànába mà gii yee Àndiyókì, yí mà gii ò ò nambeè tí nó náa Mbírì bàkà ji ndâ 'duù ká nó, tàkòcò wó gii peteke gí. Yí bà-i-nò gii kpo-gbì-tà-tù ndú tí kpoò, máa, ndú 'dáá gí 'ví tee njembí ndú mítí Mbe tí ndoo tí kpoò. ²⁴ Bàrànába tí nó náa ndâ mbe kili ta rẹ mì Jézù tuu yí ji ndâ 'duù Àndiyókì nò a tó 'dakò náa Bèri-mì-Mbírì je wotí ji yí me gbolò ngé ndii gí, tí 'dakò mbe tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbírì. Tacó éno, ndâ 'duù me mbè gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo 'do gbí có mì wó.

²⁵ Bàrànába gii njè nó 'do Àndiyókì ya gí gbí gbata Tárásùsù gí bà pà bà tí Sàwúlè. ²⁶ Yí mà gii 'de yí gí, yí gii 'daka yí ya tí gí Àndiyókì. Bìndi ndú gii too ndoo gbaànjé ta yí mí mì ndâ mbe kú kili ta rẹ mì Jézù ká, kú nibà i ji ndú.

À gii 'bità bà nì «Kìrìsìtìyànò,» ta gbí éno máa, «ndâ bòò mì Bìndi-Mbírì,» mítí ndâ mbe tala có mì Jézù nó a i gbí gbata Àndiyókì.

²⁷ Ta o tí nó náa ndâ Bàrànába ta Sàwúlè kuu tí gbí gbata Àndiyókì nò, ndâ 'bí mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì gii gí 'do Jèrùzàlémè gí Àndiyókì. ²⁸ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú gbaànjé ta rẹ wó a Àgábù gii a gí yaà, bìndi yí gii kò kò ji ndâ 'duù ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì máa, vò go kèjì gí bà tè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. (À dú káa yúco, vò go gii tè to go có mì Àgábù nò gbí o mì Kìlávúdiyò tí ngáangbá gba mì ndâ Rómànò.) ²⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Àndiyókì mà gii 'di có mì Àgábù nò, ndú gii ẹre gba có mì ndú gbaànjé máa, ndâ yí 'dáá gí gò i, káa à me éno máa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví gò i 'vii ká 'vii nò lá. 'Duù 'ví gò káa bà wotí mì wó, wàa ndâ

yì 'ví tuu ji ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ñìnó 'bá Jùdéyà nó, wàa ndú 'ví konì ta tí ndú. ³⁰ Ndú mâ giù yòò i-'bì ndú go có tí nò náa ndú toko nò cee gî, ndú giù tuu ta ndâ Bàrànába ta Sàwúlè ji ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Jézù á Jèrùzàlémè.

12

Bà zèè Piyétòrò

¹ Ta o tí nò, Èródè, tí gbolò gba mì ndâ Jùdéyà, giù 'bità bà zèè ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Jézù ta kpo-'bìlì. ² Yí da miři Jákòmò tí nó tí ná'vindí Jòvànì nó ta njà sìzò. ³ Yí mâ giù ñò éno máa, líkí i tí nó náa yí bàkà nò kuu tí ndâ Jùdéyà, yí giù co gbí ndò muu ñìnò ya gí bà zèè Piyétòrò delè. ⁴ Èródè zèè Piyétòrò a i ta o bà ci 'Dè-kò gbí tàkìlì mì ndâ Jùdéyà. Tacó éno, yí giù te yí mí gbí zàà, bìndi yí giù kaa ndâ àsikèrì muu'bì-nje vô nje-vò gbaànjé tacó bà kpolo tí wó yee tí o bà cee o bà bàkà bà tàkìlì bà ci 'Dè-kò, má kózò gî, wàa yì 'ví giù yù gázà ji yí mì kùro ndâ 'duù. ⁵ Káa ta o tí nó náa Piyétòrò kuu tí gbí zàà nò, ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Jézù giù dù kù 'deke tí ndú ji Mbíri tacó tí wó ta njembí ndú gbaànjé.

Basìlì mì Mbíri njaanga Piyétòrò 'do gbí zàà

⁶ Káa ta bèbìlì kùro yé bà ñò ngbàngà mì Piyétòrò mì Èródè, Piyétòrò ta o tí nó tí rì ta ndâ gínjìrì tí wó sósò'ò, gbí òkò tí ndâ àsikèrì sósò'ò mbe kù ù ẹ̀règbà tí wó, bìndi ndâ 'bí gbí-gbì kù ù gbolò njekèjì bà rì gí gbí zàà. ⁷ Ta bèbìlì tí nó, basìlì mì Mbíri giù rì gí tà'i gbí zàà tàkò Piyétòrò si yí tí rì, bìndi yí giù gbà Piyétòrò ta bà gbì yí gbí Kà wó pètékè'i éno. Piyétòrò mâ giù gundii 'do tí rì, yí giù ñò basìlì tí nó mbe gbà yí 'do tí rì nò kù rò tíyò gbí ngba'o tàkò ndú tà'i. Bìndi basìlì tí nó giù 'dè có ji Piyétòrò, máa, «A gí yaà! Ngo've tí lo!» Piyétòrò mâ giù a gí yaà go có mì basìlì tí nó, ndâ gínjìrì tí nó kùtáa náa à ẹ̀re ta ndâ 'bì wó nó giù dù káa karaka gbí tí ndú 'do tí ndâ 'bì wó ta kpéetí ndú gí. ⁸ Bìndi basìlì tí nó giù 'dè có ji yí máa, «Ere wú'dè mì lo gí, wàa wò 'ví yuu ndâ tàrà mì lo.» Piyétòrò mâ giù bàkà go có tí nó náa basìlì tí nó 'dè ji yí nó gí, basìlì tí nó káká'i giù 'dè có ji yí máa, «Paraka wòòkò bòngò mì lo náa wò kù yuu mí pí ndâ bòngò nó mítí lo, wàa wò 'ví gí gí bà ẹ̀ru ndi ye.»

⁹ Piyétòrò bà-i-nò giù a gí yaà gí tàkò basìlì tí nó ká go 'duù mbe kù rì a rìlì nó. ¹⁰ Basìlì tí nó giù co ta Piyétòrò tí ndâ bàndò bà dù ndâ mbe kù kpolo tí njekèjì zàà sósò'ò, bìndi ndú mâ giù yee ta yí tí njekèjì ndùgù bà rì gí gbí gbata náa à bàkà 'do tí lii, njekèjì tí nó giù njaanga tí wó ji ndú ta kpéetí wó. Ndú giù rì gí gbí ndùgù. Ndú mâ giù nò yendi 'bí gbolò kpokèjì gbaànjé cee gî, basìlì tí nó giù dù káa giři 'do tí Piyétòrò go có seře nó gí. ¹¹ À giù dù ngbíí nó a o bà giù da ọ̀ro Piyétòrò. Muu wó mâ giù gí gítí wó gí, yí giù 'bità bà 'dè có ta kpéetí wó, máa, «Ye kpónó ñò ni gí máa, ye kù rì me rìlì lá. A Mbíri ká tuu basìlì mì wó gí tí gí bà 'vala ye 'do 'bì Èródè, delè 'do gbí ndâ ọ̀ra ndâ vò i tí nó náa ndâ Jùdéyà táánò gbí-gbì kù ù bà bàkà ta ye nó.»

¹² Piyétòrò giù zèè kpokèjì jáá bìndi bà da ọ̀ro wó nó, ya gí bàndò tí nó náa ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri me mbè kili mítí kù 'deke tí ndú ji Mbíri tacó tí wó tí , a 'bá mì Màríyà tí nó tí nawu Jòvànì tí nó ta 'bí ẹ̀rè wó a Màrikò nó. ¹³ Yí mâ giù yee kà, yí giù 'de ndâ 'duù a i tà'i. Yí mâ giù ku njekèjì, a 'bí 'viní ta ẹ̀rè wó a Ródà, mbe kù bàkà nètè 'bá tí nó, ká giù gí tacó bà 'di có mì wó. ¹⁴ Ródà mâ giù 'di kòcò Piyétòrò ni gí, líkí'o giù bàkà yí tí ọ̀ra ñìnó náa yí giù dele ndi wó 'do tí njekèjì mbálá-mbala si bà njaanga njekèjì mí to, ya gí bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe kili mí tà'i nó máa, «Piyétòrò kù rò tíyò tí njekèjì.» ¹⁵ Káa ndâ 'duù tí nó giù 'visì có ji yí máa, «A 'bí ọ̀ra i ká gbí muu lo!» Káa Ródà giù aanga muu wó ká mítí có Piyétòrò tí nó mì wó á mbe kù rò tíyò á tí njekèjì nó. Ndâ 'duù tí nó bà-i-nò giù 'visì có ji Ródà gí tàkò i kpácà tí nó mì wó nó, máa, «Áá bá dù a vuuvuu Piyétòrò!»

¹⁶ Káa si ndâ 'duù tí nò kuu tí kponje ta Ródà, Piyétòrò kpòò kù ku njekèjì. Ndú mâ giì njaanga njekèjì, ndú giì nò à kuu nó a Piyétòrò ká kù rò tíyò á kùro ndú go serè nò. ¹⁷ Piyétòrò bà-i-nò giì bàkà 'bì wó ji ndú, máa, ndú dù ngbì. Ndú mâ giì dù ngbì á go có mì wó nò gí, yí giì 'dè gbí kpokèjì bà 'vala yí mì Mbe tí ndoo 'do gbí zàà, ji ndú. Bìndi yí giì ci ndú máa, «Yo 'vanda ndi ndâ có tí nò ji ndâ Jákòmò, ta sè ndâ 'bí ná'vindí ndoo.» Bìndi yí giì ndii 'do tí ndú ta bèbìlì tí nò ya gítí 'bí bàndò tende.

¹⁸ Yé mâ giì too gí, có giì nònòkò tí gbí òkò tí ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ù njekèjì zàà ta bèbìlì bà zèè Piyétòrò nó tí cèè vò bà i. Ndú giì dù ta dú'o tí nò kù 'vee káa rẹ̀ ɲa i tí nó mbe 'de Piyétòrò nò. ¹⁹ Èródè bà-i-nò giì pà bà tí Piyétòrò kpòò, bà 'de yí mâ giì kpò yí gí, yí giì kaa ndâ àsikèrì tí nó tí ndâ mbe kpolo tí Piyétòrò si yí gbí zàà ta bèbìlì tí nò nó, yí mâ giì 'viiki gbí nje ndú cee gí nó, yí giì waa có ku mítí ndú kùro bà ya yí ta 'bá 'do gbí to Jùdéyà gí Cèzàriyà.

Bà ci Èródè

²⁰ Ta o tí nò, gbí òkò tí ndâ Èródè ta ndâ 'duù gbí gbata Tírò, ta ndâ 'duù gbí gbata Sídónì, nìkì lá. Tacó éno, ndâ 'duù tí nò giì tuu ndâ 'bí 'duù mì ndú tacó bà ya gí bà peteke tàkòcò Èródè. À po tirì tí kpó ta kù 'bilì! Tacó éno, ndâ 'duù tí nò mâ giì yee 'bá mì Èródè, ndú giì peteke kùro á tàkòcò Bilásitù, tí gbolò 'duù mbe kù kpolo tí ndâ i mì Èródè, má kózò gí, ndú bà giì yèè ta ndi ndú gítí bà peteke tàkòcò Èródè. Ndâ 'duù tí nò pà làyì gítí có tí nò gbí òkò tí ndú ta ndâ Èródè nò tacó ndâ 'duù 'bá mì ndú kù 'de i-zó-zò a i 'do gbí to mì Èródè.

²¹ Èródè bà-i-nò giì ci 'bí o mì wó, bìndi yí giì yuu bòngò gba mì wó, bìndi yí giì kì tí wó pí jàlàmbà mì wó, kù 'dè ndâ có mì wó ji ndâ 'duù mì wó. ²² Káa, si Èródè kù 'dè ndâ có tí nò, ndâ 'duù giì dù kù wu gbí wó ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «À nó me 'duù ká kù 'dè có nó lá! A Mbìrì ká kù 'dè có!»

²³ Mâ giì zeke'o, basìlì mì Mbe tí ndoo giì gbì Èródè 'do pí jàlàmbà 'va mí to ká mí kùro ndâ 'duù tí nò, tacó yí te duù mítí Mbìrì lá. Bìndi ndâ kìnì giì zò yí zi gí. ²⁴ Có mì Mbìrì giì dù kù 'vala bìndi ku Èródè nò pètèkèè kù ya tí.

²⁵ Ndâ Bàrànába ta Sàwùlè mâ giì cee ta nètè mì ndú Jèrùzàlémè gí, ndú giì 'daka Jòvànì tí nó ta 'bí rẹ̀ wó a Màrikò ta ndú ya tí gí Àndiyókì.

13

Bà ruka ndâ Bàrànába ta Sàwùlè tí ndâ mbe ya gí bà ma có mì Jézù ji ndâ 'duù muu to kè'bì

¹ Ndâ mbe nìbà i ta ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbìrì ta o tí nò gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Àndiyókì a ndâ Bàrànába, ta 'bí Sìmonè, náa a kù nì mítí wó a Bè-Sìmonè, ta Lúciyò tí nó mbe gí 'do gbí to Sirínì nó, ta Mànàyèni tí nó náa ndú kpolo ta Èródè tí gbolò gba nó mí njewu gbaànjé nò, giì je Sàwùlè. ² Ta 'bí o gbaànjé si ndú kù kònò go ta bà 'deke tí ndú ji Mbìrì, Bèrì-mì-Mbìrì giì gí gí muu ndú, bìndi yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo mò ndâ Bàrànába ta Sàwùlè 'do gbí òkò tí yo gí ndii, wàa ndú 'ví bàkà nètè tí nó náa ye tè'è tí ndú gítí nò.» ³ Ndú mâ giì kònò go, ta bà 'deke tí ndú ji Mbìrì cee gí, ndú giì tee 'bì ndú mítí ndâ Bàrànába ta Sàwùlè, ta bà 'deke tí ndú ji Mbìrì, máa, yí 'ví je wotí ji ndú, bìndi ndú giì mò ndú 'do gbí òkò tí ndú ji Bèrì-mì-Mbìrì.

Kpédélé bà ya ndâ Bàrànába ta Sàwùlè gí bà ma có mì Jézù ji ndâ 'duù muu to kè'bì

⁴ Bèrì-mì-Mbìrì giì tuu ndâ Bàrànába ta Sàwùlè, máa, ndú ya gí bà bàkà nètè bà ma có mì Mbìrì ji ndâ 'duù tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo, náa à kù nì mítí a Kípùrù. Ndú bà-i-nò giì nje nó 'do Àndiyókì ya gí bà o gbâ 'do gbí gbata Sèlúsiyà tacó bà ya

gí Kípùrù. ⁵ Ndú mâ gii yee Kípùrù gî, ndú gii co gí to 'do gbí gbâ á gbí gbata Sàlámì. Bìndi ndú gii dù kù nò ta bà ma có mì Jézù jì ndâ Jùdèyà ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbírì. (A Jòvànì Màrikò ta o tí nò ká kù koni ndú ta nètè.)

⁶ Ndâ Bàránábà ta Sàwùlè mâ gii nò gbí Kípùrù waaka 'do Sàlámì gí gbí gbata Páfò, ndú gii 'de 'bí 'dakò mbe bàkà tí wó mbe bààcì, ta rẹ wó a Bàràjézù, (nàa à kù nì mítí wó gbí có Ìgírìgì a Èlímà, gbí máa, «mbe bààcì»), ⁷ tí 'duù gbí ngbàngà mì Sérégìyò Páwòlò tí gbolò 'duù mì ndâ 'duù Páfò, tí 'dakò mbe 'di gbí-o ngé cee gí. Sérégìyò Páwòlò bà-i-nò gii tè'é tí ndâ Bàránábà ta Sàwùlè, tacó wàa, yí 'ví 'di có mì Mbírì 'do mì ndú. ⁸ Káa có tí nò gii ya gí gbí muu Èlímà lá. Tacó éno, yí gii jè ta bà pà kpokèjì bà volo gbí bà 'di ndâ có mì ndâ Bàránábà ta Sàwùlè á 'do tí Sérégìyò gí, tacó wàa, yí 'ví 'di có mì Jézù lá.

⁹ Bìndi Sàwùlè (nàa rẹ wó mì ndâ Rómànò a Páwòlò) gii zeke gbí nji ọ Èlímà ngbóó ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì, Ndâ i tí lo a 'vére ta tírì. ¹⁰ Bìndi yí gii 'dè có jì yí, máa, «Ndí lo 'viì mì Sitàní! Wò a 'duù ñinó ta go ndâ i ñinó 'dáá gí jáá mbe kù toko ndâ 'duù ta Mbírì nó tí lo gbaànjé wálá. Wò bà si bà ñonòkò gbí kpokèjì yúco mì Mbe tí ndoo mí to ta o ngàyi? ¹¹ Nò wélégí, wò kpónó kèjì gí bà ñò wotí mì Mbe tí ndoo mítí lo. Ọ lo kpónó kèjì gí bà yoo gí. Wò bà ñò ọ tí nó á kuu yaà nó wálá ta làmbu o.»

À káa póó bà 'dè có tí nò mì Páwòlò, 'bí i gii te mí ọ Èlímà tùrúwàa go 'dèngámbe nô, bìndi 'dí'di'o gii ja gí ọ wó gí. Bìndi yí gii 'bità bà gbala to kù pà 'duù tacó bà ja yí. ¹² Sérégìyò Páwòlò mâ gii ñò ña i tí nò mbe bàkà tí nò, nje wó gii 'dèè gítí ña có tí nó nàa yí 'di ta rẹ Mbe tí ndoo nó gí. Tacó éno, yí gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo gí.

Bà yee ndâ Páwòlò ta Bàránábà gbí gbata Àndiyókì ñinó gbí to Pìsìdiyà

¹³ Ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó gii o gbâ 'do gbí gbata Páfò ya gí gbí gbata Pérégà á gbí to Pàfìliyà. Bìndi Jòvànì gii jee ndú mí bà-i-nò, yí gii dele ndi wó ya gí Jèrùzàlémè. ¹⁴ Ndâ Páwòlò ta sè ndâ 'bí ka wó mbe nó gii ndii 'do Pérégà ya gí gbí gbata Àndiyókì á gbí to Pìsìdiyà. Ndú mâ gii yee kà gí, ndú gii kaa ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì ta 'bí ọ bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà, bìndi ndú gii ki tí ndú to. ¹⁵ À mâ gii 'deke có 'do gbí ndâ wàràgà mì Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, jì ndâ 'duù cee gí, ndâ kpo-kpò 'duù mbe kù bàkà nètè bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì gii tuu 'duù jì ndâ Páwòlò ta ndâ ka wó mbe nó, máa, «'Bí có bà 'dè jì ndâ 'duù tacó bà je wotí jì ndú má kuu mì yo, yo 'dè gí sè, ndâ ná'vindí ze.»

¹⁶ Páwòlò mâ gii 'di có tí nò, yí gii a gí yaà, bìndi yí gii bàkà 'bì wó jì ndâ 'duù, máa, ndú dù ngbì. Ndâ 'duù mâ gii dù ngbì go có mì wó nò gí, yí gii 'bità bà 'dè có jì ndú, máa, «Yo tí ndâ kòtí Ìzìriyèlì, ta yo tí ndâ 'duù ñinó 'dáá gí mbe kù cì gúku tí Mbírì nó, yo sè tù yo! ¹⁷ Mbírì mì ndâ 'duù mì ndoo tí ndâ Ìzìriyèlì dígísèè ọuka ndâ ká gù ndoo, bìndi yí gii bàkà ndâ 'duù mì ndoo tí ndâ 'duù ñinó ta rẹ ndú a rẹ nó si ndú dígísèè kù 'vala 'bá mì ndâ tende 'duù á Màsìrì nô. Yí tí Mbírì gii tè kùro ndú ta wotí mì wó 'do Màsìrì gí sè. ¹⁸ Yí gii kpòlò tí ndú si ndú gbí kángáá nga ngoò ta i go ndoo zi'duù-só. ¹⁹ Yí tí Mbírì gii 'bu a ña ndâ 'duù vô-nje só á gbí to Kánànì, bìndi yí gii je to bìndi ndâ 'duù tí nò jì ndâ ká gù ndoo tí ñindi ndú, ²⁰ ta i dè gítí ndoo zi'duù-vô ta bà nà'ò ta zi'duù-só-nje muu'bì pí (450).

«'Do bà-i-nò, Mbírì gii je ndâ ngáángbá 'dakò tí ndâ tí ndâ 'duù kùro ndú jì ndú yee tí o mì Sàmùwélè tí mbe 'dòkò có mì wó tí Mbírì. ²¹ Ndâ ká gù ndoo gii 'deke tí ndú jì Mbírì máa, yí je 'bí 'duù jì ndâ yí tí gbolò gba mì ndâ yí gbí o mì Sàmùwélè. Mbírì bà-i-nò gii je Sàwùlè, tí 'viì mì Kìsì tí 'duù 'do gbí ña Bènjámínò, jì ndú tí gbolò gba mì ndú. Sàwùlè bàkà mí gbí gba a ndoo zi'duù-só, ²² bìndi Mbírì gii le bèrè 'do tí wó jì Dàvídè. Ñinò a Dàvídè tí nó nàa Mbírì 'dè có gítí wó éno máa, «A ye tí Mbírì ká cu 'bì ye mítí Dàvídè, tí 'viì mì Jèsì, á 'do gbí 'dóó có mì ye gbí njembí ye. Tacó

ye ñò ni gî máa, yí a 'bí 'dakò náa yí bà bàkà go có mì ye gî, nó ká ñò. ²³ Mbíri gii bàkà a Jézù, tí 'viì-gù Dàvidè, tí mbe 'vala ndâ 'duù á go cí mì wó náa yí tí Mbíri ci ñò. ²⁴ Jézù tí nó náa Jòvànì dígísèé kò-kò ta ɾè wó ta o tí nó náa yí kú ma có ji ndâ Ìzìriyéli 'dáá gî, máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú, wàa yì 'ví caka tí ndú, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gî gítí ndâ vò i mì ndú ñò. ²⁵ Kùro bà cee nètè mì Jòvànì mà gii dooko gî, yí gii kò kò ji ndâ 'duù máa, <Ye me ña có tí nó náa yo kú koɾo gbí muu yo nó lá. 'Duù tí nó kèjì gí tàkò ye nó a gbolò 'duù ñinó náa à kpètí káa vòò bà dù tí mbe njaanga tàrà 'do tí kò wó, ye 'vii tí lá.>

²⁶ «Có 'válá tí nó a i tacó tí ndoo, ndâ ná'vindí ye, tacó tí ndoo tí ndâ 'viì-gù Àbiráámò, ta ndâ 'duù ñinó 'dáá gî ta ña ndú me ndâ Jùdéya lá mbe kú cì gúku tí Mbíri ñò. ²⁷ Ña i tí nó táánò náa ndâ 'duù Jèrùzàlémè ta ndâ gba mì ndú bàkà nó, ndú kpètí má ñò ni lá, a i tacó wàa ngo nje ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, náa à kú 'deke ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdéya ta o 'dáá gî gítí có bà zi Jézù nó, 'ví 'va tí gbí kùnga to lá. ²⁸ Ndú táánò ñò ni ngbárángà'i gî, máa, nderè bà waa có ku mítí wó wálá, káa ndú gii neke ɾo ndú pítí-piti gî, bìndi ndú gii 'dè có ji Pilátò máa, yí si yí wàa à 'ví zi yí gî. ²⁹ Ndú mà gii bàkà ta yí go ndâ có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri sàà gî nó gî, ndú gii ja ku wó 'do tí njèèkpè mù ya tí gí gbí guù. ³⁰ Káa, Mbíri gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî. ³¹ Yí gii tùbà tí wó bìndi bà 'vala ndi wó mì Mbíri 'do gbí muu'dú wó nó ta bà me mbè ji ndâ 'duù tí nó mbe ko yí 'do Gàliléya gí tí gí Jèrùzàlémè á kùro bà zi yí ñò. À kpónó a ndâ 'duù tí nó ká kú ma có tí wó ji ndâ Ìzìriyéli.

³² «Ze kpónó gí ji yo nó ta Banga-Ngú-Có, máa, Mbíri dígísèé ci ndâ ká gù ndoo gí, ³³ káa yí gii tùbà a i ji ndoo tí ndâ 'viì-gù ndú éno máa, <Yâ-cí-ci kpili lá,> ta bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó, á go có tí nó náa à cu mí gbí bà só cè gbí wáràgà mì ndâ Muu-cè éno máa, <Wò a 'viì mì ye,

ye wúnó gí tí Bu lo gî,> ñò.

³⁴ À má gítí bà 'vala ndi Jézù mì Mbíri 'do gbí muu'dú wó wàa yí 'ví cì ndi wó káká'i lá, ñinò a i mbe bàkà tí go có tí nó náa a yí tí Mbíri táánò ká 'dè ta nje wó éno máa, <Ye bà cù 'dóó 'dè ngo cù tí nó náa ye táánò ci Dàvidè gítí nó mítí yo,> ñò.

³⁵ À gii cu káká'i mí gbí 'bí cè mì ndâ Muu-cè éno máa, <Wò bà si bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nó 'ví zò to wálá.>

³⁶ Káa Dàvidè táánò mà gii bàkà nètè mì Mbíri si yí gbí wu wó cee gî, à gii bàkà bàndò ji yí mí mì ndú ta ndâ ká gù wó, bìndi yí gii zò to gí. ³⁷ Káa 'Duù tí nó náa Mbíri táánò 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó zò to lá. ³⁸ À má éno, có gbí muu ye ji yo éno máa, yo 'ví ñò ni éno máa, Mbíri táánò tuu a 'dakò tí nó tí Jézù nó, máa, yí gí gí bà ma có bà je à-cee-gî mì yí tí Mbíri gítí ndâ vò i mì yo ji yo, ndâ ná'vindí ye.

³⁹ Áá táánò a yí ká njaanga miɾi ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó gí nó 'do gbí ndâ vò i tí nó 'dáá gí náa bà njaanga miɾi ndâ 'duù 'do gbí ndú kpò có mì Mòze gí ñò. ⁴⁰ À má éno, yo kpolo tí yo, má wálá, có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri dígísèé 'dè éno máa,

⁴¹ <Yo tí ndâ mbe kú 'dè có ñónókó,

yo zeke'o jèlè yo gí,

wàa yo 'ví ñò seɾè,

wàa yo 'ví mì gí.

Tacó ye kú bàkà 'bí i gbí o mì yo,

náa yo táánò má 'di có i tí nó a i 'do mì 'bí 'duù,

yo bà si có mì 'duù tí nò ká tí cè tírì.> nó, bà 'de yo.»

⁴² Páwòlò mà gii 'dè có cee gî, ndâ 'duù gii ci ndâ Páwòlò ta Bàrànába si ndú kú gii njè 'do bándò bà kili ndú gí bà ùlù Mbíri, máa, ndú 'ví dele ndi ndú gí gí bà 'dè gbí ndi có tí nò náa ndú 'dè nò ji ndâ yì ta 'bí ri bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà á bìndi ñìnò. ⁴³ Ndâ 'duù mà gii njè 'do bándò bà kili ndú gí, ndâ Jùdéyà me mbè, ta ndâ 'duù me mbè 'do tí ndâ 'bí tende ña 'duù ñìnó mbe kaa tí ndú gí gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà ta njembí ndú gbaànjé gí nó, gii nò ñindi ndú a i ta ndâ Páwòlò ta Bàrànába. Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii kpo-gbì-tà-tù ndú gbí ndâ nje mì ndú ta ndú, máa, ndú 'ví tee njembí ndú mítí nambeè tí nó náa Mbíri bàkà ji ndú nò.

⁴⁴ Ndâ 'duù gii kaa 'do gbí gbata 'dáá gî ya gí bà 'di có mì Mbíri 'do mì ndâ Páwòlò ta Bàrànába ta ri bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà tí nó náa ndú ci nò. ⁴⁵ Ndâ Jùdéyà mà gii ñò ndâ mbè 'duù tí nò, kiì gii te ndú gítí bà 'dè zu có gítí Mbíri, ta bà go 'vére mítí ndâ có mì ndâ Páwòlò ta Bàrànába. ⁴⁶ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gii 'dè có ta gúku tí ndú gbaànjé wálá ji ndâ Jùdéyà gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò, máa, «Kpédélé ndâ 'duù náa ze bà ma có mì Mbíri ji ndú a yo tí ndâ Jùdéyà. Káa à lê má me tí éno gí, ze kpónó bà 'visì nje ze gí mì ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nò, sé náa yo biya bà 'di có mì ze gí, yo delè gii ñò tí yo 'vii tí ndâ mbe 'de 'válá ñìnó mbe cee lá nó lá, nò. ⁴⁷ Tacó ñìnó a có tí nó náa Mbe tí ndoo 'dè ji ze ta o tí nó náa yí táánò 'dè ta có tí nó máa,

<Ye bàkà yo tí ngba'o kùro ndâ 'duù,
tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî
'ví 'de ta 'válá> nó ká nò.»

⁴⁸ Ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó mà gii 'di có tí nó náa ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'dè nò, tàkòcò ndú gii peteke ngé ndii gí. Ndú gii ùlù có mì Mbe tí ndoo nò. Bìndi ndâ 'duù ñìnó náa Mbíri cu 'válá ñìnó mbe cee lá nó mí gbí tú ndú gí nó gii ùnje gítí có mì Jézù gí. ⁴⁹ Ñìnó a bà gii 'vèè có mì Mbe tí ndoo cee gbí wúngbó to tí nò 'dáá gí.

⁵⁰ Káa ndâ Jùdéyà gii ya yílíí gí gbí muu ndâ 'bí kpo-kpò niì ñìnó mbe kaa tí ndú gí gbí tàkìi mì ndú tí ndâ Jùdéyà ta njembí ndú gbaànjé gí nó, ta ndâ 'bí kpo-kpò 'duù gbí gbata. Ndú gii volo muu ndú 'do tí ndâ Páwòlò ta Bàrànába gí. Bìndi ndâ kpo-kpò 'duù tí nò gii mòkò ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'do gbí wúngbó to tí nò gí. ⁵¹ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gii gbà njú to 'do tí kò ndú mítí ndâ mbe mòkò ndú nò. Bìndi ndú gii njè nó 'do gbí to tí nò ya gí gbí gbata Ìkóniyùmù. ⁵² Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii dù ta tàkòcò ndú pétékè'i, tacó Bèri-mi-Mbíri je wotí ji ndú me gbolò.

14

Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gbí gbata Ìkóniyùmù

¹ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába mà gii yee gbí gbata Ìkóniyùmù, ndú gii ya gí bándò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri á go ñìnó náa ndú bàkà si ndú gbí gbata Àndiyókì nò. Ndú gii ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù kà tí ña ñìnó náa ndâ Jùdéyà ta ndâ Ìgìrìgì me mbè gii ùnje gítí có mì Jézù gí. ² Káa ndâ 'bí Jùdéyà ñìnó mbe biya bà ùnje gítí có mì Jézù gí nó gii volo muu ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó gítí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. ³ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii dù kú ma có mì Mbe tí ndoo ji ndâ 'duù ta gúku tí ndú wálá ta kòndi o. Mbe tí ndoo delè gii je wotí bà bàkà ndâ serè ji ndâ Páwòlò ta Bàrànába, tacó bà túbà ji ndâ 'duù máa, có tí nó náa ndú kú ma nò a có nambeè tí nó mì yì náa yì kú bàkà ji ndâ 'duù ta có tàkò wálá nò.

⁴ A 'bè ká gii dù gbí òkò tí ndâ 'duù gbí gbata ta o tí nò. Ndâ 'bí 'duù gii tè gí tàkò có mì ndâ Jùdéyà, bìndi ndâ 'bí gii ya a i gí tàkò có mì ndâ tú mì Jézù. ⁵ Ndâ 'bí Jùdéyà, gii je ndâ 'bí 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, gii toko có ta ndâ kpo-kpò 'duù

gbí gbata gítí bà bàkà gbínje ta ndâ tú mì Jézù, wàa à 'ví 'vaka ndú ta díí. ⁶⁻⁷ Ndâ tú mì Jézù mâ giì nò ndâ i kú giì bàkà có bà ya ta ndú gbí gbata Ìkóniyùmù nìkì lá, ndú giì fa ngèlè ya gí bà pà 'válá gí gbí to Likáyóniyà. Ndú mâ giì yee Likáyóniyà, ndú giì dù kú nò ta bà ma Banga-Ngú-Có mì Jézù jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá dè-dè seè ndâ gbata Lísítàrà ta gbata Dérébì.

Ndâ Páwòlò ta Bàrànáà 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí gbí gbata Lísítàrà

⁸ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Páwòlò ta Bàrànáà kuu gbí gbata Lísítàrà, ndú giì 'de 'bí 'dakò jé mbe nò nó 'do tí bà jò yí mì nawu wó lá, tacó ndâ kpázà kò wó gbele've 'do ká gbí yí nawu wó. ⁹ Káa si 'dakò tí nò kú sè tù wó tí ndâ có tí nó náa Páwòlò kú ma nó, ndú giì 'deeke gbí nji ɾo ndú ta Páwòlò. Páwòlò giì nò ni 'do gbí nji ɾo 'dakò tí nò éno máa, yí 'vii tí 'duù nínó náa à 'ví 'válá yí nó gí, tacó yí ùnje gítí có mì Jézù gí. ¹⁰ Páwòlò bà-i-nò giì 'dè có jì 'dakò tí nò ta kòcò wó ngára gí yaà, máa, «A gí yaà! ɾò tìyò jáá!» 'Dakò tí nò bà-i-nò giì a gí yaà, bìndi yí giì 'bìtá bà nò nó.

¹¹ Ndâ mbè ndâ 'duù tí nò mbe nò i tí nò náa Páwòlò bàkà ta 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò nó giì tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà ta nje có mì ndú tí ndâ 'duù Likáyóniyà, máa, «A ndâ bààcì ká jì'vì tí ndú tí ndâ 'duù, bìndi ndú giì gí gí mì ndoo.» ¹² Ndú bà-i-nò giì gbì ɾè Zéyùsù, tí gbolò bààcì mì ndâ Ìgìrìgì, mí muu Bàrànáà. Bìndi ndú giì gbì ɾè Èrèmesi, tí muu có mì ndâ bààcì mì ndâ Ìgìrìgì, mí muu Páwòlò, tacó a yí ta o tí nò ká kú 'dè có. ¹³ Ndâ 'duù tí nó tí ndâ mbe kú bàkà i jì Zéyùsù, ta bàndò bà ci i jì yí ká dè seè gbata nó, giì gí ta ndâ dì mò'dú ta ndâ 'vì mù gí njekeji ndùgù gbata, tacó bà ci ndú jì ndâ Páwòlò ta Bàrànáà.

¹⁴ Ndâ Bàrànáà ta Páwòlò mâ giì 'di có ɾa i tí nò mbe kú bàkà tí mí njekeji ndùgù nò, ndú giì yaka gbí ndâ bongo tí ndú gí, tacó bà túbà jì ndâ 'duù tí nò máa, go ɾa i tí nò náa à kú bàkà ta ɾè ndâ yí nò tí ndâ yí wálá. Bìndi ndú giì oloko ta ngèlè có gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe tì bìnjì nò, ta bà tò kú jì ndâ 'duù tí nò mbe kú bàkà có bà waa mbelè jì ndú tí njekeji ndùgù nò, ¹⁵ máa, «Yo kú bàkà ɾa i tí nò á tacó ye, ndâ 'dakò? Ze delè ngbá káa ndâ 'duù náa à jò ze ká go bà jò yo. Ze gí ta Banga-Ngú-Có jì yo, máa yo 'vìsi muu yo 'do tí bà ùlù ndâ i nínó ta gbí ndú wálá nó, gítí wu Mbìrì tí nó tí mbe suu tàrì, ta to, ta ngo, ta ndâ i tí nó 'dáá gí gbí ndú nò. ¹⁶ Yí gbí ndâ ká o táánò si ndâ 'duù gbí ɾa ndú 'bá mì ndú kú bàkà go có mì ndú gbí muu ndú. ¹⁷ Kpétí ká éno, yí táánò si yo me sínò lá. Yí ta o 'dáá gí kú túbà tí wó, máa yí kuu tí, ta bà si ndâ 'bí tó i mì wó náa yí kú bàkà ndú nó jì yo: Yí kú tuu mù 'do tàrì jì yo; yí kú si ndâ i-zó-zò gbí nji mì yo kú uu ta o mì ndú; yí kú je i-zó-zò jì yo; yí delè kú peteke tàkòcò yo.» ¹⁸ Ndâ Páwòlò ta Bàrànáà giì bàkà a cèe ndi ndú tacó bà ɾò ndâ 'duù tí nò 'do tí bà waa mbelè jì ndú.

¹⁹ Ndâ 'bí Jùdéyà mâ giì gí 'do gbí ndâ gbata Àndiyókì ta Ìkóniyùmù gí gbí gbata Lísítàrà, ndú giì volo gbí òkò tí ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbè ndâ 'duù tí nó gbí gbata Lísítàrà nó gí. Ndâ mbè 'duù tí nò giì njè gítí bà 'vaka Páwòlò ta díí. Ndú mâ giì 'va yí 'dèè gí, ndú giì ja yí 'do gbí gbata gí sè, tacó ndú koro có máa, yí cì gí. ²⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù giì tì yí 'dee gí. Yí mâ giì zere gí, yí giì a gí yaà 'do tìsì, bìndi yí giì dele ndi wó ya gí gbí gbata.

Ndâ Páwòlò ta Bàrànáà dele ndi ndú ya gí Àndiyókì

Ndâ Páwòlò ta Bàrànáà giì njè nó 'do Lísítàrà ta yé bìndi ɾa i tí nò mbe 'de Páwòlò nò, ya gí gbí gbata Dérébì. ²¹ Ndú mâ giì ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ká, ndâ 'duù me mbè giì ùnje gítí bà dù tí ndâ mbe tala có mì Jézù gí. 'Do bà-i-nò, ndú giì dele ndi ndú có gbí ndâ gbata Lísítàrà, ta Ìkóniyùmù, ta Àndiyókì tí nó gbí to Písídiyà nó, ²² kú je ngú wotí jì ndâ mbe tala có mì Jézù ta bà kpo-gbì-tà-tù ndú máa, «Yo zèè njembí yo, wàa yo 'ví tee njembí yo mítí Mbìrì. Tacó ndoo bà kònò a sé'i á kùro bà

dù ndoo tí ndâ bòò mì Mbírì.» ²³ Ndú mâ gii je ndâ kpo 'duù mí kùro ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, ndú gii 'deke tí ndú, ta bà kònò go tacó bà yù nambeè 'do mì Mbírì tí nó náa ndú kù tee njembí ndú mítí wó nó, máa, yí 'ví kpolo tí ndú.

²⁴ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii ndii co gbí to Písídiyà ya gí gbí to Pàfíliyà. ²⁵ Ndú mâ gii cee ta bà ma có mì Mbírì ji ndâ 'duù gbí gbata Pérégà kà gî, ndú gii ya gí bà o gbâ 'do gbí gbata Àtáliyà. ²⁶ Bìndi ndú gii dele ndi ndú ya gí gbí gbata Àndiyókì, tí bándò tí nó náa à ɾuka ndú ji Mbírì mítí nò.

²⁷ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába mâ gii yee Àndiyókì gî, ndú gii kili ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù nò, bìndi ndú gii 'vanda ndi ndâ i tí nó náa Mbírì bàkà ta ndú gbí nó mì ndú nó ji ndú. Ndú delè gii dità ɾa bà njaanga njekeji bà tee njembí ndâ 'duù ñinó náa ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó mítí Mbírì ji ndú. ²⁸ Ndú gii dù á mì ndú ta ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù bìndi bà dele ndú ta kòndi o.

15

Có ñònòkò tí gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù

¹ Ta o tí nó si ndâ Páwòlò ta Bàrànába kuu Àndiyókì nò, ndâ 'bí 'dakò 'do gbí to Jùdéyà gii ya gí Àndiyókì kà. Ndú gii dù kù nìbà i ji ndâ 'duù máa, «Yo má ya gí gbí gázà go có mì Mòze lá, yo bà 'vala wálá.» ² Có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè nò gii ya gí gbí muu ndâ Páwòlò ta Bàrànába lá. Ndú mâ gii tò kponje ta ndú gítí kpòò, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Àndiyókì ká gii jukì ndú ta bà ɾuka ndâ 'bí 'duù wàa ndú 'ví ya ta ndâ Páwòlò ta Bàrànába gí bà 'viiki gbí có tí nó ta ndâ tú mì Jézù, gii je ndâ 'bí kpo 'duù mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè.

³ Ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Àndiyókì 'dáá gî mâ gii je nó ji ndâ Páwòlò ta Bàrànába, ta ndâ 'duù tí nó náa à ɾuka ndú ji ndú nó gî, ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii nò ta bà dità bà ùnje gítí có mì Jézù mì ndâ 'duù ñinó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó ji ndâ mbe tala có mì Jézù ta ndi gbí ndâ to tí nó ngé ndii gî. ⁴ Ndú mâ gii yee Jèrùzàlémè, ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gî, ta ndâ kpo-'duù-'bá gii te wíri mítí ndú ta banga tí. Bìndi Páwòlò bà-i-nò gii dità ndâ i tí nó náa Mbírì bàkà ta ndú nó 'dáá gî ji ndú.

⁵ Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe ùnje gítí có mì Jézù náa ndú táánò sàa a ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà nó gii biya có tí nó gî. Ndú gii aanga cèe muu ndú máa, kózò tí ndâ 'duù tí nó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó 'ví ya gí gbí gázà. Wàa, à delè 'ví nìbà ndâ có mì Mòze ji ndú.

⁶ Ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo-'duù-'bá gii kili ta bà muu ndú, ndú mâ gii 'viiki gbí có tí nó kpòò, ⁷ Piyétòrò gii a gí yaà, bìndi yí gii 'dè có ji ndú màa, «Ndâ ná'vindí ye, yo ñò ni ngbàrángà'i gî, máa, Mbírì táánò gbí ndâ kpédélé o cu 'bì wó a i mítí ye 'do gbí òkò tí yo, máa, ye 'ví dù tí mbe nìbà Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù tí nó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, tacó wàa, ndú 'ví dù tí tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. ⁸ À má ta bà 'dè ta yúco, Mbírì tí nó tí mbe ñò ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gî nó túbà bà ùnje mì wó gítí ndâ 'duù ñinó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó ta bà tuu Bèri mì wó tí Mbírì ji ndú, jé ká go ñinó náa yí tí Mbírì táánò bàkà ji ndoo nò. ⁹ Mbírì bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndoo ta ndú lá. Bà tee njembí ndú mítí Mbírì si Mbírì 'ví si njembí ndú 'ví dù ngbàrángà'i gî. ¹⁰ À má éno, ndoo tí ndâ Jùdéyà 'ví kù paa gbí ñinó kpónó a i ta bà kpolo tàkòcò Mbírì, náa ndoo má kù yòòngò bà te du koři tí nó dígísèe mbe kpò ndâ ká gù ndoo gî, delè mbe gii kpò ndoo gî nó, mí pààpì ndâ mbe tala có mì Jézù wàa? ¹¹ Káa ndoo ùnje gí máa, áá táánò 'vala ndoo káa gbèe nambeè tí nó mì Mbe tí ndoo tí Jézù mbe 'vala ndú nó nò!»

¹² Piyétòrò mà giì 'dè có mì wó cee gî, ndâ 'duù tí nó mbe kili nó giì dù ngbi-ngbii. Gbèe kòcò giì dù lá. Bìndi a ndâ Páwòlò ta Bàrànába ká giì dità ndâ kpo-kpò i ta ndâ seṛè tí nó náa Mbíṛi si ndú bàkà mí gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nò.

¹³ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába mà giì 'dè có mì ndú cee gî, Jákòmò giì 'dè có ji ndâ 'duù, máa, «Yo sè tù yo gítí có mì ye nò, ndâ ná'vindí ye! ¹⁴ Simónè 'dè gbí ña kpédélé kpokèjì bà kaa ndâ 'duù mì Mbíṛi á gítí miṛi wó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó gî. ¹⁵ Simónè 'vanda mí to nò ndírí a ndi kòcò ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíṛi náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíṛi éno máa, Mbíṛi máa, ¹⁶ <Ye bà dele ndi ye gí bà bì ndi 'bá mì Dàvidè mbe 'va tí to gí nó gí yaà.

Ye kèjì gí bà 'viindi ndâ i ñinó mbe ki'viki gî nò.

¹⁷ Bìndi sè ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá,
mbe kaa tí ndú je gí nó,
bà giì pà bà tí Mbe tí ndoo.

¹⁸ Ñinò a kòcò Mbe tí ndoo,
tí mbe túbà ndâ i tí nò ji ndâ ká 'duù sàà dígísèé.>

¹⁹ «À má éno, có gbí muu ye éno máa, ndoo si bà pèè mbi ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá, mbe 'visi tí ndú gí mì Mbíṛi gî nó mí to. ²⁰ Ndoo cu a wáràgà, wàa ndoo 'ví tuu ji ndú éno máa, ndú gee tí ndú 'do tí ndâ i ñinó náa ndâ vo-vò bààcì yuu 'bì ndú gí gbí ndú gî nò, ndú 'ví gee tí ndú 'do tí bà bàkà bangbaya, ndú 'ví gee tí ndú 'do tí bà zò ndâ ña yà ñinó náa à tè miṛi ndâ nò tí nò té-tè nò, ndú delè 'ví gee tí ndú 'do tí ña ndâ mbelè 'dáá gî. ²¹ Tacó ñinò a ndâ i ñinó náa ndâ mbe ma có mì Mòze ta o 'dáá gî táánò kù ma có gítí ndú ta ndi gbí ndâ gbata 'dáá gî nó ká nò, à delè táánò kù 'deke ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíṛi, ta ndâ ñi bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà 'dáá gî káa có gítí ndâ i tí nò ta bà muu ndú nò.»

Ndâ tú mì Jézù cu wáràgà ji ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nò

²² Ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, giì toko có máa, ndâ yì ɾuka ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ yì tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, wàa ndâ yì 'ví tuu ndú ta ndâ Páwòlò ta Bàrànába ya tí gí Àndiyókì. Sè ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù 'dáá gî mà giì ùnje gítí có tí nò gî, ndú giì cu 'bì ndú mítí ndâ 'dakò sósò'ò tí ndâ wu 'dakò gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè. ɾè 'bí 'duù gbí òkò tí ndú a Júdà ta 'bí ɾè wó a Bàràsàbà, giì je Silivánò. ²³ Bìndi ndú giì cu wáràgà mí 'bì ndú, máa, ndú ya tí ji ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù gbí gbata Àndiyókì.

Có gbí wáràgà tí nò náa ndú cu nò éno máa, «Ze tí ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, tí ndâ ná'vindí yo, 'vee yo tí ndâ ná'vindí ze ñinó ta ña yo me ndâ Jùdéyà lá, náa à jò yo mí gbí ndâ to Àndiyókì, ta Síriyà, ta Silísiyà nó, gé ma.

²⁴ «Ze 'di có éno máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ze ká ya gí bà mù njembí yo ta ndâ 'bí ña có mì ndú, bìndi ndú giì si yo kù koṛo có ká wi-wii. Ndú bàkà ña i tí nò me ta có 'do gbí nje ze lá. ²⁵ À má éno, ndòngbù kóṛo-kóṛo có mì ze toko gbaànjé kpónó éno máa, ze bà cu 'bì mítí ndâ 'bí 'duù, wàa ze 'ví tuu ndú ta ndâ Bàrànába ta Páwòlò, tí ndâ 'duù tí nó náa ze kù te duù mítí ndú ta wotí tí, ²⁶ tí ndâ 'dakò mbe sì miṛi ndú 'dáá gî ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíṛi gî nó, wàa ze 'ví tuu ndú ya tí ji yo. ²⁷ Ze kù tuu ji yo a ndâ Júdà ta Silivánò, tacó wàa yo 'ví 'di ta ndi gbèe có tí nò náa ze cu mí gbí wáràgà tí nó nó ta tù yo 'do gbí nje ndú.

²⁸ «Bèri-mì-Mbíṛi koṛo có ɾò éno máa, à 'ví te 'bí du i mbe ndii ndâ có tí nò mí muu yo lá. Ndòngbù bá koṛo có mì ze delè ká go ñindi Bèri-mì-Mbíṛi nò. ²⁹ Có tí nò máa, kózò tí yo 'ví gee tí yo 'do tí i-zó-zò náa a bàkà ji ndâ bààcì, ta mbelè, ta yà ñinó náa

a tè miri nò tí nò té-tè, gii je bà bàkà bangbaya. Yo kii'ba 'do tí ndâ i tí nò, wàa yo bà ya jáá gî. Yo dù niki maa.»

Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Àndiyókì 'deke wáràgà mì ndâ tú mì Jézù

³⁰ Ndâ 'duù tí nò náa ndâ tú mì Jézù tuu ndú nò mâ gii yee gbí gbata Àndiyókì, ndú gii kili ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù kà 'dáá gî, bindi ndú gii je wáràgà tí nó náa à tuu ta ndú nó ji ndú. ³¹ Ndú mâ gii 'deke wáràgà tí nò, tàkòcò ndú 'dáá gî gii peteke ngé ndii gî, tacó ndâ có gbí wáràgà tí nò je bà wo woò ji ndú gî. ³² Ndâ Júdá ta Silivánò só káa ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri. Tacó éno, ndú gii 'dè có ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ta kòndi o. Ndú gii yù ndú ngbóó tí ndâ 'dakò gî. ³³ Ndú mâ gii bàkà làmbu kòndi o mí Àndiyókì gî, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù kà gii je nó ji ndú ta pétékè tàkòcò ndú, bindi ndú gii tuu ndi ndú ya tí ji ndâ 'duù tí nó mbe tuu ndú 'do Jèrùzàlémè nò. ³⁴ Káa à gii niki tí Silivánò a bà dù yí Àndiyókì.

³⁵ Ndâ Páwòlò ta Bàránábà, gii je ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù me mbè, gii dù kù nìbà có mì Mbíri, delè kù ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù gbí gbata Àndiyókì á bindi bà dele ndi Júdá gí Jèrùzàlémè.

Bà njèè gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta Bàránábà

³⁶ Ndâ Páwòlò ta Bàránábà mâ gii bàkà làmbu sili bindi bà ya Júdá gí Jèrùzàlémè nò gî, ndú gii toko có máa, «Ndà ya gí bà gala ndâ ná'vindí ndoo gbí ndâ gbata tí nó náa ndâ táánò ma có mì Mbe tí ndoo ta ndi gbí ndú nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, wàa ndâ 'ví nò ta ngú ña ñinó náa à tí ndú kà nò.» ³⁷ À gbí muu Bàránábà ta o tí nò a có bà yuu Jòvànì tí nó ta 'bí rẹ wó a Márìkò nó mí gbí nó ta ndú. ³⁸ Káa có tí nò gii zò muu Páwòlò lá, tacó Jòvànì ta 'bí o sàà kùro 'visì tàmuu wó gítí ndú si ndú nje nètè gbí to Páfliya gî.

³⁹ Có Jòvànì Márìkò nò gii njèè gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta Bàránábà bà-i-nò gî. Tacó éno, Bàránábà gii je Márìkò, bindi ndú gii o gbâ ta yí ya gí gbí to Kípùrù. ⁴⁰ Páwòlò gii 'daka ta yí a Silivánò. Ndâ ná'vindí ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù mâ gii yù nambeè 'do mì Mbíri tacó tí ndú gî, ⁴¹ ndú gii zèè ñindi ndú a kpokèjì tí nó mbe co gbí ndâ to Síriyà ta Silísiyà nó, kù nò ta bà je wotí ji ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù.

16

Páwòlò je Tìmatéyò gí gbí nètè bà ma có mì Mbíri

¹ Páwòlò gii 'do Silísiyà ya gí Dérébì, yí gii 'do Dérébì ya gí Lísítàrà. Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta rẹ wó a Tìmatéyò, náa nawu wó a jú Jùdéyà mbe ùnje gítí có mì Jézù gí káa bu wó a Ìgìrìgì, kuu ta 'bá Lísítàrà. ² Tìmatéyò tí nò a 'bí ña 'dakò náa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndâ gbata Lísítàrà ta gbata Ìkóniyùmù 'dáá gî wu gbí wó ngé má. ³ Páwòlò bà-i-nò gii je Tìmatéyò ya tí gí gbí gázà, tacó wàa, yí 'ví dù tí ka nó mì yì. Páwòlò bàkà éno tacó ndâ 'duù gbí ndâ to tí nò 'dáá gí nò ni gî, máa, Tìmatéyò ya gí gbí gázà si yí gbí 'viì lá, tacó bu wó a Ìgìrìgì.

⁴ Ndâ Páwòlò ta Tìmatéyò gii 'bità bà nò kù ma ndâ có tí nó náa ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duù mì ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, 'dè 'do Jèrùzàlémè éno máa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'ví bàkà go ndú nó, ta ndi gbí ndâ gbata núú kù ya tí. ⁵ Tacó éno, ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù gii tee njembí ndú mítí Mbíri ta wotí tí ndii ñinó sàà kùro nó gî. Muu ndú delè gii àdì tókà'i.

Bèri-mì-Mbíri kpo-gbí-tà-tù ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó

⁶ Ndâ Páwòlò ta ndâ ka wó mbe nó gii ndii co gbí ndâ to Firíjiyà ta Galáti ká ta nó, tacó Bèri-mì-Mbíri kpo-gbí-tà-tù ndú gí, máa, ndú 'ví ma có mì Mbíri mí gbí ndâ to Àsiyà gbí nó mì ndú nò lá. ⁷ À gbí muu ndú ta o tí nò a có bà ya gí gbí to Bèsiniyà,

káa, ndú mâ gi dooko gí Mísiyà gí, Bèri-mì-Jézù gi biya ji ndú gí. ⁸ Ndú bà-i-nò gi ndii có Mísiyà ya gí gbí gbata Tòrówà.

⁹ Ta 'bí bèbilì gbaànjé si ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó kuu gbí gbata Tòrówà, 'bí i gi gí gí muu Páwòlò go rii nó. Yí gi nò 'bí 'dakò, tí 'duù Mèsidóniyà rò tíyò kú 'deke tí wó ji yí éno máa, «Yo ndii gi gí Mèsidóniyà, wàa yo 'ví konì ze.» ¹⁰ Ro Páwòlò mâ gi da bìndi i tí nò, ze ngé gi bàkà nó gí Mèsidóniyà, tacó ze gi nò ni ngbàrángà'i gí, máa, a Mbíri ká kú tè'è tí ze, máa, ze ya gí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù kà.

Bà yee ndâ Páwòlò gbí gbata Filípi

¹¹ Ze bà-i-nò gi o gbá 'do Tòrówà jáá ya gí Sàmòsirási. Ze gi njè nó 'do Sàmòsirási ta 'bí yé ya gí Nipólisi. ¹² Ze gi ya 'do bà-i-nò gí Filípi, tí gbolò gbata, delè tí kpóló-kpolo gbata gbí to Mèsidóniyà, náa à kú zogo a ngáágbá gba mì ndâ Rómànò. Ze mâ gi bàkà lambu sili mí Filípi gí, ¹³ ze gi co 'do gbí ndùgù gbata ta 'bí ri bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà gbaànjé ya gí yí ngo, tacó ze nò ni gí, máa, nìno bà dù a bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà 'deke tí ndú ji Mbíri. Ze bà-i-nò gi ki tí ze to, bìndi ze gi nìbà có mì Mbíri ji ndâ 'bí nì mbe kili mí kà. ¹⁴ 'Bí nì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nì tí nò, ta rẹ wó a Lídiyà, mbe gi 'do gbí gbata Tiyàtirà, tí nì mbe kú co tí kpokèji mì Mbíri, ta nètè mì wó a bà mà bí-bi i bà moo bongo, mâ gi 'di ndâ có tí nò náa ze 'dè ji ndú nò, Mbíri gi je njembí bà ùnje gítí ndâ có tí nò náa Páwòlò 'dè nò ji yí. ¹⁵ À mâ gi caka tí ndú ta ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gí gí, yí gi nanaka mítí ze, máa, ze ya gí bà dù a i 'bá mì yì, lê náa ze nò ni ta yúco gí, máa, yì tee njembí yì 'dáá mítí Mbíri gí nó.

Bà zèè ndâ Páwòlò ta Silivánò mí gbí zàà

¹⁶ Ta 'bí o gbaànjé si ze kú ya gí bàndò bà 'deke tí ji Mbíri, ze gi 'de 'bí 'viní, tí i-gbí-keci mì ndâ 'bí 'duù, ta bààci gbí muu wó. Ndâ mbe tí 'viní tí nò 'de i gbí bààci tí nò gbí muu wó nò ngé ndii gí. ¹⁷ 'Viní tí nò mâ gi nò ze, yí gi 'bità bà ru ndi ze ta ndâ Páwòlò ta bà 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Ijino a ndâ bòò mì Mbíri tí nó mbe kú dù ngéé gbíri nó ká nó. Ndú gi tacó bà tubà kpokèji bà 'vala yo ji yo.»

¹⁸ Síi gbí ri bà tò ña kú tí nò mì 'viní tí nò tàkò ze gi dù lá. Yí mâ gi bàkà kpòò, ta 'bí ri gbaànjé yí mâ gi gí gí tàkò ze ta ña i mì wó nò, njembí Páwòlò gi volo gítí wó gí. Páwòlò gi 'visi tí wó gí ndii, yí gi 'dè có ji bààci tí nò á gbí muu 'viní tí nò nò, máa, «Ye kú 'dè có ji wò ta rẹ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, máa, wò co 'do gbí muu 'viní tí nò gí.» Káa, à káa pòó bà 'dè có tí nò mì Páwòlò, bààci tí nò gi co 'do gbí muu 'viní tí nò gí.

¹⁹ Ndâ mbe tí 'viní tí nò mâ gi nò ni éno máa, Páwòlò volo gbí bà 'de i mì ndâ yí 'do gbí wó gí, ndú gi zèè ndâ Páwòlò ta Silivánò, bìndi ndú gi kaa ndú ta bà gbùrùngà ndú kú ya tí gí gbí ngbàngà á bàndò 'vélè. ²⁰ Ndú mâ gi yee ta ndú kà gí, ndú gi kpì ngbàngà tí ndú ji ndâ gba éno máa, «Ndâ 'dakò tí nó kuu nó a ndâ Jùdéyà, káa ndú kú bàkà 'viya mí gbí gbata mì ndoo. ²¹ Ndú kú bàkà 'bí ña i mì ndú náa à me yúco tacó tí ndâ bòò Rómà 'ví ùnje gítí nò lá. Bà ru ndi ña kpokèji tí nò mì ndú nò delè me dú tacó tí ndoo tí ndâ bòò Rómà lá.»

²² Có tí nò náa ndâ 'dakò tí nò 'dè nò gi volo njembí ndâ 'duù tí nò mbe tí mèè mí gbí ngbàngà ta o tí nò nò gítí ndâ Páwòlò ta Silivánò gí. Ndâ gba bà-i-nò gi yaka gbí ndâ bongo 'do tí ndâ Páwòlò ta Silivánò ta kpo tàkòcò gí. Bìndi ndú gi waa có mítí ndú, máa, à gbì ndú. ²³ À mâ gi gbì ndâ Páwòlò ta Silivánò go có mì ndâ gba nò tè gí, à gi kaa ndú nè mí gbí zàà. Bìndi ndâ gba gi 'dè có ji mbe ù njekèji zàà máa, yí kpòlò tí ndú tí kpòò. ²⁴ Mbe ù njekèji zàà bà-i-nò gi kaa ndú ya tí ngéé gí tà'i nìno ngé kuro kà nó. Yí mâ gi ẹrè kò ndú gí, yí gi nè njekèji gí tàkò ndú rítí gí.

Serè bà njaanga ndâ Páwòlò ta Silivánò 'do gbí zàà

²⁵ O mâ gii gbooko gî, ndâ Páwòlò ta Silivánò gii dù kù 'deke tí ndú, ta bà cu cè kù be ta rẹ Mbírì, káa ndâ 'bí ka ndú náa ndú ta ndú gbí zàà nó gii dù ngbi-ngbii kù 'di ndâ i tí nò náa ndú kù me nò. ²⁶ Ndú gii gu káa ndii ta bà tanga tí mì to. Ndú mâ gii zeke'o, ndú gii nò ndâ njekèjì zàà 'dáá gî njaanga tí nga-ngàà gî. Ndâ gínjírì tí nó náa à ẹre ta ndâ kò ndâ 'duù gbí zàà nó gii karaka gbí tí kpátá-kpàtà, kpátá-kpàtà, 'do tí kò ndú gî. ²⁷ 'Duù tí nó mbe kù ù njekèjì zàà nó mâ gii gundii 'do tí rì, yí mâ gii nò ndâ njekèjì zàà 'dáá nga-ngàà, nga-ngàà, yí gii ja sizzò mì wó 'do gbí foko, tacó wàa, yí 'ví zi ta tí yí gî, tacó yí koṛo có éno máa, ndâ 'duù gbí zàà faka 'dáá mítí yí gî. ²⁸ Káa Páwòlò mâ gii nò yí tí, yí gii tò kù ji yí ta kòcò wó ngéé gí yaà máa, «Zi tí lo lá! Ze 'dáá ta kábà muu ze kuu nò.»

²⁹ 'Dakò tí nó mâ gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè ji yí nò, yí gii 'dè có máa, à òlò ngba wu. À mâ gii òlò ngba wu ji yí gî, yí gii co ta ngèlè ta gúku, kpùrù-kpùrù, ya gí bà 'va tí wó kùro ndâ Páwòlò ta Silivánò. ³⁰ Yí gii kaa ndú 'do gbí zàà gí sè. Bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Ye 'ví bàkà a ọa yè, tacó wàa ye 'ví 'vala tí, ndâ kpo 'duù?»

³¹ Káa ndú gii 'visì có ji yí éno máa, «Ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo tí Jézù, wàa wò bà 'vala gî. Ndâ 'duù bá mì lo 'dáá gî delè bà 'vala gî.» ³² Ndâ Páwòlò ta Silivánò bà-i-nò gii 'bità bà ma có gítí Mbe tí ndoo ji ndâ 'dakò tí nó, ta ndâ 'viì mì wó, gii je ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gî. ³³ 'Dakò tí nó bà-i-nò gii kaa ndâ Páwòlò ta Silivánò ká ta kpo-gb'ò tí nó, yí gii caka ọo ndâ kà bà gbì ndú ta ndi tí kútí ndú nó gî.

Ndâ Páwòlò ta Silivánò delè ngé gii caka tí ndâ 'dakò tí nó ta ndâ 'viì mì wó 'dáá gî. ³⁴ 'Dakò tí nó gii kaa ndú ya tí gí 'bá mì wó, yí gii je i-zó-zò ji ndú. Líkí'o gii bàkà ndú ta ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gî, tacó ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ tende kpokèjì gítí kpokèjì mì Mbírì gî.

³⁵ Yé mâ gii too gî, ndâ kpo-kpò 'duù mbe kù waa có gbí ngbàngà gii tuu ndâ 'bí kùro ndâ àsikèrì mbe kù kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà ya tí ji 'duù tí nó gbí nètè ta o tí nó nó, máa, «Njaanga ndâ 'dakò tí nó gî.»

³⁶ 'Dakò tí nó mbe kù kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà ta o tí nó nó gii ya gí mì Páwòlò, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Ndâ kpo-kpò 'duù mbe kù waa có gbí ngbàngà tuu tú gí tí éno máa, ye njaanga yo gî. À má éno, yo co gí sè, wàa yo 'ví ya nìkì maa.»

³⁷ Káa Páwòlò gii 'visì có ji 'dakò tí nó máa, «Ndâ gba máa yè? Ndú 'vee me gbí nje ze lá, káa ndú gii gbì ze tí ndâ 'viì-Rómà mí kùro ndâ 'duù 'dáá gî, bìndi ndú gii kaa ze mí gbí zàà, káa, ndú kpónó gii 'dè có éno máa, ndâ yí kù njaanga ze gbí dùde? 'Bí có go éno wálá! Si káa 'dóó ndú ká 'ví gí ta kò ndú, wàa ndú 'ví kaa ze gí sè.»

³⁸ Ndâ kùro ndâ àsikèrì tí nó mâ gii je ndi kòcò Páwòlò nó ya tí ji ndâ mbe waa có gbí ngbàngà, bà 'di có éno máa, ndâ Páwòlò ta Silivánò a ndâ 'viì-Rómà nó gii te a gúku mítí ndú. ³⁹ Ndú bà-i-nò gii ya gí mì ndâ Páwòlò ta Silivánò gbí zàà kà, bìndi ndú gii yì ndú ta bà 'deke tí ndú ji ndú, máa, ndú co gí sè 'do gbí zàà, wàa ndú 'ví nje nó 'do gbí gbata Filípì gî.

⁴⁰ Ndâ Páwòlò ta Silivánò gii co 'do gbí zàà ya gí 'bá mì Lídiyà. Ndú mâ gii nò ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù kà, ndú mâ gii 'dè ndâ có nìnó mbe kù je wotí ji ndâ 'duù nó ji ndú gî, ndú gii nje nó 'do gbí gbata Filípì gî.

17

Ndâ Páwòlò ta Silivánò 'de kpo-se-muu gbí gbata Tèsalónikà

¹ Ndâ Páwòlò ta Silivánò gii 'bì nó 'do Filípì co gbí gbata Àfipólìsì, ndú gii co gbí gbata Àpòlóniyà kù ya gí gbí gbata Tèsalónikà, tí 'bí gbata ta bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì kuu gbí. ² Ndú mâ gii yee gbí gbata Tèsalónikà gî, Páwòlò gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì, á go ọa i mì wó náa yí kù bàkà ta o 'dáá gî nò. 'Do bìndi nìnò, yí gii dù kù ya gí mì ndú á bàndò bà kili ndú tacó bà ùlù Mbírì

ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndú 'dáá gí ta síí gbí wálá 'vìlì ta'ò, kú 'viiki gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbíɾì ta ndú, ³ kú tù ta bà jì ndú 'do gbí wáràgà mì Mbíɾì éno máa, bà cì Bìndi-Mbíɾì, ta bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó a cèe ndâ kpóló-kpolo có. ⁴ Ndâ 'bí Jùdéyà, ta ndâ 'bí Ìgìrìgì ñinó ta gúku Mbíɾì kuu tí ndú nó, gii je ndâ 'bí kpo-kpò niì ñinó náa ndâ có mì Páwòlò nò ya gí gbí muu ndú gí nó, gii tè gí tàkò có mì ndâ Páwòlò ta Sìlìvànò.

⁵ Káa ndâ 'bí Jùdéyà ñinó mbe biya bà 'di ndâ có mì Páwòlò gí nó gii toko wotí ta ndâ vò 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà mà 'véle gbí gbata, bìndi ndú gii bàkà ndâ có mì Páwòlò nò tí tende có mbe pèe njembí ndâ 'duù gítí ndâ Páwòlò ta Sìlìvànò. Ndâ 'duù bà-i-nò gii 'bità bà bàkà wo 'do gbí gbata kú ya tí gítí bàndò bà dù ndâ Páwòlò ta Sìlìvànò á 'bá mì 'bí 'dakò ta ɾè wó a Jàsónì, tacó bà kaa ndú ya tí gí gbí ngbàngà.

⁶ Ndú mâ gii yee kà, ndú gii 'de 'bá káa ndâ Jàsónì ta ndâ 'bí ka wó mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbíɾì, bìndi ndú gii woo ndú, ta bà gbùrùngà ndú, kú ya tí gí gbí ngbàngà gbí gbata, ta bà gbi 'bè muu ndú éno máa, «Ndâ 'dakò tí nó mbe kú jèlè to ta bà volo 'bá mì ndâ 'duù nó gí to nó gí! Ndú kpónó kuu 'bá mì Jàsónì. ⁷ Có mì ngáángbá gba tí nó Rómà nó kpónó gbí tù ndú ká go cèe mòngò gbí tù bô. 'Bí ña ngú có mì ndú kpónó éno máa, 'bí ngú ngáángbá gba mì ndâ yì ta ɾè wó a Jézù kuu tí.» ⁸ Có tí nò náa ndâ Jùdéyà 'dè nò gii volo njembí ndâ 'duù gbí gbata, ta njembí ndâ gba gí.

⁹ Tacó éno, ndâ gba gii 'dè có jì ndâ Jàsónì ta ndâ ka wó náa a zèe ndú ta ndú nó, máa, ndú see tí ndú mí kùro ndâ yì, máa, vò i bà bàkà tí wálá, má kózò gí, wàa ndâ yì 'ví gii si ndú 'ví ya gí 'bá mì ndú.

Ndâ Páwòlò ta Sìlìvànò 'de ngú kpo-se-muu gbí gbata Bèréyà

¹⁰ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Tèsalónìkà gii tuu ndâ Páwòlò ta Sìlìvànò ta 'dè'o, si o kú me yùkù-yùkù ta gbèe ɾi bà gbùrùngà ndú mì ndâ 'duù nò, ya tí gí gbí gbata Bèréyà. Ndú mâ gii yee kà, ndú gii ndii ká ngé ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù Mbíɾì. ¹¹ Muu ndâ Jùdéyà gbí gbata Bèréyà niki co tí muu ndâ nambe ndú ñinó á gbí gbata Tèsalónìkà nó gí, tacó éno, ndú gii ùnje gítí có mì Bìndi-Mbíɾì ká gálà. Ndú gii dù ta ɾi 'dáá gí kú 'viiki gbí có gbí wáràgà mì Mbíɾì, tacó bà ñò máa, yúco a yè wè. ¹² Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ Jùdéyà, ta ndâ Ìgìrìgì, gii je ndâ 'bí kpo-kpò niì, gii ùnje gítí có mì Jézù gí.

¹³ Ndâ Jùdéyà gbí gbata Tèsalónìkà mâ gii 'di có éno máa, Páwòlò kú ma có mì Mbíɾì jì ndâ 'duù gbí gbata Bèréyà, ndú gii kaa ta 'viya ya gí kà, tacó bà ñònòkò muu ndâ 'duù, wàa ndú 'ví tanga i. ¹⁴ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Bèréyà mâ gii 'di gbí tìrì 'viya mì ndú nò gí, ndú gii tuu Páwòlò ya tí gí yì ngo, si káa ndâ Sìlìvànò ta Tìmàtéyò mí ndii. ¹⁵ Ndâ mbe ko Páwòlò nò gii ya ta yí ngé yee gbí gbata Àtínà. Ta o tí nó náa ndú kú gii dele ndi ndú gí gbí gbata Bèréyà nó, Páwòlò gii ci ndú jì ndâ Sìlìvànò ta Tìmàtéyò, máa, ndú ngo've tí ndú ya gí tàkò yì.

Páwòlò gbí gbata Àtínà

¹⁶ Gbí ndâ o tí nó náa Páwòlò kú ù ta ndi ndâ Sìlìvànò ta Tìmàtéyò mí gbí gbata Àtínà nò, njembí wó ta o 'dáá gí kú pèe ká pèe ta zu bà ñò ña bà te duù mì ndâ 'duù ká mítí ndâ 'bí ña sú bààcì mì ndú ta gbí ndú wálá. ¹⁷ Tacó éno, yí gii dù kú 'viiki gbí có mì Mbíɾì ta ɾi 'dáá gí ta ndâ Jùdéyà, gii je ndâ Ìgìrìgì ñinó mbe kú cì gúku tí Mbíɾì nó á tí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù Mbíɾì. Yí káká'i gii pà me gbí òkò tí ndâ 'duù wàa ndâ yì 'ví 'viiki gbí có mì Mbíɾì ta yí a tí bàndò bà mà 'véle mì ndâ 'duù á gbí gbata lá, síí gbí ɾi bà ya yí gí bàndò bà mà 'véle gítí ña nètè tí nó delè gii dù lá.

¹⁸ Káa ndâ 'bí ña 'duù ñinó gbí òkò tí ndú ta ña bà koɾo có mì ndú máa, «Ndòngbú 'válá ká muu to tí nô» nó, gii je ndâ mbe kú koɾo có máa, «I káa ndi 'bí Mbíɾì» nó, gii 'deeke kponje ta ndâ Páwòlò. Bìndi ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'bità bà 'vee

ndâ 'bí ka ndú máa, «Pèrègùù tí nò kpónó òò i tí nò náa yí kù 'dè có á gítí nò ni gí?» Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'dè có òndi ndú éno máa, «Yí go 'duù ònó mbe kù ma có mì ndâ 'bí òa tende bààcì òò.» Ndú 'dè òa có tí nò tacó Páwòlò ta o tí nò kù ma có a i gítí Jézù, ta có gítí bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú.

¹⁹ Ndâ 'duù tí nò gii bala Páwòlò á bìnidi bà tò kponje mì ndú nò ya tí gí kùro ndâ kpo 'duù mì ndú mbe kù kili mí pí gú Àrèyòpágùsù. Ndú má gii ye ta ndú pí gú kà gí, ndâ kpo 'duù mì ndú gii 'vee gbí nje Páwòlò máa, «Wò bà ni bà 'dè gbí ngú òa bà òbà i tí nó náa wò kùtáá kù 'dè có á gítí nó á ji ze gí? ²⁰ Ndâ 'bí có mì lo gbí tù ze á go ndâ có mì mbe 'dó-'do, káa go bà 'di gbí ndú á kuu tí ze.» ²¹ I mbe me líkí tí ndâ 'duù tí nó náa à duu bú ndú mí Àtínà nó, ta ndâ tende 'duù mbe kaa ta 'bá ya gí kà nó, a bà 'viiki gbí ngú có, gii je bà 'di ngú có.

²² Tacó éno, Páwòlò gii a gí yaà, bìnidi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe kili mí pí gú Àrèyòpágùsù nò, máa, «Yo ndâ 'duù Àtínà! Ye òò ta ọọ ye gí, máa, go bà bàkà i-mbíri tí yo ngé ndii gí. ²³ Ye 'dè có tí nò tacó gbí ndâ o tí nó náa ye kù jèlè ta to kù òò ndâ bàndò bà bàkà i-mbíri mì yo nó, ye gii òò 'bí bàndò bà ci i náa à cu i mítí éno máa, «Nìno ji mbíri-tí-nó-náa-à-òò-yí-ni-lá» òò. À niki ma. À má ta bà 'dè có ta yúco, mbíri tí nó náa yo kù bàkà i ji yí káa yo òò yí ni lá nó, a Mbíri tí nó náa ye kù ma có tí wó òò. ²⁴ Mbíri tí nó tí mbe suu to tí nó, ta ndâ i gbí 'dáá gí nó, a Mbe tí tàri. Yí me mbe 'vala ta 'bá ònó náa a 'duù ká gèè ta 'bì wó nó lá. ²⁵ 'Bí i delè mbe gboo 'do mì wó wàa à tí a 'duù ká 'ví gii bàkà ji yí nó wálá. Tacó a yí ká kù je 'válá, ta woò, ta ndâ i 'dáá gí ji ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁶ Yí suu ndâ 'duù 'dáá gí á 'do tí gbèè 'dakò, máa, ndú 'ví 'vala cee muu to tí nó 'dáá gí. À káa 'dóo yí ká 'deke sili bà 'vala ndú, yí gii ka tí ta bàndò bà bì 'bá mì ndú á ji ndú. ²⁷ Yí bàkà éno tacó wàa ndâ òa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví pà ta bà tí yí tí Mbíri, ndâ-'bí-lá, ndú má gbala to gbí sú ọọ kpòò, ndú 'ví gbì mù-kóró mì ndú mítí yí tí Mbíri. Ta ndâ òa ònó 'dáá gí, Mbíri kù dù me me 'dú 'do tí 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndoo lá.

²⁸ «À éno, á go có tí nó náa ndâ 'bí ká mbe cu wáràgà mì yo cu éno máa, <Ndoò 'dáá gí kù 'vala ta ọọ mì wó, ndoo kù tanga tí ndoo ta ọọ mì wó; ndoo kù dù ta ọọ mì wó,> òò.

Go có tí nó náa ndâ 'bí ká mbe cu wáràgà mì yo cu sàa gí, máa, <Ndoò 'dáá gí a ndâ 'viì mì wó,> òò.

²⁹ À má éno, ndoo 'ví koọ có éno máa, Mbíri me i ònó náa a 'duù ká cee 'do tí dâ'bi, má wálá, 'do tí fádà, nó lá; yí delè me go duù náa a 'duù ká kuuru ta 'bì wó nó lá, náa ndoo lé a ndâ 'viì mì Mbíri nó.

³⁰ «Ta o tí nó táánò náa muu tí ndâ 'duù wálá nó, Mbíri táánò si òa i tí nó á tí có lá. Káa yí kpónó kù 'dè có ji ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé ta ndi tí ndâ bàndò 'dáá gí, máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ wò kpokèjì, ³¹ tacó yí òò o bà waa có ta yúco mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí gí. Yí je 'Duù tí nó á kèjì gí bà dù tí mbe waa có nó gí. Mbíri túbà tí 'Dakò tí nó náa yí je yí tí mbe gí gí bà waa có nó ta bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó mí koọ ndâ 'duù 'dáá gí.»

³² Páwòlò má gii òò rẹ̀ bà 'vala ndi ku 'do gbí muu'dú wó, ndâ 'duù tí nò gii ba ta 'di gí. Káa ndâ 'bí gii 'dè có ji yí máa, «Go bà 'di ndi có tí nó náa wò 'dè ta ọọ bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú nò kuu tí ze káká'i.»

³³ 'Do bà-i-nò, Páwòlò gii òò nó 'do tí ndú gí. ³⁴ Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú mbe nanaka mítí Páwòlò gii gí tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gí. À 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe nanaka mítí Páwòlò nó a 'bí 'dakò ta ọọ wó a Diyónízíyò, tí gbolò 'duù gbí ngbàngà pí gú Àrèyòpágùsù, gii je 'bí òò ta ọọ wó a Dàmàrisì.

18

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rè mì Jézù gbí gbata Kòrìndì

¹ Páwòlò giì njè nó bìndi bà 'dè có mì wó á jì ndâ 'duù pí gú Àrèyòpágùsù á gbí gbata Àtínà ya gí gbí gbata Kòrìndì. ² Yí mà giì yee kà, yí giì 'de 'bí 'dakò tí Jùdèyà nàa à jò yí mí gbí to Pòndùsù ta rè wó a Àkùyílà. Ndú giì ta niì mì wó Pìrìsílà 'do Ìtáliyà, tacó Kiláwúdiyò tí ngáángbá gba mì ndâ 'duù Ìtáliyà mòkò ndâ Jùdèyà 'dáá gí 'do Rómà gí. Páwòlò bà-i-nò giì co wìri ya gí mì ndú. ³ Yí mà giì 'de ndú tí ndâ mbe cu kémà delè á go yí, yí giì dù á mì ndú ta ndú kù bàkà nètè toko gbaànjé. ⁴ Yí giì dù kù ya gí bà 'vii kí gbí có mì Mbíri ta ndâ 'duù kù jè ta bà 'visì muu ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgìrìgì 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì mì Bìndi-Mbíri ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ 'duù tacó bà ùlù Mbíri ta ndâ ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí.

⁵ Ndâ Sillivánò ta Tìmatéyò mà giì yee 'do Mèsidóniyà gí, o mì Páwòlò giì dù kpolo ma ká gítí bà ma có mì Mbíri, kù 'dè có jì ndâ Jùdèyà ngbàrángà'i éno máa, Jézù a Bìndi-Mbíri. ⁶ Ndâ Jùdèyà mà giì 'bità bà jòò gbí có ta yí, ta bà go yí, yí giì gù gbí bòngò tí wó mí kùro ndú, ta bà 'dè có jì ndú máa, «Có ku yo 'ví dù ká tí mīri yo. Ye 'do tí kpónó bà ya 'do mì yo gí mì ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta ngbàrángà njembí ye.»

⁷ Páwòlò giì njè nó 'do bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri á bìndi bà jòò gbí có mì ndú ta ndâ Jùdèyà nò ya gí 'bá mì 'bí 'dakò ta ña wó me Jùdèyà lá, ta rè wó a Títò Júsitò, tí mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta 'bá mì wó ká dè ta bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri.

⁸ Kirísipù tí kùro ndâ 'duù á bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri, giì je ndâ 'vii mì wó, giì je ndâ 'duù me mbè gbí gbata Kòrìndì mbe 'di có mì Páwòlò, giì ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo gí. Bìndi à giì caka tí ndú gí.

⁹ Ta 'bí bèbìli gbaànjé, Mbíri giì 'dè có jì Páwòlò gbí riì, máa, «Páwòlò, cì gúku bà 'dè có lá. Dù ngbii lá. ¹⁰ Tacó ye kuu tàkò lo. À má éno, 'bí 'duù gbí gbata tí nó gbaànjé mbe tee 'bì wó mítí lo bà dù wálá. Tacó ndâ 'duù mì ye gbí gbata tí nó me mbè.» ¹¹ Páwòlò giì dù kù ma có mì Mbíri á jì ndâ 'duù gbí gbata Kòrìndì á bìndi có tí nó nàa Mbíri 'dè jì yí gbí riì nò ta ndoo gbaànjé ta pí vò-nje gbaànjé pí .

Ndâ Jùdèyà ya ta Páwòlò gí gbí ngbàngà

¹² Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Jùdèyà giì toko có mì ndú gbaànjé gí. Bìndi ndú giì ya ta Páwòlò gí gbí ngbàngà kùro Gáliyò tí gbolò 'duù nàa à tuu yí 'do Rómà, mbe kù zèè to Àkáyà á 'bá mì ndâ Ìgìrìgì. ¹³ Ndú bà-i-nò giì kpì ngbàngà tí wó jì Gáliyò máa, «Có mì ze ta 'dakò tí nó a ñinò: Yí kù pèè ta bà ya gí gbí muu ndâ 'duù tacó bà solo nje ndú gítí bà bàkà i-Mbíri gbí 'bí ña kpokèjì nàa à me yí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà lá.»

¹⁴ Káa Gáliyò giì 'visì có jì ndâ Jùdèyà á kùro bà 'visì có mì Páwòlò gí tàkò có mí ndú nò, máa, «Yo 'di có tí nó, ndí yo ndâ Jùdèyà: 'Dakò tí nó kùtàá má bàkà a 'bí i mbe lè gí, yí kùtàá má bàkà a 'bí ña gbolò vò i, ye kùtàá bà me kpìkì-kpìkì gítí bà tè gí tàkò có mì yo wálá. ¹⁵ Káa, à má ká gítí có ta nje sínò, ta có gítí ndâ rè ndâ 'bí ña 'duù mì yo, ta có gítí 'dóó tàkì mì yo, yo 'dè ñinò gbí 'dóó ña kpokèjì mì yo. Ye biya bà dù tí gba mbe waa có gítí ña ndâ có tí nó gí.»

¹⁶ Gáliyò mà giì 'dè có tí nó jì ndâ Jùdèyà gí, yí giì mòkò ndú 'do gbí ngbàngà kùro wó gí. ¹⁷ Káa ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí bà 'di ngbàngà tí nó nó giì zèè 'bí 'dakò ta rè wó a Sòsiténè, tí kùro ndâ 'duù tí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri. Ndú giì kili mítí 'dakò tí nó, bìndi ndú giì gbí yí ká mí gbí ngbàngà kùro Gáliyò nò. Káa Gáliyò giì 'vee bà tí ndú ta ndâ i mì ndú nàa ndú kù me nó gbaànjé lá.

Páwòlò dele ndi wó gí gbí gbata Àndiyókì

¹⁸ Páwòlò gii bàkà bìn̄di bà ya ta yí m̄i ndâ Jùdèyà gí gbí ngbàngà nò káa 'dóo o, má kózò gí, yí bà gii 'dè có ji ndâ mbe ùnje gítí có m̄i Jézù gbí gbata Kòrìndì, máa, ndú si yí 'ví ya gí gbí to Síriyà. Ndú bà-i-nò gii o gbâ ta ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà, tí ndâ mbe ko yí. Páwòlò gii waa nje se muu wó kùro bà njè nó m̄i ndú 'do gbí gbata Kèngèréyè, tacó bà 'bità bà gee tí wó kùro bà ya yí gí bà ci i ji Mbírì á Jèrùzàlémè.

¹⁹ Ndú mâ gii yee gbí gbata Éfàsù, yí gii jee ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà á mí bándò, bìn̄di yí gii ya ta kpéetí wó gí bà 'viiki gbí có m̄i Mbírì ta ndâ Jùdèyà á tí bándò bà kili ndú tacó bà ùlù Mbírì. ²⁰ Káa si yí kù gii njè nó, ndâ Jùdèyà gii tii yí, máa, yí dù gàà gi. Káa yí gii ya gí gbí có m̄i ndú nò lá. ²¹ Ta kùro bà o gbâ m̄i wó 'do gbí gbata Éfàsù, yí gii ci ndâ 'duù kà, máa, «Ye bà dele ndi ye gí gí m̄i yo gí, náa Mbírì má ùnje gí nò.»

²² Páwòlò gii o gí to á 'do gbí gbâ á bìn̄di bà njè nó m̄i wó 'do gbí gbata Éfàsù á ká ngéé gbí gbata Cèzàriyà. Yí mâ gii ya gí bà 'vee ndâ mbe kù kili ta r̄è m̄i Jézù á bà-i-nò gí, yí gii ndii ya gí gbí gbata Àndiyókì. ²³ Yí gii bàkà mí Àndiyókì káa làmbu sili, bìn̄di yí gii 'bì ndi nó m̄i wó co gbí ndâ to Galàtì, ta ndâ to Firíjìyà, kù je wotí ji ndâ mbe ùnje gítí có m̄i Jézù gbí ndâ to tí nò.

Bà 'de tí ndâ Àpólò ta ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà

²⁴ Ta o tí nò si ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà kuu gbí gbata Éfàsù nò, 'bí Jùdèyà ta r̄è wó a Àpólò, náa a jò yí mí gbí gbata Àlèsàndèriyà, tí 'dakò mbe 'dè có, mbe 'di gbí ndâ có gbí wáràgà m̄i Mbírì ngbàrángà'i gí, gii ya gí Éfàsù. ²⁵ Àpólò ya gí Éfàsù tí 'dakò náa à yù yí ngbóó gbí kpokèjì m̄i Mbírì gí, ta cèrèrè bà nìbà có m̄i Mbírì ji ndâ 'duù ká tí wó, tí mbe kù ma có ta bà nìbà i gítí Jézù ta 'bí gbèe n̄jì có mbe lè 'do gbí òkò tí ndâ có tí nò wálá, ji ndâ 'duù. Káa à caka tí wó ká ta ña bà caka tí ndâ 'duù m̄i Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. ²⁶ Ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà mâ gii 'di kòcò Àpólò kù 'dè có ji ndâ 'duù ta gúku tí wó wálá á bándò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì, ndú gii 'daka yí ya tí gí 'bá m̄i ndú, bìn̄di ndú gii toro sè búlù 'do tí nèté m̄i wó ji yí ta bà nìbà sè ndâ 'bí i ñinó náa à kuu tí gítí «Kpokèjì m̄i Bìn̄di-Mbírì» nó ji yí.

²⁷ Ta o tí nó náa Àpólò kù gii bàkà có bà di ngo ya gí gbí to Àkáyà nó, ndâ mbe ùnje gítí có m̄i Jézù gbí gbata Éfàsù gii je wotí ji yí. Ndú gii cu wáràgà ji ndâ mbe tala có m̄i Jézù á Àkáyà, máa, ndú 'ví te wiri mítí wó. Yí mâ gii ye Àkáyà, Mbírì gii bàkà nambeè ji yí, ta bà je wotí bà koni ndâ mbe kù kili ta r̄è m̄i Jézù á ká ji yí túkà'i. ²⁸ Yí gii kpò nje ndâ Jùdèyà ta wotí ká tí, ta bà túbà ji ndú 'do gbí wáràgà m̄i Mbírì mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, Jézù a Bìn̄di-Mbírì.

19

Ndâ mbe tala có m̄i Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù

¹ Páwòlò gii waa to co gú si Àpólò kuu gbí gbata Kòrìndì ya gí Éfàsù. Yí mâ gii yee kà, yí gii 'de ndâ 'bí mbe tala có m̄i Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. ² Yí bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «Bèri-m̄i-Mbírì táánò gí gí muu yo ta o bà ùnje m̄i yo gítí bà cākà tí yo nó gí?»

Káa ndâ 'duù tí nò gii 'visì có ji Páwòlò máa, «Jé lá. À jé táánò ngbá 'dè có ji ze éno máa, 'bí i ta r̄è wó a Bèri-m̄i-Mbírì kuu tí nò lá.»

³ Páwòlò gii 'vee ndú káká'i máa, «Káa, áá táánò caka tí yo ée?»

Káa ndú gii 'visì có ji Páwòlò máa, «Áá táánò caka tí ze ká gbí ña kpokèjì bà caka tí ndâ 'duù m̄i Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù.»

⁴ Káa Páwòlò gii 'visì có ji ndú máa, «Ija bà caka tí ndâ 'duù m̄i Jòvànì táánò a i tacó tí ndâ 'duù ñinó mbe 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i m̄i ndú gí nò. Káa Jòvànì

taánò ta o 'dáá gî kû 'dè có ji ndâ 'duù ta wotí tí ngé ma éno máa, ndú ùnje gítí có mì 'Duù tí nó á kèjì gí tàkò yì nò, 'Duù tí nó tí Jézù nò.»

⁵ Ndâ 'duù tí nó má gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè ji ndú nó gî, áá gii caka tí ndú ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo gî. ⁶ Páwòlò má gii tee 'bì wó mítí ndú, Bèri-mì-Mbíri gii gí gí muu ndú. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà 'dè có gbí ndâ 'bí tende ña nje có, ta bà 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri. ⁷ Muu ndâ 'duù tí nó ta o tí nó 'dáá gî go ndâ 'dakò muu 'bì-nje só.

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Éfàsù

⁸ Bindi Páwòlò gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri. Yí gii cì pì ta'ò mí kà kû 'viiki gbí ndâ có, ta bà yìi ndâ 'duù, tacó wàa ndú 'ví ñò ta Mbíri ni tí gba, ta bà 'dè có ta gúku tí wó wálá. ⁹ Káa, ndâ 'bí mbe ngbútù mbe biya bà 'di có mì Páwòlò gí má gii 'bità bà 'dè vò có gítí «Kpokèjì tí nó» mí kùro ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri nó, Páwòlò gii kaa ndâ 'duù ñinó ta go bà 'di có mì wó tí ndú nó, bindi ndú gii dù kû ya ta ndú gí bà 'viiki gbí ndâ có ta rì 'dáá gí mí tà'ì bà ñibà i mì 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Tìránúsù.

¹⁰ Ndâ Páwòlò ta ndâ mbe tala có mì wó bàkà a ndoo sósò'ò mí gbí nètè bà 'viiki gbí có gítí «Kpokèjì tí nó» ta ndâ 'duù, bindi ndâ 'duù Ásiyà 'dáá gí, ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgìrìgì, gii 'di có mì Mbe tí ndoo gî.

Ndâ 'bí Jùdèyà tí ndâ mbe kû ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù

¹¹ Mbíri gii je wotí ji Páwòlò me gbolò tacó bà bàkà ndâ kpo-kpò serè ¹² tí ña ñinó náa, à kpétí gbí ndâ o tí nó má je káa vòó zì bòngò nètè mì wó ya tí ji mbe nò'o, nò'o tí nó ngé kû cee 'do tí wó gí. À delè má je ya tí ji 'duù ñinó ta i ká gbí muu wó nó, i tí nó ngé kû nje nó 'do gbí muu 'duù tí nó gí.

¹³ Ndâ 'bí Jùdèyà ta nètè mì ndú a bà nò jèlè to kû ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù bà-i-nò gii tala bà ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù. Ndú kû bàkà éno ta bà 'dè có ji ndâ i-gbí-muu ndâ 'duù máa, «Ye kû 'dè có ji yo ta rẹ̀ mì Jézù tí nó náa Páwòlò kû ma có mì wó nó éno máa, yo co 'do gbí muu 'duù tí nó gí.»

¹⁴ Ndâ 'bí 'duù vò-nje só 'do gbí òkò tí ndâ mbe kû me ña i tí nó ta o tí nó a ndâ 'vii mì 'bí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta rẹ̀ wó á Sévà. ¹⁵ Ta 'bí o gbaànjé, ndú má gii 'dè ña có tí nó á ji i-gbí-muu 'bí 'dakò, i tí nó gii 'vee ndú máa, «Ye ñò Jézù ni 'do sàa gí. Ye delè gii ñò Páwòlò ni gí. Káa yo, yo a ndâ 'di?» ¹⁶ Ndú má gii zeke'o, ndú gii ñò 'dakò tí nó ta i-gbí-muu wó nó langa ya gítí ndú ta 'bí ña wotí náa ndú jé ñò sàa kùro lá. Yí gii nje gbí ndú 'do 'bá ta só, ta gbí-gbì kà mítí ndú.

¹⁷ Ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgìrìgì gbí gbata Éfàsù 'dáá gí gii 'di tàwo ña i tí nó mbe bàkà tí nó gí. Tàwo ña i tí nó gii te mítí ndú a gúku tí ña ñinó náa ndú 'dáá gí gii 'bità bà te duù mítí Mbe tí ndoo Jézù. ¹⁸ Ndâ 'bí 'duù ñinó gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta ká nètè mì ndú a bà volo bà i ta yeè nó gii yù gbí ndâ i-yeè tí nó náa ndú sàa kû bàkà nó 'dáá gí sè gí. ¹⁹ Ndâ 'bí ña 'duù ñinó mbe kû zò i sàa 'do a i gbí bà bàkà ndâ i-kó'dú nó gii kaa ndâ wáràgà-kó'dú mì ndú náa ndú sè 'dáá gí ta ñi fádà álifi zi'duù-só-nje muu 'bì (50,000), ndú gii doo ta wu mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁰ Có mì Mbe tí ndoo gii dù kû 'vèè gbí ña kpokèjì tí nó ta wotí ká tí.

Ndâ kóró-koro có mì Páwòlò

²¹ Bà ndâ có mì ndâ mbe ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù nó má gii da gí, Páwòlò gii koṛo có bà dele ndi wó gí Jèrùzàlémè co tí kpokèjì tí nó mbe co Mèsidóniyà, bindi gii co Àkáyà, nò. À gbí muu wó ta o tí nó a có éno máa, yì má ya gí Jèrùzàlémè gí, yì 'ví gii ya gí Rómà delè. ²² Tacó éno, yí gii tuu ndâ 'bí mbe koni yí sósò'ò, ndâ Tìmatéyò ta Èrásitù, ya tí gí kùro Mèsidóniyà si yí mí Ásiyà.

Ndâ mbe cee fádà pì wo gbí gbata Éfàsù

²³ Ta o tí nò si Páwòlò kù bàkà có gítí nó nò, wo giì tanga tí gítí «Kpokèjì mì Bìndi-Mbíri» gbí gbata Éfàsù. ²⁴ 'Bí 'dakò tí mbe du fádà ta rẹ wó a Dimítìrì, mbe kù 'de i me gbolò 'do gbí nètè bà gbì ndâ 'bá 'do tí fádà jì bààcì mì ndú ta rẹ wó gbí có Látìnì a Dìyánà, káa á gbí nje có mì ndâ 'duù Éfàsù a Àrìtémìsì, ²⁵ giì kili ndâ mbe nètè mì wó, ta ndâ 'bí ka wó mbe kù 'de i 'do gbí nètè bà du fádà 'dáá gí. Bìndi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Ndâ 'dakò! Yo nò ni gí máa, ndoo kù 'de i a i 'do gbí nètè tí nó mì ndoo nò. ²⁶ Ye koṛo có máa, yo kpónó nò ta ɾo yo gí, yo delè 'di ta tú yo gí, máa, 'dakò tí nó ta rẹ wó a Páwòlò nó kuu kpéké'vé tàkò bà 'visì muu ndâ 'duù me mbè, ta bà 'dè có jì ndú máa, ndâ i nìnó náa ndâ 'duù bàkà ta 'bì ndú bìndi ndú giì 'dè có máa ndâ i tí nò a Mbíri nó, me Mbíri ngé gí lá. Yí kù 'dè ɲa có mì wó nò me ká gbí gbata Éfàsù cuki lá. Sè to jì yí tí gbí to Ásiyà 'dáá gí kpónó káa sè. ²⁷ Káa có tí nò bà volo me káa rẹ nètè tí nó mì ndoo nó cuki lá. Ndâ 'duù bà si 'bá mì Àrìtémìsì, tí nì tí nó tí bààcì mì ndoo nó, tí có wálá, 'do ká kuu gbí có tí nò náa yo kù 'di tírì-tírì nò. À delè wúnò káa gbèe có tí nò ká bà zì nje bà wu rẹ nì tí nò tí bààcì mì ndoo, náa ndâ 'duù gbí to Ásiyà 'dáá gí, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, kù tègàrà rẹ wó nò.»

²⁸ Có tí nò náa Dimítìrì 'dè nò giì volo njembí ndâ 'duù gítí Páwòlò gí. Ndú 'dáá gí giì rẹ-rẹ kù dòmùù, máa, «Àrìtémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì!» ²⁹ Ndâ 'duù gbí gbata 'dáá gí giì 'bità bà pìi wo, bìndi ndâ mbè ndâ 'duù tí nò giì kaa ta ngèlè rùkù-rùkù, ta bà gbàmà ndâ 'bí 'dakò tí ndâ ka nó mì Páwòlò sósò'ò, ndâ Gáyù ta Àrìsitárikù, tí ndâ 'duù Mèsidóniyà, ya tí gí gbí ngbàngà.

³⁰ À giì dù gbí muu Páwòlò ta o tí nò a có bà ya gí mì ndâ 'duù tí nò mbe kaa ya gí gbí ngbàngà nò, káa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù giì biya jì yí gí. ³¹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ 'duù Ásiyà gbí gbata giì tuu tú jì yí máa, yí yuu mĩrì wó mí gbí wú ta bà ya gí gbí ngbàngà lá.

³² Ndâ 'duù giì dù kù pìi káa kù maa éno gí kà. Ndú giì nò 'dóo i tí nó mbe kù bàkà tí nó lá. Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú delè giì nò i tí nó mbe kili ndú nó ni lá. ³³ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú giì kaa nderè bà kili ndú nò a i mítí 'bí 'dakò ta rẹ wó a Àlèsándòrò, tacó ndâ Jùdéyà ta o tí nò te yí tí kùṛo wo tí nò. Àlèsándòrò bà-i-nò giì miyà 'bì wó jì ndâ 'duù, máa ndú dù ngbùì, tacó wàa, yì 'ví 'dè có jì ndú, káa, à giì kpò tí gí, ³⁴ tacó ndâ 'duù mâ giì nò Àlèsándòrò ni tí Jùdéyà gí, ndú giì 'bità ndi bà tò kù ta kòcò ndú toko gbaànjé ta kòndi, máa, «Àrìtémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì! Àrìtémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì!»

³⁵ 'Bí gbolò 'duù mì ndâ 'duù gbí gbata giì jè kpòò, yí mâ giì ɾò ndâ 'duù 'do tí kù gí, yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo ndâ 'viì Éfàsù! 'Dóo rẹ 'duù tí nó mbe nò ni éno máa, gbata tí nó tí Éfàsù nó me bándò bà kpolo tí 'bá mì bààcì tí nó tí Àrìtémìsì nó lá nò a 'di? A 'di ká 'dè có jì yo éno máa, Éfàsù me bándò bà kpolo tí bààcì tí nó mbe 'va tí to á 'do gbíri nó lá? ³⁶ Nìnó a ndâ i nìnó náa 'bí 'duù gbaànjé bà 'boo ndú wálá nó ká nò. À má éno, nderè bà volo njembí yo kpónó wálá, nderè bà gu tí yo gítí bà bàkà 'bí ɲa i nò delè wálá. ³⁷ Káa ndâ 'dakò tí nó náa yo kaa ndú á gí tí gí nó nó gáa 'bí i 'do tí nì tí nò tí bààcì mì yo nò ta vò 'bì gbaànjé lá. Ndú delè 'dè zu có á gítí wó gbaànjé lá.

³⁸ «Káa à má mì ndâ Dimítìrì ta ndâ ka wó muu-tàwu a có ta 'bí 'duù, o bà kili ndâ gba kuu tí. Ndâ kpo-kpò 'duù delè kuu tí. Si ndú 'ví ya ta có mì ndú nò gí gbí ngbàngà. ³⁹ Káa à má mì yo a 'bí có, yo 'ví ya ta có mì yo nò á gí kùṛo ndâ kpo 'duù tí nó mbe kù kili cóo-cóo nò. ⁴⁰ Bà go ndoo máa, ndoo a ndâ mbe wo gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí kpónó nó bà dù me kpo có lá. Tacó nderè bà bàkà ndú mì ndoo 'dáá gí

wálá. À delè mì ndoo me yúcó tacó bà kili ndoo kpónó nó lá.» ⁴¹ Gbolò 'duù tí nò má gii cee ta có mì wó gî, yí gii njè ndâ 'duù tí nó mbe kili mí gbí ngbàngà nò gî.

20

Bà njè nó mì Páwòlò á 'do gbí gbata Éfàsù

¹ Bà wo tí nò má gii da 'do muu ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù gî, Páwòlò gii tuu tú gí tàkò ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. Yí má gii kpo-gbì-tà-tù ndú cee gî, yí gii nì, «Yo 'ví dù á ndì,» á ji ndú, bìndi yí gii zèè kpokèjì Mèsìdóniyà. ² Yí gii nò ta bà kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gítí ndâ i me mbè ta ndi tí ndâ to tí nó nàa yí kù co ta tí ndú nó, ³ yee ká ngé 'bá Ìgìrìgì. Yí gii bàkà mí 'bá Ìgìrìgì a pì ta'ò. Ta o tí nó nàa yí kù gii bàkà có bà o gbâ, wàa yí 'ví ya gí gbí to Síriyà nó, yí gii 'di có éno máa, ndâ Jùdéyà gò mbu mítí kpokèjì ji yí gî. Tacó éno, yí gii 'visì muu wó gî, máa, yí bà dele ndi yí co tí kpokèjì Mèsìdóniyà.

⁴ Ndâ mbe ko yí gbí nó tí nò ta o tí nò a ndâ Sùpàtèrè tí 'viì mì Pírù ta 'bá mì ndú gbí gbata Bèréyà, gii je ndâ Àrìsítàrikù ta Sèkúndù ta 'bá mì ndú Tèsàlónikà, gii je Gáyù tí mbe gí 'do Dèrèbì, gii je Timàtéyò, gii je ndâ Tikíkùsù ta Tòròfímù ta 'bá mì ndú gbí to Ásiyà. ⁵ Ndâ 'duù tí nò nàa à 'deke ndú ta bà muu ndú nò gii ya gí bà ùndi ze á kùro mí gbí gbata Tòrówà. ⁶ Ze njèndi ze gii 'bì nó tacó bà ya gí tàkò ndú 'do Fìlípì a i bìndi o bà ci 'Dè-kò gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà. Ze gii 'de tí ze ta ndú gbí gbata Tòrówà ta sili vô á bìndi bà njè nó mì ze. Bìndi ze gii bàkà sili vô ta nje sósò'ò ta ndú mí kà.

Páwòlò 'vala 'bí 'viì-'dakò gbí gbata Tòrówà

⁷ Ze gii kili tacó bà zò i-cí-ci ta 'dè'o bìndi ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà. Páwòlò ta o tí nò 'viìndi tí wó gítí bà njè nó 'do gbí gbata Tòrówà ta yé bìndi o tí nò gî. Tacó éno, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ngé yee tí kpo-gbì'o. ⁸ À òlò ji ze ta o tí nò a ndâ njewu á mí gbí soɾo. ⁹ Káa si Páwòlò kù 'dè có ji ndâ 'duù nó, 'bí 'viì-'dakò ta ɾè wó a Èwùtíkù mbe ki tí wó to á tí sùbákì gii dù kù tú ɾi. Yí má gii yeeke ta ɾi ngé volo gî, yí gii ndo 'do yaà kà gbàràsà to. Ndâ 'duù gii njè 'do yaà gí to. Ndú má gii 'banga 'viì-'dakò tí nò gí yaà, ndú gii 'de yí cì gî. ¹⁰ Páwòlò bà-i-nò gii mò tí wó gí to muu ku 'viì tí nò, yí gii kunduu yí mí njembí wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Gbí nderè bà cì gúku mì yo wálá. Yí a wu wó.»

¹¹ Páwòlò gii dele ndi wó ya gí gbí soɾo yaà. Yí má gii zò i-cí-ci gî, ndú gii 'dè yé ngé too wàyí ta ndâ 'duù gî, bìndi yí bà gii njè nó.

¹² Ndâ 'duù gii 'daka 'viì-'dakò tí nò nàa Páwòlò 'vala yí nò ya tí gí 'bá tí wu wó ta pétékè tàkòcò ndú.

Bà ya ze 'do Tòrówà gí Mìlétù

¹³ Ze gii o gbâ 'do Tòrówà kù ya gí bà ùndi Páwòlò mí Àsòsì kùro, wàa ze 'ví te yí a i 'do kà, á go có tí nó nàa yí 'dè ji ze nò, tacó à gbí muu wó ta o tí nò a có bà ya gí Àsòsì ta kò wó. ¹⁴ Ze má gii 'de tí ze ta ndú Àsòsì go có mì wó nò gî, ze gii o gbâ ta ndú 'do kà ya tí gí Mìlétù. ¹⁵ Ze gii tèrì ɾo ngo á bìndi bà njè nó mì ze 'do Mìlétù gbaànjé, bìndi ze gii dù gbí gbâ á tito ngo kè'bì kù zeke Kiyòsì, tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo. Ze káká'i gii tèrì á bìndi bà nò Kiyòsì mì ze nò gbaànjé, bìndi ze gii yee Sàmòsì, tí 'bí to káká'i mbe le mí gbí u ngo. Ze gii ɾò tíyò bìndi bà ndii Sàmòsì a i Tàròjìliyùmù. Ze gii bàkà káká'i káa sili gbaànjé 'do Tàròjìliyùmù kù ya gí Mìlétù. ¹⁶ Páwòlò ta o tí nò ɛɛ muu wó gî, maa, ze 'ví ndii có Éfàsù ká ta nó, tacó go bà volo gbí o nó á mí gbí to Ásiyà tí wó wálá. Tacó à gbí muu wó ta o tí nò kpòlo ma a

có bà yee Jèrùzàlémè ta sili zi'duù-só-nje muu'bi bìndi bà ci ngú cù gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà, náa 'bí i má 'de yì kpokèjì lá nò.

Páwòlò nì «Dùú ndì» jì ndâ kpo-'duù-'bá Éfàsù

¹⁷ Páwòlò gii tuu 'duù jì ndâ kpo-'duù-'bá ñinó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Éfàsù nó éno máa, ndú gí gí bà 'de yí gbí gbata Milétù. ¹⁸ Ndú mâ gii gí gí tà é mì wó gí, yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo ñò ña cè bà 'vala ndò mì ye ni 'do tí kpédélé ɾi tí nó táánò náa ye 'dò ta kò ye mí gbí òkò tí yo gbí to Ásiyà nó yee gbí ɾi tí nó wúnó nó gí. ¹⁹ Ye bàkà nètè mì Mbe tí ndoo ta bà si tí ye tí i lá, ta ndâ sé'i gbí njembí ye, ta ndâ i mbe kù ñònòkò muu ye 'do tí gbí ndâ o tí nó náa ndâ Jùdèyà táánò kù ere ta gba có mì ndú tà bèngii gítí bà toɾo nje ye ta to nò. ²⁰ Ye jé ta gbèe ɾi me kpiiki-kpiiki gítí bà 'dè có jì yo gítí 'bí ña i ñinó náa yo bà 'de gbí a i nó lá. Ye ta o 'dáá gí kù nibà i jì yo mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Ye delè kù nò ta bà nibà i jì yo 'do tí 'bá, ya gítí 'bá. ²¹ Ye kù 'dè có jì ndâ Jùdèyà, ta ndâ Ìgìrìgì, ta sè ndâ 'bí 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó éno máa, ndú 'visi muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú á gítí kpokèjì mì Mbíri, wàa ndú delè 'ví tee njembí ndú mítí Mbe tí ndoo tí Jézù.

²² «Yo kpónó kù ñò nó a tàmuu ye kù ya gí Jèrùzàlémè nò. Ye 'di a có mì Bèri-mì-Mbíri náa ye kù ya tí nò. Ye ñò ni lá, máa a ña yè ká bà 'de ye ká wè, ²³ káa có káa ñinó máa, ye má yee gbí gbata ñinó, Bèri-mì-Mbíri kù ci ye ngbàrangà'i éno máa, ndâ 'duù Jèrùzàlémè kù ùndi ye tacó bà te ye mí gbí zàà, wàa ndâ yì 'ví mèèkè'i tí ye. ²⁴ Káa 'bí rẹ̀ i náa ye bà dù kù ta ɾi mítí me bà tì muu có gítí bà 'vala ye muu to tí nó nò lá. Kpóló-kpolo có mì ye kpónó a có gítí bà cee ta nètè tí nó, tí nètè bà ma Banga-Ngú-Có gítí nambeè mì Mbíri náa Mbe tí ndoo tí Jézù táánò je jì ye, máa, ye bàkà nò.

²⁵ «Ye ñò ni gí máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí ndâ 'duù tí nó náa ye táánò kù nò ta bà ma có gítí ngú ña kpokèjì bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù jì yo nó bà ñò gbí ɾo ye káká'i wálá. ²⁶ Káa, à káa Mbíri ká bà ñò ña bà ngbaranga njembí ye á gítí yo. ²⁷ Tacó ye jé ta 'bí gbèe ɾi ngùù 'bí có ñinó náa a tí mì Mbíri nó 'do tí yo lá.

²⁸ «Yo kpolo tí 'dóo miɾi yo, wàa yo delè 'ví kpolo tí ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kaa yo tí ndâ mbe kpolo tí ndú nò. Yo kpolo tí ndâ 'duù mì Mbíri, tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù, náa yí tí Jézù sè tàkò ndú ta 'dóo mbelè wó nò. ²⁹ Ye ñò ni gí máa, ye má ya gí, ndâ gbù kàzà tí ndâ gbòwó kèjì gítí yo ta vò i. Ndú kèjì gí bà 'bu ña yo ta ndâ 'duù tí nó náa yo kù kpolo tí ndú nó kpú gí. ³⁰ 'Bí o wúnò ká kèjì náa ndâ 'bí 'duù á 'do gbí òkò tí yo bà oloko kù 'dè 'vèrè, tacó wàa ndâ 'duù 'ví kaa 'do tí kpokèjì mì yúco ya a i gí tàkò ndâ có 'vèrè mí ndâ yì. ³¹ À má éno, yo kpolo tí yo. Yo te kácaá mí gbí muu yo éno máa, ye táánò jé kì nje mbíri ye gítí yo lá. Ye bàkà nètè gítí yo ta ngo-ɾo tà ɾo ye too yé, ta ɾi, ta ndoo ta'ó tacó wàa, yo 'ví dù tí tí ndâ 'duù jáá. ³² Ye kpónó kù kaa yo mí 'bì Mbíri. Ye kù kaa yo jì yí gí tàkò có nambeè mì wó, tí mbe bàkà yo tí ndâ 'vii-'bá ta ndâ 'duù tí nó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí nò.

³³ «Ye jé ta gbèe ɾi yù gùrúsù á 'do tí 'duù lá. Ye delè jé yù zì bongo 'do tí 'duù lá. ³⁴ Yo ñò ni gí máa, ze ta ndâ ka ye mbe kù dù toko ta ye kù 'de ndâ i ñinó ta go ndú tí ze nó 'dáá gí ká 'do gbí ndâ 'bì ye tí nó náa ye kù tù jì yo nò. ³⁵ Ye bàkà ña i 'dáá gí tacó bà túbà jì yo éno máa, 'duù 'ví ka a wu'o, tacó bà koni ta ndâ 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nò. Ye kù bàkà ndâ i tí nò ta có tí nó náa Mbe tí ndoo ká 'dè ta 'dóo nje wó éno máa, «Tàkòcò 'duù peteke ta bà je i jì ndâ 'bí ka wó ndii bà lì 'bì wó gí tà i 'do 'bì ka wó gí,» nó kácaá kuu gbí njembí ye.»

³⁶ Páwòlò mâ gii ye nje có mì wó gí, ndú gii kucuku muungbó ndú ta ndâ 'duù tí nò 'dáá gí mí to. Bìndi ndú gii 'deke tí ndú jì Mbíri. ³⁷ Bìndi ndâ 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé gii 'bità bà kunduu Páwòlò kù òlò gbí tù wó, ta bà 'dù ngo-ɾo ndú mítí wó,

kû nì ta «Wò 'ví ya ndì» jì yí. ³⁸ Cò mbe kàrà rẹ ndú jàngá gí ta o tí nò a có tí nó nàa Páwòlò 'dè jì ndú éno máa, ndú káká'i bà ñò ndi gbí ọ yì wálá nò. Ndú mà gii 'vee Páwòlò cee gí, ndú gii ko yí ya tí gí gbí gbâ.

21

Bà ya Páwòlò gí Jèrùzàlémè

¹ Ze mà gii nì, «Yo 'ví dù á ndì,» jì ndâ kpo 'duù tí nó nàa Páwòlò tè'é tí ndú 'do Éfàsù nó gí, ze gii di ngo 'do Mìlétù ndírí ya gí Kòsì. Ze gii yee Ródè ta 'bí yé, bindi ze gii ndii ya gí Pátàrà. ² Ze yee Pátàrà si 'bí gbâ kù bàkà có bà ya gí Fónésìyà. Ze bà-i-nò gii nje nó tí. ³ Ze mà gii ya kpòò, ze gii dù gbí gbâ kù ñò muu Kípùrù. Káa ze gii si Kípùrù mò gí gbí gálì mì ze bindi ze gii zèè kpokèjì jáá ya gí Sírìyà. Ze gii ọ tìyò tacó bà turu ndâ i 'do gbí gbâ gí to gbí to Sírìyà a i gbí gbata Tírò.

⁴ Ze bà-i-nò gii pà bà tí ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Tírò, ze mà gii 'de ndú gí, ze gii bàkà sili vò-nje só mí mì ze ta ndú. Bèrì-mì-Mbíri gii a tàmúu ndú gbí òkò ndâ sili tí nó nàa ze tí kuu mì ze ta ndú nò, máa, ndú 'dè có jì Páwòlò éno máa, yí ya gí Jèrùzàlémè lá. ⁵ Káa, bà ndâ sili mì ze mà gii cee gí, ze gii 'di me có tí nó nàa ndú 'dè jì Páwòlò nò lá. Ta o tí nó nàa ze kù gii nje ta nó nó, ndú gii kaa cotí ndâ nì ta ndâ 'vii gí bà ko ze yee ngé nje ngo á tí bàndò bà o gbâ. Ze gii kucuku muungbó ze mí to ta ndú, bindi ze gii 'deke tí ze jì Mbíri. Ze mà gii 'vee tí ze ta ndú gí, ⁶ ze gii oloko gí gbí gbâ, bindi ndú gii dele ndi ndú kù ya gí 'bá mì ndú.

⁷ Ze gii ọ tìyò bindi bà nje nó mì ze 'do Tírò a i ngéé Pitòlèmedà. Ze gii tèrì bà-i-nò ká gbaànjé kù 'vee ndâ ná'vindí ze. ⁸ Bindi ze gii 'do bà-i-nò ya gí Cèzàríyà. Ze dù á Cèzàríyà a i 'bá mì Filípò tí nó tí mbe kù ma Banga-Ngú-Có, tí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó vò-nje só nàa à ọuka ndú tí ndâ mbe koni ndâ tú mì Jézù ta bà njeè ndâ i nò, ⁹ ta ndâ nájú wó nà'ò tí ndâ mbutu 'vinì mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbíri.

¹⁰ Ta 'bí o gbaànjé si ze bàkà làmbu sili mí Cèzàríyà gí, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Àgábù, tí mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbíri, gii gí 'do gbí to Jùdéyà ¹¹ tacó bà ñò ze. Yí mà gii 'de ze gí, yí gii njaanga wú'dè 'do rẹ'dè Páwòlò, bindi yí gii ẹre ta ndâ kò wó ta 'bì wó tí Àgábù toko gí. Bindi yí gii 'dè có jì ze máa, à 'dè éno a Bèrì-mì-Mbíri, máa, «Ndâ Jùdéyà bà ẹre mbe wú'dè tí nó Jèrùzàlémè á go éno, má kózò gí, ndú gii kpì ngbàngá tí wó jì ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nò.»

¹² Ze mà gii 'di có tí nó, ze ta ndâ 'bí 'duù gii 'deke tí ze jì Páwòlò, máa, yí ya gí Jèrùzàlémè lá. ¹³ Káa Páwòlò gii 'visì có jì ze máa, «Yo kù bàkà éno a ña yè? Yo kù wa a ña yè, kù kàrà ta rẹ ye éno? Ye gbí gbí njembí ye me ká cuki gítí có bà te ye mí gbí zàà lá, ye kili ká'i nó bà ya tacó bà cì ye mí Jèrùzàlémè á muu Mbe tí ndoo tí Jézù gí.»

¹⁴ Bà 'dè 'bí ña có mbe ya gí gbí muu Páwòlò tacó wàa yí 'ví ya gí Jèrùzàlémè lá mà gii kpò ze gí, ze gii nè nje ze ta bà ki káa ndò có jì yí éno máa, «À bàkà go có mì Mbíri.»

Bà yee Páwòlò gbí gbata Jèrùzàlémè

¹⁵ Ze mà gii kili ndâ ká'i tacó bà ya ze gí Jèrùzàlémè cee gí, ¹⁶ ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù gbí gbata Cèzàríyà gii ko ze ngé yee tí bàndò bà dù ze Jèrùzàlémè, á 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Mánàsonì. Mánàsonì tí nó a 'duù mbe gí ta 'bá gí Jèrùzàlémè 'do Kípùrù, yí delè a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù. ¹⁷ Ndâ ná'vindí ze gii kaa ndâ ká'i mì ze gí tà'i ta o bà yee ze Jèrùzàlémè ta pétékè tàkòcò ndú. ¹⁸ Ze tèrì á Jèrùzàlémè ká gbaànjé, bindi Páwòlò gii ya ta ze gí bà ñò Jákòmò, wàa ze delè 'ví ñò ta ndâ 'bí kpo 'duù mì ze ñinó ta o tí nó kuu gbí gbata Jèrùzàlémè nò. ¹⁹ Ze mà gii 'vee ndú gí, Páwòlò gii 'vanda ndi ndâ i tí nó nàa Mbíri bàkà jì ndâ 'duù ñinó nàa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó á 'do gbí nètè mì wó tí Páwòlò jì ndú. ²⁰ Ndâ

kpo 'duù mì ze mâ giì 'di ndâ có tí nò náa Páwòlò 'dè ji ndú nò, ndú giì ùlù Mbíri. Bìndi ndú giì 'dè có ji yí máa, «Wò nò ni ta kpéétí lo ngbáràngà'i gí, ná'vindí ze, máa, muu ndâ Jùdéyà ñinó mbe kù zèè tàkìì mì ndú ta 'bì ndú sósò'ò nò kpónó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí me i bà 'déké-'deke lá. ²¹ Káa ndú 'dáá gí 'di có éno máa, wò kù ñibà i ji ndâ ka ndú Jùdéyà ñinó mbe kù 'vala ta ndiì á 'bá mì ndâ 'bí tende ña 'duù nó éno máa, ndú kaa tí ndú 'do gbí tàkìì mì Mòze gí, wàa ndú 'ví ya ta ndâ 'vii mì ndú gí gbí gázâ lá, ndú delè 'ví bàkà ndâ i-Jùdéyà lá.

²² «Káa, có bà gi wò kpónó á gí to nó nó bà ndii muu tù ndú wálá. À má éno, ndoo kpónó 'ví bàkà a ña yè? ²³ Bàkà go có tí nó náa ze bà 'dè ji wò nò. Ndâ 'bí 'dakò nà'ò mbe see tí ndú ji Mbíri gí kuu bà-i-nò. ²⁴ Kaa ndú, wàa yo 'ví ya ta ndú gí bà bàkà bà có bà see tí ndú nò 'do tàkò ndú gí. Wò má bàkà go có mì ze nò gí, ndâ 'duù 'dáá gí bà si ndâ có tí nó náa ndú 'di ta rẹ lo nó ká tí ndâ có tí kpokèjì sínò, tacó wò waa 'do tí nètè tàkìì mì ndâ Jùdéyà lá.

²⁵ «Káa, à má gítí ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí káa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, ze cu wáràgà ji ndú gí. Ze 'dè có ji ndú gbí wáràgà tí nó éno máa: Ndú gee tí ndú 'do tí bà zò ndâ i ñinó náa à ci ji ndâ bààcì gí nò, ndú 'ví gàa mbelè lá, ndú 'ví zò ndâ i ñinó náa à tè miři ndú té-tè nó lá, ndú delè 'ví kpolo tí ndú á 'do tí bà bàkà bangbaya.»

²⁶ Páwòlò giì kaa ndâ 'dakò tí nò ta yé bìndi có tí nó ya tí gí bàndò bà 'dii muu ndú nò, yí giì 'do ta ndú kà ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri tacó bà ci o gítí bà waa mbelè mì wó muu ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, wàa à 'ví bàkà ta bà bà see tí ndú nò 'do tí ndú gí.

Bà zèè Páwòlò

²⁷ Ndâ 'bí Jùdéyà mbe gi 'do gbí to Ásiyà mâ giì nò Páwòlò gbí ndùgù 'bá-Mbíri si ndâ sili tí nó vò-nje só tí ndâ sili bà bàkà bà see tí ndâ 'dakò tí nò nà'ò náa à kaa ndú ji Páwòlò nó dooko bà cee gí, ndú giì volo njembí ndâ 'duù gítí wó ²⁸ ta bà go na-ngò-gó ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Ngèlè gítí ze, ndâ Ìzìriyéli! Ngèlè gítí ze! Ñinó a 'dakò tí nó náa sè tù 'duù ji yí wálá, 'bí to delè náa yí di tí lá nò á muu to tí nó wálá, mbe kù nò ta bà ma rẹ ndoo ji ndâ 'duù cee to 'dáá gí nó ká nò. A yí nó kuu nó ká kù volo rẹ tàkìì mì ndoo. À delè káa gbèe 'dakò tí nó náa yo kù nò yí nó ká kù 'dè vò có gítí bàndò tí nò. Káa yí kpónó gbí ñinó gbètèkè a bàndò tí nó náa à kaa ji Mbíri gí nó ta bà kaa ndâ Ìgìrìgì gí tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri.» ²⁹ Ndú 'dè có tí nò, tacó ndú táánò ta 'bí o gbaànjé kùro o bà zèè Páwòlò mì ndú nò nò ndú ta 'bí 'dakò ta rẹ wó a Tòròfìmù mbe gi 'do gbí gbata Éfàsù gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, káa à giì dù gbí muu ndú éno máa, Páwòlò 'daka nò a Tòròfìmù tí nó ya tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri.

³⁰ Có tí nó náa ndâ 'dakò tí nò 'dè gítí Páwòlò nò giì volo njembí ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè 'dáá gí. Ndú bà-i-nò giì kaa ta ngèlè ya gí bà pà bà tí wó gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndú mâ giì gbo yí gí, ndú giì zèè yí, bìndi ndú giì ja yí 'do gbí ndùgù gí sè, bìndi à giì nè ndâ njekèjì ndùgù 'bá-Mbíri gí.

³¹ Ndâ 'duù ta o tí nó bà zi Páwòlò gí, náa có má yee tí gbolò 'duù kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Ròmánò gálà, máa, ndâ 'duù kù pìi wo gbí gbata Jèrùzàlémè lá nò. ³² Tacó éno, yí giì kaa ndâ 'bí àsikèrì mì wó ta ndâ 'bí kùro ndâ àsikèrì mì wó, bìndi ndú giì ya ta ndú gí bà 'di nderè wo tí nó. Ndâ 'duù mâ giì nò ndâ àsikèrì mì ndâ Ròmánò kèjì, ndú giì si bà gbì Páwòlò mí to gí.

³³ Kùro ndâ àsikèrì tí nó giì 'dè có ji ndâ àsikèrì mì wó bà-i-nò máa, ndú zèè Páwòlò, wàa ndú 'ví ẹrẹ yí ta ndâ gínjìrì sósò'ò. Ndâ àsikèrì mâ giì bàkà go có mì kpo 'duù mì ndú nò gí, yí giì 'vee ndâ 'duù gítí rẹ ña vò i tí nó náa Páwòlò bàkà nò. ³⁴ Káa có giì jò gí tàkò 'vé mì 'dakò tí nó ká tende-tende. Ndâ 'duù delè giì dù kù pìi káa wo

tí ña ñinó náa bà ñò 'dóó i tí nó náa Páwòlò bàkà nó gii kpò kùro ndâ àsikèrì tí nó gí. Yí mà gii ñò éno, yí gii 'dè có ji ndâ àsikèrì mì wó máa, ndú ya ta Páwòlò gí gbí kándà mì ndâ yì. ³⁵ Ndâ àsikèrì mà gii yee ta Páwòlò tí dá'và á tí njekejì bà rì gí gbí kándà gí, ndú gii te yí 'do bà-i-nò kù ya tí gí tà'i té-te, tacó ndâ mbè 'duù tí nó gii jì'vi kàzà gí. ³⁶ Ndâ àsikèrì mà gii rì ta Páwòlò gí gbí kándà gí, ndâ 'duù gii dù bìnjii sè kù ɾe-ɾe kù gí tàmuu ndú, máa, «Yo zi yí gí! Yo zi yí gí!»

³⁷ Ndâ àsikèrì mà gii rì ta Páwòlò gí gbí kándà gí, Páwòlò gii 'vee gbolò 'duù tí nó tí kùro ndú 'dáá gí gbí có Ìgìrìgì, máa, «Ye 'dè 'bí có mì ye ji wò?»

Káa 'dakò tí nó gii 'vee Páwòlò máa, «Wò kù 'dè có Ìgìrìgì? ³⁸ Wò me 'dakò tí nó tí 'duù Másiṛì, mbe 'bì 'bí ña ngú i mì lo, náa wò gii kaa ta ndâ 'dakò álifi nà'ò ta ndâ zí'i 'bì ndú ya tí gí gbí kángáá nga ngoò kù kaṛaka ta ɾe ndâ 'duù gí nó lá?»

³⁹ Káa Páwòlò gii 'visì có ji 'dakò tí nó máa, «Ye a Jùdèyà. Ye gii me 'do gbí 'dé gbata lá. Ye gii a i 'do gbí gbata tí nó tí Tárásùsù á gbí to Silísiyà náa ndâ 'duù 'dáá ñò ni gí nò. Bàkà nambeè mì lo, wàa wò 'ví si ye 'ví 'dè có ji ndâ 'duù.»

⁴⁰ 'Dakò tí nó mà gii ùnje ji Páwòlò máa, yí 'dè có mì wó gí, Páwòlò gii rò tíyò pí dá'và, bìnḍi yí gii tee 'bì wó mítí nje wó ji ndâ 'duù, máa, ndú dù ngbii. Ndâ 'duù mà gii dù ngbii gí, Páwòlò gii 'dè có ji ndú gbí nje có mì ndâ Jùdèyà.

22

Páwòlò 'dè có ji ndâ Jùdèyà gbí nje có mì ndú tí ndâ Jùdèyà

¹ Páwòlò gii 'dè có ji ndâ Jùdèyà tí nó mbe zèè yí nó, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta bà kòcò ye a gí tàkò ndâ có tí nó 'dáá náa yo kù 'di gítí ye nò, ndâ ná'vindí ye.»

² Ndâ 'duù mà gii 'di éno máa, Páwòlò kejì gí bà 'dè có ji ndâ yì gbí nje có mì ndâ yì tí ndâ Jùdèyà, o gii ɾe déé. ³ Páwòlò bà-i-nò gii 'dè có ji ndú, máa, «Ŋa ye a Jùdèyà, à duu bú ye mí gbí gbata Tárásùsù á gbí to Silísiyà. À kpòlo ye ká kuu mí mì ndoo Jèrùzàlémè to nò. Ye a 'viì-nje-wu mì kpo 'duù tí nó tí Gàmlìyéli, tí gbolò mbe kpòlo tí tàkii mí ndoo tí ndâ Jùdèyà nò. Có gítí Mbìrì táánò kù zii wu gbí njembí ye go i gbí tàkii mì ndâ ká gù ndoo ká go ñinḍi yo nò. ⁴ Ye táánò a wò mbe kù mèèkè'i tí ndâ 'dakò ta ndâ ni mbe kù co tí «Kpokèjì tí nó» á gí mì ku, ta bà kaa ndú gbí wú ya tí gí gbí zàà. ⁵ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbìrì mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndú 'dáá gí ká bà 'dè yúco ji yo, tacó ndâ-'bì-lá, ye kpónó kù 'vanda ji yo a 'vére nò. À ndú táánò ká cu wáràgà je gbí nó mì ye nò, máa, ye ya tí ji ndâ ná'vindí ndoo gbí gbata Dàmásikù, tacó wàa, ndú 'ví si ye 'ví woo ndâ 'duù tí nó 'do kà gí tí gí gbí zàà Jèrùzàlémè, wàa à 'ví yù gàzà ji ndú.

⁶ «'Bí i gii bàkà ye ta rì gbúru, si ye dooko ta gbata Dàmásikù gí. Ye ká ta nó, ye mà gii kù ɾo ye, ye gii ñò 'bí ña ngba'o mbe 'do gbìrì ngbaṛanga to ɾegbà tí ye gí. ⁷ Ye mà gii zeke'o, ye gáa a i tísì. Ye gii dù tísì kà kù 'di kòcò 'duù kù 'vee ye, máa, «Sàwúlè! Sàwúlè! Wò kù mèèkè'i tí ye tacó yè?»

⁸ «Káa ye gii 'vee 'duù tí nó máa, «A wò tí 'di, Mbe tí ye?»

«Yí gii 'visì có je máa, «Ye a Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò. Káa wò kù mèèkè'i tí ye.» ⁹ Ndâ ka ye mbe nó ñò káa ngba'o, káa ndú 'di kòcò 'duù tí nó mbe kù 'dè có je nó lá.

¹⁰ «Ye bà-i-nò gii 'vee 'duù tí nó mbe kù 'dè có ji ye nò, máa, «Ye kpónó 'ví bàkà a ña ye, Mbe tí ye?»

«Káa Mbe tí ndoo gii 'visì có je máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí gbí gbata Dàmásikù. Àá bà túbà nètè tí nó náa à je wó mí nje nó ji wò a i kà.» ¹¹ Ndâ ka ye mbe nó bà-i-nò gii zèè ye tí 'bì ye, kù ja ye gbí sú ɾo ya tí gí gbí gbata, tacó ngba'o tí nó yoo ɾo ye gí.

¹² «Ze mà gii yee gbí gbata Dàmásikù, 'bí 'dakò ta ɾe wó a Ànànyà tí 'dakò mbe zèè nètè gítí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdèyà ta 'bì wó sósò'ò, náa ndâ Jùdèyà mbe kù

'vala gbí gbata Dàmásìkù 'dáá gî kù te duù mí tí wó ta wotí ká tí , ¹³ gii gí gí bà ò ye. Yí mà gii 'de ye gí, yí gii rò tíyò á règbà tí ye, bìndi yí gii 'dè có jì ye, máa, <Ná'vindí ye Sàwúlè! Zeke'o go ká bà zeke'o mì lo!> À káa pòó bà 'di có tí nò náa yí 'dè nò mì ye, ndâ ɾo ye sósò'ò ngé gii njaanga tí gí, bìndi ye gii ò yí.

¹⁴ «Káa Ànàníyà gii 'dè có jì ye, máa, <Mbírì mì ndâ ká gù ndoo je wó máa, wò 'ví dù tí mbe 'di có tí nó gbí njembí yí nò. Wò 'ví dù tí mbe ò 'Duù tí nó jáá nó ta ɾo lo, wàa wò delè 'ví 'di kòcò wó ta tú lo. ¹⁵ Wò kèjì gí bà dù tí mbe 'dè yúcó gítí 'Duù tí nò náa wò ò yí ta ɾo lo nò jì ndâ 'duù. À delè káa wò ká bà dù tí mbe 'vanda ndi ndâ có tí nó náa wò 'di 'do gbí nje wó nó jì ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. ¹⁶ À má éno, wò kpónó kù ù kpòò a ndi yè? À kpónó a o bà caka tí lo ká nò. Caka ndâ vò i mì lo gí ta ɾè wó.>

¹⁷ «'Bí i mbe gii 'de ye á bìndi ñinò tí kpokèjì Dàmásìkù nò a ñinò: ta 'bí o gbaànjé, si ye kù 'deke tí ye jì Mbírì gbí ndùgù 'bá-Mbírì Jèrùzàlémè, 'bí i gii dù káa bàkà ye goólá ye kù ɾi a ɾii nò. ¹⁸ Ye mà gii zeke'o, ye gii ò Jézù. Káa yí gii 'dè có jì ye, máa, <Ngo've tí lo! Njè nó 'do Jèrùzàlémè ká kpónó nò. Tacó ndâ 'duù Jèrùzàlémè bà ùnje gítí ndâ có mì lo náa wò kù 'dè ta ɾè ye nò wálá.>

¹⁹ «Káa ye gii 'visì có jì Mbe tí ye máa, <Ndú bà ùnje wálá, tacó ndú ò ye ni tí 'duù tí nó táánò mbe kù nò ta bà gbí ndâ mbe kù ùnje gítí lo nó ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì, delè tí mbe kù kaa ndú ya tí gí gbí zàà nó gí. ²⁰ Ta o tí nó táánò náa à kù zi tí ta Ìsitéfànò tí nó táánò tí mbe kù 'dè yúcó ta ɾè lo nó, ye ta o tí nò tè a i gí tàkò có mì ndâ mbe zi yí. Ye ta o tí nò sè kàngá mí tà mbu mì ndú tí kpòò. À delè ta o tí nò a ye ká kù kpolo tí ndâ bòngò mì ndâ mbe zi yí.>

²¹ «Káa, Mbe tí ndoo gii 'visì có je máa, <Njè nó! Ye kù tuu nó a wò ya tí me 'dú ngéé gí 'bá mì ndâ 'duù tí nó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò.> »

²² Ndâ 'duù gii 'di có mì Páwòlò yee ká tí có bà tuu yí mì Jézù ya tí jì ndâ 'duù ñinò ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò, bìndi ndú gii 'bità bà pìi kù, máa, «Yo zi ña 'dakò tí nò 'do muu to tí nó gí! Yo si yí 'ví di ngo lál!» ²³ Ndú gii dù kù tò kù, ta bà miyà ndâ bòngò ta gbí pípiri, ta bà vaka njú to gí yaà.

Páwòlò túbà tí wó tí 'viì Rómà jì kùro ndâ àsikèrì-Tùlìyáni

²⁴ 'Dakò tí nó tí kùro ndâ àsikèrì 'dáá gí nó mà gii ò éno, yí gii 'dè có jì ndâ àsikèrì mì wó máa, ndú ja Páwòlò ya tí gí gbí kándà, wàa ndú 'ví gbí yí yee tí o tí nó náa yí 'dè nderè có bà pìi wo mì ndâ 'duù ta yí nó jì ndú gí. ²⁵ Ndâ àsikèrì mà gii ẹre Páwòlò tacó bà gbí yí gí, Páwòlò gii 'vee kùro ndâ àsikèrì tí nó á gbí nètè ta o tí nò nò, máa, «Áà mì yo a yúcó tacó bà gbí 'viì-Rómà á kùro bà 'di nderè ku wó?»

²⁶ 'Dakò tí nò mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè nò, yí gii ya gí mì kpo 'duù mì ndú, mbe 'dè có jì ndú máa, ndú ẹre Páwòlò wàa ndú 'ví gbí yí nó, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Wò kpónó ò ña i tí nó náa wò kù bàkà nó ni gí? 'Dakò tí nó a 'viì-Rómà.»

²⁷ Kpo 'duù tí nò tí kùro ndâ àsikèrì 'dáá gí nò mà gii 'di có tí nó, yí gii ñjè nó ta kò wó ya gí mì Páwòlò, bìndi yí gii 'vee yí máa, «'Dè jì ye, wàa ye 'ví 'di gí! Wò a 'viì-Rómà?»

Káa Páwòlò gii 'visì có jì yí máa, «Ye a yí!»

²⁸ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì Páwòlò máa, «Ye sì bà dù tí 'viì-Rómà ta gbolò i!»

Káa Páwòlò gii 'visì có jì yí máa, «Káa a jò ye tí 'viì-Rómà jò-jò!»

²⁹ Ndâ àsikèrì tí nó náa à kaa ndú, máa ndú mèèkè'i tí Páwòlò nó, mà gii 'di có tí nó náa yí 'dè éno máa, yí a 'viì-Rómà nó, ndú gii dù ká to nò ta'va see-see gí. Có tí nò delè gii te a gúku mí tí kpo 'duù mì ndú mbe 'dè có jì ndú màa, ndú ẹre yí wàa ndú 'ví gbí yí nò.

³⁰ Yé mâ giì too bìndi có tí nò gî, gbolò 'duù kùro ndâ àsikèrì 'dáá gî giì tuu tú, máa, à njaanga Páwòlò 'do gbí wú gî, wàa à 'ví gî ta yí jì yì. Yí delè giì kilì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mî ndâ Jùdèyà, ta ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mî ndú, tacó wàa, yì 'ví 'di 'dóó nderè có tí nó mî ndâ Jùdèyà ta Páwòlò nó 'do mî ndú.

23

Páwòlò 'dè nderè ku wo gbí gbolò ngbàngà mî ndâ Jùdèyà

¹ Páwòlò giì zeke ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mî ndâ Jùdèyà ngbóó, bìndi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Ndâ ná'vindí ye! Ye kú 'vala ta njembí ye ngbàrángà'i kùro Mbíri ta wò có gbaànjé gbí njembí ye wálá yee tí kpónó.»

² Ànànyà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mî ndâ Jùdèyà mâ giì 'di có tí nò náa Páwòlò 'dè nò, yí giì 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe kú rò tíyò règbà tí Páwòlò gbí ngbàngà nó, máa, ndú gbì nje wó nè gí tàkò có mî wó nò.

³ Káa, Páwòlò giì 'visì có jì Ànànyà, máa, «Mbíri wúnò bà gbì nje lo nè gí tàkò có mî lo ká go ñinó kpónó náa wò bàkà ta ye nô, ndí lo ñò-go-gba! À te wò mí pí jàlàmbà tí nó máa, wò 'ví waa có a i ta yúcó, káa, à kpónó te wò á gítí bà 'dè có jì ndâ 'duù máa, ndú gbì ye ta 'vére a yè?»

⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe rò jara-jàràà kú 'di có gbí ngbàngà nó mâ giì 'di có tí nò náa Páwòlò 'dè jì Ànànyà nò, ndú giì 'vee yí máa, «Wò go nò a Kùro ndâ bu-Mbíri mî ndâ Jùdèyà, tí 'duù mî Mbíri nó?»

⁵ Káa Páwòlò giì 'visì có jì ndú máa, «Ye kùtàá ñò ni éno máa, yí a Kùro ndâ bu-Mbíri mî ndâ Jùdèyà nò lá, ndâ ná'vindí ye. Ye ñò ni gî, máa, à cu mí gbí wàràgà mî Mbíri éno máa, «Wò 'ví be gba mî yo lá.» »

⁶ Páwòlò ta o tí nò ñò ni gí máa, có mî ndâ Jùdèyà tí nó 'dáá mbe tí ngbàngà nó njèè gbí tí sósò'ò: ndâ mbe kpòlò tí tàkìi mî ndâ Jùdèyà, tí ndâ mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, giì je ndâ 'bí ña Jùdèyà tí ndâ mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá. Tacó éno, Páwòlò giì 'dè có jì ndâ 'duù gbí ngbàngà máa, «Ndâ ná'vindí yé, ye a mbe kpòlò tí tàkìi mî ndoo tí ndâ Jùdèyà. Nderè bà rò tíyò mî ye kùro ndâ gba wúnó nó a có bà koṛo có mî ye lì mítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú.»

⁷ Rè bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú náa Páwòlò nì mí gbí nje wó nò giì tanga a gbínje mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú nó, ta ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nô. ⁸ Ndâ ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó delè ùnje éno máa, ndâ basìli ta ndâ ña ndâ líli 'dáá gî kuu tí nó lá. Káa ndâ mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú ùnje gí màa, ndâ basìli ta ndâ ña ndâ líli 'dáá gî kuu tí.

⁹ Ndâ 'duù giì 'bità bà tò kú ta kòcò ndú wò gbí ngbàngà. Mâ giì zeke'o, ndâ 'bí mbe ñibà i mî ndâ Jùdèyà, tí ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí 'valá bìndi ku gî, giì oloko gí yaà, bìndi ndú giì tí muu Páwòlò ta wotí ká tí, máa, «Ze ñò vò i mî 'dakò tí nó lá. Líli má 'dè có jì yí, basìli delè má 'dè có jì yí, káa a yè ká tí?»

¹⁰ Kùro ndâ àsikèrì-Tùliyáni mâ giì ñò éno máa, wo tí mî ndâ Jùdèyà kú giì bàkà có bà gbo nje a i ta bà zèè 'bí ndú, gúku giì zèè yí gî, máa, ndú bà yaka gbí Páwòlò. Tacó éno, yí giì tuu ndâ àsikèrì mî wó, máa, ndú ya gí bà ja Páwòlò ta wotí 'do gbí òkò tí ndú gî, wàa ndú 'ví ya ta yí gí gbí kándà.

¹¹ Mbe tí ndoo giì tubà tí wó jì Páwòlò ta bèbìli tí nò, bìndi yí giì 'dè có jì yí máa, «Zèè njembí lo, tacó wò 'dè có tí ye á jì ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè gî. Wò delè bà ya gí bà ma có tí ye jì ndâ 'duù gbí gbata Rómà á go éno.»

Ndâ Jùdèyà toko có gítí bà bàkà vò i ta Páwòlò

¹² Yé mâ giì too gî, ndâ 'bí Jùdèyà giì kili bà muu ndú gbí kóó, bìndi ndú giì ere gba có mì ndú gbaànjé, ta bà see tí ndú éno máa, ndâ yì bà zò i wálá, ndâ yì delè bà njù ngo wálá, yee tí o tí nó náa ndâ yì má zi Páwòlò gî. ¹³ Muu ndâ 'dakò mbe toko có tí nó 'dáa gî ndii zi'duù-só gî. ¹⁴ Ndú giì kaa bìndi bà ẹre gba có mì ndú nó ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mì ndú. Bìndi ndú giì 'dè có ji ndú máa, «Ze see tí ze kpòlo ngé ndii gî éno máa, ze bà zò i wálá yee tí o tí nó náa ze má zi Páwòlò gî. ¹⁵ À má éno, sè có kpónó a i mì yo. Yo tuu 'duù ji kùro ndâ àsikéři-Tùliyáni. Yo bàkà tí yo go ndâ 'duù ñinó náa à gbí njembí yo a có bà 'viiki gbí có mì wó ngbàrángà'i nô. Káa ze bà nguù tí ze kù ù bà gí ta yí a i mí kpokèjì, wàa ze 'ví zi yí kùro bà yee ta yí kùro yo.»

¹⁶ Káa si ndâ mbe wàtà tí nó kù 'dè có mì ndú nó, nùkù Páwòlò tí 'viì mì námi wó giì 'di gî. Yí bà-i-nò giì ya gí bà 'vanda ndi ndâ có tí nó ji nùkù wó. ¹⁷ Páwòlò mâ giì 'di ndâ có tí nó náa nùkù wó 'vanda ji yí nó 'dáa gî, yí giì tè'é tí 'bí kùro ndâ àsikéři gbaànjé, bìndi yí giì 'dè có ji yí máa, «'Daka 'viì-'dakò tí nó ya tí ji kpo 'duù mì yo. Có kuu mì wó tacó bà 'dè ji yí.»

¹⁸ Kùro ndâ àsikéři tí nó giì bala 'viì-'dakò tí nó ya tí ji kpo 'duù mì ndú, bìndi yí giì 'dè có ji yí máa, «A Páwòlò tí nó gbí zàà nó ká tè'é tí ye, bìndi yí giì 'de có ji ye éno máa, ye bala 'viì-'dakò tí nó gítí ji wò, tacó có kuu mì wó tacó bà 'dè ji wò.»

¹⁹ Kùro ndâ àsikéři-Tùliyáni bà-i-nò giì yèè ta 'viì-'dakò tí nó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bìndi yí giì 'vee yí máa, «A có yè ká mì lo tacó bà 'dè ji ye?»

²⁰ Káa 'viì-'dakò tí nó giì 'visì có ji yí máa, «Ndâ Jùdèyà ẹre gba có mì ndú éno máa, ndâ yì kèjì gí bà 'deke tí ndâ yì ji wò taàbé, máa, wó 'ví si Páwòlò 'ví ya gí gbí ngbàngà mì ndâ yì, tacó wàa, ndâ yì 'ví 'viiki gbí có mì wó nìkì maa. ²¹ Káa wò 'ví ya gí gbí có tiri mì ndú nó lá. Tacó ndâ 'duù mì ndú, go ndâ 'dakò zi'duù-só, go mbu mì ndú mí kpokèjì gí kù ù ta ndi wó. Ndâ 'dakò tí nó see tí ndú gî, máa, ndâ yì bà zò i wálá, ndâ yì delè ba njù ngo wálá, yee tí o bà zi Páwòlò mì ndâ yì. Ndú kpónó léngé-linge kù ù káa ndi kòcò lo.»

²² Kùro ndâ àsikéři-Tùliyáni bà-i-nò giì 'dè có ji 'viì-'dakò tí nó tí kpoò si yí kù je nó ji yí, máa, «À kpèti káa 'di wè, wò 'ví 'dè có ji yí máa, wò 'dè có tí nó ji ye gí nó lá.»

À 'dòkò Páwòlò 'do Jèrùzàlémè ya tí gí gbí zàà Cèzàríyà

²³ Kùro ndâ àsikéři-Tùliyáni tí nó giì tè'é tí ndâ 'bí 'duù tàkò wó sósò'ò, bìndi yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo 'deke ndâ àsikéři zi'duù-vò ta bà só (200), ta ndâ mbe o jùwádì zi'duù-ta'ò-nje muu'bi (70), ta ndâ mbe 'doò zi'duù-vò ta bà só, wàa yo 'ví 'bi nó ta ndú si o má gbooko gí kù ya gí Cèzàríyà. ²⁴ Yo 'ví kaa ndâ 'bí jùwádì tacó tí Páwòlò, wàa yo 'ví 'daka yí ya tí ji gbolò 'duù tí nó tí Fèlicè nô. 'Bí i 'ví gàà tí wó tí kpokèjì lá.» ²⁵ Yí delè giì cu wàràgà gí tàkò Páwòlò éno máa,

²⁶ «Ñinó á ye tí Kiláwúdiyò Lísìyà ká kù cu wàràgà tí nó ji wò, tí gbolò kpo 'duù mì ye tí Fèlicè. Ye 'vee wò ma.

²⁷ «Ndâ Jùdèyà táánò zèè 'dakò tí nó tí Páwòlò, náa ye kpónó kù tuu yí ya tí ji wò nô. Ndú ta o tí nó bàkà có bà zi yí ngé gî, káa, a ye ká giì ya gítí ndú ta ndâ àsikéři mì ye, bìndi ye giì 'vala yí 'do 'bi ndú gî. Ye mâ giì 'di có éno máa, Páwòlò a 'viì-Rómà, ²⁸ ye giì ya ta yí gí gbí gbolò ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdèyà, tacó wàa, ye 'ví 'di nderè ku wó. ²⁹ Káa, ndú giì 'deeke bà ò ji ye a tà ndâ kponje mì ndú ta ndâ Páwòlò gítí ndâ i gbí tàkìi mì ndú tí ndâ Jùdèyà. Ye giì 'di 'dóó có ñinó náa ndú 'dè ji ye mbe 'vii tí có bà waa có ku mítí 'duù gbí nó lá. À delè me ndâ có náa à 'ví te tí ta 'duù mí gbí zàà nó lá. ³⁰ Ye kpónó kù tuu 'dakò tí nó tí Páwòlò nó ya tí ji wò, tacó wàa, ndâ ka wó mbe có 'ví ya gí bà ò rẹ ọ a i tí nó náa yí bàkà nó mí kùro lo. Tacó ye 'di có máa, ndâ Jùdèyà toko có tà bèngiì á gítí bà zi yí gî.»

³¹ Ndâ àsikèrì gii ko Páwòlò go kòcò kpo 'duù mì ndú nò ta bèbìlì tí nò ngé yee tí 'bí to náa à kù nì mítí a Àndipàtirídà. ³² Yé mà gii too gî, ndâ àsikèrì ñinó mbe kù nò ta kò ndú nó gii dele ñindi ndú 'do bà-i-nò ya gí gbí kándà mì ndú, si káa ndâ mbe jùwádì kù ndii ta yí ya tí gí Cèzàríyà. ³³ Ndâ àsikèrì mà gii yee Cèzàríyà, ndú gii ya ta Páwòlò ta wáràgà tí nó náa kpo 'duù mì ndú cu gí tàkò wó nó ji Fèlícè. ³⁴ Fèlícè mà gii 'deke wáràgà tí nó náa à cu gí tàkò Páwòlò nó cee gî, yí gii 'vee Páwòlò gítí to tí nó náa yí gí 'do tí nò. Yí mà gii 'di éno máa, Páwòlò gí 'do gbí to Silísiyà, ³⁵ yí gii 'dè có ji yí máa, «Ye bà 'di kòcò lo ta o tí nó náa ndâ mbe kpì ngbàngà tí lo má gí 'do Jèrùzàlémè gî.» Bìndi yí gii 'dè có máa, à ya gí bà kpolo tí wó mí 'bá mì gbolò 'duù mì ndâ Rómànò mbe kù zèè gbata Cèzàríyà.

24

Páwòlò gbí ngbàngà kùro Fèlícè

¹ Páwòlò bàkà mí Cèzàríyà a sili vô, bìndi Ànàníyà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà bà gii yee ta ndâ 'bí kpo-'duù-'bá mì ndú, gii je 'bí 'dakò tí muu-có ta rè wó a Tèrètúlù. Bìndi ndú gii 'vanda ndi ndâ có tí nó mì Páwòlò mbe kù mìlísé tí ndú nó ji Fèlícè.

² À mà gii tè'é tí Páwòlò gí tí ji ndú kùro Fèlícè gî, Tèrètúlù gii 'bità bà 'dè có muu ndâ Jùdéyà éno máa, «Muu ndâ 'duù mì ze jé ba gbí o mì lo lá, 'bá mì ze delè kù ya gí kùro ta banga tí, tacó wò tí Fèlícè, tí kpo 'duù mì ze, a 'dakò mbe kù koṛo có me 'dú gí kùro. ³ Ndâ 'duù mì ze cee to 'dáá gí ta o 'dáá gí kù lli 'bì ndú gí tà bà ya 'bá mì ze gí kùro nò ta pétékè tàkòcò ndú. ⁴ Go bà volo gbí o mì lo ta bà 'vanda có cúú-cu-cù tí ye wálá. Káa, ye kù yù 'do mì lo a nambeè éno máa, wò 'ví sè tù lo gítí ndò có mì ze nò.

⁵ «Ze 'de 'dakò tí nó kuu nó tí gbèè kìnì mbe zii yâ. Yí tanga i mí gbí òkò tí ndâ Jùdéyà cee muu to tí nó 'dáá gí. Yí delè a mbèrèmbé kùro ndâ mbe kaa tí ndú gí gbí gèrè mì 'dakò tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò. ⁶ Yí táánò ta 'bí o bà-i-nò gii bàkà có bà gbètékè 'bá-Mbíri. Ze gii zèè yí, máa, ze 'ví waa có mítí wó go i gbí tàkù mì ze tí ndâ Jùdéyà. ⁷ Káa Lísiyà tí nó tí kùro ndâ àsikèrì-Tùliyànì nó gii yuu tí wó gí gbí có tí nò, bìndi yí gii ja yí 'do tí ze ta wotí gí. ⁸ Yí tí Lísiyà tí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe kpì ngbàngà tí wó ji ze nò éno máa, ndú gí ta có tí nò a i gí kùro lo. Wò delè kpónó má 'vee yí tí Páwòlò, yí ta nje wó bà 'dè ji wò gí, máa, ze kù waaka gítí me có lá.»

⁹ Tèrètúlù mà gii 'dè có cee gî, ndâ Jùdéyà 'dáá gí gii 'bità bà tòò ta có tí nó náa yí 'dè nò ji Fèlícè, máa, «Có tí nó a yúcó! Có tí nó a yúcó!»

Páwòlò njaanga miṛi wó ta nje wó gbí ngbàngà kùro Fèlícè

¹⁰ Ndâ Jùdéyà mà gii 'dè bà có mì ndú cee gí, Fèlícè gii bàkà 'bì wó ji Páwòlò, máa, yí 'dè có. Páwòlò bà-i-nò gii 'visi có gí tàkò có mì ndâ Jùdéyà nò ji Fèlícè éno máa, «Tàkòcò ye peteke gítí bà 'dè ndeṛè ku ye mí kùro lo tí Fèlícè ngé ma, tacó ye ñò nì gí, máa, wò dù pí jàlàmbà tí nó kù waa có gbí òkò tí ndâ 'duù mì ze ta mbè ndò.

¹¹ À káa wò ká bà 'viiki gbí ñinò ta kpéétí lo, máa, ye kpónó sì sili ndii muu 'bì-nje só á bìndi bà ya ye gí bà bàkà i-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè lá. ¹² Ndâ Jùdéyà 'de ze kù tò kponje ta 'duù gbaànjé lá. Ndú 'de ye kù ñònòkò muu ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri lá. Ndú delè 'de ye kù ñònòkò muu ndâ 'duù á tí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri lá. ¹³ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú bà ùnje gítí bà zò cù mí kùro lo kpónó máa, ndâ có tí nó náa ndâ yí 'dè nò a yúcó nò delè wálá.

¹⁴ «Có mì ndú gbaànjé náa ye bà ùnje gítí á mí kùro lo gí káa có tí nó náa ndú 'dè éno máa, ye kù bàkà i ji Mbíri mì ndâ ká gù ze ta ndâ yí á gbí 'bí ña kpokèjì náa ndú kù nì mítí a gèrè mì 'bí 'dakò mbe gí 'do Názàrètì nò. Káa ye delè ùnje gítí ndâ có mì Mòze, ta ndâ có gbí ndâ wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, núú gí. ¹⁵ Ze ta

ndú 'dáá gí kú koṛo có gítí bà 'vala ndi ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù 'do gbí muu'dú ndú lí ká mítí Mbírì. ¹⁶ Ye kú te kpo muu tacó wàa njembí ye 'ví dù ngbàrangà'i kùro Mbírì nó gbí có tí nò. À delè nò a nderè bà koṛo vò có mì ye gítí ndâ 'duù lá ká nò.

¹⁷ «À tí ye a mbè ndoò náa ye 'dò kò ye mí Jèrùzàlémè lá. Káa ye gí ta nó tí nó ta i-'bì ye tacó bà konì ta 'bá. Ye delè gí nó a nó bà bàkà i-Mbírì. ¹⁸⁻¹⁹ Njìnò a gbí có tí nò náa ndú 'de tí ta ye gbí ndùgù 'bá-Mbírì nò ká nò. Káa, a má nje ndú a kponje, ndâ 'bí Jùdèyà kuu tí mbe gí 'do gbí to Ásiyà, náa ye koṛo có éno máa, wò kùtáá má 'di kòcò ndú, àá bà nìkì tí ye ma. Ndâ 'duù me mbè ta o tí nò náa ndú 'de ta ye gbí ndùgù 'bá-mbírì nò wálá, ye delè ta o tí nò bàkà wo ta 'bí 'duù gbaànjé lá. ²⁰ Káa ndâ Jùdèyà tí nò mbe gí 'do Ásiyà nò má wálá, ndâ 'duù tí nó mbe je ye gí tí gí kùro lo nó 'ví nì rẹ̀ ɲa vò i tí nó táánò náa à 'dè tí ye gbí ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdèyà nó jì wò. ²¹ Vò i tí nó náa ye bàkà ta ndâ Jùdèyà nó a có tí nó náa, ye rò tìyò gbí òkò tí ndú, bìndi ye gí kò-kò jì ndú éno máa, <Yo wúnó rò ye mí gbí ngbàngà nó a i muu có bà tee njembí ye mítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú> nò.»

Páwòlò gbí zàà gbí gbata Cèzàríyà

²² Fèlìcè gí 'visì có jì Páwòlò máa, «Ye bà 'viiki gbí ndâ có mì lo nò ta o bà gí Lísiyà tí gbolò 'duù kùro ndâ àsikèrì-Tùliyànì gbí gbata Jèrùzàlémè 'dáá gí.» Fèlìcè 'dòkò o bà 'dè ngbàngà tí nò, tacó yí 'di gbí có gítí «Kpokèjì tí nò» ngbàrangà'i gí. ²³ Yí bà-i-nò gí 'dè có jì kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kú kpolo tí Páwòlò nó máa, yí zeke'o tí wó nìkì maa, wàa ndâ kómbe wó má gí ta ndâ i jì yí, yí 'ví biya bà je jì yí lá.

²⁴ Fèlìcè bàkà káa làmbu sili bìndi có tí nò, bìndi ndú gí 'daka tí ndú ta na 'bá mì wó Dürüsèlà, tí jù Jùdèyà, ya gí mì Páwòlò gbí zàà. Ndú mâ gí yee kà, yí gí tuu 'duù gí tàkò Páwòlò, tacó wàa yí 'ví 'di có gítí bà tee njembí 'duù mítí Bìndi-Mbírì tí Jèzù á 'do gbí nje wó. ²⁵ À mâ gí gí ta Páwòlò gí, yí gí 'bità bà 'dè có jì Fèlìcè a i gítí bà dù 'duù jáá kùro Mbírì, ta có gítí bà bàkà i me gí tàkò có mì sé njembí lá, gí je có gítí bà waa có mì Mbírì ta ndòngbú o wúnò. Fèlìcè mâ gí 'di ndâ có tí nò, gúku gí zèè yí gí. Yí bà-i-nò gí 'dè có jì Páwòlò máa, «Ya kpónó gí bándò mì lo. Ye bà tè ndi é tí lo ta 'bí o ɲìnó náa a tí.»

²⁶ Fèlìcè gí tuu tú gí tàkò Páwòlò 'do bìndi o tí nò ká tándi ka wó, tacó à gí dù gbí muu wó a có máa, Páwòlò 'ví je làmbu i jì yí. ²⁷ Fèlìcè too káa ndoò sósò'ò mí Cèzàríyà, bìndi à gí 'dòkò yí gí. À gí gí a i ta 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Pórókiyò Fésitù gí bìndi wó. Fèlìcè gí nje nó si Páwòlò ká mí gbí zàà tacó bà peteke tàkòcò ndâ Jùdèyà.

25

Páwòlò 'dòkò ngbàngà mì wó 'do kùro Fésitù ya tí gí kùro ngáangbá gba mì ndâ Ròmánò

¹ Fésitù bàkà bìndi bà kì tí wó pí jàlàmbà bìndi Fèlìcè káa sili ta'ò, bìndi yí gí nje nó 'do Cèzàríyà ya gí Jèrùzàlémè. ² Yí mâ gí yee kà, ndâ bu-Mbírì, ta ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ gba mì ndâ Jùdèyà gí 'dè ndâ có mbe nìkì lá gítí ngbàngà mì Páwòlò jì yí, ³ ta bà 'deke tí ndú jì yí see-see éno máa, yí má dele ndi wó gí Cèzàríyà, yí 'ví bàkà nambeè mì wó wàa yí 'ví tuu Páwòlò gí Jèrùzàlémè. Ndú 'vii ɲa có tí nò tacó wàa ndâ yí 'ví ngùù tí ndâ yí mí kpokèjì tacó bà zì yí. ⁴ Káa Fésitù gí 'visì có jì ndú éno máa, «Páwòlò kuu gbí zàà gbí gbata Cèzàríyà. ⁵ À má éno, yo si ze 'ví ya ta ndâ 'bí kpo 'duù mì yo gí kà. Yí má bàkà a 'bí ɲa i mbe lè gí, ndâ kpo 'duù mì yo nò 'ví kpì ngbàngà tí wó mí kà.»

⁶ Fésitù bàkà mí Jèrùzàlémè káa i dè gítí sili muu'bì, bìndi yí gí dele ndi wó ya gí Cèzàríyà. Fésitù yee Cèzàríyà ká go wúnó, yé mâ gí too gí, yí gí tè'è tí Páwòlò gí gbí

ngbàngà kùro wó. ⁷ Páwòlò mà giì gi gí, ndâ Jùdéyà tí nó mbe gi 'do Jèrùzàlémè nó giì tí 'dee yí gí, kù waaka ndâ 'bí ña có náa ndú ñò dúú rẹngbó ndú ni lá á gítí wó.

⁸ Káa Páwòlò giì 'visì có gí tàkò ndâ có mì ndâ Jùdéyà ñò ji Fésitù máa, «Vò i mì ye náa ye bàkà gítí tàkù mì ndâ Jùdéyà wálá. Vò i mì ye náa ye bàkà gítí 'bá-Mbíri wálá. Vò i mì ye delè náa ye bàkà gítí ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò wálá.»

⁹ Káa Fésitù giì 'vee Páwòlò máa, «Wò ùnje gítí bà ya ta ye gí Jèrùzàlémè, wàa à 'ví 'viiki gbí ndâ có tí ñò náa ndâ 'duù tí ñò 'dè gítí lo kpónó mí kùro ye nó mí kà gí?» Fésitù 'vee ña 'vé tí ñò tacó à tí wó a go bà peteke tàkòcò ndâ Jùdéyà.

¹⁰ Káa Páwòlò giì 'visì có ji Fésitù éno máa, «Ye kpónó kù rò tíyò nó a i gbí ngbàngà mì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò. Ñinó a bándò bà 'vee gbí nje ye ká nò. Ye bàkà vò i ta ndâ Jùdéyà lá. Wò delè ta kpéetí lo ñò ni ngbáràngà 'i gí. ¹¹ Ye kùtàá má bàkà 'bí ña gbolò vò i mbe 'vii tí i bà waa có ku mítí ye gí, ye bà kù 'bà 'do tí ku wálá. Káa 'bí có gbaànjé gbí òkò ndâ có mì ndâ 'duù tí ñò náa ndú 'vanda ñò mbe 'vii tí có bà zi ye má wálá, yúco mì 'bí 'duù tacó bà je ye ji ndú, wàa ndú 'ví zi ye ñò wálá. À má éno, 'dòkò ngbàngà mì ye ya tí gí Rómà, gí kùro ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

¹² Ndâ Fésitù ta ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì wó mà giì 'viiki gbí có tí ñò náa Páwòlò 'dè ñò gí, Fésitù giì 'visì có ji yí máa, «Wò 'dòkò ta ngbàngà mì lo gí kùro ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò gí, wò bà ya a yí gí kùro ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

Fésitù 'vanda ndi ngbàngà mì Páwòlò ji Àgìrípà

¹³ À bàkà bìndi ngbàngà mì ndâ Páwòlò ñò me gbolò o lá, bìndi Àgìrípà tí gbolò gba giì co wiři gí gí Cèzàríyà tacó bà 'vee Fésitù. Ndâ Àgìrípà giì gbí nó tí ñò ta 'bí gbolò ni ta rẹ wó a Bèrènikè. ¹⁴ Ndú bàkà gbí nó wiři mì ndú ñò a mbè sili. Tacó éno, Fésitù giì 'vanda ndi có tí nó gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta ndâ Jùdéyà nó ji Àgìrípà, máa,

«'Bí 'dakò náa Fèlicè ya si yí mí gbí zàa kuu kàzò. ¹⁵ Ta o tí nó náa ye táánò ya tí gí Jèrùzàlémè nó, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ kpo 'duù mì ndú, giì 'dè ndâ có mbe nìkì lá gítí wó ji ye, ta bà 'deke tí ndú ji ye éno máa, ye waa có mítí wó. ¹⁶ Káa ye giì 'visì có ji ndú máa, «Á mì ze tí ndâ Ròmánò waa có mítí 'duù gbí kongbó wó lá, yee ká tí o tí nó náa ndú má 'bee muu có ta ka wó mbe có gí.» ¹⁷ Tacó éno, ye mà giì dele ndi ye 'do Jèrùzàlémè, ye giì tẹri ká gbaànjé, bìndi ye giì tuu tú, máa, à gí ta 'dakò tí ñò gí gbí ngbàngà kùro ye. ¹⁸ À mà giì gí ta yí gí, ndâ mbe kpì ngbàngà tí wó giì 'vanda ndâ có tí nó mbe kù mìlisé tí ndú nò. Káa ye 'de 'dóo nji có gbí òkò tí ndâ có mì ndú ñò mbe ya mò gí mì ndâ ña vò i tí nó náa ye kù kofo có máa, ndâ-'bì-lá wè, nó lá. ¹⁹ Káa ndú giì dù kù tò kponje ta ndú ká gítí ndâ i gbí tàkù mì ndú tí ndâ Jùdéyà, delè gítí 'bí ña 'dakò mbe cì gí, ta rẹ wó a Jézù, káa Páwòlò máa, yí kuu káa wuù. ²⁰ Bà waa có mì ndú ñò giì kpò ye gí, tacó ñinò a ña ngbàngà náa ye jé bàkà sàa kùro lá.

«Tacó éno, ye giì 'vee Páwòlò máa, à má nìkì tí wó gí, wàa ye 'ví kaa ndú ya tí gí bà 'di yúco a i 'do mì ndâ kpo 'duù mì ndú tí ndâ Jùdéyà gbí ngbàngà mì ndú á Jèrùzàlémè. ²¹ Káa yí giì biya gí, máa, yì bà dù ká gbí zàa kù ù bà 'di ndongbú có 'do mì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò. Tacó éno, ye giì 'dè có éno máa, à kpolo tí wó mí gbí zàa yee tí o bà tuu yí ya tí ji ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

²² Àgìrípà bà-i-ñò giì 'visì có ji Fésitù máa, «Go bà 'di kòcò 'dakò tí ñò ta 'dóo tù ye kuu tí ye.»

Káa Fésitù giì 'visì có ji yí máa, «Wò bà 'di kòcò wó taàbé.»

²³ Yé mà giì too go có mì Fésitù ñò gí, ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndâ àsikèri-Tùliyáni ta ndâ kpo-'duù-'bá gbí gbata Cèzàríyà giì ko ndâ Àgìrípà ta Bèrènikè tí bà ko ndâ

gba ya tí gí gbí ngbàngà. Ndú mâ gii yee gbí ngbàngà gí, Fésitù gii tuu tú, máa, à ya gí bà gí ta Páwòlò 'do gbí zàà.

²⁴ À mâ gii gí ta Páwòlò gí, Fésitù gii 'dè có ji Àgìrípà máa, «Ye kù 'dè có tí nó ji wò tí Àgìrípà tí gbolò gba. Wàa ndâ 'duù tí nó náa ndoo kpónó kuu ta ndú gbí ngbàngà nò delè 'ví dù kù 'di ta tù ndú. À kuu kùro yo nó a 'dakò tí nó náa ndâ Jùdèyà gbí ña ndú 'dáá gí, ndâ ñinó Jèrùzàlémè, ta ndâ ñinó mì ndoo Cèzàríyà to nó nó, kaa gí gí mì ye ta bà pìi kù máa, ye zi yí gí nò. ²⁵ Káa, ye ñò 'dóó wò i mì wò wàa ye 'ví zi tí ta yí nò lá. Káa ndòngbú có mì ye kpónó a i éno máa, ye bà tuu ngbàngà mì wò a i ji ngáángbá gba mì ndâ Rómánò, á go có mì wò náa yí ká 'dè ta nje wò mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁶ Káa, ye ñò 'dóó có ñinó náa ye 'ví 'dè gí tàkò wò ya tí ji kpo 'duù mì ye tí ngáángbá gba mì ndâ Rómánò nò lá.

«Tacó éno, ye kpónó gí ta yí gí kùro ndâ 'duù tí nó gbí ngbàngà nó 'dáá gí kpolo ma a i tacó tí lo tí Àgìrípà tí gba. Tacó wàa, ndoo 'ví 'vee gbí nje wò, ndâ-'bî-lá, ye 'ví 'de ta có bà 'dè gí tàkò wò. ²⁷ Tacó bà tuu 'duù mì ye 'do gbí zàà ya tí gí Rómà ta có tàkò wò wálá bà si ye go 'bí ña 'duù ñinó ta muu tí wò wálá nò.»

26

Páwòlò 'dè có kùro Àgìrípà

¹ Fésitù mâ gii 'dè có cee gí, Àgìrípà gii 'dè có ji Páwòlò máa, «Có má kuu mì lo, njaanga miṛi lo.»

Páwòlò bà-i-nò gii kaa 'bì wò gí yaà ta líkí'o kùro Àgìrípà, bìndi yí gii ya kpéké've gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí gbí òkò tí ndú ta ndâ Jùdèyà nó ji yí, máa, ² «Ye koṛo có máa, à tí ye a tó pá, náa ye wúnó kù 'dè tí ta kòcò ye gí tàkò ndâ có tí nó náa ndâ Jùdèyà 'dè gítí ye gbí ngbàngà nó a i mí kùro lo tí Àgìrípà, tí gbolò gba mì ze. ³ Tacó wò 'di gbí tàkìi mì ze tí ndâ Jùdèyà ngé cee gí. Wò ñò ndâ ña i ñinó náa à má gbo ndú mí gbí còngò ta ndâ Jùdèyà káa ndú bà ba gbí còngò tí nó gí nó ni gbaànjé-gbaànjé gí. A má éno, ye kù 'deke a tí ye ji wò, máa, wò zèè njembí lo, wàa wò 'ví sè ta tù lo gítí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè ji wò nò.

⁴ «Ŋa bà 'vala ye 'do gbí 'vii-'dakò, náa ye kpolo tí mí gbí òkò tí ndâ nambe ye kpòò yee tí o tí nó náa ye gii ya tí gí Jèrùzàlémè nó, a ña 'wálá ñinó náa ndâ Jùdèyà 'dáá gí ñò ni gí. ⁵ Ndú ñò ye ni ta kòndi o, náa ndú kùtáá má a ndâ 'duù mbe 'dè yúco, ndú bà 'dè ta nje ndú gí, máa, ye kù ɾu a ndi ndâ 'duù ñinó mbe zèè có gítí tàkìi mì ze tí ndâ Jùdèyà kácá-kácá nò. Ye táánò a mbe kpolo tí tàkìi mì ze tí ndâ Jùdèyà.

⁶ «À kpónó kù 'vee gbí nje ye gbí ngbàngà nó a i gítí có bà koṛo có mì ye lì mítí cí tí nó náa Mbíṛi táánò ci ta ndâ ká gù ze nò. ⁷ Cí tí nó náa ndâ 'duù gbí ndâ ña ze tí ndâ Jùdèyà muu-'bì-nje só 'dáá gí kù bàkà i-Mbíṛi co gbí gó ɾi, co gbí bèbìlì, ta njembí ndú gbaànjé ta bà koṛo có lì mítí nò. Ákoo, gbolò gba mì ye! Ndâ Jùdèyà kpì ngbàngà tí ye nó a i tacó bà koṛo có mì ye lì mítí cí tí nó. ⁸ Yo kù koṛo có éno máa, bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú a 'bí ña i mbe me kpòò ji Mbíṛi tacó yè?

⁹ «'Dóó ye nó táánò kù koṛo có éno máa, nètè lá a bà jòò gbí có ta Jèzù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò. ¹⁰ Ye bàkà bà 'bì ye mí Jèrùzàlémè gí. Áá táánò a ye ká kù zèè ndâ mbe kaa tí ndú ji Mbíṛi gí me mbè mí gbí zàà ta wotí 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíṛi mì ndâ Jùdèyà. A má kù zi ndú, có mì ye ta o 'dáá gí ji ndâ mbe zi ndú nò éno máa, ndú zi káa 'dóó ndú gí. ¹¹ Ye gbí ndâ o tí nó ta o 'dáá gí kù jè ká ta bà pà kpokèjì bà ɾò ndú 'do tí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíṛi ta wotí bà nò ta bà yù gázà ji ndú ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíṛi. Njembí ye gbí ndâ o tí nó kù doo gítí ndú tí ña ñinó náa, ye gii 'bità a bà tè 'bèlè ndú gí gbí ndâ tende to.

12 «Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mî ndâ Jùdéyà giì je wotí ji ye, máa, ye ya gí bà tè 'bèlè ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí mî wó gí nó gbí gbata Dámásikù. 13 Káa si ze muu nó ta ri gbúru éno, ye mâ giì zeke'o, ákoo, gbolò gba mî ye! Ye giì nò 'bí ña ngba'o kù gi 'do gbíri ta wotí ká tí ndii ngba ri gí, kù ngbaraंगा to rëgbà tí ze ta ndâ ka nó mî ye. 14 Ze 'dáá gí giì 'vaka tí to. Bìndi ye giì dù á to kà kù 'di kòcò 'duù kù tè'é tí ye gbí nje có mî ndâ Jùdéyà, máa, <Sàwúlè! Sàwúlè!> Bìndi yí giì 'vee ye máa, <Wò kù mèèkè'i tí ye tacó yè? Kò lo bà mìlisé ta bà na mítí zí nje mú.>

15 «Ye bà-i-nò giì 'vee 'duù tí nó máa, <Wò a 'di, Bu ye?>

«Káa Mbe tí ye giì 'visì có ji ye máa, <Ye a Jézù, tí 'duù tí nó náa wò kù mèèkè'i tí wó nò. 16 Rò tíyò! Ye bà tùbà tí ye ji wò, tacó bà bàkà wò tí bòò mî ye. Tacó wàa, wò 'ví dù tí mbe dítà bà ñò ye mî lo gbí i tí nó wúnó mbe 'de wò go ri riì nò. Wò delè 'ví dù tí mbe 'dè có gítí ndâ 'bí i ñinó náa ye kèjì gí bà tùbà ndú ji wò nó á ji ndâ 'duù. 17 Ye bà 'vala wò á 'do 'bí ndâ Jùdéyà ta ndâ 'bí tende ña 'duù tí nó náa ye kèjì gí bà tuu wò 18 gí bà ñjaanga ro ndú, tacó wàa, ndú 'ví 'visì tí ndú 'do gbí 'dí'di'o gí gbí ngba'o, ndú delè 'ví 'visì tí ndú 'do tí bà dù tí ndâ bòò mî Gba-wàtà gítí bà dù tí ndâ bòò mî Mbíri. Tacó wàa, Mbíri 'ví je ta à-cee-gí ji ndú gítí ndâ vò i mî ndú, wàa ndú 'ví 'de tí ta bàndò tacó bà dù ndú gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí mî wó gí, mbe kù tee njembí ndú mítí wó, nò.>

19 «Ákoo, gbolò gba mî ye, Àgírípà! Bà ndii muu i tí nó náa ye ñò go i gbí riì 'do gbíri nò giì kpò ye gí. 20 Káa, ye giì 'bità bà ma có kpédélé'i a i ji ndâ 'duù gbí gbata Dámásikù, má kózò gí, ye giì gí Jèrùzàlémè. Ye si sè to gbí to Jùdéyà lá. Ye delè o ta muu ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó lá. Ye nò ta bà ma có ji ndâ 'duù 'dáá gí éno máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mî ndú gítí tó kpokèjì. Ndú 'ví tùbà tí ndú máa, ndâ yì 'visì tí ndâ yì 'do tí vò kpokèjì gí ta bà bàkà tó i.

21 «Ndâ Jùdéyà táánò zèè ye gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bìndi ndú giì bàkà có bà zi ye nó a i 'do gbí có tí nó. 22 Káa 'do gbí ri tí nó yee tí wúnó, Mbíri ká kuu kácáá tàkò ye. À má éno, ye kpónó rò tíyò nó kù 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ táangbà 'duù, me gítí 'bí tende i lá. Ye kù 'dè có ji ndú ká gítí gbèe i tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mî Mbíri dígísèe kù 'dè có ji ndâ 'duù gítí nò. Mòze delè dígísèe kù 'dè có ji ndâ 'duù ká gítí máa, àa kèjì gí bà bàkà tí, 23 có tí nó máa, Bìndi-Mbíri kèjì gí bà kònò sé'i. Yí delè bà dù tí kpédélé 'duù mbe 'vala ndi wó 'do gbí muu 'dú wó, gí bà dù tí mbe ma có gítí ngba'o ji ndâ 'duù mî ze tí ndâ Jùdéyà, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nò.»

Ña i náa ndâ mbe 'di có mî Páwòlò bàkà gí tàkò có mî wó nò

24 Fésitù ká giì 'visì có ji Páwòlò gí tàkò có mî wó nò ta kòcò wó ngéé gí yaà éno máa, «À tí lo a mâ, Páwòlò! Ña bà 'di gbí-o tí nó mî lo náa wò 'di ngé ndii muu lo gí nò te mâ mí gbí muu lo gí.»

25 Káa Páwòlò giì 'visì có ji yí máa, «Fésitù, kpo 'duù mî ye! Mâ tí ye wálá! Ye kù 'dè me có mâ lá. Ye kù 'dè a cèe yúco. 26 Tacó à kpétí káa gbolò gba mî ndoo tí Àgírípà á mbe kù ki tí wó kpónó kuu to nò, yí 'di gbí ndâ có tí nó náa ye kù 'dè nò gbaànjé-gbaànjé gí. Tacó éno, gúku bà 'dè có ji yí gítí 'bí ña i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó náa yí ñò ni gí nó tí ye wálá. Tacó àa táánò kù bàkà ndâ i tí nó me gbí kóo lá. 27 Ye ñò ni gí máa, wò tí Àgírípà, tí gbolò gba, ùnje gítí ndâ có mî ndâ mbe 'dòkò có mî Mbíri gí. Ye kù waaka gítí lo a có?»

28 Káa Àgírípà giì 'vee Páwòlò máa, «Wò koṛo có éno máa, wò bà bàkà ye tí mbe ùnje gítí có mî Bìndi-Mbíri á ká gbí ndò o tí nó náa wò kpónó tí kuu tíyò nò?»

²⁹ Káa Páwòlò gii 'visì có ji Àgìrípà máa, «À kpètí ká wúnó, à kpètí ká taàbé, ye kú 'deke tí ye ji Mbírì máa, yo ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gî wúnó mbe 'di có mì ye gî nó, 'ví dù go ye, wàa à káa gínjìrì tí nó tí kò ye nó ká 'ví bè tí kò yo.»

³⁰ Páwòlò má gii 'dè bà có mì wó cee gî, ndâ Àgìrípà ta Bèrènikè gii yèè ta ndâ kpo-kpò 'duù 'do gbí ngbàngà gí ndii. ³¹ Ndú má gii 'viiki gbí ngbàngà tí nó ta kpéétí ndú kpòò, ndú gii gbo nje có mì ndú máa, «'Dakò tí nó bàkà 'bí ña vò i mbe 'vii tí i bà zi yí nó lá. Nderè bà te yí mí gbí zàà delè wálá.»

³² Káa Àgìrípà gii 'dè có ji Fésitù máa, «'Dakò tí nó táánò má 'dòkò ngbàngà mì wó ya tí gí kùro ngáangbá gba mì ndâ Ròmánò lá, àá kùtàá bà njaanga yí á 'do gbí zàà gî.»

27

Bà ya ta Páwòlò gí Rómà

¹ À má gii 'viindi có gítí bà ya ze gí Itáliyà cee gî, à gii kaa ndâ Páwòlò ta ndâ 'bí ka wó 'do gbí zàà ji 'bí 'dakò ta rẹ wó a Júliyò, tí kùro ndâ 'bí ña ndâ àsikèrì mì ndâ Ròmánò, náa à kú nì mítí ndú a ndâ «'Dóó àsikèrì mì gba Rómà», máa, ndú ko tàkò ndú ya tí gí Rómà. ² Ze gii o 'bí gbâ mbe gí 'do gbí gbata Àdàràmitiyùmù, mbe kú nó ta bà rò tíyò ta ndi tí ndâ to gbí to Àsiyà. À ko ze ta o tí nó a 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Tèsalónikà á gí gbí to Mèsidóniyà ta rẹ wó a Àrìsitàrikù.

³ Ze gii tẹrì ta yé bìndi bà nje nó mì ze a i gbí gbata Sìdónì. Ta o tí nó náa ze tè ta rì Sìdónì nó, Júliyò gii bàkà nambeè ji Páwòlò me gbolò ta bà si yí máa, yí ya gí mì ndâ 'bí ka wó mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbírì, wàa ndú 'ví koni yí.

⁴ Ta o bá nje nó mì ze 'do Sìdónì, pípìrì kú gii pì a i 'do kùro ze. Tacó éno, ze gii kii'bà 'do tí ta bà tù nje ze gí Kípùrù. ⁵ Ze gii ja yendi ngo co gbí ndâ to Silísiyà ta Pàfíliyà ya gí bà rò tíyò Mírà á gbí to Lísiyà. ⁶ Ze bàkà 'do Sìdónì kú ya gí Mírà a sili muu'bi-nje vô.

Ze má gii yee Mírà, ze gii 'de 'bí gbâ mbe gí 'do gbí gbata Àlèsàndèriyà kú ya gí Itáliyà. Bìndi kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kú ko tàkò ze nó gii kaa ze mí gbí. ⁷ Ze bàkà ta bà 'do ze Mírà tacó bà yee ze Cínidù a cèe ndootí mì ndâ 'dakò, tacó yé ñinò má too, ze ñò 'dóó po ndi nó tí nó náa ze nó kpòò nó lá. Wotí mì pípìrì má gii kpò ze 'do tí bà ya jáá gî, ze gii loko nje ze gí Sàlímónè. Ze gii 'bì nó 'do Sàlímónè ta yendi Kèrètì ká kéré-kéré ta tí ngo. ⁸ Ze má gii ngii nge ta pípìrì kpòò, ze gii yee tí 'bí bàndò bà rò tíyò mì ndâ gbâ á dè ta gbata Lásiyà, náa à kú nì mítí a «Tó-bàndò-bà-rò-ndâ-gbâ», á bìndi ndú tí ndâ sili.

⁹ Ze gii dù á «Tó-bàndò-bà-rò-ndâ-gbâ» á ta kòndi o. O bà kònò go gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà má gii ndii gî, Páwòlò gii ñò ni gî máa, ze má nje nó 'do bà-i-nò, ze bà 'de gbí a kpo-se-muu. Tacó éno, yí gii 'dè có ji ndâ mbe bàkà nètè gbí gbâ ta wotí tí éno máa, ¹⁰ «Ye ñò goolá nje ndoo bà zuu gbí nó tí nó zúú-zuu nô, ndâ kómbe ye. À me káa ndâ ká'i mì ndoo ká bà gírìkì lá. À delè me káa gbâ mì ndoo ká bà gírì 'do tí ndoo lá. Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndoo bà cu kò mí gbí 'bú wálá.»

¹¹ Káa, kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kú ko tàkò ze nó gii 'di kpolo ma a có mì ka wó kpo 'duù tí kùro ndâ mbe kú bàkà nètè gbí gbâ co tí có mì Páwòlò. ¹² Ndâ 'duù gbí gbâ me mbè delè gii ùnje a i gítí có bà nje nó, tacó pípìrì to tí nó náa ze rò tíyò tí nó gbí ndâ pì cò'o nìkì lá. Tacó éno, à gii nìkì tí ndú a có máa, ze te kpo muu, wàa ze 'ví ya a i gí Fíníkìsì, tí 'bí bàndò bà rò tíyò mì ndâ gbâ á gbí to Kèrètì, tí to náa pípìrì kú pì gítí gbí ndâ pì cò'o 'do a i mò gí gbí òkò tí ndâ gbí'dè ta wàá, delè 'do mò gí gbí òkò tí ndâ ngbóngbó ta wàá.

¹³ Gùlúsù'o mâ giì 'bità bà pì gítí ze 'do mò jí gbí'dè, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ giì koro có máa, có bà njè nó mì ndâ yì gí tí yúco gí. Ndú bà-i-nò giì da wú tí gbâ kàra gí. Ze giì có Kèrètí ká ta tí ngo kéré-kéré éno. ¹⁴ Ze mâ giì nò gàa éno, ze giì nò pípiri dù káa 'visi tí gálà gí. 'Bí ña pípiri mbe kù tè tí go bètùrúru, náa à kù nì mítí a «ndâ ngbóngbó-ta-wàá», giì dù kù yaka to 'do gú kèjì tí gítí ze. ¹⁵ Pípiri tí nò mâ giì gbo ze gí, yí giì tooko ze ta ɾo ngo ká dúú éno jí kà, ta 'bí i náa ze 'ví bàkà nò wálá.

¹⁶ ɾo ze giì njaanga si gó gbí pípiri ki ɾèè gí a i tí 'bí làmbu to mbe le mí gbí u ngo, náa à kù nì mítí a Kàwúdà. Ze bà-i-nò giì bàkà wotí mì ndâ 'dakò tacó bà ja làmbu gbâ tí nó náa à ɛɛ mítí gbolò gbâ nó 'do tà ngo. ¹⁷ Ze mâ giì ja làmbu gbâ tí nó 'do tà ngo jí sè gí, ndâ mbe bàkà nètè gbí gbâ giì te mí gbí gbolò gbâ. Ndú mâ giì gaka gbolò gbâ ta wú kuu gí, ndú giì ja kpâ-bongo tí nó go mbíri gá náa à ɛɛ mítí zà gbâ tacó wàa pípiri 'ví kù tòò ta gbâ ta nó nó 'do tí zà gbolò gbâ gí, ta gúku máa, gbâ bà dòmò tí mítí ndâ gú nji ngoò náa à kù nì mítí ndú a ndâ «Sùrùtì» á tà ngo. Ndú giì si gbâ kù gbàngà tí tí njiya wó ɾo ngo.

¹⁸ Pípiri giì bàkà ta ze ta bèbìlì tí nó me i nambeè lá. Tacó éno, yé mâ giì too gí, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ giì 'bità bà 'vaka gána tí ndâ ká'i 'do gbí gbâ jí tà ngo. ¹⁹ Ze sì sili bìndi bà 'vaka gána tí ndâ ká'i 'do gbí gbâ jí tà ngo nò ta'ò, bìndi ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ mâ giì zeke cè bà i mì pípiri ta ze kpòò, líkí gbí wálá. Ndú bà-i-nò giì tuɾu ndâ 'bí lii bà bàkà nètè gítí gbâ ta 'dóó 'bì ndú 'vaka jí tà ngo. ²⁰ Ze giì dù kù ù káa ndi bà mii ze. Tacó ze káká'i giì nò ɾo ɾi lá, ze delè giì nò ndâ yii ta bèbìlì lá, ta mbè sili, tacó pípiri giì dù kù pì ká tí vò i dúú bà ya tí .

²¹ Ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ mâ giì zò i lá ta mbè sili, Páwòlò giì ɾò tíyò kùro ndú, bìndi yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo táánò má 'di a có mì ye, wàa ndoo 'ví njè nó 'do Kèrètí lá, ndoo kpónó bá kònò ña sé'i tí nó wálá. Ndâ i delè bà mèèkè tí gbí ña kpokèjì tí nó wálá. ²² Káa à kpètí ká éno, yo cì gúku lá, tacó 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí yo bà gíri wálá. I náa ndoo bà bè gbí wó gí gbaanjé káa gbâ mì ndoo. ²³ Có tí nó náa ye kpónó 'dè ji yo nó a có náa a basìlì mì Mbíri mì ye, tí Mbíri tí nó náa ye kù bàkà i ji yí nó, ká 'dè ji ye kùbòò éno máa, ²⁴ «Cì gúku lá, Páwòlò! Kózò tí lo bà ɾò tíyò gbí ngbàngà kùro ngáángbá gba mì ndâ Rómánò. Tacó éno, Mbíri nò bà 'deke tí lo, bìndi yí giì 'vala ndâ 'duù tí nó náa yo ta ndú kpónó gbí gbâ nó 'dáá gí ta ɾè mì lo.» ²⁵ À má éno, yo zèè njembí yo, ndâ 'dakò! Tacó ye nò ni gí, máa, ndâ có tí nó náa basìlì mì Mbíri 'dè nò bà bàkà tí gí. Tacó ye me 'duù ñinó mbe kù me kpíikí-kpíikí gítí bà ùnje gítí có mbe co 'do gbí nje Mbíri nó lá. ²⁶ Káa, ndoo kèjì jí bà gboo mítí 'bí to mbe le mí gbí u ngo.»

²⁷ Ta bà muu'bi-nje nà'ò bèbìlì si ze kù waaka gbí kápá Àdiriyà, pípiri giì dù kù tooko ze ta ɾo ngo ya éno, ya ézò. O mâ giì gbooko gí, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ giì nò goolá ze dooko jí tí gú gí nò. ²⁸ Káa ndú mâ giì 'vii tà ngo gbí to tí nó, ndú giì 'de a cèe wúlú. Ze mâ giì yèè gàa jí kùro, ndú mâ giì 'vii tà ngò káká'i, ndú giì 'de à me 'dú me tí vò i go kpédélé ñinó náa ndú 'vii nó lá. ²⁹ Ndú bà-i-nò giì ɾò gbâ mí tíyò kù ù ta ndi bà too yé, ta gúku éno máa, ndâ-'bí-lá, ze bà dòmò gbâ mítí ndâ duù tà ngo.

³⁰ Ndâ 'bí mbe kù bàkà nètè gbí gbâ giì bàkà tiri bà fa ngèlè ta bà oloko jí gbí làmbu gbâ, máa, ndâ yí kù paɾa jí kùro gbâ tacó bà ɾò yí mí tíyò ta bà ɛɛ du i mítí . ³¹ Káa Páwòlò giì 'di gbí tiri mì ndú nó gí. Tacó éno, yí giì 'dè có ji kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ko tàkò ze nó ta ndâ àsikèrì mì wó, máa, «Ndâ 'dakò tí nó má dù gbí gbâ lá, yo bà 'vala wálá.» ³² Ndâ àsikèrì mâ giì 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè ji ndú nó, ndú giì waaka gbí ndâ wú tí nó náa a ɛɛ ta làmbu gbâ tí nó mítí gbolò ñinó nó gí, tacó wàa yí 'ví ya gí.

³³ Páwòlò gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gî si yé kù 'bità bà ngbaanga to, máa, «À wúnó tí yo a sili muu'bi-nje nà'ò náa yo kù koṛo có ká wi-wii éno. Yo delè tee 'bí làmbu i gbaànjé mítí nje yo lá. ³⁴ À má éno, yo zò i, wàa yo 'ví 'de ta wotí, tacó 'bí i gí bà ili 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo wálá.» ³⁵ Páwòlò mâ gii 'dè có tí nò ji ndâ 'duù gî, yí gii je kù kô, yí gii ki'viki gbí, yí gii 'dè nìkì maa ji Mbírì, bìndi yí gii zò mí kùṛo ndâ 'duù 'dáá gî. ³⁶ Ndâ 'duù mâ gii nò bà zò i mì Páwòlò nò, lílì ndú gii gí gítí ndú gî. Bìndi ndú delè gii 'bità bà zò i.

³⁷ Muu ze gbí gbâ ta o tí nò 'dáá gî a ndâ 'duù zi'duù-vô ta bà só ta zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi vô nje-vô gbaànjé (276).

³⁸ Ndâ 'duù mâ gii zò i yè yì ndú gî, ndú káká'i gii ja gàna tí du i gbí gbâ ta bà tuṛu tí cù 'vaka gí tà ngo. ³⁹ Yé mâ gii too gî, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii nò to tí nó náa ze yee tí ta bèbìlì nó ni lá. Káa ndú gii nò káa 'bí wúngbó to mbe ya gí gbí u ngo ta nji ngo tí kpàngbàndàà éno, bìndi ndú gii koṛo có bà ṛò gbâ mítí. ⁴⁰ Ze mâ gii zeke'o, ze gii nò ndú ta nètè 'vìrì-'vìrì! Ndú tí nìnó, ndú tí nìzò. Ze mâ gii dù gàà éno, ze gii nò gbâ ndàyì kù ya gí tí ngo. Gbâ gí tí ngo! Gbâ gí tí ngo! ⁴¹ Ze mâ gii zeke'o, ze gii nò gbâ cu nje wó mbi ngikì mí gbí nji ngo. Bìndi ngo tí nó mbe kù gbàngà ta wotí tí nó gii ki'viki gbí zà gbâ ndii nó njúkú-njúkú gî.

⁴² Ndâ àsikèrì mâ gii nò éno, ndú gii toko có máa, ndâ yì bà ziki ndâ 'duù tí nó gbí zàà náa ndâ yí kù ko tàkò ndú nó 'dáá gî, tacó ndú má dù ngo gí tito, ndú bà fáká-faka. ⁴³ Káa kùṛo ndú gii biya có mì ndú nò gî. Yí gii 'dè có ji ndâ 'duù nìnó mbe ni bà dù ngo gí nó, máa, ndú dù ngo gí tito kùṛo, má kózò gî, wàa sè ndâ 'duù 'ví gii pà kpokèjì bà ya gí tito tàkò ndú. Yí bàkà éno tacó bà 'vala Páwòlò. ⁴⁴ Ndâ mbe ni bà dù ngo mâ gii bàkà go có mì kùṛo ndâ àsikèrì nò gî, sè ndâ 'duù nìnó mbe ni bà dù ngo lá nó gii kaa ya gí tàkò ndú ta bà ga tí ndú mítí ndâ ndo-ndò mù tí nó mbe ki'viki 'do tí gbâ náa ndú kù te la-làa ta ṛo ngo nò. Ze 'dáá gî gii di ngo gí tito ta kábà muu ze gî.

28

Bà dù ze Málítà kù ù bà njè nó

¹ Ze mâ gii yee 'dáá ta kábà muu ze tí gú nìkì maa gî, ze bà gii nò ni éno máa, to tí nó a Málítà. ² Ndâ 'duù Málítà gii bàkà nambeè ji ze tí ṛa nìnó náa ze nò jé sàà kùṛo lá. Ndú gii òlò wu me gbòlò ji ze, tacó ze yee mì ndú kà si mù 'bità bà ni gî, káa cò'o kuu tí. ³ Páwòlò nò bà lá, yí mâ gii woo ndâ 'bí zèèngè i tacó bà ya tí gí ṛo wu, yí gii woo toko ta kpoo. Káa si yí kù gii kaa ndâ i tí nó mítí wu, kpoo tí nó gii lu 'do gbí ta gó wu, bìndi yí gii ṛo 'bí Páwòlò. ⁴ Ndâ 'duù Málítà mâ gii nò kpoo tí nó làngà-làngà tí 'bí Páwòlò, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «'Dakò tí nó kuu nó dú káa mbe zi ku. Yo nò káa yí 'vala 'do gbí ngo gî, káa 've nderè gí bà si tàkò wó wálá.»

⁵ Káa Páwòlò bà-i-nò gii miyà kpoo tí nó 'do tí 'bí wó gí tà wu, ta 'bí i náa kpoo tí nó me ta yí gbaànjé lá. ⁶ Ndâ 'duù tí nó gii dù kù ù bà nò bà ò 'bí Páwòlò ta zì kpoo. À mâ gii bàkà tí lá, ndú gii yee ṛo ndú mítí bà nò bà 'va tí wó to tí ku. Ndú mâ gii nò 'bí i gbaànjé bàkà yí lá, ndú gii 'visì nje ndú ndí gálà éno máa, «'Dakò tí nó a bààcì.»

⁷ Ndâ nji mì Pùbìlò, tí gba mì ndâ 'duù Málítà, ká dè-dè gbí to tí nó náa gbâ ki'viki ta ze mítí nó. Tacó éno, yí gii kaa ze ya tí gí 'bá mì wó, bìndi yí gii te wìrì mítí ze ta sili ta'ò. ⁸ Pùbìlò kaa ze ya tí gí 'bá mì wó nò si bu wó kuu tìsì ta cò'o gbí dè wó, delè ta sé gbí yì tí wó. Páwòlò bà-i-nò gii ṛì gí tàkò wó tà'i, yí gii 'deke tí wó ji Mbírì. Páwòlò mâ gii kaa 'bí wó mítí 'dakò tí nó á bìndi bà 'deke tí wó ji Mbírì nó, gbí dè wó gii da mbó'vóo gî.

⁹ Có bà 'vala bu Pùbìlò nò mâ gii lu'vu gí sè, ndâ 'bí mbe nò'o gbí to Málítà gii kaa ya gí mì Páwòlò, bìndi yí gii 'vala ndú delè 'dáá gî. ¹⁰ Ndâ 'duù gii te duù mítí ze

gbí ndâ ña ndâ kpokèjì me mbè. Ta o tí nó náa ze kù gii ñjè nó nó, ndú gii kaa ndâ i ñinó 'dáá gí mbe 'vii ta ze muu nó nó mí gbí gbâ ji ze.

Bà 'do ze Málítà kù ya gí Rómà

¹¹ Ze bàkà mí Málítà 'dáá gí a pì ta'ò, bìndi ze gii ñjè nó ta 'bí gbâ mbe gí 'do gbí gbata Àlèsàndèriyà mbe cì ndâ pì cò'o 'dáá gí mí Málítà. Mbe gbâ tí nò leke ndâ njemí mí kùro gbâ mì wó nò, tacó éno, à kù nì mítí a «Ndâ njemí». ¹² Ze ñjè nó 'do Málítà ya gí bà bàkà sili ta'ò mí gbí gbata Sìràkúsè. ¹³ Ze gii zèè káa yì ngo 'do Sìràkúsè kéré-kéré kù ya gí gbí gbata Rèjìyùmù. Ze tèrì gbí gbata Rèjìyùmù ká gbaànjé, bìndi pípìrì gii 'bità bà gí 'do mò gí gbí'dè. Ze gii bàkà 'do bà-i-nò kù ya gí Pùtèyólì káa sili sósò'ò.

¹⁴ Ze mà gii yee gbí gbata Pùtèyólì, ze gii 'de ndâ 'bí ná'vindí ze mbe kaa ze ya tí gí 'bá mì ndú, bìndi ndú gii 'dè có ji ze éno máa, ze sì sili vô-nje só mí mì ze ta ndâ yì. Bà ndâ sili tí nò náa ndú 'deke ji ze nò mà gii cee gí, ze gii a ndi ze káká'i gítí kpokèjì Rómà ta kò ze.

¹⁵ Ndâ ná'vindí ze gbí gbata Rómà mà gii 'di có éno máa, ze tí kpokèjì, ndú gii kaa gii tacó bà ù kùro ze. Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú yee ngé gbí gbata Fòrù á tí 'bí kpokèjì náa à kù nì mítí a «Ápì», bìndi ndú gii dù bà-i-nò nò kù ù bà yee ze. Káa ndâ 'bí 'duù gii gí yee ká tí 'bí làmbu to náa à kù nì mítí a «'Bá-'vélè-ta'ò». Páwòlò mà gii ñò ndú, yí gii 'dè ñikì maa ji Mbíri, bìndi gúku gii dò 'do gbí njembí wó gí. ¹⁶ Ze mà gii yee Rómà, à gii si Páwòlò ká mítí 'dóó bàndò mì wó, bìndi à gii je àsikèrì kù ù rẹgbà tí wó.

Páwòlò pà kpokèjì tacó bà ñò tí ndú ni ta ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà

¹⁷ Ze bàkà mí Rómà káa sili ta'ò, mà gii zeke'o, Páwòlò gii kili ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ ná'vindí ye! Vò i mì ye ta ndâ 'duù mì ndoo wálá. Ye delè me mbe kù gbètèkè tàkìi mì ndâ ká gù ndoo ká lá. Kpétí ká éno, ndâ 'duù mì ndoo gii te ye mí gbí zàà á Jèrùzàlémè, ndú gii je ye ji ndâ Rómànò. ¹⁸ Ndâ Rómànò mà gii 'viiki gbí nderè bà zèè ye kpòò, ndú gii 'de có tí nò me tí gbolò có náa à 'ví waa tí gbí a có ku mítí 'duù nò lá. Ndú gii bàkà có bà njaanga ye 'do gbí zàà gí. ¹⁹ Káa ndâ 'duù mì ndoo mà gii biya bà 'di có mì ndâ Rómànò tí nò gí, ye gii ñò 'bí ña kpokèjì náa ye 'ví njaanga ta miři ye 'do mì ndú nó lá, sè káa ñinó, ye 'dòkò ta ngbàngà tí nò gí kùro ngáángbá gba mì ndâ Rómànò. Ye bàkà éno me tacó máa, à gbí njembí ye a có bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù mì ndoo nò lá. ²⁰ Nògí, ye kpónó tè'é tí yo nó tacó wàa ye 'ví 'di ta ña có ñinó náa yo bà 'dè ji ye nò. Káa à má gítí gínjìrì tí nó náa yo kpónó kù ñò tí ye nó, à ẹre ye nó a i muu wó tí 'Duù tí nó náa ndâ Ìzìriyélì kù kořo có lì mítí wó nò.»

²¹ Káa ndâ Jùdèyà tí nò gii 'visì có gí tàkò có mì Páwòlò náa yí 'dè ji ndú nò, máa, «À cu wáràgà ta rẹ lo gbí ji ze á 'do 'bá Jùdèyà lá. 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ná'vindí ze delè mbe gí 'do ká gí bà volo rẹ lo ji ze to nó nò wálá. ²² Káa ze kořo có éno máa, wò má 'dè 'dóó có tí nó náa à tí lo nó ji ze, àà bà ñikì tí ze ma. Tacó ze ñò ni gí, máa, à má ká gítí gèrè tí nó náa wò kù 'dè có á gítí nò, ndâ 'duù cee muu to tí nó 'dáá gí kù no káa nje ndú gítí.»

Páwòlò dità ndâ i mbe 'de yí ji ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà

²³ Ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà me mbè gii kaa ya gí 'bá mì Páwòlò á go cí tí nó náa ndú cí ta yí nò. Páwòlò bà-i-nò gii ya kpéké've gítí ta ndâ i tí nó mbe 'de yí 'bá Jùdèyà nó, ta có gítí ngú ña kèjì bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù, gii je có gítí Jézù, ji ndú 'do gbí ndâ wáràgà mì Mòze, ta ndâ wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri. Páwòlò 'dè có ta ři tí nó 'do tí dú'o ngé yee tí 'dè'o. ²⁴ Ndâ có mì Páwòlò nò gii ya gí gbí muu ndâ 'duù gí, káa, ndâ 'bí 'duù gii biya bà 'di gí.

²⁵ Ndâ có tí nò mâ giì ònòkò muu ndâ 'duù gî, Páwòlò giì 'dè 'bí có gbaànjé ji ndú, bìndi yí giì njè ndú gî. Có tí nò náa yí 'dè ji ndú nò éno máa, «Áá táánò mì Bèri-mì-Mbíri a yúcó, náa yí a tí ta tàmuu Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, náa yí giì 'dè ta có ji ndâ ká gù ndoo éno máa, Mbíri máa,

²⁶ <Ya gí mì ndâ 'duù tí nò,

wàa wò 'ví 'dè có ji ndú máa:

Yo bà 'di kòcò, yo giì 'di kòcò,

káa, yo bà 'di gbí ndâ có tí nò wálá.

Yo bà zeke'o, yo giì zeke'o,

káa, yo bà ò ndâ i tí nò náa yo kù zeke nò wálá.

²⁷ Tacó njembí ndâ 'duù tí nò jì'vì duù gî.

A ngbára mì ndâ ku ká gbí tù ndú.

Ndú neke ɾo ndú gî.

Ndú bàkà éno tacó à tí ndú a gúku máa,

ndâ yì bà ò ndâ i ta ɾo ndâ yì,

ndâ yì bà 'di có ta tù ndâ yì,

ndâ yì delè bà ni bà koɾo có,

bìndi ndâ yì bà 'vìsì tí ndâ yì gí mì ye,

wàa ye 'ví 'vala ndâ yì.>

²⁸ «À má éno, yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbíri táánò tuu tú có bà njaanga mìri ndâ 'duù mì wó 'do gbí vò i a i ji ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nò. Ndú bà 'di gî!» ²⁹ Páwòlò mâ giì 'dè có tí nò cee gî, ndâ Jùdéyà giì njè 'do 'bá mì wó ta bà tò kponje ta wotí ká tí .

³⁰ Páwòlò giì too ndoo sósò'ò mí Rómà. Gbí ndâ ndoo tí nò sósò'ò nò, yí kù 'de ndâ i gítí mìri wó, delè ji ndâ wíri mì wó 'do ká gbí 'dóo wu'o mì wó. ³¹ Yí delè gbí ndâ ndoo tí nò kù ma có gítí bà dù Mbíri tí gba ji ndâ 'duù, ta bà nìbà có gítí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri ji ndâ 'duù, ta gúku tí wó wálá, delè ta 'bí 'duù mbe pèembí wó wálá.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì gbí gbata RÓMÀ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò tí bòò m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì ká nò. Mbírì cu 'bì wó mítí ye máa, ye dù tí bòò m̀ yì; bìndi yí gù bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có tí nó náa yí tí Mbírì ² ci ndâ 'duù gítí táánò sàà ta bà tuu ndâ mbe 'dòkò có m̀ wó jì ndâ 'duù ta có tí nó gbí wáràgà m̀ wó tí Mbírì nò. ³ Banga-Ngú-Có tí nó a có gítí 'Viì m̀ wó tí Mbírì, mbe gí tí 'duù ta rẹ̀ngbó bà jò yí 'do tí Dàvídè tí gbolò gba m̀ ndâ Ìzìrìyèlì, ⁴ náa à gù nò wotí m̀ wó tí 'Viì-m̀-Mbírì ni mítí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, tí Jézù tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo, go có m̀ tó Bèrì. ⁵ Mbírì bàkà nambeè jì ze ta bà tuu ze jì ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí, tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví dù tí ndâ mbe 'di có, wàa ndú 'ví tee njembí ndú mítí yì tí Mbírì ta rẹ̀ m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì. ⁶ Rẹ̀ yo tí ndâ 'duù Rómà delè kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'è tí ndú, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì nò.

⁷ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa Mbírì kù zè yo nìkì maa gbí gbata Rómà, náa Mbírì tè'è tí yo tacó bà bàkà yo tí ndâ tó 'duù m̀ wó nò. Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè jì yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Páwòlò 'deke tí wó ta bà 'dè nìkì maa jì Mbírì

⁸ Kpédélé có m̀ ye jì yo éno máa, ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì ta rẹ̀ m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì tacó tí yo 'dáá gí. Tacó rẹ̀ yo wu ta bà ùnje gítí Mbírì cee muu to tí nó gí. ⁹ Mbírì tí nó náa ye kù bàkà i jì yí ta njembí ye ta bà ma Banga-Ngú-Có m̀ 'Viì m̀ wó nó nò ni gí máa, ye ta o 'dáá gí kù 'deke tí ye jì yì tacó tí yo. ¹⁰ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbírì má nì 'bà gí, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà ya gí m̀ yo kà. ¹¹ Go bà nò yo kuu tí ye ngé ndii gí, tacó wàa, ye 'ví 'dè ta ndâ 'bí có nìno m̀ Mbírì náa à gbí njembí ye nó jì yo, wàa yo 'ví yù tí. ¹² Gbí có tí nó éno máa, bà tee njembí ye mítí Bìndi-Mbírì bà konì yo, bìndi bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì delè bà konì ye.

¹³ Go bà 'va gbí t̀ yo kuu tí ye, ndâ ná'vìndí, máa, ye ta o 'dáá gí kù koṛo có bà ya gí m̀ yo kà; káa nó m̀ ye ta o 'dáá gí kù zò káa dí. Ye kù jè ta bà ya gí m̀ yo kà, tacó wàa, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà solo nje ndâ 'bí 'duù kà gítí kpokèjì m̀ yúco, á go nìno náa ye bàkà ta ndi 'bá m̀ ndâ 'bí ka yo nìno mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó sàà kùṛo gí nò. ¹⁴ Ye ga wú bà bàkà nètè ndâ Ìgìrìgì ta ndâ 'bí ṅa tende 'duù mítí m̀ri ye gí. Wú bà bàkà nètè ndâ mbe 'di gbí-o ta ndâ mbe ṅónókó delè kácaá kuu tàkòcò ye. ¹⁵ Tacó éno, a go bà ma Banga-Ngú-Có ká kù te ye ya tí gí m̀ yo kà.

Wotí m̀ Banga-Ngú-Có

¹⁶ Nò ṛo ye gítí Banga-Ngú-Có wálá, tacó Banga-Ngú-Có a wotí m̀ Mbírì náa yí kù njaanga ta wú 'do tí m̀ri ndâ 'duù nìno 'dáá mbe kù tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì nó 'do gbí vò i. Yí kù 'bità bà njaanga wú kpédélé'i a i 'do tí m̀ri ndâ Ìzìrìyèlì, bìndi yí bà gù njaanga 'do tí m̀ri sè ndâ 'bí ṅa ndâ 'duù. ¹⁷ Banga-Ngú-Có kù t̀bà bà bàkà ndoo m̀ Mbírì tí ndâ jáá 'duù m̀ wó jì ndoo. Bà bàkà ndoo m̀ Mbírì tí ndâ jáá 'duù m̀ wó nó kù 'bità tí 'do tí bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì, nje delè gù gbo ká ta bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà m̀ Mbírì máa, «'Duù tí nó jáá nó 'de 'válá 'do gbí bà tee njembí wó mítí Mbírì,» nò.

Ndâ vò i mì ndâ 'duù

¹⁸ Mbíri kpónó túbà kpo-tàkòcò mì wó 'do gbíri gítí ndâ 'duù ñinó ta nèté mì ndú ta yí tí Mbíri wálá nó, giì je ndâ 'duù ñinó náa ndú me jáá lá, mbe kú 'buuku muu yúco 'do gbí có mì ndâ vò i mì ndú nó gí. ¹⁹ Bà ñò có gítí Mbíri mì ndú ni me kpo có lá, tacó Mbíri túbà ndâ có tí ñò ji ndú ngbáràngà'i gí. ²⁰ 'Do tí o bà suu to tí nó, ndâ ña i tí Mbíri náa ndoo ñò ta ọ ndoo lá, go ndâ wotí mì wó mbe cee lá, giì je bà dù yí tí Mbíri dúú bà ya tí, ta o 'dáá gí kuu ngbáràngà'i kùro ndú, náa ndú kú ñò ni mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú ñò. À má éno, kpokèjì bà kù'ba mì ndú wálá. ²¹ Tacó éno, ndú ñò Mbíri ni gí, káa ndú biya bà te duù mítí wó go ñinó náa à tí nó biyá-biya, ndú delè 'dè nìkì maa ji yí lá. Ndú giì dù kú koọo a ndâ ña 'viri có mì ndú ta gbí ndú wálá. Bindi ká vò muu ndú ta cèe kóró-koọo có gbí wálá nó giì volo ndii ñinó sàa kùro nó gí. ²² Ndú kú bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbí-o, káa ndú a ndâ mbe ñónókó. ²³ Ndú 'visi tí ndú 'do tí bà zeke ngba Mbíri tí nó náa yí bà dù ká dúú bà ya tí nó gítí bà zeke ngba ndâ 'bí ña i ñinó ta gbí ndú wálá mbe je kózò tí ndâ 'duù, ta ndâ nuu, ta ndâ ñò, ta ndâ gù kpoo, náa ndú bà cì gí.

²⁴ Ñinó a gbí nderè có tí nó náa Mbíri jee ta tàmuu ndú ji ndâ i-zuù mì ndú mbe nìkì tí ndú, ta bà bàkà ndâ i-ñò gbí òkò tí ndú nó ká ñò. ²⁵ Tacó ndú 'visi yúco mì Mbíri ta 'vére. Ndú giì dù kú bàkà i, ta bà bàkà nèté a i ji ndâ i tí nó náa à suu ndú súu-suu nó, si bà bàkà i ji 'dóó mbe suu ndâ i, náa à 'ví ùlù yí dúú bà ya tí nó, mí to! Go-i-tí-ñò.

²⁶ Tacó éno, Mbíri giì si tàmuu ndú ji ndâ i-ñò mì ndú mbe nìkì tí ndú ñò. Ndâ niì mì ndú bè bà toko bà sili á ta ndâ 'dakò mì ndú go ñinó náa à tí nó gí, kú toko bà sili ndí ká gbí òkò tí ndú tí ndâ niì ta kpéetí ndú. ²⁷ Ndâ 'dakò kpónó bè ndâ nawù ndú tà'i 'dáá gí, njembí ndú ká tí bà si ta ndâ 'bí ka ndú 'dakò, ta ñò ọ ndú gítí wálá. Ñinó a i tí nó mbe si Mbíri 'ví waa có mítí ndú go ñinó náa à tí nó ká ñò.

²⁸ Ndú ñò Mbíri tí i kùro ndú lá, tacó éno, Mbíri giì je vò muu ji ndú, tacó waa, ndú 'ví bàkà káa ndâ i ñinó mbe 'vii ọ 'bá lá ñò. ²⁹ Ndú volo ndii bà gí; ndú a ndâ vo-vò mbe bèè ọ Mbíri, ndâ vo-vò mbe gbolò njembí, ndâ vo-vò mbe go i, ndâ vo-vò mbe kii, ndâ vo-vò mbe zi ku, ndâ vo-vò mbe gò gó, ndâ vo-vò mbe eendi ndâ 'duù, ndâ vo-vò mbe bàkà ndâ i mbe mìlìsé tí ndâ 'duù, ndú a ndâ mbe 'dè ngùrù-ngùrù có. ³⁰ I tí ndú a bà ñi rẹ, ta bà sogo Mbíri, ta biimo, ta bà si ndâ kpo 'duù tí i lá, ta bà luguu tí ndú, ta bà 'di có mì ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú lá. ³¹ Muu tí ndú wálá, nambeè ta ndú go nambeè ta ngo díí, tó có gbí njembí ndú gítí ndâ 'bí 'duù wálá, yé ọ 'duù tí ndú wálá. ³² Ndú ñò ni ngbáràngà'i gí, máa, có mì Mbíri máa, à 'vii ta 'duù ñinó mbe bàkà ña ndâ vò i tí nó káa ku, káa ndú kpòò kú bàkà ndú, ndú delè kpòò kú je wotí ji ndâ mbe kú bàkà ndú.

2

Bà waa có mì Mbíri

¹ À má éno, wò má kú waa có mítí 'bí 'duù, wò kú duu ñò a bù gítí lo ta 'bì lo. Tacó wò kpétí káa gba, wò ọ 'dâ lá, wò kú bàkà káa gbèè ña vò i tí nó náa wò kú waa có mítí 'duù tí nó tacó ñò. ² Ndoò ñò ni gí máa, Mbíri kú waa có ta yúco mítí 'duù mbe bàkà ña vò i tí nó náa ndoo kú waa có mítí 'duù tí nó tacó ñò. ³ Káa wò koọo máa, wò tí 'duù má waa có mítí ndâ mbe bàkà ña vò i tí nó, káa 'dóó wò ta miři lo delè kú bàkà gbèè ña ndâ vò i tí nó, wò bà ndo 'do nje bà waa có mì Mbíri gí? ⁴ Wò kú ọ ña gbolò nambeè mì Mbíri ñò ñó-ọ? Bà zèè njembí Mbíri, ta bà toọo ndâ vò i mì lo mítí wó tí bàà ñò, 'dáá ọ lo me có lá gí? Wò ñò ni lá máa, Mbíri kú bàkà ndâ i tí nó ji wò tacó waa wò 'ví 'visi ta muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo? ⁵ Káa tù lo 'di có lá, wò ta ngbútù kú kili kpo-tàkòcò mì Mbíri mí muu lo ta o bà co Ọi ba túbà kpo-tàkòcò mì wó, ta bà túbà bà waa có mì wó ta yúco ñò. ⁶ Mbíri ta o tí nó bà ko mboo nèté

mì 'duù jì yí 'vii ká ta po nèté mì wó. ⁷ Yí bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó jì ndâ mbe nanaka muu ndú mítí bà bàkà tó i, ta ndâ mbe kù pà bà ñò ngba wó tí Mbíri, ta ndâ mbe pà kpokèjì gítí bà tègàrà yí, gii je ndâ mbe kù pà 'válá ñinó mbe cee lá náa yí kù je jì ndâ 'duù nô. ⁸ Káa ndâ 'duù ñinó mbe kù koṛo tó i ká gítí miṛi ndú, mbe túbà bà 'di yúco lá, mbe kù 'di a có mì vò i nó bà ñò kpo-tàkòcò mì Mbíri mítí ndú ta ṛo ndú. ⁹ Ndâ 'duù tí nó 'dáá gî mbe bàkà vò i nó bà tù gázù, ndú delè bà kònò sé'i; ndâ Jùdéyà ká bà ñò mítí ndú kùro, bindi sè ndâ 'bí ña ndâ 'duù gí tàkò ndú. ¹⁰ Káa, Mbíri bà si ndâ 'duù ñinó mbe bàkà tó i nó 'ví dù gbí ngba'o, yí bà te duù mítí ndú, yí delè bà si ndú 'ví dù ñikì maa; ndâ Jùdéyà kùro, bindi sè ndâ 'bí ña ndâ 'duù gí tàkò ndú. ¹¹ Tacó 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù kùro Mbíri wálá.

¹² Mbíri bà waa có mítí ndâ 'duù ñinó 'dáá gî mbe bàkà vò i, káa ndú me ndâ mbe ṛu ndi có mì Mòze lá nó, me ta có mì Mòze lá; káa yí bà waa có mítí ndâ 'duù ñinó mbe kù ṛu ndi có mì Mòze mbe bàkà vò i nó ta có mì Mòze. ¹³ Tacó ndâ 'duù kù 'vala jáá kùro Mbíri me ká ta bà 'di có mì Mòze cuki lá, à bà bàkà go có mì Mòze ká kù si ndâ 'duù kù co tí jáá kpokèjì mì Mbíri. ¹⁴ Ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá, mbe 'di ndâ có gbí wáràgà mì Mòze lá nó, má bàkà i go có mì Mòze 'do gbí 'dóó kóró-koṛo có mì ndú, kóró-koṛo có mì ndú nó gí tí có mì Mòze tacó tí ndú. Ndú tà kpètí má 'di có mì Mòze lá. ¹⁵ Ndâ cè ña bà bàkà i mì ndú kù túbà máa, Mbíri cu ndâ i tí nó náa Mòze 'dè có máa ndâ 'duù 'ví bàkà nó mí gbí njembí ndú gî. 'Bí i delè kù túbà jì ndú gbí njembí ndú máa, ndâ cè ña bà bàkà i mì ndú nó dú. Ndâ kóró-koṛo có mì ndú delè ta ndâ 'bí o kù kpì ngbàngà tí ndú, ndú delè ta ndâ 'bí o kù tì muu ndú. ¹⁶ Ta o bà co ṛi tí nó náa Mbíri kèjì gí bà tuu Jézù tí Bìndi-Mbíri gí bà waa có mítí ndâ có kóó tí nó gbí njembí ndâ 'duù nó, go Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma nô.

Ndâ Jùdéyà ta có mì Mòze

¹⁷ Wò má 'dè có máa, wò a Jùdéyà mbe 'di có mì Mòze ta njembí lo gbaànjé, ta nô bà wu gbí nambeè tí nó gbí òkò tí yo ta Mbíri nó ṛo lo wálá; ¹⁸ wò tí mbe ñò có gbí njembí Mbíri ni gî, mbe ñò 'bè gbí òkò tí ndâ yúco ta 'vére ni gî, tacó à ñibà ndâ có mì Mòze jì wò gí; ¹⁹ wò má ñò ni ngbáràngà'i gî, máa, wò a mbe kù ja ndâ mbe sú ṛo, tí ngba'o kùro ndâ 'duù tí nó mbe kù ñò gbí 'dí'di'o nó, ²⁰ tí mbe kù túbà bà lê tí ndâ i jì ndâ mbe ñónókó, tí mbe kù ñibà i jì ndâ 'vii, wò ñò ni ngbáràngà'i gî, máa, có mì Mòze a yúco mbe kù je muu me gbolò jì ndâ 'duù; ²¹ wò kù ñibà i jì ndâ 'bí ka lo, káa wò ñibà i gítí 'dóó miṛi lo lá? Wò kù kò-kò jì ndâ 'duù máa, «Ngbà i lá,» káa wò kù ngbà i? ²² Wò kù 'dè có jì ndâ 'duù máa, «Bàkà bangbaya lá,» káa wò kù bàkà bangbaya? Wò tí mbe kù sogo ndâ sú mbíri ká dù ndi kù ngbà i ta wotí 'do tà ndâ 'bá mì ndâ sú mbíri? ²³ Wò tí mbe kù wu gbí ndâ có mì Mòze ká kù kpò có mì Mbíri ta bà biya bà 'di có mì Mòze? ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kù 'dè zu có gítí Mbíri 'do gbí có mì ndâ Jùdéyà mbe kpò có mì Mòze gî.»

²⁵ Bà ya gí gbí gázà a i ta i gbí me gbolò, náa wò má kù 'di có mì Mòze ñò; káa wò má 'di có mì Mòze lá, bà ya wò gí gbí gázà 'vii ká 'vii ta bà ya wò lá. ²⁶ À má éno, 'bí 'duù mbe ya gí gbí gázà lá má kpolo tí ndâ có gbí wáràgà mì Mòze, 'duù tí nó bà dù me ká go 'duù ñinó mbe ya gí gbí gázà gî nó lá? ²⁷ À má éno, ndâ 'duù tí nó mbe ya gí gbí gázà lá, káa ndú kù kpolo tí ndâ có mì Mòze nó bà waa có mítí yo tí ndâ mbe ya gí gbí gázà gî, káa yo kpolo tí ndâ có mì Mòze náa à kuu mì yo gbí wáràgà nó lá nô.

²⁸ Tacó à kù ñi cèe Jùdéyà a i mítí 'duù me ká gítí có máa à jò yí tí Jùdéyà gî nó lá. Gbolò i gbí bà ya gí gbí gázà delè me káa bà po nje kú tí 'duù lá. ²⁹ Cèe Jùdéyà a 'duù ñinó ta njembí wó dú kùro Mbíri nô, cèe gázà a i gbí njembí 'duù, cèe bà ya gí gbí

gàzâ a nètè mì Mbírì, à me có nàa à cu mí gbí wáràgà sínò lá. À ùlù ña 'duù tí nò a Mbírì, à me ndâ 'duù muu to tí nó ká kù ùlù yí lá.

3

¹ À gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà a yè? À gbí bà ya 'duù gí gbí gâzâ a yè? ² I gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà ngé. Kpédélé i gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà a ñinó máa, Mbírì táánò je ndâ có mì wó a i jì ndú. ³ A yè táánò ká bà bàkà tí nàa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má ñònòkò gbí 'bá ndú 'do tí Mbírì gí? Mbírì táánò bà ñònòkò a gbí 'bá wó 'do tí ndú go i mì ndú nò? ⁴ Gbaànjé lá! Kpétí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí káa ndâ mbe 'vèrè, Mbírì bà dù ta o 'dáá gí ká tí mbe yúcó, á go có tí nó nàa à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì máa,

«Tacó wàa, à 'ví ñò wò ni tí mbe yúcó 'do tí ndâ có mì lo,
wàa wò 'ví kpò nje ndâ 'duù gbí ngbàngà gí,» nô.

⁵ Káa 'bí 'vé a ñinó máa, ndâ vò i mì ndoo má dù tí ndâ i mbe kù túbà máa, Mbírì a 'duù ñinó jáá nó, ndoo 'ví 'dè gítí máa yè? Ndoò 'ví 'dè éno máa, Mbírì me 'duù ñinó jáá nó lá, nàa tàkòcò wó má kpolo gítí ndoo nò? Ye 'vee ndâ 'vé tí nó ká go bà 'vee 'vé mì ndâ 'duù nô. ⁶ Ngé lá! Tacó à má éno, Mbírì bà waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó ée? ⁷ Káa à má a ndâ 'vèrè mì ye ká kù si Mbírì 'ví túbà yúcó mì wó gí sè ngbàrángà'i ndii ñinó sàà kùro nó gí, à kpòò ñinó kù 'dè ye máa, ye a mbe bàkà vò i, tacó yè? ⁸ Ndoò má bàkà vò i wàa ndâ vò i tí nó 'ví jò tó i káa yè? Á go có tí nó nàa ndâ 'bí mbe 'dè vò nje kù cu mítí ndoo nô! Káa bà waa có mì ndú nò dú.

'Duù jáá kùro Mbírì wálá

⁹ Nò wàa yè? Ndoò tí ndâ Jùdèyà ñikì ndii sè ndâ 'bí 'duù gí? Ngé gí lá! Tacó ye 'dè sàà kùro gí, máa, ndoo tí ndâ Jùdèyà ta sè ña ndâ 'duù 'dáá a ndâ i-tà-tàmà mì vò i, ¹⁰ á go có tí nó nàa à cu mí bà ndâ 'bí to gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«Bí 'duù gbaànjé tí 'duù jáá kùro Mbírì wálá,

¹¹ 'bí 'duù gbaànjé ta muu tí wó wálá,

'bí 'duù gbaànjé mbe pà bà tí Mbírì wálá.

¹² Ndâ 'duù 'dáá 'visì kapí ndú gítí Mbírì gí,

ndú 'dáá ya lè gí,

'bí 'duù mbe bàkà tó i wálá,

kpétí káa gbèe 'duù wálá.»

¹³ «Pó zì ndâ có gbí nje ndú go pó zì ku gbí gùù,

à yè gbí nje ndú ma káa 'vèrè,»

«Ndâ có gbí nje ndú me juù go já kpoo.»

¹⁴ «À yè gbí nje ndú káa sémé ta ju có.»

¹⁵ «Kò ndú zì-zì gítí bà ya gí bà zi ku,

¹⁶ ndú má co tí kpokèjì,

à dù á bìnì ndú káa ndâ mòòkò ta ndâ i-yè ro,

¹⁷ ndú ñò kpokèjì bà 'vala ta ndâ 'duù gbí 'dè tí ni lá.»

¹⁸ «Ndú delè cì gúku tí Mbírì gbaànjé lá.»

¹⁹ Ndoò ñò ni gí máa, ndâ có tí nó gbí wáràgà mì Mòze nó 'dáá gí ká tacó tí ndâ 'duù tí nó nàa à kù zogo ndú ta có mì Mòze nô, tacó bà nè kpokèjì bà kù 'bà mì ndâ 'duù gí, wàa Mbírì 'ví dù tí mbe waa có mì ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁰ Tacó wotí tí có mì Mòze gítí bà bàkà 'bí 'duù gbaànjé muu to tí nó tí 'duù jáá kùro Mbírì nò wálá, i ñinó nàa có mì Mòze kù bàkà nó káa bà bàkà 'duù 'ví ñò ni éno máa, yì a mbe bàkà vò i.

Ngú kpokèjì bà bàkà 'duù mì Mbírì tí 'duù jáá kùro wó

²¹ Káa Mbírì kpónó túbà 'bí ña ngú kpokèjì bà bàkà ndâ 'duù mì wó tí ndâ 'duù jáá kùro wó mbe co tende 'do tí có mì Mòze gí. Ndâ có gbí wáràgà mì Mòze, ta ndâ

có gbí ndâ wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, kù 'dè yúcó a i gítí ngú kpokèjì tí nò. ²² Ngú kpokèjì bà bàkà ndâ 'duù mì Mbírì tí ndâ 'duù jáá kùro wó nò a bà tee njembí ndâ 'duù ñinó 'dáá gí mbe ùnje gítí Jézù nó mítí Jézù tí Bìndi-Mbírì, tacó 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù 'dáá gí kùro Mbírì wálá. ²³ Tacó ndâ 'duù 'dáá gí bàkà vò i, bìndi bà yee gbí ngba Mbírì gù kpò ndú gí. ²⁴ Káa a nambeè mì Mbírì náa yí bàkà jì ndâ 'duù 'dáá gí sínò nó ká gí 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbírì ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí mbe njaanga mìrì ndâ 'duù 'do gbí vò i. ²⁵ Mbírì je Bìndi-Mbírì tí Jézù tí i-cí-ci, tacó wàa mbelè wó 'ví dù tí i mbe si yí 'ví je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ mbe tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì. Mbírì bàkà éno tacó bà túbà jì ndâ 'duù máa, yí tí Mbírì waa có ta yúcó, tacó yí táánò sàa kùro kù toro ndâ vò i mì ndâ 'duù mítí wó tí bàà. ²⁶ Káa yí gbí ngú o tí nó kpónó nó kù túbà tí wó tí mbe kù waa có ta yúcó ta bà bàkà ndâ 'duù ñinó mbe kù tee njembí ndú mítí Jézù nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

²⁷ À má éno, ndoo kpónó bà wu gbí tí ndoo máa ndoo 'vala tí ndoo 'do gbí vò i gí á ta rẹ̀ yè? 'Bí i náa ndoo bà wu gbí tí ndoo á tacó nò wálá. Tacó yè? Tacó náa ndoo kù 'di có mì Mòze nò? Ngé lá! Tacó ndoo kù tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì. ²⁸ Tacó ndoo ùnje gí, máa, 'duù kù dù tí 'duù jáá kùro Mbírì ká 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì, me 'do gbí bà kpolo tí ndâ có mì Mòze lá. ²⁹ Yo kù koṛo có máa, Mbírì káa Mbírì mì ndâ Ìzìrìyélì ta kpéétí ndú? À me éno lá. Yí a Mbírì mì ndâ 'bí tende ṛa 'duù delè. ³⁰ Mbírì lê má ká gbaànjé, yí bà bàkà ndâ Ìzìrìyélì tí ndâ 'duù jáá kùro wó 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí Jézù, yí delè bà bàkà ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó delè 'do ká gbí có bà tee njembí ndú mítí Jézù. ³¹ Gbí có tí nò kpónó máa, ndoo 'va có mì Mòze gí 'dè gí tacó bà tee njembí ndoo mítí Jézù? Gbaànjé lá! Tende co tí, a bà tee njembí ndoo mítí Jézù ká kù si ndoo 'ví zèè có mì Mòze tí kpoò.

4

Bà mèlè ndi Àbìráámò

¹ À má éno, ndoo 'ví 'dè gítí Àbìráámò tí 'duù tí nó mbe jò ndâ bu ndoo nó máa yè? ² Tacó àá táánò má a ndâ i gbí 'bì Àbìráámò ká bàkà yí tí 'duù jáá kùro Mbírì, Àbìráámò táánò bà 'de i bà wu gbí tí wó tí gí. Káa yí bà wu gbí tí wó me mí kùro Mbírì lá. ³ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Àbìráámò táánò ùnje gítí Mbírì, tacó éno, Mbírì gù bàkà Àbìráámò tí 'duù jáá kùro wó.» ⁴ 'Duù má 'de i 'do gbí bà ka wu'o, i tí nò a i gbí wu'o mì wó, à me i-nambeè lá. ⁵ Káa 'duù má bàkà nèté lá, káa yí kù tee njembí wó mítí Mbírì, tí mbe kù bàkà ndâ mbe bàkà vò i tí ndâ 'duù jáá kùro wó nó, a bà tee njembí 'duù tí nó mítí Mbírì ká bà si Mbírì 'ví bàkà yí tí 'duù jáá. ⁶ Káa kòcò Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyélì táánò gítí ndâ nambeè tí nó náa Mbírì bàkà jì 'duù ñinó mbe bàkà nèté lá, káa yí gí si yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbírì nó, éno máa,

⁷ «Ndâ 'duù tí nó náa Mbírì je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú gí,
delè náa Mbírì 'bu i mí muu ndâ vò i mì ndú gí nó,
a ndâ mbe tó pá!

⁸ 'Duù ñinó náa Mbe tí ndoo bà si ndâ vò i mì wó tí có lá nó,
a mbe tó pá!»

⁹ Tó pá tí nó náa Dàvídè táánò 'dè có gítí nò ká tacó tí ndâ 'duù ñinó mbe ya gí gbí gázà gí nó cuki, wèè, à delè tacó tí ndâ 'duù ñinó mbe ya gí gbí gázà lá nó? Ndoò kù 'dè có máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «Àbìráámò táánò ùnje gítí Mbírì, tacó éno, Mbírì gí si yí tí 'duù jáá 'do gbí có bà ùnje mì wó nò.» ¹⁰ Mbírì táánò bàkà

Àbiráámò tí 'duù jáá kùro wó nò ta o ngàyi? Kùro bà ya yí gí gbí gázâ, wèè, á bìn̄di bà ya Àbiráámò gí gbí gázâ? Mbírì bàkà yí a i kùro bà ya yí gí gbí gázâ. ¹¹ Yí gii ya gí gbí gázâ a i bìn̄di có tí nò, tacó bà túbà máa, Mbírì táánò bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbírì 'do gbí có bà tee njembí wó mítí wó si yí ya gí gbí gázâ kálásê. Mbírì bàkà éno tacó wàa Àbiráámò 'ví dù tí bu ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe ya gí gbí gázâ lá, káa yí tí Mbírì gii bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro yí gí nò. ¹² Àbiráámò delè a bu ndâ 'duù tí nó táánò mbe ya gí gbí gázâ gí nó, me ká cuki tacó náa ndú ya gí gbí gázâ gí nó lá; yí a bu ndú tacó ndú kù tee njembí ndú mítí Mbírì go i mì bu ndoo Àbiráámò táánò á kùro bà ya yí gí gbí gázâ.

À 'de i tàkò cí mì Mbírì 'do gbí bà tee njembí 'duù mítí wó

¹³ Káa cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta ndâ Àbiráámò ta ndâ 'viì bìn̄di wó, máa, to tí nó bà dù tí mbèlè mì ndú nó, 'do me gbí có bà 'di có mì Mòze mì Àbiráámò nó lá. À gí a i 'do gbí có bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbírì, bìn̄di Mbírì gii bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó. ¹⁴ Tacó à má 'dè có máa, à káa ndâ mbe 'di có mì Mòze ká zèè to tí nó tí mbèlè mì ndú, gbí éno máa, bà tee njembí 'duù mítí Mbírì me i lá, i gbí ndâ cí mì Mbírì delè wálá. ¹⁵ Tacó có mì Mòze kù gí ta kpo-tàkòcò mì Mbírì gítí ndâ 'duù, káa bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó, ndâ 'duù kpò có mì Mòze lá.

¹⁶ Tacó éno, cí tí nó táánò náa Mbírì ci ta Àbiráámò nó rò kpolo ma a i mítí có bà tee njembí mítí wó tí Mbírì, cí tí nó kpolo ma a i gítí i-nambee mì Mbírì sínò jì ndâ 'viì-gù Àbiráámò 'dáá gí, à me ká cuki jì ndâ mbe kù kpolo tí ndâ có mì Mòze lá, à delè tacó tí ndâ mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì go i mì Àbiráámò, tacó yí a bu ndoo 'dáá gí, ¹⁷ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ye bàkà wò tí bu ndâ 'duù me mbè muu to tí nó gí,» nò. Àbiráámò a bu ndoo kùro Mbírì tí nó náa yí tee njembí wó mítí wó, tí mbe kù je 'válá jì ndâ ku, delè náa ndâ i ñinó náa ndú sàa wálá nó kù bàkà tí 'do gbí có mì wó nò.

¹⁸ Àbiráámò táánò ùndi i tàkò cí tí nó náa Mbírì ci ta yí máa, «Ndâ 'viì-gù lo bà me mbè go ndâ yii tàrì,» nó kpòò, kpò tí. Káa yí kpòò kù tee káa njembí wó mítí Mbírì tacó éno, yí gii gí tí bu ndâ 'duù me mbe. ¹⁹ Ndoò tí Àbiráámò ta o tí nó náa Mbírì ci ta yí gítí bà jò 'viì nò dè gítí zì 'duù-vò; yí ta o tí nó nò ni gí máa, yí a kánjì ku, yí delè gii nò ni gí máa, nawù yí Sàrà a kázá. ²⁰ Kpèti ká éno, yí zò gbí nje wó gítí có tí nó náa Mbírì ci ta yí nó lá, yí delè me kpìkì-kpìkì gítí bà tee njembí wó mítí Mbírì lá; bà tee njembí mítí Mbírì gii je wotí bà ùlù Mbírì jì yí ndii ñinó sàa kùro nó gí. ²¹ Có ta kponje gítí gbaànjé nje wó wálá a ñinó máa, «Yâ-cí-ci mì Mbírì kpili lá.» ²² Ñinò a gbí nderè có tí nó náa Mbírì gii si ta yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbírì nó ká nò. ²³ Có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Áá táánò cu 'bì mítí wó máa yí a 'duù jáá kùro Mbírì,» nó, me ká gítí Àbiráámò ta kpéeti wó lá. ²⁴ À cu delè gítí ndoo, náa ndoo má ùnje gítí 'duù tí nó mbe 'vala ndi Jézù tí nó, ²⁵ náa à zì yí táánò tacó ndâ vò i mì ndoo, káa Mbírì gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó tacó bà bàkà ndoo tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì gí nò.

5

Bà dù tí 'duù jáá kùro Mbírì

¹ À má éno, ndoo lê má kù dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì 'do a i gbí có mì bà tee njembí ndoo mítí Mbírì, gbí òkò tí ndoo kù dù nìkì maa ta Mbírì ta rẹ Mbe tí ndoo Jézù tí Bìn̄di-Mbírì. ² A bà tee njembí ndoo mítí Mbírì ta rẹ mì Jézù ká si ndoo 'ví yèè dè gítí Mbírì, náa yí kpónó kù bàkà ta nambee jì ndoo ta o 'dáá gí, náa ndoo kù dùlù ta tí ndoo, kù koro ta có gítí bà dù gbí ngba Mbírì nò. ³ Káa à cuki nò me káa i ñinó

náa ndoo bà dù ta líkí'o nó lá, ndoo delè bà dù ta líkí'o bà kònò ndâ sé'i mì ndoo, tacó a bà kònò ndâ sé'i ká kù jò yú njembí. ⁴ Káa a yú njembí ká kù jò cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbíri nò, cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbíri nó ká kù jò bà koro có lli mítí Mbíri. ⁵ Káa bà koro có lli mítí Mbíri te nò mí ro ndoo lá, tacó Bèri-mì-Mbíri náa à je ji ndoo nó yè gbí njembí ndoo ta tó bà zè tí mì Mbíri gí.

⁶ Bìndi-Mbíri táánò cì tacó tí ndoo ta o tí nó náa à gbí muu Mbíri nó, si ndoo tí ndâ mbe bàkà vò i; ta o tí nó wotí bà 'vala miři ndoo tí ndoo wálá, nje wú delè tí ndoo wálá nò. ⁷ Bà 'de 'duù ñinó mbe gbí gbí njembí wó gítí bà cì á muu 'duù ñinó jáá kùro Mbíri nó kpóló-kpolo, 'duù kpétí ndâ-'bî-lá bà zèè njembí wó tacó bà cì á muu tó 'duù gí. ⁸ Káa Mbíri túbà bà zè ndoo mì wó niki maa ji ndoo ta bà cì Bìndi-Mbíri á muu ndoo si ndoo táánò a ndâ mbe bàkà vò i. ⁹ Káa Bìndi-Mbíri lê táánò má bàkà ndoo tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri ta bà cì yí tacó tí ndoo gí, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do nje kpo-tàkòcò mì Mbíri ta wotí ká tí. ¹⁰ Tacó 'Viì-mì-Mbíri lê má cì tacó bà bàkà ndoo tí ndâ kómbe Mbíri si ndoo táánò a ndâ ku'di tí Mbíri nó gí, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do gbí ndâ vò i mì ndoo si yí tí wu wó nó ta wotí ká tí. ¹¹ Káa à cuki me ká éno lá, ndoo delè kù dù ta líkí'o Mbíri tí ndoo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù, náa ndoo kù zèè kómbeè ta Mbíri ta rẹ̀ mì wó.

Ndâ Ádàmà ta Bìndi-Mbíri

¹² A gbèè 'dakò táánò ká gí ta vò i gí muu to tí nó, vò i giì gí ta ku, bìndi ku giì 'vèè cee gbí ña ndâ 'duù 'dáá gí, tacó ndâ 'duù 'dáá gí a ndâ mbe bàkà vò i. ¹³ Vò i táánò sàà kuu muu to tí nó kùro bà gí có mì Mòze, káa Mbíri táánò ki 'bì wó tí vò i mì ndâ 'duù tí bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó lá. ¹⁴ Kpétí ká éno, ku táánò 'bità bà ziki ndâ 'duù 'do gbí o mì Ádàmà yee gbí o mì Mòze. Ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, ndâ ña ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nó náa ku táánò ziki ndú nó me go ña vò i mì Ádàmà ta o tí nó náa yí kpò ta có mì Mbíri nó lá. Ádàmà táánò ká go ngò've i gbí nji kùro 'duù tí nó kèjì nò.

¹⁵ Káa i-nambeeè mì 'duù tí nó kèjì nó me go vò i mì Ádàmà lá. Tacó vò i mì gbèè 'dakò má mì ndâ 'duù me mbè, kponje gítí wálá, máa, Mbíri bàkà nambeeè me gbolò sínò ji ndâ 'duù me mbè ta rẹ̀ mì gbèè 'dakò tí nó tí Jézù, tí Bìndi-Mbíri nò. ¹⁶ Káa có tàkò gbèè i-nambeeè tí nó náa Mbíri je ji ndâ 'duù sínò nó me go có tàkò vò i mì gbèè 'dakò tí nó nò lá. Tacó gbèè vò i gí ta bà waa có ku mítí ndâ 'duù, káa gbèè i-nambeeè mbe gí gí tàkò ndâ vò i me mbè kù njaanga miři ndâ 'duù á 'do gbí vò i. ¹⁷ À dú káa yú có máa, ku kpónó zèè to 'do gbí có mì vò i mì gbèè 'dakò, ta rẹ̀ mì gbèè 'dakò tí nó. Káa i tàkò i tí nó náa gbèè 'dakò tí nó tí Jézù tí Bìndi-Mbíri bàkà nó me gbolò ngé ndii gí. Mbíri bàkà nambeeè ji ndoo me gbolò, yí delè giì ùnje bà dù ndoo tí ndâ jáá 'duù ta rẹ̀ mì Jézù. Tacó éno, ndoo bà zogo to tí nó go ndâ kpo-kpò gba ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri.

¹⁸ À má éno, go ñinó náa vò i mì gbèè 'dakò ká ga wú mítí miři ndâ 'duù 'dáá gí nó, à delè káa gbèè tó i náa gbèè 'dakò bàkà ká njaanga wú 'do tí miři ndâ 'duù 'dáá gí, à delè káa gbèè tó i tí nó ká je 'válá ji ndâ 'duù 'dáá gí. ¹⁹ Tacó à bàkà ndâ 'duù me mbè tí ndâ mbe bàkà vò i 'do gbí có bà 'di có lá mì gbèè 'dakò; à delè bà bàkà ndâ 'duù me mbè tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí có bà 'di có mì gbèè 'dakò.

²⁰ Có mì Mòze gí tacó bà àdì ndâ vò i, káa bàndò tí nó náa vò i àdì tí nó, nambeeè mì Mbíri àdì ndii gí, ²¹ tacó waa, vò i má kù zèè to ta bà mì ndâ 'duù mì ku, nambeeè mì Mbíri 'ví zèè to ta bà co tí jáá kpokèjì mì Mbíri mbe ya ta ndoo gítí 'válá ñinó mbe cee lá nó ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí Mbe tí ndoo.

6

Vò i bà je bà i tí ye wálá lá ká go ku, káa ye kù 'vala ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹ Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoò aanga muu ndoo ká mítí bà bàkà vò i, tacó wàa, Mbírì 'ví bàkà ta nambeè ji ndoo me gbolò? ² Ngé lá! Ndoò tí ndâ mbe biya vò i ká go ku 'ví dù ndi ndoo kù 'vala gbí vò i ta ña kpokèjì ngàyi? ³ Yo ñò ni lá, máa, ta o tí nó náa áá táánò caka tí ndoo tacó bà dù toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù nó, à delè caka tí ndoo tacó bà cì toko ta yí? ⁴ À má éno, áá táánò duu ndoo ta ndú ta bà caka tí ndoo ta ndú mí gbí ku, tacó wàa, ndoo delè 'ví 'vala ngú 'wálá, go ñinó náa Bìndi-Mbírì táánò 'vala ta ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta wotí mì Buù wò nò.

⁵ Tacó ndoo táánò má gbo ta ndú mí gbí bà cì ña ku mì wó nò gí, kponje gítí bà dù ndoo ta ndú gbaànjé gbí bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo go i mì wó nò wálá. ⁶ Ndoò ñò ni gí, máa, áá táánò gbì ká dii ndoo toko ta Bìndi-Mbírì mítí njèèkpè mù tacó bà zi ká dii ndoo tí nó náa vò i yè gbí gí nó gí. Tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndâ i-zógó-zogo mì vò i káká'i lá. ⁷ Tacó 'duù má cì gí, yí njaanga nò a miři wó 'do gbí vò i gí. ⁸ Káa ndoo táánò má cì ta ndâ Bìndi-Mbírì gí, ndoo ùnje gí, máa, ndoo delè 'vala ta ndú gí. ⁹ Tacó ndoo ñò ni gí, máa, Bìndi-Mbírì bà cì ndi wó bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò káká'i wálá; wotí mì ku káká'i gítí bà zi yí wálá. ¹⁰ Yí cì ta bà gbaànjé, ngbé, tacó bà cee wotí mì vò i; káa yí kpónó kù 'vala a i tí Mbírì. ¹¹ À má éno, yo kpónó 'ví ñò tí yo á go ndâ ku 'duù ji vò i, wàa yo 'ví ñò tí yo tí ndâ wu 'duù ji Mbírì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù.

¹² Yo si vò i 'ví gèè bè wó mí gbí dii yo tí nó tí putú kàrà nó lá; yo delè 'ví legee miři yo gí tàkò có mì go bà bàkà vò i lá. ¹³ Yo 'ví si ndâ bà to tí yo 'ví si tí ndú tí ndâ i bà bàkà nèté mì vò i lá; yo si tí yo a i ji Mbírì go ndâ 'duù ñinó náa yí 'vala ndú 'do gbí ku gí; yo lo muu giři ji Mbírì, wàa yí 'ví si ndâ bà to tí yo 'dáá gí tí ndâ i bà bàkà ta tó i; ¹⁴ bìndi vò i káká'i bà gèè bè wó mí muu yo wálá, tacó yo kpónó kù 'vala me ta có mì Mòze lá, yo kù 'vala a i ta nambeè mì Mbírì.

Yo kpónó a ndâ bòò mì Mbírì

¹⁵ Nò wàa yè? Nògí, ndoo bàkà vò i tacó náa ndoo kpónó kù 'vala me ta có mì Mòze lá, ndoo kù 'vala a i ta nambeè mì Mbírì nò wàa? Ngé lá! ¹⁶ Yo ñò ni gí, máa, yo má si tí yo tí ndâ bòò mbe 'di có mì 'duù, yo gí tí ndâ bòò mì 'duù tí nó náa yo kù 'di có mì wó nò gí? Yo má kù 'di a có mì vò i, yo bà gbo nje ta ku, yo má kù 'di a có mì Mbírì, yo bà gbo nje ta bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì. ¹⁷ Káa yo 'ví 'dè niki maa ji Mbírì, tacó yo táánò a ndâ bòò mì vò i, káa yo kpónó zèè yúco tí nó náa áá táánò nìbà ji yo nó ta njembí yo gbaànjé. ¹⁸ Áá táánò njaanga wú mì vò i 'do tí miři yo gí, bìndi áá giì ga mítí miři yo a wú mì yúco. ¹⁹ Ye kpónó kù 'dè có ji yo ta nje có mì ndâ 'duù, tacó bà lê jé cee 'do tí 'duù lá, go ña ñinó náa yo ta 'bí o táánò si dii yo tí i bà-nò-vò-ndô, ta bà bàkà ndâ vo-vò i ñinó mbe 'vii ro 'bá lá nò; à má éno, yo si dii yo kpónó tí i bà bàkà ndâ i ñinó jáá, ta ndâ tó i kùro Mbírì.

²⁰ Ta o tí nó táánò náa yo a ndâ bòò mì vò i nó, njembí yo mù gítí có bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì lá. ²¹ Káa yo táánò 'de gbí ndâ i tí nó náa yo bàkà ndú káa à kpónó ro yo a nò ndú nó, a yè? Ndòngbú ndâ i tí nó a ku. ²² Káa à kpónó njaanga wú mì vò i 'do tí miři yo gí; yo kpónó gí tí ndâ bòò mì Mbírì gí, káa ndâ i náa yo 'de gbí bà dù tí ndâ bòò mì Mbírì a bà dù tí ndâ tó 'duù, ta bà 'de 'wálá ñinó mbe cee lá nò. ²³ Tacó mboo tàkò vò i a ku, káa i-nambeè tí nó náa Mbírì je sínò nó, a bà 'de 'wálá ñinó mbe cee lá nó, ta bà 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù, tí Mbe tí ndoo.

7

Yo ñò 'do mì ndâ mbe kò tí ndú

¹ Yo ñò ni lá, ndâ ná'vindí, tacó ye kù 'dè có tí nó a i ji ndâ mbe 'di gbí có mì Mòze gí, máa, có mì Mòze kù zogo 'duù ká si yí gbí wu wó? ² Có mì Mòze kù ẹre nawù 'dakò ji kù wó si kù wó káa wuù; káa kù ni má cì gí, wú tí nó náa có mì Mòze ẹre ta ndú tí ndâ 'dakò ta ni nò káa 'do tí ni tí nó gí. ³ Gbí có tí nó éno máa, nawù 'dakò má dù ta 'bí tende 'dakò si kù wó káa wuù, có mì Mòze kù zèè yí, máa, yí a mbe zingbà 'dakò; káa 'bí 'dakò má zèè 'bì wó si kù wó cì gí, ẹre wó gbí ñìnò kpòò me mbe zingbà 'dakò lá.

⁴ À má éno, bà cì Bìndi-Mbíri míti njèèkpè mù nó kpónó bàkà yo tí ndâ 'duù ñìnò náa có mì Mòze kpónó káká'i zèè yo lá nó gí, ndâ ná'vindí, tacó yo kpónó a ndâ bà to tí dii wó; yo kpónó a ndâ nawù 'dakò tí nó náa Mbíri táánò 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó, tacó wáa, yo 'ví dù tí ndâ duù ñìnò ta i ká gbí yo nó kùro Mbíri. ⁵ Tacó ta o tí nó táánò si ndoo kù 'vala ká gí tàkò có mì dii ndoo tí nó mbe yè ta vò i gí nó, có mì Mòze ta o tí nó tanga go vò i 'vèè cee gbí ndâ bà to tí dii ndoo 'dáá gí, kù jò ku. ⁶ Káa ndoo kpónó njaanga wú mì có mì Mòze 'do tí miiri ndoo gí; a bà cì ndoo ká 'vala ndoo 'do 'bì có mì Mòze táánò tí miiri ndoo nò; áá táánò njaanga miiri ndoo 'do gbí có mì Mòze tacó wáa ndoo 'ví bàkà nèté ji Mbíri gbí ngú kpokèji mì Bèri-mi-Mbíri, me gbí ká kpokèji mì Mòze náa à cu mí gbí wáràgà nó lá.

Bà ngi nge ta vò i

⁷ Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoò 'ví 'dè máa, có mì Mòze a vò i kùro Mbíri? Gbaanjé lá! Tacó áá táánò má me có mì Mòze lá, ye gí bà ñò vò i kùro Mbíri ni wálá. Áá táánò má me có mì Mòze lá, ye táánò bà ñò ni éno máa, bà dù ta go i mì ndâ 'bí 'duù a vò i nó wálá. ⁸ Káa vò i giì 'de kpokèji bà tanga go ndâ i mì ndâ 'duù míti ye 'do gbí có mì Mòze nò. Tacó có mì Mòze má wálá, vò i cì gí. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye 'di ndâ có mì Mòze lá nó, ye a wu 'duù; káa ndâ có mì Mòze má giì gí gí, vò i giì 'vala ndi wó gí, bìndi ye giì cì gí; ¹⁰ ndâ có tí nó mì Mòze, náa áá táánò 'dè ji ndâ 'duù tí ndâ có mbe je 'válá nó, giì 'visi tí ji ye tí ndâ i ku. ¹¹ Tacó vò i giì 'de kpokèji gítí bà eendi ye, bìndi vò i giì zi ye gí, 'do gbí có mì có mì Mòze.

¹² À má éno, ndâ có mì Mòze a ndâ có mì Mbíri, kòcò Mòze delè a kòcò Mbíri, tí kòcò yúco, delè tí kòcò tó có. ¹³ Gbí có tí nó máa, a i tí nó tí tó i nó táánò ká ja ku gí tí gítí ye? Ngé lá! Áá táánò a vò i ká zi ye tacó bà túbà tí wó ngbàrangà'i gí sè tí ku mbe zi ye ta ẹre mì tó i, vò i kù 'visi ndâ có mì Mòze á tí ndâ tó có nó tí ndâ vò i, tacó bà túbà tí wó tí 'dóo i tí nó tí vò i nò.

Ndâ i mbe ñònòkò tí gbí muu 'duù

¹⁴ Ndoò ñò ni gí máa, ndâ có mì Mòze a ndâ có mì Mbíri, káa ye a 'duù muu to tí nó, náa à si ye tí bòò ji vò i gí. ¹⁵ Ye 'di gbí ndâ i tí nó náa ye kù bàkà nó lá. Tacó ye kù bàkà me ndâ i tí nó ta go ndú tí ye nó lá. Ye kù bàkà káa ndâ i tí nó náa ye kù sogo ndú nò. ¹⁶ Ye kpónó má bàkà i ñìnò ta go tí ye wálá nó, ye ùnje gí, máa, có mì Mòze a yúco. ¹⁷ À má éno, à me ye ká kù bàkà i ta muu ye lá, a vò i tí nó mbe kù dù gbí njembí ye nó ká kù bàkà nèté. ¹⁸ Tacó ye ñò ni gí, máa, gbèè tó i mbe kù 'vala gbí dii ye wálá, ye kù ni a gbí tú ye tí nó mbe yè ta vò i gí nò. Go bà bàkà i ñìnò tí i dú nó kuu gbí njembí ye, káa, wotí bà bàkà tí ye wálá. ¹⁹ Tacó ye bàkà ndâ tó i tí nó ta go ndú tí ye nó lá, ye kù bàkà a ndâ vò i tí nó ta go ndú tí ye wálá nò. ²⁰ À má éno, ye má bàkà i ñìnò ta go tí ye lá nó, gbí éno máa, à me ye ká bàkà lá, a vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó mí gbí njembí ye gí nó ká bàkà .

²¹ Tacó éno, ye kpónó giì ñò éno máa, a 'bí i ká kù bàkà nèté, tacó ye má 'dè có máa ye bàkà tó i, à kù co 'bì ye káa vò i. ²² Tacó à ngéé gbí njembí ye tà'i ká a go bà bàkà go có mì Mbíri, ²³ káa ye kù ñò 'bí tende có kù bàkà nèté cee gbí dii ye 'dáá gí, kù tè tó có tí nó gbí muu ye nó ta gó. Ñìnò a i tí nó mbe kù bàkà ye tí zà-za gó mì vò

i tí nó mbe bàkà kudu mì wó cee gbí dìi ye 'dáá gí nó ká nò. ²⁴ A ña yê yè ká tí ye éno! A 'di ká bà 'vala ye 'do tí dìi tí nó mbe kù ya ta ye gí nje ku nó? ²⁵ À ùlù Mbíri ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri tí Mbe tí ndoo!

À káa ye 'do gbí 'dóo bà koṛo có mì ye ká kù bàkà go có mì Mbíri, káa dìi ye tí nó mbe yè ta vò i gí nó 'di a có mì vò i.

8

Bà 'vala ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri

¹ À má éno, à kpónó bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbíri tí Jézù nó wálá, ² tacó có mì Bèri mì 'válá, mbe kù 'vala ndâ mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbíri tí Jézù nó, njaanga wú mì ndâ ku ta vò i 'do tí miṛi ye gí. ³ Tacó i tí nó náa bà bàkà táánò kpò có mì Mòze gí, tacó dìi ndoo tí nó náa vò i yè gbí gí nó jo'doko wotí mì có mì Mòze gí nó, Mbíri giì bàkà gí; Mbíri kpò nje vò i ta bà tuu 'viì mì wó ta tú wó go tú 'duù ta vò i yè gbí gí, bìndi Mbíri giì waa có mítí vò i tí nó gbí tú wó nò. ⁴ Mbíri bàkà éno tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta có tí nó náa có mì Mòze 'dè jì ndoo nó, ta bà 'di có mì Bèri; ndoo 'ví 'di me có mì dìi ndoo tí nó mbe yè ta vò i gí nó lá. ⁵ Tacó ndâ 'duù ñinó mbe kù 'vala go có mì dìi ndú nó kù koṛo có ká gítí ndâ i mì dìi ndú, bìndi ndâ ñinó mbe kù 'vala go có mì Bèri nó kù koṛo có ká gítí ndâ i mì Bèri. ⁶ Bà koṛo có ká gítí dìi 'duù kù je a ku jì 'duù káa bà koṛo có gítí Bèri kù je a 'válá ñinó mbe cee lá nó jì 'duù, à delè kù si 'duù 'ví dù ta 'dê njembí wó gítí Mbíri. ⁷ Tacó muu 'duù ñinó mbe kù koṛo có ká gítí dìi wó nó a muu ku'di tí Mbíri, ña muu tí nó gítí bà 'di có mì Mbíri ngé gí wálá. Wotí bà 'di có mì Mbíri tí ña muu tí nó kpokoo gí wálá, ⁸ wotí bà peteke tàkòcò Mbíri delè tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'di có mì dìi ndú nó wálá.

⁹ Káa yo kpónó kù 'di me có mì dìi yo lá, yo kù 'di a có mì Bèri, náa Bèri-mì-Mbíri dú ta yúco má bàkà kudu mì wó á mí gbí njembí yo gí nó. 'Duù ñinó náa Bèri mì Bìndi-Mbíri gbí njembí wó wálá nó, me 'duù mì Bìndi-Mbíri lá. ¹⁰ Ku kpétí má ziki dìi yo á 'do gbí có mì vò i gí, káa Bìndi-Mbíri má kù 'vala gbí njembí yo, gbí éno máa, lílì yo kpòò kù 'vala ká 'vala, tacó à 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta Mbíri gí. ¹¹ Bèri mì mbe te Jézù 'do gbí ku gí yaà nó má kù dù gbí njembí yo, yí tí mbe te Bìndi-Mbíri tí Jézù gí yaà 'do gbí ku nó delè bà si Bèri mì wó 'ví je 'válá jì ndâ dìi tí nó tí ndâ i mì ku nó gí.

¹² À má éno, à me i mì dìi ndoo ká muu ndoo, wàa ndoo 'ví 'vala tí go có mì dìi ndoo nó lá, ndâ ná'vindi ye, ¹³ tacó yo má kù 'vala go có mì dìi yo, yo bà cì gí, káa yo má kù 'vala go có mì Bèri, wàa yo 'ví ziki ndâ nètè mì vò i gí, yo bà 'vala gí.

¹⁴ Ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kù tè kùro ndú nó a ndâ 'viì mì Mbíri. ¹⁵ Tacó Bèri tí nó mì Mbíri náa yí je jì yo nó, me bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndâ bòò nó lá, yí delè me bèri ñinó mbe te gúku mítí yo nó lá. Yí a Bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndâ 'viì mì Mbíri, tí Bèri ñinó mbe si yo kù nì, «Àá Bàbá, àá Buù!» mítí Mbíri. ¹⁶ Bèri-mì-Mbíri ùnje gí máa ndoo kù 'dè a yúco máa, ndoo a ndâ 'viì mì Mbíri. ¹⁷ Káa ndoo má a ndâ 'viì mì Mbíri, ndoo a ndâ mbe zèè mbèlè, tí ndâ mbe zèè mbèlè mì Mbíri, ndoo delè a ndâ ka Bìndi-Mbíri mbe zèè mbèlè. Ndoò má gbo ta ndâ Bìndi-Mbíri mí gbí bà kònò sé'i mì wó gí, Mbíri delè bà te duù mítí ndoo ta ndú.

Banga o tacó tí ndâ 'duù mì Mbíri wúnò

¹⁸ Ye si bà mbu ndò tí nó náa ndoo kpónó kù mbu nó tí i ɾo ye, wàa ye 'ví 'viì mítí ña banga o tí nó náa Mbíri kù si ù ta ndi ndoo nó lá. ¹⁹ Tacó ndâ i tí nó 'dáá náa Mbíri suu ndú nó léngé-linge kù ù bà co ɾi tí nó náa Mbíri bà túbà tí ndâ 'viì mì wó nó. ²⁰ Tacó Mbíri táánò waa có mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú nó me 'do gbí có mì ndú lá; Mbíri waa có tí nó ká 'do gbí có mì wó gbí njembí wó tí Mbíri, ta bà koṛo có,

²¹ máa, yì wúnò bà njaanga miṛi ndâ i tí nó náa yì suu ndú nó do gbí bà volo ndò, tacó wàa, ndú 'ví dù gbí ngba'o go i mì ndâ 'viì mì Mbíri. ²² Ndoò òò ni gî, máa, ndâ i tí nó náa Mbíri suu ndú nó 'dáá gî kù mèlè-mélè ta sé'i go i mì ni ta gó-káyì tí wó nó, 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó yee tí wúnó. ²³ Káa à me káa ndâ i tí nó náa Mbíri suu ndú nó ká kù mèlè-mélè ta kpéétí ndú cuki lá; ndoo tí ndâ kpédélé 'duù tí nó náa Mbíri je Bèri mì wó ji ndoo tí i-nambeè nó delè kù mèlè-mélè gbí njembí ndoo kù ù ta ndi bà bàkà ndoo mì Mbíri tí ndâ 'viì-kó-ko mì wó, wàa yí 'ví si diì ndoo 'ví volo lá. ²⁴ Tacó àá táánò 'vala ndoo a bà ù bà dù ndoo tí ndâ 'viì òò náa a Mbíri ká ko ndoo. Káa ndoo má òò i tí nó náa ndoo kù ù nó gî, òò òò káká'i me bà ù i lá. Tacó a 'di jé ká ù i tí nó náa yí 'de gî nó gî? ²⁵ Káa ndoo má kù ù a ndi i òò náa ndoo òò ta òò ndoo lá nó, ndoo kù ù ta bà zèè njembí ndoo.

²⁶ Bèri-mì-Mbíri kù koni ndoo tacó wotí tí ndoo wálá, delè tacó ndoo ni bà 'deke tí ndoo ji Mbíri go òò náa à tí nó lá; káa Bèri kù 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí ndoo ta bà òò gbí njembí wó tí òò òò náa 'duù bà ni bà 'dè gbí ta nje wó wálá. ²⁷ Káa à káa Mbíri tí mbe òò ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gî ká 'di gbí có tí nó gbí njembí Bèri òò, tacó Bèri kù 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí ndâ 'duù mì Mbíri 'vii ta có gbí njembí Mbíri.

²⁸ Ndoò òò ni gî, máa, Mbíri kù bàkà ndâ i 'dáá ká ta òò mì tó i ji ndâ 'duù òò mbe zè yí nìkì maa, náa yí tè'é tí ndú 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó òò. ²⁹ Ndâ 'duù tí nó náa Mbíri tè'é tí ndú nó a ndâ 'duù òò náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàà táánò, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ cè kózò tí 'Viì mì yí tí Mbíri, wàa 'Viì mì yí 'ví dù tí 'viì-kíri mì ndú gbí òò tí ndâ mbè ná'vindí. ³⁰ Mbíri tè'é tí ndâ 'duù tí nó náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàà kùro gî òò, yí delè giì bàkà ndâ 'duù tí nó náa yí tè'é tí ndú tí ndâ 'duù jáá kùro wó, bìndi yí giì te banga mítí ndâ 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndâ jáá 'duù á kùro wó òò.

Mbíri kù zè ndoo nìkì maa ta òò mì Bìndi-Mbíri

³¹ À má éno, ndoo kpónó 'ví 'dè gítí òò òò a òò có yè? Có mì Mbíri má toko a i ta có mì ndoo, a 'di ká bà jòò gbí có ta ndoo? ³² Mbíri táánò lê má je 'Viì mì wó ji ku tacó tí ndoo gî, bà je ndâ tó i òò náa à 'dáá kuu mì wó nó ji ndoo bà kpò yí gî? ³³ A 'di ká bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù mì Mbíri náa yí cu 'bì wó mítí ndú nó? A Mbíri ká njaanga wú 'do tí miṛi ndú gî; ³⁴ a 'di ká bà waa có mítí ndú? A Bìndi-Mbíri tí Jézù ká bà waa có mítí ndú? Ngé lá! Tacó a yí táánò ká cì tacó tí ndoo, bìndi yí giì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî, yí kpónó kù ki tí wó tí bàndò náa à kù te duù mítí ngé ndii gî á òò gbí tí Mbíri, kù 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí ndoo. ³⁵ A 'di ká bà njèè gbí òò tí ndoo ta Bìndi-Mbíri tí mbe zè ndoo nìkì maa? A gbolò sé'i wèè, a 'bí òò i ká kù pèembí ndoo wèè, a bà mèèkè'i tí ndoo wèè, a làngàwíri wèè, a yé bongo wèè, a vò i wèè, a ku? ³⁶ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«À kù ziki ze ta ri 'dáá gî tacó tí lo;

à kù bàkà i gítí ze go i gítí ndâ rómbo

náa à kù ya ta ndú gí bà waa ndú,» òò.

³⁷ Káa ta ndâ òò òò 'dáá gî, ndoo có gbí òò ndâ vò i tí nó go tàsà ndoo nó ta òò mì 'duù tí nó mbe zè ndoo nìkì maa òò. ³⁸⁻³⁹ Tacó ye òò ni ngbàrángà'i éno gî, máa, wotí mì ku gítí bà njèè gbí òò tí ndoo ta Mbíri tí mbe zè ndoo nìkì maa ta òò mì Bìndi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ndoo nó wálá; wotí mì 'válá gítí wálá, wotí mì ndâ basili gítí wálá, wotí mì ndâ 'bí bèri mbe kù jòò gbí có ta Mbíri gítí wálá, wotí mì ndâ i òò náa ndú kpónó kuu tí nó ta ndâ òò kèjì nó gítí wálá, wotí mì 'bí i muu kùro to tí nó ta wotí mì 'bí i tà ngo gítí wálá, wotí mì 'bí i 'do gbí òò tí ndâ i tí nó 'dáá gî náa Mbíri suu ndú nó gítí wálá.

9

Mbíri cu 'bì wó mítí ndâ Ìzìrìyèlì

¹ Cò tí nó náa ye kpónó kù 'dè nó a yúco; ye a 'duù mì Bìndi-Mbíri, ye 'dè 'vére lá, Bèri-mì-Mbíri delè kù 'dè có gbí njembí ye, máa, ye kù 'dè me 'vére lá. ² Sé có ba ré ye gí, njembí ye delè ta o 'dáá gí ká ɾo wu tacó tí ndâ nambe ye tí ndâ Ìzìrìyèlì, tí ndâ 'dóo òò ye, tí ndâ mbelè ye. ³ Tacó Mbíri kùtáá má ì njà mítí ye, wàa yí 'ví mò ye 'do tí Bìndi-Mbíri gí tacó tí ndú, tàkòcò ye bà peteke ma. ⁴ Mbíri táánò cu 'bì wó mítí ndú á 'do gbí òkò tí ndâ 'duù, bìndi yí gù bàkà ndú tí ndâ 'vii mì wó, ndú táánò kù dù gbí ngba Mbíri, Mbíri táánò njù mùkà ta ndú, Mbíri táánò je ndâ có mì wó a i ji ndú, ndú táánò a ndâ cèe mbe ùlù Mbíri, Mbíri delè táánò ci ndâ cí mì wó a i ji ndú. ⁵ Ndâ bu ndú a ndâ Àbìráámò, ta Ìzákò, ta Jákòbè, tí ndâ ɾèngbó mbe jò Bìndi-Mbíri tí 'duù gí muu to tí nó. À ùlù Mbíri tí gba tí ndâ i 'dáá gí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

⁶ Ye kù 'dè me có máa có mì Mbíri co to gí nó lá. Tacó ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa ɾèngbó ndâ mbe jò ndú a Ìzìrìyèlì nó 'dáá gí me ndâ cèe Ìzìrìyèlì lá, ⁷ ndú delè 'dáá gí me ndâ yúco 'vii mì Àbìráámò tacó náa Àbìráámò a ɾèngbó mbe jò ndâ bu ndú nó lá. Tacó kòcò Mbíri táánò ji Àbìráámò éno máa, «A Ìzákò ká bà jò ɾè lo.» ⁸ Gbí có tí nó éno máa, à kù nì 'vii mì Mbíri mítí 'duù me ká gítí ɾè bà jò yí mì Àbìráámò cuki lá; à kù nì a i mítí ndâ 'vii tí nó náa Mbíri ci Àbìráámò gítí ndú nó. ⁹ Tacó cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta Àbìráámò nó éno máa, «Ta o tí nó náa ye bà dele ndi ye nó, nawù lo Sàrà bà jò 'vii-'dakò.» ¹⁰ À me káa gbèe cí tí nó lá; ta o tí nó táánò náa 'dakò tí nó gbaanjé, tí Ìzákò, tí ká gù ndoo, tè ta nakáyì ndâ njemí mítí nawù wó Rèbékà nó, ¹¹⁻¹² Mbíri gù 'dè có ji Rèbékà si yí ta nakáyì tí wó máa, «'Duù ñìnó náa a yí ká bà ñò ɾo ɾi kùɾo ji ka wó 'do gbí òkò tí ndâ njemí tí nó á gbí yí lo nó bà dù tí bòò mì ñìnò bà tè gí tàkò wó nó.» Mbíri 'dè có tí nó si ndâ 'vii tí nó gbì yí nawu ndú nó bàkà tó i gbaanjé lá, ndú delè bàkà wò i gbaanjé lá, tacó bà túbà máa, Mbíri kù cu 'bì wó mítí 'duù 'do ká gbí 'dóo có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbíri, yí kù bàkà me 'do gbí ká có 'bí ɳa i náa 'duù bàkà nó lá. ¹³ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Ye táánò zè Jákòbè nìkì ma, káa ye sogo Èzàwú,» nó.

¹⁴ À má éno, ndoo kpónó 'ví 'dè có máa yè? Ndoò 'dè có máa, Mbíri a mbe waa có ta 'vére, wàa? Ngé lá! ¹⁵ Tacó kòcò Mbíri ji Mòze éno máa, «Ye bà bàkà nambeè ji 'duù ñìnó ta go bà bàkà nambeè ji yí tí ye, bìndi ye delè bà ñò yè ɾo 'duù ñìnó ta go bà ñò yè ɾo wó tí ye.» ¹⁶ À má éno, Mbíri kù bàkà nambeè ji 'duù me tacó máa a go nambeè ta yí ká tí 'duù tí nó nó lá, yí delè kù bàkà me tacó máa 'duù tí nó bàkà nèté tí kpoò nó lá, yí bàkà 'do ká gbí 'dóo nambeè mì wó. ¹⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbíri máa, yí 'dè có ji gbolò gba Másiɾi, máa, «Ye táánò bàkà wò tí gbolò 'duù tacó bà túbà wotí mì ye, delè tacó wàa ɾè ye 'ví wu cee muu to tí nó 'dáá gí.» ¹⁸ À má éno, à káa có mì Mbíri bà bàkà nambeè ji 'duù, à delè káa có mì wó bà bàkà 'duù tí mbe ngbútù.

Ndâ kpo-tàkòcò ta nambeè mì Mbíri

¹⁹ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má 'vee ye máa, «Káa Mbíri kù pà nje ndâ 'duù tacó yè, lê náa yí ñò ni gí máa, 'bí 'duù ta wotí bà 'bee muu có ta yí tí wó wálá nó?» ²⁰ Ye delè bà 'vee yo máa, « 'Duù tà a yè, wàa yí 'ví 'visì ta có gí tàkò có mì Mbíri?» Nje káɾà kuu tí wó tacó bà 'vee mbe suu yí, máa, «Wó suu ye éno ta có yè wè?» ²¹ À káa có mì muu-káɾà gbí njembí wó bà suu tú mì wó tí ngbúrú, à delè káa có mì wó bà suu tí sòrò.

22 Áá kùtàá má tí Mbíri a go bà tùbà kpo-tàkòcò mì wó, delè ta go bà tùbà wotí mì wó, wàa yí 'ví mìi ndâ 'duù tí nó mbe kù kpolo tàkòcò wó nó gî, a 'di ká bà 'dè có ta yí? Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gî, yí kù zèè njembí wó kù 'vala ta ndâ 'duù tí nó, 23 tacó bà tùbà ña ngba wó tí nó náa yí kù tò mí muu ndoo tí ndâ 'duù tí nó náa yí kù bàkà nambeè ji ndoo nô, ndoo tí nó náa yí 'viindi bàndò mí gbí ngba wó kù ù ta ndi ndoo sàà gî nô. 24 Tacó ndoo a ndâ 'duù mì wó náa yí tè'è tí ndoo, me cuki 'do ká gbí òkò tí ndâ Jùdèyà lá; ndâ 'bí 'duù náa yí tè'è tí ndú gbí òkò tí ndoo a ndâ Jùdèyà, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndoo a ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá. 25 Ñinó a kòcò Mbíri náa Òsíyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, cu mí gbí wáràgà mì wó máa, Mbíri máa, «Ye bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ndú táánò me ndâ 'duù mì ye lá nó,

máa ndú a ndâ 'duù mì ye;

bìndi ye bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ye táánò zè ndú ñikì lá nó,
máa ye zè ndú ñikì ma.

26 Káa tí bàndò tí nó náa ye táánò 'dè có ji ndâ 'duù máa,

<Yo me ndâ 'duù mì ye lá> nó,

ye bà 'dè có ji ndú máa,

<Yo a ndâ 'viì mì wu Mbíri>.»

27 Káa Ìzáyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, táánò 'dè có gítí ndâ Ìzìriyèlì máa,

«Kpètí ndâ 'viì kòtí Ìzìriyèlì má jò àdì go ñji ngoò gbí pù ngo,

Mbíri bà 'vala 'do gbí òkò tí ndú me ndâ 'duù me mbè lá;

28 tacó Mbíri bà bàkà kpùkù-kpùkù gítí bà waa có

mítí ndâ 'duù muu to tí nó ta wotí ká tí nó wálá.»

29 Ìzáyà delè táánò giì 'dè 'bí có máa,

«Mbe tí ndoo, tí mbe wotí, táánò má ñò yê ọ ndoo,

wàa yí 'ví si sè ñjò ndâ 'viì ji ndoo lá,

àá táánò bà o gbí mòòkò bìndi ndoo káa kùlè,

go ña i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí ndâ gbata Sòdómà ta Gòmórà nô.»

30 Ndoo kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndâ 'duù tí nó táánò mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri lá nó kpónó gí tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri, 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri gî. 31 Káa ndâ 'duù mì Mbíri ká kpécè kù ru ndi có mì Mòze tacó bà bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri, káa ndú pasulukú 'do tí bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri gî. 32 Ndú táánò 'de bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri lá tacó yè? Ndú táánò 'de lá, tacó ndú táánò kù pà me ta bà tee njembí ndú mítí Mbíri lá, ndú pà a i ta bà bàkà ndâ nèté. Ndú táánò tò kò ndú ta díí tí kpokèjì, 33 á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, Mbíri máa,

«Yo kpolo tí yo,

tacó ye kù te díí náa ndâ 'duù bà tò kò ndú tí mítí kpokèjì gbí gbata Ziyónì,

tí díí mbe 'va ndâ 'duù mí to;

káa àá bà te nô mí ọ 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó gî nó wálá.»

10

1 Ndâ ná'vindí! I ñinó ta có gbí njembí ye, náa ye kù 'deke ta tí ye ji Mbíri kpolo ma tacó nó, a ñinó máa, yí 'ví 'vala ndâ 'dóó 'duù mì ye 'do gbí ndâ vò i. 2 Ye kù 'dè yúcó muu ndú máa, có tí Mbíri gbí njembí ndú ngé ndii gî, káa, ndú ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni kálásê. 3 Ndú giři'o 'do tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbíri nó gî; ndú giì da a 'dóó ngú kpokèjì mì ndú. Ndú biya bà co tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbíri nó gî. 4 Káa Bìndi-Mbíri kpónó zi nje có mì Mòze gî, tacó bà njaanga ndâ 'duù ñinó 'dáá gî mbe kù tee njembí ndú mítí wó tí Bìndi-Mbíri nô.

'Válá mì Mbíri a i tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî

⁵ Mòze cu mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù ñìnó mbe kù dù tí 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí bà 'di có mì yí tí Mòze nó, bà 'vala 'do gbí có tí nó. ⁶ Káa có ñìnó náa à 'dè gítí bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbíri éno máa, «A 'di ká bà da bèngbà mítí rì tacó bà 'dò ya gí bà gí ta Bìndi-Mbíri 'do gbíri gí muu to tí nó? ⁷ Yo delè 'ví koro có máa, «A 'di ká bà ya gí tà to gí bà te Bìndi-Mbíri tí wuù 'do gbí gùù ku wó gí sè?» » ⁸ Káa gbí có tí nó máa yè? Gbí có tí nó máa, có mì Mbíri ká dè ta yo, à ká kuu nje mè yo, à delè kuu gbí njembí yo. Có tí nó a có bà tee njembí mítí Bìndi-Mbíri, náa ze kù ma nô. ⁹ Tacó yo má 'dè có ta nje yo máa, Jézù a Mbe tí yo, bìndi yo gii ùnje ta njembí yo máa, Mbíri 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, Mbíri bà 'vala yo 'do gbí ndâ vò i gí. ¹⁰ Tacó Mbíri kù bàkà 'duù tí jáá 'duù kùro wó tí Mbíri 'do gbí có bà tee njembí 'duù tí nó mítí Bìndi-Mbíri. Bìndi yí gii 'vala 'duù 'do gbí vò i 'do gbí bà 'dè yúco máa, Jézù a Bìndi-Mbíri.

¹¹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Á bà te nô mí ro 'duù ñìnó mbe kù tee njembí wó mítí Bìndi-Mbíri nó wálá,» nô. ¹² Tacó 'bè gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ta ndâ ña ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó wálá; gbèe Mbíri tí nó tí Mbe tí ndâ Jùdèyà nó, delè káa Mbíri tí Mbe tí ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nô, tí gbèe Mbíri tí nó mbe kù cù 'dè ngo cù wó mítí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kù nì «Ákoo» ji yí nô. ¹³ Tacó Mbíri bà 'vala ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú ta rẹ wó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí.

¹⁴ Káa ndâ 'duù bà nì «Ákoo» ji Mbíri á ta kpokèjì ngàyi, náa ndú má ùnje gítí wó lá? Ndú delè bà ùnje gítí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa ndú jé má 'di có tí wó lá? Ndú bà 'di có tí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa 'bí 'duù mbe ma có tí wó ji ndú má wálá? ¹⁵ Ndú delè bà ma có tí wó ji ndâ 'duù ta ña kpokèjì ngàyi, sè káa ñìnó à má tuu ndú túu-tuu? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Banga tí bà gí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có ngé ndii gí!» nô. ¹⁶ Kpétí ká éno, à me ndâ 'duù 'dáá gí táánò ká ùnje gítí Banga-Ngú-Có lá; tacó Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò 'vee Mbíri máa, «A 'di ká ùnje gítí có tí nó náa ye ma ji ndú nó, Mbe tí ye?» ¹⁷ À má éno, bà tee njembí 'duù mítí Bìndi-Mbíri gí a i 'do tí có tí nó náa yí 'di nó, káa có tí nó náa yí 'di nó gí a i ta bà ma có gítí Bìndi-Mbíri.

¹⁸ Káa 'vé mì ye a ñìnó máa, ndâ Ìzìriyèlì táánò 'di có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ma nó lá, wè? Ndú 'di gí! Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Kòcò ndú ya cee muu to tí nó gí.

Ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí 'di ndâ có mì ndú gí.»

¹⁹ 'Bí 'vé mì ye káká'i a ñìnó máa, ndâ Ìzìriyèlì 'di gbí có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ma ji ndú nó gí, wè? Mòze dígísèé a kpédélé 'duù mbe 'visì có gí tàkò có tí nó, éno máa, Mbíri máa,

«Ye bà bàkà yo 'ví tò kii ta ndâ 'duù ñìnó ta rẹ ña ndú wálá nô.

Ye bà bàkà ndâ 'duù ñìnó ta gbí có mì ndú wálá nó 'ví kpolo tàkòcò yo.»

²⁰ Bìndi , Ìzáyà gii 'dè có ta gúku tí wó wálá, máa, Mbíri máa,

«À 'de ye a ndâ 'duù ñìnó mbe pà bà tí ye lá.

Ye túbà tí ye a i ji ndâ 'duù ñìnó mbe 'vee bà tí ye lá,» nô.

²¹ Káa yí gii 'dè có gítí ndâ Ìzìriyèlì, máa, Mbíri máa,

«Ye kù tù 'bí ye 'do tí bà co rì, yee tí bà ta rì, ji ndâ tù-ká-kpò-có tí ndâ mbe kù jòò gbí có ta ye.»

11

Mbíri biya ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìriyèlì lá

¹ Ye kpónó kù 'vee a 'vé, máa, Mbírì 'visì a kapí wó á gítí ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìrìyèlì wè? Gbaànjé lá! 'Dóó ye kuu nó a Ìzìrìyèlì, tí 'viì-gù Àbìráámò. Ye a 'viì kòtí Bènjámínò. ² Mbírì 'visì kapí wó gítí ndâ 'duù mì wó náa yí cu 'bì wó mítí ndú á 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó nó lá. Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì gítí bà 'dè kòlòwò mì Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì, ji Mbírì gítí ndâ Ìzìrìyèlì nó lá? ³ Èlìjà 'dè kòlòwò gítí ndâ Ìzìrìyèlì ji Mbírì máa, «Ndú mii ndâ mbe 'dòkò có mì lo léé gí, sè káa ye ta kpéetí ye, káa ndú delè kù pèè ta bà zi ye, Mbe tí ye! Ndú delè uu gbí ku-sòrò bà ci i ji wò 'dáá gí.»

⁴ Káa Mbírì gii 'visì có ji Èlìjà máa yè? Mbírì gii 'visì có ji yí máa, «Ye kù kpolo tí ndâ 'duù 7,000 mbe ùlù sú mbírì tí nó ta ẹ wó a Bààlì lá nó tacó tí ye.»

⁵ Gbèè ọa i tí nò wúnó bàkà tí gí, làmbu sè gbí ndáá ndâ Ìzìrìyèlì gbaànjé-gbaànjé náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú ta nambeè mì wó kuu tí. ⁶ Mbírì cu 'bì wó mítí ndâ 'duù tí nò ta nambeè mì wó, yí cu 'bì wó mítí ndú me tacó máa ndú bàkà a tó i ji yí nò lá, tacó Mbírì táánò má cu 'bì wó mítí ndú tacó ndâ i ọnínó náa ndú bàkà nó, ẹ ọa nambeè tí nò bà dù me nambeè lá.

⁷ Nò wàa yè? Nò wàa, ndâ Ìzìrìyèlì 'de i tí nó náa ndú táánò kù bàkà nèté tacó nó lá. A ndâ 'duù tí nó mbe me mbè lá, náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú nó ká 'de, káa tù sè ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú yoo 'do tí bà 'di é mì Mbírì gí; ⁸ á go có tí náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Mbírì je muu ji ndú lá.

Mbírì yoo ọo ndú 'do tí bà ọò ndâ i gí,

Mbírì de tù ndú 'do tí bà 'di có gí yee gbí ọi tí nó wúnó,» nò.

⁹ Bìndi kòcò Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyèlì gii 'dè có máa,

«Bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí wú náa à lè ji ndú,

bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí bù náa à duu ji ndú,

à 'ví dù tí bàndò bà eendi ndú gítí vò i,

à 'ví dù tí bàndò bà waa có mítí ndú,

¹⁰ ọo ndú 'ví di gí, wàa ndú 'ví ọò i lá,

ndòpí ndú 'ví loko ta du vò i ká dúú bà ya tí.»

¹¹ Ye kpónó kù 'vee 'bí 'vé káká'i, «Ndâ Ìzìrìyèlì kpónó 'va nò a tí ndú to ngbé gí, wèè, ndú tò káa kò ndú sínò?» Gbaànjé lá! Tacó a bà 'va tí ndâ Ìzìrìyèlì to nò ká si Mbírì 'ví 'vala ndâ 'duù ọnínó mbe ọò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó 'do gbí ndâ vò i mì ndú, tacó wàa, ndâ Ìzìrìyèlì 'ví tò kii ta ndú. ¹² Káa vò i mì ndâ Ìzìrìyèlì má si Mbírì 'ví bàkà tó i me gbolò ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bìndi bà pasì bà 'di có mì Mbírì mì ndú má si Mbírì 'ví bàkà tó i me gbolò ji ndâ 'duù ọnínó mbe ọò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, ọa tó i tí nó náa Mbírì bàkà ji ndâ 'duù nó bà me gbolò go ọa yè, náa ndâ Ìzìrìyèlì 'dáá má 'di có mì Mbírì delè gí nò!

¹³ Ye kpónó kù 'dè có a i ji yo tí ndâ 'duù tí nó ta ọa yo me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó, tacó Mbírì tuu ye a i ji ndâ 'duù tí nó ta ọa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nò. Ndi 'di tí nje ye gítí nèté mì ye wálá, ¹⁴ tacó wàa, ndâ nambe ye tí ndâ Ìzìrìyèlì 'ví tò ta kii ta yo, tacó wàa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú 'ví 'de ta 'válá. ¹⁵ Tacó bà bè bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ Ìzìrìyèlì má gí a i ta bà 'viindi nambeè gbí òkò tí Mbírì ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bà ùnje bà toko nambeè ta ndú mì Mbírì bà je a ọa yè ji ndâ 'duù? Áá bà gí a i ta 'válá ji ndâ ku!

Mbírì bà 'vala ndâ 'duù ọnínó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó gí

¹⁶ À má ci muu njú kpédélé'i ji Mbíri gí, sè njú tí nò 'dáá gí a ñìndi Mbíri. À má ci ndâ teè mù ji Mbíri gí, sè ndâ nè'bi mù tí nò 'dáá gí a ndâ i mì Mbíri. ¹⁷ Káa à kpónó má waaka ndâ 'bí wú bè 'dê ciì gí, bìndi àá gii nanaka yo ndâ 'bí dó bè ju ciì tí nó náa à waaka 'do gbí jìlì nó mí bìndi ndú, ¹⁸ yo 'ví me tí yo máa yo ma á ji ndâ wú bè 'dê ciì tí nó náa à waaka ndú gí 'dè nó lá. Káa yo má me tí yo, yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, yo kú 'vala me 'do tí 'dóó teè yo lá. ¹⁹ Yo má 'dè có éno máa, «Áá táánò waaka ndú tacó bà ọ̀ ze mí bìndi ndú,» ²⁰ a yúco; àá táánò waaka ndú 'do gbí ngbútù mì ndú. Káa yo kú ọ̀ tíyò tí kpoò ká tacó yo kú tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri. À má éno, yo 'ví mòò ọ̀ yo lá. Yo dù ta gúku Mbíri tí yo. ²¹ Tacó yí táánò lê má waaka ndâ 'dóó bè 'dê ciì tí nó gí to gí, yí delè bà si yo wálá. ²² Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbíri a mbe nambeè, yí delè a 'duù ñinó ta 'di á nje wó wálá; yí ọ̀ 'di ta bà waa có mítí 'duù ñinó mbe 'di có mì wó lá nó lá, káa yí kú bàkà nambeè á ji yo, náa go nambeè ta yí má ká kpoò kuu tí yo nò. Káa go nambeè ta yí má tí yo wálá, yí bà mò yo á 'do tí wó gí. ²³ Káa ndâ Ìzìriyèlì má si ngbútù mì ndú mí to gí, Mbíri bà dele ta ndú á gí bàndò mì ndú gí, tacó wotí bà dele ta ndú káká'i gí bàndò mì ndú kuu tí wó. ²⁴ Tacó àá táánò má waaka yo tí ndâ ju ciì 'do tí 'dóó ẹ̀ngbó yo gbí jìlì, bìndi àá gii nanaka yo mítí bè 'dê ciì tí nó náa à ọ̀ mí gbí po ñjì nó gí, bà nanaka ndi ndâ nè'bi 'dê ciì tí nó náa àá táánò waaka ndú nó mítí 'dóó bàndò mì ndú bà dù a dê có ngé ndii gí.

Mbíri ñò yê ọ̀ ndâ 'duù 'dáá gí

²⁵ 'Bí có gbí ngàngbùtù náa ye kpónó bà 'dè ji yo tacó wàa yo 'ví si ta tí yo máa yo ma nò lá, a ñinò, ndâ ná'vindi: ndâ Ìzìriyèlì bà bàkà ngbútù me ká dúú bà ya tí lá, ndú bà bàkà yee ká tí o tí nó náa ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìriyèlì lá nó má gí 'dáá gí mì Mbíri má kózò gí, ²⁶ bìndi Mbíri bà gii 'vala ndâ Ìzìriyèlì 'dáá gí. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Mbe 'vala ndâ 'duù bà gí 'do Ziyónì;

yí bà 'vala ndâ 'viù-gù Jàkóbè 'do gbí ndâ vò i 'dáá gí.

²⁷ Ñinò bà dù a o bà njù mbelè mì ye ta ndú,

náa ye má 'vala ndú 'do gbí ndâ vò i mì ndú gí,» nò.

²⁸ Ndâ Ìzìriyèlì biya bà 'di Banga-Ngú-Có gí, tacó éno, ndú gí tí ndâ ku'di tí Mbíri 'do gbí có mì yo. Káa à má gití có bà cu 'bi Mbíri mítí ndú, ndú kpoò káa ndâ wú-gbì-ẹ̀ Mbíri ta ẹ̀ mì ndâ ká gù ndú. ²⁹ Tacó Mbíri me mbe kú 'vèè gbí nje 'duù tacó i lá; yí delè má cu 'bi wó mítí 'duù gí, yí káká'i 'visì muu wó 'do tí 'duù tí nó lá. ³⁰ À má gití yo tí ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, yo táánò kpò có mì Mbíri gí, káa Mbíri kpónó kú bàkà nambeè ta yo, tacó ndâ Ìzìriyèlì táánò kpò có mì wó gí. ³¹ Ndâ Ìzìriyèlì delè kpónó kú kpò có mì Mbíri, tacó wàa Mbíri 'ví bàkà ta nambeè ji ndâ yì, á go ñinó náa yí táánò bàkà ji yo ta o tí nó náa yo táánò kpò có mì wó gí nò. ³² Tacó Mbíri zèè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí mí gbí zàà mì kpò-có, tacó wàa yì 'ví bàkà nambeè ji ndú.

À ùlù Mbíri

³³ Ndâ i mì Mbíri me gbolò ngé ndii gí, yí a mbe 'di gbí-o, muu tí wó delè ngé ndii gí! A 'di ká bà ni bà 'dè gbí ndâ có mì wó náa yí ẹ̀ gba ndú gí nó? A 'di ká bà 'di gbí ndâ kpokèjì mì wó? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó máa,

³⁴ «A 'di ká 'di gbí có gbí njembí Mbe tí ndoo?

A 'di ká kpo-gbì-tà-tù wó?

³⁵ A 'di jé ká je i-nambeè ji yí,

wàa yí 'ví ko ta mboo i mì 'duù tí nó?»

³⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i 'dáá gî, ndâ i 'dáá gî kû dù 'do gbí có mì wó, ndâ i 'dáá gî delè á tacó tí wó. À ùlù yí kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

12

Yo 'vala ta bà bàkà nèté ji Mbíri

¹ À má éno, ye kû 'deke a tí ye ji yo, ndâ ná'vindí, máa, yo yòò tí, yo tí ndâ wu i-cí-ci ji Mbíri, tí ndâ tó i náa Mbíri 'ví lì 'bì wó mí tà ndú, tacó ña gbolò nambeè mì wó náa yí bàkà ji yo nô. Nìnò a ña cèe bà bàkà i ji Mbíri náa yo 'ví bàkà . ² Yo bàkà nèté ta có mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, yo si Mbíri 'ví 'visì bà koṛo có mì yo tí ngú ña bà koṛo có mbe 'visì cè ña bà bàkà i mì yo tí ngú bà bàkà i. Tacó wàa, yo 'ví ñò ta có mì Mbíri ni , yo 'ví ñò ta tó i mì wó ni , yo delè 'ví ñò ta i ñìnó mbe 'vii ṛo 'bá tí cèe i nó ni .

³ A nambeè tí nó náa Mbíri bàkà ji ye nó ká si ye kû 'dè có ji yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví koṛo có máa, yì ma ndii bà gî nó lá. 'Duù 'ví koṛo có lèè, 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbíri, náa Mbíri je ji yí, ⁴ jé ká go ñìnó náa ndâ bà to tí ndoo me mbè, káa bà to ñìnò ká ta tende ña nèté mì wó nô. ⁵ Káa ndoo, kpèti má me mbè, ndoo a ndâ bà to tí Bìndi-Mbíri, náa à 'deeke 'duù ñìnò mítí ndâ tende bàndò tí kútí gbèe 'duù. ⁶ Mbíri njèè ndâ i-nambeè mì wó ji ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî tende-tende, 'vii ká ta nambeè mì wó náa yí bàkà ji ndoo, tacó bà bàkà ta nèté.

À má éno, Mbíri má je ji 'duù a nèté bà ma có mì wó, 'duù tí nò 'ví ma có mì Mbíri 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbíri, náa Mbíri je ji yí; ⁷ yí má je ji wò a bà bàkà nèté ndâ 'duù, wò 'ví bàkà nèté ndâ 'duù; yí má je wò a bà ñibà i ji ndâ 'duù, wò 'ví ñibà i ji ndâ 'duù; ⁸ yí má je ji wò a nèté bà je wotí ji ndâ 'duù, je wotí ji ndâ 'duù; yí má je ji wò a nèté bà je i ji ndâ 'duù, wò 'ví ñò ñó-ṛo-i gítí bà je i ji ndâ 'duù lá; yí má bàkà wò tí kùro ndâ 'duù, tè kùro ndú; yí má bàkà wò tí mbe nambeè, bàkà nambeè ji ndâ 'duù ta mbá-mbá tí lo.

⁹ Yo 'ví ze tí yo gbí òkò tí yo ñikí ta yúco. Yo 'ví sogo vò i, wàa yo 'ví zèè i ñìnó tí tó i nó kácá-kácá. ¹⁰ Yo zè tí yo gbí òkò tí yo go i mì ndâ ná'vindí gbí òkò tí ndú, yo delè 'ví dù ta go bà tègàrà tí yo gbí òkò tí yo. ¹¹ Yo 'ví bàkà nèté tí kpoò, yo dù tí ndâ mbe kpó lá, yo bàkà nèté ji Mbe tí ndoo ta mbá-mbá tí yo. ¹² Bà koṛo có mì yo lì mítí Mbíri 'ví si yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo 'ví zèè njembí yo gbí ndâ vò o, yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbíri ta o 'dáá gî. ¹³ Yo 'ví je i-'bì yo tacó tí ndâ 'duù mì Mbíri ñìnó tí ndâ mbe yé nô, yo delè 'ví te wiṛi mítí ndâ mbe 'dó-'do.

¹⁴ Yo 'ví cù 'dè ngo cù yo mítí ndâ mbe kû mèèkè'i tí yo; yo be ndú lá, yo cù 'dè ngo cù yo mítí ndú. ¹⁵ Ndâ 'duù má ta líkí'o tí ndú, yo 'ví dù ta líkí'o tí yo ta ndú; ndú má kû wa gbí, yo delè 'ví wa gbí ta ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù 'dáá gî 'ví dù á ṛo yo 'vii ká 'vii, yo mba tí yo lá, yo ñi kaà ta ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ i lá nô, yo 'ví bàkà tí yo tí ndâ mbe 'di gbí-o lá. ¹⁷ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, yo koṛo có a i gítí bà bàkà i ñìnó tí cèe i nó kùro ndâ 'duù 'dáá gî. ¹⁸ Yo bàkà wotí tacó bà 'vala ta ndâ 'duù 'dáá gî ñikí maa. ¹⁹ Yo 'ví kèèndè vò i lá, ndâ kómbe ye, yo si a kpo-tàkòcò mì Mbíri ká 'ví kèèndè vò i muu yo; a go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, Mbíri máa, «Bà kèèndè vò i a i mì ye, ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nô. ²⁰ À má éno, go má tí ndâ ku'di tí yo, yo 'ví je i-zó-zò ji ndú, go ngo má tí ndú, yo 'ví je ngo ji ndú; tacó yo má bàkà éno, ndâ vò i mì ndú náa ndú kû bàkà mítí yo nò bà te nô mí ṛo ndú me gbolò.

²¹ Yo 'ví si vò i 'ví gèè bè wó mí muu yo lá, yo kpò muu vò i ta bà bàkà ndâ tó i.

13

Yo 'di có mì ndâ gba 'bá

¹ Yo 'dáá gî 'ví 'di có mì ndâ gba mbe kû zogo 'bá mì yo. Tacó a Mbířì ká je gba jì 'duù. ² À má éno, mbe kû jòò gbí có ta gba kû jòò nò a gbí có ta gba tí nó náa Mbířì le bèrè jì yí nò, káa ndâ mbe kû jòò gbí có kû pà a bà, bà waa có mì Mbířì mítí ndú. ³ Tacó 'duù ñinó mbe kû co tí jáá kpokèjì nó cì gúku tí ndâ gba lá, a ndâ mbe bàkà vò i ká kû cì gúku tí ndâ gba. À má éno, yo co tí jáá kpokèjì, ndâ gba 'ví ùlù ta yo, delè tacó waa yo 'ví cì ta gúku tí ndú lá. ⁴ Gba a bòò mì Mbířì, náa Mbířì je yí tí mbe kû koni yo, káa yo má bàkà vò i, yo 'ví cì gúku tí wó, tacó Mbířì le bèrè jì yí me sínò lá; yí a bòò mì Mbířì, mbe kû waa có mítí ndâ mbe kû bàkà vò i á bìnđi Mbířì. ⁵ À má éno, yo 'ví 'di có mì gba me ká cuki jì gúku bà waa có mì wó mítí yo lá, yo bàkà tacó yo ñò ni gî, máa, ñinò a i ñinó náa à tí nó ká nò.

⁶ Ñinò delè a nderè có tí nó náa yo 'ví gò ta i muu 'bá nó ká nò, tacó ndâ mbe kû bàkà nèté muu 'bá 'dáá gî a ndâ mbe bàkà nèté mì Mbířì, mbe kû bàkà nèté yo. ⁷ À má éno, yo 'ví sì ndâ có mì ndú 'do muu yo 'dáá gî; à má mì ndú muu yo a có bà gò i muu 'bá, yo gò 'do muu yo gî, à máa có bà sì muu ndâ 'dóó i mì yo, yo 'ví sì gî, yo delè 'ví sì ndú tí i ọ yo, yo delè 'ví tègàrà ndú.

Yo zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa

⁸ Yo 'ví sì i mì 'bí 'duù gbaànjé 'ví dù á muu yo lá; à 'ví dù á muu yo káa có bà zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa, tacó 'duù ñinó mbe zè 'bí ka wó ñikì maa nó a mbe 'di có mì Mbířì. ⁹ Ndâ có mì Mbířì máa, «Wò 'ví bàkà bangbaya lá; wò 'ví zi 'duù lá; wò 'ví zingbà i lá; wò 'ví dù ta go i mì ndâ 'bí 'duù lá.» Káa ndâ có tí nó ta ndâ 'bí sè có mì Mbířì 'dáá gî toko gbaànjé bàkà a gbèe có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo ñikì á go bà zè 'dóó tí lo ñikì mì lo,» nò. ¹⁰ 'Duù mbe zè 'bí ká wó ñikì maa bà bàkà vò i gítí ka wó nò wálá; à má éno, tó bà zè tí a bà 'di ndâ có mì Mbířì 'dáá gî.

¹¹ Yo bàkà éno, tacó yo ñò ni gî máa, o tí nó tí o bà ziya mì ndoo 'do tí ọ nó kpónó gí gî. Tacó o bà 'vala ndoo kpónó dooko ta ndoo cotí ñinó táánò ta kpédélé o bà ùnje mì ndoo gítí Bìnđi-Mbířì nó gî. ¹² Kùro bà too yé dooko gî; à má éno, ndoo mò ndâ i tí nó náa ndoo bàkà gbí 'dí'di'ò nó gí nje seè, waa ndoo 'ví 'viindi tí ndoo á gítí ndâ nèté gbí ngba'ò. ¹³ Ndoò 'viindi ndâ cè ọ bà bàkà i mì ndoo, waa ndoo 'ví dù go ndâ 'duù ñinó mbe kû 'vala gbí ngba ọ; bà bàkà ndâ i 'vírímó-'vիրimo gbí 'dí'di'ò káká'i wálá; bà sa ta pe káká'i wálá; có gítí ndâ vo-vò ka sili, ta bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ọ 'bá lá nó káká'i wálá; bà gò gó ta bà 'dèèkè mà delè káká'i wálá; bà tò kii káká'i wàlà. ¹⁴ Káa yo 'ví sì a Mbe tí ndoo Jézù tí Bìnđi-Mbířì ká 'ví kpolo tí yo, waa yo 'ví je mbí yo gítí ndâ vò i ñinó mbe me líkí tí yo nó lá.

14

Waa có mítí ná'vindí lo lá

¹ 'Bí 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bìnđi-Mbířì me njí'dí tí wó nó má kuu gbí òkò tí yo, yo 'ví sì yí, yo 'viiki gbí nje wó gítí ọ bà koọ có mì wó gítí ndâ ọ i-zó-zò lá. ² Tacó a bà tee njembí 'bí 'duù mítí Bìnđi-Mbířì ká kû si yí kû zò ọ ndâ i 'dáá gî, káa 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bìnđi-Mbířì me njí'dí tí wó nó kû zò káa ndâ kpátuyá. ³ Káa 'duù ñinó mbe kû zò ọ ndâ i 'dáá gî nó 'ví cònje gítí 'duù ñinó mbe kû guu gbí i-zó-zò guú-guu nó lá, waa ndâ 'duù ñinó mbe kû guu gbí i-zó-zò guú-guu nó 'ví waa có mítí ndâ mbe zò i sàkàmàà nó lá, tacó Mbířì ùnje gítí wó gî. ⁴ Káa wò tà a 'di, waa wò 'ví waa ta có mítí bòò mì 'bí 'duù? À ká gbí nèté mì mbe tí wó bà ñò máa yí kuu tíyò, à delè ká gbí nèté mì wó bà ñò máa yí 'va tí wó to gî. Káa yí bà ọ tíyò gî, tacó wotí bà bàkà yí 'ví ọ tíyò kuu tí Mbe tí ndoo.

⁵ 'Bí 'duù kû koọ có máa 'bí ọ gbaànjé ñikì co tí 'bí ọ gî, káa 'bí 'duù kû koọ có máa ndâ ọ 'dáá gî 'vii ká 'vii. Káa 'duù 'ví ẹre muu wó ká mítí 'dóó có mì wó náa à gbí muu wó. ⁶ 'Duù ñinó mbe kû kpolo tí 'bí ọ tí kpóló-kpolo ọ nó, bàkà éno tacó

bà tègàrà Mbe tí ndoo. 'Duù ònó delè mbe kù zò i nó, kù zò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, tacó yí kù 'dè nìkì maa ji Mbírì tacó i-zó-zò tí nó náa yí kù zò nó. Káa 'duù ònó mbe kù guu gbí ndá i-zó-zò nó, kù bàkà éno tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, yí delè kù 'dè nìkì maa ji Mbírì. ⁷ Tacó 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo mbe kù 'vala gítí mīrì wó nó wálá, 'bí 'duù gbaànjé delè mbe cì gítí mīrì wó nó wálá. ⁸ Ndoó má kù 'vala , ndoo kù 'vala tacó tí Mbe tí ndoo, ndoo má kù cì , ndoo delè kù cì tacó tí Mbe tí ndoo. À má éno, ndoo máa wu ndoo, ndoo a ndá i mī Mbe tí ndoo, ndoo máa ku ndoo, ndoo delè káa ndá i mī Mbe tí ndoo. ⁹ Njìno a gbí nderè có bà cì Bìndi-Mbírì, bìndi yí gī 'vala ndi wó káká'i 'do gbí muu'dú wó nó ká nó, tacó wàa, yí 'ví dù tí Mbe tí ndá 'duù ònó mbe cì gī nó ta ndá wu 'duù.

¹⁰ À má éno, wò kù waa có mítí ná'vìndí lo tacó yè? Wò kù cònje gítí ná'vìndí lo tacó yè? Tacó ndoo 'dáá gī wúnò bà rò tíyò kùro jàlambà bà waa có mī Mbírì, ¹¹ tacó à cu mī gbí wàràgà mī Mbírì máa, kòcò Mbe tí ndoo máa, «Ye má kù 'vala

ndá 'duù 'dáá gī bà kucuku muungbó ndú mī kùro ye,

ndá 'duù gbí ndá tende òa nje có 'dáá gī bà ùlù Mbírì ta o tí nó.»

¹² Ndoó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gī bà yù gbí tí ndoo ji Mbírì.

Dù tí nderè bà bàkà vò i mī 'bí ka lo lá

¹³ À má éno, ndoo si bà dù kù 'viiki tí ndoo gbí òkò tí ndoo mī to, yo koro có rò a i mítí bà bàkà 'bí òa i ònó mbe ga gbí kò 'bí ná'vìndí yo lá, yo delè 'ví dù tí i ònó mbe kù nè kpokèjì mī wó nó lá. ¹⁴ Ye ònò nì ngbàrángà'i ta rè mī Mbe tí ndoo Jézù gī, máa, 'bí i-zó-zò tí bètí-i nó wálá, i-zó-zò a bètí-i ká ji 'duù tí nó mbe kù koro có máa i-zó-zò tí nó a bètí-i nó. ¹⁵ Njembí ná'vìndí lo má nìkì gítí òa i tí nó náa wò kù zò nó lá, wò kù 'vala ta yí me ta njembí bà zè Mbírì lá. Si òa i tí nó náa wò kù zò nó 'ví dù tí i mbe volo 'duù ònó náa Bìndi-Mbírì táánò cì tacó tí wó nó mī to. ¹⁶ À má éno, si ndá 'duù 'ví 'dè vò có gítí i tí nó tí tó i-zó-zò mī lo nó lá. ¹⁷ Tacó kpóló-kpòlo i mī ndoo tí ndá 'duù mī Bìndi-Mbírì me bà zò i lá, kpóló-kpòlo i mī ndoo delè me bà njù pe lá; kpóló-kpòlo i mī ndoo a bà dù tí ndá 'duù jáá Kùro Mbírì, ta bà dù ta 'dé njembí ndoo, gī je bà te líkí'o mī Bèri-mī-Mbírì mítí ndoo. ¹⁸ 'Duù má bàkà nèté ji Bìndi-Mbírì gbí òa kpokèjì tí nó, tàkòcò Mbírì bà peteke gítí wó, ndá 'duù delè bà si yí tí i.

¹⁹ À má éno, ndoo 'ví mòkò a tàkò i ònó mbe kù si gbí òkò tí ndoo 'ví dù nìkì maa, gī je i ònó mbe si ndoo kù je wotí bà konì tí ndoo gbí òkò tí ndoo ji ndoo nó. ²⁰ Yo 'ví volo gbí nèté mī Mbírì tacó i-zó-zò lá. Ndá i-zó-zò 'dáá gī a ndá ngbàrángà i, káa à lè ji 'duù ònó mbe zò 'bí òa i mbe si 'bí ka wó 'ví bàkà vò i nó. ²¹ Yúcó a bà zò yá lá, ta bà njù pe, delè ta bà bàkà i ònó mbe kù si 'bí ná'vìndí yo 'ví bàkà vò i nó, lá. ²² Káa bà tee njembí yo kpónó mítí Mbírì nó 'ví dù tí có kóó gbí òkò tí yo ta Mbírì; káa 'duù ònó mbe nì nikaláká gítí bà bàkà i ònó náa yí ònò nì tí yúcó gī lá nó, a mbe tó pá. ²³ Káa Mbírì kù waa có a i mítí 'duù ònó mbe zò i ta njembí wó sósò'ò nó, tacó òa 'duù tí nó kù bàkà i me ta bà tee njembí wó mítí Mbírì lá, káa i ònó náa 'duù bàkà me ta bà tee njembí wó mítí Mbírì lá nó, a vò i.

15

Peteke tàkòcò ndá 'bí ka lo, peteke me ká tàkòcò lo ta kpéetí lo lá

¹ Ndoó tí ndá 'duù ònó ta wotí bà tee njembí mítí Bìndi-Mbírì kuu tí ndoo nó 'ví konì ndá 'duù ònó ta wotí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì me njí'dí tí ndú nó tà bà te ndá du ká'i ònòndi ndú. Ndoó 'ví bàkà me káa i ònó mbe kù peteke tàkòcò ndoo nó cuki lá. ² Ndoó kùtáa 'dáá gī bà bàkà i ònó mbe kù peteke tàkòcò ndá 'bí ka ndoo, ta bà konì ndú gítí bà 'de wotí gítí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì. ³ Tacó

Bìndi-Mbírì táánò koṛo có me ká gítí 'dóó miṛi wó cuki lá; á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe kù go yo nó kù go a ye,» nò. ⁴ Káa ndâ có tí nó 'dáá gí náa à cu táánò sàa mí gbí wáràgà mì Mbírì nó, a i tacó bà je muu ji ndoo; tacó wàa, wáràgà mì Mbírì 'ví je bà zèè njembí, ta wotí bà koṛo có lì mítí Mbírì ji ndoo. ⁵ Ye kù 'deke tí ye ji Mbírì tí mbe kù je bà zèè njembí, delè tí mbe kù je wotí ji ndâ 'duù, máa, yí 'ví si yo 'ví 'vala ta gbí òkò tí yo nìkì maa go có mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁶ tacó wàa, có gbí muu yo 'dáá gí 'ví dù ká gbaànjé, wàa yo 'ví ùlù Mbírì tí nó tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nó ta kòcò yo toko gbaànjé.

Banga-Ngú-Có tacó tí ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nò

⁷ Yo te wiṛi mítí yo gbí òkò tí yo, go bà te wiṛi mì Bìndi-Mbírì mítí yo, tacó bà ùlù Mbírì. ⁸ Tacó ye kù 'dè có ji yo máa, Bìndi-Mbírì táánò gí tí bòò mì ndâ 'duù mì ndâ Ìzìrìyélì ñinó mbe ya gí gbí gázâ gí nó, tacó bà túbà yúcó mì Mbírì, tacó bà túbà máa, cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta ndâ ká gù ndâ Ìzìrìyélì nó a yúcó. ⁹ Yí gí delè tacó wàa ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nó 'ví ùlù Mbírì gítí nambeè mì wó, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«À má ènò, ye bà ùlù rẹ lo tí Mbírì mí gbí òkò tí ndâ 'duù
 ñinó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá;
 ye bà be rẹ lo gbí cè,» nò.

¹⁰ À giì cu 'bí káká'i máa,

«Yo tí ndâ 'duù ñinó ta ña yo me ndâ Ìzìrìyélì lá nó
 'dáá gí 'ví dùlù tí yo toko ta ndâ 'duù mì wó.»

¹¹ À giì cu 'bí máa,

«Yo tí ndâ 'duù ñinó náa ña yo me ndâ Ìzìrìyélì lá nó
 'dáá gí 'ví ùlù Mbírì;
 wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví ùlù yí.»

¹² Káa kòcò Ìzáyà máa,

«'Vii-gù Jésì kèjì,
 yí bà gí tí gba mbe zogo ndâ 'duù
 ñinó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nò,
 ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nó
 'ví koṛo có lì a i mítí wó.»

¹³ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbírì tí nó náa yo kù koṛo có lì mítí wó nó, 'ví je líkí'o ji yo tókà'i, yí delè 'ví je 'dè njembí ji yo 'do gbí có bà ùnje mì yo, tacó wàa, wotí mì Bèri-mì-Mbírì 'ví si yo 'ví koṛo có lì mítí Mbírì.

Nderè bà cu wáràgà tí nó mì Páwòlò ta gúku tí wó wálá

¹⁴ Ye ñò ni ngbárángà'i gí, ndâ ná'vindí, máa, yo a ndâ tó 'duù ngé ndii gí, yo delè a ndâ 'duù ta muu tí yo me gbolò, ta wotí bà nìbà i gbí òkò tí yo kuu tí yo. ¹⁵ Káa ye kù cu wáràgà tí nó ji yo ta gúku tí ye wálá, tacó bà 'va mbí yo gítí ndâ 'bí i, tacó nambeè tí nó náa Mbírì bàkà ji ye, ¹⁶ ta bà bàkà ye tí mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, tí bu-Mbírì mbe kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nó, tacó wàa, Mbírì 'ví lì ta 'bì wó gí tà i-cí-ci mì ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá, náa Bèri-mì-Mbírì bàkà tí ngbárángà'i gí nò.

¹⁷ Ye kù mòò ɾo ye gbí nèté mì ye náa ye kù bàkà tacó tí Mbírì nó ta rẹ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. ¹⁸ Tacó ye bà yaka 'bì ye yee gbí 've ta bà 'dè 'bí tende có wálá, ye bà 'dè có ká gítí bà bàkà ye mì Bìndi-Mbírì tí mbe bàkà ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá, mbe 'di có mì Mbírì lá nó, tí ndâ mbe 'di có mì Mbírì, ta nje ye, delè ta cè

bà bàkà i mì ye, ¹⁹ ta ndâ wotí mì ndâ kpo-kpò i-seṛè náa ye bàkà ndú, ta wotí mì Bèri-mì-Mbíṛì. Tacó éno, ye ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíṛì ta kábà 'do Jèrùzàlémè di gbí ndâ to Ìlìrìkù. ²⁰ À gbí njembí ye ta o 'dáá gí a go bà ma Banga-Ngú-Có gbí ndâ to ñinó náa ndâ 'duù kà jé 'di rẹ̀ Bìndi-Mbíṛì gí nó lá, tacó wàa ye 'ví bì 'bá mí pí tà 'bá ñinó náa 'bí 'duù sè sàà kùṛo gí nó lá, ²¹ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíṛì máa,
«Ndâ 'duù tí nó náa à jé 'dé có tí wó ji ndú lá nó bà ñò yí.
Káa ndâ 'duù tí nó jé mbe 'di có tí wó lá nó
bà 'di gbí có mì wó» nõ.

Có bà co wiṛi ya gí Rómà kuu gbí muu Páwòlò

²² Ñinò a i tí nó mbe kù tii ye cóó-cóó 'do tí bà ya gí mì yo kà nõ. ²³ Káa nèté mì ye gbí ndâ to tí nó káa nó lê kpónó wálá, ye lê bàkà có bà ya gí mì yo kà ta mbè ndoò, ²⁴ káa ye kpónó kù koṛo có bà có mì yo Rómà kà ta o bà ya ye gí Ìsìpáníyà, ye má zò i-wiṛi mì yo gàà gí, yo 'ví konì ye muu nó mì ye gí kùṛo kà. ²⁵ Káa ye kpónó kù ya a i gí Jèrùzàlémè ta ndâ i-bà-konì-tí ji ndâ 'duù mì Mbíṛì kà má kózò gi. ²⁶ Tacó a ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíṛì gbí ndâ to Mèsìdóniyà ta ndâ to Àkáyà ká tuu ye ta ndâ i-nambeè náa ndú kili 'do gbí 'dóó nambeè mì ndú, máa, ye ya tí ji ndâ mbe yé gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbíṛì gbí gbata Jèrùzàlémè. ²⁷ Ndú bàkà éno ta pètékè tàkòcò ndú, káa à má ta bà 'dè ta yúco, i mì ndâ Ìzìriyélì kuu muu ndú. Tacó ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Ìzìriyélì lá nó kpónó má kù gbo gbí ndâ i-nambeè mì Mbíṛì ta ndâ Ìzìriyélì, kózò tí ndú delè bà konì ndâ Ìzìriyélì ta ndâ i muu to tí nõ. ²⁸ Ye má ya ta i tí nó náa à tuu ta ye nó ji ndâ mbe gí, ye bà ya gí Ìsìpáníyà có mì yo kà; ²⁹ káa ye ñò ni gí máa, ta o tí nó náa ye bà yee mì yo kà nó, ye bà yee ji yo ta ndâ tó i me gbolò 'do mì Bìndi-Mbíṛì.

³⁰ Ye kù 'deke tí ye ji yo, ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíṛì, delè ta rẹ̀ mì Bèri-mì-Mbíṛì tí mbe zè yo ñikì ma, ndâ ná'vindí máa ndoo 'deke tí ndoo tí kpoò ji Mbíṛì, tacó wàa, yí 'ví konì ye gbí nèté mì ye. ³¹ Yo 'deke tí yo ji Mbíṛì tacó tí ye, máa, yí 'ví si ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíṛì lá 'bá mì ndâ Ìzìriyélì 'ví dooko gítí ye ta vò i lá, delè tacó wàa, ndâ 'duù mì Mbíṛì gbí gbata Jèrùzàlémè 'ví ù ta nje gítí ndâ nèté mì ye. ³² Bìndi ye 'ví ya gí mì yo ká ta pètékè tàkòcò ye gí bà tè wó ye mí mì yo kà, náa Mbíṛì má je nó ji ye gí nõ. ³³ Mbíṛì tí mbe 'dè njembí 'ví dù ta yo 'dáá gí. Go-i-tí-nò.

16

Páwòlò 'vee ndâ 'duù Rómà

¹ Ye kù ùlù námì ndoo tí Fòyébè ji yo; yí a mbe konì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíṛì gbí gbata Kèngèréyè. ² Yo te wiṛi mítí wó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo go bà te wiṛi mítí ndâ 'duù mì Mbíṛì. Yo konì yí ta ndâ 'bí ña i ñinó mbe ñikì tí wó, tacó yí konì ndâ 'duù me mbè, à kpétí káa 'dóó ye nó, yí delè konì ye gí.

³ Ye 'vee ndâ Pìrìsílà ta Àkùyílà, tí ndâ ka ye mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbíṛì tí Jézù, ⁴ ndú táánò pà ku gítí ndú ta rẹ̀ ye; ze ta ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdáyà lá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíṛì nó 'dáá gí, 'dè ñikì maa ji ndú. ⁵ Ye 'vee ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíṛì á mí 'bá mì ndâ Pìrìsílà ta Àkùyílà.

Ye 'vee tó 'duù mì ye Èpàyinétù tí kpédélé 'duù mbe gí tí 'duù mì Bìndi-Mbíṛì gbí to Ásìyà.

⁶ Ye 'vee Màriyà tí mbe kù bàkà nèté tí kpoò gbí òkò tí yo.

⁷ Ye 'vee ndâ Àndòrònìkò ta Jóniyà tí ndâ nambe ye ndâ Jùdáyà, delè tí ndâ ka ye náa ze táánò ta ndú gbí zàa; ndú a ndâ 'duù ñinó náa ndâ 'duù ñò ndú ni ngbàrángà 'i

gbí òkò tí ndâ mbe kù mì Bìndi-Mbírì gî; a ndú delè ká gí tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì á kùro jì ye.

⁸ Ye 'vee Àmbìliyátù tí tó 'duù mì ye ta ɾè mì Bìndi-Mbírì. ⁹ Ye 'vee Ùrùbánò tí ka ndoo mbe kù bàkà nèté ta ɾè mì Bìndi-Mbírì. Ye delè 'vee tó 'duù mì ye Ìsitákì.

¹⁰ Ye 'vee Àpélè tí mbe kù bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì ta njembí wó gbaànjé ngé ma. Ye 'vee ndâ 'duù 'bá mì Àrìsitòbúlù ngé ma. ¹¹ Ye 'vee Èròdiyónà tí nambe ye. Ye 'vee ndâ Nàrikísù, ta nawù wó, ta ndâ 'vii mì ndú, ta ɾè mì Bìndi-Mbírì.

¹² Ye 'vee ndâ nìí tí nó ta ɾè ndú a ndâ Tìrifósà ta Tìrifénà tí ndâ mbe kù bàkà nèté ta ɾè mì Mbe tí ndoo nô. Ye delè gii 'vee tó 'duù mì ye tí nìí tí nó tí Pérìsì tí mbe bàkà nèté tí kpoò ta ɾè mì Mbe tí ndoo nô.

¹³ Ye 'vee Rúfò tí gbolò mbe nèté mì Mbe tí ndoo. Ye delè 'vee nawu Rúfò tí mbe tègàrà ye ká go 'dóó 'vii mì wó.

¹⁴ Ye 'vee ndâ Àsingirítù, ta Fèlègónì, ta Èrèmesi, ta Pàtòróbà, ta Èrémà, ta ndâ ná'vindí nìí mbe kù dù ta ndú kà.

¹⁵ Ye 'vee ndâ Filólógu, ta Júliyà, ta ndâ Nèrèwù, ta námì wó, ta Òlìmbà, ta ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì á mì ndú kà.

¹⁶ Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí.

Ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì mì ze kàá 'vee yo.

Ndòngbú có mì Páwòlò jì ndâ 'duù Rómà

¹⁷ Ye kù 'deke tí ye jì yo, ndâ ná'vindí, máa, yo kpolo ɾo yo mítí ndâ mbe kù njèè gbí òkò tí yo ta bà nònòkò muu yo 'do tí yúcó tí nó náa à nìbà jì yo nó gî, yo mò tí yo 'do tí ndú gî. ¹⁸ Tacó ndâ mbe bàkà ɲa i tí nò kù bàkà me nèté mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá, ndú kù bàkà káa 'dóó ndâ i mì ndú mbe nìkì tí ndú; ndú kù eendi ndâ 'duù nìí ta muu ndú me nìí'dí nó ta banga nje, ta bà toɾo bàà mítí có. ¹⁹ Káa ndâ 'duù 'dáá gî 'di tàwo bà zèè Banga-Ngú-Có mì yo ta njembí yo gbaànjé gî. Tacó éno, tàkòcò ye peteke gítí yo ngé ndii gî. Có gbí njembí ye éno máa, muu yo 'ví dù ta o 'dáá gî ká gítí i nìí dú nô, wàa có mì yo 'ví dù ta vò i wálá. ²⁰ Mbírì tí mbe 'dè njembí bà si yo 'ví 'dò Gba-wàtà mí to ta kò yo. Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví cù 'dè ngo cù wó mítí yo.

²¹ Tìmatéyò tí ka ye mbe nèté 'vee yo ngé ma. Ndâ Lúciyò, ta Jàsónì, gii je Sòsipàtèrè, tí ndâ nambe ye, delè 'vee yo ngé ndii gî.

²² Ye tí Tèrètíyò, tí mbe kù cu wáràgà tí nó tacó tí Páwòlò, kù 'vee yo ta ɾè mì Mbe tí ndoo.

²³ Gáyù tí 'duù tí nó náa ye kpónó kù dù a i 'bá mì wó nó, delè náa ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì kù kili mí 'bá mì wó nó, 'vee yo ngé ma.

Èrásitù tí mbe kù kpolo tí ndâ i-mírì gbí gbata, ta ná'vindí ndoo Kùwàritò 'vee yo. (²⁴ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví cù 'dè ngo cù wó á mítí yo 'dáá gî. Go-i-tí-nò)

Páwòlò ùlù Mbírì ta bà 'deke tí wó

²⁵ À ùlù Mbírì! Wotí bà je wotí bà tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpoò jì yo go Banga-Ngú-Có mì ye náa ye kù ma tí có gítí Jézù tí Bìndi-Mbírì nó, kuu tí wó. Có tí nò gbí ndâ ká o táánò sàà a có kóó. ²⁶ Káa à kpónó 'dè gbí á gí sè gî. A ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ká cu có tí nó mí gbí ndâ wáràgà mì ndú, náa à kpónó kù ma jì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, a go có mì Mbírì tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nó. Tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gî 'ví tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì, ndú delè 'ví 'di ta có mì wó. ²⁷ À ùlù Mbírì tí gbèè mbe 'di gbí-o dúú bà ya tí ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbírì. Go-i-tí-nò.

KPÉDÉLÉ KÒRÍNDÌ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, náa a Mbírì ká cu 'bì wó mítí ye 'do gbí 'dóó có mì wó tí Mbírì, máa ye dù tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ká kù cu wáràgà tí nò. Ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nó ta ná'vindí ndoo Sòsíténè, ² jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì. Yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì toṣo ndâ vò i mì yo ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì gí nò, yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'è tí yo tacó bà kaa yo mò gí mì wó tí Mbírì toko ta ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú tí ndâ bàndò 'dáá gí ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, éno máa yí a Mbe tí ndoo ta ndâ yì 'dáá gí nò. ³ Ze kù 'deke tí ze jì Bu ndoo tí Mbírì, ze delè kù 'deke tí ze jì Jézù tí Bìndi-Mbírì éno máa, ndú 'ví toko nambeè ta yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Tó i gbí bà dù toko ta Bìndi-Mbírì

⁴ Ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì ta o 'dáá gí tacó tí yo, tacó nambeè mì wó tí Mbírì náa yí bàkà jì yo ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì tí Jézù nò. ⁵ Mbírì wu bà 'dè có mí gbí nje yo me gbolò, yí delè gí je muu jì yo me gbolò ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì. ⁶ Yúcó tí nó náa ye 'dè jì yo gítí Bìndi-Mbírì nó kpónó bàkà kudu mí gbí njembí yo ⁷ tí ọ̀nà nìno náa yo kpónó kù ùndi o bà túbà tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ta gbèe i-nambeè mì Mbírì Mbe gboo 'do mì yo wálá. ⁸ Mbírì bà je wotí jì yo tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù nìno ta i-nò mì yo wálá nó yee tí ndòngbù o tí nó, tí o bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nò. ⁹ Mbírì tí nó tí mbe tè'è tí yo gí bà dù toko ta 'Vii mì wó, Jézù tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo nó, a mbe kù ọ̀nà káa ndi ngo nje wó.

'Bè gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbírì

¹⁰ Ye kù yù 'do mì yo 'dáá gí a nambeè ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, éno máa, yo 'dáá 'ví ẹ̀rè gba có mì yo ká gbaànjé, ndâ ná'vindí ye. Yo ùnje éno máa, yo bà si gbínje 'ví dù gbí òkò tí yo wálá, ọ̀nà bà koṣo có mì yo delè ta nderè bà bàkà i mì yo 'dáá gí 'ví dù ká gbaànjé. ¹¹ Ye kù 'dè có tí nó jì yo tacó ye 'di có 'do mì ndâ 'duù mì niì tí nó tí Kèlèyónè nó éno máa, gbí òkò tí yo kà nìkì ngé gí lá, ndâ ná'vindí ye. ¹² Có tí nó ta go bà 'dè jì yo tí ye nó a nìno máa, à gbí òkò tí yo kà a 'bè: 'duù nìno máa, «Ye a 'duù mì Páwòlò,» nìno máa, «Ye a 'duù mì Àpólò,» 'duù nìno máa, «Ye a 'duù mì Kéfà,» nìno máa, «Ye a 'duù mì Bìndi-Mbírì.»

¹³ À njèè gbí Bìndi-Mbírì gí? Àá táánò gbí a Páwòlò mítí njèèkpè mù? Àá táánò caka tí yo ta ẹ̀rè Páwòlò? ¹⁴ Ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó ye táánò caka 'do gbí òkò tí yo cuki káa tí ndâ Kìrìsìpù ta Gáyù. ¹⁵ À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo bà 'de wotí bà 'dè có éno máa, àá táánò caka tí yì ta ẹ̀rè ye nò wálá. ¹⁶ Ye koṣo có éno máa, ndâ 'bí 'duù náa ye táánò caka tí ndú káa ndâ 'dakò tí nó tí Ìsítèfánà nó ta ndâ 'duù mì wó. À má ta bà 'dè có ta yúcó, mbí ye káká'i tí 'bí 'duù náa ye caka tí wó bìndi ndâ 'duù tí nó ta bà muu ndú náa ye 'deke ndú nò lá, ¹⁷ tacó Bìndi-Mbírì táánò tuu ye me tacó bà caka tí ndâ 'duù lá, yí tuu ye a i tacó bà ma Banga-Ngú-Có. Yí delè táánò tuu ye nò me tacó bà gí gí bà ma Banga-Ngú-Có ta bà 'vanda có kpènjàngè'vèè, tí ndâ có bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù muu to tí nó, nò lá. Tacó ndâ có bà 'di gbí-o tí nó kpènjàngè'vèè nò kù bàkà có gítí bà cì Bìndi-Mbírì mítí njèèkpè mù tí có ta gbí wálá.

Bìndi-Mbírì a wotí ta bà 'di gbí-o mì Mbírì

¹⁸ Cò gítí bà cì Jézù mítí njèèkpè mù gbí tù ndâ 'duù tí nó mbe giri'o gí nó go mòngò gbí tù bô, káa à gbí tù ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù co tí kpokèjì mì 'wálá nó, a cò gítí wotí mì Mbírì. ¹⁹ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, Mbírì máa, «Ye bà voloko gbí kpokèjì bà 'di gbí-o mì ndâ mbe 'di gbí-o gí. Ye bà bàkà bà ò'ò mì ndâ mbe kpo-ṛo tí i ta gbí wálá.»

²⁰ À má éno, ndâ mbe 'di gbí-o kpónó ngò? Ndâ kpo-kpò mbe ò wáràgà, ta ndâ kpo-kpò mbe kù 'viiki gbí có kpónó gbí to ngayi? Mbírì kpónó yù gbí ndâ i-ṛónókó mì ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó gí sè lá? ²¹ Káa cò gbí muu Mbírì má lê éno máa ndâ 'duù muu to tí nó 'ví ò'ò yì tí Mbírì ni 'do gbí 'dóó bà 'di gbí-o mì ndú lá, yí bàkà éno tacó à gbí njembí wó a cò bà 'vala ndâ 'duù, ta «cò ṛónókó» tí nó náa ndoo kù ma nò.

²² Ndâ Jùdéyà kù ù a ndi bà ò'ò ndâ seṛè, ta ndâ mbó ndi 'bì Mbírì, ndâ Ìgìrìgì kù ù a ndi bà 'di kòcò ndâ mbe 'di gbí-o. ²³ Káa ndoo kù ma a cò gítí Bìndi-Mbírì náa à gbì yí mítí njèèkpè mù, tí có mbe kù pèè njembí ndâ Jùdéyà, káa ndâ Ìgìrìgì kù si a i tí có ṛónókó. ²⁴ Káa à má jì ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'é tí ndú gí, tí ndâ Jùdéyà ta ndâ Ìgìrìgì, có ṛónókó tí nò náa ndoo kù ma nò a Bìndi-Mbírì tí wotí mì Mbírì, a Bìndi-Mbírì tí bà 'di gbí-o mì Mbírì. ²⁵ Cò ṛinó náa àá mì Mbírì a cò ṛónókó nó a cò ta gbí me gbolò ndii gbí có mì ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó gí. Bìndi i ṛinó tí jódókò i mì Mbírì nó a i mbe kpolo ndii 'bill ndâ mbe wotí muu to tí nó gí.

²⁶ Yo koṛo muu yo á gítí o bà tè'é tí yo mì Mbírì táánò gí, ndâ ná'vindí; ndâ 'duù muu to tí nó táánò ò'ò ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo tí ndâ mbe 'di gbí-o ṛo ndú lá, ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo táánò me ndâ mbe wotí lá, ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí yo táánò delè me ndâ 'viì mì ndâ 'duù ṛinó ta ṛè ndâ mbe jò ndú a ṛè nó lá.

²⁷ Káa Mbírì táánò cu 'bì wó mítí mbe ṛónókó, tacó bà te nò mí ṛo ndâ mbe 'di gbí-o, Mbírì cu 'bì wó mítí jódókò 'duù tacó bà te nò mí ṛo ndâ mbe wotí, ²⁸ Mbírì giì cu 'bì wó mítí i ṛinó ta gbí wó wálá, náa ndâ 'duù muu to tí nó si tí có lá, yí delè kù cu 'bì wó mítí 'bí i, kpèti i tí nò má wálá, tacó bà bàkà ndâ i ṛinó náa ndú kuu tí nó tí ndâ i lá. ²⁹ Tacó wàa, 'bí 'duù muu to tí nó 'ví cè ta cè-'bì máa, yì ma kùro Mbírì nò lá, ³⁰ tacó a Mbírì ká toko yo ta Bìndi-Mbírì tí Jézù, à delè káa Mbírì ká bàkà Jézù tí ṛèngbó bà 'di gbí-o mì yo, tí mbe si ndoo 'ví dù tí ndâ jáá 'duù á kùro wó tí Mbírì, tí ndâ 'duù ṛinó náa yí tí Mbírì kaa ndoo mò gí mì wó gí, delè tí ndâ 'duù ṛinó náa à toṛo ndâ vò i mì ndoo gí nò. ³¹ Tacó éno, à giì cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Go bà cè cè-'bì má tí 'duù, yí 'ví cè a i ta ṛè Mbírì.»

2

Cò gítí Bìndi-Mbírì náa à gbì yí mítí njèèkpè mù

¹ Ta o tí nó náa ye táánò ya tí gí mì yo kà nó, ye ya me ta bà ma yúco mì Mbírì jì yo ta ndâ kpo-kpò có lá, ye delè ma me ta bà 'dè ndâ có mì ndâ mbe 'di gbí-o lá, ndâ ná'vindí ye. ² Tacó ta o tí nó náa ye táánò kuu mì yo kà nó, ye eṛe muu ye cuki ká gítí bà 'dè có gítí Jézù tí Bìndi-Mbírì, ta có gítí bà gbì yí mítí njèèkpè mù. ³ Ye táánò ya gí mì yo kà ta wotí tí ye wálá. Ye ya ta gúku ká tí ye. Ye ta o tí nó kù gu ká kpùṛù-kpùṛù éno. ⁴ Ye ta o tí nó toṛo me bàà mítí có mì ye náa ye 'dè jì yo nó lá, ye te me banga mítí có tí nó náa ye ma jì yo nó go i mì ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó lá. Ye tù jì yo káa bà wotí mì Bèri-mì-Mbírì. ⁵ Tacó wàa, nderè bà tee njembí yo mítí Mbírì 'ví dù me 'do gbí có bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, à 'ví dù a i 'do gbí wotí mì Mbírì.

Bà 'di gbí-o mì Mbírì

⁶ Ta ndâ ṛa ṛinò 'dáá gí, ze ma có bà 'di gbí-o a jì ndâ 'duù tí nó náa gbí diì ndú yù gítí có mì Mbírì gí nó. Káa bà 'di gbí-o tí nò me bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù tí nó kpónó

kuu muu to tí nó nó lá. À delè me ñìndi ndâ mbe wotí mbe kù zogo to tí nó, náa wotí m̀i ndú bà m̀i gí nó, lá. ⁷ Ze kù ma a có kóó, tí có bà 'di gbí-o m̀i Mbířì náa yí táánò ngùù 'do tí ndâ 'duù gí, tí tó có náa yí kořo si mí to tacó tí ndoo sàà táánò kùro bà suu to tí nó. ⁸ Gbèe 'duù 'do gbí òkò tí ndâ gba muu to tí nó mbe 'di gbí có tí nó wálá, tacó ndú má 'di gí, ndú táánò bà gbì 'duù tí nó tí mbe tí ngba'o nó mítí njèèkpè mù wálá. ⁹ Káa à cu mí gbí wáràgà m̀i Mbířì éno máa,

«Bí i náa 'bí 'duù jé mbe ñò ta řo wó wálá,
tí i náa 'bí 'duù jé mbe 'di có gítí ta t̀u wó wálá,
tí i náa 'bí 'duù jé mbe kořo có gítí wálá,
ñìno a i tí nó náa Mbířì bàkà si mí to
tacó tí ndâ mbe zè yí ñìkì ma nõ.»

¹⁰ Mbířì tuu a Bèřì m̀i wó tí Mbířì gí bà 'dè gbí i tí nó ji ndoo, tacó Bèřì-m̀i-Mbířì a mbe pà gbí ndâ i lézè-lézé yee ngé řengbó ndú, à kpèti káa ndâ kpóló-kpolo có kóó ñìno m̀i Mbířì. ¹¹ 'Bí 'duù ta wotí bà 'di gbí ndâ có gbí njembí 'bí ka wó tí nó wálá, à káa bèřì m̀i 'duù ká 'di gbí ndâ kóřo-kořo có gbí njembí wó. À má éno, 'bí 'duù delè mbe 'di gbí ndâ kóřo-kořo có m̀i Mbířì wálá, à káa Bèřì-m̀i-Mbířì. ¹² Bèřì tí nó náa Mbířì kpónó je ji ndoo nó me bèřì m̀i ndâ 'duù muu to tí nó lá. Yí je ji ndoo a Bèřì m̀i wó tí Mbířì, tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta gbí ndâ i-nambeè tí nó náa yí tí Mbířì kaa ji ndoo sínò nõ.

¹³ Ndo kù 'dè gbí ndâ yúco m̀i Mbířì ji ndâ 'duù tí nó náa Bèřì-m̀i-Mbířì kuu gbí njembí ndú nó me ta ndâ có náa a ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó ká ñìbà ndú ji ndoo nõ lá, ndoo kù 'dè a i ta ndâ có náa a Bèřì-m̀i-Mbířì ká ñìbà ndú ji ndoo. ¹⁴ 'Duù ñìno ta Bèřì-m̀i-Mbířì gbí njembí wó wálá nó ùnje gítí bà 'de ndâ i-nambeè 'do m̀i Bèřì-m̀i-Mbířì lá, tacó ña 'duù tí nó 'di gbí ndâ i-nambeè tí nó lá. Ndâ i-nambeè tí nó řo wó 'dáa gí káa ndâ i ta gbí ndú wálá, tacó à kù ñò i gbí ndâ i tí nó ni ká ta wotí m̀i Bèřì. ¹⁵ 'Duù tí nó ta Bèřì-m̀i-Mbířì kuu gbí njembí wó nó 'viiki káa gbí ndâ i 'dáa gí, káa 'duù mbe 'viiki gbí njembí wó wálá. ¹⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà m̀i Mbířì éno máa,

«A 'di ká 'di gbí có gbí njembí Mbířì gí,
tacó wàa 'duù tí nó 'ví ñì ta bà i ji Mbířì?»
Káa njembí ndoo a njembí Bìndi-Mbířì.

3

Ndâ bòò m̀i Mbířì

¹ Bà 'dè có ji yo go bà 'dè có ji ndâ 'duù ñìno náa Bèřì-m̀i-Mbířì kuu gbí njembí ndú nó táánò kpò ye gí, ndâ ná 'vindí ye. Tacó éno ye gí 'dè có ji yo ká go bà 'dè có ji ndâ 'duù ñìno mbe kù 'vala ká gbí ña kpokèjì bà 'vala ndò m̀i ndâ 'duù muu to tí nó. Ye 'dè có ji yo go bà 'dè có ji ndâ dó 'viì gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta řè m̀i Bìndi-Mbířì.

² Ye táánò ko yo ta ngo kí, ye ko yo me ta ndâ kùùkpò i-zó-zò lá, tacó yo ta o tí nó 'viindi tí yo gítí bà zò ndâ kùùkpò i-zó-zò lá. À kpèti ká kpónó, yo 'viindi tí yo kálásê, ³ tacó yo kù 'vala go có m̀i ndâ 'duù muu to tí nó kálásê. Yo lê má kù t̀o kiì, yo delè má kù 'dèkèkè mà, gbí có tí nó me éno máa, yo kù 'vala káa cè ña bà 'vala ndò m̀i ndâ sè ndâ 'bí 'duù muu to tí nó lá? ⁴ Tacó 'bí 'duù má 'dè có éno máa, «Ye a 'duù m̀i Páwòlò,» bìndi 'bí ka wó gí 'dè có éno máa, «Ye a 'duù m̀i Àpólò,» yo kù bàkà nõ me cè bà bàkà i m̀i ndâ 'duù muu to tí nó lá?

⁵ À má éno, Àpólò tí nó a yè? Páwòlò delè a yè? Ze a ndâ bòò m̀i Mbířì, náa Mbířì táánò tuu ze ji yo tacó bà konì yo wàa yo 'ví ù ta nje gítí yí tí Mbířì. Mbířì táánò tuu 'duù ñìno ká ta ña nèté m̀i wó, yí gí tuu ka wó ká ta ña nèté m̀i wó. ⁶ Ye táánò řò a ñjì ña, bìndi Àpólò gí ja ngo mítí kù i, káa a Mbířì ká gí si kù i tí nó 'ví uu gí yaà.

⁷ À má éno, mbe ọ̀ i me i lá, mbe ja ngo gítí kú i delè me có lá, i káa Mbírì tí mbe je bà uu ndò jì kù i. ⁸ 'Bè gbí òkò tí ndâ mbe ọ̀ i, ta mbe ja ngo gítí kú i wálá, Mbírì bà ko mboo nèté mì ndú jì ndú 'vii ká ta ọ̀ nèté mì ndú. ⁹ Tacó ze a ndâ kaà gbí nèté mbe kù bàkà nèté tacó tí Mbírì. Káa yo a nǝjì mì Mbírì.

Yo delè a 'bá mì Mbírì. ¹⁰ À má go nambeè tí nó náa Mbírì bàkà jì ye nó, ye a gbolò 'duù kùro ndâ mbe bì 'bá. A ye ká sè tà 'bá, bìndi 'bí 'duù giì bì kù ya tí gí yaà. Káa wò tí mbe kù bì 'bá tí nó ya tí gí yaà nó 'ví koṛo muu lo gítí cè ọ̀ bà bì i mì lo. ¹¹ Tacó 'bí 'duù bà sè tà 'bí 'bá bìndi ọ̀nò náa à sè gí nó wálá. Rẹ̀ ọ̀nò náa à sè gí nó a Jézù tí Bìndi-Mbírì.

¹² 'Bí 'duù má bì i kù ya tí gí yaà mì pí tà 'bá tí nó ta dâ'bi, 'bí 'duù 'ví bì ta fádà, 'bí 'duù 'ví bì ta ndâ banga ọ̀ dí ta i gbí ndú me gbolò, 'bí 'duù 'ví seke a ndâ nǝjì-mù mí pí, 'bí 'duù 'ví po a mbìlì, 'bí 'duù 'ví po a kùngbó cù. ¹³ Àá bà tùbà cè ọ̀ bà mbó ndi 'bì ndâ 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé gí. Yé tí nó kẹ̀jì gí bà too ta wu nó bà gbaa ndâ i 'dáá mí gbí ngbàà ọ̀, bìndi a wu tí nó ká bà tùbà cè ọ̀ nèté mì 'duù gí sè. ¹⁴ I tí nó náa 'duù bì mí pí tà 'bá tí nó má doo lá, àá bà ko mboo nèté mì 'duù tí nó jì yí. ¹⁵ Káa nèté mì 'duù má doo gí, yí bà bè gbí nèté mì wó gí, káa yí bà 'vala go 'duù mbe 'vala 'do gbí wu nó gí.

¹⁶ Yo ọ̀ ni lá máa yo a ndâ 'bá mì Mbírì? Yo delè ọ̀ ni lá máa Bèri-mì-Mbírì kù 'vala gbí njembí yo? ¹⁷ 'Duù má ki'viki 'bá mì Mbírì, Mbírì bà ki'viki 'duù tí nó, tacó 'bá mì Mbírì a 'bá náa Mbírì kaa mò gí mì wó tí Mbírì gí. Káa 'bá-Mbírì tí nó a yo.

¹⁸ 'Duù 'ví eendi tí wó ta kpéétí wó lá. 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má kù koṛo có máa, ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù si yí tí mbe 'di gbí-o, si 'duù tí nó má gí tí ọ̀nó kó má kózò gí, yí 'ví giì 'di gbí-o a 'do ndi. ¹⁹ Tacó i tí nó náa ndâ 'duù muu to tí nó kù si tí bà 'di gbí-o nó a i-ọ̀nó kó kùro Mbírì. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Yí zèè ndâ mbe 'di gbí-o gbí tiṛi mì ndú.» ²⁰ À giì cu 'bí káká'i éno máa, «Mbírì ọ̀ ni gí máa, có gbí ndâ kóṛó-koṛo có mì ndâ mbe 'di gbí-o wálá.»

²¹ À má éno, 'bí 'duù 'ví cè cè-'bì ta rẹ̀ ndâ 'duù muu to tí nó lá, tacó ndâ i 'dáá gí a ndâ i mì yo: ²² à má a Páwòlò, à má a Àpólò, à má a Kéfà, à má a to tí nó, à má a 'válá, à má a ku, à má a kpónó, à má a taàbè, ndâ i 'dáá gí a ndâ i mì yo, ²³ káa yo a ndâ i mì Bìndi-Mbírì, bìndi Bìndi-Mbírì a i mì Mbírì.

4

Ndâ tú mì Bìndi-Mbírì

¹ Yo kùtáà bà si ze tí ndâ bòò mì Bìndi-Mbírì mbe kù kpolo tí ndâ có tí nó táánò tí ndâ có kóó mì Mbírì nò. ² Káa kpóló-kpolo có mì 'duù tí nó mbe kù 'dè có kóó jì yí nó a ọ̀nó máa, yí 'ví dù me mbe filí nje lá. ³ Káa a má gítí bà miṛi ye, bà 'viiki ye mì yo, ta bà 'viiki ye gbí ngbàngà mì ndâ 'duù muu to tí nó, bàkà i ta ye gbaànjé lá. À má ta bà 'dè ta yúco, ye ngbá 'viiki tí ye lá. ⁴ Njembí ye ká ngbárángà'i. Kpèti ká éno, ye kù 'dè me có máa, ye co jóró 'do gbí vò i gí nó lá. À káa Mbírì ká bà 'viiki ye.

⁵ À má éno, ndoo co kpónó gí bà waa có mítí 'bí 'duù á kùro o bà co ọ̀ bà waa có á kùro bà gí Mbe tí ndoo lá. Yí kẹ̀jì gí bà tùbà ndâ i ọ̀nó náa ndoo bàkà ndú gbí 'dí'di'o nó gí ọ̀ ngba'o; yí kẹ̀jì gí bà 'dè gbí ndâ có kóó tí nó gbí njembí ndoo nó 'dáá gí gí sè, bìndi Mbírì bà giì ko mboo ndâ tó i mì ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé go ọ̀nó náa à tí nó jì ndú.

⁶ Ye kpónó 'dè có tí nó ta rẹ̀ ze ta Àpólò nó ká go cè tiṛi nò, ndâ ná'vindi, tacó wàa yo 'ví mèlè ta ndi ze, wàa yo 'ví 'di ta gbí có tí nó máa, «Ndi muu có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbírì nó lá,» nò. Tacó yo bà giì luguu tí yo ta bà wu gbí 'bí 'duù, bìndi yo giì cònje gítí 'bí 'duù. ⁷ Tacó a 'di ká bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo? A ye ká mì

yo náa à je ji yo me jé-je lá? Káa à má je i ji yo jé-je, yo kù cè cè-'bì muu goolá à me i-nambeè náa à je ji yo me sínò lá nò, tacó yè?

⁸ Yo kpónó a ndâ mbe yéni gî! Yo kpónó gî tí ndâ mbe i gî! Yo gî tí ndâ kpo-kpò gba si ze mí to gî! Có gbí njembí ye máa, yo kùtáá 'ví dù tí ndâ kpo-kpò gba ta yúco, tacó wàa ndoo 'ví dù ta ndoo tí ndâ kpo-kpò gba. ⁹ Tacó ye òò goolá Mbíri waa có mítí ze tí ndâ mbe kù ma có mì wó, máa, à 'ví zì ze mí gbí nji ọ ndâ 'duù 'dáá gî, tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, ta ndâ basìlì 'ví òò ta ọ ndú.

¹⁰ Ze dù tí ndâ mbe ònókó ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri, káa yo dù tí ndâ mbe 'di gbí-o ta bà dù toko ta Bìndi-Mbíri! Wotí tí ze wálá, káa yo a ndâ mbe wotí! Ndâ 'duù te duù mítí ze lá, káa ndú kù te duù mítí yo! ¹¹ Ze yee tí o tí nó kpónó go có tí nó gbí nje ye nó kù kònò go, ze kù kònò go ngo, ze kù nò ta zì bòngó tí ze káràkà-káràkà, à kù gbì ze; dúú bàndò tí ze wálá, ¹² ze kù zò i 'do gbí bà ka wu'o. 'Duù má kù be ze, ze kù cù 'dè ngo cù mítí 'duù tí nó; à má kù mèèkè'i tí ze, ze kù kònò ndâ vò i tí nó náa à kù me mítí ze nó; ¹³ à má kù 'dè ndâ vò có mítí ze, ze kù 'visì gí tàkò ndú káa tó có. Ze kpónó ká go zùkùmèè mì ndâ 'duù á muu to tí nó, ze kpónó a ndâ pù muu ndâ i 'dáá gî.

¹⁴ Ye kpónó kù cu wáràgà tí nó ji yo me tacó bà te nó mí ọ yo lá. Ye kù cu ji yo a i tacó bà kpo-gbì-tà-tù yo tí ndâ 'dóó 'vii mì ye, tí ndâ wú-gbì-ẹ̀rè ye. ¹⁵ Tacó kpèti ndâ mbe kù nìbà i ji yo ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù má me mbè ká go tùmèrè, bu yo ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù gbí òkò tí ndú 'dáá gî gbaànjé káa ye tacó a ye ká ya ta Banga-Ngú-Có ji yo. ¹⁶ À má éno, ye kù je wotí ji yo máa yo mèlè ndi ye.

¹⁷ Njìnò a gbí nderè có tí nó náa ye kù tuu tí ta Tìmàtéyò ji yo nó ká nó. Yí a 'dóó 'vii mì ye, tí tó 'vii mì ye, mbe kù 'vala toko ta Mbe tí ndoo ta njembí wó gbaànjé. Yí bà 'va mbí yo gítí cè ọ bà 'vala ye toko ta Bìndi-Mbíri, náa ye má kù nìbà i ji ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri tí ndâ bàndò 'dáá gî.

¹⁸ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo ká kù luguu tí ndú máa ndâ yì ma, goolá ye kèjì gí mì yo ká wálá nó. ¹⁹ Káa ye kèjì gí mì yo ká kpónó-kpónó, náa Mbíri má je nó ji ye gí nó. Áá bà dù gbí muu ye ta o tí nó náa ye bà ya tí gí mì yo ká nó, me káa có gítí bà 'dè ndâ có gítí ndâ 'duù tí nó mbe kù luguu tí ndú máa ndâ yì ma nó cuki lá. Có bà òò éno máa, wotí kuu tí ndú wè, delè kuu gbí muu ye. ²⁰ Tacó Mbíri kù zogo to tí nó me ká ta có cuki lá, yí kù zogo ta wotí. ²¹ À tí yo a go ngàyi? Máa, ye gí gí mì yo ká ta kpo-'bìlì, wèè, ta pétékè 'bì?

5

Bà gbètèkè tí ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri gbí òkò tí ndú

¹ Ye 'di có éno máa yo kù gbètèkè tí yo gbí òkò tí yo ká tí vò ọ njìnó náa à kpèti káa ndâ 'duù tí nó mbe òò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri nì lá nó, ndú bà gbètèkè tí ndú gbí òkò tí ndú yee tàkò ọ njìndi yo nó wálá. Yo volo njìndi yo ká ngé tí ọ njìnó náa 'duù kù tẹ̀ri cikii nawù bu wó. ² Ọ a i tí nó kùtáá má volo tí yo volo, wàa yo 'ví mò ta 'duù tí nó mbe kù bàkà nó 'do gbí òkò tí yo gî, à nìkì ma, káa yo ndí kù gii si tí i bà mba tí yo.

³ Ye tà kpèti kpónó má me mì yo ká lá, njembí ye ká gá'dáá tí yo ká. Ye delè káa waa có mítí 'duù njìnó gbí òkò tí yo mbe kù bàkà ọ vò i tí nó ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo tí Jézù sàá gî. ⁴ Yo kili ta bà muu yo tí ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Jézù, wàa ye delè 'ví dù á káa kù 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo tí Jézù, ⁵ tacó bà je wotí bà je 'duù tí nó mbe kù bàkà ọ vò i tí nó gbí òkò tí yo nó ji Gba-vò-i, wàa Gba-vò-i 'ví nìbà vò i ji yí, tacó wàa lilí wó 'ví 'vala ta o bà co ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo tí Jézù.

⁶ Bà mba tí yo nó nìkì lá! Yo òò nì lá máa, gbèè kìnì kù volo yâ? ⁷ À má éno, yo mò vò 'duù tí nó gbí òkò tí yo, mbe kù volo yo go gbèè kìnì mbe kù volo yâ nó gî,

tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ cèè 'duù go ñìnó náa à tí . Tacó à waa mbelè Bìndi-Mbírì tí 'viì-rómbo mì ndoo tí i-cí-ci á gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbírì gí. ⁸ À má éno, ndoo bàkà gbolò o tí nò me ká ta bà zò káa yâ ñìnó ta kìnì gbí , tí kìnì bà mbè ndâ ka tí, delè tí kìnì sogote nó lá. Ndoò zò ta ngbàrángà njembí ndoo, ndoo zò ta tìrì gbí njembí ndoo lá, ndoo delè 'ví zò ta yúco.

⁹ Ye táánò cu wáràgà jì yo éno máa, yo 'ví nì kaà ta ndâ 'duù ñìnó mbe kù bàkà ndâ i ñìnó mbe 'vii ɾo 'bá lá nó lá. ¹⁰ Káa ye ta o tí nò nì me ndâ 'duù ñìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì nì lá mbe kù sù tí ndú ká sàkàmàà, tí ndâ mbe gàmàtà mbe kù zò 've i mì ndâ 'duù, delè tí ndâ mbe kù kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù, tí ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sù mbírì nó lá. ¹¹ Gbí có mì ye nò táánò a i éno máa, yo 'ví nì kaà ta 'duù ñìnó mbe kù 'dè có máa yì a ná'vindí yo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì káa yí kù sù tí wó ká sàkàmàà nò lá; yo 'ví nì káa ta yí lá, náa yí má a mbe gàmàtà, náa yí má a mbe kù bàkà i jì ndâ sù mbírì, náa yí má a mbe kù 'dè vò có, náa yí má a vò mbe njù pe, náa yí delè má a mbe ngbà nò. À kpétí káa bà toko 'bí yo mí gbí i-zó-zò ta ña 'duù tí nò, yo 'ví bàkà là.

¹² Ye táánò 'dè có tí nò me gítí ndâ 'duù ñìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì nì lá nó lá. Tacó nèté mì ye ta bà 'viiki ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì lá nó a yè? Nèté mì yo me a i ta bà 'viiki ndâ 'duù tí nó mbe kù kili to ɾè mì Bìndi-Mbírì nó lá? ¹³ À káa Mbírì ta kpéetí wó ká bà 'viiki ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì lá nò. «Yo mò vò 'duù tí nò á 'do gbí òkò tí yo gí,» á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì nò.

6

Bà ya ta ná'vindí gí gbí ngbàngà

¹ Có má kuu gbí òkò tí ndâ 'bí 'duù ta ná'vindí wó gbí òkò tí yo, 'duù tí nò bà koɾo a cè gbí kò có yè, wàa yí 'ví o tí ta muu yo tí ndâ tó 'duù mì Mbírì ya gí bà kpì ngbàngà tí ná'vindí wó mí kùɾo ndâ gba ñìnó mbe kù co me tí jáá kpokèjì mì Mbírì lá nó? ² Yo ñò nì lá máa, ndâ 'duù ñìnó tí ndâ tó 'duù mì Mbírì nó kèjì gí bà dù tí ndâ mbe waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí? Káa yo má a ndâ mbe waa có mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bà pà làyì gítí ndâ víí có gbí òkò tí yo bà kpò yo gí? ³ Yo ñò nì lá máa, a ndoo wúnò ká bà waa ndâ có mì ndâ basìlì? À má éno, à kpónó 'ví gii kpò tí, tí ndoo nó a bà waa có mì ndâ 'duù mbe kù 'vala muu to tí nó? ⁴ Káa, à má éno, yo kù kaa ndâ có gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì, ya tí gí gbí ngbàngà kùɾo ndâ 'duù tí nó ta ɾè ndú gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù wálá nó, tacó yè? ⁵ Nò ɾo yo wálá tacó yè? Gbí có mì yo nò éno máa, gbèè 'duù gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì tí mbe 'di gbí-o, tacó wàa yí 'ví dù tí mbe kù 'viiki gbí ndâ có gbí òkò tí yo wálá? ⁶ Yo kù zò tí yo gbí òkò tí yo go ndâ sè! 'Duù loko ká mítí ná'vindí wó ta ngbàngà mí kùɾo ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù lá!

⁷ Gbí bà jaka tí yo gbí òkò tí yo ta kpéetí yo ya tí gí gbí ngbàngà nò éno máa, 'bí i mbe lè gí kuu gbí òkò tí yo. À wálá nìkì mì yo a bà gbì gbí njembí yo gítí bà kònò ndâ vò i tí nó náa à kù me mítí yo nó? À wálá nìkì a bà kùmùkù ndâ i mì yo mì ndâ 'duù? ⁸ Káa à kpónó gii dù gáá nó a yo ká gii loko kù bàkà vò i gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vindí!

⁹ Yo ñò nì lá máa, ndâ 'duù tí nó mbe kù co me tí jáá kpokèjì mí Mbírì lá nó bà dù tí ndâ bòò gba mì Mbírì wálá nò lá? Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá; ñìnó a ndâ mbe kù gbètèkè tí ndú, ta ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sù mbírì, ta ndâ mbe bàkà bangbaya, ta ndâ mbe kù sù ta ndâ ka ndú 'dakò, ¹⁰ ta ndâ mbe ngbà, ta ndâ mbe gbolò njembí, ta ndâ vò mbe njù pe, ta ndâ mbe 'dè vò có, gii je ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù; ndâ ña ndâ 'duù tí nó bà 'de bà dú tí ndâ i-zógó-zogo mì Mbírì wálá. ¹¹ Ndâ 'bí 'duù gbí

òkò tí yo táánò a ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndâ voló-volo 'duù tí nò náa ye 'deke ndú nò. Káa à gii caka tí ndú gî, à kaa ndú mò gí mì Mbírì gî, à gii bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì ta ɾè mí Jézù tí Bìndi-Mbírì, delè ta ɾè mì Bèri-mi-Mbírì mì ndoo gî.

Yo si dii yo tí ndâ i bà ùlù Mbírì

¹² «Ndâ i 'dáá gî kùro ye káa ndâ i mbe 'vii ɾo 'bá,» káa ndâ i 'dáá gî me ndâ i mbe koni 'duù lá. «Ndâ i 'dáá gî kùro ye káa ndâ i mbe 'vii ɾo 'bá,» káa 'bí i gbaànjé mbe 'visi ye tí i-zógó-zogo mì wó nò wálá. ¹³ «I-zó-zò a i tacó bà zò gí gbí yì 'duù, yì 'duù delè a i tacó tí i-zó-zò,» káa Mbírì bà voloko gbí ndú só gî. Diì 'duù me i tacó bà gbètèkè lá. Diì 'duù a i tacó tí Mbe tí ndoo, bìndi Mbe tí ndoo a i tacó tí diì 'duù, me i tacó bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá lá nó lá. ¹⁴ Mbírì táánò 'vala Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó ta wotí mì wó gî; yí delè wúnò bà 'vala ndoo 'do gbí muu'dú ndoo ta gbèe wotí tí nò náa yí 'vala ta Mbe tí ndoo nò gî.

¹⁵ Yo ñò ni lá máa dii yo a ndâ bà to tí Bìndi-Mbírì? À má éno, ye kaa yo tí ndâ bà to tí dii Bìndi-Mbírì nó wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe kù sì tí yo sàkàmàà, wàa? Gbaànjé lá! ¹⁶ Yo ñò ni lá máa, dii 'dakò ñinó mbe nanaka mí cikii ni ñinó mbe kù dù ta ndâ 'dakò ká sàkàmàà nó, gí tí gbèe dii ta niì tí nò gî nò, gí? Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì ngbàrángà'i éno máa, «Ndú só bà gí tí gbèe dii.» ¹⁷ Káa 'duù mbe nanaka mití Mbe tí ndoo, njembí ndú bà dù ta yí ká gbaànjé.

¹⁸ Yo kii 'bà 'do tí bà gbètèkè tí yo. Ndâ 'bí ña vò i 'dáá gî náa 'duù bàkà ndú kù dù a i kapí kù wó. Káa bà gbètèkè tí a vò i ñinó mbe ya ngéé gí gbí 'dóo dii wó. ¹⁹ Yo ñò ni lá máa, dii yo a nduúrù mì Bèri-mi-Mbírì, tí Bèri tí nó náa Mbírì je yí ji yo nó? Diì yo me 'dóo i mì yo lá. ²⁰ Yo a ndâ 'duù ñinó náa àà táánò sì tàkò yo ta mboo waa gî. À má éno, yo si dii yo tí i bà ùlù Mbírì.

7

Có gítí bà kò tí

¹ À má gítí ndâ i tí nó náa yo cu wáràgà gítí ndú ji ye nó, a tó có tacó tí 'duù bà gàà 'bí wò mítí niì lá. ² Káa, tacó wàa yo 'ví gbètèkè tí yo gbí òkò tí yo lá, à ñikì éno máa, 'dakò 'ví kò 'dóo niì mì wó, wàa niì 'ví kò 'dóo 'dakò mì wó. ³ 'Dakò 'ví biya niì mì wó gbí kpâ-sili lá, wàa niì delè 'ví biya 'dakò mì wó gbí kpâ-sili lá. ⁴ Nawù 'dakò me i ta muu wó tacó wàa yí 'ví biya tí ta kù wó gbí kpâ-sili nò lá. Mbe tí wó gbí kpâ-sili a kù wó. Kù niì delè 'ví biya nawù wó gbí kpâ-sili lá, tacó mbe tí wó gbí kpâ-sili a nawù wó. ⁵ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kò tí ndú gí nó 'ví nè-gbì-yì tí ka wó gbí kpâ-sili lá. Sè káa ñinó máa, ndú má toko a có éno máa, ndâ yì njèè gbí bà sili gî ta làmbu o, tacó bà si muu ndâ yì gítí bà koɾo có gítí bà 'deke tí ndâ yì ji Mbírì má kózò gî, ndâ yì 'ví gii toko ndi bà sili. À má me éno lá, Gba-vò-i bà ñonòkò muu ndú, náa njembí ndú má me fúlà-fúlà nò.

⁶ Ye kù zèè yo gítí bà 'di có tí nó náa ye 'dè ji yo nò me ta gó lá, ye 'dè ká golà 'duù ñò vò i gî káa yí kù kpo-gbì-tà-tù ndâ nambe wó nò. ⁷ Ye kùtàá má go Mbírì, wàa ye 'ví suu ta ndâ 'dakò 'dáá gî ká go ye, à ñikì ngé ma. Káa có a ñinó máa, Mbírì njèè ndâ i-nambeè mí wó ji ndâ 'duù 'dáá gî tende-tende; yí je ji ndâ 'bí 'duù a ñinó, bìndi yí gii je ji ndâ 'bí 'duù a ña ñizô.

⁸ Ye kù 'dè có ji ndâ banga, ta ndâ nawù ku, máa, à ñikì káa bà dù ndú ta kpéétí ndú, a go bà dù ye nò. ⁹ Káa bà dù ndú ta kpéétí ndú má kpò ndú gî, ndú 'ví kò tí ndú. Tacó à ñikì a bà kò tí á co tí bà si njembí ndú kù doo ta go bà 'de ka-sili.

¹⁰ Có kuu mì ye tacó bà 'dè ji ndâ 'duù ñinó mbe kò tí ndú gî nó, káa có tí nó me 'dóo có mì ye lá, a kòcò Mbírì náa yí 'dè éno máa, nawù 'dakò 'ví njè kù wó lá; ¹¹ káa

yí má nǹè gî, yí 'ví kò 'bí ngú 'dakò lá, káa bà dù yí ta kpéetí wó má kpò yí gî, yí 'ví dele ndí wó gí 'bá mì ká 'dakò mì wó. 'Dakò delè 'ví nǹè nawù wó lá.

¹² Ye kpónó kù 'dè jì sè ndâ 'duù nǹó gbí òkò tí yo nó a 'dóó có mì ye gbí njembí ye. Ye kù 'vanda gbí nǹó me ndi kòcò Mbe tí ndoo lá. Ye kù 'dè có jì yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vindí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì má kò nǹi nǹó mbe ùnje gítí có mì Jézù lá nó, káa nǹi tí nò má ùnje bà sì 'bá ta yí gî, yí 'ví nǹè nǹi tí nò lá. ¹³ 'Bí nǹi gbaànjé 'do gbí òkò tí yo delè má kò 'dakò nǹó mbe ùnje gítí có mì Jézù lá, káa 'dakò tí nó má ùnje gítí bà sì 'bá ta yí gî, yí 'ví nǹè 'dakò tí nó lá. ¹⁴ Tacó ndâ-'bî-lá, 'dakò tí nó mbe ùnje gítí Jézù lá nó ká kẹ̀jì gí bà ùnje gítí Jézù 'do gbí có mì nawù wó. Delè ndâ-'bî-lá, nǹi tí nó ká kẹ̀jì gí bà ùnje gítí Jézù 'do gbí có mì kù wó. À má me éno lá, ndâ 'viì mì yo bà dù me tí ndâ 'viì-ṛo-'bá lá. ¹⁵ Káa gbí ɲa bà kò tí tí nó, go bà sì 'bá má cee 'do tí 'duù nǹó náa yí ùnje gítí Jézù lá nó gí, wò tí mbe ùnje gítí Jézù 'ví si yí 'ví ya , tacó 'bí i mbe ẹ̀re yo ta yí wálá. Káa Mbírì tẹ̀'é tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù ta 'dê njembí ndoo. ¹⁶ Tacó wò tí nǹi ɲò ni ta yè máa wò bà 'vala kù lo gî?

Yo 'di có mì Mbírì ta o 'dáá gî

¹⁷ Káa 'duù 'ví 'vala ká go nǹó náa Mbe tí ndoo cu mí gbí mbelè wó gî nò. Yí delè 'ví lǹi 'bì wó gí ta ɲa i nǹó náa Mbírì táánò tẹ̀'é tí wó gítí nò. Nǹó a có mì ye náa ye kù 'dè jì yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. ¹⁸ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo náa Mbírì táánò tẹ̀'é tí wó si yí ya gí gbí gázâ gî 'ví nǹi nikalaká máa, «Ye táánò má ɲò ni sàa ye bà ya gí gbí gázâ wálá,» nó lá. Káa 'duù nǹó mbe ya gí gbí gázâ lá nó má ùnje gí ta é mì Mbírì gí, gbí nderè bà ya yí gí gbí gázâ káká'i wálá. ¹⁹ Tacó có nǹó náa à tí nó, a có bà kpolo tí ndâ có mì Mbírì, à me có bà ya gí gbí gázâ lá, à delè me có bà ya gí gbí gázâ lá nó lá. ²⁰ 'Duù 'ví dù ká go bà dù yí ta o tí nó náa yí táánò ù ta nje gí ta é mì Mbírì nò. ²¹ Wò táánò a i-zógó-zogo ta o tí nó náa Mbírì tẹ̀ ta é tí lo nó? Mù mbí lo lá; wò má 'de kẹ̀jì bà njaanga miṛi lo 'do gbí bà dù tí i-zógó-zogo gî, njaanga miṛi lo. ²² Tacó 'duù nǹó táánò tí i-zógó-zogo náa Mbe tí ndoo tẹ̀'é tí wó nó, a 'duù mì Mbe tí ndoo náa yí njaanga wú 'do tí miṛi wó gí. Káa 'duù nǹó náa yí táánò ta o bà tẹ̀'é tí wó me i-zógó-zogo lá nó, gí tí i-zógó-zogo mì Bìndi-Mbírì gí. ²³ Bìndi-Mbírì táánò sì tàkò yo waa gî; à má éno, yo dù tí ndâ i-zógó-zogo mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.

²⁴ À má éno, wò 'ví dù ká tí wò tí nó táánò kùro bà tẹ̀'é tí lo mì Mbírì nò.

Có gítí ndâ mbe kò tí ndú lá, ta ndâ nawù ku

²⁵ À má gítí ndâ nǹi nǹó tí ndâ kùnga nǹi nó, có gítí ndú náa ye 'di 'do gbí nje Mbe tí ndoo náa ye 'ví 'vanda ndí jì ndú nó wálá. Có tí nó náa ye kpónó bà 'dè jì ndú nó, a 'dóó có mì ye gbí njembí ye tí 'duù tí nó náa a Mbírì ká ɲò yè ɾo ye, bìndi yí giì bàkà ye tí 'duù nǹó náa 'duù bà 'di có mì ye gí.

²⁶ Ye má zeke cè bà volo ndâ i kpónó kpòò, ye koṛo có máa, à nìkì máa 'duù 'ví dù ká tí ɲa i tí nó náa yí kpónó a yí nò. ²⁷ Wò tí 'dakò má kò nǹi gî, wò 'ví pà kpokẹ̀jì bà nǹè nǹi tí nó lá. Káa nǹi má mì lo gbí vò o tí nó kpónó nó má wálá, wò 'ví pà bà kò nǹi lá. ²⁸ Káa 'dakò má kò nǹi, yí bàkà me vò i lá. Nǹi delè má kò 'dakò, yí bàkà me vò i lá. Káa yí delè má dù tí kùnga nǹi, yí delè bàkà me vò i lá. Káa ndâ i mbe kù ba muu ndâ ndâ mbe kò tí me mbè. Tacó éno, go bà yòòngò yo gítí bà kò tí tí ye wálá.

²⁹ Ndâ ná'vindí, gbí có tí nó náa ye 'dè jì yo nó éno máa, sè o gítí bà 'vala ndâ bu nǹi go ndâ banga dooko gí; ³⁰ ndâ mbe wa gbí goolá sé có tí ndú wálá; ndâ mbe kù ɲo 'di goolá tàkòcò ndú peteke lá; ndâ mbe sì i, goolá ndâ i tí nó náa ndú sì nó me ndâ i mì ndú lá; ³¹ ndâ mbe kù mà 'vèlè goolá ndâ i yè ɾo ndú lá. Tacó cè tí to tí nó bà ya gí kùro ta kòndi wálá.

³² Có gbí njembí ye éno máa, njembí yo 'ví mù gbaànjé lá. Njembí 'duù ònó tí banga nó kù mù a i gítí nèté mì Mbe tí ndoo, tacó yí kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò Mbe tí ndoo. ³³ Káa njembí 'duù ònó mbe kò niì gí nó kù mù a i gítí ndâ i muu to tí nò. Yí kù pà kpokèjì a i gítí bà peteke tàkòcò nawù wó. ³⁴ Ndâ kóró-koro có mì wó nje bá sósò'ò. À delè ká éno ta ndâ niì. Njembí niì ònó mbe kò 'dakò lá nó, ta njembí ngbutu 'vinî, kù mù ká gítí có mì Mbe tí ndoo cuki. Káa njembí nawù 'dakò kù mù a i gítí ndâ i muu to tí nò, ta có gítí bà peteke tàkòcò kù wó. ³⁵ Ye 'dè có tí nò jì yo a i gítí miṛi yo, ye 'dè me tacó bà ba muu yo lá. Ye 'dè a i tacó wàa kpokèjì mì yo 'ví dù ká jáá, wàa yo 'ví si ta njembí yo 'ví dù gítí bà koro có gítí Mbe tí ndoo ká gbaànjé.

³⁶ 'Dakò má 'vee có tí ngbutu 'vinî tacó bà kò yí, káa 'dakò tí nò má ònó máa yí kù co ta 'vinî tí nò me tí jáá kpokèjì lá, yí má ònó ni gí máa njembí yì me fùlà-fùlà, yí má 'dè có máa ndâ yì kò tí ndâ yì, ndú má kò tí ndú, à me vò i lá. ³⁷ Káa 'duù ònó ta njembí wó a yú njembí, ta có mì wó ká gbaànjé nó, má eṛe muu wó gí, máa yì bà kò niì wálá, yí bàkà a tó i. ³⁸ Gbí có tí nò éno máa, 'duù mbe kò 'vinî tí nò náa yí 'vee có tí wó nò bàkà a tó i. Káa 'duù ònó mbe dù tí banga nó bàkà tó i me gbolò ndii mbe kò 'vinî tí nò gí.

³⁹ Nawù 'dakò me ta muu wó tacó bà kò 'bí 'dakò si kù wó káa wuù nò lá. Káa ku má je kù wó gí, à káa có mì wó bà kò 'bí 'dakò. Káa 'dakò tí nò 'ví dù a mbe ùnje gítí Mbe tí ndoo. ⁴⁰ Káa ye koro có éno máa, àa bà nìkì tacó tí nawù ku tí nò káa bà dù ta kpéetí wó bìndi ku 'dakò mì wó. Ye delè koro có máa, có gbí muu Bèri-mi-Mbíri ká go éno.

8

I-zó-zò náa à ci jì ndâ sú mbíri

¹ À má gítí có bà zò i-zó-zò ònó náa à ci jì ndâ 'bí sú i tí nó náa ndâ 'duù bàkà tí ndâ mbíri mì ndú nó, «ndoo 'dáá gí ònó ni gí». Káa bà ònó i ni kù bàkà 'duù kù luguu tí wó máa yì ma. Káa à káa tó bà zè tí ká kù banda i. ² 'Duù má kù koro có máa yì ònó i ni gí, yí ònó i tí nó ni tè go có tí nò náa yí kù koro nò lá. ³ Káa 'duù má zè Mbíri ta tó njembí wó, Mbíri ònó 'duù tí nò ni gí.

⁴ À má gítí có bà zò i ònó náa ndâ 'duù bàkà jì ndâ sú mbíri mì ndú nó, ndoo ònó ni gí máa, 'bí yúco i kapí ndâ sú mbíri tí nò wálá. Tacó ndoo ònó ni gí máa, cèe Mbíri ká gbaànjé. ⁵ Ndâ ònó-go-mbíri tí nò tà má gbíri, ndú tà má muu to tí nó, ndâ mbíri tí mì ndâ mbe , ta ndâ mbe tí ndâ mbe me a mbè, ⁶ káa Mbíri mì ndoo tí Bu ndoo ká gbaànjé, tí mbe suu ndâ i 'dáá gí. Mbe tí ndoo delè ká gbaànjé, tí Jézù tí Bìndi-Mbíri, náa Mbíri suu ndâ i 'dáá gí ta rẹ wó, náa ndoo delè kù 'vala ká ta rẹ wó.

⁷ Kpétí ká éno, ndâ 'bí mbe ùnje gítí Jézù ònó yúco tí nò ni kálásè. Có tí nò, máa ndâ sú mbíri tí nò a ndâ wu i nò, nanaka mí gbí muu ndú yee ká tí o bà ci ndú. Ndâ 'bí 'duù yee gbí ri tí nó wúnó nó má zò i náa à ci jì ndâ sú mbíri, ndú kù koro có máa ndâ yì zò bèjò mítí ndâ yì gí. ⁸ Káa à me i-zó-zò ká kù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri lá. Ndoo má zò lá, 'bí i mbe ba muu ndoo wálá. 'Bí i delè náa ndoo bà 'de 'do gbí bà zò ngé má nò wálá.

⁹ Yo kpolo tí yo. Yo má kpolo tí yo lá, bà bàkà ndâ i mì yo go có mì yo gbí muu yo nò bà volo muu ndâ 'duù ònó ta wotí tí ndú njí'dí nò. ¹⁰ 'Bí 'duù ònó ta njembí wó yù lá nó má ònó wò tí 'duù ònó mbe ònó ni gí nó kù zò i bàndò bà ci i jì ndâ sú mbíri, yí bà koro có máa yè? ¹¹ À má éno, ná'vindí lo ònó mbe ònó ni lá, náa Bìndi-Mbíri cì tacó tí wó nó, gíri'o gí 'do gbí có mì lo tí mbe ònó. ¹² Bà bàkà vò i mítí ndâ ná'vindí lo gbí ña kpokèjì tí nò, ta bà bàkà sé'i mí gbí njembí ndú, káa wotí tí ndú wálá, a bà

bàkà vò i mítí Bìndi-Mbíri. ¹³ Tacó éno, rẹ̀ i mbe si ná'vindí ye 'ví bàkà vò i má a i-zó-zò, ye káká'i bà zò yá wálá, tacó wàa ná'vindí ye 'ví bàkà vò i lá.

9

Ndâ i ñinó náa à tí, ta ndâ nèté mì tú mì Bìndi-Mbíri

¹ Ye me 'duù ñinó mbe kù bàkà i go có mì ye náa à gbí muu ye nó lá? Ye me tú mì Jézù lá? Ye táánò nò Jézù tí Mbe tí ndoo ta ọ̀o ye lá? Yo me ndâ i gbí bà ka wu'o mì ye náa ye ka ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nó lá? ² Ndâ 'bí 'duù kpèti má biya bà nò ye ni tí tú mì Jézù gí, vòò yo ñindi yo nò bà 'boo bà dù ye tí tú mì Jézù wálá, tacó yo a ndâ i gbí po ndi bà nò tú mì ye, náa ye nò ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo.

³ Ñinó a có náa ye bà 'visi ji ndâ mbe kù 'vee gbí nje ye, éno máa, ⁴ yúco mì ze tacó bà zò i ta bà nju pe tàkò nèté mì ze wálá? ⁵ Ndâ nawù ze má a ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri, yúco mì ze tacó bà bala ndú wàa ze 'ví kù nò ta ndú a go ñindi ndâ 'bí ka ze mbe kù nò tú mì Jézù, ta ndâ 'bí ná'vindí Mbe tí ndoo, ta ndâ Kéfà, náa ndú kù me nó wálá? ⁶ Áá tóó káa ze ta Bàránábà cuki ká 'ví dù kù bàkà nèté gítí gùù nje ze wàa? ⁷ A àsikéri 'di jé ká kù pà 'dóo kpokèji bà ko mboo nèté mì wó ta kpéeti wó? A mbe ji nji ngayi jé ká zò i 'do gbí 'dóo po nji mì wó lá? À mbe ko nò ngayi jé ká nju ngo kí ndâ nò mì wó lá?

⁸ A 'bí 'duù 'do muu to tí nó ká je woti bà 'dè có tí nó náa ye kpónó kù 'dè nó ji ye? Ñinó me gbèe có tí nó mì Mòze nó lá? ⁹ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mòze máa, «Duù 'ví ẹ̀re nje mò'dú tí nó mbe kù gbí cù nó lá.» À kpónó kpolo mì Mbíri me có tí mò'dú cuki? ¹⁰ Mòze 'dè có tí nò 'dáá gí me tacó tí ndoo lá? Mòze cu có tí nò mí gbí wáràgà a i tacó tí ndoo, tacó mbe ji nji kù kojo có lli a i mítí i gbí po nji mì wó; bìndi mbe gbí cù kù kojo có lli a i mítí bà ñinó náa mbe nji bà je ji yí gí tàkò nèté mì wó nò. ¹¹ Káa à má a ze ká ọ̀o nji ña mì Mbíri mí gbí njembí yo, bà je ndâ tó i muu to tí nó ji ze gi kpolo ji yo ta ña kpokèji ngayi? ¹² À má mì ndâ 'bí ka ze mbe kù ma có mì Mbíri ji yo a yúco tacó bà 'de ndâ i tí nò 'do mì yo, yúco mì ze me gbolò ndii ñindi ndú lá?

Ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, ze 'vee bà yúco mì ze nò lá. Ze kù kònò ndâ i 'dáá gí, tacó wàa ze 'ví volo ta kpokèji bà ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri ji yo lá. ¹³ Yo nò ni ngbàrángà'i gí, máa, ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà nèté gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó kù 'de i-zó-zò mì ndú 'do ká gbí ndùgù 'bá-Mbíri, káa ndâ mbe kù waa mbelè mí bàndò bà ci i ji Mbíri kù 'de i-zó-zò mì ndú 'do ká bàndò bà waa mbelè ji Mbíri. ¹⁴ Bìndi-Mbíri delè gi 'dè káa gbèe ña có tí nò máa, ndâ 'duù tí nó mbe kù ma Banga-Ngú-Có nó 'ví zò i 'do gbí bà ma Banga-Ngú-Có.

¹⁵ Káa ye kpónó kù zò i me 'do gbí nèté bà ma Banga-Ngú-Có go có tí nò náa Bìndi-Mbíri 'dè nò lá. Ye delè kpónó kù cu wáràgà ji yo me tacó bà yù i-zó-zò 'do tí yo nò lá. Tacó a niki káa bà ci ye ta go á co tí bà ma Banga-Ngú-Có mì ye ji yo tacó i-zó-zò. ¹⁶ Ye bà wu gbí tí ye máa ye a mbe ma Banga-Ngú-Có nò wálá. Tacó bà ma Banga-Ngú-Có a nèté náa a Bìndi-Mbíri ká cu nanaka mítí ye. ¹⁷ Ye kùtáa má kù bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có 'do gbí 'dóo có mì ye gbí njembí ye, ye bà zò i 'do gbí gí. Káa à me éno lá. Có a ñinó máa, bà ma Banga-Ngú-Có a nèté náa Mbe tí ndoo ká le mítí miyi ye go wú, náa kpokèji bà ja miyi ye 'do gbí wálá nò. ¹⁸ À má éno, ye bà 'de gbí bà ma Banga-Ngú-Có a yè? Ye bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ká sínò. Ye bà 'vee bà i gbí bà ka wu'o mì ye wálá.

¹⁹ Ye me i-zógó-zogo mì ndâ 'duù lá, káa ye gi si tí ye tí i-zógó-zogo mì ndâ 'duù, tacó wàa, ye 'ví 'de ta tó lli 'ví gítí bà zaa ndú ji Bìndi-Mbíri. ²⁰ Ze má ta ndâ Jùdèyà, ye kù bàkà tí ye tí Jùdèyà, tacó wàa ye 'ví 'de ta lli 'ví gítí ndú. Ze má ta ndâ mbe kù bàkà go có mì Mòze, káa ye me mbe kù ọ̀o ndi có mì Mòze lá, ye delè kù bàkà go có

mì Mòze, tacó wàa ye delè 'ví 'de ta li'ví gítí ndâ mbe kù bàkà go có mì Mòze. ²¹ Ze má ta ndâ 'duù ònó mbe kù bàkà nèté me ta có mì Mòze lá nó, ye bàkà nèté ta có mì Mòze lá. ²² Ze má ta ndâ 'duù ònó ta wotí tí ndú wálá nó, ye bàkà tí ye tí mbe wotí lá. Ye kù me ndâ i tí nó 'dáá gí tacó bà 'de ta li'ví gítí bà 'vala ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú.

²³ Ye kù bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí ta rẹ̀ mì Banga-Ngú-Có, tacó wàa ye 'ví 'de ta tó i gbí Banga-Ngú-Có. ²⁴ Yo ònó ni gí máa, ndâ 'duù má kù gbòò'bè, à kù je i ká ji 'duù ònó mbe kpò ndâ ka wó 'dáá gí nó? ²⁵ Ndâ mbe kù gbòò'bè 'dáá gí kù ru káa ndi có tí nó náa à 'dè ji ndú, máa ndú 'ví bàkà go yí nó. Ndú kù bàkà go có tí nó tacó bà 'de i ònó mbe dù tí ká lá nó. Káa ndoo kù 'de gbí bà gbòò'bè ònó ndoo a i ònó mbe dù tí ká nó. ²⁶ Tacó éno, ze má kù gbòò'bè bà i ngèlè ta 'duù, ye kù i ngèlè me ká maa éno gí ká lá. Ze delè má kù dómò tí ze ta 'duù, ye dómò kùnga to lá. ²⁷ Ye kù kpòlò tí dù ye, tacó wàa ye ta o 'dáá gí 'ví bàkà tí go có mì ye gbí muu ye. Tacó ndâ-'bí-lá, ye kù ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'bí ka ye káa i ta rẹ̀ ye gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma nó wálá.

10

Yo 'ví ùlù ndâ sù mbírì lá

¹ Go bà 'va mbí yo á gítí ònó i tí nó mbe 'de ndâ ká gù ndoo dígísèé si ndú gbí kángáá nga ngoò nó kuu tí ye, ndâ ná'vindí. Mbírì dígísèé kù túbà kpokèjì ji ndú ta bà si kùlù mù kù tẹ̀ kùro ndú; Mbírì delè gí si ndú 'dáá gí di Bí-bi Kàpá gí tito ta o bà njè nó mì ndú 'do Mási rì ta vò i tí ndú wálá. ² Mbírì táánò caka tí ndú 'dáá gí ta rẹ̀ mì Mòze mí gbí kùlù mù, delè mí tà ngo gbí pù Bí-bi Kàpá. ³ Ndú táánò 'dáá gí zò gbèe i-zò-zò tí nó mbe gí ji ndú 'do mì Mbírì nó gí. ⁴ Ndú delè 'dáá gí njù gbèe ngo tí nó mbe gí ji ndú 'do mì Mbírì nó gí. Ndú táánò kù njù ngo 'do gbí dí mí Mbírì mbe kù ko tàkò ndú muu nó nó. Dí tí nó táánò a Bìndi-Mbírì. ⁵ Kpètí ká éno, tàkòcò Mbírì táánò peteke gítí ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú lá. Tacó éno, ndâ 'duù tí nó náa tàkòcò Mbírì peteke gítí ndú lá nó, gí cì ká kpàsílàa ta muu nó gbí kángáá nga ngoò.

⁶ Ndâ vò i tí nó táánò mbe 'de ndâ 'duù tí nó náa tàkòcò Mbírì peteke gítí ndú lá nó kù túbà ji ndoo, máa, ndoo 'ví dù ta go ndâ vò i go ònó ndú dígísèé nó lá. ⁷ Ndoo delè 'ví kucuku muungbó ndoo mí kùro ndâ 'bí sù mbírì, go i mì ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú dígísèé á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ndâ 'duù gí ki tí ndú to, ndú gí zò i, ndú gí njù pe, bìndi ndú gí a gí yaà gí bà dù ru kùro ndâ sù mbírì,» nó lá. ⁸ Ndoo 'ví gbètèkè tí ndoo gbí òkò tí ndoo, go ònó i mì ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú dígísèé náa ku gí zì ta ndâ 'duù 'do tí ndú 23,000 gbí gbèe rì, nó lá. ⁹ Ndoo 'ví tala wotí mì Mbe tí ndoo, go i mì ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká gù ndoo dígísèé nó lá, tacó ndâ kpoo gí mì ndâ mbe tala yí nó léé gí. ¹⁰ Yo 'ví 'dè ngùrù-ngùrù có gítí Mbírì lá, tacó ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ ká gù ndoo dígísèé bàkà éno, bìndi mbe voloko gbí ndâ i gí voloko gbí ndú léé gí.

¹¹ Ndâ i tí nó bàkà tí mí tí ndú dígísèé tacó bà túbà ji ndâ 'bí 'duù. Bìndi à gí cu ndú mí gbí wáràgà tacó bà ci ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó jé'déé gí nje o kùro ndòngbù o nó.

¹² À má éno, 'duù ònó mbe kù kòro có éno máa, yì kpónó a i gbí òkò tí yo nó, 'ví kpòlò tí wó, má wálá yí bà 'va tí wó to. ¹³ Ndâ i ònó mbe kù yòòngò wò gítí vò i nó káa gbèe ndâ i tí nó mbe kù yòòngò ndâ 'bí 'duù go wò nó 'dáá gí gítí vò i. Káa wò 'ví tee mí gbí muu lo éno máa, Mbírì bà si 'bí i 'ví yòòngò wò gítí vò i ndii muu wotí mì lo wálá. Tacó ta o tí nó náa 'bí i má kù yòòngò 'duù gítí vò i nó, Mbírì bà túbà kpokèjì bà kpò muu i tí nó ji yí gí.

¹⁴ À má éno, ye kù kpo-gbí-tà-tù yo, máa, yo dù janga-jàngá gí ndii 'do tí ndâ sú mbírì, ndâ tó kómbe ye. ¹⁵ Ye kù 'dè có ji yo tí ndâ 'duù ònó ta muu kuu tí yo nò. À má éno, yo 'viiki gbí có tí nò náa ye 'dè ji yo nò. ¹⁶ Ndoó má kù zèè 'visì tí nó náa Mbírì je ji ndoo tí i-nambee, náa ndoo kù 'dè nìkì maa ji Mbírì ta o tí nó náa ndoo kù zèè nó, ndoo kù gbo nó me gbí bà njù mbelè Bìndi-Mbírì lá? Káa kù kò tí nó náa ndoo kù ki'viki gbí nó, ndoo kù gbo nó me gbí bà zò dù Bìndi-Mbírì lá? ¹⁷ Kù kò tí nó náa ndoo ta ña mbè muu ndoo nó kili gí bà zò nó lê má ká gbaànjé, gbí éno máa, ndoo 'dáá gí a gbèe dii. Tacó ndoo 'dáá gí gbo ká mí gbí gbèe kù kò.

¹⁸ Yo koṛo muu yo á gítí ndâ Ìzìrìyèlì gi. Bàndò bà ci i ji Mbírì mì ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù kili kù zò gbèe nò tí nó náa à waa mbelè wó ji Mbírì nó me ká gbaànjé lá? ¹⁹ Gbí có tí nó kpónó náa ye 'dè nò máa yè? À gbí tù yo éno máa, mbelè tí nó náa à waa ji sú mbírì nó a cèe i, wèè, sú mbírì tí nó a cèe i? ²⁰ Gbí có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nò gbaànjé me éno lá. Gbí a i éno máa, à kù ci ndâ nò tí nó náa ndâ 'duù tí nó mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambee ta Mbírì ni lá waa mbelè ndú nó, a i mítí ndâ bàndò bà ci i ji ndâ sú mbírì, me ji Mbírì lá. Káa go bà nì kaà mì yo ta ndâ sú mbírì tí ye wálá. ²¹ Yo bà zèè 'visì mì Mbe tí ndoo ká tí tó, bìndi yo gi zèè 'visì mì ndâ sú mbírì ká tí tó nò wálá. Yo delè bà zò i mì Mbe tí ndoo ká tí tó, bìndi yo gi zò i mì ndâ sú mbírì ká tí to nò wálá. ²² À tí ndoo a go bà tanga Mbírì gítí bà tò kiì? Wotí tí ndoo ndii yí gí?

²³ Ndâ 'duù kù 'dè có máa, «À ká go có mì ndoo bà bàkà ndâ i ònó 'dáá gí náa à gbí njembí ndoo.» Káa ndâ i 'dáá gí me káa ndâ tó i lá. «À ká go có mì ndoo bà bàkà go ònó á gbí njembí ndoo.» Káa ndâ i 'dáá me káa ndâ i mbe koni ndoo lá. ²⁴ Káa 'duù 'ví koṛo tó i me ká gítí miṛi wó cuki lá. Yí 'ví koṛo ji ndâ 'bí ka wó delè.

²⁵ 'Duù 'ví me kpìkì-kpìkì gítí bà zò yá ònó náa yí sè 'do bàndò bà waa nò nó lá. ²⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «To tí nó, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí, a ndâ i mì Mbírì.»

²⁷ 'Bí 'duù ònó náa yí me mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá nó má tè'é tí lo gítí i-zó-zò á 'bá mì wó, wò má ya gí kà, wò 'ví 'vee rè ña i-zó-zò tí nó mbe yee kùro lo gí nó lá.

²⁸ Káa 'bí 'duù tí ka lo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, náa njembí wó yù lá, má 'dè có ji wó máa, «À ci i-zó-zò tí nó ji ndâ sú mbírì gí,» wò 'ví zò i-zó-zò tí nó lá, tacó tí wó, delè gítí có mì njembí. ²⁹ Ye kù nì me njembí lo lá. Ye kù nì a njembí ka lo tí nó. Tacó rè i tí nó bà si ye 'ví bàkà nèté ta có mì 'bí ka ye nò 'ví dù a yè? ³⁰ Ye lê má 'dè nìkì maa ji Mbírì tacó i-zó-zò tí nó náa ye zò nó gí, à je 'bí 've 'duù gítí bà 'vee gbí nje ye tacó bà zò i tí nó náa ye 'dè nìkì maa ji Mbírì tacó gí nó a yè?

³¹ Wò má kù zò i, zò ta bà ùlù Mbírì. Wò má kù njù i, njù ta bà ùlù Mbírì. ³² Wò 'ví kpòlo tàkòcò ndâ Jùdèyà lá; wò 'ví kpòlo tàkòcò ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó lá; wò delè 'ví kpòlo tàkòcò ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta rè Bìndi-Mbírì nó lá. ³³ Yo 'ví tala bà peteke tàkòcò ndâ 'duù 'dáá gí gbí ña ndâ i 'dáá gí á go ònó náa ye kù bàkà nò. Ye kù pà tó i me ká gítí miṛi ye cuki lá. Ye kù pà tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndú 'ví 'de ta 'válá.

11

Ndâ kpokèjì bà ùlù Mbírì

¹ Yo dù tí ndâ mbe mèlè ndi ye, á go bà dù ye tí mbe mèlè ndi Bìndi-Mbírì nò. ² Ye kù ùlù yo, tacó mbí yo kuu tí ye ta o 'dáá gí, delè tacó yo kù ṛu káa ndi kpokèjì tí nó náa ye táánò túbà ji yo nò.

³ Káa à gbí njembí ye a go bà 'dè có ji yo máa, yo 'ví ònó ni éno máa, Bìndi-Mbírì a gba mì ndâ 'dakò 'dáá gí, káa 'dakò a gba mì nawù wó, bìndi Mbírì a gba mì Bìndi-Mbírì. ⁴ Tacó éno, 'dakò má 'deke tí wó ji Mbírì ta i tí muu wó, yí delè má ma có mì

Mbírì kùro ndâ mbè 'duù ta i tí muu wó, gbí éno máa, yí si Mbírì tí i lá. ⁵ Káa nií má 'deke tí wó ji Mbírì ta i tí muu wó wálá, yí delè má ma có mì Mbírì mí kùro ndâ mbè 'duù mbe kili kù bàkà i-Mbírì, gbí éno máa, nií tí nò si kù wó tí i ọ wó lá. Nìno ká goolá nií tí nò ta kùsu muu wó nò. ⁶ Tacó nií má gala bongo mítí muu wó lá, à 'vii ta yí káa bà 'dii muu wó gí. Káa bà 'dii muu nií lê má a có nò, bà waa tí se muu wó gí to delè má a có nò, à nìkì éno máa yí gala bongo mítí muu wó.

⁷ 'Dakò 'ví te i mítí muu wó ta o tí nó náa yí má kù 'deke tí wó ji Mbírì nó lá, tacó 'dakò a ngba Mbírì, yí delè a cè kózò tí Mbírì, káa nií a ngba 'dakò. ⁸ Tacó Mbírì táánò suu 'dakò me 'do tí nií lá, yí suu a nií 'do tí 'dakò. ⁹ Mbírì delè táánò suu 'dakò me tacó tí nií lá, yí suu a nií tacó tí 'dakò. ¹⁰ À má éno, nií 'ví gala bongo mítí muu wó, delè tacó tí ndâ basìlì mì Mbírì.

¹¹ Kpèti ká éno, à má kùro Mbírì, 'bè gbí òkò tí ndâ 'dakò ta nií wálá. ¹² Tacó Mbírì táánò suu nií 'do tí 'dakò, káa a nií kpónó ká kù jò 'dakò. Káa ndâ i 'dáá gí gí 'do mì Mbírì.

¹³ Yo kojo muu yo ta kpéeti yo gi; à me có nò tacó tí nií bà 'deke tí wó ji Mbírì ta bongo tí muu wó wálá nò lá? ¹⁴ Gbàyi-gbàyi se muu a i mì ndâ 'dakò? ¹⁵ Káa à má tí muu nií, à me i banga mì wó lá? Káa Mbírì je gbàyi-gbàyi se muu ji nií tacó bà nguù kùsu muu wó.

¹⁶ Káa à má nje 'duù a kponje gítí có tí nò, có náa ye bà 'visi gí tàkò có mì 'duù tí nó máa, ze nò 'bí tàkii gítí kpokèjì bà ùlù Mbírì ni kapí nìno lá. Ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta ọ mì Bìndi-Mbírì delè nò ni ká lá.

Kô-njewu mì Mbe tí ndoo

¹⁷ Káa à má gítí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè ji yo nó, ye bà ùlù yo wálá. Tacó bà kili yo ta bà muu yo tí ndâ mbe kù kili ta ọ mì Bìndi-Mbírì kù gí je ta vò i me gbolò ndii tó i gí. ¹⁸ Kpédélé có náa ye bà 'dè ji yo a nìno máa, ye 'di có éno máa, à lá gbí òkò tí yo ká a 'bè ta o tí nó náa yo má kù kili ta bà muu nò. Káa ye kojo có máa, kòcò yúco kuu gbí có tí nó náa ye 'di nò. ¹⁹ 'Bè bà dù kuu gbí òkò tí yo ta 'vèrè tí wálá. Tacó wàa, à 'ví nò ta ndâ 'duù nìno gbí òkò tí yo tí ndâ mbe yúco nó ni ngbàrángà'i. ²⁰ Ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo nó, yo kù zò ndi yo me kô-njewu mì Mbe tí ndoo lá. ²¹ Tacó ye 'di có máa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo ta o 'dáá gí kù sì go, tacó yo kù jò i-zó-zò jóo-jòo, káa ndâ 'bí 'duù nìndi ndú kù sa ta pe. ²² A yè ká tí yo! 'Dóo 'bá mì yo, tí bàndò bà zò i ta bà njù i, ká mì yo wálá, wèè, à gbí njembí yo a có bà te nò mí ọ ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta ọ mì Bìndi-Mbírì nó, ta ndâ 'duù nìno gbí òkò tí yo tí ndâ mbe yè nó?

²³ Tacó ye táánò nìbà ji yo káa có tí nó náa Mbe tí ndoo táánò nìbà ji ye nò, máa, Mbe tí ndoo tí Jézù, ta bèbìlì tí nó táánò náa à ba ta ngbù wó nó, je kù kô, ²⁴ yí gii 'dè nìkì maa ji Mbírì, yí gii ki gbí, bìndi yí gii 'dè có máa, «Nìno a dii ye tí nó tacó tí yo nò, yo zò tacó bà 'va mbí yo tí ye.» ²⁵ Yí gii je 'visi á bìndi bà zò kô-njewu gbí gbèe ọ kpokèjì tí nó, bìndi yí gii 'dè có, máa, «'Visi tí nó a 'visi bà njù ngú mùkà mì Mbírì ta yo ta mbelè ye. Ta o tí nó náa yo má kù njù 'visi tí nó, yo 'ví njù tacó bà 'va mbí tí ye.» ²⁶ Tacó ta o tí nó náa yo má kù zò kù kô tí nó, yo delè má kù njù 'visi tí nó, yo kù ma nò a có ku Mbe tí ndoo yee tí o bà gí yí. ²⁷ À má éno, 'duù má zò kù kô mì Mbe tí ndoo, yí delè má njù 'visi mì wó me gbí ọ kpokèjì nìno náa à tí nó lá, 'duù tí nó bàkà i-nò gítí ndâ dii ta mbelè Mbe tí ndoo gí.

²⁸ À má éno, 'duù 'ví kojo gbí kongbó wó kùro bà zò kù kô tí nó, delè kùro bà njù 'visi tí nó. ²⁹ Tacó 'duù má 'viiki gbí kongbó wó kùro bà zò kù kô tí nó lá, yí delè má 'viiki gbí kongbó wó kùro bà njù 'visi tí nó lá, yí zò nò a bà waa có mítí wó, yí delè njù nò a bà waa có mítí wó. ³⁰ Nìno a gbí nderè có tí nó náa ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo ká zò-zò ta nò'o tí ndú; ku delè kù mì ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí yo nò

ká nò. ³¹ Ndoò kùtàá má 'viiki gbí kongbó ndoo léé éno kùro bà zò i-zó-zò mì Mbe tí ndoo, yí bà waa có mítí ndoo wálá. ³² Káa Mbe tí ndoo má waa có mítí ndoo, yí bàkà ènò tacó bà je muu ji ndoo, tacó wàa, à 'ví waa có mítí ndoo go i mì ndâ 'bí 'duù lá.

³³ À má éno, yo má kili tacó bà zò i-zó-zò mì Mbe tí ndoo, yo 'ví ù ndi ndâ 'bí ka yo kùro bà 'bità bà zò i, ndâ ná'vindí. ³⁴ Káa à má a go ká tí 'duù, si yí 'ví yè yì wó 'do 'bá mì wó kùro bà kili yo gítí i-zó-zò mì Mbe tí ndoo. Tacó wàa, Mbe tí ndoo 'ví waa có mítí ndoo tacó bà zò gàmàtà lá. Ye bà 'dè có gítí sè ndâ 'bí i ji yo ta o tí nó náa ye má ya gí mì yo kà gí.

12

Ndâ i-nambeè 'do mì Bèri-mì-Mbíri

¹ À má gítí ndâ i-nambeè mì Mbíri, go bà ngùù có 'do tí yo tí ye wálá, ndâ ná'vindí. ² Yo nò ni gí, máa, ta o tí nó táánò si yo nò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndâ sú mbíri ta nje tí ndú tacó bà 'dè có wálá nó soloko yo 'do tí jáá kpokèji gí. ³ Káa ye kpónó kù bàkà yo 'ví nò ni éno máa, 'bí 'duù mbe kù 'dè có ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri jé mbe 'dè có máa, «Mbíri i njà mítí Jézù gí,» nò wálá. 'Bí 'duù delè jé mbe 'dè có máa, «Jézù a Mbe tí ndoo,» nò wálá, sè káa njínó máa a Bèri-mì-Mbíri ká je wotí bà 'dè éno ji yí.

⁴ Na ndâ i-nambeè mì Mbíri tende-tende, náa gbèe Bèri tí nò kù njèè ji ndâ 'duù. ⁵ Na ndâ kpokèji bà bàkà nètè tende-tende, káa ndoo kù bàkà ndú 'dáá ká ji gbèe Mbíri. ⁶ Ndâ cè bà bàkà i tende-tende, káa à káa gbèe Mbíri ká kù bàkà ndâ i tí nò ji ndâ 'duù. ⁷ Mbíri túbà tí Bèri mì wó ji ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, tacó wàa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví 'de i gbí wó. ⁸ Bèri-mì-Mbíri kù je ji 'bí 'duù a bà 'di gbí-o tacó bà kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù. Gbèe Bèri tí nò gù je ji 'bí 'duù a muu tacó bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù. ⁹ Yí gù je ji 'bí 'duù a bà tee njembí mítí Mbíri, bìndi ji 'bí 'duù a wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí nò'o. ¹⁰ Yí gù je ji 'bí 'duù a wotí bà bàkà ndâ seřè, ji 'bí 'duù a wotí bà ma có mì Mbíri, ji 'bí 'duù a muu tacó bà nò 'bè gbí òkò tí ndâ bèri ni, ji 'bí 'duù a wotí bà 'dè ndâ tende ña nje có, bìndi ji 'bí 'duù a muu tacó bà 'dè gbí ndâ tende ña nje có. ¹¹ Gbèe Bèri tí nò gbaànjé nò bàkà nètè bà njèè ndâ i tí nò gbaànjé-gbaànjé ká 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó.

Ndâ bà to me mbè tí gbèe dùi

¹² Dùi 'duù ká gbaànjé, káa ndâ bà to tí me mbè, káa ndâ bà to tí nò mbe me mbè nò 'dáá káa gbèe dùi. À delè go éno ta Bìndi-Mbíri; yí a gbèe dùi, ta ndâ bà to tí wó me mbè. ¹³ Tacó gbèe Bèri tí nó táánò mbe caka tí ndoo nó, caka tí ndoo tacó bà bàkà ndoo tí gbèe dùi Bìndi-Mbíri. Ndoò má a ndâ Jùdéyà, ndoo má a ndâ Ìgìrìgì, ndoo máa ndâ i-zógó-zogo, ndoo má me ndâ i-zógó-zogo lá, áá táánò je ji ndoo 'dáá gí káa gbèe Bèri wàa ndoo 'ví njù .

¹⁴ Dùi 'duù me káa gbèe bà to tí wó lá, a ndâ bà to me mbè. ¹⁵ Kpázà kò 'duù kpónó má 'dè có máa, «Ye me 'bì 'duù lá, à má éno ye me bà to tí dùi 'duù lá,» njìnò bà dù me có mbe si yí 'ví dù tí bà to tí dùi 'duù lá ká nò lá. ¹⁶ Tù 'duù delè má 'dè có máa, «Ye me bà to tí dùi 'duù lá, tacó ye me řo 'duù lá,» njìnò bà dù me có mbe tii yí 'do tí bà dù tí bà to tí dùi 'duù ká nò lá. ¹⁷ Ndâ bà to tí dùi 'duù táánò 'dáá má káa řo wó, 'duù tí nò bà 'di có ta yè? Káa ndâ i tí dùi 'duù táánò 'dáá má káa tù, 'duù tí nò bà nò ndâ i ta yè? ¹⁸ Káa Mbíri kpoko ndâ bà to tí dùi ndoo mítí ndoo ká go có mì wó gbí njembí wó. ¹⁹ Yí táánò má suu ndâ bà to tí dùi ndoo 'dáá ká tí gbèe ña i, dùi ndoo táánò bà dù go yè? ²⁰ À má go njínó kpónó nó, ndâ bà to tí dùi 'duù me mbè, káa dùi 'duù ká gbaànjé.

²¹ Wotí bà 'dè có mì ọ̀ro 'duù jì 'bì wó máa, «Nèté mì ye ta wò wálá,» nò wálá. Wotí bà 'dè có mì muu delè jì ndâ kpázà kò máa, «Nèté mì ye ta yo wálá,» nò wálá. ²² Có kpónó gii dù a ñinó máa, ndâ bà to ñinó tí dii ndoo mbe me délékè nó, a ndâ bà to ñinó náa ndú má wálá, káa ndoo wálá nò; ²³ bìn̄di ndâ bà to ñinó náa ndoo si ndú tí cèe i lá nó, a ndâ ñinó náa ndoo kù kpolo tí ndú tí kpoò; káa ndâ bà to ñinó tí ndâ bà nò nó, a ndâ bà to ñinó náa ndoo kù ngùù ndú 'do ọ̀rè ọ̀ro ndâ 'duù, ²⁴ ndii ndâ banga bà to gí. ²⁵ Káa Mbírī suu dii ndoo, bìn̄di yí gii te duù mítí ndâ bà to ñinó náa có tí ndú kpolo maa-maa lá nò. À má éno, 'bè 'ví dù gbí òkò tí ndâ bà to tí dii 'duù lá, tacó wàa ndú 'dáá gí 'ví bàkà nèté toko gbaànjé. ²⁶ 'Bí bà to tí ndoo gbaànjé má kù mìlísé, sè ndâ 'bí bà to tí ndoo 'dáá gí delè kù mìlísé. Káa à má kù ùlù 'bí bà 'bí to gbaànjé, sè ndâ 'bí ñinó 'dáá gí ta líkí'o tí ndú.

²⁷ Yo kpónó toko gbaànjé 'dáá gí bàkà a gbèe dii Bìn̄di-Mbírī. Káa yo gbaànjé-gbaànjé a ndâ tende bà to tí wó. ²⁸ Bìn̄di gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ọ̀rè mì Bìn̄di-Mbírī, Mbírī bàkà ndâ 'bí 'duù tí ndâ tú mì Jézù, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe ma có mì wó tí Mbírī, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe nìbà i, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe bàkà seṛè, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe 'vala ndâ 'duù 'do gbí nò'o, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe konì ndâ 'duù, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe bàkà ndâ 'duù 'ví bàkà nèté toko gbaànjé, bìn̄di ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe 'dè có gbí ndâ 'bí tende ọ̀ra nje có. ²⁹ Yo 'dáá gí a ndâ tú? Yo 'dáá gí a ndâ mbe ma có mì Mbírī? Yo 'dáá gí a ndâ mbe nìbà i? Àá mì yo 'dáá gí a wotí bà bàkà ndâ seṛè? ³⁰ Yo 'dáá a ndâ mbe 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o? Yo 'dáá gí a ndâ mbe 'dè ndâ 'bí tende nje có? Yo 'dáá gí a ndâ mbe 'dè gbí ndâ tende nje có? ³¹ Yo koṛo có gítí ndâ i-nambeè ñinó á gàà gí yaà nò.

Ye kpónó bà túbà kpoṛèjì ñinó mbe nìkì ngé ndii gí nó jì yo.

13

Tó bà zè tí

¹ Ye kpètī má ni bà 'dè ndâ kpíkpa'dà ọ̀ra nje có mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bìn̄di ye gii 'dè nje có mì ndâ basìli toko mítí ndú, káa njembí ye me njembí ba zè Mbírī lá, Mbírī nìkì lá, ndâ có tí nò náa ye kù 'dè nò gbí tù Mbírī ká go mòngò gbí tù bô. ² Ye kpètī káa mbe 'dè kòcò ta wotí mì Bèrī-mì-Mbírī, Bèrī kpètī má je jì ye káa muu tacó bà 'di gbí ndâ có kóó mì Mbírī 'dáá gí, yí delè kpètī má je jì ye káa bà tee njembí ye mítí Mbírī tí ọ̀ra ñinó náa ye kù mèrèkè a ndâ kpo-kpò gú 'do tí bàndò mì ndú nó, káa njembí ye má me njembí bà zè Mbírī lá, ye jéé kùro Mbírī me i lá. ³ Ye kpètī má njèè ndâ i mì ye 'dáá gí jì ndâ mbe yè, ye kpètī má si à 'ví doo ye ta wu, wàa ye 'ví cì gí, káa njembí ye me njembí bà zè Mbírī lá, ndâ i tí nò náa ye bàkà nò me tó i jì ye gbaànjé lá.

⁴ Njembí bà zè Mbírī a bà kònò tí, ta bà bàkà nambeè. Njembí bà zè Mbírī me kii lá, njembí bà zè Mbírī me bà wu gbí tí 'duù ta kpéétī wó lá, ⁵ njembí bà zè Mbírī me bà 'dè mbè có lá, à delè me ju njembí lá. Njembí bà zè Mbírī me bà nanaka muu mítí i ñinó mbe nìkì ká tí lo ta kpéétī lo nó lá; à me bà dù tí gírí'dú lá, à delè me bà mò ndâ 'duù 'do tí lo gí 'dè lá. ⁶ Njembí bà zè Mbírī me bà dù ta líkí'o bà bàkà vò i lá; njembí bà zè Mbírī a bà dù ta líkí'o bà bàkà i ñinó dú nò. ⁷ Njembí bà zè Mbírī tì muu ndâ i 'dáá gí, ùnje gítí ndâ i 'dáá gí, koṛo có lli mítí ndâ i 'dáá gí, kònò ndâ i 'dáá gí.

⁸ Bà ma có mì Mbírī bà cee gí, bà 'dè ndâ tende ọ̀ra nje có bà cee gí, bà dù ta muu tí 'duù bà cee gí, káa ndòngbú bà dù ta njembí bà zè Mbírī wálá. ⁹ Tacó mbe ọ̀nò Mbírī ni cee jé wálá, mbe ma có mì Mbírī ta kábà delè jé wálá. ¹⁰ Káa ta o tí nó náa i ñinó ta bà lê tí wálá nó bà gí nó, i ñinó ta bà lê tí nó bà cee gí.

¹¹ Si ye táánò gbí 'viì nó, ye kù 'dè có ká go i mì 'viì, ye kù koṛo có ká go i mì 'viì, ye kù 'viiki gbí có ká go i mì 'viì. Káa ye kpónó mâ giì gi tí 'dakò gî, ye giì si ndâ i-'viì 'dáá gî mí to gî. ¹² Ndoò kpónó kù nò cè tí Mbírì me ngbárángà'i lá; ndoo kù nò yí ká tùrúwàà go i gbí 'dèngámbe nò. Káa ndoo kèjì gí bà zeke gbíro ndoo ta ndú. Ye kpónó nò yí ni cee lá, káa ye kèjì gí bà nò yí ni cee a go ònó náa yí kpónó nò ye ni cee ta ndâ có gbí njembí ye 'dáá gî nò.

¹³ Káa ndâ i ònó náa ndú kpónó kuu tí nó, a bà tee njembí mítí Mbírì, ta bà koṛo có lli mítí Mbírì, giì je njembí bà zè Mbírì; káa kpóló-kpolo i gbí òkò tí ndâ i tí nò ta'ò nò 'dáá gî a njembí bà zè Mbírì.

14

Ndâ 'bí i-nambeeè kpòò 'do mì Bèri-mì-Mbírì

¹ Yo ka wu'o tacó bà 'de njembí bà zè Mbírì. Yo delè 'ví koṛo có tí kpoò gítí ndâ i-nambeeè mì Mbírì. Káa yo 'ví koṛo có gítí bà ma có mì Mbírì ndii ndâ 'bí i 'dáá gî. ² 'Duù ònó mbe kù 'dè ndâ tende ṣa nje có nó kù 'dè có me ji ndâ 'duù lá, yí kù 'dè có a i ji Mbírì. Tacó 'duù mbe 'di gbí có tí nò náa yí kù 'dè nò wálá, tacó yí kù 'dè a ndâ có kóó mì Mbírì ta wotí mì Bèri. ³ Káa mbe kù ma có mì Mbírì kù 'dè có a i ji ndâ 'duù, yí kù koni a ndâ 'duù, yí kù je a wotí ji ndâ 'duù, yí delè kù 'dè a njembí ndâ 'duù. ⁴ 'Duù ònó mbe kù 'dè ndâ tende ṣa nje có nó kù koni káa tí wó ta kpéétí wó cuki, káa mbe kù ma có mì Mbírì kù koni a ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì 'dáá gî.

⁵ Có gbí njembí ye ji yo éno máa, yo 'dáá gî 'ví dù tí ndâ mbe 'dè có gbí ndâ tende ṣa nje có. Káa yo kùtáá má dù 'dáá tí ndâ mbe ma có mì Mbírì, àá bà nìkì ndii bà 'dè ndâ tende ṣa nje có gî. Tacó mbe ma có mì Mbírì a gbolò 'duù ndii mbe 'dè ndâ tende ṣa nje có tí nò gî, sè káa ònó 'bí 'duù mbe 'dè gbí ndâ tende ṣa nje có tí nò 'ví dù kuu tacó bà koni ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì má kuu tí. ⁶ Ye kpónó má ya gí mì yo ká kù 'dè có ji yo gbí ndâ tende ṣa nje có, káa mbe 'dè gbí ndâ có tí nò náa ye kù 'dè nò ji yo wálá, tó i mì ye bà dù ji yo a yè, ndâ tó kómbe ye? Có tí nó bà 'dè gbí có kóó mì Mbírì ji yo wálá, có tí nó bà je muu ji yo wálá, có tí nó bà ma có mì Mbírì ji yo wálá, có tí nó delè bà nìbà i ji yo wálá.

⁷ Yo koṛo có gítí ndâ ṛòngo gi, yo delè 'ví koṛo có gítí mòngò gi, ndú me ndâ wu i lá, káa 'bè má gbí òkò tí kòcò ndâ nji ṛòngo 'dáá gî má wálá, ṣa ṛòngo tí nò bà gbì ji yo a ṣa cè yè? ⁸ Káa mbe o mòngò má o me tí mòngò-gó lá, a 'di ká bà 'vee bà zí'i-gó? ⁹ Yo delè ká go éno; yo má 'dè có gbí tende ṣa nje có náa ndâ 'duù 'di gbí ndâ nje có tí nò ngbárángà'i lá, ndú bà 'di gbí ndâ có mì yo nò ée? Tacó yo kù 'dè có gí gbí pípiri sínò. ¹⁰ Ndâ ṣa ndâ nje có muu to tí nó me mbè; káa 'bí nje có ta gbí wálá nò wálá. ¹¹ Káa 'duù má 'di gbí ṣa tende nje có tí nó náa wò kù 'dè nó lá, yí a tende 'duù ji wò, wò delè a tende 'duù ji yí. ¹² À má éno, yo ka wu'o a i tacó bà 'de ndâ i-nambeeè ònó mbe kù koni ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì tókà'i nò, lê náa go i-nambeeè 'do mì Bèri-mì-Mbírì ká tí yo nò.

¹³ Tacó éno, 'duù má kù 'dè có gbí tende ṣa nje có, yí 'ví 'deke tí wó ji Mbírì máa, Mbírì 'ví wu 'bí 'duù mbe 'dè gbí nje có tí nò ji ndâ 'duù. ¹⁴ Tacó ye má 'deke tí ye ji Mbírì gbí tende ṣa nje có, gbí éno máa, ye kù 'deke tí ye ta njembí ye, káa ye 'di gbí có tí nó lá. ¹⁵ Có a ònó máa ye 'ví 'deke tí ye ji Mbírì gbí ṣa nje có ngayi wè? Ye bà 'deke tí ye ji Mbírì gbí ṣa nje có ònó náa ndâ 'duù 'dáá 'di gbí gî nò. Bìndi ye 'ví cè cè gbí ndâ tende ṣa nje có, ta nje có ònó náa ye 'di gbí gí nó, só gî. ¹⁶ Tacó wò má kù ùlù Mbírì gbí tende ṣa nje có mí ṛègbà tí 'bí 'duù ònó mbe 'di gbí ṣa nje có tí nó lá nó, 'duù tí nó bà nì «À go-i-tí-nò» gí tàkò bà ùlù Mbírì mì lo nò ta ṣa kpokèjì

ngàyi? ¹⁷ Tacó wò kpêtí má kù ùlù Mbírì ta banga tí , káa 'duù tí nó rẹgbà tí lo nó 'di gbí ña nje có mì lo nò lá, banga bà ùlù Mbírì mì lo nò bà konì 'duù tí nó wálá.

¹⁸ Ye 'dè nìkì ma jì Mbírì tacó ye ni bà 'dè có gbí tende ña nje có ndii yo 'dáá gí. ¹⁹ Káa ta ndâ ña ñìnò 'dáá gí, ye má gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì, à nìkì tí ye káa bà 'dè kpêtí káa ndâ ñjì có vô cuki gbí ña nje có ñìnó náa ndâ 'duù 'dáá gí 'di gbí gí tacó bà nìbà i jì ndú, á có tí bà 'dè mbè có kárú-karu-kàrù gbí tende ña nje có ñìnó náa ndú 'di gbí lá nò.

²⁰ Yo kọro có go i mì ndâ 'viì lá; ndâ kómbe ye. Yo dù go ndâ dó 'viì tí ndâ mbe bàkà vò i lá, káa yo 'ví bàkà i go i mì ndâ 'duù ñìnó náa muu ndú njaanga gí nò. ²¹ À cu mí gbí wáràgà mì Mòze máa, kòcò Mbírì máa, «Ye bà si a ndâ tende 'duù 'ví 'dè có gbí nje ye jì ndâ 'duù mì ye gbí ndâ tende ña nje có.»

²² À má éno, bà 'dè có gbí ndâ tende ña nje có me i mbe túbà wotí mì Mbírì a jì ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì gí nó lá, à a i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá. Káa bà ma Banga-Ngú-Có me i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá lá, à a i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì gí.

²³ Tacó éno, yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì má kili ta bà muu yo 'dáá gí, bìndi yo kù 'dè có gbí ndâ cèe ña nje có, 'bí tende 'duù, tí 'duù ñìnó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá nó, má 'de yo tí , yí bà go mà tí yo wálá? ²⁴ Káa yí má 'de yo kili ta bà muu yo éno kù ma a có mì Mbírì, yí bà ñò tí wó gí, máa ndâ yí a mbe bàkà vò i. Bìndi ndâ có tí nó náa yí 'di 'do gbí nje yo nò bà si yí 'ví 'visì muu wó 'do tí ndâ vò kpokèjì mì wó gí. ²⁵ Ndâ có tí nó náa yí 'di 'do mì yo nò bà yù gbí ndâ vo-vò có kóó tí nó gbí njembí wó nó 'dáá gí sè gí. Bìndi yí bà 'bu gbíro wó mí to kù ùlù Mbírì ta nje wó, máa Mbírì dú kuu ta yo.

Ña kpokèjì bà bàkà i gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì

²⁶ À má éno, yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì má kili ta bà muu yo 'dáá gí gí, ndâ muu cè 'ví cè cè, ndâ mbe nìbà i 'ví nìbà i, ndâ mbe 'dè gbí có kóó mì Mbírì gí sè 'ví 'dè , ndâ mbe 'dè có gbí ndâ tende ña nje có 'ví 'dè , ndâ mbe ni bà 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nó náa ndâ 'bí ka ndú kù 'dè nó jì ndâ 'duù 'ví 'dè . Yo 'ví bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí tacó bà konì tí yo. ²⁷ Ndâ mbe 'dè có gbí ndâ tende ña nje có gbí òkò tí yo 'ví dù ká go ndâ 'duù go só, go ta'ò. Wàa ndâ mbe kù 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nó náa ndú kù 'dè nò 'ví dù kuu tí . ²⁸ Káa ndâ mbe 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nó náa ndú kù 'dè nò jì ndâ 'duù máa wálá, ndú 'ví dù ngbii, wàa ndâ mbe kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì má kili gí, 'duù 'ví 'deke tí wó jì Mbírì ta ña nje có ñìnó náa yí ñò ni gbí njembí wó gí nò.

²⁹ Yo 'ví si ndâ 'duù go só, go ta'ò 'do gbí òkò tí yo 'ví kò-kò ta có mì Mbírì, wàa sè ndâ 'duù 'ví kọro gbí có tí nó náa ndú kù kò-kò tí nò. ³⁰ Káa Mbírì má wu bà 'dè có mì wó jì 'bí 'duù gbí òkò tí yo ta o tí nó náa 'bí ka wó kù kò-kò ta có mì Mbírì nó, 'duù tí nó mbe kù kò-kò nó 'ví le wo wó gí, wàa ka wó 'ví 'dè ngú có ñìnó náa à tí nò. ³¹ Yo jòò gbí bà 'dè có lá. Tacó wàa yo 'dáá gí 'ví ni bà 'dè có, wàa yo 'dáá gí 'ví konì ta tí yo gbí òkò tí yo. ³² Tacó mbe ma có mì Mbírì a 'duù ñìnó mbe ñò o bà 'dè có ni gí, yí delè a 'duù ñìnó mbe ñò o bà sè tù wó ni gí. ³³ Tacó Mbírì me mbe ñònòkò gbí ndâ i lá, yí a mbe 'viindi ndâ i. Yo tí ndâ 'duù mì Mbírì má kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì gí, yo 'ví bàkà go ñìnó náa ndâ 'bí ka yo mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì 'dáá gí kù bàkà nò.

³⁴ Ndâ nii 'ví dù ngbii. Ndú 'ví 'di có mì ndâ kù ndú á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mòze, máa ndú 'ví dù tí ndâ kùro ndâ i lá nò. ³⁵ 'Bí i ta go bà 'vee gbí má tí ndú, ndú 'ví 'vee ndâ kù ndú ta o tí nó náa ndú má ya ta ndú gí 'bá gí. Tacó a có nò

tacó tí nìi bà 'dè kòcò wó gí yaà ta o tí nó náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì má kili gí nò.

³⁶ Yo kù koro có máa, có mì Mbírì 'bì bà gí a i 'do mì yo? À gí ká tacó tí yo cuki?
³⁷ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má koro có éno máa yí lá a mbe ma có mì Mbírì, 'bí 'duù delè má koro có máa yí 'de ndâ ña i-nambee 'do mì Bèri-mì-Mbírì me mbè, ña 'duù tí nò 'ví te mí gbí muu wó éno máa, có tí nó náa ye kù cu jì yo nó a có mì Mbírì. ³⁸ Káa yí má sí có tí nó náa ye kù cu jì yo nó á tí có lá, yo delè 'ví sí yí tí có lá.

³⁹ À má éno, yo tí ndâ ná'vindí ye, yo 'ví dù ta go bà ma có mì Mbírì, yo delè 'ví rò ndâ 'duù 'do tí bà 'dè có gbí ndâ 'bí tende ña ndâ nje có lá; ⁴⁰ yo delè 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí gbí cèe kpokèjì, á go ñinó náa à tí.

15

Bà 'vala ndi Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó

¹ Go bà 'va mbí yo á gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye táánò ma jì yo nó kuu tí ye, ndâ ná'vindí ye, Banga-Ngú-Có tí nó náa yo táánò ùnje gítí, bìndi yo gíi zèè tí kpoò nò. ² Ñinò a Banga-Ngú-Có tí nó náa ye táánò ma jì yo, mbe 'vala yo á do gbí ndâ vò i, náa yo má zèè có tí nó kácá-kácá nò. Káa yo má zèè kácá-kácá lá, gbí éno máa, gbí bà ùnje mì yo gítí Mbírì wálá.

³ Ye táánò nì jì yo káa bà gbèe có tí nó náa áá táánò nìbà jì ye, tí kpóló-kpolo có ngé ndii gí nò, tí có tí nó máa, Bìndi-Mbírì táánò cì tacó ndâ vò i mì ndoo, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì nò. ⁴ Máa, áá táánò gíi duu yí gí, káa bìndi sili ta'ò, Mbírì gíi te yí tí wu wó 'do gbí muu'dú wó gí yaà, á go có tí nó gbí wáràgà mì Mbírì nó gí. ⁵ Máa, yí túbà tí wó jì Kéfà, bìndi yí gíi túbà tí wó jì ndâ tú mì wó muu'bì-nje só. ⁶ Bìndi yí gíi túbà tí wó jì ndâ ná'vindí wó zì'duù-vò ta bà vò (500). Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú kpèti kpónó má ya gí bà sili mì ndú gí, sè ndâ 'bí kù 'vala kálásê. ⁷ Bìndi yí gíi túbà tí wó jì Jákòmò, bìndi ñinó, yí gíi túbà tí wó jì ndâ tú mì wó 'dáá gí.

⁸ Ndòngbú bà túbà tí wó gíi dù a i jì ye á go 'vii náa à jò yí me gbí o mì wó lá nò. ⁹ Tacó ye a ndòngbú 'duù gbí òkò tí ndâ tú mí wó, mbe 'vii tí 'duù ñinó náa à 'ví nì ta rẹ̀ tú mì wó mí muu ye lá. Tacó ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nò. ¹⁰ Káa nambee mì Mbírì náa yí táánò bàkà jì ye nó ká bàkà ye tí ye tí nó á kpónó kuu nó nò. Káa nambee mì Mbírì náa yí táánò bàkà jì ye nò ya me sínò lá. Ye bàkà nèté tí kpoò ndii sè ndâ 'bí tú mì Jézù 'dáá gí. Káa ye bàkà nèté tí nó 'do me gbí 'dóo wotí mì ye lá, a nambee mì Mbírì ká je wotí jì ye. ¹¹ À mà táánò a ndú ká ma Banga-Ngú-Có jì yo wèè, à mà a ye wèè, ze ma Banga-Ngú-Có jì yo gí, káa ñinò a có náa yo 'dáá ùnje gítí gí.

Bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo

¹² Có kpónó a ñinó máa, ze lê má 'dè có jì yo éno máa, Mbírì 'vala ndi Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó gí, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo kù 'dè có máa, ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá, tacó yè? ¹³ Có tí nó náa yo 'di éno máa, ndâ ku bà 'vala ndi ndú á 'do gbí muu'dú ndú wálá nò, má dú káa yúco, gbí éno máa, Bìndi-Mbírì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó lá. ¹⁴ Káa Bìndi-Mbírì má 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó lá, gbí éno máa, i tacó bà ma có mì ze jì yo nó wálá, i tacó bà ùnje gítí mì yo nó delè wálá. ¹⁵ Ze delè kù waaka a 'vére ta rẹ̀ Mbírì, tacó ze kù ma có éno máa, Mbírì 'vala ndi Bìndi-Mbírì á 'do gbí muu'dú wó gí, káa yí 'vala yí lá náa yí má 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú lá nò. ¹⁶ Tacó Mbírì má bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú wálá, gbí éno máa, yí 'vala Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó delè lá. ¹⁷ Káa Mbírì má 'valá ndi Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó lá, gbí go éno máa, nje wú tí bà tee njembí yo á mítí Bìndi-Mbírì wálá, yo delè kpónó kù 'vala ká kpoò gbí

ndâ vò i mì yo. ¹⁸ Gbí delè go éno máa, ndâ 'duù ònó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri mbe cì gí nó mì gí. ¹⁹ Káa ndoo má kù koṛo có lli mítí Bìndi-Mbíri ká tacó bà 'vala ndoo muu to tí nó cuki, gbí éno máa, 'bí 'duù ta yê ṛo wó gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó mbe ndii yê ṛo ndoo wálá.

²⁰ Káa yúco a ònó máa, Mbíri 'vala Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó tacó bà túbà máa, ndâ 'duù tí nó náa ku ṛuka ndú gí nó bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí. ²¹ Tacó, ku lê táánò má gí gí muu to tí nó 'do gbí có mì gbèe 'dakò nó, ndâ ku delè bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú 'do ká gbí có mì gbèe 'dakò. ²² Tacó ndâ 'duù 'dáá gí kù cì 'do gbí có nambeè gbí òkò tí ndú ta Ádàmà, ndâ 'duù 'dáá gí delè bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú 'do gbí có nambeè gbí òkò tí ndú ta Bìndi-Mbíri. ²³ Káa ndâ o bà 'vala ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó, ta o bà 'vala ndi ndâ 'duù 'do gbí muu'dú ndú 'dáá ká tende-tende. A Bìndi-Mbíri, tí kpédélé i gbí nji, ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó kùro, bìndi ndâ 'duù mì wó 'dáá gí kèji gí bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ta o bà gí yí wúnò. ²⁴ Bìndi ndòngbú o, náa Bìndi-Mbíri bà gii dele ndi gba mì Mbíri tí Bu wó ji yí si yí voloko gbí ndâ có mì ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ mbe wotí muu to tí nó, gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ²⁵ Tacó Bìndi-Mbíri bà gí gí bà zogo to tí nó yee tí o tí nó náa yí bàkà ndâ ku'di tí wó tí ndâ i-tà-tàmà mì wó gí. ²⁶ Káa ndòngbú ku'di tí wó náa yí bà cee o mì wó bà dù a ku. ²⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Mbíri bàkà Bìndi-Mbíri tí gba mì ndâ i 'dáá gí.» Káa gbí có tí nó máa, «Mbíri bàkà Bìndi-Mbíri tí gba mì ndâ i 'dáá gí» nò me éno máa Bìndi-Mbíri delè a gba mì Mbíri tí mbe je gba ji yí nó lá. ²⁸ Mbíri má gii bàkà ndâ i 'dáá gí tí ndâ i-tà-tàmà mì 'Viì mì wó gí, 'Viì-mì-Mbíri bà gii si tí wó 'ví dù tí ndâ i-tà-tàmà mì Bu wó, tacó wàa Mbíri 'ví dù tí mbe zogo ndâ i 'dáá gí.

²⁹ Có gítí ndâ 'duù tí nó mbe caka tí ndú tacó tí ndâ ku nó máa yè? Ndú kù koṛo có máa ndâ yì bà 'de gbí bà caka tí ndâ yì ta ṛè mì ndâ ku nó a yè, náa Mbíri jé má 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó? ³⁰ Ye kpónó kù gbaa tí ye mì nje ku ta o 'dáá gí nó tacó yè? ³¹ Ye kù nò ku ta ṛo ye ta ṛi 'dáá gí, ndâ ná'vindí! Ye kù dùlù tí ye tacó tí yo, ta ṛè mì Bìndi-Mbíri, tí Jézù tí Mbe tí ndoo. ³² Có gbí nje ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù lá, ye táánò má 'vala a 'válá mì ndâ «Nò gbí jìli», ye bà 'de gbí a yè? Káa Mbíri má bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú wálá, «Ndoo zò i, wàa ndoo 'ví njù pe, wàa ndoo 'ví ù ta ku taàbé,» á go có tí nó náa ndâ 'duù kù 'dè nò.

³³ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá: «A vò kaà ká kù volo 'duù.» ³⁴ Yo koṛo muu yo nìkì maa, wàa yo 'ví si vò i mí bàndò mì wó. Ye kù 'dè có tí nó ji yo, tacó ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò Mbíri ni lá, káa ònò a có nò tacó tí yo.

Bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú

³⁵ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo ndâ-'bí-lá bà 'vee 'vé máa, «Mbíri bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú ta ṛa kpokèji ngayi wè? Cè tí ndú bà dù go ṛa yè?» ³⁶ Ònó a ndâ 'vé mì ndâ 'duù ònó ta muu tí ndú wálá nó ká nó. Yo ma 'va nji ṛa mí tà to, nji ṛa tí nó má cì lá, kù i 'va 'do tà to lá. ³⁷ Káa yo ṛò mí tà to káa bétéré nji ṛa; à mà a nji cù, à mà nji wàzè, yo ṛò me kù i tí nó mbe kù kù ta kùngbó wó, ta kpá wó nó lá. ³⁸ Káa a Mbíri ká wu bà kù ndò ji ndâ ṛa ndâ nji ṛa 'dáá gí. Cù kù kù káa cù, wàzè kù kù káa wàzè.

³⁹ Ṛa dii ndâ i mbe kù 'vala muu to tí nó 'dáá gí delè ká tende-tende. Dii ndâ 'duù tende 'do tí dii ndâ nò, bìndi dii ndâ nuu tende 'do tí dii ndâ sè. ⁴⁰ Ndâ i gbíri kuu tí, ndâ i muu to tí nó delè kuu tí. Cè banga mì ndâ i gbíri ká tende, cè banga mì ndâ i muu to tí nó delè ká tende. ⁴¹ Cè banga mì ṛi ká tende, cè banga mì pì delè ká tende, bìndi cè banga mì ndâ yii ká tende. Káa cè banga mì ndâ yii gbí òkò tí ndú delè 'dáá gí ká tende-tende.

⁴² À delè ká éno ta bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú. À má duu dii 'duù mí tà to, dii tí nó kù zò to, káa dii 'duù má 'vala 'do tà to, dii tí nó bà zò to káká'i wálá. ⁴³ A vò ká tí dii tí nó náa à duu mí tà to nô, káa a banga ká tí dii tí nó mbe 'vala 'do tà to nô. ⁴⁴ Dii tí nó náa à duu mí tà to nó je a tú 'duù, káa dii tí nó mbe 'vala 'do gbí muu'dú nó je a tú Mbíri. ⁴⁵ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Kpédélé Ádàmà gí tí 'duù mbe kù 'vala , káa ndòngbú Ádàmà gí tí Bèri mbe kù je 'válá,» nô. ⁴⁶ Áá táánò me Ádàmà tí nó ta tú wó a tú Mbíri nó ká gí kpédélé'i lá. À gí kpédélé'i a Ádàmà tí nó ta tú wó a tí tú 'duù nô. ⁴⁷ Mbíri táánò suu kpédélé a Ádàmà 'do tí to, káa bà só Ádàmà gí 'do gbíri. ⁴⁸ Ndoó tí ndâ 'duù muu to tí nó go Ádàmà tí nó náa à suu yí 'do tí to nó nô, káa ndâ 'duù gbíri go Ádàmà tí nó mbe gí 'do gbíri nô. ⁴⁹ Ndoó bà je kózò tí 'dakò tí nó mbe gí 'do gbíri nó jé ká go bà je kózò tí 'dakò tí nó náa à suu yí 'do tí to tí nó mì ndoo. Ndoó kpónó a kózò tí Ádàmà tí nó náa à suu yí 'do tí to tí nó nô.

⁵⁰ Ndâ ná'vindí, gbí có tí nó náa ye 'dè jì yo nó éno máa, wu 'duù ta mbelè gbí dii wó bà dù tí mbe zèè mbèlè mì Mbíri wálá. Tú 'duù, tí tú mì ku nó, delè, náa à 'visi tí, tí tú ñinó mbe cì lá nó, wálá.

⁵¹ Yo sè tù yo gítí có kóó tí nó tí yúcó náa ye kù 'dè jì yo nô: ndoo 'dáá bà cì wálá. ⁵² Káa ta o bà o ndòngbú mòngò nó, áá bà 'visi ndoo 'dáá gí gbí làmbu o, á go bà kì ọo nô. Tacó ta o bà o ndòngbú mòngò tí nó, ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ngbé, bìndi àá kèjì gí bà 'visi ndoo. ⁵³ Tacó tú ndoo tí nó kpónó tí i mbe céé-cee nó bà cee wálá, tú ndoo tí nó kpónó tí tú mì ku nó bà jì'vi tí, tí mbe ọo ku lá. ⁵⁴ Tacó ọa i ñinó tí i mbe dù tí ká lá nó má jì'vi tí tí i mbe dù tí ká, bìndi ọa ñinó tí ọa ku nó má 'visi tí tí ọa ñinó mbe cì lá nó gí, ñinò a o bà gii bàkà tí mì có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Ku 'de 'bí ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí mítí wó gí.»

⁵⁵ «Áá ku, ñjì gíri bà na go mì lo ya gí kòtí 'di?»

⁵⁶ Ñjì gíri bà na go mì ku a vò i, bìndi vò i gii 'de wotí 'do tí có mì Mòze. ⁵⁷ Káa ndoo 'dè ñikì ma jì Mbíri tí mbe je wotí bà kpò nje ku jì ndoo ta ọè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri.

⁵⁸ À má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpoò, ndâ ná'vindí, yo lò muu gíri ngé lá. Yo 'ví bàkà nèté mì Mbe tí ndoo ta o 'dáá gí, ta bà te mí gbí muu yo máa, bà bàkà nèté ta ọè mì Mbe tí ndoo me bà bàkà 've nèté lá.

16

Bà gò i tacó tí ndâ 'bí ka ndoo mbe kù kili ta ọè mì Bìndi-Mbíri

¹ À má gítí bà toko i-'bì yo tacó bà koni ta ndâ mbe kù kili ta ọè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè, yo 'ví bàkà go có tí nó náa ye táánò 'dè jì ndâ mbe kù kili ta ọè mì Bìndi-Mbíri ta ndi tí ndâ bàndò gbí to Gálátì nô. ² Ta ndâ ọi-bà-wotí 'dáá gí, yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí 'ví gò làmbu i 'do tí i ñinó náa à kuu 'bì yo ta o tí nó nô. Tacó wàa, ye má ya gí mì yo kà, ye 'ví 'de yo kili i ñinó náa à tí nó tè gí. ³ Ye má yee mì yo ká gí, ye bà cu wáràgà mí 'bì ndâ 'duù tí nó náa yo bà cu 'bì yo mítí ndú nó wàa ye 'ví tuu ta ndú ta ndâ i-nambee tí nó náa yo kili nó, ya tí jì ndâ mbe kù kili ta ọè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁴ Káa à má ñikì a bà ya káa 'dóó ye ta ndâ i tí nó, ndâ 'duù mì yo náa yo bà cu 'bì yo mítí ndú nó 'ví ko ye.

Ndâ có gbí muu Páwòlò

⁵ Ye bà ya gí mì yo ká a i bìndi bà co ye gbí to Mèsidóniyà, tacó a gbí muu ye a có bà ya gí mì yo ká có gbí to Mèsidóniyà. ⁶ Ye bà dù á mì yo ká ta làmbu kòndi o, ndâ-'bì-lá ye bà cì ndâ pì cò'o 'dáá gí mí mì yo ká. Tacó wàa, yo 'ví koni ye ta bà ko

ye ya gítí ndâ 'bí bàndò tí nó kùro kà nó 'dáá gî. ⁷ À gbí muu ye me có bà cu káa ọ́o ye mítí yo gî, wàa ye 'ví ndii ya gí kùro nò lá, ye kù koṛo a có bà dù ta yo ta kòndi o, náa Mbe tí ndoo má ùnje gî nò.

⁸ Káa ye bà dù gbí gbata Èfàsù kàá yee tí o bà ci ndâ ngú i gbí njí. ⁹ Tacó njekèjì bà ma có mì Mbírì njaanga jì ye kàá gî, káa ndâ 'duù mbe kù jòò gbí có ta ye kàá me a mbè.

Ndâ ndòngbù có mì Páwòlò

¹⁰ Tìmàtéyò má có mì yo kà, yo 'ví te wiṛi mítí wó nìkì maa, tacó yí kù me nèté mì Mbe tí ndoo ká go ye. ¹¹ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví si yí tí vò i lá; yo konì yí muu nó mì wó nìkì maa, tacó wàa yí 'ví dele ndi wó gí gí mì ye; tacó ọ́o ze ta ndâ sè ná'vindí kàá 'dáá ká kpokèjì tí wó.

¹² À má gítí ná'vindí ndoo Àpólò, ye cóó-cóó kù yòngò yí, máa ndú ya ta ndâ 'bí ná'vindí gí bà gala yo, káa có bà ya gí mì yo kà nò gí gí gbí muu wó kálásê. Káa yí má 'de o gî, yí bà ya gí mì yo kà gî.

¹³ Yo dù tí zò'o, yo tee njembí yo mítí Mbírì tí kpoò, yo dù ta yú njembí yo, yo 'do kò yo mí to tí kpoò, ¹⁴ yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gî ta njembí bà zè Mbírì.

¹⁵ Yo nò ndâ Ìsìtèfàná ta ndâ 'viì mì wó ni gî? Ndú a ndâ kpédélé 'duù mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì gbí to Àkáyà, dú delè gbì gbí njembí ndú gítí bà bàkà nèté ta ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gî. ¹⁶ Ye kù yù 'do mì yo a nambeè máa, yo 'ví 'di có mì ọ́a ndâ 'duù tí nò, yo delè 'ví 'di có mì ndâ 'bí ka yo ọ́nó mbe kù bàkà nèté go i mì ndú nò.

¹⁷ Tàkòcò ye peteke gítí bà gí ndâ Ìsìtèfàná ta Fòròtùnátò, gii je Àkàyíkùsù ngé ma; tacó ndú dù jì ye ká goólá ndoo ta ndoo nò. ¹⁸ Bà gí ndú nò te mbá-mbá mítí ye ká go ọ́nó náa ndú me ta yo kà nò. Bà te duù mítí ọ́a ndâ 'duù tí nò me vò i lá.

¹⁹ Ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí ndâ to Ásiyà 'vee yo ma. Ndâ Àkùyílà ta Pìrìsílà ta ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mbe kili mí ndú nó delè 'vee yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo ngé ma.

²⁰ Ndâ ná'vindí mì ze kàá 'dáá gî 'vee yo ma.

Yo 'vee tí yo ta bà òlò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí.

²¹ A 'dóó ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó gbí wáràgà tí nó nó jì yo ta 'bì ye.

²² 'Duù má zè Mbe tí ndoo nìkì lá, Mbírì 'ví ì njà mítí wó!

Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo 'ví gí gálá!

²³ Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè jì yo.

²⁴ Ye zè yo 'dáá gî nìkì maa ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Go-i-tí-nò.

BÀ SÓ KÒRÍNDÌ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbí̀rì gbí gbata Kòrìndì

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí mbe gí tí tú mì Bìndi-Mbí̀rì tí Jézù 'do gbí có mì Mbí̀rì, ká kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Jézù á gbí gbata Kòrìndì, delè ta ndi 'bá mì ndâ Ìgìrìgì 'dáá gí. Ze kù gbo gbí bà cù wáràgà tí nó jì yo ta ná'vindí ndoo Tímátéyò. ² Ze kù 'deke tí ze jì Mbí̀rì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbí̀rì máa ndú 'ví cù 'dê ngo cù ndú mítí yo, ndú delè 'ví sí yo 'ví dù ta 'dê njembí yo.

Páwòlò 'dè nìkì ma á jì Mbí̀rì

³ Ndoò ùlù Mbí̀rì, tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbí̀rì, tí Bu ndoo mbe kù ọ̀ yé ọ̀ ndoo, tí Mbí̀rì tí mbe 'dê njembí, ⁴ mbe kù yì ndoo gbí o ọ̀ ndâ vò i 'dáá gí, tacó wàa ndoo delè 'ví yì ndâ 'bí ka ndoo ta o tí nó náa ndú má gbí vò i ta ọ̀ bà yì tí tí nó náa yí tí Mbí̀rì yì ta ndoo nò. ⁵ Nje bà kònò sé'i tí nó táánò mì Bìndi-Mbí̀rì nó kpónó 'de ndoo me gbolò. Tacó ènò, Mbí̀rì delè bà je wotí bà kònò ndâ vò i tí nó á go ọ̀ndi Bìndi-Mbí̀rì táánò ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbí̀rì jì ndoo gí, tacó wàa ndoo delè 'ví yì ndâ 'bí ka ndoo ta o tí nó náa ndú má gbí vò i ta ọ̀ bà yì tí tí nó náa yí tí Mbí̀rì yì ta ndoo nò. ⁶ Ze má kònò sé'i muu yo, ze kònò a i tacó bà 'vala yo. Káa Mbí̀rì má konì ze 'do gbí bà kònò sé'i, yí konì ze nò a i tacó wàa ze 'ví konì ta yo á gbí bà kònò gbèe ọ̀ sé'i tí nó mì ze náa yo kù kònò nò. ⁷ Njembí ze jé mù gítí yo lá, tacó ze ọ̀ ni gí máa, yo kù kònò sé'i ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbí̀rì ká go ze. Tacó ènò, Mbí̀rì bà konì yo á go ọ̀ndi náa yí kù konì ta ze nó gí.

⁸ Go bà 'va mbí yo á gítí ọ̀ kpo-se-muu tí nó náa ze táánò 'de gbí to Ásiyà nó kuu tí ze, ndâ ná'vindí ze. Ze táánò gbí o tí nó kojo có ènó máa, ze bà 'de 'wálá káká'i wálá. ⁹ Ze ta o tí nó kojo có ènó máa, à waa có ku mítí ze gí. Ọ̀a tende vò i tí nó táánò bàkà ze tacó wàa ze 'ví ọ̀ tí ni ènó máa wotí bà 'vala miři ze me 'bì ze lá, à a i 'bì Mbí̀rì tí mbe kù 'vala ndâ ku cuki. ¹⁰ A yí táánò ká 'vala ze 'do gbí ọ̀a tende vò i tí nó mbe 'de ze nò. Yí delè káká'i bà 'vala ze 'do gbí ndâ vò i ọ̀ndi kẹ̀jì nó gí. ¹¹ Yo 'dáá gí 'ví konì ze ta bà 'deke tí yo jì Mbí̀rì tacó tí ze, tacó wàa à 'ví dù a ndâ 'duù me mbè ká kù 'deke tí ndú jì Mbí̀rì tacó tí ze, wàa Mbí̀rì 'ví cù ta 'dê ngo cù wó mítí ze. Bìndi ndâ 'duù me mbè 'ví 'dè nìkì maa jì Mbí̀rì tacó bà cù 'dê ngo cù wó mítí ze nò.

Páwòlò 'visì ndâ có gbí muu wó gí

¹² 'Bí i gbaànjé mbe kù mba ze, ta kponje nje ze gítí wálá a ọ̀ndi máa, ze ta o 'dáá gí kù 'vala ta ndâ 'duù, cotí ndâ i 'dáá gí, ze kù 'vala ta yo, ká ta bà bàkà ndâ i ọ̀ndi mbe 'vii ọ̀ 'bá nò. Ze kù bàkà ndâ i tí nó ta njembí ze gbaànjé, ta tiři gbí wálá, go có mì Mbí̀rì. Ze kù bàkà ndâ i tí nó me 'do gbí bà 'di gbí-o mì ze tí ndâ 'duù á muu to tí nó lá. Ze bàkà a i 'do gbí nambeè mì Mbí̀rì. ¹³ Ze kù cu jì yo gbí ndâ wáràgà mì ze káa ndâ có ọ̀ndi náa yo bà ni bà 'deke ndú gí, tí ndâ có ọ̀ndi náa yo delè bà 'di gbí ndú gí nò. Ye kojo có máa yo bà 'di gbí ndú ngbàrángà'i gí. ¹⁴ Yo kpónó 'di gbí ze ngbàrángà'i lá. Káa ye kojo có máa, yo bà 'di gbí ze cee a i ta ri bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbí̀rì wúnò gí bà waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Nìno a ri tí nó náa yo bà giì mba tí yo ta ẹ̀rè ze, bìndi ze delè bà giì mba tí ze ta ẹ̀rè yo nó ká nò.

¹⁵ Ye táánò bàkà kpédélé'i a có bà co wiři ya gí mì yo gbí gbata Kòrìndì kà, tacó wàa yo 'ví 'de i gbí nó mì ye nò 'vìlì sósò'ò. ¹⁶ Tacó à kpédélé'i táánò gbí njembí ye a có bà gala yo ta o bà ndii ye kù ya gí gbí to Mèsidóniyà. Wàa ta o bà dele ye 'do

Mèsidóniyà, ye 'ví co ndi ye káká'i mì yo, tacó wàa yo 'ví konì ye ta ndâ 'bí i tacó bà ya gí Jùdèyà. ¹⁷ Na bà koṛo có mì ye nò gbí muu yo go i mì 'duù ònó mbe kù koṛo có ká gítí ndâ i muu to tí nó, mbe me kpìkì-kpìkì gítí bà jì'vì tí wó tí ó mbô, bè mbô lá, nó?

¹⁸ Ye kù be tí ye jì yo ta rẹ̀ mì Mbírì, tí mbe 'visì có mì wó lá, éno máa, kòcò ze jì yo jé gítí bà 'visì tí wálá. ¹⁹ Tacó Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'Viì mì Mbírì, náa ndâ Silivánò, ta Tìmàtéyò, gii je ye, ma có tí wó jì yo nó ta o 'dáá gí káa gbèe Jézù tí nó. ²⁰ Tacó éno, ndâ cí tí nó náa Mbírì ci ta ndâ 'duù nó gí tí yúco ta rẹ̀ mì wó tí Jézù. Nìno a gbí nderè có tí nó náa ndoo kù nì ta «À go-i-tí-nò» ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbírì ta o tí nó náa ndoo má kù ùlù Mbírì nó ká nó. ²¹ Káa, à káa 'dóó yí tí Mbírì ká bàkà ndoo tí ndâ mbe ru ndi Bìndi-Mbírì ta njembí ndoo gbaànjé. À delè káa 'dóó yí tí Mbírì ká ruka ndoo gí gbí nèté mì ndoo. ²² Yí ka mbó mì wó mítí ndoo, tacó bà bàkà ndoo tí ndâ 'duù mì wó. Bìndi yí gii je Bèri mì wó mí gbí njembí ndoo, tacó bà túbà jì ndoo éno máa, sè ndâ i ònó gbí gálá mì yì nó 'dáá gí a ndâ i tacó tí ndoo.

²³ Ye kù be jì yo a tí Mbírì máa, ye táánò 'visì muu ye 'do tí bà ya gí Kòrìndi nó a i tacó go bà pèembí yo tí ye wálá. ²⁴ À gbí muu ze me có bà yòngò yo ta wotí máa yo tee njembí yo mítí Mbírì nó lá. Có gbí njembí ze éno máa, ndoo bàkà nèté toko gbaànjé, tacó wàa yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, tacó kponje nje yo gítí có bà tee njembí yo mítí Mbírì nó wálá.

2

¹ Tacó éno, ye gii 'visì muu ye 'do tí có bà co wìri káká'i ya gí mì yo gbí gbata Kòrìndi kà, tacó go bà ya gí bà kpòlo tàkòcò yo tí ye wálá. ² Tacó ye má kpòlo tàkòcò yo gí, a 'di ká bà gii peteke tàkòcò ye á bìndi yo tí ndâ 'duù tí nó náa ye kpòlo tàkòcò ndú nó? ³ Tacó éno, ye gii cu wáràgà tí nó jì yo. Tacó go bà ya gí bà kpòlo tàkòcò yo tí ndâ 'duù tí nó náa a ndú ká bà peteke tàkòcò ye nó tí ye wálá. Tacó ye ò ni ngbàrángà'i gí máa, tàkòcò ye má pètékè'i, tàkòcò yo delè 'dáá gí bà dù ká pètékè'i. ⁴ Ye táánò cu wáràgà tí nó jì yo ta sé có gbí njembí ye, delè ta ngo-ṛo tà ṛo ye me tacó bà kpòlo tàkòcò yo lá. Ye cu tacó wàa yo 'ví ò ni éno máa, ye zè yo 'dáá gí nìkì ta njembí ye gbaànjé.

Si có gítí ndâ mbe bàkà vò i gítí lo mí to

⁵ 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo má kpòlo tàkòcò 'bí ka wó, 'duù tí nó kpòlo me tàkòcò ye lá. Yí kpòlo a tàkòcò yo 'dáá gí. Yí má kpòlo me tàkòcò yo 'dáá gí lá, yí kpòlo a tàkòcò ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo. ⁶ Bà waa có mì ndâ mbè 'duù gbí òkò tí yo mítí 'duù tí nó nò tè ta yí gí. ⁷ À má éno, yo káká'i 'ví koṛo có gítí vò i mì ònó 'duù tí nó lá. Yo yì yí, tacó wàa yí 'ví gíri miri wó ta sé có lá. ⁸ À má éno, ye kù 'deke a tí ye jì yo máa, yo zè ònó 'duù tí nó nìkì maa, ta bà túbà jì yí, máa, «Gó 'viì-naà uu còngò bàà lá.» ⁹ Ye táánò cu wáràgà tí nó jì yo tacó bà ònó muu yo, máa yo 'di ndâ có mì ye ta o 'dáá gí, gí wè? ¹⁰ Yo má 'vee 'bì mbe bàkà vò i gítí yo gí, ye delè 'vee 'bì wó gí. Káa ye má 'vee 'bì mbe bàkà vò i gítí yo, gbí éno máa ye 'vee 'bì wó ta rẹ̀ mì yo kùro Bìndi-Mbírì, ¹¹ tacó bà mò Gba-vò-i gí ndii 'do tí ndoo, tacó ndoo ònó có gbí muu wó ni gí.

Njembí Páwòlò mù ta o bà yee yí Tòrówà

¹² Ta o bà gí ye táánò gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbírì jì ndâ 'duù gbí gbata Tòrówà nó, a Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ká njaanga kpokèjì jì ye. ¹³ Káa ye má gii 'de ná 'vìndí ndoo Títò gbí gbata Tòrówà lá, gúku gii bàkà ye ngé ndii gí. Tacó éno, ye gii nì «Yo 'ví dùú ndi» á jì ndâ 'duù gbí gbata Tòrówà, bìndi ye gii njè nó ya gí gbí to Mèsidóniyà.

Bà kpòtí ta rè mì Bìndi-Mbírì

¹⁴ Ndoò ùlù Mbírì tí mbe bàkà ndoo tí ndâ mbe kpò nje ndâ 'duù ta o 'dáá gî ta rè mì Bìndi-Mbírì, ta bà je muu ji ndoo tacó bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbírì cee to 'dáá gî, go banga pò bàà gbí pípìrì ngbùù. ¹⁵ Tacó ndoo go banga pò ngúwu dì náa Bìndi-Mbírì kù gbo ji Mbírì, mbe kù pì gítí ndâ 'duù ònó mbe kù co tí kpokèjì mì 'válá ònó mbe cee lá nó, ta ndâ mbe kù co tí kpokèjì mì ku. ¹⁶ Pó ngúwu dì tí nò gbí ònó ndâ mbe gírì kpokèjì mì Mbírì gî a vò pò i mbe kù zi ku. Káa à gbí ònó ndâ mbe kù co tí kpokèjì mì Mbírì a banga pò i mbe kù je 'válá ji ndú. Káa wotí bà bàkà nèté tí nò tí 'dì? ¹⁷ Tacó ze me go ndâ mbè 'duù tí nó mbe kù bàkà có mì Mbírì tí i-'vélè tacó bà zò-nje ndú nó lá. Ze kù ma có mì Mbírì ta njembí ze gbaànjé, go ndâ 'duù ònó náa a Mbírì ká tuu ze ta rè mì Bìndi-Mbírì, á mí kùro wó tí Mbírì.

3

Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù

¹ Ze kpónó kù 'bì a tà bà wu gbí tí ze ji yo, go i mì ndâ mbe kù bàkà có mì Mbírì tí i-'vélè nó? À tí ze a go bà cu wáràgà tacó bà túbà tí ze máa ze ma ji yo? Ze kù yù 'do mì yo éno máa yo cu wáràgà tacó bà túbà tí ze máa ze a ndâ 'di (ji) ndâ 'duù wè? ² 'Dóó yo nò 'dáá gî a wáràgà mì ze náa à cu tacó bà túbà tí ze. Ze cu mbó có tí nò a i mí gbí njembí yo; tacó wàa ndâ 'duù 'dáá gî 'ví ònó ni, wàa ndú delè 'ví 'deke. ³ Yo ònó ni ngbàrángà'i gî, máa, à káa 'dóó Bìndi-Mbírì ta 'bì wó ká cu wáràgà tí nò, bìndi yí gù tuu ji ndoo. Yí cu ndâ có mì wó nò me ta ngo bèrìkpà mítí díí lá. Yí cu ta Bèrì-mì-Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó mí gbí njembí ndâ 'duù.

⁴ Ze 'dè có tí nò tacó gúku tí ze kùro Mbírì wálá, ta rè mì Bìndi-Mbírì. ⁵ 'Dóó 'bí i mì ze mbe si ze 'ví koṛo có éno máa, ze 'vii tí ndâ mbe bàkà nèté tí nó mì Mbírì nó gî nò wálá. Wotí mì ze gî 'do a i mì wó tí Mbírì, ⁶ tí mbe je wotí bà bàkà nèté ngú nambeè tí nó náa yí bàkà ta ndâ 'duù nò. Yí cu có ngú nambeè mì wó nò ji ndâ 'duù me mí gbí wáràgà lá. A Bèrì mì wó tí Mbírì ká kù nìbà ndâ có tí nò. Ndâ ká có mì Mbírì náa yí táánò cu ndú cú-cu ji Mòze nó a ndâ có mbe kù gî ta ku. Káa ndâ ngú có mì wó náa Bèrì mì wó kù nìbà ndú nó a ndâ có mbe kù je 'válá ji ndâ 'duù.

⁷ Ta o tí nó táánò náa Mbírì kù kaa tí ta ndâ díí tí nó sósò'ò náa yí cu ndâ có mì wó mítí ndú ji Mòze nó, Mbírì ta o tí nò kù tòngbaà ngbézé-ngbeze-ngbézè. Gbíro Mòze ta o tí nò delè kù gù tòngbaà gbí ngba Mbírì nò. Ngba gbíro Mòze, kpétí má gù me méré-méré gî, bà zeke tí méré-méré ngba wó gbàrájáá gù kpò ndâ Ìzìrìyélì gù. Káa ngba Mbírì ta o tí nó náa yí táánò kù je ta ndâ có mbe zi ku ji Mòze nó má éno, ⁸ wàa ngba wó ta o bà je Bèrì mì wó tí mbe nìbà ngú nambeè mì wó ji ndâ 'duù nó 'ví dù go ṛa yè? ⁹ Mbírì lê táánò má je có tí nó, tí có mbe zi ku nó, ji Mòze gbí ngba'o, gbí éno máa, yí je có tí nó mbe je 'válá nó gbí ngba'o ngbére-ngbere-ngbèrè ndii ònó gî. ¹⁰ Ngba có mì Mòze kpónó wálá, tacó ngba Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbírì me gbolò ndii ngba có mì Mòze ngé me 'dú. ¹¹ Tacó i tí nó táánò mbe dù tí ká lá nó má gî ta ngba wó, i ònó mbe dù tí ká nó bà gî ta ngba wó me gbolò ndii ngba ònó mbe dù tí ká lá nó gî.

¹² Gúku bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbírì kpónó tí ze wálá, tacó ze kù koṛo có lli a i mítí ngba'o ònó mbe kù dù tí ká nó. ¹³ Ze me go Mòze táánò mbe gò bongo mí gbíro wó tacó wàa ndâ Ìzìrìyélì 'ví ònó ta ndòngbú ngba'o tí nó mbe kù me méré-méré á gbíro wó nó lá nó, lá. ¹⁴ Muu ndú ta o tí nò biya bà koṛo có gî, tacó yee gbí rì tí nó wúnó nó, ndú má 'deke wáràgà gítí ká kpokèjì bà bàkà nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù, njembí ndú ká kuu tà gbèe bongo tí nó, tacó à káa Bìndi-Mbírì ká ja bongo tí nó. ¹⁵ Kpétí ká gbí rì tí nó wúnó nó, ndâ Ìzìrìyélì má 'deke wáràgà mì Mòze, à gbí muu ndú káa có máa, bongo tí nó ká kááá kuu gbíro Mòze kálásê. ¹⁶ Káa à ja bongo

tí nò gí ta o tí nó náa 'duù má 'visì tí wó gí mì Mbe tí ndoo gí. ¹⁷ Mbe tí ndoo kpónó a Bèrì, káa bàndò tí nó náa Bèrì mì Mbe tí ndoo kù dù tí nó, à zogo 'duù tí nó ta có mì Mòze lá. ¹⁸ Káa ndoo 'dáá gí kpónó kù zeke ngba Mbe tí ndoo ta bòngò gbíro ndoo wálá, à kù 'visì cè bà tòngbaà mì ndoo njí'dí-njí'dí á go bà tòngbaà mì Mbe tí ndoo. Bà 'visì cè tí ndoo nò a nèté mì Mbe tí ndoo, tí Bèrì.

4

Ndâ i mì Mbíri náa yí kili mí gbí kàrà

¹ A Mbíri ta 'dóo nambeè mì wó ká bàkà ndoo tí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbíri, tacó éno, njembí ndoo mù lá. ² Ze mò bà bàkà ndâ i-nô gbí 'dí'di'o gí nje seè gí; ze biya bà bàkà tiri gí, ze delè bàkà có mì Mbíri tí sú có lá. Ndâ 'duù ònó mbe ò ze ni gí nó 'dáá gí delè bà ùnje gí, máa, ze kù 'dè có ta yúco kùro Mbíri. ³ Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri náa ze kù ma nó kpèti káa kpùrù có, à dù tí kpùrù có ká gbí tù ndâ 'duù ònó mbe giri'o gí nó. ⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe giri'o gí nó ùnje gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ze kù ma nó lá, tacó Vò-'duù-tí-nò, mbe bàkà tí wó tí mbíri mì ndâ 'duù muu to tí nó nó, yoo ro ndú 'do tí bà ònó ngba Bìndi-Mbíri, tí mbe je kózò tí Mbíri teke-tèkè, náa ndâ mbe ùnje gítí Banga-Ngú-Có kù ònó gí. ⁵ Tacó Banga-Ngú-Có tí nó náa ze kù ma nó me có gítí ze lá. Ze kù ma a có gítí Jézù tí Bìndi-Mbíri; éno máa, yí a Mbe tí ndoo, káa ze kù bàkà nèté yo á ta rẹ̀ mì wó. ⁶ Tacó à káa gbèe Mbíri tí nó táánò mbe 'dè có ta o bà suu to tí nó máa, «O tòngbaà gbí 'dí'di'o,» nó, ká si ngba wó tí Mbíri kù tòngbaà gbí njembí ze, wàa ze 'ví ònó ta ngba yí tí Mbíri, mbe kù tòngbaà gbíro Bìndi-Mbíri nó ni .

⁷ Ze ònó ze nó káa ndâ kàrà náa à suu 'do tí tú, náa Mbíri ká kù kpolo tí ndâ kpóló-kpolo i mì wó mí gbí ze. Tacó bà túbà éno máa, wotí ònó mbe me gbolò ngé ndii gí nó kù gí a i 'do mì wó tí Mbíri, à me 'do mì ze lá. ⁸ Vò i kù pèrèkè 'bì ze tí vò bà i, káa vò i bà toro nje ze ta to wálá; ze ta ndâ 'bí o ònó 'dóo i tí nó náa ze 'ví bàkà nó ni lá, káa ze gítí bà jaaka wu á 'do tà kàrà mì ze wálá; ⁹ à kù mèèkè'i tí ze, káa à bè ze lá, à kù toro ze ta to, káa à ja woò gbí yí ze lá. ¹⁰ Ze kù ùnje gítí ku go i mì Jézù ta o 'dáá gí, tacó wàa ze 'ví 'vala muu to tí nó go bà 'vala Jézù. ¹¹ Ze kù ònó ku ta ro ze ta o 'dáá gí ta rẹ̀ mì Jézù; tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ònó ta cè 'válá mì wó ni mítí ònó cè bà 'vala ze muu to tí nó go bà 'vala yí tí Jézù. ¹² Gbí có tí nó éno máa, ze a ndâ i mì ku, káa yo a ndâ i mì 'válá.

¹³ À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ye 'dè có tacó ye ùnje gí.» À má éno, ze delè kù 'dè có tacó ze ùnje gí. ¹⁴ Ze ònó ni gí, máa, Mbíri tí nó mbe 'vala Jézù 'do gbí muu'dú wó nó bà 'vala ze 'do gbí muu'dú ze ta ndâ Jézù, yí delè bà kaa ndoo ta ndoo ya tí gí kùro wó gí. ¹⁵ Ye kù kònò ndâ sé'i tí nó 'dáá gí tacó tí yo; tacó wàa, nambeè mì Mbíri má yee mì ndâ 'duù me mbè, ndâ 'duù me mbè 'ví ùlù ngba Mbíri.

Bà 'vala ta bà tee njembí mítí Mbíri

¹⁶ Tacó éno, ze jé jaaka wu 'do tà nèté mì ze lá; wotí kpèti má kù cee 'do tí ze, njembí ze gítí Mbíri ta ri 'dáá gí káa ngú njembí. ¹⁷ Tacó ndâ làmbu sé'i tí nó náa ze kpónó kù kònò nó bà dù tí ká wálá, káa ndú kù 'vii a ndi ndoo gítí bà dù gbí gbolò ngba'o ònó ta ònó wálá mbe dù tí ká nó. ¹⁸ Tacó ndoo kù zeke'o me gítí ndâ i ònó náa à kù ònó ndú ta ro nó lá; ndoo kù zeke a ndâ i ònó náa à ònó ndú ta ro lá nó, tacó ndâ i ònó náa à kù ònó ndú ta ro nó dù tí ká lá, káa ndâ i ònó náa à ònó ndú ta ro lá nó ká dù tí ká.

5

¹ Tacó ndoo ònó ni gí, máa, à má nje gbí ndùúrù tí nó náa ndoo kpónó kù 'vala tà á muu to tí nó nó gí, Mbíri bà je 'bá ònó mbe dù ká dúú kù ya tí , náa à me 'duù ká

gèè lá nó, mí gbìrì jì ndoo gí. ² Ndoò kpónó kù ù kpolo ma a ndi bà gèè 'bá mì ndoo gbìrì nò mí muu ndoo, ³ tacó wàa à 'ví 'de ndoo sè ta só lá. ⁴ Tacó à má gítí ñinó kpónó si ndoo kù 'vala tà nduúrù tí nó muu to tí nó nó, ndoo kù 'dè kòlòwò me ta go bà jaka bòngò 'do tí ndoo gí lá, ndoo kù 'dè kòlòwò a i ta go bà yuu bòngò mí pí ka wó bòngò, tacó wàa, bòngò tí nó tí bòngò 'válá nó 'ví yuuku muu bòngò ku gí, ndoo kù 'dè kòlòwò a i ta go bà yuu bòngò mí pí ka wó. ⁵ A Mbìrì ká bàkà ndoo tí ndâ mbe dù kù ù bà 'visì tí mì ndâ bòngò tí nò; bìndi yí gii túbà jì ndoo máa, àá bà bàkà tí gí ta bà je Bèrì mì wó jì ndoo.

⁶ À má éno, gúku tí ndoo ta o 'dáá gí wálá, ndoo delè ò ni gí máa, ndoo má kálásê kù 'vala muu to tí nó, ndoo me 'dú 'do tí 'bá mì Mbe tí ndoo, ⁷ tacó ndoo kù 'vala a i ta bà tee njembí ndoo mítí Mbìrì, ndoo kù 'vala me ta bà ò ndâ i gbìrì ta ọ ndoo lá. ⁸ Gúku tí ndoo gbaànjé wálá, à delè gii ñikì tí ndoo a bà cì ndoo, wàa ndoo 'ví ya gí 'bá mì Mbe tí ndoo á cò tí bà 'vala ndoo muu to tí nó. ⁹ Tacó éno, à tí ndoo ta o 'dáá gí a go bà peteke tàkòcò Mbe tí ndoo gbí ndâ i ñinó náa ndoo kù bàkà ndú kpónó á si ndoo kù 'vala muu to tí nó nó, delè á bìndi ku mì ndoo. ¹⁰ Tacó ndoo 'dáá gí wúnò bà ọ tíyò gbí ngbàngà kùro Bìndi-Mbìrì. Ta o tí nó, ndoo 'dáá gí gbaànjé-gbaànjé bà 'de ọ i ñinó náa à tí nó mbe 'vii ta ọ cè bà 'vala ndoo táánò á muu to tí nó.

Bà zèè kómbeè ta Mbìrì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbìrì

¹¹ Ndoò ò ni gí máa bà te duù mítí Mbe tí ndoo a yè wè, tacó éno, ndoo kù yìi ndâ 'bí 'duù gítí bà 'di cò mì wó; káa Mbìrì ò ndoo ni ngbàrángà'i gí, ye delè koro cò máa, yo ò ni gbí njembí yo gí. ¹² Ze kpónó kpòò kù pèè me ta bà ùlù tí ze jì yo lá, ze kù 'dè jì yo a cèè nderè bà mba tí yo tacó tí ze. Tacó wàa, yo 'ví ni tí ta bà 'visì cò jì ndâ ọ ndâ 'duù ñinó mbe kù wu gbí ndâ 'duù gítí cè kózò tí ndú, me gítí cè ọ i mì ndú lá nó. ¹³ Tacó à má tí ze a mà, mà tí nó kù te ze a i tacó tí Mbìrì, káa mà má tí ze wálá, mà tí ze wálá a i tacó tí yo. ¹⁴ Tacó à kù si ze kù bàkà ndâ i a bà zè Bìndi-Mbìrì ta tó njembí, tacó ze ùnje ta njembí ze gí, máa, a gbèè 'dakò ká cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí; gbí cò tí nó éno máa, ndâ 'duù 'dáá gí gbo gbí bà cì ndò mì wó nó ta yí gí. ¹⁵ Yí cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala nó 'ví 'vala káká'i me ká gítí 'dóó miṛi ndú cuki lá; ndú 'ví 'vala a i tacó tí 'duù tí nó mbe cì tacó tí ndú káa Mbìrì gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nó.

¹⁶ À má éno, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, ndoo 'ví waa cò mítí 'bí 'duù go i mì ndâ 'duù muu to tí nó nó lá. Ndoò kpèti táánò má waa cò mítí Bìndi-Mbìrì go i mì ndâ 'duù muu to tí nó gí, ndoo kpónó waa ọ bà waa cò tí nó mítí wó lá. ¹⁷ 'Duù má kaa tí wó jì Bìndi-Mbìrì gí, yí gí tí ngú 'duù gí; ká tí wó tí nó sàà kùro nó ya gí, ngú tí wó gí gí. ¹⁸ À 'visì yí tí ngú 'duù nó a Mbìrì tí mbe 'visì ndoo tí ndâ ku'di tí wó tí ndâ kómbe wó ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbìrì, bìndi yí gii je nèté bà bàkà ndâ 'bí 'duù tí ndâ kómbe wó jì ndoo. ¹⁹ Cò mì ze jì yo kpónó éno máa, Mbìrì táánò kù bàkà ndâ 'duù tí ndâ kómbe wó ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbìrì. Mbìrì táánò ki 'bì wó gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù lá, bìndi yí gii bàkà ndoo tí ndâ mbe kpolo tí cò mì wó, tí cò tí nó mbe túbà kpokèjì bà zèè kómbeè mì wó ta ndâ 'duù nó.

²⁰ Ze kpónó a ndâ bìndi Bìndi-Mbìrì. Kòcò ze kpónó ká goolá à káa 'dóó yí tí Mbìrì ká kù 'deke tí wó jì yo. Ze kù 'deke tí ze jì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbìrì, máa, Mbìrì 'ví 'visì muu yo 'do tí bà dù tí ndâ ku'di tí wó gítí bà dù tí ndâ kómbe wó. ²¹ Vò i mì Bìndi-Mbìrì táánò wálá, káa Mbìrì gii yuu yí gí gbí ndâ vò i mì ndoo, tacó wàa, bà toko yí ta ndoo 'ví si ta ndoo 'ví dù ta ndú tí ndâ 'duù jáá á kùro Mbìrì.

6

¹ Ze kù 'deke tí ze jì yo go ndâ ka nèté mì Mbìrì, máa yo 'ví si nambeè mì Mbìrì náa yí bàkà jì yo nó tí i-lê lá. ² Tacó kòcò Mbìrì náa yí 'dè nó éno máa, «Ye táánò ò bà 'deke tí yo ta o tí nó náa à tí nó gí;

Ye táánò konì yo ta ɾi bà 'vala ndâ 'duù gî.»

Yo njaanga ɾo yo, tacó à kpónó nó a o tí nó náa à tí nô. Yo njaanga ɾo yo, tacó à wúnó nó a ɾi bà 'vala yo ká nô.

³ Ze ñò 'bí ña i-nô náa ze bàkà tacó wàa 'bí 'duù 'ví volo tí ta ɾè nèté mì ze nò lá.

⁴ Káa, ze kù túbà tí ze jì ndâ 'duù máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri gbí ndâ i tí nó náa ze kù bàkà nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. Ze kù túbà jì ndâ 'duù máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri ta o bà kònò sé'i, ta o tí nó náa ze má gbí mbugo, delè ta o tí nó náa ndâ i má kpóló-kpolo kùro ze nô.

⁵ Ze kù túbà tí ze, máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri ta o tí nó náa à má kù gbì ze, ta o tí nó náa à má zèè ze mí gbí zàa, ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù pìi wo ta ze, ta o tí nó náa ze má kù bàkà du nèté, ta o tí nó náa ɾi má bè ɾo ze ta bèbìlì gî, delè gù je o tí nó náa ze má kù ke ta go.

⁶ Ze kù túbà tí ze, máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri ta bà 'vala ta ndâ 'duù ta ngbàrángà njembí ze, ta bà dù ta muu tí ze, ta bà konì ndâ 'bí 'duù, ta bà bàkà nambeè jì ndâ 'bí 'duù, ta bà bàkà ndâ i 'do gbí wotí mì Bèri-mì-Mbíri, gù je bà zè ndâ 'duù ñikì ta yúco.

⁷ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri ta bà ma Banga-Ngú-Có ta wotí tí nó náa Mbíri je jì ze nô, gù je bà 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri go zì'i bà kpolo tí ze.

⁸ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù te duù mítí ze, delè ta o tí nó náa ndâ 'duù má te duù mítí ze lá; ta o tí nó náa à má kù ùlù ɾè ze, delè ta o tí nó náa à má kù volo ɾè ze, delè ta o tí nó náa à má kù go 'vére mítí ze, káa ze kù 'dè a yúco.

⁹ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri ta o tí nó náa à má kù si ze goolá à ñò ze ñi lá, káa à ñò ze ñi ngbàrángà'i gî, ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ 'duù ñinó mbe cì gî, káa yo kù ñò nó a ze tí ndâ wu 'duù kuu nô; delè ta o tí nó náa à má kù bàkà ze goolá à waa có ku mítí ze gî, káa à zì ze kálásè.

¹⁰ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ 'duù ñinó ta sé có ká gbí njembí ze, káa tàkòcò ze ta o 'dáá gî ká pétékè'i; ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ mbe yè, káa ze a ndâ mbe i, delè ta o tí nó náa à má kù si máa i ze wálá, káa ndâ i 'dáá gî kuu mì ze.

¹¹ Ze kù 'dè có ngbàrá-ngbàrá jì yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kòrìndì; ze 'boo có 'do tí yo lá. ¹² Ze mò yo 'do tí ze lá, a yo ká kù mò tí yo á 'do tí ze. ¹³ Kpètí ká éno, ye kpónó kù 'dè có jì yo ká go bà 'dè có mì bu ndâ 'viì jì ndâ 'dóó 'viì mì wó; má éno, yo delè 'ví túbà jì ze máa yo zè ze ñikì ma.

Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbíri

¹⁴ Yo 'ví ñi kaà ta ndâ vò 'duù lá, tacó ndâ tó i ñi kaà ta vò i lá. 'Dí'di'o delè ñi kaà ta ngba'o lá. ¹⁵ Bìndi-Mbíri bà toko có ta Mbe-wàtà ta ña kpokèjì ngayi? A yè ká bà toko ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri ta mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri lá? ¹⁶ À yè ká toko 'bá-Mbíri ta ndâ sú mbíri? Tacó ndoo a ndâ 'bá mì wu Mbíri, á go kòcò Mbíri náa yí 'dè éno máa,

«Ye bà gèè 'bá mì ye mí gbí òkò tí ndú;

ye delè bà 'vala gbí òkò tí ndú.

Ye bà dù tí Mbíri mì ndú;

bìndi ndú bà dù tí ndâ 'duù mì ye.»

¹⁷ «Kòcò Mbíri máa,

«À má éno, yo co 'do gbí òkò tí ndú gî,

yo njèè gbí òkò tí yo ta ndú gî,

yo gàà 'bì yo mítí ndâ i ñinó ta bètí tí ndú nó lá,

bìndi ye bà te wiiri mítí yo.

¹⁸ Ye bà dù tí bu yo,

bìndi yo bà dù tí ndâ 'viì mì ye ta ndâ nájú ye.>

Njìnò a kòcò Mbe tí ndoo tí Gba tí ndâ i 'dáá gî.»

7

¹ À má éno, ndoo caka ndâ ña ndâ i ñìnó 'dáá gî mbe kù bàkà bètí mítí ndoo nó á 'do tí ndoo gî; ndoo delè 'ví gee tí ndoo 'do tí ndâ i ñìnó 'dáá gî mbe kù bàkà bètí mítí lílì ndoo, lè náa à 'dáá nò máa ndâ kòcò cí mì Mbírì jì ndoo ká nò nò, ndâ ná'vìndí. Ndoò dù tí ndâ cèe tó 'duù tí ndâ mbe kù cì gúku tí Mbírì.

Ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì peteke tàkòcò Páwòlò

² Yo zè ze ta njembí bà zè Mbírì, tacó ze me ndâ mbe ya gítí 'duù ta 've nderẹ̀ lá, ze volo 'duù lá, ze delè zò 've i mì 'duù lá. ³ Ye kù 'dè có tí nó jì yo me tacó bà volo rẹ̀ yo lá, tacó ye táánò 'dè jì yo sàà kùro gî, máa, mbí ze ta o 'dáá gî ká kuu gá'dáá tí yo, yo a ndâ ka 'válá mì ze, yo delè a ndâ ka ku mì ze. ⁴ Ye kù koro có 'dáá gî lí ká mítí yo, ndâ tù ye kù uu nje-njèè tacó tí yo; gúku tí ye gbaànjé gbí bà kònò ndâ sé'i mì ndoo wálá, tàkòcò ye kù peteke ta o 'dáá gî ngé ndii gî.

⁵ Tacó à kpètí ká bìndi bà gí ze gí gbí Mèsidóniyà nó, pípiri pì ze lá, tacó ze gí ká cùmú gí gbí ndâ vò i: ndâ 'duù kù 'dèkè mà gbí òkò tí ndú, à delè tí ye ta o 'dáá gí káa gúku. ⁶ Káa Mbírì tí mbe kù tò 'dè ngo mì njembí ndâ 'duù tí nó náa njembí ndú kù doo nó, gii tò 'dè ngo mí njembí ze, ⁷ me ká tacó bà gí Títò gí mì ze cuki lá, à delè gii 'dèè njembí ze a có tí nó náa yí 'dè jì ze ta rẹ̀ yo, máa, yo 'dèè njembí yì si yì táánò mì yo ká nó ngé ma nò, gii je ndâ 'bí có tí nó náa yí 'dè jì ze éno máa, kò'o tí ye tí yo ngé ndii gî, máa, yo kù nì nikalaká gítí có bà pèè mbí ye mì yo, máa, yo ká léngé-linge kù ù bà tì muu ye; tacó éno, tàkòcò ye kù peteke ndii ñìnó sàà kùro nó gí.

⁸ Ye nì nikalaká tacó bà kpolo tàkòcò yo mì ye á gbí wáràgà tí nò lá. Káa ye kpètí táánò má nì nikalaká ta bà ñò bà kpolo tàkòcò yo ta làmbu kòndi o gî, ye kpónó gítí bà nì nikalaká wálá. ⁹ Káa tàkòcò ye kpónó kù peteke me tacó máa ye kpolo tàkòcò yo gí nò lá; à kù peteke a i tacó a bà kpolo tàkòcò yo nò ká sì yo 'ví 'visì muu yo 'do tí ndâ vo-vò kpokèjì mì yo. Njìnò a ña kpo tàkòcò tí nó mbe niki tí Mbírì nó ká nò. À má éno, ze kpolo tàkòcò yo me ta vò i lá. ¹⁰ Tacó tàkòcò 'duù má kpolo tacó tí Mbírì, ñìnò a ña kpo tàkòcò ñìnó mbe kù si Mbírì 'ví 'vala 'duù tí nò ta bà si yí 'ví 'visì muu wó 'do tí ndâ vò i mì wó; 'duù nì nikalaká gítí bà dù ta ña kpo tàkòcò tí nò lá. Káa bà dù ta kpo tàkòcò ká tacó ndâ i muu to tí nó cuki kù gí a i ta ku jì 'duù. ¹¹ Ña bà te kpomu gbí yì yo, ña go bà túbà tí yo tí ndâ yè ta vò i mì yo wálá tí yo, ña bà kpolo tàkòcò yo gítí vò i, ña gúku Mbírì tí yo, ña kò'o tí ye tí yo, ña go bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i tí yo! Gbí ndâ i tí nò 'dáá gî, yo kù túbà tí yo máa, vò i mì yo wálá.

¹² À má éno, ye kpètí táánò má cu wáràgà tí nò jì yo, ye cu me tacó máa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo bàkà vò i gí nò lá, ye delè cu me tacó máa à bàkà vò i mítí 'bí 'duù gbí òkò tí yo gí nò lá. Ye cu a i tacó bà túbà jì yo ngbàrángà'i éno máa, Mbírì ñò ña bà bàkà có tí ze mì yo gí. ¹³ Tacó éno, njembí ze 'dèè gí.

Káa tàkòcò ze ta o tí nò gii peteke ndii ñìnó sàà kùro nó gí a i gítí có bà peteke tàkòcò Títò; tacó yí 'dè có jì ze máa, a yo 'dáá gí ká mòkò gúku 'do gbí njembí yì gí. ¹⁴ Ye táánò wu gbí yo jì yí gí, káa yo kpónó te nò mí ro ye lá, jé ká go ñìnó náa ze ta o 'dáá gí kù 'dè jì yo káa yúco nò. Tacó éno, bà wu gbí yo mì ze jì Títò gí tí yúco gí. ¹⁵ Mbí wó má 'va tí tí ña bà 'di có mì wó mì yo, ta ña bà muku tí yo, ta bà gu yo gítí bà te wíri mítí wó, njembí wó wálá. ¹⁶ Tàkòcò ye peteke gítí bà dù njembí ye gítí yo gbaànjé nò ngé ndii gí.

8

Bà je i ji ndâ 'duù

¹ Ndâ ná'vindí ze, có gbí njembí ze ji yo éno máa, yo ò nambeè mi Mbíri náa yí kú bàkà ji ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mi Bìndi-Mbíri á ta ndi tí ndâ bàndò gbí to Mèsidóniyà nó ni . ² Vò yê táánò gii tè ndú ta ọ́ wálá, káa tàkòcò ndú ta o 'dáá gí ká pétékè'i. Ndú táánò a ndâ vo-vò mbe yê, káa ndú ta o 'dáá gí kú je i ji ndâ 'duù. ³ Ye kú 'dè có ji yo ta kponje gítí wálá máa, ndú táánò kú je i ji ze ká go bà wotí mi ndú, delè ta ndâ 'bí o ndú kú je ndii muu wotí mi ndú gí 'do gbí 'dóó có mi ndú gbí njembí ndú. ⁴ Ndú táánò kú 'deke tí ndú ji ze ta njembí ndú gbaànjé máa, ze si ndâ yì 'ví yuu 'bì ndâ yì mí gbí nètè bà koni ndâ 'duù mi Mbíri gbí to Jùdèyà. ⁵ 'Bí i náa ze táánò jé koro có gítí lá a ònó máa, ndú táánò kpédélé'i yòò tí ndú ji Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbíri, bìndi ndú delè gii yòò tí ndú ji ze go có mi Mbíri. ⁶ Tacó éno, ze gii 'deke tí ze ji Tító máa, yí yee nje tó nètè tí nó náa yí 'bità bà bàkà gbí òkò tí yo nò. ⁷ Yo kpónó kpòtí gbí ndâ i 'dáá gí: Yo kpòtí gbí bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri gí, yo kpòtí gbí bà ma Banga-Ngú-Có gí, yo kpòtí gbí bà 'dì gbí yúco gí, yo kpòtí gbí bà dù ta go bà bàkà nètè ze 'do gbí 'dóó có mi yo gbí njembí yo, delè ta bà zè ze nìkì maa gí. À má éno, có gbí njembí ye éno máa, yo delè 'ví kpòtí gbí bà bàkà tó nètè tí nò.

⁸ Ye kú 'dè có tí nó ji yo me tacó wàa yo 'ví bàkà go kòcò ye nò lá. Ye kú tù a bà ọ́ go bà koni tí mi ndâ 'bí mbe kú kili ta rẹ̀ mi Bìndi-Mbíri ji yo. Ye delè kú pà a bà ò máa, àa mi yo dú káa cèe tó bà zè tí wè? ⁹ Tacó yo ò nambeè mi Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri ni gí; yo ò ni gí máa, yí táánò a mbe ndâ kpo-kpò i, káa yí gii gí tí mbe yê tacó tí yo. Tacó wàa bà dù yì tí mbe yê nò 'ví si yo 'ví gí tí ndâ mbe ndâ kpo-kpò i.

¹⁰ Có gbí yì ye éno máa, à nìkì máa yo kpónó 'ví cee nètè tí nó náa yo táánò 'bità bà bàkà gbí ndoo tí zó mbe ndii zó gí, yo táánò me káa ndâ kpédélé mbe bàkà i cuki lá, yo delè a ndâ kpédélé 'duù mbe dù ta go bà bàkà i. ¹¹ Yo ya gí kùro ta nètè tí nó, wàa yo 'ví cee tí gí. Yo dù ta go bà cee , á go go bà 'bità táánò tí yo nó, á ta i ònó náa à kuu 'bì yo nò. ¹² Go bà je i ji Mbíri má kuu tí 'duù, Mbíri bà lli 'bì wó ká gí tà ọ́ i-nambeè ònó náa 'duù tí nó bà tù jì yí nò, yí bà lli 'bì wó me gí tà i ònó náa àa mi 'duù tí nó wálá nó lá.

¹³ Gbí có mi ye nò me éno máa ndâ 'bí 'duù òndi ndú 'ví dù tí ndâ mbe 'de i gbí 'dè tí, wàa, gbímbí yo 'ví ba ta nètè gí nò lá. ¹⁴ Gbí có mi ye éno máa, «Wò má zò 'bò gí mi ka lo, ka lo 'ví zò 'bò gí mi lo.» ¹⁵ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wàragà mi Mbíri éno máa, «Sè i dù gbí gálá mi mbe da i lá, káa i jé cee 'do gbí gálá mi mbe da i lá, lá,» nò.

À tuu Tító gí Kòrìndì

¹⁶ Ze 'dè nìkì maa ji Mbíri tí mbe wu go bà koni yo á go ònó gbí njembí ze nó mí gbí njembí Tító. ¹⁷ Yí táánò ùnje gítí có bà ya gí mi yo kà nò me ká gítí có bà 'deke tí ze jì yí cuki lá, a go bà koni yo ká si yí ya gí mi yo kà, 'do gbí 'dóó có mi wó gbí njembí wó. ¹⁸ Ze kpónó kú tuu ndú ji yo kà ta 'bí ná'vindí, náa ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mi Bìndi-Mbíri mi ze káa 'dáá gí kú te duù mítí wó tacó yí a tó mbe ma Banga-Ngú-Có. ¹⁹ Ná'vindí tí nó náa ndú kú ya ta Tító gí mi yo kà nò delè káa gbèe 'duù tí nó náa ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mi Bìndi-Mbíri tí ndâ tende bàndò káa cu 'bì ndú mítí wó máa, ze nó nó banga nètè tí nó náa ze kú nò tacó bà wu rẹ̀ Mbe tí ndoo, delè tacó bà túbà máa, go bà koni tí kuu tí ze nò. ²⁰ Có gbí njembí ze kpolo ma éno máa, ndâ 'duù 'ví 'dè vò có gítí ze tacó ndâ i-nambeè tí nó náa ze kú bàkà tókà'i nó lá. ²¹ Tacó ze kú jè ta bà dù tí ndâ 'duù jáa me ká kùro Mbe tí ndoo cuki lá, ze delè kú jè tí mí kùro ndâ 'duù.

²² Bà ta'ò 'duù náa ze kú kpò yí mítí ndâ Tító, wàa ze 'ví tuu ndú ji yo kà a 'bí ná'vindí ndoo náa ze ta o 'dáá gí kú ò muu wó káa ze gii 'de yí tí yú 'dakò, tacó

njembí wó gítí yo ká gbaànjé. ²³ À má gítí Títò, yí a ka ye náa ze kù bàkà nèté yo ta yí; káa ndâ 'duù tí nó sósò'ò tí ndâ ka wó mbe nó nó a ndâ 'duù náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì kù tuu ndú, ndú a ndâ mbe kù si rẹ̀ Mbe tí ndoo 'ví wu . ²⁴ À má éno, yo túbà tó bà zè tí ji ndú á mí kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Tacó wàa, bà wu gbí yo mì ze ji ndâ 'duù 'ví dù me tí 'vére lá.

9

Bà koni ndâ ka tí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹ Ye ñò 'dóó nderẹ̀ bà cu wáràgà mì ye ji yo gítí có bà koni ndâ 'duù mì Mbírì á mì yo lá, ² tacó ye ñò ni gí máa, go bà koni tí tí yo ngé ndii gí. À má ta bà 'dè ta yúco, ye kù wu gbí yo ji ndâ 'duù gbí to Mèsidóniyà máa, «Ndâ 'duù gbí ndâ to Àkáyà 'viindi tí ndú gítí bà koni tí 'do gbí ndoo tí nó mbe ndii nó gí.» Nà go bà koni tí tí nó mì yo nò kpónó tanga go bà koni tí mí gbí njembí ndâ 'duù gbí to Mèsidóniyà gí. ³ Káa ye kpónó kù tuu ndâ ná'vindi ndoo ji yo, tacó wàa, bà wu gbí yo mì ze ji ndâ 'duù 'ví dù me ká tí có ta nje sínò lá. Ye kù tuu ndú ji yo, tacó wàa, yo 'ví 'vii ta ndi tí yo, á go có tí nó náa ye 'dè ji ndâ 'duù éno máa yo 'viindi tí yo cee sàà gí nò. ⁴ À má me éno lá, káa ze má ya gí mì yo kà ta ndâ 'bí 'duù 'do gbí to Mèsidóniyà, káa ndú má 'de yo 'viindi tí yo go có tí nó náa ze 'dè ji ndú nó lá, ze tí ndâ 'duù tí nó mbe tee njembí ze 'dáa gí mítí yo nó bà te muu ze gí yaà wálá ji nò, à 'dè ñindi yo tí ndâ 'duù tí nó náa ze kù wu gbí yo nó lá. ⁵ Tacó éno, ye kù tuu ndâ ná'vindi ndoo ji yo kùro bà gí ze, tacó wàa, yo 'ví kili tí ta ndâ i-nambeè ñinó náa à kuu mì yo nó, á go 'dóó có mì yo gbí muu yo; à 'ví dù me go ñinó máa à kù gò 'do mì yo ta wotí nó lá.

⁶ Có a ñinó máa, mbe ji gbèe muuti kù kili i 'do ká gbí po gbèe muuti, káa mbe ji gbolò po ní kù kili i 'do gbí gbolò po ní. ⁷ À má éno 'duù, 'ví je káa bà wotí mì wó, yí 'ví je me ta jàmànakà gbí dii wó lá; à delè 'ví kùmùkù yí gítí bà je me kùmùkù-kùmùkù lá, tacó à ñikì tí Mbírì a i ñinó náa 'duù je ji yí ta pétékè tàkòcò wó nò. ⁸ Wotí bà je ndâ ña ndâ tó i 'dáa gí tókà'i ji yo ta o 'dáa gí kuu tí Mbírì, tacó wàa, ndâ i 'dáa gí 'ví dù kuu tí mì yo gítí miyi yo, sè ndú delè 'ví dù tókà'i kuu tí tacó bà bàkà ndâ ña ndâ 'bí nèté 'dáa gí. ⁹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Ŋó ro ndâ i tí wó wálá, yí kù je i ji ndâ yé; yí bà dù tí 'duù jáá ká dúú bà ya tí ,» nò. ¹⁰ Mbírì tí mbe kù wele ñi ña ji ndâ mbe ji ní, delè tí mbe kù je i-zó-zò ji ndâ 'duù nó, bà sa ndâ ña ñi ña ñinó ta go ndú tí yo nó 'dáa gí ji yo tókà'i, tacó wàa yo 'ví da ta i tacó bà koni ta ndâ 'duù me mbè. ¹¹ Mbírì bà bàkà yo tí ndâ mbe da i, tacó wàa ñó ro i ta o 'dáa gí 'ví dù tí yo wálá, delè tacó wàa ndâ 'duù tí nó náa yo kù tuu ze ta ndâ i-'bì yo ji ndú nó 'ví ùlù Mbírì. ¹² Tacó tó nèté tí nó náa yo kpónó kù bàkà nò kù je cuki me káa ndâ i ñinó ta có tí ndú gbí njembí ndâ 'duù mì Mbírì nó lá, à delè kù si ndâ 'duù 'ví 'dè ñikì maa ji Mbírì me gbolò. ¹³ Tacó tó nèté tí nó náa yo kù bàkà ji ndâ 'duù 'dáa gí nó kù túbà éno máa, njembí yo a njembí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì, delè ndâ 'bí ka yo mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì bà ùlù Mbírì tacó ña kpokèjì bà ùnje, ta bà bàkà go có mì Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì, mì yo. Ndú delè bà ùlù Mbírì tacó yo ñò ñó ro i lá, yo kù túbà 'bì yo ji ndú, delè ji ndâ 'bí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì 'dáa gí. ¹⁴ Ndú kù 'deke tí ndú ji Mbírì ta pétékè tàkòcò ndú tacó ña serè tende nambeè tí nó náa yí bàkà ji yo nò. ¹⁵ Ndoò 'dè ñikì maa ji Mbírì tacó ña gbolò i-nambeè mì wó náa yí je ji ndoo nò.

10

Páwòlò tí muu nèté mì wó

¹ Nìno a 'dóo ye tí Páwòlò ká kù 'deke tí ye jì yo. Ye tí 'duù tí nó náa yo kù 'dè có máa, ndoo má ta ndoo bà gbèe to, ye a mbe nambeè, tí 'dê 'duù, káa ye má yèè 'do tí yo á gí ndii gí, ye me juù nò. ² Ye kù 'deke tí ye jì yo ta pétékè có, delè ta nambeè mì Bìndi-Mbíri, máa, ye má ya gí mì yo kà, yo 'ví yòongò ye gítí bà gbùrùngà yo lá; tacó ta o tí nó náa ye bà ya gí mì yo kà nó, ye bà gbùrùngà ndâ 'duù tí nó mbe kù 'dè có máa ze kù bàkà i go i mì ndâ 'duù muu to tí nó nó, ta kponje gítí wálá. ³ À dú káa yúco máa ze kù 'vala muu to tí nó, káa cè bà dù 'bà-gó mì ze me go bà dù 'bà-gó mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. ⁴ Ndâ zí'i-gó mì ze me go ndâ zí'i-gó mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. Ndú a ndâ kpóló-kpolo zí'i-gó mì Mbíri, náa ze kù k'viki ta ndâ mbe wotí mbe kù tè Mbíri ta gó. Ze kù kpò ta nje ndâ mbe kù tò kponje 'vére; ⁵ ze kù voloko ta gbí ndâ có bà mòò ro mbe kù nè muu ndâ 'duù 'do tí có mì Mbíri; ze kù 'visì muu ndâ 'duù 'dáá gí, wàa ndú 'ví koṛo có go i mì Bìndi-Mbíri. ⁶ Ze kpónó ká léngé-linge kù ù bà waa có mítí ndâ mbe 'di có lá, náa yo 'dáá gí má gí tí ndâ mbe 'di có gí nò.

⁷ Yo koṛo có dí tà lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má koṛo có máa yì a 'duù mì Bìndi-Mbíri, yí delè 'ví koṛo muu wó máa ze ngbá káa ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri go yì. ⁸ Tacó ye kpétí má wu gbí wotí tí nó náa Mbíri je jì ze nó, nò ro ye gítí wálá, tacó yí je wotí tí nó jì ze a i tacó bà bàkà yo tí ndâ 'dakò, yí je jì ze me tacó bà volo yo lá. ⁹ Go bà dù tí ṛa 'duù ṛinó mbe kù te gúku mítí yo ta bà cu mbè wáràgà jì yo nó tí ye wálá; ¹⁰ tacó 'bí 'duù gbí òkò tí yo bà 'dè có máa, «Ndâ có gbí ndâ wáràgà mì Páwòlò me kpò, ta wu ká nje ndú, káa wò má ṛò yí, yí ká j'ókò'i ta gbí có mì wó wálá!» ¹¹ 'Duù ṛinó mbe 'dè ṛa có tí nó 'ví koṛo muu wó máa, có tí nó náa ze kù tuu jì yo ta wáràgà si ze á kè'bí nó káa gbèe có tí nó náa ze kèjì gí bà 'dè jì yo ta o tí nó náa ndoo má ta ndoo bà gbèe to nò.

¹² Yúco a ṛinó máa, ze kù 'dè me có máa ze ma nò lá; ze delè kù 'vii me tí ze ta ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndâ yì ma nó lá. Ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú ta kpéetí ndú máa ndâ yì ma, mbe kù ṛò tí ndú ta kpéetí ndú máa ndâ yì ma nò a ndâ 'duù ṛinó ta muu tí ndú jé gí wálá. ¹³ Káa à má gítí ze, ze bà wu gbí tí ze ndii ṛinó náa à tí nó wálá; ze bà wu káa gbí nèté tí nó náa ze yee tí gbí òkò tí yo nò. ¹⁴ Káa yo lê kpónó má kù dù a i gbí po nèté mì ze, gbí éno máa, ze táánò o me muu bà 'bè nèté ta o tí nó náa ze ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri jì yo kà nó lá. ¹⁵ Tacó éno, ze wu gbí nèté mì ndâ 'bí 'duù náa ndú bàkà ndii muu bà 'bè nèté tí nó náa Mbíri ka jì ze gí nó lá. Có gbí njembí ze éno máa, yo 'ví tee njembí yo mítí Mbíri tí kpò ndii ṛinó sàa kùro nó gí; tacó wàa, po nèté mì ze 'ví dò ta gbí tí gbí òkò tí yo ta o 'dáá gí gbí po to tí nó náa Mbíri ka jì ze nò. ¹⁶ Tacó wàa ze 'ví ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'bí 'duù gbí ndâ 'bí to kapí yo kà, á co tí bà dù kù wu gbí po nèté náa à bàkà gbí njí mì 'bí 'duù cee sàa gí. ¹⁷ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Go bà wu gbí tí má tí 'duù, 'duù 'ví wu gbí i tí nó náa Mbe tí ndoo bàkà nò.» ¹⁸ Tacó i gbí bà koṛo có mì 'duù ta kpéetí wó máa yì a i nò wálá; i a i gbí bà koṛo có mì Mbíri máa 'duù a i.

11

Ndâ Páwòlò ta ndâ sú mbe nò tú mì Jézù

¹ Yo bàkà nambeè mì yo, wàa yo 'ví zèè njembí yo, tacó làmbu ṛónókó ta ndâ 'bí o kuu tí ye. ² Ye kù tò kii muu yo, jé ká go bà tò kii mì Mbíri muu yo; tacó yo a ndâ ngbutu 'viní ta ngbárángà njembí yo náa à je ká mí tàkò yo tacó tí Bìndi-Mbíri gí. ³ Káa à tí ye a gúku máa, 'bí i kèjì gí bà volo muu yo, go bà ṛi gbí tù Évà mì kpoo táánò ta tíri, bìndi njembí yo bà giì dù me ta kábà gítí Bìndi-Mbíri lá. ⁴ À tí ye a gúku tacó yo kù 'di có mì ndâ 'bí 'duù mbe ya gí mì yo kà, kù ma có gítí 'bí tende Jézù á bìndi Jézù tí nó náa ze kù ma có tí wó nò; yo kù ùnje gítí 'bí tende bèri á bìndi

Bèrì-mì-Mbíri náa yí je jì yo nô, yo delè kù ùnje gítí 'bí tende banga-ngú-có á bìnḍi Banga-Ŋú-Có tí nó náa ze ma jì yo nô. ⁵ Ye koṛo có máa ndâ 'duù tí nó náa yo kù nì «ndâ kpo-kpò tú» mítí ndú nò ndii ye ta 'bí làmbu i nǝí'díí éno lá. ⁶ Ye kpétí má me muu-có lá, muu kuu tí ye; ze kù túbà jì yo ta o 'dáá gí, delè gbí ndâ i 'dáá gí.

⁷ Ye táánò je mboo 'do mì yo ta o tí nó náa ye ma ta Banga-Ŋú-Có mì Mbíri jì yo nó lá; ye ta o tí nó si tí ye tí i lá, tacó wàa yo 'ví dù tí tí ndâ i. Bà bàkà éno mì ye táánò lè gí? ⁸ Áá táánò a ndâ 'bí tende mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìnḍi-Mbíri ká kù ko mboo nèté tí nó náa ye ta o tí nó kù bàkà gbí òkò tí yo nó jì ye. Ye ta o tí nó gbí 'bí ɲa kpokèjì kù kùmùkù a ndâ i mì ndâ 'bí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìnḍi-Mbíri tacó bà konì ta yo. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye kuu mì yo kà nó, ye pèè mbí yo maa yo konì ye nó lá, tacó ndâ ná'vindí mbe gí 'do Mèsìdóniyà gí ta ndâ i ɲinó náa à gbí njembí ye nó 'dáá gí jì ye gí. Ye táánò bàkà ríki mí gbí mbí yo lá, ye delè kèjì gí bà bàkà wálá. ¹⁰ Yúco mì Bìnḍi-Mbíri kuu gbí njembí ye, à má éno, ye kù ci yo máa, mbe ɾò ye 'do tí bà wu gbí có tí nó gbí to Àkáyà wálá. ¹¹ Ye kpónó kù 'dè có tí nó tacó náa ye zè yo nìkì lá nó? Mbíri ɲò ni gí máa ye zè yo nìkì ma.

¹² Ye bà dù kù bàkà nèté tí nó náa ye kpónó kù bàkà jì yo ká sínò nó, tacó bà waa wúngbó ndâ 'duù tí nó mbe kù zò mboo tàkò nèté mì ndú, káa ndú kù wu gbí tí ndú máa, ndâ yì kù bàkà nèté mì Mbíri ká go ɲinḍi ze nô. ¹³ Tacó ndâ ɲa ndâ 'duù tí nó me ndâ cèe tú lá, ndú a ndâ sú tú, mbe kù 'dè 'vére gítí nèté mì ndú ta bà bàkà tí ndú máa ndâ yì a ndâ cèe tú mì Bìnḍi-Mbíri. ¹⁴ Káa à me seɾè lá, tacó à kpétí káa Gba-wàtà, yí kù 'visì cè kózò tí wó go cè kózò tí basìli mì Mbíri. ¹⁵ À má éno, bà bàkà tí ndâ bòò mì Gba-wàtà, máa ndâ yì a ndâ mbe kù bàkà jáá nèté me seɾè lá; káa Mbíri bà waa có mítí ndú ta ndòngbù o 'vii ká ta ndâ ɲa i mì ndú náa ndú kù bàkà kpónó nô.

Bà mbu Páwòlò gbí nèté bà nò tú mì Jézù

¹⁶ Ye kù ci yo máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví koṛo có máa ye a mbe ɲónókó nó lá. Káa yo kpétí má koṛo có máa ye a mbe ɲónókó, yo 'ví ùnje máa ye a mbe ɲónókó ká tacó wàa i tacó bà wu gbí mì ye 'ví dù ká nǝí'díí. ¹⁷ Ye kù 'dè có tí nó me ta wotí mì Mbe tí ndoo lá; à má gítí có bà wu gbí tí, ye kù 'dè có go i mì mbe ɲónókó. ¹⁸ Káa ndâ 'duù me mbè lê má kù wu gbí tí ndú tacó ndâ i muu to tí nó, ye delè bà wu gbí tí ye go ɲinḍi ndú nó. ¹⁹ Tacó yo 'dáá gí kù kònò ndâ mbe ɲónókó, tacó yo 'dáá gí a ndâ mbe 'di gbí-o. ²⁰ 'Duù má kù bàkà yo tí ndâ i-zógó-zogo, yí má kù zò yo tí wuu, yí má kù bàkà tiri ta yo, yí má kù bàkà tí wó tí gbolò 'duù jì yo, yí delè má si yo ɾo wó tí i lá, yí delè má gbì gbìro yo, yo kù zèè njembí yo. ²¹ A nô ká ɾo ye tacó bà 'dè có jì yo máa wotí bà bàkà go éno táánò tí ze wálá!

Káa ye kpónó bà bàkà tí ye tí mbe ɲónókó, wàa ye 'ví 'dè ta có ɲónókó, kù wu ta gbí tí ye go i mì ndâ ka ye mbe ɲónókó nó. ²² Ndú má a ndâ Ìbiráyò, ye delè káa Ìbiráyò. Ndú má a ndâ 'viì-gù Àbiráámò, ye delè káa 'viì-gù Àbiráámò. ²³ Ndú má a ndâ bòò mì Bìnḍi-Mbíri, ye a kpóló-kpolo bòò mì Bìnḍi-Mbíri ndii ndú gí — ye kù 'dè có go i mì mbe mâ. Ye bàkà nèté tí kpoò ndii ndú gí, à zèè ye mí gbí zàa ta bà me mbè ndii ndú gí, à 'deke bà gbì ye lá, ye delè cóó-cóó kù ɲò ku ta ɾo ye. ²⁴ Ndâ gba mì ndâ Jùdèyà gbì mbità ye ta zèè mù zi'duù-gbaànjé-nje muu'bi nje-muu'bi vô nje-vò nà'ò (39) 'vilì vô. ²⁵ Ndâ gba mì ndâ Rómànò gbì ye ta ndâ mù ta bà ta'ò; ndâ 'duù gbí gbata Lísítàrà bàkà có bà zi ye ta bà 'vaka ye ta díí ta bà gbaànjé; ndâ gbà ki'viki gbí tí ta ye mí gbí u ngo ta bà ta'ò, ye too yé ta ɾi pí kù mù lá á ɾo ngo ta bà gbaànjé.

²⁶ Nó jé waa 'do kò ye lá; ye 'de vò i ta ndâ 'bí o muu ndâ 'bí nó tí nó 'do mì ndâ ngo ɲinó mbe ò gí nó, ye gbí ndâ 'bí nó tí nó va tí ye 'bi ndâ mbe kù kùmùkù i mì ndâ 'duù, ye gbí ndâ 'bí 'de vò i ká 'do mì ndâ 'dóó 'duù mì ye tí ndâ Jùdèyà, ye gbí

ndâ 'bí 'de 'do mì ndâ 'duù ònó mbe ònó dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nò, ye gbí ndâ 'bí nò 'de 'do mì ndâ 'duù gbí ndâ gbata, ye 'de gbí ndâ 'bí 'do mì ndâ 'duù gbí kángáá nga ngoò, ye gbí ndâ 'bí nò 'de 'do ɔo ndâ kpo-kpò ngo, ye 'de gbí ndâ 'bí 'do mì ndâ sú ná'vindí. ²⁷ Ye kù ka wu'o ta nèté, ye delè gbí ríki, rì 'de ɔo ye ta bèbilì lá, ye 'de ndâ i-zó-zò ta ngo lá ta bà me mbè, ye kù dù gbí cò'o ta 'bá muu ye wálá, bòngò delè yaka cee 'do tí ye gí. ²⁸ À 'deke bà mù njembí ye ta rì 'dáá gí tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó mí gbí ndâ 'bí vò i tí nó mbe 'de ye nó lá? ²⁹ A 'di ká me jó'dókò, káa ye jo'doko go yí lá? À ee a ndi 'di gítí vò i, káa njembí ye tù-bè-kpá gítí 'duù tí nó mbe ee ndi wó nó lá?

³⁰ Ye má wu gbí tí ye, ye bà wu a gbí ndâ i tí nó mbe tùbà ndâ i-ònókó mì ye gí sè nò. ³¹ Mbíri tí Bu Mbe tí ndoo Jézù, tí 'duù tí nó náa à 'ví kù ùlù yí dúú bà ya tí nó, ònó ni gí máa, ye 'dè 'vérè lá. ³² Gbolò 'duù mì gbolò gba tí nó ta rẹ̀ wó a Àrètàsì nó táánò kaa ndâ àsikèrì gí bà ù njekèjì ndùgù gbata Dàmásikù tí ye wàa ndú 'ví zèè ye. ³³ Káa ye gù 'vala 'do 'bì wó ta bà yuu ye mì ndâ kómbe ye gbí kèè ta wú cò tí nga gùù tí su-sú ndùgù gí sè.

12

Mbíri 'dè ndâ có kóó mì wó jì Páwòlò gbí rìi

¹ Kózò tí ye bà wu gbí tí ye; i gbí bà wu gbí tí 'duù wálá, káa ye bà wu gbí bà ònó Mbe tí ndoo ta bà 'dè gbí ndâ có kóó mì wó jì ye nó gí. ² Ye ònó 'bí 'dakò tí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri, náa Mbíri táánò te yí ya tí ngéé gí gbí ndòngbù rì yaà kà, náa ndâ Jùdèyà kù nì mítí a «bà ta'ò rì,» nó gí. Mbíri mà te yí tí kùùkpò 'duù go ndoo nó wèè, yí mà te a lilí wó wèè, ye ònó bà lá, à káa yí tí Mbíri ká ònó ni . À kpónó bìndi có tí nó a ndoo muu'bi-nje nà'ò. ³ Ye ònó ni gí máa, Mbíri táánò ɔa 'dakò tí nó ya tí gí bàndò bà dù yí tí Mbíri. Yí mà ɔa tí kùùkpò 'duù go ndoo nó wèè; yí mà ɔa a lilí wó wèè, ye ònó bà lá, à káa yí tí Mbíri ká ònó ni . ⁴ Káa ta o tí nó si 'dakò tí nó kuu á bàndò bà dù Mbíri nó, yí gù 'di ndâ có náa ndú me ndâ có bà 'dé-'dè, wàa 'duù 'ví 'dè ta nje wó nó lá. ⁵ À má ènò, ye bà wu gbí ndâ i tí nó náa ye ònó ta rẹ̀ mì 'dakò tí nó nó gí, káa ye bà wu gbí ndú ta 'dóó rẹ̀ ye wálá, sè káa ònó máa ye 'ví wu a gbí ndâ i ònó mbe kù tùbà ndâ i-ònókó mì ye gí sè. ⁶ Go bà wu gbí tí ye kpètí má tí ye, ye bà dù me còkòndé lá, tacó ye bà dù kù 'dè a yúco. Káa ye bà wu gbí tí ye wálá, tacó 'bí 'duù bà koɔo có máa ye lá a 'bí 'duù mbe me gbolò ndii ye tí nó náa yì kù ònó nó gí, delè ndii có tí nó náa yì kù 'di 'do gbí nje ye nó gí.

⁷ Káa tacó wàa ye 'ví mba tí ye ngé ndii gí ta ɔa tende ndâ có kóó tí nó náa Mbíri 'dè jì ye nó lá, à gù te 'bí ɔa sé'i mbe kù pèè mbí ye go i mì 'duù mì Gba-wàtá kù gbì ye tacó wàa ye 'ví mba tí ye lá. ⁸ Ye gù 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo ta bà ta'ò kù yù nambeè 'do mì wó máa, yí je ɔa sé'i tí nó 'do tí ye gí. ⁹ Káa yí gù 'visì có jì ye ènó máa, «I ònó ta go tí lo kpónó nó káa nambeè mì ye. Wotí mì ye kù je wotí jì wò ngé ndii gí ta o tí nó náa wotí má tí lo wálá.» Tacó ènò, tàkòcò ye peteke gítí có bà dù wotí tí ye wálá nó ngé, tacó wàa, ye 'ví ònó tí ni ènó máa, Bìndi-Mbíri kù kpolo tí ye ta wotí mì wó. ¹⁰ À má ènò, líkí bà dù ye ta wotí tí ye wálá, ta bà go ye mì ndâ 'duù, ta bà dù gbí sé'i, ta bà dù gbí bà mèkè'i tí ye, delè ta bà dù ye gbí ríki ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri tí ye a líkí; tacó 'dóó wotí mì ye má wálá, wotí mì Bìndi-Mbíri kuu tí ye.

¹¹ Ye a mbe ònókó! Káa a yo ká bàkà ye tí mbe ònókó ta wotí. Tacó ye kpètí má me i lá, ndâ 'duù mì yo náa yo kù wu gbí ndú máa ndú a ndâ kpóló-kpolo tú mì Jézù nó kpò ye ta 'bí i gbaànjé lá. ¹² Mbíri táánò gu tí wó gítí bà bàkà ndâ serè me mbè, ta ndâ 'bí i ònó náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndâ 'duù gí nó, mí gbí òkò tí yo waa lá, tacó bà tùbà máa, ye a tú mì Bìndi-Mbíri dú nó lá. ¹³ Rẹ̀ 'bí ɔa tó i ònó náa ye táánò bàkà jì ndâ 'bí 'duù ònó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri á tí ndâ 'bí bàndò gí

káa ye bàkà jì yo lá nó a yè? À me káa ònínó náa ye bàkà yo 'ví ko mboo nèté tí nó náa ye bàkà gbí òkò tí yo nó jì ye lá nó lá? À má éno, yo je à-cee-gí jì ye gítí có bà gírì'o mì ye nò.

¹⁴ Ònínó kpónó á bà ta'ò bà 'viindi tí ye tacó bà ya gí mì yo kà. Káa ye bà ya me tí sògo gí gbímbí yo lá, tacó ye kú ya me tacó bà yù ndá i mì yo lá, ye kú ya a i tacó tí yo. Tacó à me ndá 'viì ká kú kili ndá i gítí wúnò tacó tí ndá bu ndú ta nawu ndú lá, a ndá bu ndá 'viì ta ndá nawu ndú ká kú kili ndá i gítí wúnò tacó tí ndá 'viì mì ndú. ¹⁵ Tàkòcò ye bà peteke gítí bà volo gbí ndá i mì ye 'dáá gí tacó bà konì yo ngé ndii gí; tàkòcò ye delè bà peteke gítí bà kì'viki tí ye tacó bà 'vala lilí yo ngé ndii gí. Káa ye má zè yo nìkì ngé ndii gí go éno, yo zè ye nìkì dí tà lá tacó yè?

¹⁶ À má éno, yo bà ùnje éno máa, ye táánò pèè mbí yo ta o bà dù ye mì yo kà nó lá gí. Káa ndá 'bí 'duù kú 'dè có éno máa, ye táánò 'de i gbí yo ta o bà ya ye gí mì yo kà nó lá, káa ye a mbe tìrì. ¹⁷ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa ye táánò tuu ndú jì yo kà nó ba gbímbí yo gí? ¹⁸ Ye táánò 'deke tí ye jì Títò máa yí ya gí mì yo kà, ye tuu ndú ta 'bí ná'vindí gbaànjé. Títò táánò ba gbímbí yo ta o tí nó náa ye tuu ta ndú gí mì yo kà nó gí? Yí có ta yo me ká tí gbèe kpokèjì tí nó náa à tí nó lá?

¹⁹ Ndá-'bí-lá, yo 'do sàà táánò kú kòro có máa ze kú tì a muu ndá vò i mì ze kùro yo. Káa 'bí có go éno wálá. Ze kú 'dè mí kùro Mbíri káa kòcò Bìndi-Mbíri, ze delè kú bàkà ndá i 'dáá ká tacó bà konì yo, ndá tó 'duù mì ze. ²⁰ Tacó à tí ye a gúku máa, ndá-'bí-lá, ye bà ya gí bà 'de yo me tí ndá 'duù mì ye gbí njembí ye nó lá, yo delè ndá-'bí-lá bà 'de ye me tí 'duù mì yo gbí njembí yo nó lá; ndá-'bí-lá ye bà 'de kùro ye kà a ndá mbe kú 'dèkèkè mà, ta ndá mbe kú tò kii, ta ndá mbe kú ò kòlòwò, ta ndá mbe kú kòro có ká gítí miři ndú, ta ndá mbe kú 'dè vò có, ta ndá mbe kú fiini có, ta ndá mbe kú luguu tí ndú, giì je ndá mbe kú nònòkò gbí ndá i. ²¹ À tí ye a gúku máa, ndá-'bí-lá, Mbíri mì ye bà te nò mí ro ye á mí kùro yo ta o bà ya ye gí mì yo kà káká'i. Bìndi ye bà giì wa gbí tacó tí ndá 'duù ònínó táánò mbe bàkà vò i, káa ndú 'visì muu ndú 'do tí bà nó ndá vò ndó mì ndú, ta bà bàkà bangbaya, ta bà bàkà ndá 'bí i ònínó mbe 'viì ro 'bá lá nó lá.

13

Ndá ndòngbú cí

¹ Ònínó kpónó a bà ta'ò bà ya ye gí mì yo kà ká nò, káa có má mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo kà ta ka wó, yí 'ví gí ta ndá 'bí 'duù go só, go ta'ò, náa ndú táánò kuu bà có tí nó, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nò. ² Ye táánò gbí bà só bà ya ye gí mì yo kà nó ci ndá mbe bàkà vò i gbí òkò tí yo, ta sè yo 'dáá gí gí, káa ye kpónó káká'i kú ci nó a yo, si ye me mì yo kà lá nó, máa, ta o tí nó náa ye bà ya gí mì yo kà káká'i nó, ye bà waa có mítí ndú 'dáá gí, ³ lê náa à tí yo a go bà túbà tí ye jì yo éno máa, a Bìndi-Mbíri ká kú 'dè có jì ye máa ye 'dè có jì yo nò. Wotí bà bàkà i ta yo kpò Bìndi-Mbíri me kpó-kpò lá, wotí kuu tí wó. ⁴ Tacó áá táánò gbí yí mítí njèèkpè mù ta wotí tí wó wálá, káa yí kpónó kú 'vala ta wotí mì Mbíri. Wotí tí ze tí ndá mbe kú 'vala toko ta yí nó wálá, káa à má gítí cè bà 'vala ndoo ta ndoo, ze bà 'vala toko ta yí 'do gbí wotí mì Mbíri.

⁵ Yo kòro muu yo gi, yo kpónó kú tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri ta yúcó? Yo ò ni éno máa Jézù kú 'vala gbí njembí yo nó ni gí? Yo má ò ni lá, gbí éno máa yo pasuluku gí. ⁶ Káa ye kòro có éno máa, yo ò ni gí máa ze pasuluku lá. ⁷ Káa ze kú 'deke tí ze jì Mbíri éno máa, yí 'ví si yo 'ví bàkà i lè lá. Ye kú 'dè có tí nó me tacó máa yo kú ò ze go ndá 'duù ònínó mbe gírì'o lá nó lá. Có gbí njembí ze éno máa, ze tà kpétí má pasuluku gí, yo 'ví bàkà i dú. ⁸ Tacó wotí tí ze tacó bà bàkà i ònínó mbe ne 'do tí kpokèjì mì yúcó gí nó wálá, ze bà có ká tí kpokèjì mì yúcó cuki. ⁹ Ze má 'di

có máa wotí kuu tí yo ta o tí nó náa wotí tí ze wálá nó, tàkòcò ze pétéké'i. Ze delè kù 'deke tí ze máa, Mbíri 'ví si yo 'ví 'vala ta banga tí ndii ñínó kpónó nó gí. ¹⁰ Ye kù cu wáràgà tí nó ji yo si ye me mì yo kà lá, tacó wàa, ye má ya gí mì yo kà, ye 'ví bàkà nèté tí nó náa Mbe tí ndoo je wotí bà bàkà ji ye nó, tí nèté bà 'viindi ndâ i, me tí nèté bà voloko gbí ndâ i lá nó, ta 'dê njembí ye.

¹¹ Ndâ ná'vindí, ndòngbú có mì ye ji yo éno máa, «Yo dùú ndi!» Yo te kpo muu tacó bà dù tí ndâ cèe 'duù, yo sè tù yo gítí ndâ có tí nó náa ye kù kpo ta gbí-tà-tù yo nô, yo toko có gbí òkò tí yo gbaànjé, yo dù ta 'dê njembí gbí òkò tí yo, bìndi Mbíri tí tó mbe zè ndâ 'duù, delè tí mbe kù je 'dê njembí ji ndâ 'duù nó bà dù toko ta yo.

¹² Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà 'dò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí. ¹³ Ndâ 'duù mì Mbíri mì ze kàá 'dáá gí 'vee yo ngé ma.

Ye kù 'deke tí ye éno máa, Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè ji yo me gbolò, Mbíri 'ví zè yo ta tó njembí, wàa Bèri-mi-Mbíri 'ví dù toko ta yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kù kili ta ɽè m̀ Bìndi-Mbírì gbí gbata Gàlátì

¹ Ǹnó a ye tí Páwòlò, tí tú m̀ Jézù, náa áá táánò me ndâ 'duù ká bàkà ye tí tú m̀ Jézù lá. Jézù delè táánò tuu me ndâ 'duù jì ye máa ye g̀ tí tú m̀ yì nò lá. À káa 'dóó yí tí Jézù tí Bìndi-Mbírì, g̀ì je Mbírì Buù tí mbe 'vala yí tí Jézù 'do gbí muu'dú wó, ká bàkà ye. Ǹnó a ye ká kù cu wáràgà tí nó jì o. ² Ze ta ndâ ná'vindí ye ǹnó mbe kù dù toko ta ye nó 'vee yo tí ndâ mbe kù kili ta ɽè Bìndi-Mbírì ta ndi gbí ndâ gbata gbí to Gàlátì 'dáá g̀i ma.

³ Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì tí nó tí Bu ndoo, delè tí Bu Mbe tí ndoo tí Jézù tí Bìndi-Mbírì nó, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa. ⁴ Áá táánò a Jézù ká 'vala ndoo 'do gbí ndâ vò i tí nó á kpónó muu to tí nó nò. Yí ká s̀i có ndâ vò i m̀ ndoo ta m̀rì wó go có m̀ Bu ndoo tí Mbírì. ⁵ À ùlù Mbírì kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Gbèè Banga-Ngú-Có

⁶ Nje ye 'dèè gítì ña bà 'visì muu yo g̀i. Ye ñò yo gáá kù 'visì muu yo 'do tí Mbírì tí mbe tè'è tí yo 'do gbí nambeè m̀ Bìndi-Mbírì, ta mò tí wálá, gítì 'bí ña tende banga-ngú-có. ⁷ Káa banga-ngú-có tí nó náa yo 'visì muu yo 'do tí Mbírì gítì nó me cèe có ta gbí ká tí nó lá. Ye 'dè có tí nó jì yo tacó ndâ 'bí vo-vò 'duù kù ñònòkò muu yo ta ba ñònòkò gbí Banga-Ngú-Có m̀ Bìndi-Mbírì. ⁸ Káa ye kpónó kù ci nó a yo gítì, máa, 'bí 'duù má 'dè có jì yo máa, 'bí ña banga-ngú-có mbe co tende 'do tí kpédélé Banga-Ngú-Có tí nó náa ze ma jì yo nó kuu tí, à má ma ña có tí nó kpétí káa 'duù 'do gbí òkò tí ze, wàlà kpétí káa basìlì mbe 'do tàrì, Mbírì bà waa có mítí 'duù tí nó, wàlà mítí basìlì tí nó ta ña wálá. ⁹ Ye bà 'dè gbí ndi có tí nó náa ye 'dè yee to kpónó nó jì yo káká'i: Ye máa, 'bí 'duù má 'dè 'bí ña tende banga-ngú-có b̀ndi Banga-Ngú-Có m̀ Bìndi-Mbírì nó náa yo 'di 'do gbí nje ye kùro g̀i nó, Mbírì bà waa có mítí 'duù tí nó.

¹⁰ Má éno, ye kpónó kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò 'duù, wàlà ta bà peteke tàkòcò Mbírì? Ye kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò ndâ 'duù? Go bà peteke tàkòcò ndâ 'duù má ká kuu tí ye kálásè, ye kùtáá bà dù tí bòò m̀ Bìndi-Mbírì wálá.

Ña kpokèjì bà g̀i Páwòlò tí tú m̀ Jézù

¹¹ Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó, ndâ ná'vindí ye tí ndâ mbe ùnje gítì Jézù go ye, máa, Banga-Ngú-Có m̀ Bìndi-Mbírì náa ye kù ma nó me có m̀ 'bí 'duù muu to tí nó gbaànjé lá. ¹² Ye 'di me 'do m̀ 'bí 'duù gbaànjé muu to tí nó lá. A delè me 'bí 'duù muu to tí nó káa nìbà jì ye lá. À káa 'dóó Jézù tí Bìndi-Mbírì ká 'dè jì ye.

¹³ Ye koṛo có máa, yo táánò 'di tàwo ye si ye kuu tèkè'dè gbí gèrè m̀ ndâ Jùdéyà kùro bà ùnje m̀ ye gítì Jézù nó g̀i. Zu bà mèèkè'i tí ndâ mbe ùnje gítì Mbírì ta ɽè m̀ Jézù táánò tí ye ǹjì'díí wálá. À ta o tí nó táánò gbí muu ye káa có bà 'bu ña ndú. ¹⁴ 'Bí 'duù táánò gbí òkò tí ndâ ka ye 'viì Jùdéyà mbe ngaṛa ndii ye wálá, 'bí 'duù gbí òkò tí ndú delè mbe kpolo tí tàkìì m̀ ndâ ká g̀u ze go ye wálá.

¹⁵ Káa a Mbírì ta nambeè m̀ wó ká cu 'bì wó mítí ye si ye kálásè gbí yì nawu ye. ¹⁶ Yí g̀ì túbà tí 'Viì m̀ wó Jézù jì ye, máa, ye ma có tí wó jì ndâ 'duù ǹnó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nò. 'Do tí b̀ndò bà túbà tí Jézù m̀ Mbírì jì ye nò, ye ya g̀i bà 'vee 'bí 'duù máa ye 'ví bàkà ta ña có tí nó a yè wè gbaànjé lá. ¹⁷ Ye delè ya g̀i Jèrùzàlémè tacó bà 'vee ndâ ká mbe nò tú m̀ Jézù tacó ndú 'ví túbà i tí nó náa ye 'ví bàkà nó jì ye lá. Ye ndii ká ta gbí muu ye ya g̀i Àrábìyà. B̀ndi ye g̀ì dele ndi ye g̀i g̀i Dàmásìkù.

¹⁸ Ye gii ya gí Jèrùzàlémè gí bà ò Kéfà (Piyétòrò) a i bìndi ndoò ta'ò. Ye gii dù á mì ze ta yí ta sili muu'bi-nje vô. ¹⁹ Ta o tí nò náa ye ya tí gí Jèrùzàlémè nò, ze 'de tí ze ta ndâ 'bí tú mì Jézù lá. Ye ò cuki káa Jákòmò tí nó tí ná'vindí Mbe tí ndoo ò. ²⁰ Ye kú see a tí ye ji yo kùro Mbíri máa, có tí nó náa ye kú cu ji yo nó a yúcó.

²¹ Bìndi bà ò Kéfà, ye gii njè nó 'do Jèrùzàlémè ya gí Síriyà, bìndi ye gii 'do Síriyà ya gí Silísiyà. ²² Gbí ndâ o tí nò 'dáá gí, ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri gbí ndâ gbata mì ndâ Jùdéyà 'dáá gí jé ò gbíro ye ta ro ndú lá. ²³ Ndú kú 'di káa có tí ye ta tú ndú cuki, máa, «'Dakò tí nó táánò mbe kú mèèkè'i tí ndoo nó kpónó a mbe ma yúcó tí nó táánò náa yí kú jè ta bà 'buuku muu ò.» ²⁴ Tacó éno ndú gii ùlù Mbíri tacó tí ye.

2

Ndâ Páwòlò ta 'bí tú mì Jézù

¹ Ye bàkà a ndoò muu'bi-nje nà'ò gbí nó mì ye náa ye 'do tí á Jèrùzàlémè nò, bìndi ye bà gii 'dò ndi kò ye mí kà. Ze ta o tí nò gbí nó tí nò ta Bàrànába, káa ye delè gii bala Títò ta ye. ² A Mbíri ta o tí nò ká 'dè có ji ye máa ye ya gí Jèrùzàlémè. Ye má gii yee kà, ye gii ya gí mì ndâ kpo 'duù mì ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri á tà bèngii. Tacó wàa ze 'ví 'viiki gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kú ma ji ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó ta kpéetí ze ta ndú. Tacó wàa ye 'ví bàkà sé nètè mítí ye sínò lá.

³ Ta ndâ ònó 'dáá gí, ka nó mì ye Títò, náa ze gí ta yí nó a Ìgírígí mbe ya gí gbí gázà go ze lá, káa ndú yòngò yí máa yí gí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà nò lá. ⁴ Muu ze ta o tí nò gii 'bità bà ba a i gbí có mì ndâ 'bí 'duù mbe bàkà tí ndú tí ndâ ná'vindí ndoo mbe ùnje gítí Jézù go ndoo mbe gí gí mí ze. Ndâ 'duù tí nò pomboo tí ndú gí gbí òkò tí ze tacó bà ri ze, wàa ndâ yí 'ví 'di ta gbí nderè có tí nó náa ndoo tí ndâ mbe kú dù toko ta Bìndi-Mbíri zèè ta có gítí tàkii mì ndâ Jùdéyà kácá-kácá lá ò. Tacó có mì ndú gbí muu ndú éno máa, ndoo dù gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà tacó wàa ndâ yí 'ví bàkà ta ndoo tí ndâ i mì ndâ yí. ⁵ Káa ye gii kpo tí mítí ndú gí. Máa ye bà ò mí to ò gbaànjé wálá. Ye bàkà go éno tacó wàa 'vére 'ví yuu tí mí gbí Banga-Ngú-Có ji yo lá.

⁶ Káa ye gii 'di 'bí ò tende có 'do mì ndâ 'duù tí nó ta rè ndú a «ndâ kpo 'duù» á kùro ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri nó gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kú ma ji ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó lá. Ye ò «ndâ kpo 'duù» mítí ndú me tacó máa bà dù ndú tí ndâ kpo 'duù á kùro ndâ 'duù a kpóló-kpolo có ji ye ò lá, tacó Mbíri njèè gbí òkò tí ndâ 'duù lá. ⁷ Ta bà 'dè ta yúcó, ndú gii ò ni gí máa, Mbíri bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, á go bà bàkà Piyétòrò mì wó tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndâ Jùdéyà. ⁸ Tacó à káa gbèè Mbíri tí nó mbe je wotí ji Piyétòrò máa yí ma Banga-Ngú-Có ji ndâ Jùdéyà nó ká je wotí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó delè ji ye. ⁹ Ndâ Jákòmò, ta Piyétòrò, ta Jòvànì tí ndâ kpalà gálá mì ndâ mbe ùnje gítí Jézù gii 'vee 'bi ze ta Bàrànába bà-i-nò, tacó bà tubà máa, ze a ndâ ka nètè mì ndâ yí náa Mbíri bàkà nambeè ji ze, máa, ze ya gí bà bàkà nètè gbí òkò tí ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá ò, wàa ndâ yí 'ví bàkà nètè gbí òkò tí ndâ Jùdéyà. ¹⁰ Ndú gii nanaka muu ndú ká mítí có tí nó ta go tí ye gbí njembí ye nó, máa, mbí ze 'ví ò tí bà koni ndâ mbe yé mì ndâ Jùdéyà lá.

Páwòlò do mítí Piyétòrò si Àndiyókì

¹¹ Ta 'bí o gbaànjé, Piyétòrò má gii gí gí mì ze Àndiyókì, ye gii 'dè gbí bà lê tí ò i mì wó ji yí ká mí kùro wó, tacó bà lê tí ò i mì wó káká'i me i bà nguú-nguù lá. ¹² Tacó ta kùro bà gí ndâ 'bí 'dakò náa Jákòmò tuu ndú 'do Jèrùzàlémè gí mí ze Piyétòrò kú zò i ta ndâ 'bí ná'vindí ze tí ndâ 'duù mbe ùnje gítí Jézù go ze káa ndú me ndâ Jùdéyà lá ò. Ndâ 'duù tí nò má gii gí gí, Piyétòrò gii biya bà zò i ta ndâ 'duù tí nó náa ndú

me ndâ Jùdèyà lá nò gî, tacó yí kù ci gúku tí ndâ 'duù tí nó mbe kù nanaka muu ndú mítí có bà ya ndâ 'duù tí nó nàa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó gí gbí gázà. ¹³ Ndâ 'bí Jùdèyà òkò tí ze nò gii tè gí tàkò ña i-nò tí nó nàa Piyétòrò kù bàkà go i mì nuù-gú nuù-bè'dè nò. Ye má gii zeke'o, ye gii ñò Bàrànába gbí ngo mì ndú. ¹⁴ Ye má gii ñò máa ña i tí nó nàa ndú kù bàkà nó me kpokèjì mì Banga-Ngú-Có lá, ye gii 'dè có ji Piyétòrò si mí kùro ndâ 'duù 'dáá gî, máa, «À kpétí nó káa wò tí Jùdèyà ká kù 'vala go i mì ndâ 'duù òkò nàa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, wò bà gii yòongò ndâ 'duù òkò nàa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, máa, ndú 'ví 'vala go i mì ndâ Jùdèyà ta ña kèjì ngàyi?»

I mbe 'vala ña ndâ 'duù 'dáá gî káa bà tee njembí ndú mítí Mbíri

¹⁵ Káa ndoo tí ndâ 'duù tí nó nàa à jò ndoo tí ndâ Jùdèyà nó táánò kù koṛo có máa ndoo me ndâ mbe bàkà vò i, tí ndâ 'duù tí nó nàa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó lá. ¹⁶ Ta ndâ ña òkò 'dáá gî, ndoo tí ndâ Jùdèyà òkò mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri gí nó ñò ni gí máa, à me bà bàkà go ndâ có gbí tàkìi mì ndoo ká kù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri. Ndoò delè gii ùnje gítí Jézù tí Bindi-Mbíri, tacó wàa bà tee njembí ndoo mítí wó nò 'ví 'viindi nambeè gbí òkò tí ndoo ta Mbíri. Tacó rẹ 'bí 'duù jé nàa bà bàkà go ndâ có gbí tàkìi mì ndoo 'viindi nambeè gbí òkò tí ndú ta Mbíri gí nó wálá. ¹⁷ Káa à má 'de ndoo tí ndâ mbe bàkà vò i ta o tí nó nàa ndoo kù pèè ta bà 'viindi gbí òkò tí ndoo ta Jézù nó, gbí 'ví dù éno máa, Jézù a mbe sè kàngá mì tà mbu mì ndâ mbe bàkà vò i? Jéé lá! ¹⁸ Káa ye kpónó má 'dè éno máa, ye dele ndi ye gítí bà ɾu ndi tàkìi mì ndâ Jùdèyà go òkò táánò nàa ye kù bàkà nó, gbí éno máa, ye kù kpò a có mì Mbíri. ¹⁹ Gbí có mì ye nò gbí 'bí ña kpokèjì éno máa, nèté mì ye káká'i ta tàkìi mì ze tí ndâ Jùdèyà wálá. Tacó Mbíri táánò 'visì kapí wó gítí ye gbí có bà ɾu ndi tàkìi mì ze mì ye. ²⁰ Káa ye kpónó kù 'vala a i ta rẹ mì Mbíri. Áá táánò gbí ze mítí njèèkpè mù ta Bindi-Mbíri. Tacó éno, ye kpónó kù 'vala me gbí 'dóo ña kpokèjì mì ye lá. Ye kù 'vala a i gbí ña kpokèjì mì Bindi-Mbíri. Ye kù 'vala a i ta bà tee njembí ye mítí wó tí 'Vii-mi-Mbíri, tí mbe ùnje gítí bà cì á muu ye tacó yí zè ye òkò ma. ²¹ Ye bà biya nambeè mì Mbíri wálá. Tacó tàkìi mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò má a i mbe bàkà ndoo tí ndâ tó 'duù mì Mbíri, gbí éno máa, nderè ku mì Bindi-Mbíri wálá.

3

Ndâ có mì Mòze ta bà tee njembí mítí Mbíri

¹ A 'bí ña i ká gbí muu yo tí ndâ 'duù Gàlátì! A 'di ká je kó'dú yí gii ñonoko ta yo 'do tí có tí nó nàa ye táánò 'dè ji yo ngbàrángà'i gítí bà gbí Jézù tí Bindi-Mbíri mítí njèèkpè mù nó gí? ² Káa 'bí có ta go bá 'vee yo gítí tí ye a òkò máa: Mbíri táánò je Bèri mì wó ji yo tacó yo a ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà wèè, yí je ji yo 'do gbí có bà ùnje mì yo gítí Banga-Ngú-Có tí nó nàa yo 'di nó? ³ Yo kù ñonoko tí yo éno tacó yè? Yo táánò 'bità bà 'vala go có mì Mbíri ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri. Káa à kpónó gbí muu yo a có bà gbo nje ta 'dóo wotí mì yo? ⁴ À wá nò, a cè gbí kò có mì yo gítí ndâ i tí nó mbe 'de yo muu Bindi-Mbíri nó ká nò? A 'vére! Yo bà 'dè me ña có tí nó ji ye lá. ⁵ Mbíri kù je Bèri mì wó ji yo sínò, yí delè kù bàkà ndâ seṛè mí gbí òkò tí yo tacó yo a ndâ mbe kù bàkà go có mì Mòze wèè, yí bàkà ji yo éno 'do gbí bà 'di có tí nó táánò nàa à ma ji yo nó?

⁶ Yo koṛo muu yo gítí Àbìráámò gi. À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, yí táánò a 'duù mbe ùnje gítí Mbíri ta njembí wó gbaànjé, tacó éno, Mbíri gii bàkà nambeè ji yí. ⁷ Yo ñò ká gi! Ndâ 'duù òkò kpónó mbe tee njembí ndú mítí Mbíri go i mì Àbìráámò nó 'dáá a ndâ 'vii mì Àbìráámò. ⁸ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri sàà gî, máa, Mbíri wúnò bà bàkà nambeè ji ndâ 'duù òkò nàa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'do gbí

bà tee njembí ndú mítí wó tí Mbírì. Tacó éno, à giù cu Banga-Ngú-Có tí nó náa Mbírì 'dè jì Àbìráámò nó mí gbí wáràgà mì Mbírì, éno máa, «Ye bà cù dè ngo cù mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta ẹ̀rè mì lo.» ⁹ Má éno, Mbírì bà cù dè ngo cù wó mítí ndâ 'duù ñinó mbe tee njembí ndú mítí wó nó go i mì Àbìráámò nò, ká go ña nambeè tí nó náa yí táánò bàkà jì Àbìráámò nò.

¹⁰ Káa Mbírì bà ì njà mítí ndâ 'duù ñinó mbe tee njembí ndú mítí bà ọ̀ru ndi tàkìì mì ndâ Jùdèyà nò, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «'Duù má sè tù wó gítí ndâ có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mòze gítí tàkìì nó 'dáá gí lá, ye bà ì njà mítí wó» nò. ¹¹ Má éno, kponje kpónó gítí có tí nó máa, bà ọ̀ru ndi tàkìì mì ndâ Jùdèyà me i mbe njaanga wú 'do tí miṛi 'duù á kùro Mbírì lá nó wálá. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «'Duù ñinó jáá kùro Mbírì nó kù 'de 'válá a i 'do gbí bà tee njembí wó mítí Mbírì.» ¹² Káa ndâ có gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà me go bà tee njembí 'duù mítí Mbírì lá. Tacó 'bí có kuu gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «'Duù ñinó mbe kù bàkà go ndâ có tí nó gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà nó kù 'de 'válá a i 'do gbí ndâ có tí nó.»

¹³ Káa Bìndi-Mbírì sù muu ndoo 'do gbí njà tí nó náa Mbírì táánò ì mítí ndoo tí ndâ mbe ọ̀ru ndi tàkìì mì ndâ Jùdèyà nó ta bà te du njà tí nó á bìndi ndoo. Go có tí nó náa a cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «À má le ku 'duù mí nje mû, gbí éno máa ye tí Mbírì waa có mítí 'duù tí nó gí.» ¹⁴ Bìndi-Mbírì lì miṛi wó gí ta njà á bìndi ndoo, tacó wàa Mbírì 'ví bàkà ta nambeè tí nó náa yí ci Àbìráámò gítí nó jì ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. Delè tacó Bèri-mì-Mbírì 'ví gí gí muu ndâ mbe tee njembí ndú mítí Mbírì ta ẹ̀rè mì wó tí Bìndi-Mbírì go cí tí nó náa Mbírì ci nò.

Ndâ có mì Mòze ta cí mì Mbírì

¹⁵ Ndâ ná'vìndí ye, ye kpónó bà 'dè có jì yo gítí 'bí ña i mbe kù bàkà tí gbí òkò tí ndoo ta o 'dáá gí: Ku má 'dè có mì wó gí, à waa tí ngo nje ku lá. À delè suu kò mítí kòcò ku lá. ¹⁶ Nògí, Mbírì táánò ci cí tí nó jì ndâ Àbìráámò ta 'viì bìndi wó. Yo kpolo tí yo máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì me «ndâ 'viì bìndi wó» lá. À cu káa gbèè 'viì, tí 'viì bìndi wó, gbí máa, Bìndi-Mbírì. ¹⁷ Káa có mì ye a ñinó máa, Mbírì ci cí mì wó ta ndoo 430 kùro có mì Mòze. Má éno, kpokèjì bà mò cí mì Mbírì mì có mì Mòze gí nje seè wálá. ¹⁸ I ñinó tí i nderè nó me go i ñinó náa à ci 'duù gítí tí i-nambeè nò lá. Káa Mbírì táánò ci Àbìráámò cí-ci máa, yì bà je i-nambeè jì yí.

¹⁹ Má éno, gbí nderè tàkìì mì ndâ Jùdèyà a yè, sé náa Mbírì ci Àbìráámò gítí i-nambeè gí nó? Nèté mì tàkìì mì ndâ Jùdèyà a bà túbà ndâ vò i mì ndâ 'duù jì ndú yee tí o bà gí 'viì tí nó mì Àbìráámò náa Mbírì ci yí gítí wó nò. Ndâ basìll táánò ká gí ta tàkìì mì ndâ Jùdèyà 'do mì Mbírì jì Mòze, tí 'duù tí nó táánò mbe kù 'dòkò có mì Mbírì jì ndâ Jùdèyà nò. ²⁰ Mbe 'dòkò có ta o 'dáá gí kù 'dòkò có a i gbí òkò tí ndâ 'duù, me gbèè 'duù lá, káa Mbírì káa gbaànjé.

Nderè ndâ có mì Mòze

²¹ Má éno, gbí có tí nó máa, ndâ có gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà ta cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta Àbìráámò ta bà me mbè nó toko lá? À me éno lá! Tacó Mbírì táánò má je tàkìì mì ndâ Jùdèyà jì ndoo tí i mbe njaanga miṛi ndoo 'do gbí wú, tàkìì mì ndâ Jùdèyà bà 'vala ndoo gí. ²² Káa yí bàkà me éno lá. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì éno máa, vò i zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Tacó éno, 'bí 'duù náa Mbírì 'ví bàkà nambeè ta yí nó wálá, tacó ndâ 'duù 'dáá káa ndâ mbe bàkà vò i. Tacó éno, Mbírì giù ci ndâ 'duù máa, yì bà bàkà nambeè jì ndâ mbe tee njembí ndú á mítí Jézù tí Bìndi-Mbírì.

²³ Tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò kùro bà gí Jézù da 'bò mítí kò ze gí. Tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò ẹ̀rè ze mí bà gbèè to yee tí o bà gí Jézù gí bà ñibà bà tee njembí

mítí Mbírì jì ze. ²⁴ Tàkì m̀ ze tí ndâ Jùdèyà táánò go 'bí ña i mbe kù kpolo tí ze yee tí o bà g̀ Bìndi-Mbírì, g̀ bà njaanga miṛi ze tí ndâ 'duù ñinó mbe tee njembí ndú mítí wó nó 'do gbí wú.

²⁵ Káa Bìndi-Mbírì kpónó g̀ g̀. Má éno, ndoo káká'i me gbí tàkì m̀ ndâ Jùdèyà lá. ²⁶ Tacó à kpèti káa yo tí ndâ 'duù Gàlátì, yo kpónó 'dáá g̀ a ndâ 'viì m̀ Mbírì ta r̀ m̀ Bìndi-Mbírì tí Jézù á 'do gbí có bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì. ²⁷ Tacó à táánò caka tí yo ta r̀ m̀ Bìndi-Mbírì. Má éno, yo kpónó je ndâ cè ña ndâ i m̀ Bìndi-Mbírì 'dáá mítí yo g̀. ²⁸ Má éno, 'bè kpónó gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó wálá. 'Bè gbí òkò tí ndâ bòò ta ndâ cèè 'duù wálá. 'Bè delè gbí òkò tí ndâ 'dakò ta ndâ niì wálá, tacó yo kpónó 'dáá g̀ a ndâ 'duù m̀ Bìndi-Mbírì tí Jézù. ²⁹ Káa yo má a ndâ 'duù m̀ Bìndi-Mbírì, gbí éno máa, yo a ndâ 'viì m̀ Àbìráámò, tí ndâ mbe i tí nó náa Mbírì táánò ci Àbìráámò gítí ta bà me mbè nò.

4

¹ Ye kù giì 'dè 'bí có jì yo éno máa, ta o tí nó náa ɾo 'viì olo lá nó, 'bè gbí òkò tí ndú ta i tí nó náa bu wó bàkà tacó tí wó nó wálá. ² Tacó à ta o tí nó kù kpolo tí ndú ta i m̀ wó nó só g̀ ká kpolo, yee tí o tí nó náa yí g̀ tí 'duù g̀, bìndi bu wó bà giì mò bà i tí nó náa yí bàkà ta r̀ wó nó jì yí. ³ Ndoò táánò 'dáá g̀ kùro bà g̀ Bìndi-Mbírì a ndâ i m̀ ndâ bàacì ta ndâ 'bí ña tende tàkì muu to tí nò. ⁴ Káa Mbírì mâ giì ñò o bà bàkà go cí m̀ wó náa yí ci nó 'viì g̀, yí giì tuu 'dóó 'viì m̀ wó náa a jò yí a niì g̀ muu to tí nò. Niì tí nó jò 'viì m̀ Mbírì nò mí gbí tàkì m̀ ndâ Jùdèyà, ⁵ tacó bà s̀ muu ndoo tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù 'vala gbí tàkì m̀ ndâ Jùdèyà nó, tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndâ 'viì m̀ Mbírì.

⁶ Mbírì túbà jì ndoo máa, ndoo a ndâ 'viì m̀ yì ta bà tuu Bèri m̀ 'Viì m̀ wó g̀ gbí njembí ndoo, tacó wàa ndoo 'ví nì ta «Bàbá, Bu ye» mítí yì. ⁷ Má éno, à kpónó a Bèri-m̀ Mbírì náa yí tuu jì yo nó ká bàkà yo 'dáá g̀ tí ndâ 'viì m̀ Mbírì. Yo kpónó káká'i me ndâ bòò lá. Káa Mbírì má bàkà yo tí ndâ 'viì m̀ wó g̀, gbí éno máa, yí bàkà yo tí ndâ mbe i tí nó náa yí cí ndâ 'viì m̀ wó gítí nó g̀.

Ña bà kpolo có tí ndâ 'duù Gàlátì m̀ Páwòlò

⁸ Ta o tí nó táánò si yo ñò Mbírì ni lá nó, yo a ndâ bòò m̀ ndâ 'bí ña i m̀ yo, náa yo kù ni mítí ndú a ndâ bàacì ta gbí ndú wálá. ⁹ Káa yo kpónó ñò Mbírì ni tí Mbírì m̀ yo g̀. Mbírì delè kpónó ñò yo ni tí ndâ 'viì m̀ wó g̀. Káa yo kpòò kù je mbí yo mítí ña ndâ 'bí i ñinó ta gbí ndú wálá, delè ta wotí tí ndú go wotí tí Mbírì wálá nó tacó yè? A yè ká g̀ ta go bà dù tí ndâ i m̀ ndú káká'i g̀ gbí njembí yo? ¹⁰ Yo kpónó gbí ñinó mò Mbírì g̀ nje seè g̀. Yo ndí kù tee njembí yo kpolo ma a i mítí ndâ pì, ta ndâ o bà bàkà i jì ndâ ña 'bí bàacì m̀ yo. ¹¹ Ña kpokèjì tí nó náa yo kpónó tí nó kù je mí gbí muu ye a bà koɾo có máa, ye táánò volo a nje ye ta bà ma Banga-Ngú-Có jì yo sínò.

¹² Ye kù 'deke a tí ye jì yo, ndâ ná'vindí ye, máa yo mèlè ndi ye á go bà mèlè ndi yo m̀ ye kpónó nò. Yo jé bàkà vò nambeè ta ye ta gbèè ɾi kùro lá. ¹³ Kpèti ta o tí nó táánò náa sé'i tii ta ye mí m̀ yo, bìndi ye giì 'de ta o bà ma Banga-Ngú-Có jì yo nó, ¹⁴ yo jé 'dè có ñónókó gítí ye lá. Yo delè jé k̀ zuù tí ye lá. Ta ndâ ña ñinò 'dáá g̀, bà pò mbe nò'o me có 'dì lá. Yo ta o tí nó te wiṛi mítí ye go bà te wiṛi mítí basìlì m̀ Mbírì mbe g̀ 'do gbírì. Yo te wiṛi mítí ye goolá ye ta o tí nó káa 'dóó Bìndi-Mbírì tí Jézù. ¹⁵ Cèrèré tí nó táánò tí yo nó kpónó ya g̀ ngo? Áá táánò gbí ndâ o tí nó má 'dè có jì yo máa yo aaka ndâ ñi ɾo yo 'do gbí kùkélè wàa yo 'ví kaa jì ye, yo bà bàkà ta kponje gítí wálá. ¹⁶ Káa ye kpónó gbí ngú ñinó g̀ tí vóló-volo 'duù jì yo g̀, tacó ye kù 'dè yúco jì yo, wálá éno g̀?

¹⁷ Có mì ye a i ta ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa, có tí yo kpolo mì ndâ yì ma nô. Ndú kù bàkà éno me ta tó njembí ndú lá. Ndú kù pèè ta bà njèè gbí òkò tí ndoo gí, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ tó 'duù mì ndâ yì. ¹⁸ Bà bàkà có tí yo máa yo 'ví dù tí ndâ tó 'duù mì ye gbí tó kpokèjì nìkì ma. Káa à 'ví dù me ká ta o tí nó náa ndoo ta ndoo bà gbèè to nó cuki lá. À delè 'ví dù gí tàkò a cèè nderè. ¹⁹ Ndâ 'viì mì ye! Ye kpónó kèjì gí bà kònò sé'i káká'i go bà kònò sé 'viì mì niì ta o gó-káyì, yee tí o tí nó náa yo ùnje gítí Bindi-Mbíri ta njembí yo gbaànjé gí. ²⁰ Ndoò kùtàá má ta ndoo bà gbèè to, wàa ye 'ví nò ta 'dóó có nìno náa ye 'ví 'dè ji yo nó, áá bà nìkì tí ye ma. Káa à má go ña nìno kpónó nó, ye nò 'dóó có bà 'dé-'dè mì ye lá.

Nò 'do tí ndâ Àjára ta Sára

²¹ À tí yo a go bà dù tí ndâ 'duù gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà? Yo 'di có tí nó gbí wáràgà gítí tàkìi mì ndâ Jùdèyà nó lá? ²² À cu mí gbí wáràgà gítí tàkìi mì ndâ Jùdèyà éno máa, áá táánò mì Àbìráámò a ndâ 'viì sósò'ò: nawu 'bí gbaànjé a jú i-sí-sì, bìndi 'bí a 'viì gbí yì nájú cèè 'duù. ²³ Niì nìno tí jú i-sí-sì nó gù jò káa cèè bà jò ndò, bìndi ndú gù jò ta niì nìno tí nájú cèè 'duù nó a 'viì nìno náa a Mbíri ká ci yí gítí wó nô. ²⁴ Gbí cèe tíri tí nó éno máa: Ndâ niì tí nó mì Àbìráámò sósò'ò nó a ndâ bà toko có tí nó náa Mbíri toko ta ndâ 'duù ta bà só nô. Rè niì nìno tí jú i-sí-sì nó a Àjára ta 'bá mì ndú á Gú Sínayi. Ndâ Àjára ta ndâ 'viì gbí yì wó 'dáá gí a ndâ i-sí-sì. ²⁵ Niì tí nó tí Àjára náa a 'viì yí míti Gú Sínayi á 'bá mì ndâ Àràbì nó go gbata Jèrùzàlémè tí nó kpónó tí gbolò gbata mì ndâ Jùdèyà, náa ndâ Jùdèyà tí ndâ mbe Jèrùzàlémè 'dáá gí a ndâ i-sí-sì, bìndi gbolò gbata mì ndú tí Jèrùzàlémè delè káa i-sí-sì, tacó 'bí ña tende bà kojo có mì ndú bìndi bà ru ndi tàkìi wálá. ²⁶ Káa Jèrùzàlémè nìno gbíri, tí nawu ndoo nó me i bà zogo ta tàkìi mì ndâ Jùdèyà lá. ²⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Dù ta pétékè tàkòcò lo,

ndí lo niì nó jé mbe jò 'viì lá nô!

Da 'dì ta líkí'o,

ndí lo niì tí nó jé mbe tala sé bà jò 'viì lá nô!

Tacó niì tí nó táánò tí kázá

náa 'dakò mì wó bè yí mí gí nó

bà jò ndâ 'viì me mbè ndii niì tí nó

náa 'dakò mì wó jé jee yí mí to lá nó gí.»

²⁸ Ndâ ná'vindí ye, ndoo kpónó 'dáá gí a ndâ 'viì gbí cí mì Mbíri go Ìzákò tí 'viì gbí cí mì Mbíri ji Àbìráámò. ²⁹ Káa 'viì nìno náa à jò yí ká tí cèè bà jò ndò nó táánò kù mèèkè'i tí 'viì nìno náa à jò yí 'do gbí có mì Bèri-mì-Mbíri nó, jé ká go ña i tí nó kpónó nô. ³⁰ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri gítí ña có tí nó máa yè? À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa: Mbíri gù 'dè có ji Àbìráámò máa, «Mòkò ndâ jú i-sí-sì tí nó ta 'viì mì wó nó gí. I mì 'viì mì wó nó gbí mbèlè mì 'viì mì cèè niì tí nó wálá.» ³¹ À má éno, ndâ ná'vindí ye, ndoo tí ndâ 'duù nìno mbe ru ndi tàkìi mì ndâ Jùdèyà lá nó me ndâ 'viì mì jù i-sí-sì lá. Ndoò a ndâ 'viì mì cèè niì.

5

Kpolo tí lo 'do tí bà dù tí bòò

¹ Bìndi-Mbíri táánò njaanga miri ndoo 'do gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà tacó wàa nètè mì ndoo 'ví du ta tàkìi mì ndâ Jùdèyà káká'i wálá. Má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpoò, wàa yo 'ví dù tí ndâ 'dakò. Tacó wàa yo 'ví si 'bí 'duù 'ví bàkà yo tí ndâ i mì tàkìi mì ndâ Jùdèyà káká'i lá. ² Má éno, kòcò ye tí Páwòlò ji yo máa, yo má ùnje gítí bà ya gí gbí gázà go i gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gí, gbí máa, nambeè mì Bìndi-Mbíri tacó tí

yo gbaànjé wálá. ³ Ye kpónó kù ci nó a yo káká'i, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má ùnje gítí bà ya gí gbí gázâ mì ndâ Jùdéyà á bìndi có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nó, 'duù tí nó 'ví o muu 'bí có gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gbaànjé káká'i lá. ⁴ Ndâ 'duù òkò tí yo mbe kù jè ta bà 'viindi nambeè gbí òkò tí ndú ta Mbířì ta bà řu ndi tàkìì mì ndâ Jùdéyà nó mò tí ndú 'do tí Bìndi-Mbířì gí. Ndú delè bè gbí nambeè mì Mbířì gí.

⁵ Káa à má gítí ndoo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbířì, a Bèři-mì-Mbířì ká 'dè có ji ndoo máa, ndoo bà 'de ndâ tó i tí nó náa ndâ tó 'duù mì Mbířì kù ù nó a i 'do gbí bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbířì. ⁶ Tacó ndâ mbe ya gí gbí gázâ go tàkìì mì ndâ Jùdéyà ta ndâ mbe ya gí gbí gázâ mì ndâ Jùdéyà lá 'dáá 'vii ká 'vii, náa ndoo má gbí nambeè ta ndâ Bìndi-Mbířì tí Jézù nò. Kpóló-kpolo có gbaànjé káa bà ùnje gítí Bìndi-Mbířì ta njembí ndoo gbaànjé, náa à kù ò nì mítí banga nambeè gbí òkò tí ndoo.

⁷ Yo táánò kù 'di có mì Bìndi-Mbířì ta banga tí, káa a 'di kpónó ká kù volo muu yo 'do tí? ⁸ Áá bà dù me Mbířì tí mbe tè'é tí yo ká kù volo muu yo lá. ⁹ Ndâ 'duù kù 'dè dú káa yúcó, máa, «Gbèè kìnì volo yâ.» ¹⁰ Káa ye bà ò me mítí yo lá. Tacó ye ò nì ngbáràngà'i gí máa, ò nambeè tí nó gbí òkò tí ndoo ta Bìndi-Mbířì nò bà si yo 'ví kořo 'bí ò ta tende có wálá. Ye delè ò nì ta kponje gítí wálá gí, máa, à kpèti má káa 'di wè ká kù òkò muu, yo Mbířì bà waa có mítí wó gí.

¹¹ Káa à má gítí kùùkpò dìi ye, ndâ ná'vindí ye, ye kùtàá nò má kpòò kù ma có bà ya gí gbí gázâ mì ndâ Jùdéyà ji ndâ 'duù, a 'di kpónó ká bà mèèkè'i tí ye? À má dú káa yúcó máa ye kpónó ká kpòò kuu nje nèté bà ma có bà ya gí gbí gázâ mì ndâ Jùdéyà ji ndâ 'duù, bà ma có gítí njèèkpè mù mì Bìndi-Mbířì kùtàá bà gí ji ye a i ta kpo-se-muu. ¹² Áá kùtàá má go có gbí muu ye, má wálá wàa ndâ mbe kù òkò muu yo 'do tí bà 'di Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbířì, máa, řè 'bí kpóló-kpolo i má a bà ya gí gbí gázâ mì ndâ Jùdéyà nò, 'ví ba kpoo ndú á gí tàkò bà waaka nje kù nò tí ndú nò kpèkù gí.

¹³ À má gítí yo tí ndâ ná'vindí ye, Mbířì táánò tè'é tí yo a i tacó bà njaanga miři yo á 'do gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gí. Káa gbí bà tè'é tí yo tacó bà njaanga miři yo. Káa yo 'ví si bà njaanga miři yo mì Mbířì nò 'ví dù tí nderè bà legee miři yo gí tàkò có mì go ndâ i muu to tí nó nò lá. Yí bàkà éno tacó wàa yo 'ví konì tí yo gbí òkò tí yo go i mì ndâ mbe tó nambeè. ¹⁴ Tacó ndò có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo nìkì go bà zè 'dóó tí lo nìkì mì lo» nó kili sè ndâ có tí nó 'dáá gí. ¹⁵ Káa má éno lá, wàa yo má dù kù ka'vaka tí yo gbí òkò tí yo ta bà bàkà sé'i mítí yo gbí òkò tí yo go i mì ndâ kàzà nó, yo 'bu nò a òa yo gí.

Ndâ Bèři ta ndâ 'duù

¹⁶ Káa có mì ye gbí njembí ye ji yo máa, yo 'vala go có mì Bèři-mì-Mbířì. Yo si bà 'vala go 'dóó có mì yo gbí njembí yo mí to. ¹⁷ Tacó i òkò ta go tí ndâ 'duù nó, go ta o 'dáá gí tí Bèři-mì-Mbířì wálá. Bìndi i òkò ta go tí Bèři-mì-Mbířì nó, go ta o 'dáá gí tí ndâ 'duù wálá. Gbí có tí nó éno máa, yo má kù 'vala go có mì Bèři-mì-Mbířì, kpokèjì bà 'vala yo go i mì ndâ 'duù nè gí. Tacó ndâ kpokèjì mì Bèři-mì-Mbířì toko ta kpokèjì mì ndâ 'duù lá. ¹⁸ Yo má kù 'vala go có mì Bèři-mì-Mbířì, có mì tàkìì mì ndâ Jùdéyà káká'i ta yo wálá.

¹⁹ Òa ndâ i mì ndâ 'duù jé giři tí lá. Go bà-nò-vò-ndô, ta bà bàkà gìlini, ta bà gbètèkè tí ndú go i mì ndâ nò, ²⁰ ta bà te duù mítí ndâ 'bí tende i go bà te duù mítí Mbířì, ta bà bàkà go có mì ndâ mbe kó'dú, ta bà sogo tí, ta bà toko có lá, ta vò njembí, ta bà dù ta go ndâ tó i 'dáá ká gítí miři 'duù, ta bà bàkà 'bè mì gbí òkò tí ndâ 'duù, ²¹ ta bà bàkà ndâ 'bí òa i mbe lè gí káká'i, a go bà tò kiì, ta bà sa ta pe, ta bà bàkà vò muu ta pe, ta bà bàkà ndâ 'bí òa i mbe nìkì lá. Ye táánò ci yo sàá á kùro gí. Káa ye kpónó bà ci ndi yo ká gítí gbèè có tí nó káká'i máa, ndâ 'duù mbe kù bàkà òa ndâ zu i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nò bà dù tí ndâ mbe zèè 'bá mì Mbířì wálá.

²² Káa nambeè mi Bèri-mi-Mbíri náa yí bàkà ji ndoo tí ndâ 'duù mi Bìndi-Mbíri a ònó máa, ndoo 'ví zè tí ndoo nìkì gbí òkò tí ndoo; máa, ndoo 'ví dù ta líkí'o tí ndoo; ndoo 'ví dù ta 'dê njembí ndoo; ndoo 'ví dù tí ndâ mbe du njembí; máa, ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ta nambeè ká gbí yì ndoo, ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù; ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ònó náa àá bà nguù i ji ndoo gí; ²³ ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ònó ta njembí ndoo lèè; delè ndoo 'ví dù me tí ndâ mbe bàkà i gí tàkò có mi sé njembí lá. Ndoò má 'vala go có mi Bèri-mi-Mbíri nò, 'bí có gítí ndoo gbaànjé wálá.

²⁴ Ndâ 'duù mi Bìndi-Mbíri woo go ndâ i muu to tí nó 'do gbí njembí ndú 'dáá gí gbaa gí. ²⁵ Bèri-mi-Mbíri je ngú 'wálá ji ndoo gí. Má ènò, ndoo si yí 'ví túbà tó kpokèjì bà 'vala ndò ji ndoo. ²⁶ Ndoò 'ví si bà bàkà tí ndoo tí ndâ i mí to. Ndoò 'ví si bà go na-ngò vò i ji ndâ 'bí ka ndoo mí to. Ndoò delè 'ví si bà tò kùì gbí òkò tí ndoo mí to.

6

Ndoò te du téri mi ndâ 'bí ka ndoo

¹ Ndâ ná'vindí ye mbe, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má bàkà i lè gí, yo tí ndâ 'duù ònó mbe kù 'vala ta wotí mi Bèri-mi-Mbíri nó 'ví túbà cèe kpokèjì ji yí ta pétékè có. Tacó bà bàkà vò i ká go bà ja 'duù mi gbàtàkà to. Káa yo wúnò má yaaka? ² Má ènò à nìkì éno máa, yo bàkà go có mi Bìndi-Mbíri ta bà te koři vò i 'do paàpì ndú gí. ³ Tacó a ta o 'dáá gí káa ndâ ònó ta gbí ndú wálá nó ká kù ndunduuku tí ndú, máa, ndâ yì ma, ji ndâ 'bí ka ndú. ⁴ Má ènò, 'duù má kù bàkà i ta ndâ 'bí ka wó, à nìkì máa yí 'viiki gbí kongbó léé kùro má kózò gi. Bà lê má kapí wó wálá, bìndi yí 'ví gí cè cè-'bì. Káa yí 'ví cè cè-'bì éno máa, yì me tó i gí; me éno máa, yì kpò ndâ 'bí ka yì gí nò lá. ⁵ Tacó 'duù 'dáá gí ká ta ònó 'dóó du ká'i mi wó muu wó.

⁶ Ndâ 'duù ònó náa à kù nìbà Banga-Ngú-Có mi Bìndi-Mbíri ji ndú nó 'ví bàkà nambeè ji 'duù tí nó mbe kù nìbà i ji ndú nò.

⁷ Yo si bà eendi tí yo mí to. Tacó 'bí 'duù jé mbe eendi Mbíri ta 'bí gbèe ri wálá. 'Duù kù kili 'do gbí nji mi wó káa ònó náa yí rò nò. ⁸ Má ènò, 'duù má 'dè có máa, yì si njembí yì tí nji, wàa yì 'ví je wotí a i gítí bà rò nji ndâ 'bí ònó mbe kù koni yì gítí bà bàkà ndâ i ònó mbe nìkì tí Mbíri lá muu to tí nó mí gbí, ndâ i tí nó ta ndòngbú o wúnò bà dù tí ndâ 'bìlì sè á tàkòcò wó. Káa 'duù má si a ndâ có mi Bèri-mi-Mbíri tí ndâ nji ònó mi wó, bìndi yí 'ví rò ndú mí gbí njembí wó, go bà rò ndâ tó nji ònó mbe ji nji, 'duù tí nó ta ndòngbú o wúnò bà 'de a 'wálá ònó mbe cee lá nò. ⁹ Má ènò, wo ndoo 'ví si bà co ta bà bàkà tó i mí to. Tacó ndoo má te kpo muu gítí yee bà ndòngbú, ndoo bà bè gbí bà 'de mboo tàkò wálá. ¹⁰ Má ènò, kpokèjì gítí bà bàkà tó i má kuu mi ndoo, ndoo 'ví bàkà ji ndâ 'duù 'dáá gí. Káa ndoo 'ví bàkà ji ndâ ka ndoo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri ndii sè ndâ 'bí 'duù 'dáá gí.

Ndòngbú kòcò Páwòlò ji ndâ 'duù Gàlátì

¹¹ Yo ònó ndâ kpo-kpò mbó wáràgà tí nó wálá gí? A ye ta 'bì ye ká kù cu ji yo. ¹² Ndâ 'duù tí nó mbe kù pèè ta bà yòòngò yo, máa yo ya gí gbí gázà go i gbí tàkù mi ndâ Jùdèyà nò, kù bàkà ndâ i tí nó cuki ká tacó bà mòò ro ndú, delè tacó bà wu gbí ndâ i ònó náa ndâ 'duù kù ònó ta ro ndú nò. Ndú kù bàkà ènò cuki ká tacó wàa à 'ví mèkè'i tí ndâ yì á muu njèèkpè mù mi Bìndi-Mbíri lá. ¹³ Kpèti ká ènò, 'dóó ndâ mbe kù yòòngò ndâ 'duù máa ndú ya gí gbí gázà go có gbí tàkù mi ndâ Jùdèyà nò ngbá kpòlò tí ndâ tàkù mi ndâ Jùdèyà lá. Ndú kù bàkà káa tí ndú tacó wàa yo 'ví mèlè ta ndi ndâ yì. ¹⁴ Káa à má gítí bà miji ye, 'bí i mi ye káká'i muu to tí nó náa ye 'ví wu gbí bìndi nderè bà cì Mbe tí ndoo Jèzù tí Bìndi-Mbíri mítí njèèkpè mù nò wálá. Tacó ònó a i ònó mbe zi njembí ye 'do tí ndâ i muu to tí nó 'dáá gí nò. ¹⁵ Kpólò-kpòlò có mi ndoo kpónó me ònó máa, «'Duù ònó ya gí gbí gázà go i gbí tàkù mi ndâ Jùdèyà gí, káa ònó ya lá,» nò lá. Cèe kpo có tí nó náa ndoo kpónó nje nó a ònó máa, Mbíri

suu ndi ndoo tí ndâ ngú 'duù gî wè? ¹⁶ Ye kú 'deke tí ye máa, Mbírì 'ví si ndâ 'duù ñìnó mbe kú 'vala go có tí nó náa ye 'dè nó 'ví dù ñìkì maa. Mbírì delè 'ví ñò yê ọ ndú ta ndâ sè ndâ 'duù mì wó tí Mbírì 'dáá gî.

¹⁷ Ndòngbú có mì ye jì yo máa, 'bí 'duù 'ví pèè mbí ye káká'i ta ọè 'bí i máa, gázâ mì ndâ Jùdáyà nò, lá, tacó ndâ 'bèè kà muu Jézù kuu tí kú ye. ¹⁸ Ye kú 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo 'dáá gî, ndâ ná'vindí ye. Go-i-tí-nò.

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata ÉFÀSÙ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, náa a Mbírì ká bàkà ye tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù nó ká kù cu wáràgà tí nó á ji yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù ta njembí yo gbaànjé gbí gbata Éfàsù. ² Ye kù 'deke a tí ye éno máa, ndâ Bu ndoo tí Mbírì, ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Ndâ tó i mí Bìndi-Mbírì tacó tí lili 'duù

³ Ndoo ùlù Mbírì, tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì,
tí mbe cù 'dê ngo cù wó tí Mbírì mítí ndoo, tí mbe je ndâ tó i 'dáá gî 'do gbírì ji
ndoo ta ɾè mì Bìndi-Mbírì.

⁴ Mbírì ɾuka ndoo á kùro bà suu to tí nô,
yí ɾuka ndoo ta ɾè mì Bìndi-Mbírì.

Yí ɾuka ndoo, tacó bà kaa ndoo mò gí mì wó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

⁵ Mbírì bàkà ndoo tí ndâ 'vii mì wó
náa a yí ká ko ndoo ta njembí wó gbaànjé ta ɾè mì Bìndi-Mbírì,
'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó.

⁶ Tacó wàa ndoo 'ví ùlù ta ɾa nambeè tí nò náa yí bàkà ji ndoo sínò nó
ta ɾè mì Wú-gbírì-ɾé wó tí Mbírì.

⁷ Wú-gbírì-ɾé wó tí nó mbe njaanga miɾi ndoo 'do gbí vò i,
ta bà cì yí muu ndoo,
náa ndoo gii 'de tí ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndoo nô.

Nìno a gbolò nambeè mì Mbírì,

⁸ náa yí si à nì gí muu ndoo á go bà nì mù,
mbe je bà 'di gbí-o, ta muu ji ndoo.

⁹ Mbírì nì tà'dóó wó ji ndoo,
á go có mì wó mbe nìkì tí wó,
náa yí koɾo sàa si mí to ta ɾè mì Bìndi-Mbírì éno máa,

¹⁰ o tí nò má gí gî, wàa,
Bìndi-Mbírì 'ví gí gí bà bàkà go có tí nò.

Có tí nò éno máa:

Bìndi-Mbírì 'ví kili ndâ i gbírì,
ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gî á mí bà gbèe to,
wàa yí 'ví dù tí gba mì ndú.

¹¹ Mbírì tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gî bàkà ndoo tí ndâ 'vii-'bá mì wó ta ɾè mì Bìndi-Mbírì,
á go có mì wó náa à sàa kuu gbí muu wó á kùro bà suu to tí nô.

¹² Mbírì ɾuka ze tacó wàa,
ze tí ndâ kpédélé 'duù tí nó mbe tee njembí ze á mítí Bìndi-Mbírì nó
'ví dù tí ndâ mbe ùlù ngba yì.

¹³ Yo delè kpónó gí tí ndâ 'duù ta ɾè mì Bìndi-Mbírì,
tacó Bèri-mì-Mbírì náa Bìndi-Mbírì ci cí tí wó nó
gbì ndi 'bì wó mítí yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì,
mbe 'di yúco tí nó tí Banga-Ngú-Có
mbe njaanga wú 'do tí miɾi yo gî, nó gî.

¹⁴ Bèri-mì-Mbírì a mbó tacó bà túbà máa,

ndoo bà dù tí ndâ 'viì-'bá
 yee tí o bà njaanga miṛi ndâ 'duù tí nó
 náa Mbíṛi ṛuka ndú tí ndâ 'duù mì wó nó gí nò,
 tacó bà ùlù ngba Mbíṛi.

Páwòlò 'deke tí wó jì Mbíṛi

¹⁵ Tacó éno, ye mà giì 'di có bà tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí Jézù, ta có bà zè ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí ndú jì Mbíṛi gí nó nìkì maa mì yo, ¹⁶ ye giì dù ta o 'dáá gí kù ùlù Mbíṛi ta pétékè tàkòcò ye tacó tí yo. ¹⁷ Ye kù 'deke tí ye ta o 'dáá gí jì Mbíṛi mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíṛi, Mbíṛi tí Bu wotí, máa, yí 'ví si Bèri mì wó 'ví je bà 'di gbí-o, ta muu, jì yo. Tacó wàa, yo 'ví nò ta yí nì gbárájáá éno. ¹⁸ Mbíṛi kùtàá má si ṛo yo 'ví dù go ṛo ṛi, wàa yo 'ví nò ta ndâ ṛa i tí nó náa yí ci yo á gítí ndú nó, ta ṛa nambeè tí nó náa yí ci ndâ 'viì-'bá á gí tí nó, ¹⁹ ta ṛa wotí tí nó náa yí kù bàkà jì ndoo tí ndâ mbe tee njembí ndoo mítí wó nó, àá bà nìkì tí yo ma. Káa yo bà nò wotí tí nó ni a i mítí ²⁰ bá 'vala ndi Bìndi-Mbíṛi 'do gbí muu'dú wó, ta bà ya yí gí bà kì tí wó gbí kù'bì mì Mbíṛi á gbíṛi, ²¹ tí gbolò gba ta ṛa wó wálá, tí mbe wotí, tí mbe zogo to, tí 'duù náa ṛè wó kù wu me ká kpónó lá, ṛè wó delè bà wu bìndi bà 'vala ndi ndâ 'duù 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o. ²² Yí je wotí jì yí gítí ndâ i 'dáá gí, yí giì bàkà yí tí mbe zogo ndâ i 'dáá gí, tí kùṛo ndâ mbe kili ta ṛè wó tí Bìndi-Mbíṛi. ²³ Ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi a diì wó tí ndâ mbe bàkà yí tí 'duù ta 'bí i mbe gboo 'do tí wó wálá cee to tí nó 'dáá gí.

2

'Do gbí ku á gí gbí 'válá

¹ Yo táánò sàà kùṛo Mbíṛi a ndâ ku i, tí ndâ tù-ká-kpò-có mbe bèè ṛò Mbíṛi. ² Yo ta o tí nó kù ṛu a ndi ndâ vò 'duù muu to tí nó. Yo ta o tí nó kù 'di a có mì gba mì ndâ i gbí bèri, tí vò i tí nó gbí bèri mbe zèè ndâ mbe kpò có mì Mbíṛi gí nó. ³ Káa áá toó táánò ṛò 'dà a ze, náa ye kù 'dè tí ta ṛìndi yo nó? Ndoò táánò 'dáá gí káa ndâ tù-ká-kpò-có go ndâ vò 'duù tí nó. Ndoò táánò 'dáá gí a ndâ 'duù mbe kù 'vala gbí ṛa 'dóo kpokèjì mì ndoo mbe nìkì tí ndoo gbí muu ndoo. Ndoò ta o tí nó kù bàkà káa ndâ i mbe te líkí'o mítí ndoo á muu to tí nó cuki. Ndoò delè táánò ngbá kù 'vala ká gbí kpo-tàkòcò mì Mbíṛi 'vii ká 'vii ta sè ndâ 'bí 'duù muu to tí nó. ⁴ Káa Mbíṛi zè ndoo nìkì tí tó ṛa bà zè tí ṛìnó náa yè ṛo ndoo giì dù tí wó ngé ndii gí. ⁵ Ta o tí nó táánò náa ndâ vò i mì ndoo ziki tí ta ndoo 'dáá gí nó, yí giì 'vala ndoo ta bà je Bìndi-Mbíṛi jì ndoo. Mbíṛi táánò 'vala yo a i 'do gbí nambeè mì wó. ⁶ Mbíṛi kaa ndoo ya tí gí mì wó, bìndi yí giì je bàndò jì ndoo á mí mì ndoo ta ndú gbíṛi ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi tí Jézù.

⁷ Mbíṛi bàkà éno tacó bà tùbà jì ndâ 'duù dúú bà ya tí máa, ndòngbú bà bàkà nambeè mì yí jì ndoo ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi tí Jézù wálá. ⁸ Mbíṛi táánò 'vala yo ta bà wu bà tee njembí yo mítí wó tí Mbíṛi 'do ká gbí 'dóo nambeè mì wó. ⁹ Yo ka me wu'o jì yí má kózò gí, bìndi yí giì 'vala yo gbí ká có nò lá, a nambeè náa a Mbíṛi ká bàkà jì yo sínò. À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo mbe cè cè-'bì, máa, a yí ká 'vala tí yí nó wálá. ¹⁰ A Mbíṛi ká bàkà ndoo tí ndoo tí nó kpónó nò. Yí suu ndoo ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi tí Jézù, máa, ndoo 'ví 'vala tó bà 'vala ndò, á go ṛìnó náa yí cu sàà mí to gí, máa, ndoo 'vala go yí nó.

Bìndi-Mbíṛi bàkà ndoo 'dáá gí tí ndâ 'duù gbaànjé

¹¹ Yo 'vee tí yo máa, yo táánò sàà a ndâ 'di wè, gí? Yo táánò me ndâ Jùdèyà lá. Na yo tende, náa ndâ Jùdèyà mbe ya gí gbí gázà gí, náa a 'duù ká waa «kù» tí ndú táánò kù go yo, máa, yo a ndâ «mbe kù». ¹² Yo táánò ta o tí nó me ta ndâ Bìndi-Mbíṛi lá. Yo

táánò a ndâ mbe 'dó-'do, náa à 'deke yo toko ta ndâ Ìzìrìyèlì tí ndâ 'duù mì Mbírì nò lá. Rè yo delè ngbá táánò gbí «cí» tí nò náa Mbírì ci ta ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìrìyèlì ta o bà n̄jù mùkà mì wó ta ndú nò wálá. Yo táánò a ndâ 'duù ta nje wú tí yo wálá, ta Mbírì mì yo wálá, mbe kù 'vala ká ta rè mì ndâ i muu to tí nò.

¹³ Káa à kpónó yèè yo tí ndâ 'duù tí nò náa àa táánò 'deke yo toko ta ndâ 'duù mì Mbírì lá nò gí tí dè gí. À delè kpónó kù 'deke yo toko ta ndú ta rè mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. A bà cì Bìndi-Mbírì muu yo ká yèè yo gí tí dè. ¹⁴ Tacó Bìndi-Mbírì a làyì gbí òkò tí ndoo. Yí toko ze tí ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò, ta bà n̄jè gbí bà 'bè tí nò táánò náa à me mí gbí òkò tí ndoo nò gí. ¹⁵ Yí n̄jè gbí bà 'bè tí nò mbe bàkà sogote mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò ta bà r̄ò có mì ndâ Jùdèyà náa ndú kù zogo ta ndâ 'duù nò gí, ta bà bàkà ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'bí tende ña ndâ 'duù tí ndâ gbèè ña tacó bà si gbí òkò tí ndú 'ví dù ká n̄kì maa. ¹⁶ Bìndi-Mbírì toko ndâ Jùdèyà ta ndâ ña ndâ 'bí 'duù tí gbèè d̄i ta bà cì yí m̄tí n̄jèèkpè m̄u, b̄indi yí ḡi 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbírì káká'i. ¹⁷ Bìndi-Mbírì toko ndâ Jùdèyà tí ndâ 'duù tí nò dè ta Mbírì nò, ta ndâ 'bí ña 'duù ñinó mbe dooko ta Mbírì lá nò, wàa, có mì ndú 'ví dù ká gbaànjé má kózò gí, yí 'ví ḡi ma Banga-Ngú-Có gítí «'dè njembí» ji ndú toko gbaànjé. ¹⁸ A Bìndi-Mbírì ká tuu Bèri-mì-Mbírì, máa, yí gí gí bà koni ndoo 'dáa gí, ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. Tacó wàa, ndoo 'dáa gí 'ví yèè dè gí mì Bu ndoo tí Mbírì.

¹⁹ À má ènò, yo kpónó kpòò me ndâ mbe 'dó-'do lá, yo delè kpòò me ndâ w̄ri lá. Yo a ndâ 'viì-'bá ta ndâ 'duù tí nò náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí nò. Yo a ndâ 'viì-nje-wu mì Mbírì. ²⁰ Ndâ kpalà 'bá tí nò a ndâ tú mì Jézù, ta ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì, b̄indi Jézù a kpalà kù j̄i gbí òkò ndâ kpalà tí nò. ²¹ Du 'bá tí nò 'dáa gí a i pí tí wó tí mbe te 'bá tí nò gí yaà, tí 'dóó 'bá mì Mbírì. ²² Bèri-mì-Mbírì delè kpòò kù bàkà yo toko ta ndâ 'bí ka yo tí 'bá bà du Mbírì ta r̄e mì Bìndi-Mbírì.

3

Nèté mì Páwòlò tacó tí ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò

¹ À má ènò, ye kpónó tí Páwòlò kuu gbí zàa muu Bìndi-Mbírì tí Jézù á tacó tí yo tí ndâ 'duù ñinó náa yo me ndâ Jùdèyà lá nò. ² Ye koṛo có máa, yo 'di có ña gbolò nambeè tí nò náa Mbírì táánò bàkà ji ye á tacó tí yo nò ngbáràngà'i gí. ³ Mbírì táánò ja kpâ 'do nje còngò có kóó mì wó ji ye, á go có tí nò náa ye táánò kùtù nje ji yo mí gbí wáràgà ndò i nò. ⁴ Yo má 'deke wáràgà mì ye náa ye cu ji yo táánò nò gí, yo bà ñò n̄i gí máa, ye 'di gbí có kóó mì Bìndi-Mbírì gí. ⁵ Mbírì táánò sàa 'dè gbí có kóó tí nò ji ndâ 'duù lá, káa Bèri-mì-Mbírì kpónó 'dè gbí có tí nò ji ndâ tú mì Jézù, tí ndâ mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì wó tí Bèri-mì-Mbírì, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí, nò gí. ⁶ Gbí có tí nò ènó máa, ndâ 'duù tí nò náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò kpónó a ndâ 'viì-'bá 'vii ká 'vii ta ndâ Jùdèyà. Ndú ta ndâ Jùdèyà 'dáa gí a gbèè d̄i, tí d̄i Bìndi-Mbírì tí Jézù. Banga-Ngú-Có tí nò náa à ma ji yo ta r̄e mì Bìndi-Mbírì nò gbo ndú ta ndâ Jùdèyà mí gbí gbèè «cí» tí nò náa Mbírì ci ta ndâ Jùdèyà nò gí.

⁷ Mbírì táánò je ye tí mbe bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có á 'do gbí 'dóó nambeè mì wó náa yí bàkà ji ye, ta bà je wotí ji ye. ⁸ Ye a 'duù ñinó, náa 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó tí Mbírì gí nò mbe me n̄j'í d̄i ndii ye gí wálá. Káa Mbírì ḡi bàkà 'bí ña nambeè mì wó ji ye ta bà je ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò gítí ña serè tó i tí nò náa ndú bà 'de gbí Bìndi-Mbírì dúú bà ya tí nò, ⁹ ta wotí bà 'dè tà 'dóó ndâ nèté mì wó náa yí tí Mbírì, tí mbe suu ndâ i 'dáa gí, táánò sàa nguù 'do tí ndâ 'duù 'dáa gí nò ji ye. ¹⁰ Mbírì bàkà ènò, tacó wàa, ndâ kpo-kpò 'duù á kùro ndâ basilì 'dáa gí, ta ndâ vo-vò i gbí bèri mbe

kù volo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, 'ví ñò ta ña bà 'di gbí-o mì yì tí Mbířì ni 'do mì ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbířì. ¹¹ Mbířì bàkà nò jé ká go có tí nó náa yí kořo kùřo o bà suu to tí nó, máa, Bìndi-Mbířì tí Jézù tí Mbe tí ndoo 'ví bàkà nò. ¹² Ñìnò a nderè có tí nó náa gúku bà yèè dè gítí Mbířì ta ñè mì Jézù tí ndoo tí ndâ mbe kù tee njembí ndoo mítí Jézù wálá nó ká nò.

¹³ À má éno, ye kù 'deke a tí ye ji yo máa, njembí yo 'ví mù tacó tí ye éno máa, ye kù mbu muu yo nò lá, tacó yo bà 'de i a i 'do gbí bà mbu ye nò.

Bà zè Bìndi-Mbířì nìkì maa

¹⁴ Ñìnò a nderè có tí nó náa ye kù 'deke tí ta tí ye ta wotí tí ji Bu ndoo tí nó ¹⁵ ta ñè wó mbe cee muu ndâ 'duù gbířì, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî nó, ¹⁶ máa, yí tí Mbířì tí nó ta ngba wó ká ngbèzèè á dúú bà ya tí nó 'ví tuu Bèřì mì wó ji yo, tacó wàa, njembí yo 'ví yù tí, ¹⁷ delè tacó Bìndi-Mbířì 'ví gèè 'bá mì wó mí gbí njembí yo tí ndâ mbe kù tee njembí mítí Mbířì. Delè tacó wàa, Mbířì 'ví si yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì tí kpòò ká dúú bà ya tí. ¹⁸ Tacó wàa, yo ta ndâ 'duù tí nó náa Mbířì kaa ndú mò gí mì wó gî nó 'dáá gî 'ví 'de ta wotí bà ñò tà wúlú, ta tì gángá, gii je gbí kpàřo, ta yendi, bà zè ndoo nìkì ma mì Bìndi-Mbířì, ¹⁹ delè ta bà ñò ña tó ña bà zè tí tí nó náa Bìndi-Mbířì kù zè ta yo, náa bà 'di gbí kpè tí má kpò tí gî nò. Wàa, Mbířì 'ví gèè bè wó mí gbí njembí yo.

²⁰ À ùlù Mbířì tí mbe wotí, náa a wotí mì wó ká kù si ndoo kù bàkà i me gbolò ndii ñìnó náa ndoo yù 'do tí wó nó gî, delè gii ndii ñìnó náa ndoo kù kořo gbí njembí ndoo nó gî. ²¹ Ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbířì 'ví ùlù yí dúú bà ya tí ta ñè mì Bìndi-Mbířì. Go-i-tí-nò.

4

Bà 'vala toko gbaànjé tí gbèè dùi

¹ Ye kpónó kuu gbí zàà á tacó tí Mbe tí ndoo, kù 'deke tí ye ji yo, máa yo 'ví 'vala 'vii ta ña 'válá tí nó náa Mbířì je ji yo nò. ² Yo si tí yo tí i kùřo Mbířì lá. 'Duù 'ví si bà kořo có ká gítí miři wó cuki mí to. Yo zèè tí yo gbí òkò tí yo á ta pètékè 'bì. Yo 'ví dù ta ndò njembí gbí òkò tí yo lá.

³ Yo ta o 'dáá gî 'ví jè ta bà toko có gbaànjé ta ñè mì Bèřì-mì-Mbířì, bìndi yo 'ví dù toko gbaànjé ta 'dè njembí yo. ⁴ Yo 'dáá gî a gbèè dùi, Bèřì-mì-Mbířì delè ká gbaànjé, ká go bà tè'è tí yo mì Mbířì táánò gí bà kořo có lli mítí gbèè i, ⁵ Mbe tí ndoo ká gbaànjé, Banga-Ngú-Có ká gbaànjé, bà Caka tí ká gbaànjé, ⁶ Mbířì tí Bu ndâ 'duù 'dáá gî ká gbaànjé, Mbířì tí Mbe tí ndâ 'duù 'dáá gî, tí mbe co gbí ndâ i 'dáá gî, delè tí mbe dù gbí ndâ i 'dáá gî, ká gbaànjé.

⁷ Bìndi-Mbířì táánò bàkà nambeè ji ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, á go ñìnó náa yí ñò à 'vii gbí muu wó. ⁸ Go có tí nó náa à cù mí gbí wàràgà mì Mbířì éno máa,

«Ta o bà ya yí táánò ngéé gí yaà,

yí zèè ndâ zà-za gó ta yí,

yí gii njèè ndâ i ji ndâ 'duù,» nò.

⁹ Gbí có tí nó náa à 'dè éno máa, «Yí ya ngéé gí yaà,» nò máa yè? Gbí có tí nó éno máa, yí táánò gí 'do ngéé gbířì yaà káa yí delè gii ya ngéé gí tà to tí nó. ¹⁰ 'Duù tí nó mbe ya ngéé gítí ndòngbú řì kà, mbe jèjèkè tí wó cee gbí ndâ i 'dáá gî nó, káa gbèè 'duù tí nó táánò mbe gí gí muu to tí tí nó nò. ¹¹ Àá táánò delè káa yí ká njèè ndâ i-nambeè ji ndâ 'duù. Yí bàkà ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe tí ndâ mbe nò tú mì wó tí Bìndi-Mbířì, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbířì, bìndi ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe nìbà Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù, tacó wàa, ndú 'ví 'vala go có mì Mbířì. ¹² Yí bàkà éno, tacó wàa ndâ 'duù tí nó náa Mbířì kaa

ndú mò gí mì wó tí Mbíri gí nó 'ví dù toko gbaànjé, wàa ndú 'ví konì tí ndú gbí òkò tí ndú, wàa ndú 'ví dù tí gbèe dù Bìndi-Mbíri ta wotí ká tí ndú. ¹³ Tacó wàa ndoo 'dáá gí 'ví dù toko gbaànjé gbí bà tee njembí ndoo mítí 'Vii-mi-Mbíri, delè gbí bà nò yí ni mì ndoo, yee tí o tí nó náa ndoo gí tí ndâ 'dakò ta 'bí i mbe gboo 'do tí ndoo wálá, ta gbí dù ndoo yù ngbácúú go ñìndi Bìndi-Mbíri gí nó gí. ¹⁴ Ndoò ta o tí nò bà dù kpòò me ká tí ndâ 'viì, tacó wàa, ndâ pípiiri bà nìbà i mì ndâ mbe kpóló-kpolo ɾo tacó bà bàkà tiri bà eendi ndâ 'duù 'ví tooko ta ndoo ká sàkàmàà nò lá.

¹⁵ Ndoò má a ndâ mbe 'dè yúco, ndoo delè má a mbe zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa, ndoo kùtáá bà bàkà i go i mì Bìndi-Mbíri tí kùro ndoo, ¹⁶ tí mbe 'deeke ndâ bà 'deeke bà to tí ndoo gbaànjé-gbaànjé ta ndâ yèlè 'dáá gí. Bìndi yí gii njèè ña ndâ nètè mì ndâ bà to tí dù ndoo jì ndú. Ndâ bà to tí ndoo 'dáá gí má kù bàkà nètè mì ndú ta banga tí , ndú bàkà dù ndoo kù uu ta banga tí pètè-pètè-pètè ta tó njembí.

Ngú bà 'vala ndò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

¹⁷ Co tí ndâ i 'dáá gí, ye kù 'deke tí ye jì yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, máa, yo 'ví si bà 'vala ña bà 'vala ndò tí nó ta gbí wálá, go i mì ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri lá nó mí to. ¹⁸ Ndâ ña ndâ 'duù tí nó kù 'vala gbí 'dí'di'o ta kpéetí ndú. Ndú mò tí ndú ta ñónókó 'do gbí bà 'vala toko ta Mbíri gí. Tacó njembí ndú go duù. ¹⁹ Ndi nô káká'i tí ɾo ndú wálá. Ndú si bà bàkà vò i, ta bà dù ta go bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá lá nó, tí nètè mì ndú.

²⁰ Káa ñinò táánò me ndâ i ñinó náa à nìbà ndú jì yo gítí Bìndi-Mbíri nó ká nò lá. ²¹ Sè káa ñinó yo táánò má 'di gbí yúco tí nó náa à nìbà jì yo gítí Jézù nó nìkì maa lá. ²² Yo da kperè, wàa, yo 'ví nè ká ña kpokèjì bà 'vala yo tí nó táánò, tí vò kpokèjì mbe kù eendi yo gítí bà dù ta go ndâ i nó gí. ²³ Yo koɾo ngú có, yo co tí ngú kpokèjì. ²⁴ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ ngú 'duù náa à suu yo je kózò tí Mbíri, náa à kù ñò ni mítí bà kaa tí yo mò gí mì Mbíri, tí ndâ mbe kù bàkà i go có mì wó.

²⁵ À má éno, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, ndâ 'vére káká'i 'ví dù lá. Yo 'dè yúco gbí òkò tí yo, tacó yo 'dáá gí toko gbaànjé a gbèe dù Bìndi-Mbíri. ²⁶ Tàkòcò yo má kpolo , yo 'ví bàkà vò i lá. Yo delè 'ví si ɾi 'ví ta tí yo ta kpo-tàkòcò lá, ²⁷ tacó Gba-vò-i bà 'de kpokèjì gítí yo. ²⁸ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo táánò má a mbe ngbà, yí kpónó 'ví pà 'bí cèe nètè wàa yí 'ví bàkà á bìndi bà ngbà i, wàa yí 'ví konì ta ndâ mbe yè. ²⁹ Yo kpolo tí yo 'do tí bà 'dè nje ñónókó. Yo 'dè káa ndâ có ñinó jáá, tí ndâ có mbe konì ndâ mbe 'di ndú. ³⁰ Yo si bà kpolo tàkòcò Bèri-mi-Mbíri mí to, tacó Bèri-mi-Mbíri a kpà mì Mbíri náa yí kù mítí yo, tacó bà túbà máa, yí tí Mbíri wúnò bà njaanga miɾi yo 'do gbí ndâ vò i, náa o tí nó má gí gí nò. ³¹ Yo mbè ndâ 'bí ka yo lá, yo gu ɾèkpè-ɾèkpè ta sé njembí gítí ndú lá. Yo gbì 'bê lá. Yo delè 'ví ñonoko ndú lá. Yo dù ta go bà bàkà vò i mítí ndâ 'bí ka yo lá. ³² I ñinó náa yo 'ví bàkà gbí òkò tí yo nó 'ví dù a bà zèe kómbeè gbí òkò tí yo, ta bà si có gítí vò i mì ndâ 'bí ka yo mí to, á go ñinó náa Mbíri je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nò.

5

Bà 'vala gbí ngba'o

¹ À má éno, yo tala bà mèlè ndi Mbíri á go ndâ tó 'viì mì wó náa yí zè yo nìkì maa. ² Yo delè 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, á go bà zè yo mì Bìndi-Mbíri nìkì maa, náa yí gii je ta tí wó tí banga i-cí-ci jì Mbíri tacó bà sù muu ndoo nò.

³ Yo tí ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí yo jì Mbíri gí nó 'ví nì rẹ̀ 'bí i máa, bà-nò-vò-ndô, ta bà gbètèkè tí, ta bà ñò ndâ niù 'dáá ká tí tó mí gbí nje yo lá. ⁴ Bà lòkò zu lókó, ta bà 'dè ndâ có ñónókó, 'ví dù me ndâ i bà báká-bàkà mì yo lá. À nìkì éno máa, yo ùlù Mbíri. ⁵ Yo te mí gbí muu yo máa, ñinó a kúkúwà-'duù, gii je ña 'duù ñinó náa ndâ cè bà bàkà i mì wó 'vii ɾo 'bá lá nó, gii je mbe gbolò njembí, ñìndi mbe gbolò njembí

a bà si ndâ i muu to tí nó tí ndâ mbírì mí wó; ña ndâ 'duù tí nó gí bà dù tí ndâ 'viì-'bá mí Bìndi-Mbírì wálá. Ndú delè gí bà dù tí ndâ 'viì-'bá mí Mbírì wálá.

⁶ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo ta 'bí ña tìrì ñónókó gítí bà bàkà ndâ i tí nó lá. Kpo tàkòcò mí Mbírì kù tè ndâ mbe kpò có a i 'do gbí bà bàkà ña ndâ vò i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nó. ⁷ À má éno, yo 'ví tè gí tàkò có mí ndâ tù-ká-kpò-có lá. ⁸ Tacó ta o tí nó táánò náa yo kù dù ta kpéetí yo nó, yo gbí 'dí'di'o. Káa yo kpónó a i gbí ngba'o, tacó yo kpónó kù dù a i ta Mbe tí ndoo. À má éno, yo 'vala go bà 'vala ndò mí ndâ 'duù gbí ngba'o. ⁹ Tacó bàndò ñinó ta ngba'o kuu tí nó, a bàndò mí ndâ tó i, à delè a bàndò bà 'vala jáá, tí bàndò yúcó. ¹⁰ Nò gí, yo mèlè bà 'vala gbí ña kpokèjì ñinó náa tàkòcò Mbe tí ndoo 'ví peteke tí gítí yo nó. ¹¹ Yo yuu tí yo gí gbí ndâ nètè mí 'dí'di'o, ta i gbí ndú wálá nó lá. Yo túbà bà lê mí ndú gí sè. ¹² Tacó ndâ i ñinó náa a kù bàkà ndú gbí kóó nó a ndâ i ñinó náa a kpèti káa bà 'dè có gítí ndú, áá ọ ndâ 'duù gítí a nó. ¹³ Káa ngba'o má yee tí i gí, à kù ọ i tí nó, ¹⁴ tacó i ñinó náa à kù ọ nó a ngba'o. Tacó éno, à kù 'dè có máa,

«Ndí lo mbe kù tè ọ,

ziya 'do tí ọ,

'vala 'do gbí muu'dú lo.

Wàa Bìndi-Mbírì bà tòngbaà muu lo.»

¹⁵ À má éno, yo kpolo tí yo, wàa yo 'ví 'vala go bà 'vala ndò mí ndâ 'duù ñinó ta muu ká tí ndú nó. Yo 'vala go bà 'vala ndò mí ndâ sù 'duù lá. ¹⁶ 'Bá kpónó 'bu gí, káa, áá kùtáa a yo ká bà duu ndi ndâ kpalà. ¹⁷ Yo dù tí ndâ gbà'dá lá, yo dù tí ndâ 'duù mbe ọ có tí nó náa à kuu gbí muu Mbe tí ndoo nó ni. ¹⁸ Yo njù pe ndii muu yo lá, tacó pe bà volo yo vóló-volo. Yo si a Bèri-mi-Mbírì ká 'ví zèè 'bì tí yo tí kpoò. ¹⁹ Ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo gí nó, yo 'ví cè ndâ cè wàa yo 'ví be ta ọ Mbírì. Yo cè ndâ cè ta bà be ọ Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì gbí njembí yo ji Mbírì. ²⁰ Yo ta o 'dáá gí 'ví 'dè nìkì maa ji Mbírì tí Bu ndoo tacó ndâ i 'dáá gí ta ọ mí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì.

Ndâ nawù 'dakò ta ndâ kù ndú

²¹ Yo te duù mítí yo gbí òkò tí yo ta ọ mí bà te duù mítí Bìndi-Mbírì. ²² Ndâ ni 'ví te duù mítí ndâ 'dakò mí ndú, á go bà te duù mí ndú mítí Mbe tí ndoo, ²³ tacó 'dakò mí ni a gba mí wó, á go ñinó náa Bìndi-Mbírì tí a gba mí ndâ mbe kù kili ta ọ wó, tí ndâ dii wó, káa yí delè a mbe 'vala ndú nó. ²⁴ Ndâ ni 'ví te duù mítí ndâ 'dakò mí ndú gbí o i 'dáá gí, á go bà te duù mí ndâ mbe kù kili ta ọ mí Bìndi-Mbírì mítí wó gbí o ndâ i 'dáá gí.

²⁵ Wàa yo tí ndâ 'dakò, yo 'ví zèè ndâ nawù yo nìkì maa, á go bà zèè ndâ mbe kù kili ta ọ mí Bìndi-Mbírì mí wó nìkì maa, náa yí gii cì tí muu ndú, ²⁶ tacó bà kaa ndú mò gí mí Mbírì, á bìnidi bà caka tí ndú ngbàrángà'i ta ngo, delè ta có gbí nje wó. ²⁷ Yí bàkà ndú éno, tacó wàa, ndú 'ví dù tí kùro yì go ngbàrángà bongo, ta ndi bétí tí wálá, mbe kamundu tí nji'dí lá, delè ta 'bí i go kà kperè nó gbí gbaànjé wálá.

²⁸ À má éno, yo tí ndâ 'dakò 'ví zèè ndâ nawù yo nìkì á go bà zèè tí 'duù nìkì mí wó ta kpéetí wó. Gbí có tí nó éno máa, 'duù mbe zèè nawù wó nìkì maa, kù zèè nó a 'dóó miři wó nìkì maa. ²⁹ Tacó 'bí 'duù jé mbe sogo 'dóó miři wó wálá. Yí ta o 'dáá gí kù kpolo tí 'dóó miři wó ta bà zò i. Ñinò a gbèe ña i tí nó náa Bìndi-Mbírì kù bàkà ta ndoo tí ndâ mbe kù kili ta ọ wó nó ká nó, ³⁰ tacó ndoo a ndâ dii wó. ³¹ Ñinò a gbí nderè có tí nó náa 'dakò 'ví si tí ta ndâ bu wó ta nawu wó mí to, wàa yí 'ví zèè nawù wó wàa ndú sósò'ò 'ví dù tí gbèe 'duù nó ká nó. ³² Ñinò a gbolò có, tí có serè. Káa ye kù ni a Bìndi-Mbírì ta ndâ mbe kù kili ta ọ mí Bìndi-Mbírì. ³³ Ndò có mí ye náa ye bà ki ji yo éno máa, wò tí 'dakò 'ví zèè nawù lo nìkì á go bà zèè 'dóó tí lo nìkì maa mí lo. Wàa wò tí nawù 'dakò 'ví 'di có mí kù lo.

6

Ndâ 'viì ta ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú

¹ Ndâ 'viì, yo 'di có mì ndâ mbe jò yo ta Ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo. Nìno a nètè mì yo.
² Tacó có tí nó máa, «Tègàrà ndâ bu lo ta nawu lo» nó a kpédélé có náa Mbíri 'dè ta cí ká tàkò éno máa, ³ «'Duù má tègàrà ndâ bu wó ta nawu wó, yè bà tè 'duù tí nó wálá. 'Duù tí nó delè bà tù undù mì muu to tí nô.»
⁴ Wàa ndâ bu ndâ 'viì, ta ndâ nawu ndâ 'viì, yo 'ví bàkà ndâ i nìno mbe kù kpolo tàkòcò ndâ 'viì mì yo nó lá. Yo nìbà ndâ tó kpokèjì jì ndú gbí pètékè có á go nìndi Mbe tí ndoo.

Ndâ bòò ta ndâ mbe tí ndú

⁵ Yo tí ndâ bòò, yo 'di có mì ndâ 'duù tí nó ta Ẹ̀rè ndú a ndâ mbe tí yo á muu to tí nó nó, tí yúco bà 'di có ta tiri gbí wálá, á go bà 'di có mì Bìndi-Mbíri mì yo. ⁶ Yo 'ví 'di có mì ndú me ká mítí Ẹ̀ro ndú cuki tacó bà peteke tàkòcò ndú nó lá. Yo bàkà 'do gbí njembí yo, tacó a Mbíri ká 'dè có jì yo tí ndâ bòò mì Bìndi-Mbíri, máa, yo bàkà éno. ⁷ Yo bàkà nètè ta cèréré tí yo, ta Ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo, me ta Ẹ̀rè mì ndâ 'duù lá. ⁸ Yo te mí gbí muu yo máa, bòò má bàkà tó nètè, Mbíri bà si yí sínò wálá. Gba delè má bàkà tó nètè, Mbíri bà si yí sínò wálá.
⁹ Wàa yo tí ndâ mbe tí ndâ bòò 'ví tègàrà ndâ bòò mì yo, á go bà tègàrà yo mì ndú. Yo 'ví koṛo muu yo máa, Mbe tí yo ta ndú 'dáá gí ká gbaànjé gbíri, ndâ 'duù kùro wó delè 'dáá gí 'vii ká 'vii.

Kùngù mì Mbíri

¹⁰ Ndòngbú có mì ye jì yo éno máa, yo je mbí yo mítí bà dù toko ta Mbe tí ndoo kácá-kácá, yo delè 'ví je mbí yo mítí wotí mì wó mbe me gbolò nô. ¹¹ Yo 'viindi tí yo ta ndâ zì'i-gó tí nó náa Mbíri njèè jì yo nó tí kpoò, wàa yo 'ví ù ta Gba-vò-i. ¹² Tacó ndâ ku'di tí nó kpónó náa ndoo kù jòò tí ndoo gbí gó ta ndú nó me ndâ 'duù lá. Ndoò kù jòò tí ndoo gbí gó a i ta ndâ kpo-kpò gba, tí ndâ Ẹ̀rengbó 'dí'di'o muu to tí nô, tí ndâ vo-vò lilí mbe kù dù gbí bèri. ¹³ À má éno, yo yuu bongo gó mì Mbíri! Tacó wàa ku'di tí nó má tè yo ta gó tí bàndò, yí 'ví 'de yo tí ndâ 'dakò, yo má gò gó ta ndú cee gí, yo bà zèè bàndò mì yo.

¹⁴ Nò wélé gí, yo 'viindi tí yo, yo Ẹ̀re yúco tí wú'dè á mì Ẹ̀rè'dè yo, wàa yo 'ví le bà bàkà ndâ i go nìno náa à tí nó tí i-tàkòcò. ¹⁵ Tàmà tí kò yo 'ví dù a go bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù nìkì maa jì ndâ 'duù. ¹⁶ Yo ta o 'dáá gí 'ví te bà tee njembí mítí Mbíri tí kùngù tacó bà lì gíri mì Vò-'duù-tí-nò náa yí gba ta kpiri nó 'do tí yo gí. ¹⁷ Yo 'ví te bà njaanga miṛi yo mì Mbíri 'do gbí vò i mítí muu yo tí tàgíyà, wàa có mì Mbíri náa Bèri-mi-Mbíri 'dè jì ndoo nó 'ví dù tí sizo á tà 'bì yo.

¹⁸ Yo 'deke tí yo jì Mbíri ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri ta o 'dáá gí á tacó ndâ i nìno ta go ndú tí yo nó. Wo yo 'ví co ta bà dù tí zò'o kù 'deke tí yo jì Mbíri á tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí ndú jì Mbíri gí nó lá. ¹⁹ Yo delè 'ví 'deke tí yo jì yí máa, yí 'ví wu có tí nó náa ye 'ví 'dè nó á mí gbí nje ye. Yí delè 'ví je njembí bà 'dè có ta gúku gbí wálá jì ye, wàa ye 'ví 'dè ta gbí ngi Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù. ²⁰ Tacó ye a 'duù nìno náa à kù tuu ye ta Banga-Ngú-Có. Ye delè kpónó kuu gbí zàà á muu có bà ma Banga-Ngú-Có. À má éno, yo 'deke tí yo á tacó tí ye jì Mbíri, máa, ta o tí nó náa ye má kù ma Banga-Ngú-Có nó, gúku 'ví bàkà ye lá.

Ndòngbú 'vé mì Páwòlò

²¹ Yo má 'vee có tí ye, ta ndâ i nìno náa ye kpónó kù bàkà nó, Tíkíkùsù tí nó tí kpóló-kpolo ná'vindi ndoo, á mbe kù koni ye ta njembí wó gbaànjé ta Ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri nó, bà 'dè ndâ có tí nó gbaànjé-gbaànjé jì yo gí. ²² Ye kpónó kù tuu yí nó, tacó bà ya gí bà 'dè ndâ Ẹ̀rè nìno tí ze kàá nó jì yo kà, tacó wàa, yo 'ví zèè ta njembí yo.

²³ Ye kù 'deke tí ye ji Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, maa, ndú 'ví si yo 'ví dù ta njembí yo 'dèè kpóó; 'bí i delè 'ví ba muu yo lá; maa, ndú 'ví si yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, ndú delè 'ví si yo 'ví tee njembí yo mítí Mbírì, ndâ ná'vindí. ²⁴ Mbírì 'ví bàkà nambeè mì wó ji yo, tí ndâ mbe kù zè Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nìkì dúú bà ya tí .

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kù kili ta ɾè m̀ Bìndi-Mbírì gbí gbata FÌLÍPÌ

¹ A ze tí ndâ Páwòlò ta Tìmatéyò, tí ndâ bòò m̀ Bìndi-Mbírì tí Jézù ká kù cu wáràgà tí nó ji ndâ tó 'duù m̀ Mbírì mbe 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù gbí gbata Filípi. Ze kù cu wáràgà tí nó ji yo ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro yo, ta ndâ 'duù tí nó mbe kù konì ndâ kpo 'duù kùro yo ta nètè yo, tí ndâ mbe kù kili ta ɾè m̀ Bìndi-Mbírì kà nó 'dáá gí. ² Ze kù cu wáràgà tí nó ta bà 'deke tí ze ji Mbírì tí Bu ndoo, delè ta bà 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Páwòlò 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndâ mbe 'deke wáràgà tí nó

³ Ye tí Páwòlò ta o 'dáá gí kù 'dè nìkì maa ji Mbírì m̀ ye ta o tí nó náa ye má kù koɾo có tí yo. ⁴ Ye ta o 'dáá gí kù 'deke tí ye ji Mbírì tacó tí yo ta líkí'o tí ye. ⁵ Tàkòcò ye delè peteke gítí yo ngé ma, tacó bà dù yo tí ndâ mbe konì ye ta bà je wotí ji ye gítí bà ma Banga-Ngú-Có 'do tí o bà 'bità bà 'di Banga-Ngú-Có m̀ yo, yee gbí ɾi tí nó wúnó nò. ⁶ Ye nò ni gí, máa, Mbírì tí mbe 'bità bà tè kùro yo tí kpokèjì tí nó bà tè kùro yo yee tí o bà gí yo tí ndâ 'dóó nìnó m̀ wó ta ɾi bà gí Bìndi-Mbírì tí Jézù wúnò gí.

⁷ Áá m̀ ye a yúcó tacó bà dù ta tàkòcò ye pètékè'i gítí yo éno, tacó có tí yo ta o 'dáá gí kuu gbí njembí ye, tacó yo a ndâ ka ye, náa Mbírì kù bàkà nambeè ji ndoo ta ndoo kpónó si ye kuu gbí zàà nò. Yí delè táánò bàkà nambeè ji ndoo ta ndoo ta o tí nó náa ye táánò kuu sè, kù tì muu Banga-Ngú-Có, ta bà 'dè ndâ có nìnó náa à tí á gítí nò. ⁸ Mbírì nò ni gí, máa, kò'o tí yo 'dáá gí bà zi ye gí. Tàkòcò ye peteke gítí yo 'dáá gí ká go bà peteke tàkòcò Bìndi-Mbírì tí Jézù gítí yo.

⁹ Ye kù 'deke tí ye tacó tí yo ji Mbírì éno máa, yo ta o 'dáá gí 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì túkà'i. Yí delè 'ví je cèe muu tacó bà 'viiki gbí có ji yo. ¹⁰ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù nìnó ta bà lê tí yo wálá nó kù ù ta ndi o bà co ɾi bà gí Bìndi-Mbírì, ¹¹ tí ndâ 'duù mbe 'de tó i tí nó náa Jézù bà gí tí nó me gbolò. Tó i tí nó tí bà dù jáá kùro Mbírì, tacó bà wu ɾè Mbírì, ta bà ùlù yí nò.

'Válá a Bìndi-Mbírì

¹² Có tí nó ta go bà 'dè ji yo tí ye nó a có gítí i tí nó mbe 'de ye nò, ndâ ná'vindí. I tí nó tí bà te ye mí gbí zàà nó njaanga a kpokèjì bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù. ¹³ Tacó ndâ àsikèrì mbe kù kpolo tí 'bá m̀ ngáángbá gba m̀ ndâ Rómánò 'dáá gí, ta sè ndâ 'duù gbí gbata Rómà 'dáá gí, kpónó nò ni gí, máa, à te ye m̀ gbí zàà nó a i muu Bìndi-Mbírì. ¹⁴ Bà dù ye gbí zàà nó kù yù a njembí ndâ 'bí ná'vindí ndoo gítí bà koɾo có lí mítí Mbe tí ndoo. Ndú kpónó kù ma có m̀ Bìndi-Mbírì ta gúku tí ndú wálá.

¹⁵ Á dú káa yúcó, máa, a go bà tò kiì, ta go bà gbòò'bè ta ye ká kù te ndâ 'bí 'duù gítí nètè bà ma có gítí Bìndi-Mbírì. Káa ndâ 'bí 'duù kù bàkà 'do gbí có m̀ tó njembí.

¹⁶ Ndâ 'duù nìnó mbe kù bàkà 'do gbí có m̀ tó njembí nó kù bàkà tacó ndú zè ye nìkì maa. Ndú delè kù bàkà tacó ndú nò ni gí, máa, à te ye mí gbí zàà nó a i tacó bà tì muu Banga-Ngú-Có. ¹⁷ Káa ndâ 'duù tí nó mbe kù ma có gítí Bìndi-Mbírì tacó bà tò kiì ta ye, delè tacó bà gbòò'bè ta ye nó, kù bàkà káa 'dóó nètè m̀ ndú gítí miɾi ndú. Ye tà kpètí má kù 'de gbí zàà káa káa kpo se muu gbí ndâ i tí nó náa ndú kù bàkà nò, nìnò a i nìnó mbe nìkì tí ndú. ¹⁸ Káa à 'dáá nò me có ji ye ká nò lá! Tacó 'bè gbí

òkò tí ndâ mbe tiri ta ndâ mbe tó njembí kùro ye wálá. Tàkòcò ye kù peteke gítí ndú 'dáá gí ká dúú kù ya tí , tacó ndú 'dáá kù bàkà káa nèté bà ma có gítí Bìndi-Mbíri.

À éno! Tàkòcò ye ta o 'dáá gí ká pétékè'i, ¹⁹ tacó ye nò ni gí, máa, bà 'deke tí yo ji Mbíri, gii je bà koni tí mì Bèri-mì-Jézù tí Bìndi-Mbíri, bà 'vala ye gí. ²⁰ I ñinó ta go tí ye ngé má, tí i ñinó náa ye kpónó kù koro có lì mítí nó, a có máa, 'bí i 'ví te gúku mítí ye lá, ye 'ví dù ta yú njembí ye kpónó á go ñinó cóó-cóó nô. Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù ta Bìndi-Mbíri á 'do gbí có mì ye. À má a ku, a ku! À má a 'válá, a 'válá! ²¹ Káa à má gítí ye, i tí nó náa a kù nì 'válá mítí nó, tacó tí ye a Bìndi-Mbíri. Káa ye bà 'de i gbí bà cì ye me gbolò. ²² Káa 'bí có a ñinó máa, ye má kù bàkà a nèté ñinó náa à tí nó, ye 'ví je a 'válá, wèè, ye 'ví je a ku wè? ²³ Ye kpónó yee tí bà njèè kpokèjì mì ndâ 'válá ta ku gí, káa ye nò 'dóó kpokèjì ñinó náa ye 'ví co tí nó ni lá. Go bà co tí kpokèjì mì ku, wàa ye 'ví ya gí mì ze ta Bìndi-Mbíri tí ye ndii go bà co tí kpokèjì mì 'válá gí. ²⁴ Káa ye koṛo có máa, yo bà 'de i me gbolò a i 'do gbí bà 'vala ye. ²⁵ Ñinó a i ñinó náa ye nò ni ngbàrángà'i gí nó ká nò. À má éno, ye bà co tí kpokèjì mì 'válá. Ye nò ni gí, máa, ye bà dù tí wuù tacó bà koni yo 'dáá gí, tacó wàa yo 'ví tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri ta peteke tàkòcò yo dúú kù ya tí. ²⁶ Bà dù ye tí wuù, tacó wàa ye 'ví dele ta ndi ye ya gí mì yo nò, 'ví dù ji yo tí gbolò nderè bà ùlù Bìndi-Mbíri tí Jézù.

²⁷ Yo ta o 'dáá gí 'ví kii'ba á 'do tí ndâ i ñinó mbe kù co ta yo me tí kpokèjì mì Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri lá nô. Tacó wàa, ye kpèti má ya gí mì yo kà lá, ye 'ví dù me 'dú kù 'di có tí yo, máa, yo kù rò tìyò tí ndâ 'dakò ta có mì yo ká gbaànjé kù koni tí yo tacó bà ru ndi kpokèjì mì Banga-Ngú-Có. ²⁸ Yo 'ví cì gúku tí ndâ mbe kù jòè gbí có ta yo tacó bà 'visì muu yo 'do tí kpokèjì mì Bìndi-Mbíri nò lá. Yo dù ta o 'dáá gí ká tí ndâ yú 'dakò. Bà ẹre gba có mì yo gbaànjé nò 'ví dù ji ndú tí seṛè, náa Mbíri bàkà tacó bà túbà bà mii ndú ji ndú, káa à 'ví dù tí i bà túbà ji yo éno máa, yo bà dù tí ndâ 'válá. ²⁹ À wu ji yo sàa gí, máa, yo bà dù me ká tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri cuki lá. Yo delè bà mbu muu wó. ³⁰ Yo kpónó yuu tí yo mí gbí gó tí nó náa yo táánò nò ye kù gò nó gí. Ye delè kpónó kpòò kù gò káa gó, á go có tí nó náa yo kù 'di nò.

2

Bà si tí Bìndi-Mbíri tí i lá

¹ Bà 'vala ta ṛè mì Bìndi-Mbíri dú má káa i ñinó mbe kù je wotí ji yo, bà zè yo nìkì maa mì Bìndi-Mbíri dú má káa i mbe kù yii yo, gbèè Bèri tí nó mì Mbíri nó má kuu gbí njembí yo 'dáá gí, njembí yo dú má káa 'dè njembí, tí njembí ndâ mbe nò yè ṛo 'duù, ² yo tò muu líkí'o tí nó tí ye nó ta bà koṛo gbèè có. Yo 'vala toko gbaànjé ta tó njembí yo. Nderè bà 'vala yo ta ṛa bà koṛo có mì yo 'ví dù ká gbaànjé. ³ Yo 'ví tò kii gbí òkò tí yo lá. Yo delè 'ví bàkà 'viya gbí òkò tí yo lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví bàkà tí wó máa yì ma nò ji ndâ 'bí ka wó lá, yí 'ví si ndâ 'bí ka wó ta o 'dáá gí tí ndâ kpóló-kpolo 'duù ndii yí gí. ⁴ 'Duù 'ví koṛo có me ká gítí miṛi wó cuki lá, yí 'ví koṛo có gítí ndâ 'bí ka wó. ⁵ À 'ví dù gbí muu yo káa gbèè ṛa có tí nó gbí muu Bìndi-Mbíri tí Jézù nò:

⁶ Tú Jézù táánò a tú Mbíri,

káa yí zèè có gítí bà dù yí tí Mbíri nò me kácá-kácá lá.

⁷ Yí gii jee bà dù tú wó tí tú Mbíri nó mí to,

yí gii je tú bòò.

À gii jò yí je cè kózò tí ndâ 'duù.

⁸ Yí mâ gii 'de tú wó tí tú 'duù,

yí gii si tí wó tí i kùro Mbíri lá,

ta bà 'di có mì Mbírì gí mì ku,
 náa à kpè tí káa bà cì yí mí tí njèèkpè mù,
 yí gí ùnje gítí gí.

- ⁹ Tacó éno, Mbírì gí te yí ngéé gí yaà,
 bìndi yí gí gbì rẹ̀ ònó mbe wu co tí ndá 'bí rẹ̀ 'dáá gí nó mí muu wó.
- ¹⁰ Tacó wàa, ndá i tàrì,
 ta ndá i muu to tí nó,
 ta ndá i tà to 'dáá gí 'ví ùlù rẹ̀ Jézù.
- ¹¹ Delè tacó wàa, ndá 'duù 'ví 'dè có ta nje ndú gbí ña ndá nje có 'dáá gí,
 máa, Bìndi-Mbírì tí Jézù a Mbe tí ndoo,
 tacó bà wu ta rẹ̀ Mbírì tí Bu ndoo.

Bà tònghàà go ngba'o muu to tí nó

¹² Yo 'do sàà káa ndá mbe kù 'di có mì ye ta o 'dáá gí, ndá tó 'duù mì ye. Káa yo 'ví dù tí ndá mbe 'di có mì ye nò me ká ta o tí nó náa ndoo má kuu ta ndoo a bà gbèe to nó lá. Yo dù ká cáá nje nèté, tacó bà 'vala miṛi yo 'do gbí vò i ta 'dì á nje yo wálá.

¹³ Tacó a Mbírì ká kù bàkà nèté gbí njembí yo, tacó wàa yo 'ví dù ta go bà bàkà i tí nó mbe kù peteke tàkòcò wó nò.

¹⁴ Yo 'ví bàkà ndá i 'dáá gí me ta bà 'dè ngùrù-ngùrù có lá. Yo delè 'ví bàkà ndú me ta bà 'dè kòlòwò lá, ¹⁵ tacó wàa, yo 'ví tù ta bà tí yo tí ndá yé ta vò i mì yo wálá, ta njembí yo ngbàrángà'i, tí ndá 'viù mì Mbírì ta bà lê tí yo wálá, gbí òkò tí ndá vóló-volo 'duù tí nó kpónó mbe kù co tí lókó-loko kpokèjì nò. Yo koṛo muu yo éno máa, yo kù 'vala gbí òkò tí ndú go ngba'o. ¹⁶ Yo zèè có tí nó mbe kù je 'válá jì yo nó tí kpoò. Tacó wàa, à má wúnò ta o bà co ṛi tí nó tí ṛi bà gí Bìndi-Mbírì gí bà waa có nó, ye 'ví cè ta cè-'bì éno máa, ye táánò ì me kù ngèlè lá. Ye delè ka wu'o me sínò lá.

¹⁷ À kpè tí kpónó má 'dè có éno máa, à ci mbelè ye jì Mbírì á go bà ci njembí yo jì yí nò, tàkòcò ye bà peteke gí. Có gbí njembí ye delè éno máa, tàkòcò yo 'ví peteke á go bà peteke tàkòcò ye. ¹⁸ À má éno, tàkòcò yo delè 'ví dù pètékè'i, wàa tàkòcò ndoo 'dáá gí 'ví peteke toko gbaànjé.

Ndá Tìmatéyò ta Èpàfòròdítù

¹⁹ Ye kù koṛo có lì mítí Mbe tí ndoo Jézù éno máa, yí 'ví si ye 'ví tuu Tìmatéyò ya tí gí mì yo kà gálá, tacó wàa ye má 'di vò ña ònó náa à tí yo kà nó gí, njembí ye 'ví kì ta tí to. ²⁰ Ye ò 'bí 'duù káká'i ta tó njembí wó, mbe kù koṛo có ta njembí wó gbaànjé gítí yo bìndi wó, wàa ye 'ví tuu yí jì yo nò lá, ²¹ tacó ndá 'duù mì ze káá 'dáá gí kù bàkà káa ndá 'dóó nèté mì ndú. Ndú kù bàkà me ndá nèté mì Jézù lá. ²² Káa yo ta kpéétí yo ò ni gí máa, Tìmatéyò me có 'dì lá. Yí kù bàkà nèté toko ta ye gítí Banga-Ngú-Có, go 'viù mbe kù bàkà nèté ta bu wó. ²³ À má éno, ye má ò ña ònó náa à tí ye nó gí, ye ngé kù tuu yí jì yo. ²⁴ 'Dóó ye ta miṛi ye ngbá kù koṛo có bà ya gí mì yo kà, náa Mbe tí ndoo má je nó jì ye gí nò.

²⁵ Káa à kpè tí ká éno, ye kù koṛo có éno máa, bà tuu Èpàfòròdítù mì ye jì yo a kpóló-kpòlo có ngé ndii gí. Yí a ná'vindy ye, yí a ka nèté mì ye, yí a ka ye àsikèrì, yí delè a 'duù tí nó náa a yo táánò ká tuu yí gí tí, tacó bà kpolo tí ndá 'bí i ònó náa à tí nó tacó tí ye. ²⁶ Ye kù tuu yí jì yo, tacó kò'o tí yo tí wó ngé. Njembí wó delè wálá ta go bà ò yo, tacó yo 'di có sé'i tí nó táánò mbe bàkà yí nó gí. ²⁷ Sé'i tí nó dú me yí tí vò bà i. Yí ò ndá ku ta ṛo wó, káa Mbírì gí ò yé ṛo wó gí. Tacó bà cì yí táánò bà zi a ndi mbugo tí nó náa ye kpónó kuu gbí nò. ²⁸ Ye kù tuu yí jì yo gálá tacó wàa njembí ye 'ví 'dèè tí gàà, wàa njembí yo delè 'ví 'dèè ta bà ò yí. ²⁹ À má éno, yo te wiṛi mítí wó ta líkí'o tí yo. Yo tègàrà ña ndá 'duù ònó go yí nò tí kpoò, ³⁰ tacó yí

táánò ò ndâ ku ta ro wó tacó bà bàkà nèté mì Mbe tí ndoo. Yí delè giì yuu miři wó mí gbí kpalà kù konì ta ye tacó tí yo.

3

Cèe kpokèjì 'válá mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

¹ Ndòngbú có mì ye jì yo go éno máa, yo dù ta tàkòcò yo pètékè'i tacó yo a ndâ 'dóo ònó mì Mbe tí ndoo, ndâ ná'vindí ye. Bà cu wáràgà jì yo káká'i gítí gbèe ndâ i tí nó me nèté mbe te ríki mí gbímí ye lá. Káa áá bà dù a nèté tacó bà kpolo tí yo.

² Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ bô tí nó tí ndâ mbe bàkà vò i, tí ndâ mbe kù waaka nje kù tí ndú nò. ³ Tacó ndoo me go ndú lá. A ndoo ká ya gí gbí cèe gázà, a ndoo ká kù bàkà i-Mbíri ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri. Ndoo delè kù cè cè-'bì a i ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri tí Jézù, ndoo tee njembí ndoo mítí dīi ndoo lá. ⁴ Ta ndâ ña ònó 'dáá gí, áá kùtáá bà dù á mì ye a nderẹ̀ tacó bà tee njembí ye mítí dīi ye. 'Bí 'dakò má 'dè có éno máa, áá mì yì a nderẹ̀ tacó bà tee njembí yì mítí dīi yì, nderẹ̀ mì wó nò bà ndii nderẹ̀ mì ye wálá. ⁵ Tacó à má gítí ye, à ya ta ye gí gbí gázà ta sili bìndi bà jò ye vò-nje ta'ò, go i gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gí. Ña ye a Ìzìriyèlì, tí 'vii kòtí Bènjàminò, tí Ìzìriyèlì gbúú-gbuu, náa ndâ bu ye ta nawu ye só káa ndâ Ìzìriyèlì. À má gítí có bà ru ndi tàkìi mì ndâ Jùdèyà, ye táánò a mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà ⁶ À má gítí có bà tí muu tàkìi mì ndâ Jùdèyà, ye táánò a mbe kù mèkè'i tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri. À má giì gí gítí có bà co jáá tí kpokèjì mì có mì Mòze, bà lê táánò tí ye gbaànjé wálá.

⁷ Ye táánò sàà kùro bà 'de tí ze ta Bìndi-Mbíri kù si ndâ i tí nó tí ndâ tó i mbe konì ye, káa ye kpónó giì ò ni gí máa, ndú a ndâ i mbe kù ya ta ye gí nje vò i. ⁸ Ye kpónó ò 'bí i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó 'dáá gí ro ye tí i mbe konì ye lá, tacó ye ò Bìndi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ye ni ngé ndii gí. Ye ùnje gítí bà bè gbí ndâ i 'dáá gí tacó tí wó gí. Ye kpónó kù ò ndâ i ro ye 'dáá gí ká go ndâ zùkùmèè, i gbí bà ò Bìndi-Mbíri ni mì ye ndii i gbí ndâ i 'dáá gí gí; ye delè giì ò ndâ i ro ye 'dáá gí tí i lá, ⁹ tacó wàa ye 'ví 'de tí ta bándò bà dù ye ngbé mì ze ta Bìndi-Mbíri. Ye kù pà me 'dóo kpokèjì mì ye, tí kpokèjì tí nó mbe si ye kù ru a ndi có mì Mòze, tacó wàa ye 'ví dù tí tí 'duu jáá kùro Mbíri nó lá. À tí ye kpónó káa go bà dù tí 'duu jáá kùro Mbíri 'do gbí bà tee njembí ye mítí Bìndi-Mbíri. Ñinò a ña kpokèjì bà dù tí 'duu jáá kùro Mbíri, mbe 'bì 'do tí bà tee njembí 'duu mítí Mbíri. ¹⁰ Ye kùtáá má ò Bìndi-Mbíri ni go có tí nó gbí njembí ye nó gí! Ye má ò wotí tí nó mbe 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó ni gí! Ye má kònò ña bà kònò sé'i tí nó náa yí táánò kònò nó, bìndi ye 'ví cì ña ku mì wó nò gí, 'bí có mì ye bà dù káká'i wálá. ¹¹ Ñinò a kpokèjì tí nó náa ye kù kojo có gítí bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye go i mì Bìndi-Mbíri lì mítí nó ká nò.

Bà ya ndíri gítí i ònó náa a tí

¹² Ye kpónó kù bàkà me tí ye, máa, bà lê cee 'do tí ye gí nò lá; ye kù kpòkò a tí ye tacó bà 'de tó i tí nó náa Bìndi-Mbíri zèè ye tí 'duu mì wó, wàa ye 'ví dù go yì nò. ¹³ Ye kù bàkà me tí ye, máa, ye 'de i tí nó gí nò lá, ndâ ná'vindí ye. Káa gbèe i ònó náa ye kù bàkà nó a bà ò-bà-mbí ndâ i ònó mbe ndii gí nò. Ye kpónó kù bàkà wotí a i gítí ndâ i ònó kùro ye nò. ¹⁴ Ye kù jò tí ye a i gítí bà ya gí kùro tacó bà yee tà é tí nó mì Mbíri, náa yí kù tè ta é tí ndoo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri tí Jézù gítí 'válá tí nó gbíri nò.

¹⁵ Ñinò a có náa à 'ví dù gbí muu ndoo tí ndâ 'duu ònó ta gbí dīi ndoo mbe yù gí nó ká nò. Káa ndâ 'bí có mbe co tende má kuu gbí muu yo, Mbíri bà 'dè gbí ndú jì yo gí. ¹⁶ Káa ndoo 'ví ru káa ndi kpokèjì tí nó náa ndoo kpónó kuu tí nò.

¹⁷ Yo mèlè ndi ña 'válá mì ye nó toko gbaànjé, ndâ ná'vindí ye. Yo delè 'ví kpolo ɾo yo mítí ndâ 'duù ñinó mbe kù 'vala go ñinó náa yo ñò 'do mì ze nô. ¹⁸ Ye 'dè có tí nó ji yo 'vílì-'vìlì, káa ye kpónó kù bùù nó a gbí ndí ta ngo-ɾo tà ɾo ye ji yo, máa, a ña bà 'vala ndâ 'duù me mbè ká kù njèè gbí òkò tí ndú ta njèèkpè mù mì Bìndi-Mbíri. ¹⁹ Ndòngbù i tacó tí ndâ mbe kù 'vala gbí ña kpokèjì tí nó káa bà mì ndú. Mbíri mì ndú káa i-zó-zò. Ndú kù cè cè-'bì ká ta rè ndâ i-nô mì ndú náa ndú kù bàkà nô. Njembí ndú delè ká tí ndâ i muu to tí nó. ²⁰ Káa à má gítí ndoo, 'bá mì ndoo a i gbíri. Mbe 'vala ndoo, tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri bà gí a i 'do gbíri. Ndo kónó léngé-lenge kù ù nó a ndi bà gí yí ²¹ gí bà 'visì jó'dókò dii ndoo tí nó tí i mì ku nó tí wu dii á go dii wó, á ta wotí tí nó mbe si yí 'ví dù tí Mbe tí ndâ i 'dáá gí nô.

4

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Filípi

¹ À má éno, yo tí ndâ ná'vindí ye, ye zè yo ñikì ma, kô'o tí yo bà zi ye gí! Yo a ndâ mbe kù peteke tàkòcò ye! Yo a ndâ mbe kù njè muu ye! Yo tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpoò, ndâ tó kómbe ye.

² Ye kù 'deke tí ye ji ndâ Èvódiyà ta Síndikè máa, ndú 'viindi gbí òkò tí ndú ta rè mì Mbe tí ndoo. ³ Ye delè kù 'deke tí ye ji wò tí Sìzìgúsù tí 'dóo ka ye mbe te koɾi á go gbí rè lo tí nó, máa, wò 'ví koni ndâ niì tí nó náa ye ni rè ndú sósò'ò nó, tacó a ndú táánò ká ɾò tìyò seè tí ye gbí gó muu Banga-Ngú-Có, ndú sósò'ò nó, gii je Kèléméndè, gii je ndâ 'bí ka nètè mì ye 'dáá gí. Rè ndú nó 'dáá gí kù gbí wáràgà mì ndâ 'válá.

⁴ Có gbí njembí ye ji yo éno máa, yo 'vala ta Mbe tí ndoo ta pètékè tàkòcò yo. Ye bà bùù gbí ndi có tí nó ji yo. Có mì ye ji yo éno máa, yo dù ta pètékè tàkòcò yo. ⁵ Yo 'ví 'vala ta ndâ ña ndâ 'duù 'dáá gí ta tó njembí yo, tacó Mbe tí ndoo kpónó-kpónó kèjì. ⁶ Njembí yo 'ví mù tacó 'bí ña i ngé gí lá. I má mì yo wálá, yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri, yo tù 'bì yo ji yí, yo 'deke rè ndâ i tí nó náa ndú mì yo wálá nó ji yí, yo 'dè ñikì maa ji yí. ⁷ Bìndi ña 'dè njembí tí nó mì wó tí Mbíri náa ña mì 'bí 'duù muu to tí nó ngé gí wálá nó 'ví kpolo tí njembí yo, yí delè 'ví kpolo tí bà koɾo có mí yo tacó yo a ndâ ñinó mì Bìndi-Mbíri tí Jézù.

⁸ Ndòngbù có mì ye ji yo éno máa, yo 'ví si à 'ví yè gbí njembí yo káa yúco, ndâ ná'vindí ye. Yo si à 'ví dù gbí muu yo káa cèe có, ta có ñinó jáá, ta có ñinó tí tó có, ta ngbáràngà có, ta tó rè. Yo 'ví koɾo có ká gítí ndâ i ñinó mbe 'vii tí ndâ i náa à 'ví ùlù ndú nô. ⁹ Yo ya gí kùɾo ta bà bàkà ndâ i tí nó náa yo táánò tala bà bàkà ndú 'do mì ye, ta ndâ i ñinó náa ye ñibà ndú ji yo nô. Yo bàkà go ndâ có ñinó náa yo 'di 'do gbí nje ye, ta ndâ i ñinó náa yo táánò ñò ye kù bàkà nô, bìndi Mbíri tí mbe je 'dè njembí ji yo bà si yo 'ví dù ñikì maa dúú bà ya tí.

Páwòlò 'dè ñikì maa tacó ndâ i-nambeè náa à je ji yí

¹⁰ 'Bí có mì ye tacó bà 'dè ji yo a ñinó máa, tàkòcò ye peteke gítí yo tacó bà koni ye mì yo ngé ndii gí. Tàkòcò ye delè gii peteke gítí Mbe tí ndoo ngé ndii gí, tacó yo kpónó 'bità bà koɾo có gítí bà tù 'bì yo ji ye káká'i gí. Yo táánò kù koɾo có tí ye, káa a i náa yo 'de kpokèjì bà tùbà tí yo tí gí sè lá. ¹¹ Ye kù 'dè có tí nó me tacó máa ye kù ce a cèle yè tí ye á ji yo nó lá. Tacó ye ni bà 'vala miɾi ye ta ña i ñinó náa à kuu mì ye nó gí. ¹² Ye ni bà 'vala gbí yè gí. Ye delè ni bà 'vala gbí dà gí. Ye a ká gázà, ye ñò tiɾi gítí bà 'vala tí ndâ bàndò 'dáá gí ni gí. Ye gii ñò tiɾi gítí bà 'vala gbí tó o, ta bà 'vala gbí vò o ni gí. Ye má ta yéñi, có mì ye wálá. Ye delè má ta go tí ye, có mì ye wálá. I má mì ye wálá, ye ñò li'vì gítí bà 'vala ye gí. I delè má jee tí mítí ye á to, ye ñò li'vì gítí bà 'vala ye delè gí. ¹³ Wotí bà bàkà ndâ i 'dáá ta rè 'Duù tí nó mbe je wotí á ji ye nó kuu tí ye.

¹⁴ Kpétí ká éno, yo táánò bàkà ji ye a nambeè, náa yo konì ta ye gbí vò i tí nò mbe 'de ye, náa ye kpónó tí kuu gbí zàà nò. ¹⁵ Yo tí ndâ 'duù gbí gbata mì Filípò nò ta kpéetí yo ni gî, máa, ta o tí nó náa ye táánò kù njè nó 'do gbí to Mèsidóniyà ta o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì ye kà nó, ndâ 'bí mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri 'do bà 'bí to jé mbe tù 'bì ndú ji ye, máa, «À nò» káa ye gii lì 'bì ye gí tà 'bì ndú gî nò, wálá. Áá táánò káa yo ká kù nò yè tí ye. ¹⁶ Tacó à kpétí ká ta o tí nó táánò náa ye tí kuu gbí gbata Tèsalónikà nó, ye kì 'bì ye gítí bà konì ye mì yo yee gbí sósò'ò. ¹⁷ Gbí có tí nò me éno máa, ye kù mòkò a tàkò i-nambeè nò lá; ye kù mòkò a tàkò i njìno mbe kù jò mboo ji yo nò. ¹⁸ Ndâ i njìno ta go ndú tí ye nó kpónó 'dáá gî kuu mì ye. Yì ye kpónó yè ngé yee tàkòcò ye. Tacó ndâ i-nambeè tí nó náa yo tuu ta Èpàfòròditù á ji ye nó yee tí ye gî. Ndú go ndâ i ta banga pó ndú, náa à kù ci ji Mbíri, tí ndâ i-cí-ci mbe nìkì tí Mbíri, náa yí lì 'bì wó gí tà ndú gî.

¹⁹ Mbíri mì ye bà ko mboo nambeè mì yo náa yo bàkà ji ye nò ji yo me gbolò ta ɾè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù, tacó Mbíri kù 'va 'bì wó ká mí gbí i. ²⁰ À ùlù Mbíri tí Bu ndoo kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

Ndòngbú bà 'vee 'vé mì Páwòlò

²¹ Ye 'vee ndâ 'duù njìno mì yo kà tí ndâ tó 'duù mì Mbíri nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. Ndâ ná'vindí ndoo njìno mbe kù dù toko ta ye kàá nó delè 'vee yo ma. ²² Ndâ 'duù mì ze kàá 'dáá gî, 'dóó ndâ 'duù 'bá mì ngáángbá gba mì ndâ Rómánò, 'vee yo ngé ndii gî.

²³ Ye kù 'deke tí ye ji Mbíri máa, nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri 'ví dù gbí njembí yo 'dáá gî.

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíṛì gbí gbata KÒLÒSÌYÀ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, mbe gí tí tú mì Bìndi-Mbíṛì tí Jézù 'do gbí có mì Mbíṛì ká kù cu wáràgà tí nò; ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nó ta ná'vindí ndoo Tìmatéyò ² ji ndâ 'duù mì Mbíṛì gbí gbata Kòlòsiyà, tí ndâ ná'vindí mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbíṛì ta njembí ndú gbaànjé. Ze kù 'deke tí ze máa Mbíṛì tí bu ndoo 'ví bàkà nambeè ji yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo.

Bà 'deke tí ta bà 'dè nìkì maa ji Mbíṛì

³ Ze ta o 'dáá gí kù 'dè nìkì maa ji Mbíṛì tí Bù mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíṛì ta o tí nó náa ze má kù 'deke tí ze ji Mbíṛì á tacó tí yo. ⁴ Tacó ze 'di tàwo bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíṛì tí Jézù, ta tàwo bà zè ndâ 'duù mì Mbíṛì 'dáá gí nìkì maa mì yo gí. ⁵ Tacó à kù kpolo tí i tí nó náa yo kù koṛo có lì mítí nó á mí gbíṛì. Yo 'di có gítí i tí nó náa yo kù koṛo có lì mítí nó kpédélé'i ta o tí nó náa yo ù ta nje á gítí yúco tí nó tí Banga-Ngú-Có nò. ⁶ Banga-Ngú-Có kù jò 'vèè cee muu to tí nó 'dáá gí, jé ká go bà 'vèè có tí nó gbí òkò tí yo 'do tí kpédélé o tí nó náa yo táánò 'di ta gbí yúco gítí nambeè mì Mbíṛì, ⁷ á go nìno náa yo 'di 'do mì Èpàfàràsì tí tó ka ze, náa ze kù bàkà nètè ta ndú. Yí a 'duù nìno mbe kù bàkà nètè mì Bìndi-Mbíṛì ta njembí wó gbaànjé bìndi ze. ⁸ À delè a yí ká dità tó njembí bà zè tí tí nó náa Bèri-mì-Mbíṛì je ji yo nó ji ze.

⁹ 'Do tí o tí nó náa Èpàfàràsì 'dè ta có ji ze nó, ze yee tí wúnó jé waa 'do tí bà 'deke tí ze ji Mbíṛì tacó tí yo lá. Ze ta o 'dáá gí kù yù nambeè á 'do mì wó, máa, yí 'ví je muu tacó bà bàkà go có mì wó ji yo me gbolò. Ze delè kù yù 'do mì Mbíṛì, máa, yí 'ví je bà 'di gbí-o gítí ndâ có mì wó ji yo. ¹⁰ Ze delè kù 'deke tí ze ji Mbíṛì máa, yí 'ví si yo 'ví 'vala go có mì Mbe tí ndoo, tí ɲa 'válá nìno mbe kù peteke tàkòcò wó ta o 'dáá gí nò. Tacó wàa, 'válá mì yo 'ví dù a 'válá nìno ta i ká gbí gbí ndâ ɲa ndâ tó nètè 'dáá gí, wàa muu yo 'ví njaanga gítí bà ɲò Mbíṛì ni. ¹¹ Ze delè kù 'deke tí ze ji Mbíṛì máa, yí 'ví dù gbí ngba wó 'ví je wotí ji yo me gbolò, tacó wàa yo 'ví zèè njembí yo, ta wotí bà kònò ndâ i 'dáá gí tókà'i ta tàkòcò yo pètékè'i ta o 'dáá gí. ¹² Yo 'ví 'dè nìkì maa ji Buù tí mbe bàkà yo tí ndâ 'viì-'bá 'vii ká 'vii ta ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mbíṛì kaa ndú mò gí mì wó gbí ngba'o gí nò. ¹³ Yí 'vala ndoo 'do gbí wotí mì 'dí'di'o mì vò i, bìndi yí giù 'dòkò ndoo gí 'bá mì kpóló-kpolo 'Viì mì wó ¹⁴ mbe njaanga miṛi ndoo 'do gbí vò i, ta bà je à-cee-gí ji ndoo gítí ndâ vò i mì ndoo.

Ndâ nètè mì Jézù

¹⁵ Bìndi-Mbíṛì je a kózò tí Mbíṛì náa ndoo ɲò yí lá. Yí a 'viì-kíri, tí kùṛo ndâ i tí nó náa Mbíṛì suu ndú nó 'dáá gí. ¹⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i tàri, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí. A yí ká suu ndâ i nìno náa ndoo kù ɲò ndú ta ɾo ndoo nó, ta ndâ i nìno náa ndoo ɲò ndú ta ɾo ndoo lá nò. A yí ká suu ndâ gba, ta ndâ mbe to. A yí ká suu ndâ mbe zogo 'bá, ta ndâ mbe wotí. Mbíṛì je wotí bà suu ndâ i 'dáá gí a i ji yí. Mbíṛì suu ndâ i 'dáá gí tacó tí wó. ¹⁷ Yí táánò sàa kuu tí kùṛo o bà suu ndâ i 'dáá gí. A wotí mì wó ká kù ɛɛ ndâ i 'dáá gí toko gbaànjé.

18 A Bìndi-Mbírì ká kù túbà kpokèjì bà co tí
 jì ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ɾè mì wó tí Bìndi-Mbírì nô.
 Yí a ɾèngbó 'válá.

Áá táánò jò yí tí 'viì-kíri mì ndâ ku,
 tí kpédélé ku mbe 'vala 'do gbí muu'dú wó
 tacó wàa yí 'ví dù tí kpédélé 'duù gbí ndâ i 'dáá gî.

19 Mbírì bàkà éno tacó wàa ndâ i tí nó 'dáá gbí tú yì tí Mbírì nó
 'ví dù kuu gbí tú 'Viì mì yì.

20 Mbírì tuu a 'Viì mì wó gí bà 'viindi kpokèjì gbí òkò tí ndú
 ta ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tàrì.

A bà cì 'Viì-mì-Mbírì mítí njèèkpè mù
 ká si njembí Mbírì 'ví 'dèè gítí ndâ i 'dáá gî.

21 Káa yo, yo ta 'bí o táánò kù dù me 'dú 'do tí Mbírì, yo gbí ndâ o tí nó táánò a
 ndâ ku'dì tí Mbírì tacó njembí yo gbí o tí nó táánò a vò njembí, yo delè gbí ndâ o tí
 nó táánò a ndâ mbe bàkà vò i, 22 káa yí kpónó 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta ndú ta
 'dóo òkò wó ta bà cì 'Viì mì wó. Mbírì bà kaa yo mò gí mì wó tí ndâ ngbàrángà 'duù
 ta vò i mì yo wálá kùro wó, 23 náa yo má ùnje gítí yúco ta njembí yo gbaànjé, yo 'ví
 'dò kò yo mí to tí kpoò toko ta Bìndi-Mbírì, yo 'ví koɾo có ta njembí yo sósò'ò gítí i tí
 nó náa Banga-Ngú-Có ci yo gítí nó lá nó, Banga-Ngú-Có tí nó náa à ma jì ndâ 'duù
 muu to tí nó 'dáá gî, náa ye tí Páwòlò a bòò mbe kù ma nô.

Páwòlò bàkà nèté ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì

24 Tàkòcò ye kpónó peteke gítí bà kònò sé'i mì ye muu yo gî. Tacó bà kònò sé'i mì
 ye cee sè ndâ bà kònò sé'i mì Bìndi-Mbírì á muu dù wó, tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì
 wó tí Bìndi-Mbírì nó gî. 25 Káa áá táánò bàkà ye tí bòò mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì
 Bìndi-Mbírì; Mbírì je nèté tí nó jì ye, máa ye bàkà tacó tí yo. Nèté tí nó a bà ma
 Banga-Ngú-Có mì wó jì yo. 26 Banga-Ngú-Có tí nó táánò a có kóo náa Mbírì ngùù 'do
 tí ndâ 'duù gbí ndâ ká o gî, káa yí kpónó 'dè gí sè jì ndâ 'duù mì wó gî. 27 Mbírì 'dè
 có kóo tí nó gí sè jì ndâ 'duù mì wó, 'do ká gbí 'dóo có mì wó gbí njembí wó, tacó
 wàa, yo tí ndâ 'duù ñinó náa yo me ndâ Jùdèyà lá nó 'ví 'di ta seɾè banga có kóo tí
 nó. Có kóo tí nó éno máa, Bìndi-Mbírì kuu gbí njembí yo, tí 'duù náa yo kù koɾo có
 gítí bà dù gbí ngba Mbírì lì mítí wó. 28 Tacó éno, ze kù ma có tí Bìndi-Mbírì, ze kù ci
 ndâ 'duù 'dáá gî ta muu tí ze náa Mbírì ká je jì ze, delè kù nìbà i jì ndâ 'duù 'dáá gî
 ta gbèe ña muu tí nó, tacó wàa ze 'ví ya ta ndâ 'duù 'dáá gî gí kùro Mbírì tí ndâ yú
 'duù mbe kù dù toko ta Bìndi-Mbírì. 29 Ñìnò a gbí nderè có tí nó náa ye kù bàkà ta
 nèté tí kpoò ta gbolò wotí tí nó náa Bìndi-Mbírì je jì ye nó ká nó.

2

1 Go bà si yo 'ví ñò ni éno máa, ye kù bàkà nèté tí kpoò tacó tí yo, ta ndâ 'duù gbí
 gbata Làwòdésiyà, delè tacó tí ndâ 'bí 'duù ñinó jé mbe ñò ye ta ɾo ndú lá nó, kuu tí
 ye. 2 Ye kù bàkà nèté tí kpoò nó, tacó bà je wotí mí gbí njembí ndú, tacó wàa ndú 'ví
 zè tí ndú gbí òkò tí ndú ñikì maa, wàa ndú 'ví dù toko gbaànjé. Tacó wàa muu ndú 'ví
 dù ngbàrángà'i gítí bà 'di gbí có kóo mì Mbírì. Có kóo tí nó mì Mbírì tí Bìndi-Mbírì,
 3 tí mbe njaanga njekejì gálá bà 'di gbí-o ta muu mì Mbírì.

4 Ye 'dè có tí nó jì yo, tacó wàa yo 'ví si 'bí 'duù 'ví eendi yo ta bà toɾo bàà mítí
 ndâ mbù 'vére mì wó lá. 5 Tacó ye kpétí me mì yo ká lá, njembí ye ká gá'dáá tí yo,
 tàkòcò ye delè kù peteke gítí có bà eɾe gba có mì yo tí kpoò kù tee ta njembí yo mítí
 Bìndi-Mbírì nô.

Bìndi-Mbírì gí ta yúco 'válá

⁶ Yo lê má ùnje gítí Bìndi-Mbíṛì, tí Jézù tí Mbe tí ndoo gî, yo 'vala toko ta yí. ⁷ Yo 'ví nanaka mítí wó go cá tí ngbù tíftí; yo sì 'bá mítí wó, yo tee njembí yo mítí wó tí kpoò, á go có tí nó náa à nìbà jì yo nò, wàa yo 'ví 'dè nìkì maa jì Mbíṛì ta njembí yo gbaànjé.

⁸ Yo 'ví kpolo ọọ yo, máa, 'bí 'duù 'ví bàkà yo tí ndâ i mì wó ta bà eendi yo ta ndâ sú bà nìbà i ta ọ̀ngbó ndú 'do ká mì ndâ 'duù muu to tí nó, ta ndâ kpo-kpò bààcì, á bìnđi bà nìbà i tí nó mbe gì 'do mì Bìndi-Mbíṛì nó lá. ⁹ Tacó ndâ i tí nó 'dáá gbí tú Mbíṛì nó 'dáá gî kù 'vala gbí ò Bìndi-Mbíṛì. ¹⁰ Tacó ènò, ndâ i 'dáá gî kuu mì yo tacó yo kù 'vala toko ta Bìndi-Mbíṛì. Yí a gba mì ndâ bààcì ta ndâ gba 'dáá gî.

¹¹ Áá táánò ya ta yo gí gbí gázâ 'do gbí có bà dù yo toko ta Bìndi-Mbíṛì, káa à me 'duù ká waaka nje kú tí yo gbí gázâ tí nó lá. Gázâ tí nó a bà too ò yó tí nó mbe yè ta vò i gî nó 'do tí yo gî, tí gázâ náa a Bìndi-Mbíṛì ká bàkà. ¹² Tacó bà caka tí yo táánò 'vii ká 'vii go bà duu yo toko ta Bìndi-Mbíṛì, Mbíṛì delè táánò 'vala yo 'do gbí muu'dú yo ta ndú, á 'do gbí có bà tee njembí yo mítí wotí mì wó tí Mbíṛì tí mbe 'vala Bìndi-Mbíṛì 'do gbí muu'dú wó. ¹³ Yo táánò a ndâ ku, náa ndâ vò i mì yo, gii je bà ya yo gí gbí gázâ tacó bà 'dii kù a 'do tí yo lá mì yo gî, káa Mbíṛì gii 'vala yo toko ta ndâ Bìndi-Mbíṛì ta bà je à-cee-gî jì ndoo gítí ndâ vò i mì ndoo 'dáá gî gî. ¹⁴ Mbíṛì sì có gítí i tí nó táánò muu ndoo náa kózò tí ndoo 'ví sì có nó mí to, ta bà gbì i tí nó mítí njèèkpè mù. ¹⁵ Bìndi-Mbíṛì kpò nje ndâ kpo-kpò gba ta ndâ bààcì mítí njèèkpè mù, ta bà si ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî kù ọ̀ bà ko tàkò ndú go bà ko tàkò ndâ 'duù gbí zàa ta o tí nó náa ndâ 'duù kù ko yí ta o bà kpò nje ndú mì wó nò.

¹⁶ À má ènò, yo si 'bí 'duù 'ví 'viiki yo gítí có i-zó-zò, ta có gítí pe lá. Yo delè 'ví si 'duù 'ví 'viiki yo gítí có ndâ kpo-kpò o, ta có gítí ngú pì, ta có gítí Rì bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà lá. ¹⁷ Ndâ i tí nó 'dáá káa ndâ tazo i tí nó kèjì nò; cèe i tí nó kèjì nó a i mì Bìndi-Mbíṛì. ¹⁸ Yo 'ví si ndâ 'duù tí nó mbe kù kpomozo tí ndú ta bà mà tí ndú, máa ndâ yì a ndâ mbe kù ùlù ndâ basìlì nó, 'ví zò yo lá. Ndú kù wu gbí tí ndú, máa ndâ yì a ndâ mbe kù ọ̀ ndâ i gbí ọ̀, káa gbí ndâ có mì ndú nò wálá, tacó à yè gbí muu ndú káa go ndâ i gítí mii ndú. ¹⁹ Nètè mì ndú káká'i ta Bìndi-Mbíṛì tí Kùro ndâ mbe kili ta ọ̀ wó nó wálá. Káa a Bìndi-Mbíṛì ká kù ko nje ndâ mbe kù kili ta ọ̀ wó, a yí ká kù si ndú 'ví dù toko gbaànjé go bà 'deeke ndâ bà to tí 'duù mì ndâ 'bìlì ta ndâ yèlè kù uu go có mì Mbíṛì.

Bìndi-Mbíṛì gí ta ngú 'válá

²⁰ Yo táánò má cì ta ndâ Bìndi-Mbíṛì gî, wotí mì ndâ bààcì muu to tí nó gítí yo wálá. À má ènò, yo kù 'vala go i mì ndâ 'duù muu to tí nó tacó yè? Yo kù 'di ndâ ọ̀ có tí nó máa, ²¹ «Zèè i ọ̀nó lá,» «I ọ̀zò 'ví ò gbí nje lo lá,» «Gàà 'bí ọ̀nó lá,» nó tacó yè? ²² Ndâ có tí nó káa ndâ có mì ndâ 'duù á muu to tí nó, tacó à má zò i-zó-zò gî, à zò gî. ²³ Bà 'di ndâ có tí nó go tó i nó. Ndú go ndâ có mbe si 'duù 'ví zè Mbíṛì nìkì co tí ọ̀nó sàa kùro nó gî, ndú delè go ndâ có mbe si 'duù 'ví si tí wó tí i lá, delè mbe si yí 'ví kpolo tí ò wó, káa wotí tí ndú gítí ndâ i gbí kù 'duù wálá.

3

¹ Mbíṛì táánò 'vala yo 'do gbí ku ta ndâ Bìndi-Mbíṛì gî. À má ènò, yo koọ̀ có kpolo ma a i gítí ndâ i ọ̀nó gbíṛì, tí bàndò tí nó náa Bìndi-Mbíṛì kù kì tí wó pí jàlambà mì wó gbí kù 'bì mì Mbíṛì tí nó. ² Yo 'ví koọ̀ muu yo kpolo ma a i gítí ndâ i gbíṛì, me gítí ndâ i muu to tí nó lá. ³ Tacó yo táánò cì gî, káa à kpónó nguù 'válá mì yo mí mì Bìndi-Mbíṛì tí mbe kù dù á mì ndú ta Mbíṛì. ⁴ Káa ta o bà 'vanda Bìndi-Mbíṛì tí 'válá mì yo nó wúnò gí ọ̀ ọ̀, yo delè bà 'vanda ta ndú gí gbí ngba'o.

Ndâ ká 'válá ta ngú 'válá

⁵ Yo ziki ndâ vo-vò i tí nó ta go ndú tí yo muu to tí nó nó 'do gbí njembí yo gí: bà bàkà bangbaya, bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii á ọ̀ 'bá lá, bà dù ta go ndâ vò i, ta bà dù ta gbolò njembí, tí bà si ndâ i 'dáá gí tí ndâ i bà ùlù ndú go bà ùlù Mbířì. ⁶ Tacó a ndâ ña ndâ vò i tí nó ká kù si kpo-tàkòcò mì Mbířì 'ví tẹ̀ ndâ mbe 'di có mì wó lá. ⁷ Káa yo táánò sàà kù řu a ndi ña ndâ vò i tí nó, ta o tí nó náa ndú gèè bẹ̀ ndú mí muu yo gí nó. ⁸ Káa yo kpónó 'ví duu gùù, wàa yo 'ví nẹ̀ ndâ kòlòwò, ta kpo-tàkòcò, ta bà bàkà i ñinó mbe kù mìlìsẹ̀ tí ndâ 'bí 'duù, ta bà 'dẹ̀ vò có, ta bà 'dẹ̀ zu có, á mí gbí. ⁹ Yo 'ví 'dẹ̀ 'véřẹ̀ á ji ndâ 'bí ka yo lá, tacó yo kpónó si ká ña bà 'vala ndò mì yo táánò nó, ta ndâ ká cẹ̀ bà bàkà i mì wó táánò nó, mí to gí. ¹⁰ Yo kpónó kù 'vala a ngú ña 'válá, náa à kù 'visì muu yo ta o 'dáá gí tí ngú muu tacó bà je cẹ̀ kózò tí mbe suu yo. ¹¹ Gbí ngú ña 'válá tí nó, 'bẹ̀ gbí òkò tí ndâ Ìgìrìgì, ta ndâ Jùdẹ̀yà wálá, 'bẹ̀ gbí òkò tí ndâ mbe ya gí gbí gázà ta ndâ mbe ya gí gbí gázà lá wálá, 'bẹ̀ gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta nje có mì ndú me có Ìgìrìgì lá nó, ta ndâ mbe 'di gbí-o lá, ta ndâ i-zógó-zogo, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó, wálá. I 'dáá gí káa Bìndi-Mbířì, Bìndi-Mbířì delẹ̀ a mbe toko ndâ i 'dáá gí.

¹² Mbířì zẹ̀ yo ñikì ma, bìndi yí gùù cu 'bì wó mítí yo tí ndâ 'dóó 'duù mì wó gí. À má éno, yo 'vala ta ndâ 'duù ta pétékẹ̀ có, yo bàkà nambeè ji ndâ 'duù, yo si tí yo tí i lá, yo dù tí ndâ 'dẹ̀ 'duù, yo delẹ̀ 'ví zẹ̀ njembí yo. ¹³ Yo kònò tí yo gbí òkò tí yo, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má bàkà vò i ta wò, wò 'ví je à-cee-gí ji yí, á go ñinó náa Mbe tí ndoo je ta à-cee-gí ji yo nó. ¹⁴ Káa tó bà zẹ̀ tí a kpóló-kpolo i co tí ndâ i 'dáá gí, mbe kù ẹ̀řẹ̀ ndâ i 'dáá gí toko gbaànjẹ̀. ¹⁵ Yo 'ví si 'dẹ̀ njembí tí nó náa Bìndi-Mbířì je ji yo nó 'ví túbà kpokẹ̀jì á ji yo, tacó ñinò a nderẹ̀ bà tẹ̀'ẹ̀ tí yo toko gbaànjẹ̀ máa yo dù tí ndâ bà to tí gbèè dìì nó ká nó. Nògí, yo 'dẹ̀ ñikì maa ji Mbířì. ¹⁶ Yo 'ví si ndâ có mì Bìndi-Mbířì 'ví dù gbí njembí yo me gbolò. Yo ñibà i, yo delẹ̀ 'ví kpo-gbí-tà-tù yo gbí òkò tí yo ta muu yo me gbolò. Yo cẹ̀ cẹ̀ 'do gbí wáràgà mì Mbířì jì Mbířì, yo ùlù řẹ̀ wó gbí cẹ̀, yo cẹ̀ ndâ cẹ̀ tí nó náa a ci ndú ji Mbířì gí nó ji yí, ta bà 'dẹ̀ ñikì maa gbí njembí yo. ¹⁷ Yo 'ví 'dẹ̀ ndâ có 'dáá gí, yo delẹ̀ 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí, ta řẹ̀ Mbe tí ndoo Jẹ̀zù, ta 'dẹ̀ ñikì maa ji Mbířì Buù ta řẹ̀ mì wó.

Na bà 'vala ndò mì ndâ mbe kù kili ta řẹ̀ mì Bìndi-Mbířì 'bá mì ndú gbí ngú 'válá

¹⁸ Yo tí ndâ nawù ndâ 'dakò 'ví 'di có mì ndâ 'dakò mì yo, tacó ñinò a i ñinó náa yo tí ndâ mbe kù kili ta řẹ̀ mì Bìndi-Mbířì 'ví bàkà nó ká nó. ¹⁹ Ndâ bu ñiì, yo zẹ̀ ndâ nawù yo ñikì maa, yo 'ví dù ta ndú 'bùřúkù-'bùřùkù lá. ²⁰ Yo tí ndâ 'viì ta o 'dáá gí 'ví 'di có mì ndâ bu yo ta nawu yo. Tacó ñinò a i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbířì nó ká nó. ²¹ Yo tí ndâ bu ndâ 'viì, 'ví kpolo tàkòcò ndâ 'viì mì yo lá, tacó yo bà gba gbí kù ndú. ²² Yo tí ndâ i-zógó-zogo 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó tí ndâ mbe tí yo muu to tí nó nó 'dáá gí. Káa yo 'ví bàkà éno me ká mítí ọ̀ ndú tacó bà peteke tàkòcò ndú lá, yo bàkà ta njembí yo gbaànjẹ̀, tacó bà te duù mítí Mbe tí ndoo. ²³ 'Duù kpẹ̀tí má kù bàkà káa ña nẹ̀tẹ̀ yẹ̀ wẹ̀, yí 'ví bàkà ta njembí wó gbaànjẹ̀, goólá yí kù bàkà a nẹ̀tẹ̀ mì Mbířì, me nẹ̀tẹ̀ mì ndâ 'duù lá. ²⁴ Yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, Mbířì bà ko mboo nẹ̀tẹ̀ mì yo ji yo ta bà bàkà yo tí ndâ 'viì-'bá mì wó, tacó yo kù bàkà nẹ̀tẹ̀ a i ji Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbířì. ²⁵ Káa Mbířì bà kẹ̀endẹ̀ vò i mì ndâ mbe bàkà vò i ji ndú, tacó yí me mbe ñọ̀ gbířo 'duù gítí bà waa có mì wó lá.

4

¹ Ndâ mbe tí ndâ i-zógó-zogo, yo zẹ̀ ndâ i-zógó-zogo mì yo ta tó 'bì. Yo te mí gbí muu yo máa, Mbe tí yo delẹ̀ kuu gbířì.

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe kù kili ta řẹ̀ mì Bìndi-Mbířì

² Yo nanaka muu yo mítí bà 'deke tí yo ji Mbířì. Yo 'ví kpolo tí yo, yo delẹ̀ 'ví 'dẹ̀ ñikì maa ji Mbířì ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo. ³ Yo 'deke tí yo ji Mbířì máa, yí

'ví njaanga kpokèjì bà ma có kóó mì Bìndi-Mbírì jì ze. Tacó ònínó a nderè có tí nó náa ye kpónó kuu gbí zàà nó ká nò. ⁴ Yo 'deke tí yo jì Mbírì máa, yí 'ví si ye 'ví ma có tí nò ngbàrángà'ì, á go ònínó náa à tí nò.

⁵ Yo 'ví bàkà i ta ndâ 'duù ònínó náa ndú me ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá nó ta muu tí yo. Yo si o tí nó náa yo kuu bà gbèe to ta ndú nó tí o náa Mbírì wu jì yo tacó bà konì ndú. ⁶ Yo ta o 'dáá gí 'ví 'dè banga nje, tí nje ònínó ta gbí a gbí nó ta ndú, tacó wàa yo 'ví ni ta bà 'visì có jì ndú 'dáá gí.

Ndâ ndòngbú 'vé

⁷ A Tìkíkùsù ká bà 'dè ndâ có ònínó náa à tí ye kàá nó jì yo. Yí a tó ná'vindí ndoo, yí delè a 'duù ònínó mbe kù bàkà nèté ta njembí wó gbaànjé, tí ka ndoo bòò mì Mbe tí ndoo. ⁸ Ye kù tuu yí tacó wàa yí 'ví 'dè ndâ có ònínó náa à tí ze kàá nó jì yo, wàa yí delè 'ví je wotí jì yo. ⁹ Ye kù tuu ndâ Tìkíkùsù jì yo ta 'bí kpóló-kpolo ná'vindí ndoo mbe tee njembí wó 'dáá gí mítí Bìndi-Mbírì, ta rẹ wó a Ònésimò, tí 'dóó 'duù mì yo. Ndú bà 'vanda ndi ndâ i ònínó mbe bàkà tí mì ze kàá nó gbaànjé-gbaànjé jì yo gí.

¹⁰ Àrìsítàrikù tí ka ye náa ze kpónó kuu gbí zàà ta yí 'vee yo ma. Màrikò tí nó tí ná'vindí Bàránábà, náa à 'dè có gítí wó á jì yo sàà gí nó, má ya gí mì yo kà, yo 'ví te wíri mítí wó. ¹¹ 'Dakò tí nó ta rẹ wó a Jézù, náa à kù nì Júsitò mítí wó nó delè 'vee yo ma. Ndâ 'dakò tí nó a ndâ 'duù ta'ò cuki, tí ndâ Jùdèyà ònínó, kpónó náa ze kù bàkà nèté gítí 'bá mì Mbírì á ta ndú, ndú delè kù konì ye ngé ndii gí. ¹² Èpàfàràsì tí nó tí 'bí 'duù mì yo gbaànjé, tí bòò mì Bìndi-Mbírì tí Jézù nó, 'vee yo ngé ma. Yí ta o 'dáá gí kù 'deke tí wó jì Mbírì ta njembí wó gbaànjé tacó tí yo, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ yú 'duù, ta kponje nje yo gítí bà bàkà go có mì Mbírì wálá. ¹³ Ye bà 'dè có ta yú có muu wó gí, máa, yí kù bàkà nèté tacó tí yo ta ndâ 'duù gbí ndâ gbata Làwòdésiyà ta Ìyèràpólìsì ta wotí ká tí. ¹⁴ Ndâ Lúkà tí nó tí tó mbe kù bàkà yeè jì ndâ 'duù nó, ta Démàsì 'vee yo. ¹⁵ Ye 'vee ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésiyà 'dáá gí, ye delè gí 'vee niì tí nó tí Nífà, ta ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì mí 'bá mì wó nó 'dáá gí.

¹⁶ À má 'deke wáràgà tí nó jì yo gí, yo 'ví te mí gbí muu yo máa, yo 'ví ya gí bà 'deke á jì ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Làwòdésiyà. Yo delè 'ví 'deke 'bí wáràgà mì ye tí nó náa ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésiyà bà tuu jì yo nò. ¹⁷ Yo 'ví 'dè có jì Àrìkìpúsù máa, «Te mí gbí muu lo máa, wò 'ví cee nèté tí nó náa Mbe tí ndoo je jì wò nò.»

¹⁸ Ònínó káa 'dóó ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó mí gbí wáràgà tí nó nó ta 'bì ye jì yo. Yo 'ví ò-bà-mbí ye gbí zàà lá. Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo.

KPÉDÉLÉ TÈSÀLÓNÌKÀ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Muu ze tí ndâ mbe kù cu wáràgà tí nó a ndâ 'duù ta'ò: ñinó a ye tí Páwòlò, gii je Sìlìvànò, gii je Tìmatéyò, ká kù cu wáràgà tí nó jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà, tí ndâ 'duù mì ndâ Mbírì Buù, ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. Ze kù cu wáràgà tí nó ta bà 'deke tí ze jì Mbírì máa, yí 'ví cù 'dê ngo cù wó mítí yo. Yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dê njembí yo.

Na cè bà 'vala ndâ 'duù gbí gbata Tèsàlónìkà, ta na cè bà tee njembí ndú mítí Mbírì

² Ze ta o 'dáá gî kù 'dè ñikì maa jì Mbírì tacó tí yo 'dáá gî. ɾè yo delè jé waa 'do gbí nje ze ta o tí nó náa ze má kù 'deke tí ze jì Mbírì nó lá. ³ Bà mbí ze delè jé ta 'bí ɾi gbaànjé ò tí ndâ nèté tí nó náa yo kù bàkà 'do gbí có mì bà tee njembí yo á mítí wó tí Mbírì nó lá; bà mbí ze jé ò 'do tí ndâ nèté tí nó 'dáá gî náa yo kù bàkà ta tó njembí yo gítí Mbírì nó lá; à delè jé ò 'do tí bà koɾo có mì yo lì kácaá mítí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá.

⁴ Ze ñò ni gî, máa, Mbírì zè yo ñikì ngé ndii gî, ndâ ná'vindí ze. Ze delè gii ñò ni gî, máa, a yí ká cu 'bì wó mítí yo, máa, yo dù tí ndâ 'dóó ñinó mì yì. ⁵ Ze ñò ni éno gî, tacó Banga-Ngú-Có tí nó náa ze táánò ma jì yo nó me káa bodo có sínò lá. Ze ma jì yo a có ta wotí ká tí, tí wotí mì Bèri-mì-Mbírì, tí có náa ze ñò ni tí yúco gî. Yo delè ñò ni éno 'do tí na 'válá tí nó náa ze táánò kù 'vala tacó tí yo si ze kuu mì yo kà nó gî. ⁶ Yo táánò gî tí ndâ mbe ɾu ndi ze. Yo delè gii gî tí ndâ mbe ɾu ndi Mbe tí ndoo 'do gbí bà kònò sé'i mì yo. Ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo táánò 'dee yo kigìrìgii gî, káa à gii wu bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có ta líkí'o jì yo a Bèri-mì-Mbírì.

⁷ Tacó éno, ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí ndâ to Mèsìdóniyà ta ndâ to Àkáyà gii ñò bà kònò sé'i ta líkí'o muu Banga-Ngú-Có ni a i 'do mì yo. ⁸ Tacó ndú 'di me káa tàwo bà ma có mì Bìndi-Mbírì mì yo cuki lá. Có bà tee njembí yo mítí Mbírì delè wu cee muu to tí na ñinó náa gbí nderè bà 'dè có mì ze jì ndâ 'duù gítí káká'i wálá. ⁹ À ndí kpónó a ndâ 'duù ká kù dità na nèté tí nó náa ze táánò 'bità bà bàkà gbí òkò tí yo nó jì ze. À delè káa ndâ 'duù ká kù dità na bà 'visì muu yo 'do tí ndâ bààcì gítí Mbírì, ta tàwo bà bàkà nèté mì cèe Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó mì yo jì ze. ¹⁰ À 'dáá káa ndâ 'duù ká kù 'vanda ndi có bìndi yo gítí bà gî 'Viì-mì-Mbírì 'do gbírì jì ze, 'Viì-mì-Mbírì tí nó tí Jézù, náa Mbírì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò, Jézù tí nó tí mbe 'vala ndoo á 'do kùɾo kpo-tàkòcò tí nó náa Mbírì kèjì tí gítí ndâ 'duù nò.

2

Nèté mì Páwòlò gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Yo ta kpéetí yo ñò ni gî, máa, ze táánò co gí mì yo kà me kùnga wiɾi lá. Ze ya gí mì yo ta nderè, bìndi nderè mì ze nò gii yù gî, ndâ ná'vindí ze. ² Yo ñò ni gî máa, ze táánò ta 'bí o á kùɾo bà ya ze gí mì yo kà 'de kpo-se-muu, ze delè gii 'de bà ñonoko ze mì ndâ 'duù gbí gbata Filípi gî. Káa àá táánò a Mbírì mì ze ká je wotí jì ze, náa ze gii ma tí ta Banga-Ngú-Có mì wó jì yo á mí kùɾo ndâ kpo-kpò mbe kù jòò gbí có ta yí nò. ³ ɾèngbó có tí nó náa ze kpónó kù ma jì yo nó me 'véɾè lá; à me vò kóró-kòɾo có lá; à delè me có ta tiɾi ká gbí lá. ⁴ À me éno lá. À káa Mbírì 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó ká ñò ze ni tí ndâ 'duù ñinó náa yì má kpili Banga-Ngú-Có jì ze, ze bà ni bà 'dòkò ndi á go yí á jì ndâ 'duù gî. À má éno, ze kù 'dè có me tacó bà peteke

tàkòcò ndâ 'duù lá. Ze kù 'dè có a i tacó bà peteke tàkòcò wó tí Mbírì, tí mbe kù ò ndâ ña có gbí njembí ze. ⁵ Yo ò ngbàrángà'i ni gí, Mbírì delè ò ni gí máa, ze jé 'dè 'vére jì yo tacó bà peteke tàkòcò yo nò lá. Ze delè jé bàkà tìrì tacó bà 'de i 'do tí yo lá. ⁶ Ze jé pà kpokèjì tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù tí ta ze nò lá. Ze pà ndâ i tí nò 'do mì yo lá. Ze delè pà ndú 'do mì ndâ 'bí 'duù lá.

⁷ Nìno táánò bà dù a ndâ i ñinó náa ze bà kùmùkù yo, máa, yo bàkà jì ze, sé náa ze a ndâ tú mì Bìndi-Mbírì nò, káa ze táánò ya gítí ndâ ña ñinò lá. Ze táánò dù gbí òkò tí yo ta pétékè 'bì ze, go 'bì ni mbe kù kpolo tí dó 'viì mì wó. ⁸ Tacó éno, go yo táánò tí ze ngé ndii gí. Ña go yo tí nò táánò tí ze nò! Go yo giì te ze cuki me ká gítí bà ma Banga-Ngú-Có jì yo lá. À giì te mítí ze delè a go bà 'vala ta rẹ̀ mì yo. Yo táánò a ndâ wú-gbì-ré ze.

⁹ Go bà 'va mbí yo gítí ndâ ña serè nèté tí nó náa ze táánò kù bàkà nó kuu tí ze, ndâ ná'vindí ze. Síí gbí o bà bàkà nèté tacó bà 'de ndâ i mì ze gítí miři ze ta o tí nò náa ze táánò kù ma ta Banga-Ngú-Có jì yo nò wálá. Ze táánò ò rì ni lá. Ze delè ò bèbìlì ni lá. Ze táánò kù bàkà ndâ ña serè nèté tí nò éno, tacó wàa, ze 'ví pèè ta mbí 'bí 'duù gbaànjé tacó 'bí i ta o tí nò náa ze táánò kù ma ta Banga-Ngú-Có jì yo nò lá.

¹⁰ Yo ò ta ọ̀o yo gí, Mbírì delè ò gí, máa, ze táánò kù 'vala ta yo gbí tó ña kpokèjì. Ze 'vala ta yo ta banga tí, ta tìrì mì ze gítí yo wálá. ¹¹ Yo ò ni gí, máa, ze táánò kù kpo-gbì-tà-tù yo ká go bà kpo-gbì-tà-tù ndâ 'viì mì bu ndú. Ze kù je wotí jì yo ká go bà je wotí mì bu ndâ 'viì á jì ndâ 'viì mì wó. Ze delè kù do mítí yo náa yo má bàkà i mbe lè gí ká go ñinó náa bu ndâ 'viì kù bàkà ta ndú. ¹² Ze táánò a ndâ mbe kù nìbà kpokèjì ñinó jáá nó jì yo. Ze a ndâ mbe kù je wotí jì yo. Ze delè a ndâ mbe kù 'deke tí ze jì yo, máa, yo 'ví co tí kpokèjì ñinó mbe kù nìkì tí Mbírì, tí mbe kù tè'é tí yo gí gbí ngba wó, delè tí mbe kù tè'é tí yo máa, yo 'ví dù tí ndâ bọ̀o-gba mì yì nò.

¹³ Ze ta o 'dáá gí kù 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó tí yo, tacó ta o tí nó náa ze táánò ya tí ta có mì wó tí Mbírì gí mì yo kà nó, yo giì ùnje gítí gí. Yo ùnje gítí nò me go bà ùnje mì 'duù gítí có mbe co 'do gbí nje 'bí ka wó 'duù á muu to tí nó nò lá. Yo ùnje gítí a i go bà ùnje mì ndâ 'duù gítí có mbe co 'do gbí nje Mbírì. À dú káa yúco, có tí nò náa ze táánò ma jì yo nò a có mbe co 'do gbí nje Mbírì, à me có náa 'bí 'duù ká kọ̀o 'do gbí muu wó nò lá. A có tí nó mì Mbírì mbe dù kù bàkà nèté gbí njembí ndâ mbe ùnje gítí gí nò. ¹⁴ Tacó yo tí ndâ ná'vindí ze kpónó kù co ká ndírí tí gbèe kpokèjì tí nó náa ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí ndâ to Jùdèyà kù co tí nò. Tacó yo kù mbu jì bà mèèkè'i tí yo mì ndâ 'dóo nambe yo jé ká go ña bà mbu ndú 'bì ndâ nambe ndú tí ndâ Jùdèyà, ¹⁵ tí ndâ mbe zi Mbe tí ndoo tí Jézù. A ndâ ña ndâ 'duù tí nò táánò ká ziki ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì. Áá táánò a ndú tí ndâ Jùdèyà ká kù mèèkè'i tí ze. I tí ndú a bà bàkà ndâ i ñinó mbe kù kpolo tàkòcò Mbírì, giì je bà jòò gbí có ta ndâ 'duù 'dáá gí. ¹⁶ A ndú táánò ká kù bàkà bà jòò gbí có, ta bà nè kpokèjì bà ma có mì Mbírì jì ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'do tí ze, tacó wàa ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'ví 'de ta 'valá lá. Ndú kù bàkà vò i ká mí pí ka wó vò i. Káa ndú bà 'de mbèlè kpo-tàkòcò mì Mbírì mítí ndú.

Go bà co wiři gí Tèsàlónikà káká'i kuu tí Páwòlò

¹⁷ Káa à má gítí ze, ndâ ná'vindí ze, 'do tí o tí nó táánò náa ndoo njèè ta gbí òkò tí ndoo ta làmbu o nó, à káa kùfolofo dù ze ká káa, káa njembí ze 'dáá gí a i mì yo kà. Ze bàkà ña i muu to tí nó cee gí, tacó wàa ndoo 'ví ò ta tí ndoo káká'i, ¹⁸ tacó kò'o tí yo bàkà có bà zi ze gí. 'Dóo ye tí Páwòlò nó bàkà dú káa ndi ye tacó bà ò yo, káa Vò-'duù-tí-nò nè kpokèjì 'do tí ye gí. ¹⁹ Yo kù kọ̀o có máa a ndâ 'di ká bà te líkí'o mítí ze kùro Mbe tí ndoo tí Jézù ta o bà gí yí wúnò? À me yo lá? A yo wúnò ká bà dù tí ndâ ngbù èrè náa ze bà seke mí gbí muu ze, kù dùlù ta tí ze ta ña wálá kùro Mbe tí ndoo tí Jézù. ²⁰ Tacó a yo ká kù mba ze. À delè káa yo ká kù peteke tàkòcò ze.

3

¹ Bà zèè njembí ze gítí bà njèè gbí òkò tí ndoo dúú kù ya tí mâ giì co tí ze gí, ndòngbú có mì ze giì dù ènò máa, à nìkì tí ze á bà tuu Tìmàtéyò ya tí jì yo kà, wàa ze ta Silivánò 'ví dù ñìndi ze gbí gbata Àtínà. ² Tacó ènò, ze giì tuu Tìmàtéyò tí ná'vindí ze, tí ka ze náa ze kù bàkà nèté mì Mbírì tí nèté bà ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì ta ndú nó, máa, yí 'ví ya gí bà konì yo ta bà sè ta nèté gítí bà tee njembí yo mítí Mbírì mí tà to tí kpoò. ³ Ze bàkà ènò tacó wàa, njembí yo 'dáá gí 'ví me ta duù gbí ña vò o tí nó náa yo kpónó gbí ñò. Yo delè ta kpéétí yo ñò ni gí, máa, ñìnò a ña ñìndi ndoo gbí tú ndoo. ⁴ Tacó ze táánò kù ci yo ta o tí nó náa ze kuu tí mì yo kà nó ènó máa, «O bà mèèkè'i tí yo mì ndâ 'duù ká kèjì! O bà mèèkè'i tí yo mì ndâ 'duù ká kèjì!» Káa à kpónó nò a yí náa yo kù ñò mítí yo nò. ⁵ Ye táánò tuu Tìmàtéyò nò ènó máa, yí ya gí bà ñò máa, yo ká kpoò kù tee njembí yo mítí Mbírì wè? Tacó rẹ ze kàra ta gúku gí, máa ndâ-'bí-lá, wotí mì Vò-'duù-tí-nò mbe kù eendi ndâ 'duù gítí vò i nó bà ndii muu wotí mì yo, tí ña ñìnó náa ndâ nèté tí nó náa ze táánò bàkà gbí òkò tí yo kà nó bà ya sínò.

⁶ Káa Tìmàtéyò giì dele ndi wó 'do mì yo kà jì ze ta ngú có mbe peteke tàkòcò ze ènó máa, yo kù tee njembí yo mítí Mbírì, yo kù 'vala ta ndâ 'duù ta tó njembí yo, tàkòcò yo ta o 'dáá gí ká pétékè'i gítí ze, yí delè giì 'dè có jì ze máa, kò'o tí ze bà ziki yo kà gí, go ñìnó náa kò'o tí yo kù kàra ta rẹ ze káá gí ñò. ⁷ A có bà tee njembí yo mítí Mbírì nò ká kù 'dèè njembí ze gbí ndâ ña bà mèèkè'i tí nó náa à kù mèèkè mítí ze káá ñò, ndâ ná'vindí ze. ⁸ Njembí ze kpónó ki tí to gí, tacó ze 'di gí máa, 'bì yo ká káá kuu tí Mbe tí ndoo. ⁹ Ze kpónó 'ví 'dè nìkì maa jì Mbírì gbí ña nje có yè gítí ña bà peteke tàkòcò ze tí nó náa ze kpónó tí kuu kùro wó tí Mbírì tacó tí yo nó! ¹⁰ Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì ta síí gbí wálá, tacó wàa, yí 'ví si ndoo 'ví 'de tí ndoo káká'i. Tacó wàa, ze 'ví je ndâ 'bí i ñìnó mbe gboo 'do tí bà tee njembí yo mítí wó tí Mbírì gí nó jì yo.

¹¹ Ze kù 'deke tí ze jì yí tí Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví 'viindi kpokèjì bà ya gí mì yo kà jì ze. ¹² Ze kù 'deke tí ze ènó máa, Mbe tí ndoo 'ví je bà 'vala ta tó njembí mí gbí òkò tí yo jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví 'vala ta ndâ 'bí tende 'duù ta tó njembí yo á go cè bà 'vala ndoo ta ndoo. ¹³ Tacó wàa yí 'ví bàkà yo tí ndâ 'duù ñìnó ta bà lè tí yo wálá, náa yí tí Mbírì kaa yo mò gí mì wó gí á kùro wó tí Mbírì mì ndoo tí Bu ndoo, ta o bà gí ndâ Mbe tí ndoo Jézù ta ndâ tó 'duù mì wó wúnò.

4

Ña bà 'vala ndò ñìnó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì ñò

¹ Á má ènò, ze kpónó kù wa jì yo a gbí ta rẹ mì Mbe tí ndoo Jézù ènó máa, yo káká'i 'ví ne 'do tí ña kpokèjì 'válá ñìnó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì, náa yo táánò ñò 'do mì ze nó lá, ndâ ná'vindí ze. Yo co ká tí gbèè kpokèjì tí nò, á go ñìnò náa yo kpónó kuu nje nò dúú kù ya tí. ² Tacó yo ñò ndâ i tí nó náa ze táánò ñìbà ndú jì yo á 'do gbí wotí mì Mbe tí ndoo Jézù nó ni gí.

³ Có gbí njembí Mbírì gítí yo ènó máa, yo 'ví dù tí ndâ tó 'duù, wàa yo 'dáá gí 'ví dù janga-jàngá gí ndii á 'do tí ndâ vò i. Yo delè 'dáá gí 'ví dù tí ndâ ngbáràngà 'duù mbe kù kù'ba 'do tí bà bàkà bangbaya. ⁴ Wàa yo 'dáá gí 'ví kò ñii gbí tó kpokèjì náa ndâ 'duù kù te duù mítí, ⁵ yo dù ta go bà dù ta ndâ ñii sàkàmàà go i mì ndâ 'duù ñìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbírì ni lá nó lá. ⁶ Có gbí njembí Mbírì gítí yo delè ènó máa, 'bí 'duù 'ví gí'ò ta 'viya gítí ná'vindí wó ta bà tèrì cìkii nawù wó nó lá. Ze táánò 'dè có tí nó jì yo sàà kùro gí. Ze delè giì ci yo ènó máa, Mbírì bà waa có mítí ndâ mbe bàkà ña i-'viya tí nó ta wotí ká tí nó gí. ⁷ Mbírì táánò tè'é tí ndoo me gítí gìlìni lá; yí tè'é tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndâ 'dóó ñìnó mì wó tí Mbírì. Yí

tè'é tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù janga-jàngá gí ndiì 'do tí ndâ vò i. ⁸ À má éno, 'duù má nè tù wó 'do tí bà 'di có tí nó náa ze kù 'dè nó gí, yí kù nè tù wó nó me 'do tí bà 'di có mì ze tí ndâ 'duù go yí lá, yí kù nè a i 'do tí bà 'di có mì Mbírì tí mbe je Bèrì mì wó tí Mbírì jì yí tí 'duù tí nò.

⁹ À má gítí có bà zè ndâ ná'vindí yo nìkì maa, nderè bà cu wáràgà mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ze á jì yo gítí òkò wálá, tacó Mbírì táánò nìbà òkò jì yo gí. ¹⁰ À delè dú káa yúco máa, yo kpónó kù zè ndâ ná'vindí yo gbí ndâ to Mèsidóniyà 'dáá gí nìkì maa. Káa ze kpónó kù 'deke a tí ze jì yo tí ndâ ná'vindí ze éno máa, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo dúú kù ya tí gí kùro nìkì ndiì òkò náa yo kù bàkà kpónó nó gí. ¹¹ Yo bàkà wotí gítí éno máa, gbínje 'ví dù gbí òkò tí yo lá. Bìndi , yo 'ví koro có me gbolò a i gítí bà bàkà nèté tacó bà 'de i-zó-zò mì yo, á go có tí nó náa ze táánò 'dè jì yo nò. ¹² Yo ko tí yo ta 'bì yo, tacó wàa, ndâ 'bí tende 'duù 'ví ùlù ta rẹ yo éno máa, yo me ndâ mbe kù zò i gbí wu'o mì ndâ 'bí 'duù nò lá.

O bà gí Mbe tí ndoo wúnò

¹³ Go bà 'dè có jì yo gítí ndâ ku kuu tí ze, ndâ ná'vindí ze. Yo si bà dù ta sé có gbí njembí yo ngé ndiì gí tacó tí ndâ 'bí ka yo òkò mbe cì gí nó mí to. Tacó òkò a òkò i mì ndâ 'duù òkò mbe koro có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó ká nò. ¹⁴ Ndoò lè má ùnje gí, máa, Jézù táánò cì gí, bìndi yí gí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, gbí éno máa, Mbírì bà 'vala ndi ndâ 'bí ka ndoo òkò mbe cì gí nó 'do gbí muu'dú ndú ta rẹ mì Jézù, ká go bà 'vala ndi wó tí Jézù nò, bìndi a yí tí Jézù ká bà gí gí bà tè kùro ndú ya tí gí gbírì. ¹⁵ Có tí nó náa ze kpónó kèjì gí bà 'dè jì yo nó a có mbe co 'do gbí nje Mbírì. Kòcò Mbírì éno máa, ta o bà gí Mbe tí ndoo káká'i wúnò, ndoo tí ndâ 'duù òkò tí ndâ wu 'duù ta rì tí nò nó bà yee mì wó kùro si ndâ 'duù òkò mbe cì sàà gí nó mí ndiì wálá. ¹⁶ Tacó ta o tí nò, à káa 'doó Mbe tí ndoo ká bà gí 'do gbírì gí muu to tí nò. Yí bà gí gí bà 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà. Bìndi , kùro ndâ basìlì mì Mbírì bà gí tè'é tí ndâ 'duù. Gbí mòngò mì Mbírì bà gí me tí, bìndi ndâ 'duù òkò tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì mbe cì sàà gí nó ká bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú á kùro má kózò gí nó, ¹⁷ àá bà gí tè'é tí ndoo tí ndâ 'duù òkò mbe cì lá nó á gí mì ndú gbí kùlù mù tàrì, tacó wàa, ndoo 'ví kaa toko gbaànjé ta ndú ya gí kùro Mbe tí ndoo gbí pípìrì, gí bà dù ngbé ká á mì ndoo ta ndú ká. ¹⁸ À má éno, yo yì tí yo gbí òkò tí yo ta o ku ta ndâ có tí nò.

5

Yo 'viindi tí yo á gítí o bà gí Mbe tí ndoo

¹ Káa à má gítí sè ndâ sili, ta ndâ pì, ta ndâ o bà bàkà tí mì ndâ i tí nò, ze bà cu mbè có gítí ndú jì yo wálá, ndâ ná'vindí ze, ² tacó yo ta kpéetí yo òkò ni gí, máa, o bà gí Mbe tí ndoo káká'i wúnò bà dù go bà gí mbe ngbà ta bèbìlì. ³ Ndâ 'duù ta o tí nò bà dù kù koro có máa, «Vò i wálá.» Káa ndú gí gu maa káa ndi ta bà gbo ndú mì vò i, go bà gbaaka nì mì gó-káyì, bìndi 'bí i náa ndú bà bàkà nó wálá.

⁴ Káa yo kpónó kù 'vala me gbí 'dí'di'o tacó wàa o tí nò 'ví gbaaka tí ta yo á go bà gbaaka yo mì mbe ngbà nò lá, ndâ ná'vindí ze. ⁵ Tacó yo 'dáá gí a ndâ 'viì gbí ngbà'o, tí ndâ 'viì gbí ngbàà rì. Ndoò ta ndoo 'dáá gí me ndâ 'duù gbí 'dí'di'o lá. ⁶ À má éno, ndoo tẹrì á go i mì ndâ 'bí 'duù lá. Ndoò dù tí zò'o ta rọ ndoo ngbàrángà'i. ⁷ Tacó ndâ mbe tẹrì kù tẹrì a i ta bèbìlì. Ndâ mbe kù sa ta pe delè kù sa a i ta bèbìlì. ⁸ Káa ndoo a ndâ 'duù gbí ngbà rì, à má éno, ndoo dù ta rọ ndoo ngbàrángà'i. Ndoò si bà tee njembí ndoo mítí Mbírì, gí je bà zè Mbírì nìkì maa, 'ví dù go kùngù tacó bà lì ta zì'i 'do tí ndoo gbí gó. Wàa, bà koro có lì mítí Mbírì 'ví dù tí i bà lì mú 'do tí muu ndoo gbí gó. ⁹ Mbírì táánò cu 'bí wó mítí ndoo me tacó bà mbu ndoo gí tàkò có mì kpo-tàkòcò mì wó lá. Yí bàkà a i tacó bà 'vala ndoo ta rẹ mì Mbe tí ndoo Jézù

tí Bìndi-Mbírì, ¹⁰ tí mbe cì tacó tí ndoo. Tacó wàa, ndoo 'ví dù toko ta ndú si ndoo kpónó kù 'vala muu to tí nó nò; delè tacó ndoo 'ví dù toko ta ndú bìndi bà cì ndoo. ¹¹ À má éno, yo je wotí ji ndâ 'bí ka yo. Yo koni tí yo gbí òkò tí yo á go ñinó náa yo kù bàkà kpónó nò.

Ndòngbú có

¹² Ze kù 'deke a tí ze ji yo éno máa, yo 'ví te duù mítí ndâ 'duù ñinó tí ndâ kpo 'duù kùro yo, mbe kù bàkà nèté bà ñibà tó kpokèjì ji yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò, ndâ ná'vindí ze. ¹³ Yo te duù mítí ndú ndii bà te duù mì yo mítí sè ndâ 'duù 'dáá gí. Yo 'dè ñikì maa ji ndú tacó nèté tí nó náa ndú kù bàkà nò. Yo delè 'ví 'vala gbí òkò tí yo ñikì maa.

¹⁴ Ze kù yù 'do mì yo a nambeè éno máa, yo 'ví 'dè có gítí bà bàkà nèté ji ndâ mbe kpó tí kpoò, ndâ ná'vindí ze. Yo je wotí ji ndâ 'duù ñinó á gbí òkò tí yo ta wotí bà te ọ̀ ndú gí yaà kùro ndâ 'duù á tí ndú wálá nò. Yo koni ndâ 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nò. Yo delè 'ví kònò ndâ 'duù 'dáá gí. ¹⁵ Yo kèèndè vò i gbí òkò tí yo lá. À 'ví dù gbí njembí yo ta o 'dáá gí káa có gítí bà bàkà tó i gbí òkò tí yo, ta có gítí bà bàkà tó i ji ndâ 'bí tende 'duù. ¹⁶ Yo 'ví dù ta pètékè tàkòcò yo ta o 'dáá gí. ¹⁷ Yo 'ví kàra tà bà 'deke tí yo ji Mbírì lá. ¹⁸ Yo má gbí dà, yo 'ví 'dè ñikì maa ji Mbírì, à delè má volo mítí yo gí, yo má gbí mbúlùwu, yo 'ví 'dè ñikì maa ji yí, tacó ñinó a ọ̀ có ñinó náa à gbí njembí wó gítí yo tí ndâ mbe kù 'vala ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù nó ká nò.

¹⁹ Yo 'ví 'buuku muu wotí mì Bèri-mi-Mbírì lá. ²⁰ Yo delè 'ví go 'vére mítí có ñinó náa a Mbírì ká wu mí gbí nje 'duù nó lá. ²¹ Yo 'viiki gbí có kùro má kózò gi. Yo má 'de có tí nó tí yúco, yo 'ví nanaka muu yo mítí, ²² káa yo má 'de tí 've có, yo 'ví mò tí yo 'do tí ndâ 've i 'dáá gí gí. ²³ Ze kù 'deke tí ze ji Mbírì tí mbe kù je tó bà dù ndò ji ndâ 'duù, máa, yí 'ví kaa yo mò gí mì wó. Yí 'ví si yo 'ví dù ta gbí òkò tí yo ñikì maa, ta bà lê tí yo wálá, ta vò i tí lilí yo wálá, ta njembí yo ngbárángà'i kù ù ta ndi bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. ²⁴ Mbírì tí mbe tè'é tí yo bà si yo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà sóló i wálá, tacó yí me mbe ne 'do tí po ngo nje wó lá.

²⁵ Yo 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí ze, ndâ ná'vindí ze.

²⁶ Yo 'vee ndâ ná'vindí ze ká ta njembí bà zè Mbírì tacó tí ze.

²⁷ Ye kù be ji yo a tí Mbe tí ndoo éno máa, yo 'ví 'deke wáràgà tí nó ji ndâ ná'vindí ndoo á mì yo ká 'dáá gí.

²⁸ Nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví dù ta yo.

BÀ SÓ TÈSÀLÓNÌKÀ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Muu ze tí ndâ mbe kù cu wáràgà tí nó a ndâ 'duù ta'ô: ñinó a ye tí Páwòlò, giì je ndâ Sìlìvànò ta Tìmàtéyò. Ze kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì tí Bu ndoo, tí ndâ 'duù mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì mí gbí gbata Tèsàlónìkà. ² Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví cù 'dê ngo cù ndú mítí yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ñìkì maa.

Bà waa có ta o bà gí Bìndi-Mbírì wúnò

³ Áá mì ze a nderè tacó bà 'dè ñìkì maa jì Mbírì go ñinó náa à tí tacó tí yo 'dáá gí, ndâ ná'vìndí ze, tacó yo kpónó kù tee njembí yo mítí Mbírì ta wotí tí ndii ñinó sàa kùɾo gí. Yo delè kù zè tí yo gbí òkò tí yo ñìkì ta banga tí ngé ndii gí. ⁴ Ze kù mba tí ze ta ɾè yo kùɾo ndâ 'bí mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì, tacó à tà kpètí má kù pèè mbí yo ta bà mèèkè'i tí yo, yo kpòò kù tee káa njembí yo mítí Mbírì.

⁵ Gbí có bà tee njembí yo kácaá mítí Mbírì nò éno máa, yo ñò ni gí máa, yí a mbe waa yúco. Káa mboo tàkò ña i tí nò náa yo kù me nò a bà bàkà yo mì Mbírì tí ndâ bòò-gba mì wó tí Mbírì. ⁶ Mbírì bà waa có ta yúco, yí bà kèèndè mbugo tí nó náa yo kuu gbí nó á mítí ndâ mbe kù mbu yo nó gí. ⁷ Bìndi yí bà kaa yo tí ndâ 'duù tí nó náa à kpónó kù mèèkè'i tí yo nó mítí tó bàndò tí nó náa yí bà kaa ze mítí nó ta o bà túbà tí Jézù mì wó 'do gbírì ta ndâ basìlì mì wó tí Mbírì, náa yí je wotí jì ndú. ⁸ Jézù ta o tí nò bà da nó gí co gbí ngba wu gí bà kèèndè có ndâ vò i mì ndâ mbe si Mbírì tí có lá, ta ndâ mbe biya bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có mì wó tí Jézù tí Mbe tí ndoo, jì ndú. ⁹ Ndâ ña ndâ 'duù tí nò bà mbu jì bà waa có mítí ndú, éno máa, ndú 'ví dù tí ndâ vóló-volo 'duù dúú bà ya tí, giì je bà mò ndú 'do kùɾo Mbe tí ndoo gí, à delè bà mò ndú 'do gbí ngba wotí mì wó gí. ¹⁰ Yí bà me ndâ i tí nò a i ta o tí nó náa yí bà gí tí, tacó wàa, ndâ 'duù tí nó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí nó 'ví ùlù yí, ta bà te duù mítí wó nò. Yo ta o tí nò delè bà dù kuu gbí òkò tí ndâ mbe kù ùlù Jézù, tacó yo ùnje gítí yúco tí nó náa ze táánò 'dè jì yo nó gí.

¹¹ Ñìnò a nderè bà 'deke tí ze jì Mbírì ta o 'dáá gí ká nò. Ze kù yù nambeè 'do mì wó, máa, yí 'ví si yo 'ví dù tí ndâ 'duù mbe 'vii tí ndâ 'duù ñinó náa yí tè'é tí ndú gí, yí delè ta wotí mì wó 'ví si yo 'ví bàkà go ndâ tó có tí nó 'dáá gbí njembí yo nò, tacó wàa, yo 'ví cee ta nèté tí nó náa yo kù bàkà yee tí kpónó nó 'do gbí có mì bà tee njembí yo mítí wó. ¹² Gbí ña kpokèjì tí nò, ndâ 'duù bà ùlù ɾè Mbe tí ndoo Jézù 'do gbí có mì yo, ndú delè bà ùlù ɾè yo 'do gbí có mì wó, á 'do gbí nambeè mì Mbírì, delè 'do gbí nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì.

2

Vò-'duù-tí-nò

¹ Á má gítí Rì bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, ta có gítí bà kili ndoo toko gbaànjé mí mì ndoo ta ndú ta Rì tí nò, ² kòcò ze jì yo éno máa, yo 'ví co ká ngé kù gu ta gúku 'do gbí có mì 'bí 'duù mbe bàkà tí wó tí mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbírì, ta ndâ mbe kù fiini có éno máa, Rì tí nò co sàa gí nó lá. Njembí yo delè 'ví mù 'do gbí có mì 'bí 'duù mbe 'dè 'véɾè jì yo éno máa, a ze ká cu wáràgà jì yí ta ña có tí nò nò lá.

³ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo gítí bà koṛo ṛa ndâ có tí nò lá. Tacó Rì tí nò tí Rì bà gí Mbe tí ndoo nò bà co a i bìndi bà gí 'duù tí nó tí gbolò mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbíṛì nò. 'Duù tí nò náa muu wó bà 'va tí to nò, ⁴ a mbe kù jòò gbí có ta ndâ bààci 'dáá gí. Yí delè a mbe si tí wó tí i ndii ndâ i tí nó náa ndâ 'duù kù ci i ji ndú nó 'dáá gí. Yí si tí wó tí gbolò i tí ṛa ṛinó náa ndú kpónó nje bá ta Mbíṛì ká gbaànjé. Yí delè kpónó kù kò kò ji ndâ 'duù máa, yí lá a Mbíṛì.

⁵ Bà mbí yo ó-ò? Ye táánò 'dè có gítí bà co Rì bà gí Bìndi-Mbíṛì nò ji yo ta o tí nó náa ye táánò kuu mì yo kà nó lá? ⁶ Yo delè ṛò i tí nó mbe kù zèè 'duù tí nó ta yúcó mì wó wálá nó, tii mí to, di tí o bà co Rì tí nó náa à ci nó, ni gí. ⁷ Bà jòò gbí có ta Bìndi-Mbíṛì kpónó kuu tí, káa, a i náa à kù bàkà tí a i gbí ṛa kpokèjì ṛinó náa bà 'di gbí kpò ndâ 'duù muu to tí nó gí, yee tí o tí nó náa à má mò i tí nó mbe kù nè kpokèjì 'do tí nó á 'do tí kpokèjì má kózò gí, ⁸ bìndi 'duù tí nó tí mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbíṛì nò bà gí co gí gbí ngbàà ṛi. Bìndi Mbe tí ndoo Jézù bà gí zi yí, ta bà òlò woò gbí nje wó mítí wó, bà co Jézù ta ngba wó bà zi yí gí.

⁹ Bà gí 'duù tí nó tí mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbíṛì nò bà dù a i ta wotí mì Vò-'duù-tí-nò. Yí bà gí gí bà bàkà ndâ mbù seṛè ta gbí ndú wálá, ta bà tùbà ndâ mbó, ta bà bàkà ndâ kpo-kpò i, ¹⁰ ta bà bàkà ndâ vo-vò tiṛi tacó bà ee ta ndi ndâ 'duù ṛinó tí ndâ kánjì ku nò, tacó ndú biya bà dù ta go yúcó, tacó wàa ndâ yí 'ví 'de tí ta 'wálá nò gí. ¹¹ Tacó éno, Mbíṛì kù tuu vò muu ji ndú, tacó wàa, ndú 'ví ùnje ká gítí 'vére. ¹² Mbíṛì bàkà éno tacó bà waa có mítí ndâ mbe si bà co tí kpokèjì ṛinó jáá nó mí to, káa àá gí nìkì tí ndú a bà co tí lókó-loko kpokèjì nò.

Mbíṛì cu 'bì wó mítí yo tacó bà 'vala yo

¹³ Káa àá mì ze a nderè tacó bà 'dè nìkì maa ji Mbíṛì tacó tí yo ta o 'dáá gí, ndâ ná'vindí ze, tí ndâ wú-gbì-ṛé Mbe tí ndoo. Tacó Mbíṛì táánò cu 'bì wó mítí yo 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó tacó bà 'vala yo ta bà bàkà yo mì Bèri-mi-Mbíṛì tí ndâ ngbàrángà 'duù, delè ta ba ùnje mì yo gítí yúcó. ¹⁴ Mbíṛì tè'é tí yo tacó bà 'vala yo nò a i 'do gbí bà ma Banga-Ngú-Có mì ze ji yo, tacó wàa yo 'ví 'de tí ta bàndò bà dù yo ṛinó yo gbí ngba Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíṛì. ¹⁵ À má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpò, wàa yo 'ví kpòlò tí có tí nó náa ze táánò 'dè ji yo ta nje ze, ze delè gí cu ji yo ta wàràgà nò, ndâ ná'vindí ze.

¹⁶ Ze kù 'deke tí ze tacó tí yo ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíṛì, ze delè kù 'deke tí ze ji Mbíṛì tí Bu ndoo, tí mbe kù zè ndoo nìkì maa, náa yí gí je tí ta 'dè njembí ji ndoo dúú kù ya tí, gí tókò ta bà koṛo tó có gítí 'wálá bìndi ku mì ndoo, á 'do gbí nambeè mì wó, ¹⁷ éno máa, ndú 'ví si njembí yo 'ví dù tí yú njembí gbí bà bàkà ṛa ndâ tó i 'dáá gí, delè gbí bà 'dè yúcó.

3

Yo 'deke tí yo ji Mbíṛì tacó tí ze

¹ Ndòngbú có mì ze ji yo 'ví éno máa, yo 'deke tí yo ji Mbíṛì tacó tí ze, ndâ ná'vindí ze. Yo 'deke tí yo ji Mbíṛì, tacó wàa, yí 'ví si có mì Mbe tí ndoo 'ví 'vèè gálà-gálà, wàa ndâ 'duù tí nó mbe 'di nó 'ví te duù mítí, á go ṛinó náa yo kpónó kù te ta duù mítí nò. ² Yo delè 'ví 'deke tí yo éno máa, yí tí Mbíṛì 'ví 'vala ze á 'do 'bì ndâ mbe vò muu tí nó tí ndâ vóló-volo 'duù nó, tacó ndâ mbe tee njembí ndú mítí Mbíṛì lá nó ògbù ngé. ³ Káa Mbe tí ndoo me mbe 'dè có gí, wàa yí gí ṛinó kò gbí 'bá wó 'do tí po ngo nje wó gí nò lá. Yí bà je wotí ji yo gí, yí delè bà kpòlò tí yo 'do tí Vò-'duù-tí-nò gí.

⁴ Káa à má gítí yo, ze bà be tí Mbe tí ndoo gí, máa, yo kpónó kù bàkà ndâ i tí nó náa ze táánò 'dè có gítí ndú ji yo nò, yo delè bà bàkà ndú kpòò kù ya tí gí kùro. ⁵ Ze kù 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo éno máa, yí 'ví 'vìsì njembí yo tí njembí ndâ mbe ṛò tó

bà zè tí mì Mbírì ni , yí delè 'ví si yo 'ví dù tí ndâ 'duù ñìnó mbe kù kònò vò i go i mì Bìndi-Mbírì nò.

Kózò tí yo 'ví bàkà nèté

⁶ Ze kù 'dè có ji yo ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, ndâ ná'vindí ze, éno máa, yo dù gí ndi 'do tí ndâ ná'vindí ndoo ñìnó ta go bà bàkà nèté tí ndú wálá, mbe kù 'vala me go ña bà 'vala ndò tí nó náa ze táánò kpilì ji yo nó lá nò. ⁷ Tacó yo ta kpéétí yo ñò ni gí, éno máa, nèté mì yo a bà mèlè ndi ze. Káa yo ñò ta ọ̀o yo gí máa, ze táánò ta o tí nó náa ze kuu mì yo kà nó me ndâ mbe kẹ̀-ọ̀o lá. ⁸ Ze táánò me ndâ mbe kù lẹ̀ 'bì ze gí tà i 'do mì 'bí 'duù sínò lá. Jé lá! Ze táánò kù zò i 'do ká gbí bà ka wu'o mì ze. Ze táánò wu gbí gó ẹ̀rì gítí nèté mì ze lá, ze delè wu gbí bèbìlì lá. Ze bàkà éno tacó wàa, ze 'ví ba gbímíbí yo ta bà zò-mítí-yo nò lá. ⁹ Ze táánò kù ziki tí ze ta bà bàkà nèté ré'be-ré'be ta wu'o nò, me tacó máa yúco mì ze tacó bà 'dè có ji yo éno máa, yo je i ñìnó ji ze, yo bàkà éno ji ze, wálá nò, lá. Ze bàkà éno a i tacó bà túbà bà bàkà nèté ji yo, tacó wàa yo 'ví bàkà go yí. ¹⁰ Ze táánò 'dè có ji yo si ze kuu mì yo kà nó éno máa, 'duù má biya bà bàkà nèté gí, yí 'ví zò i lá, nò gí. ¹¹ Káa ze kpónó kù 'di có éno máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo kà a ndâ vo-vò mbe kpó, ta go bà tee 'bì ndú mítí nèté tí ndú wálá. À tí ndú káa go bà yuu nje ndú gí gbí có mì ndâ 'bí 'duù ta ẹ̀rè ndú gbí wálá. ¹² Ze kù 'dè có ji ndâ ña ndâ 'duù tí nò ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì éno máa, ndú si ña nèté tí nò mí to, wàa ndú 'ví bàkà a nèté tacó bà 'de ta i bà kò ta tí ndú.

¹³ Wo yo 'ví có ta bà bàkà i ñìnó náa à tí nó lá, ndâ ná'vindí ze. ¹⁴ 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo má biya bà 'di có tí nó náa ze cu mí gbí wáràgà tí nó nó gí, yo 'ví kù'ba 'do tí 'duù tí nò. Nèté mì yo 'ví dù ta yí káká'i wálá. Tacó wàa, yí 'ví ñò tí ni éno máa, kpokèjì tí nó náa yì kù co tí nò a lókó-loko kpokèjì. ¹⁵ Káa yo 'ví mèkèkè'i tí wó go bà mèkèkè'i tí ku'di nó lá. Yo kpo-gbì-tà-tù wó, tacó yí a ná'vindí yo, tacó wàa, yí 'ví dele ta ndi wó gítí jáá kpokèjì.

Ndòngbú có

¹⁶ Ze kù 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo, tí mbe kù si ndâ 'duù kù dù ñìkì maa, éno máa, yí 'ví si yo 'ví dù ñìkì maa ta o 'dáá gí, gbí ña ndâ kpokèjì 'dáá gí. Mbe tí ndoo 'ví dù ta yo ta o 'dáá gí.

¹⁷ Ñìnó a ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó ji yo mí gbí wáràgà tí nó ta 'dóó 'bì ye. Ñìnó a mbó ndi 'bì ye gbí ndâ wáràgà mì ye 'dáá gí ká nò. Ñìnó a cè ña bà cu wáràgà mì ye ká nò.

¹⁸ Ye kù yù nambeè 'do mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì tacó tí yo 'dáá gí.

KPÉDÉLÉ TÌMÀTÉYÒ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Páwòlò jì Tìmàtèyò

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. Ye gí tí tú mì Bìndi-Mbírì go có mì Mbírì tí mbe 'vala ndoo, delè go có mì wó tí Bìndi-Mbírì tí Jézù tí nó, náa ndoo kù koṛo 'válá lli mítí wó nò. Ye kù cu wàràgà tí nó. ² Jì wò tí Tìmàtèyò, tí 'dóó 'viì mì ye, náa ndà só ta ndà kù tee njembí ndà mítí Bìndi-Mbírì. Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Bìndi-Mbírì tí Jézù, tí Mbe tí ndoo, máa ndú 'ví bàkà nambeè mì ndú, wàa ndú 'ví nò yè ɾo lo. Ndú delè 'ví si wò 'ví dù ta 'dè njembí lo.

³ Ye táánò ci wò ta o tí nó náa ye kù ya gí tàkò to Mèsidóniyà nó, máa wò 'ví co 'do gbí gbata Éfàsù lá. Tacó wàa wò 'ví nò ta có gítí ndâ ña ndâ 'duù tí nó mbe kù nìbà ndâ sú có jì ndâ 'duù á bìnndi có mì Mbírì nò. ⁴ Nèté mì ña ndâ 'duù tí nó a bà je mbí ndú kpolo ma mítí ndâ tà-ká-tà mì ndâ ká gù ndú, ta bà 'deke ndâ ɾè ndâ ká gù ndú mèè jì ndâ 'duù. Káa ndâ ña ndâ i tí nó náa ndú kù bàkà nò a ndâ i mbe kù nònòkò muu ndâ 'duù 'do tí bà bàkà go có mì Mbírì, náa 'duù kù nò ni ta bà tee njembí wó mítí Mbírì nò. ⁵ Káa ndoo kù nìbà i jì ndâ 'duù tacó wàa ndú 'ví zè ndâ 'bí ka ndú nìkì maa, tí ña tó bà zè tí nìno mbe gí 'do gbí ndâ ngbàrángà njembí, ta tó muu, ta bà ùnje gítí Mbírì ta njembí 'duù gbaànjé. ⁶ Ndâ ña ndâ 'duù tí nó ne 'do tí cèe kpokèjì mì yúco gí. Ndú kù ya ká yàlàkàa gí tàkò ndâ 'bí ña ndâ có ta nji gbí ndú wálá. ⁷ Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí ndâ có mì Mòze, káa ndú 'di gbí ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè nò lá. Ndú delè nò ndâ i tí nó náa ndú kù 'dè có gítí ndú nó ni ká lá.

⁸ Ndoò nò ni gí máa, ndâ có mì Mòze a ndâ tó có, náa 'duù má nò nderè ndú ni gí nò. ⁹ Ndoò delè gii nò ni gí, máa, à kù 'dè có me jì ndâ tó 'duù lá. À kù 'dè có a i jì ndâ mbe bàkà vò i, go ndâ mbe ngbútù, ta ndâ mbe bàkà i-Mbírì lá, ta ndâ mbe bèè ɾo Mbírì, ta ndâ mbe zi ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú, ta ndâ mbe zi ku. ¹⁰ À gii 'dè có a i jì ndâ mbe zingbà ta ndâ ni, ta ndâ mbe sè ta ndâ 'bí ka ndú 'dakò, ta ndâ mbe ngbà ndâ 'duù, ta ndâ mbe 'véɾè, ta ndâ mbe see tí ndú gítí 've có, ta ndâ mbe bàkà ndâ 'bí ña i nìno mbe co tende 'do tí cèe bà nìbà i tí nó ¹¹ mbe ya 'vii ta ña serè Banga-Ngú-Có tí nó náa Mbírì tí nó náa ndoo kù ùlù yí nó kpili jì ye, máa, ye kpolo tí, wàa ye 'ví ma jì ndâ 'duù nò.

'Dè nìkì maa jì Mbírì á gí tàkò nambeè mì wó

¹² Ye 'dè nìkì maa jì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo, mbe je wotí jì ye, tacó yí nò ni gí máa, ye bà bàkà nèté mì yì go có tí nó náa à gbí muu yì nó gí. ¹³ Ye táánò sàa a mbe kù 'dè ndâ vò có gí bà tí Jézù. Ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndâ 'duù mì wó. Ye delè táánò a mbe kù go ndú ta zu ngò. Káa Mbírì gii toṛo ndâ vò i mì ye nò 'dáá gí mítí wó tí bàà, tacó yí nò ni gí, máa, ye táánò nò ndâ vò i tí nó náa ye kù bàkà nò ni lá, tacó ye ta o tí nó ùnje gítí Bìndi-Mbírì kálásè. ¹⁴ Mbírì bàkà nambeè jì ye me gbolò, ta bà wu bà ùnje, ta bà zè Bìndi-Mbírì tí Jézù nìkì maa mí gbí njembí ye me gbolò. ¹⁵ Có tí nó náa à 'dè máa, «Bìndi-Mbírì tí Jézù táánò gí gí muu to nó tacó bà 'vala ndâ mbe bàkà vò i,» nó a cèe yúco ta kponje gítí wálá, tí cèe có mbe 'vii tí có bà ùnje gítí ta njembí 'duù gbaànjé. Ye a fùúfù gbí òkò tí ndâ mbe bàkà vò i 'dáá gí. ¹⁶ Káa ta ndâ ña nìno 'dáá gí, Mbírì gii bàkà nambeè jì ye mí pí ndâ vò i mì ye nò me gbolò. Tacó wàa, Bìndi-Mbírì tí Jézù 'ví tù ta bà bà kònò ndâ mbe bàkà vò i jì ndâ 'duù nìno 'dáá gí á kèjì gí bà ùnje gítí wó tacó bà 'de 'válá nìno mbe cee lá nò.

¹⁷ Ndoò te duù mítí Mbírì,

ndoo ùlù yí tí gba tí nó mbe cee lá nó,

kpòò ya tí .
 Ndoò te duù mítí Mbírì,
 ndoo ùlù yí tí 'duù tí mbe dù tí ká nó,
 kpòò ya tí .
 Ndoò te duù mítí Mbírì,
 ndoo ùlù yí tí nó náa ndoo ò yí ta ọ ndoo lá nó,
 kpòò ya tí .

Go-i-tí-nò!

¹⁸ Ye kù 'deke a tí ye ji wò máa, bà mbí lo 'ví ò tí ndâ có mì ndâ mbe ma có mì Mbírì náa ndú táánò 'dè gítí lo nó lá, Timàtéyò, 'viì mì ye. Kpolo tí ndú mì gbí njembí lo, wàa wò 'ví gò gó go i mì ngáángbá 'viì-'dakò. ¹⁹ Ndâ zí'i-gó mì lo 'ví dù a bà tee njembí lo mítí Mbírì, ta bà dù ta tó muu. Ye kù 'dè có tí nò ji wò tacó ndâ 'bí 'duù táánò bàkà vò muu, bìndi ndú gù mèèkè gbí bà ùnje mì ndú gítí Mbírì kùdùù gí. ²⁰ Ndâ 'bí 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò a ndâ Ìmàányò ta Àlèsándòrò, náa ye táánò ká waa có mítí ndú ta bà kaa ndú ji Gba-vò-i, tacó wàa ndú 'ví no bà 'dè zu có gí bà tí Mbírì ngbó.

2

Nà kpokèjì bà 'deke tí ji Mbírì

¹ Má ènò, kpédélé có mì ye ji wò éno, máa, wò 'ví 'deke tí lo ji Mbírì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí. Wò 'ví yù i gítí m̀ri lo 'do mì Mbírì. Wò 'ví yù nambeè 'do mì wó tacó tí ndâ 'bí 'duù. Wò delè 'ví 'dè nìkì maa ji yí.

² Wò 'ví 'deke tí lo ji Mbírì kpolo ma tacó tí ndâ gba mì ndoo, ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndoo, tacó wàa ndoo 'ví 'vala ta wo gbí òkò tí ndoo lá, ndoo 'ví 'vala a i gbí 'dè tí, ta bà te duù mítí Mbírì, delè ta bà bàkà ndâ i ònó mbe 'vii á ọ 'bá nò. ³ Bà 'deke tí ndoo ènò a tó i mbe kù peteke tàkòcò Mbírì tí mbe 'vala ndoo. ⁴ Tacó à tí wó a go bà 'vala ndâ 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndú 'ví ò yú có ni. ⁵ Tacó Mbírì ká gbaànjé cuki. Mbe kù 'viindi gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó ta Mbírì delè ká gbaànjé, tí Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁶ mbe s̀ m̀ri wó ji ku á muu ndâ 'duù 'dáá gí. Mbírì táánò tuu yí tí mbe ma có 'válá ji ndâ 'duù ta tó o mì wó mbe 'vii gbí muu wó tí Mbírì. ⁷ Ye kù 'de ji wò ta yú có, ye jé 'dè 'vèrè lá, máa, àa táánò je ye tí mbe nìbà có tí nò tí yú có nò ji ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, tacó wàa, ndú 'ví ùnje gítí.

⁸ Má ènò, có gbí muu ye éno máa, ndâ 'duù tí ndâ bàndò 'dáá gí 'ví 'deke tí ndú ta bà kaa 'bì ndú, tí 'bì ndâ yè ta vò i mì ndú wálá, á gí yaà ji Mbírì, ta pétékè tàkòcò ndú, delè ta gbínje gbí òkò tí ndú wálá.

⁹ Có mì ye ji ndâ nì éno máa, ndú 'ví yuu b̀ngo ònó mbe 'vii á ọ 'bá mbe te nò mí ọ ndâ 'duù lá nò. Ndú delè 'ví je mbí ndú kpolo ma mítí bà te banga cèkèè tacó bà mà tí ndú ji ndâ 'duù lá; ¹⁰ ndú 'ví te banga a i ta bà bàkà ndâ tó i á go i mì ndâ ọ ndâ nì ònó mbe túbà tí ndú tí ndâ mbe ùnje gítí Mbírì gí nò. ¹¹ À delè má kù nìbà i ji nì, yí 'ví dù ngb̀. Yí delè 'ví te duù mítí 'duù tí nò mbe kù nìbà i ji yí nò. ¹² Ye ùnje gítí éno máa, nì 'ví dù tí mbe nìbà i ji ndâ 'dakò nò lá. Yí delè 'ví dù pí tí ndâ 'dakò lá. Yí 'ví dù ngb̀ kùro ndâ 'dakò. ¹³ Tacó Mbírì táánò suu kùro a Ádàmà tí 'dakò, bìndi yí gù suu Èvà tí nì. ¹⁴ Gba-vò-i delè táánò ee me ndi Ádàmà lá, yí ee a ndi Èvà tí nì, bìndi nì gù kpò có mì Mbírì gí. ¹⁵ Káa a bà jò ndâ 'viì ká bà 'vala ndâ nì, náa ndú má dù tí ndâ nì ònó mbe aanga muu ndú mítí bà tee njembí ndú mítí Mbírì nò.

3

Ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta r̀ mì Bìndi-Mbírì

¹ Cò tí nó máa, go bà dù tí gbolò 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì má tí 'duù, yí kù koṛo a tó có ngé waa gî nó, a yúco ta kponje gítí wálá. ² Káa ọ̀a 'duù tí nò 'ví dù me mbe kù bàkà ndâ i-nô lá. Yí 'ví dù me mbe kò njeèkù nìi lá. Yí 'ví dù a i tí 'duù ọ̀nó ta ngbàrángà muu wó. Yí 'ví dù me 'duù ọ̀nó mbe kù bàkà ndâ i-'viì nó lá. Yí 'ví dù a i tí 'duù ta muu ká tí wó. Yí 'ví dù tí 'duù ọ̀nó ta njekekèjì 'bá mì wó ká ngàà jì ndâ 'duù. Yí delè 'ví dù tí mbe nìbà tó kpokèjì bà 'vala ndò jì ndâ 'duù. ³ Ọ̀a 'duù tí nò 'ví dù me vò mbe nju pe lá. Yí 'ví dù me mbe kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù lá. Yí 'ví dù a i tí 'dê 'duù, me mbe gbínje lá. Yí delè 'ví dù me mbe go ndâ kpo-kpò i lá. ⁴ Yí 'ví dù tí ọ̀a 'duù ọ̀nó mbe nì bà 'viindi 'bá mì wó nìkì maa gî, náa ndâ 'viì mì wó kù 'di có mì wó, delè náa ọ̀o ndâ 'duù ká ngbàrángà'i gítí ndâ 'viì mì wó. ⁵ Tacó bà kpolo tí 'dóó 'bá mì wó má kpò yí gî, yí bà 'de wotí gítí bà kpolo tí 'bá mì Mbírì 'do kòtí 'di? ⁶ Yí 'ví dù me ngu mbe ùnje gítí Jézù lá. Tacó yí bà luguu á tí wó ta bà si tí wó tí gbolò 'duù ta kpéétí wó, bìndi Mbírì bà waa có mítí wó go bà waa có mítí Gba-vò-i. ⁷ 'Duù tí nò 'ví dù a ọ̀a 'duù ọ̀nó náa ndâ 'duù ọ̀nó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá nó kù te duù mítí wó. À má me éno lá, rẹ̀ wó bà volo gî, bìndi yí bà tè wú mì Gba-vò-i.

Ndâ mbe koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

⁸ Ndâ mbe kù koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó 'dáá gî delè 'ví dù a ndâ ọ̀a ndâ 'duù ọ̀nó náa ndâ 'duù kù te duù mítí ndú nò. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe 'dè yúco. Ndú 'ví dù me ọ̀a ndâ 'duù ọ̀nó náa pe kò ndú gî nó lá. Ndú delè 'ví dù me ndâ mbe go ndâ kpo-kpò i lá. ⁹ Ndú 'ví dù tí ndâ 'duù ọ̀nó ta muu ndú ngbàrángà'i, mbe kù ùnje gítí có mì Bìndi-Mbírì 'do ká ngé rẹ̀ngbó . ¹⁰ À 'ví ọ̀o muu ndú kùro kózò gî, bà lê má tí ndú wálá, à 'ví gii bàkà ndú.

¹¹ Ndâ nìi ọ̀nó mbe kù koni ndâ mbe kù kpolo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó, delè 'ví dù a ọ̀a ndâ nìi ọ̀nó náa ndâ 'duù kù te duù mítí ndú nò. Ndú 'ví dù me ndâ mbe nì rẹ̀ lá. Ndú 'ví dù tí ndâ nìi ọ̀nó ta muu ndú ngbàrángà'i nò. Ndú delè 'ví dù tí ọ̀a ndâ nìi ọ̀nó mbe kù bàkà nèté ta njembí ndú gbaànjé nò.

¹² Ndâ 'dakò ọ̀nó tí ndâ mbe kù koni bà kpolo tí nèté gítí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó delè 'ví dù me ndâ bu njeèkù nìi lá. Ndú delè 'ví dù a ndâ ọ̀a ndâ 'duù ọ̀nó mbe kù kpolo tí ndâ 'bá mì ndú, ta ndâ 'viì mì ndú nìkì maa. ¹³ Tacó ndâ 'duù kù te duù mítí ndâ mbe kù bàkà nèté bà koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì jáá. À delè tí ndú a wotí bà 'dè có gítí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì ta gúku tí ndú wálá.

¹⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó jì wò ta có bà ya gí mì yo ká gbí muu ye. ¹⁵ Káa 'bí i máa tii bà ya ye gí ká gî, wò 'ví ọ̀o éno máa, ndâ 'duù 'ví 'vala 'bá mì Mbírì nìkì maa. Ye kù nì a ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, tí ndâ 'viì mì Mbírì tí nó tí wu Mbírì, delè tí ndâ mbe kù te rẹ̀ có mì Mbírì gí yaà tí kpòò nò.

¹⁶ À dú káa yúco máa, bà 'di gbí kpokèjì mì Mbírì táánò sàà a gbolò cò kóó. Có kóó tí nò a Bìndi-Mbírì,

tí mbe gí gí muu to tí nó táánò tí 'duù.

A Bèri-mi-Mbírì táánò ká túbà tí wó,

ndâ basìlì táánò ọ̀o yí gî,

àá táánò ma có tí wó jì ndâ 'duù gî.

Ndâ 'duù táánò ùnje gítí wó muu to tí nó gî,

àá táánò te yí ya tí gí gbírì gî.

4

Ndâ sú mbe nìbà i

¹ A Bèri-mì-Mbíri ká 'dè có ta nje wó ngbárángà'i éno máa, ndâ 'bí 'duù gbí ndâ sè sili tí nó gí kùro o bà gí Bìndi-Mbíri káká'i nó bà je mbí ndú kpolo ma a i gítí bà ru ndi ndâ 'vére mì ndâ bààcì á bìndi có mì Mbíri. ² Ndâ mbe 'dòkò có mì ndâ ña ndâ bààcì tí nó a ndâ mbe 'vére, tí ndâ mbe tíri ta ndi nó bà 'dè 'vére káká'i á ro ndú wálá. ³ Ndâ 'bí ña 'vére mì ndú máa: bà kò niì a vò i kùro Mbíri, wàa ndâ 'duù delè 'ví gee tí ndú 'do tí ndâ 'bí ña ndâ i-zó-zò. Káa Mbíri táánò suu ndâ i tí nó náa ndâ vò 'duù tí nó kù 'dè có máa ndâ 'duù 'ví zò ndú lá nó, tacó wàa ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri, tí ndâ mbe ñò yúco ni gí, 'ví zò ta bà 'dè nìkì máa ji Mbíri ta líkí'o tí ndú. ⁴ Mbíri táánò suu 'dáá káa ndâ tó i, tacó wàa ndoo 'ví zò ndú 'dáá gí ta pétékè tàkòcò ndoo, náa ndoo má a ndâ mbe ñò tó i náa 'duù bàkà ji ndoo ni nó. Má éno, ndoo 'ví bè ndâ 'bí i, máa, ndú a ndâ vò i nó lá. ⁵ Tacó a có mì Mbíri, toko ta bà 'deke tí ndoo ji Mbíri tacó ndâ i tí nó, ká kù bàkà ndú tí ndâ ngbárángà i.

Tó bòò mì Bìndi-Mbíri

⁶ Wò má nìbà ndâ có tí nó 'dáá gí ji sè ndâ ná'vindí lo, gbí éno máa, wò bà dù tí tó mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbíri tí Jézù. Wò delè kù ni a bà máa, bà nìbà i mì Bìndi-Mbíri náa wò kù ru ndi nó ya gí gbí mbelè lo ngé tè gí. ⁷ Nèté mì lo 'ví dù ta ndâ ñónókó tà-ká-tà ta i gbí ndú wálá gítí ndâ i muu to tí nó nó lá. Aanga muu lo mítí bà dù tí 'duù mì Mbíri. ⁸ Bà tala bà ngaka tí 'duù tacó bà je wotí ji dii wó a tó i, káa bà tala bà ngaka tí 'duù tacó bà bàkà go có mì Mbíri a kpóló-kpolo i co tí bà ngaka tí tacó bà je wotí ji dii 'duù gí. Tacó 'duù bà 'de i gbí ta bà só: 'bí gbaànjé á si yí muu to tí nó, bìndi 'bí á bìndi ku mì wó. ⁹ Tee njembí lo mítí có tí nó, tacó ñìnò a yúco ngé waa gí. ¹⁰ Tacó éno, ndoo kpónó kù te kpo muu, ndoo delè kù bàkà nèté tí kpoò, tacó ndoo kù koṛo có lè a i mítí Mbíri tí nó mì ndoo, tí wu Mbíri mbe kù 'vala ndâ 'duù 'dáá gí nó. Co tí ndâ i 'dáá gí, yí kù 'vala a ndâ mbe ùnje gítí yúco tí nó. ¹¹ Nìbà ndâ có tí nó ji ndâ 'duù, wàa wò 'ví ñò máa, ndú bàkà go ndú.

¹² Si tí lo ji ndâ 'duù wàa ndú 'ví ñonoko wò máa, wò a 'viì nó lá. Dù tí mbe nìbà ndâ ña ndâ tó i 'dáá gí, go bà 'dè banga nje, ta tó 'válá, ta bà zè ndâ 'duù nìkì maa, ta bà dù ta ngbárángà njembí, ji ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri. ¹³ Dù kù 'deke wáràgà mì Mbíri, wàa wò 'ví nìbà ndâ có gbí ji ndâ 'duù 'dáá gí, yee tí o bà gí ye gí mì yo kà. ¹⁴ Bà mbí lo 'ví ò tí i-nambeè tí nó táánò náa Mbíri je ji wò ta o tí nó náa ndâ mbe ma có mì Mbíri 'dè ta có, bìndi có tí nó ndâ kpo 'duù mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri giì tee ta 'bì ndú mítí lo nó lá. ¹⁵ Koṛo gbí có tí nó náa ye 'dè ji wò nó tí kpoò, bìndi wò 'ví mèlè ndi ndâ i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú ji wò nó. Tacó wàa ndâ 'duù 'ví ñò máa, wò me mbe ja gí ndiì lá. ¹⁶ Kpolo tí lo, wò delè 'ví kpolo tí i tí nó náa wò kù nìbà ji ndâ 'duù nó. Bàkà ndâ i tí nó ta o 'dáá gí, tacó wàa, wò 'ví 'vala ta miṛi lo, wò delè 'ví 'vala ta miṛi ndâ mbe kù 'di có mì lo 'do gbí vò i.

5

Nèté gítí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

¹ Wò 'ví 'dè gbí vò i mì 'duù ñìnò tí kpo 'duù ji wò nó ji yí ta 'bê lá. 'Dè có ta yí pétékè'i, á go bà 'dè có mì lo ji bu lo. Wò 'ví 'dè có ji ndâ 'viì-dakò á go bà 'dè có ji ndâ ná'vindí lo. ² Bìndi wò 'ví 'dè gbí bà lè mì ndâ kpo niì ji ndú gbí tó kpokèjì á go bà 'dè có ji nawu lo. Bìndi wò 'ví 'dè gbí ña ndâ vò i mì ndâ 'vinî ji ndú ta ngbárángà njembí lo á go njembí 'duù gítí ndâ námì wó.

³ Yo 'ví te duù mítí ndâ nawù ku; ye kù ni a ndâ nawù ku ñìnò tí ndâ mbe yé ta 'dóó 'duù mì ndú wálá nó. ⁴ Káa ndâ 'viì, ta ndâ 'viì-gù má kuu mì nawù ku, yo 'ví si ndú 'ví tala bà kpolo tí nawu ndú á go có mì Mbíri, tacó bà sì có ndâ nèté tí nó náa nawu ndú tí nó táánò bàkà gítí ndú si ndú gbí 'viì nó kùro má kózò gi. Tacó nèté bà kpolo tí ndâ mbe jò ndoo a nèté mbe kù peteke tàkòcò Mbíri. ⁵ Káa niì ñìnò tí nawù

ku ta 'viì mì wó wálá, delè ta 'dóó 'duù mì wó wálá nó, 'ví koṛo có gítí Mbíṛì, ta bà dù kù 'deke tí wó, ta bà yù i 'do mì Mbíṛì ta o 'dáá gí. ⁶ Káa ña nawù ku ñinó mbe zèè kpolo ma a ngé líkí'o muu to tí nó nó a kánjí ku. ⁷ 'Dè có tí nò jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíṛì, tacó wàa ndâ 'duù 'ví ño ndi ndú lá. ⁸ 'Dè có jì ndú máa, 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má kpolo tí ndâ 'viì mì wó ta ndâ 'dóó nambe wó lá, gbí éno máa, 'duù tí nò biya nò a bà 'di có mì Bìndi-Mbíṛì gí. À delè ñikì káa 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíṛì lá nó á co tí ña 'duù tí nò.

⁹ Wò 'ví cu mí gbí wáràgà bà cu ɾè ndâ nawù ku ñinó náa ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíṛì kù kpolo tí ndú nó káa ɾè ndâ nawù ku ñinó ta ndoò tí ndú ndii zi'duù-ta'ô gí nò. Ndú 'ví dù a ndâ ñii ñinó jé mbe ɾàngà kù lá. ¹⁰ Delè ta ɾè ndú wu ta bà bàkà ndâ tó i ñinó go bà ko ndâ 'viì mì ndú gbí tó kpokèjì, ta bà koni ndâ yê, ta bà te wiṛi mítí ndâ mbe 'do 'do, ta bà caka kò ndâ mbe kù bàkà nèté mì Bìndi-Mbíṛì go i gbí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdéyà tacó bà te wiṛi mítí ndú, ta bà koṛo có gítí bà bàkà ndâ tó i nò.

¹¹ Káa yo 'ví cu ɾè ndâ nawù ku ñinó ta mbelè ndú kù i ngèlè kálásê nó lá. Tacó go bà-nò-vò-ndô má giì tanga mítí ndú ndii muu wotí bà koṛo có mì ndú gítí Bìndi-Mbíṛì gí, a có bà kò tí káká'i ká bà dù gbí muu ndú. ¹² Bìndi ndâ 'duù bà giì kùtù a tí gítí ndú máa, ndú ñònòkò gbí 'bá ndú 'do tí kpédélé ngo nje ndú gí. ¹³ Ndâ 'bí ña i gbí kù ndâ dó nawù ku tí nò ta mbelè ndú kù i ngèlè kálásê nò, a jè, ta bà nò ta 'bá mì ndâ 'duù sàkàmàa. Ndú kùtáa má si ká mítí ndâ ñinó, má wálá, à ñikì ma. Káa ndâ i mbe giì volo ndú ngé gí, a ndâ bà kùtù tí, ta bà yuu tí ndú mí gbí ndâ i, ta ndâ có ñinó ta ɾè ndú gbí wálá, delè ta bà 'dè ndâ 'bí ña kpo-kpò có mbe 'vii ta ndú lá. ¹⁴ Ye koṛo có máa, áá bà 'vii ta ndâ nawù ku ñinó ta mbelè ndú kù i ngèlè kálásê nó a bà kò ndâ 'bí ngú 'dakò, ndú 'ví jò ta ndâ 'viì, wàa ndú 'ví koṛo có gítí ndâ i-'bá mì ndú. Tacó wàa, ndâ ku'di mì ndoo 'ví 'de ta kpokèjì bà ñonoko ndoo lá. ¹⁵ Ye kù 'dè có tí nò tacó ndâ 'bí nawù ku kpónó 'dòkò 'do tí ndoo kù ɾu ndi Gba-vò-i gí. ¹⁶ Má éno, nambe 'bí ñii gbaànjé gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíṛì má a nawù ku, à ñikì éno máa yí kpolo tí nambe wó tí nò, wàa sè yo 'ví koṛo có gítí sè ndâ nawù ku ñinó ta ndâ 'duù mì ndú wálá nò.

¹⁷ 'Bí có mì ye káká'i jì wò a ñinó máa, yo 'ví te duù mítí ndâ tó kpo 'duù ñinó tí ndâ kùṛo yo nò. Ye kù ñi a ndâ kpo 'duù ñinó mbe 'vii tí ndâ 'duù ñinó náa à 'ví te duù mítí ndú gí nò. Yo delè 'ví ko mboo ndâ nèté mì ndú jì ndú. Co tí ndâ i 'dáá gí, yo 'ví te duù mítí ndâ ña ndâ tó kpo 'duù ñinó mbe kù ma có mì Mbíṛì, ta ndâ ñinó mbe kù ñibà có mì Mbíṛì ta wotí tí nò. ¹⁸ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíṛì éno máa, «À caka gbí nje mbe gbà deme ta wu ngo lá.» À giì cu 'bí máa, «Ko mboo nèté mì ndâ mbe bàkà nèté á jì ndú.»

¹⁹ À má kpì ngbàngà tí 'bí kpo 'duù jì wò, wò 'ví ùnje gítí có tí nò lá, sè káa ñinó wò má 'di có tí nò 'do gbí nje ndâ 'duù go só, go ta'ô, kózò gi. ²⁰ 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mì yo má nanaka muu wó mítí bà bàkà vò i, wò 'ví 'dè gbí vò i mì wó nò jì yí mí kùṛo ndâ mbè 'duù, tacó wàa ndâ 'bí ka wó kpo 'duù 'ví cì ta gúku bà bàkà ña i tí nò. ²¹ Ye kù see wò jì Mbíṛì, ye kù see wò jì Bìndi-Mbíṛì tí Jézù, ye delè kù see wò jì ndâ basilì mì Mbíṛì, máa, wò 'ví kpolo tí ndâ có tí nó 'dáá náa ye 'dè jì wò nó ta kábà tí ndú. Wò delè 'ví njèè gbí òkò tí ndâ 'duù lá. ²² Gu gítí bà bàkà 'duù tí kùṛo ndâ mbe kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíṛì lá. Tacó ndâ 'duù bà go wò á muu wó. Kpolo tí lo 'do tí ndâ vò i 'dáá gí.

²³ Wò 'ví njù 've ngo mì lú lá. Wò ta o 'dáá gí 'ví ñònòkò ngo njú-njù mì lo ta làmbu pe zùù-zùù éno, tí yeè gítí gbí yì lo, delè tacó sé'i kù bàkà wò ká tà ndi ka wó.

²⁴ À kù nò vò i mì ndâ 'bí 'duù ká mítí nji ọo ndú. Káa ndâ 'bí 'duù a ndâ gbàà'và, wò bà bàkà a o tacó bà 'di gbí vò i mì ndú. ²⁵ Tó i delè ká éno, à ngùù lá. Káa 'duù kpétí má tala bà ngùù tí wó tí, àá bà co ká co gí sè.

6

¹ Ndâ 'duù ñinó tí ndâ i-zógó-zogo mì ndâ 'bí ka ndú nó 'ví te duù mítí ndâ mbe tí ndú, tacó wàa à 'ví volo rẹ Mbíri lá, à delè 'ví no ta nje gítí bà ñibà i mì ndoo lá. ² Káa ndâ i-zógó-zogo ta mbe tí wó só má a ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbíri, yí 'ví bàkà nèté jì mbe tí wó ta vò tàmuu, tacó náa ndâ yì a ndâ ná'vindí nò, lá. Ngé gí lá! Tacó 'duù tí nò mbe kù 'de gbolò i gbí nèté mì wó nò a ná'vindí wó tí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri, tí kpóló-kpolo 'duù mì Mbíri.

Ndâ sú bà ñibà i ta ndâ kpo-kpò i

Ñibà ndâ có tí nò jì ndâ 'duù pètékè'i, yee tí o tí nó náa à ya gí gbí muu ndú gí, wàa ndú 'ví bàkà go ndâ có tí nò. ³ Káa 'bí 'duù má ñibà 'bí ña lókó-loko có mbe 'vii ta wu có mì Mbíri náa Bìndi-Mbíri tí Jézù ñibà jì ndoo nó lá, ⁴ 'duù tí nò kù luguu a tí wó, ta bà mòò ọo wó sínò. Yí delè nò 'bí i gbaànjé ni lá. À gbí muu ña ndâ 'duù tí nò a mà bà 'vee gbí ndâ i 'dáá gí. 'Bí ña i mì ndú delè a bà 'dè ndâ 'bí ña tende có mbe kù jò ndâ kù, ta mà, ta ngò, ta ndâ vò có, delè ta bà koọo ndâ vò có ta nderè ndú wálá gbí òkò tí ndâ 'duù. ⁵ Nèté mì ndâ ña ndâ 'duù tí nò delè a bà ñònòkò muu ndâ 'duù ñinó ta muu tí ndú wálá, mbe dò 'bì ndú 'do tí yúco gí, mbe kù si bà bàkà go có mì Mbíri tí i bà 'de ndâ kpo-kpò i gbí a muu to tí nó, nò.

⁶ À dú káa yúco máa, bà bàkà go có mì Mbíri kù je tó i me gbolò jì 'duù. Káa sè káa ñinó máa, 'duù tí nò 'ví dù me mbe gbolò njembí lá. ⁷ Te mí gbí muu lo éno máa, àá táánò jò ndoo me ta 'bí i 'bì ndoo 'do gbí yì lá. À delè wúnò bà duu ndoo me ta 'bí i 'bì ndoo lá. ⁸ Má éno, ndâ i-zó-zò, ta bongo má kuu mì ndoo, à tè ta ndoo gí. ⁹ Tacó ndâ 'duù ñinó ta go ndâ kpo-kpò i tí ndú nó a ndâ ndò kècè mì ndâ i ñinó mbe kù yòòngò ndâ 'duù gítí ndâ vò i nò. Ndú kù yuu miři ndú mí gbí wú, ta ndâ 'bí ña i ñinó ta gbí ndú wálá nó, ta bà dù ta go ndâ i mbe kù gí jì ndú ta vò i, mbe kù gbo nje ndú ta bà mii ndú. Ndâ i tí nò kù volo ndú gbí có mì gbolò njembí. ¹⁰ Tacó a bà dù ta gbolò njembí ká kù jò ndâ ña ndâ vò i tí nò 'dáá gí. A go ndá kpo-kpò i ká gbì tàmuu ndâ 'bí 'duù kù giři'o párángáá 'do tí kpokèjì mì yúco. A delè káa go ndâ kpo-kpò i ká kù te sé'i me gbolò mí gbí njembí ndâ 'bí 'duù.

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù Timàtéyò

¹¹ Káa wò tí 'duù mì Mbíri 'ví kù'ba 'do tí ndâ ña ndâ vò i tí nò 'dáá gí, wò 'ví koọo có bà dù tí tó 'duù mì Mbíri, wò delè 'ví koọo có gítí bà bàkà go có mì Mbíri. Wó 'ví tee njembí lo mítí Mbíri, wò 'ví zè ndâ 'duù ñikì maa. Wò 'ví dù tí mbe kònò ndâ i, wò delè 'ví dù tí mbe 'dè njembí. ¹² Wò 'ví gò gó muu có mì Bìndi-Mbíri tí kpoò, tacó wàa wò 'ví 'de ta 'wálá ñinó mbe cee lá nò, tacó ñinò a i tí nó táánò náa Mbíri tè'é tí lo gítí ta o tí nó náa wò tù ta bà tí lo tí 'duù mì Mbíri mí kùro ndâ 'duù nò. ¹³ Ye kù see wò jì Mbíri, bìndi ye giì see wò jì Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí mbe dù tí 'dakò táánò kùro Pónisiyò Pilátò nó, ¹⁴ máa, wò 'ví bàkà ndâ i tí nó táánò náa a 'dè jì wò máa wò 'ví bàkà ndú nó ngbárángà'i, yee tí o bà gí Mbe tí ndoo, Jézù tí Bìndi-Mbíri káká'i.

¹⁵ Yí bà gí ta o tí nó mbe 'vii gbí muu Mbíri tí nó,

náa à kù ùlù yí,

tí mbe kù zogo ndâ 'duù 'dáá gí,

tí Gba tí nó náa 'bí gba muu to tí nó mbe me gbolò ndii yí wálá,

tí Mbe tí ndoo,

náa 'bí mbe tí ndoo muu to tí nó mbe me gbolò ndii yí wálá.

¹⁶ À káa yí ta kpéetí wó ká dù tí ká.

Ngba bàndò tí nó náa yí kù dù tí nó me i bà zeke ta ọ̀ 'duù lá.

'Bí 'duù jé mbe ọ̀ yí ta ọ̀ wó wálá.

'Bí 'duù delè jé gí bà ọ̀ yí ta ọ̀ wó wálá.

À ùlù yí tí gba muu to tí nó kpòò ya tí .

Go-i-tí-nò.

¹⁷ 'Bí có náa ye kù 'dè jì wò a ọ̀nó máa, wò 'ví 'dè có jì ndâ 'duù ọ̀nó tí ndâ mbe ndâ kpo-kpò i muu to tí nó nó, máa, ndú 'ví mba tí ndú lá. Ndú delè 'ví tee njembí ndú mítí ndâ kpo-kpò i mì ndú nò lá, tacó ndâ i tí nò ká go ngo díí. 'Dè có jì ndú máa ndú 'ví tee njembí ndú a i mítí Mbířì tí mbe kù je ndâ i ọ̀nó mbe kù te líkí'o mítí ndoo ta o 'dáá gí nò. ¹⁸ 'Dè có jì ndú máa, ndú 'ví bàkà ndâ tó i, ndú 'ví dù tí ndâ mbe bàkà ndâ tó nèté, go bà dù tí ndâ mbe je i jì ndâ 'duù ta tó njembí, delè tí ndâ mbe 'viiki gbí bà je i jì ndâ 'bí 'duù lá. ¹⁹ Ndú má 'vala gbí ọ̀ kpokèjì tí nò, ndú bà kili ndâ tó i me gbolò gítí taàbé, náa go cèè 'válá má kuu tí ndú nò.

²⁰ Káa wò 'ví kpolo tí i tí nó táánò náa à je jì wò máa wò 'ví kpolo tí nò, Timàtéyò. Si bà yuu nje lo gí gbí ndâ có ọ̀nó náa ndú me ndâ có mì Mbířì lá nó, ta ndâ kponje ọ̀nókó mì ndâ 'duù ọ̀nó mbe kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbí có mì Mbířì nó mí to. ²¹ Tacó ndâ 'bí mbe tè gí tàkò ọ̀ ndâ i tí nò gířì'o tí vò ọ̀ ọ̀nó 'do tí kpokèjì mì yúco gí.

Mbířì 'ví konì yo 'dáá gí.

BÀ SÓ TÌMÀTÉYÒ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì Tìmàtéyò

¹ Njìnó a ye tí Páwòlò tí mbe gí tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù 'do gbí có mì Mbírì. Mbírì je ye, tacó wàa ye 'ví dù tí mbe ma có 'válá tí nó mbe cee lá, náa yì tí Mbírì táánò cì cì máa yì bà je jì ndâ 'duù njìnó bà gí tí ndâ mbe kù dù toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù nò. ² Ye kù cu wáràgà tí nó tacó bà 'dè có jì wò tí Tìmàtéyò, tí kpóló-kpolo 'viì mì ye, máa, ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo, máa ndú 'ví bàkà nambeè jì wò, ndú 'ví nò yê ọ lo, ndú delè 'ví si wò 'ví dù ta 'dê njembí lo.

Kì nò tí Mbe tí ndoo lá

³ Ye má koọ có tí lo, ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì. Mbírì tí nó tí Mbírì mì ndâ ká gù ndâ, náa ndâ kù bàkà nèté jì yí gbí cèe kpokèjì nò. Ye ta o 'dáá gí kù koọ có tí lo ta o tí nó náa ye má kù 'deke tí ye jì Mbírì. ⁴ Ye má koọ có bà 'dù ngo-ọ lo táánò ta o bà njèè gbí òkò tí ndà nó, go bà nò wò má a i mbe zi ku, à kpónó zi ye gí. O bà 'de tí ndà káká'i ta 'bí o wúnò bà me líkí tí ye ta ọ wálá. ⁵ Mbí ye kuu tí ọ bà tee njembí lo mítí Bìndi-Mbírì tí Jézù. Wò 'de ọ njembí tí nó me 'do to lá. Ndâ gù lo Lùyìjà, tí nawu nawu lo, ta nawu lo Yúnìsì, delè táánò káa ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì tí Jézù go i mì lo nò. À kpónó teke-tèkè mì lo nò káa gbèe ọ bà ùnje mì ndú táánò nò, ta kponje tí wálá.

⁶ Má éno, ye kpónó kù 'va a mbí lo, máa, wò 'ví kili wu gí tà i-nambeè tí nó táánò náa Mbírì je jì wò ta o bà bàkà wò mì ye tí mbe nìbà i nò. ⁷ Tacó Mbírì táánò je jì ndoo me bèrì mbe si ndoo 'ví dù tí ndâ mbe kù kùro ndâ 'duù nó lá, yí je jì ndoo a Bèrì mbe je wotí bà zeke gbí nji ọ ndâ 'duù. Bèrì tí nó a mbe si ndoo 'ví zè Mbírì ta tó njembí, yí delè a mbe si ndoo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà i-'viì lá.

⁸ Má éno, wò 'ví cì gúku lá, wò delè 'ví kù nò tí bà ma có tí Mbe tí ndoo lá. Wò delè 'ví kù nò tí ye tacó náa ye kpónó kuu gbí zàà á muu wó nó lá. Gbì gbí njembí lo gítí bà kònò sé'i muu bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbe tí ndoo, sé náa Mbírì je wotí gítí jì wò gí nò. ⁹ Mbírì 'vala ndoo 'do gbí wò i, bìndi yí gù tè'é tí ndoo, máa ndoo 'ví dù tí ndâ 'dóó 'duù mì yì. Yí tè'é tí ndoo me tacó máa ndoo bàkà a 'bí i mbe nìkì ma nó lá. Yí bàkà éno 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó, ta nderè ká mì wó. Yí bàkà nambeè tí nó táánò jì ndoo ta rẹ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù á kùro bà suu to tí nò. ¹⁰ Káa a Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbírì tí Jézù kpónó ká gù ọ wotí mì ku gí, ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí 'válá njìnó mbe cee lá nò.

¹¹ Mbírì táánò cu 'bì wó mítí ye, máa ye dù tí tú mbe ma Banga-Ngú-Có tí nó, delè tí mbe nìbà. ¹² Njìnò a nderè có bà mbu ye nó kpónó ká nò. Kpétí ká éno, njembí ye mù lá, tacó ye nò Jézù tí 'duù tí nó, náa ye kù tee njembí ye mítí wó nó, ni gí. Ye delè gù nò ni ngbàrángà'i gí, máa, wotí bà kpolo tí i tí nó náa yí je jì ye máa ye 'ví kpolo tí yee tí o bà ko mboo nèté mì ndâ 'duù nó, kuu tí wó. ¹³ Má éno, kpolo tí cèe có tí nó táánò náa ye 'dè jì wò nò. Wò delè 'ví 'vanda jé káa ndi ndú ndírí jì ndâ 'duù tí nó náa wò kù nìbà i jì ndú nò. Dù ta bà tee njembí lo mítí Bìndi-Mbírì tí Jézù, delè ta bà zè yí nìkì maa. ¹⁴ Kpolo tí tó i tí nó táánò náa à je jì wò nò; kpolo tí ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì tí nó mbe kù 'vala gbí njembí ndoo nò.

¹⁵ Wò nò ni gí máa, ndâ Fìgélò, ta Èrèmàjìnìsì, ta sè ndâ 'bí 'duù gbí ndâ to Ásìyà kpónó 'dáá mò tí ndú 'do tí ye gí nó gí. ¹⁶ Káa Mbírì 'ví si ndâ 'viì kòtí Ònèsifórù, tacó a yí ta ndâ 'bí o táánò ká kù 'dèè njembí ye ta bà gala ye ta nò ọ wó gítí nderè bà zèè ye mí gbí zàà wálá. ¹⁷ Ta o bà yee yí gbí gbata Rómà táánò, yí pà ba tí ye ta

njembí wó gbaànjé yee tí o tí nó náa yí gí 'de ye gí. ¹⁸ Mbíri 'ví konì yí ta ndòngbú o wúnò. Wò delè nò ña nambeè tí nó táánò náa yí kú bàkà ji ye si ye gbí gbata Éfàsù kà nó ta ọ lo ngbàrángà'i gí.

2

Tó àsikèrì mì Bìndi-Mbíri

¹ Mbíri bàkà nambeè ji wò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri tí Jézù gí, 'viì mì ye. Má éno, dù tí 'dakò, tacó wàa, ² wò 'ví 'dòkò ndi bà ma ndi ndâ có ñinó táánò náa wò 'di 'do gbí nje ye á kùro ndâ 'duù nó, ji ndâ 'duù ñinó náa wò kú tee njembí lo mítí ndú nó, wàa ndú delè 'ví 'dòkò ndi bà ma ndi gbée có tí nó gí kùro ji ndâ 'bí 'duù.

³ Má éno, kònò bà sé'i ñindi lo go i mì tó àsikèrì mì Bìndi-Mbíri tí Jézù. ⁴ Wò nò a àsikèrì 'di ta go bà dù tí kùro ndâ 'bí ka wó tí wó jé ká kú ọ 'dì á nje nèté? ⁵ À kú bàkà ndâ i 'dáá ká ta ña kpokèjì bà bàkà ndú. Káa 'duù ma có me tí ña kpokèjì tí nó náa à tí nó lá, mbe wu gbí wó wálá. ⁶ 'Duù má zèè bá ká tí kpoò, to bà 'boo yí wálá. ⁷ Koro gbí ndâ có tí nó náa ye 'dè ji wò nò, bìndi Mbíri bà je muu bà 'di gbí ndú ji wò gí.

⁸ Je mbí lo mítí Banga-Ngú-Có tí nó táánò náa ye kú nò ta bà ma máa, Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí 'viì-gù Dàvidè, 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, nò. ⁹ Ye kpónó kú kònò sé'i ta 'bò tí kò ye, goolá ye bàkà a 'bí ña gbolò vò i nó gbí có tí nó. Kpètí ká éno, có mì Mbíri me 'bí i go ñi ña wàa 'duù 'ví nè mí gbí còngò nò lá. ¹⁰ Má éno, ye bà kònò ndâ sé'i tí nó 'dáá gí tacó tí ndâ 'duù ñinó náa Mbíri ọ́ruka ndú tí ndâ 'duù mì wó nò. Tacó wàa, ndú delè 'ví 'de 'válá ñinó mbe cee lá nò, wàa ndú 'ví dù ta líkí'o tí ndú ta ndâ Bìndi-Mbíri tí Jézù dúú bà ya tí á tí banga bàndò. ¹¹ Có náa wò 'ví tee njembí lo mítí a có tí nó, máa,

«Ndoò táánò má cì ta ndâ Jézù,
ndoò delè bà 'vala ta ndú.

¹² Ndoò má kònò tí ndoo,
ndoò delè bà dù tí ndâ kpo-kpò gba ta ndú.

Ndoò má 'boo yí,
yí delè bà 'boo ndoo.

¹³ Ndoò má a ndâ lókó-loko 'duù,
yí ta o 'dáá gí káa 'duù ñinó jáá nò,
tacó wotí bà 'boo tí wó, tí wó wálá.»

Tó mbe bàkà nèté

¹⁴ 'Va mbí ndâ 'duù mì lo gítí ndâ kpóló-kpolo có tí nó. Wò delè 'ví see ndú ji Mbíri, máa ndú 'ví tò kponje gítí ndâ có ñinó ta gbí ndú wálá nó lá. Tacó ndòngbú tó i mì ndâ ña ndâ kponje tí nó káa bà ñonòkò muu ndâ mbe kú sè tù ndú gítí ndâ ña ndâ kponje tí nó. ¹⁵ Bàkà wotí mì lo, tacó wàa wò 'ví ya gí kùro Mbíri ta nò ọ lo wálá, go i mì 'duù ñinó mbe bàkà ngbàrángà nèté, tí 'duù ñinó mbe ñibà có mì Mbíri jáá.

¹⁶ Wò 'ví ya gí gbí ndâ kponje ñonókó mì ndâ 'duù ñinó ta gbí có mì ndú gítí Mbíri wálá nó lá. Tacó bà tò kponje ta ndâ ña ndâ 'duù tí nó kú tooko 'duù me 'dú 'do tí Mbíri. ¹⁷ Ña ndâ kponje ñonókó tí nó kú dèèkè go bà dèèkè kàngàndonò nò. Ndâ 'bí mbe kú ñibà ndâ ña ndâ có ñonókó tí nó ji ndâ 'duù a ndâ Ìmànyò ta ka wó Filétù, ¹⁸ tí ndâ mbe gíri'o 'do tí kpokèjì mì yúco gí. Ndú kú ñonòkò muu ndâ mbe ùnje gítí yúco. ¹⁹ Kpètí ká éno, Mbíri sè tà 'bá mì wó ta díí ọ̀tì gí. À cu mítí su-sú 'bá tí nó, máa, «Mbíri nò ndâ 'dóó 'duù mì wó ni gí.» À gii cu 'bí, màa, «Mbe 'dè có máa yí a 'duù mì Mbíri 'ví mò tí wó 'do tí bà bàkà lé-lé i gí.»

²⁰ Ña ndâ ká'i bà zò i gbí gbolò 'bá 'dáá me ká gbaànjé lá. Ndâ cèè ká'i bà zò i ta ndâ kpo-kpò o kuu tí. Bìndi ndâ ña ñinó náa a kú zò i gbí ndú ta ọ̀ 'dáá gí nó ká

kuu tí . ²¹ Má éno, 'duù má kù'ba 'do tí ña ndâ vò i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú nó gí, yí bà dù tí cèe 'duù mì Mbíri, go ndâ cèe ká'i ñinó náa mbe 'bá mò ndú gí ndii kpolo ma gítí ndâ kpo-kpò o, wàa gbí ndú 'ví dù cóó-cóó ká ngbárángà'i tacó nèté nò. ²² Tè gí tàkò có mì ndâ i gbí kù yo tí ndâ 'vi-'dakò lá. Je mbí lo tí kpoò a i gítí bà bàkà ndâ tó i. Wò 'ví tee njembí lo mítí Mbíri. Dù ta tó njembí lo gítí wó. Wàa wò delè 'ví dù ñikí maa ta ndâ 'duù ñinó ta ngbárángà njembí ndú, náa yo kù 'deke tí yo ji Mbíri ta ndú nò.

²³ Yuu nje lo gí gbí ndâ kponje ñónókó, ta ndâ có ñinó ta gbí ndú wálá nó lá. Tacó wò ñò ni gí máa, ndú kù gí ta gbínje gí gbí òkò tí ndâ 'duù. ²⁴ Káa bòò mì Mbíri bàkà gbínje lá. Yí a mbe bàkà nambeè ji ndâ 'duù 'dáá gí, yí a tó mbe ñibà i ji ndâ 'duù, yí a mbe du njembí, ²⁵ yí delè 'ví túbà bà lê tí có mì ndâ 'duù ñinó ta có mì ndú ya toko ta có mì wó lá nó ji ndú pétékè'i, ta bà koṛo có máa, ndâ-'bî-lá, Mbíri bà 'visi muu ndú gítí bà ñò yúco. ²⁶ Muu ndú má gí gítí ndú gí, ndú 'ví njaanga miṛi ndú 'do gbí wú mì Gba-vò-i náa yí zèè ta ndú, bìn̄di yí gii bàkà ndú tí ndâ bòò mì wó nò.

3

Ndâ ndòngbú sili

¹ Te mí gbí muu lo, máa, ndâ i kèjì gí bà me kpoò gbí ndâ sili tí nó gí nje o nó ngé. ² Tacó ndâ 'duù bà gii koṛo có ká gítí 'dóó miṛi ndú, ta có gítí ndâ gùrúsù mì ndú. Ndú bà gii si tí ndú tí ndâ mbe mòò ṛo, ta bà wu gbí tí ndú ta kpéétí ndú. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe 'dè kù có, delè tí ndâ mbe ngbútù ji ndâ bu ndú ta nawu ndú. Ndú bà gii dù tí ndâ 'duù mbe ñò 'duù ñinó mbe kù bàkà tó i ji ndú nó ni lá, tó i mì ndú delè bà gii dù wálá. ³ Njembí bà gii dù tí ndâ 'duù wálá, delè nambeè bà gii dù gbí yí ndú wálá. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe waaka có, delè tí ndâ vóló-volo 'duù. Ndú bà gii dù tí ndâ kàzà, delè tí ndâ mbe sogo ndâ tó i. ⁴ Ndú bà gii dù tí ndâ mbe ba ngbù ndâ 'bí ka ndú, delè tí ndâ mbe bàkà ndâ i-ñónókó. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe luguu tí. Áá bà gii dù tí ndú a go ndâ líkí'o bìn̄di Mbíri. ⁵ Ndú bà gii tù ngba ndú, máa ndâ yí a ndâ mbe 'di có mì Mbíri, káa có mì Mbíri gbí njembí ndú gbaànjé wálá. Má éno, kpolo tí lo 'do tí ña ndâ 'duù tí nò.

⁶ Tacó ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú a ndâ mbe bàkà l'vì mì ndú mí 'bá mì ndâ 'duù, tacó bà ṛi muu ndâ ñii ñinó ta muu ndú mbe me njí'dí, mbe bàkà vò i ndii muu ndú gí, delè njembí ndú me fùlà-fùlà, náa ṛo ndú 'de to lá ta go ña ndâ i 'dáá gí. ⁷ Ndâ ña ndâ ñii tí nò ta o 'dáá gí kù tala i, káa bà ñò yúco ni kpò ndú gí. ⁸ Ndâ ña ndâ 'duù tí nò mbe kù ñònòkò muu ndâ ñii tí nò a ndâ mbe tò kponje gítí yúco, go i mì ndâ 'dakò tí nó dígísèè ta ṛè ndú a ndâ Jènésì ta Jàmberésì, mbe go 'véṛè tí có mì Mòze nò. Muu ña ndâ 'duù tí nò volo gí. Bà 'di yúco delè kpò ndú gí. ⁹ Káa ndâ ña ndâ 'duù tí nó mbe kù ñònòkò muu ndâ 'duù nó bà ya ta ña kpokèjì tí nò gí kùṛo wálá. Tacó ndâ 'duù bà gii 'di gbí ndú ni go bà 'di gbí ndâ Jènésì ta Jàmberésì ni mì ndâ 'duù dígísèè gí nò.

Ndòngbú bà kpo-gbí-tà-tù Timàtéyò mì Páwòlò

¹⁰ Ye me ngú tí ye ji wò lá, Timàtéyò. Wò táánò ñò ndâ ña bà ñibà i mì ye ji ndâ 'duù, ta ña cè bà 'vala ye, ta nderè bà 'vala ye, ta bà tee njembí ye mítí Mbíri, ta bà me duù mì njembí ye, ta bà zè ndâ 'duù mì ye ñikí maa, ta bà kònò tí ye gí. ¹¹ Wò delè táánò ñò bà mbu ye, ta bà mèèkè'i tí ye mì ndâ 'duù, ta ndâ ña ndâ vò i tí nó mbe 'de ye gbí ndâ gbata Àndiyókì, ta Ìkóniyùmù, ta Lísítàrà nó gí. Ye kònò ndâ bà mèèkè'i tí ye nò 'dáá gí, Mbíri delè gii 'vala ye 'do gbí ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ¹² Má éno, wò kpónò ñò ni ngbárángà'i gí, máa, kponje gítí bà mèèkè'i tí 'duù ñinó mbe kù jè ta bà bàkà go có mì Bìn̄di-Mbíri nó wálá.

¹³ Káa ndâ wò 'duù, ta ndâ mbe tiri kèjì gí bà zì ta nètè mì ndú ndii ñinó sàà kùro nó gí. Ndú bà eendi ndâ 'duù, à delè bà eendi ndú. ¹⁴ Káa à má gítí lo, wò 'ví 'visì muu lo 'do tí có tí nó táánò náa à ñbà jì wò káa wò gii ùnje gítí ta njembí lo gbaànjé gí nó lá. Mbí lo delè 'ví ò tí ye tí Páwòlò, ta ndâ 'bí ka ye ñinó táánò mbe ñbà i jì wò nó lá. ¹⁵ Mbí lo delè 'ví dù ká kácáá tí ndâ có tí nó táánò náa wò 'di 'do gbí wáràgà mì Mbíri 'do gbí 'viì lo nô. Tacó a ndâ có tí nó ká je muu jì wò gítí bà 'de 'wálá, ta bà ùnje gítí Bìndi-Mbíri tí Jézù. ¹⁶ Delè tacó a Mbíri táánò ká wu ndâ có tí nó mí gbí muu ndâ mbe cu ndú. Nètè mì ndâ có tí nó kpolo ma a bà ñbà yúco jì ndâ 'duù, ta bà yù gbí ndâ wò i mì ndâ 'duù jì ndú, delè ta bà túbà cèe kpokèjì káká'i jì ndâ mbe giri'o gí. ¹⁷ Ñinò a ña kpokèjì bà 'viindi tí ndâ mbe kaa tí ndú jì Mbíri gí, gítí tó nètè.

4

¹ Ye kù see wò jì Mbíri, ye delè kù see wò jì Bìndi-Mbíri tí Jézù tí 'duù tí nó bà gii dù tí mbe waa có jì ndâ 'duù 'dáá gí nô. Ye gii see wò delè jì ri bà gii Bìndi-Mbíri gí bà dù tí gba muu to tí nó, ² máa, wò 'ví nanaka muu lo mítí bà ma có mì Mbíri jì ndâ 'duù. Go bà 'di má tí ndú, à ñikí ma; go bà 'di tà má tí ndú wálá, sè ñinò a ñindi ndú. Je kponje 'do nje ndâ 'duù gí. Do mítí ndâ mbe ngbútù, wò delè 'ví je wotí gítí bà ùnje gítí có tí nó náa wò kù ma nó jì ndâ 'duù. Káa wò 'ví si njembí lo 'ví dù lèè ta o tí nó náa wò kù ñbà i jì ndâ 'duù nô. ³ Bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú jì wò nó kpónó, tacó 'bí o bà gii gí wúnò náa go bà sè tù gítí yúco bà gii dù tí ndâ 'duù wálá. Tù ndú bà gii njaanga a i gítí bà 'di ndâ 'bí tende có mbe ñikí tí ndú, náa ndú bà gii kili ndâ mbe ñbà i mì ndú mbe 'vii ta ndú, tí ndâ mbe ñbà ndâ i tí nó jì ndú. ⁴ Tù ndú bà gii njaanga a i gítí bà 'di ndâ tà-ká-tà mì ndâ ká gù ndú á bìndi yúco. ⁵ Káa wò 'ví kpolo tí lo máa, muu lo 'ví dù tí tó muu ta o 'dáá gí. Zèe njembí lo ta o wò i, bàkà nètè bà ma Banga-Ngú-Có. Wò delè 'ví bàkà nètè tí nó náa Mbíri je wò mí nje nó ta kábà.

⁶ À má gítí ye, à kpónó ga wú mítí miri ye gí. Sè káa «riti», wàa bà có tí nó 'ví cee gí. ⁷ Ye gò dú káa gó muu Mbíri. Ye kpò nje ndâ 'duù gbí ngèlè gí, ye bàkà nètè tí nó ta njembí ye gbaànjé gí. ⁸ Mboo tàkò tó nètè mì ye, náa Mbíri tí mbe waa yúco kù kpolo tí tacó bà je jì ye ta ri bà ko mboo nètè mì ndâ 'duù ñinó 'dáá mbe kù ù bà gii Bìndi-Mbíri nó kpónó kù ùndi ye á gbíri.

Ndâ 'dóo có mì Páwòlò gbí muu wò

⁹ Bàkà wotí mì lo wàa wò 'ví gí gálá gí mì ye, ¹⁰ tacó ndâ 'duù kpónó 'vaaka 'dáá 'do tí ye gí. Kèrèsènisì ya gí gbí to Gálátì gí, bìndi Títò ya gí gbí to Dàlimàsìyà gí. Káa nó ọo ndâ i muu to tí nó gii te Démàsì 'do tí ye ya tí gí gbí gbata Tèsalónikà gí. ¹¹ À kpónó káa Lúkà ká kù dù mì ze ta yí. Wò má kù gí, yo 'ví gí ta Màrikò. Tacó yí a kpóló-kpolo mbe koni ye ta nètè mì ye. ¹² Ye tuu Tikíkùsù gí mì yo Éfàsù ká gí. ¹³ Ye táánò si ndâ wáràgà mì ye ta ndâ bongo mì ye jì Kàripù gbí gbata Tòrówà. Yo má kù gí, wò 'ví kaa ndú gí tí jì ye. Wò 'ví 'visì kapí lo gítí 'bí wáràgà mì ye ñinò tí kpóló-kpolo nó ngé gí lá.

¹⁴ Dakò tí nó tí Àlèsándòrò tí muu-tàwu, mbe kù cee ndâ i 'do tí fádà nó, bàkà wò i ta ye ngé tè gí. A Mbíri ká bà 'vee gbí nje wó gítí ña wò i mì wó náa yí bàkà ta ye nó! ¹⁵ Wò 'ví kpolo tí lo 'do tí wó, tacó có mì wó dooko gí gbí có mì ndoo ngé gí lá.

¹⁶ Gbí kpédélé o bà ya ta ye gí gbí ngbàngà táánò, gbèe 'duù mbe 'dè có muu ye wálá. Ndâ 'duù 'dáá bè ye ta o tí nó gí. Mbíri 'ví ñò yè ọo ndú. ¹⁷ Káa Mbíri gii ọo tìyò á kapí ye, yí gii je wotí jì ye, tacó wàa ye 'ví dù tí tú mbe ma có mì yí ta kábà jì ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó 'dáá gí, wàa ndú 'ví 'di. Bìndi yí gii 'vala ye 'do gbí nje ndâ siingii gí.

¹⁸ Mbíri bà 'vala ye 'do gbí ndâ wò i 'dáá gí. Yí bà ya ta ye gí 'bá mì wó gbíri ñikí maa.

À ùlù Mbírì á kpóó ya tí ! Go-i-tí-nò.

Ndâ ndòngbú 'vé

¹⁹ Ye 'vee ndâ Pìrisílà ta Àkùyílà, ta ndâ kòtí Ònèsifórù. ²⁰ Èrásitù táánò gii yee ta ze ká gbí gbata Kòrìndì, bìndi ye gii jee Tòròfímù ta sé'i tí wó mí gbí gbata Milétù.

²¹ Bàkà wotí mì lo wàa yo 'ví gí á kùro ndâ pì mì ndâ kpo-kpò pípìrì tí nó kèjì nò. Ndâ Yùbùlù, ta Pùdénì, ta Línò, ta Kìlâwúdiyà, ta ndâ ná'vindí ndoo 'dáá gí 'vee wò ma.

²² Mbírì 'ví je njembí bà ò yí tí Mbírì ni ji wò.

Mbírì delè 'ví konì yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà ji TÍTÒ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí bòò mì Mbírì, ye delè a tú mì Bìndi-Mbírì. Mbírì cu 'bì wó á mí tí ye, bìndi yí gii tuu ye gí bà konì ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mbírì ñuka ndú tí ndâ ñinó mì wó gí nó ta bà kili wu gí tà bà tee njembí ndú mí tí wó, delè gí bà nìbà yúco tí nó mbe 'vii ta có mì wó tí Mbírì nò, ² yúco tí nó mbe kù je muu ji ndú gítí bà koṛo có lì mí tí 'wálá tí nó mbe cee lá, náa Mbírì tí mbe 'dè 'vére jé lá ci ndâ 'duù gítí sàà gí nò. ³ O tí nó náa Mbírì ci nó mà gii gí gí, Mbírì gii uu gbí còngò có kóó mì wó nò. Bìndi yí gii kpili có mì wó nó ji ye, náa ye kpónó kù ma ji ndâ 'duù go kòcò wó tí Mbírì tí Mbe 'vala ndoo nò. ⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó ji wò tí Títò, tí 'dóó 'vii mì ye, tacó ndâ sósò'ò ta ndâ a ndâ mbe tee njembí mí tí Mbírì. Ye kù 'deke tí ye ji Mbírì tí Bu ndoo, ye delè kù 'deke tí ye ji Bìndi-Mbírì tí Jézù tí mbe 'vala ndoo, éno máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji wò, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu lo lá.

Nèté mì Títò gbí to Kèrétì

⁵ Ye táánò si wò mí Kèrétì, tacó wàa, wò 'ví 'viindi ndâ i kà. Ye táánò 'dè có ji wò éno máa, wò 'ví ñò ndâ 'bí kpo 'duù, wàa wò 'ví bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbírì ta ndi gbí ndâ gbata gbí to Kèrétì gbaàn-jé-gbaàn-jé 'dáa gí. ⁶ Ndâ ña ndâ kpo 'duù tí nó 'ví dù a ndâ cèe kpo 'duù, ta tó muu ndú. Ndú 'ví dù me ndâ mbe kò njèèkù niì lá. Ndâ 'vii mì ndú 'ví dù a ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, tí ndâ 'vii mbe kù 'di có, ta tó ñè ndú. ⁷ Tacó 'duù ñinó tí kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbírì nó a mbe kpolo tí 'bá mì Mbírì. À má éno, yí 'ví dù me ña 'duù ñinó náa ndâ 'duù kù no nje ndú gítí ndâ cè bà i mì wó nó lá; yí 'ví dù me ña 'duù ñinó mbe koṛo có máa, à 'ví si có 'dáa ká mí tí có mì yì nó lá; yí 'ví dù me 'duù ñinó ta tàkòcò wó kù kpolo ká gálà nó lá, yí 'ví dù me vò mbe njù pe lá, yí 'ví dù me mbe cee có gbí òkò tí ndú ta 'duù ta 'bì wó lá, yí 'ví dù me ña 'duù ñinó ta njembí wó ká gítí bà 'de i gbí i nó lá. ⁸ 'Duù ñinó tí kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbírì nó 'ví dù a 'duù ñinó mbe kù te wíri mí tí ndâ mbe 'dó-'do, yí 'ví dù a 'duù ñinó ta go bà bàkà tó i kuu tí wó, yí 'ví dù a 'duù ñinó náa a muu ká tí wó, yí 'ví dù a 'duù ñinó jáa kùro Mbírì, yí 'ví dù a 'duù ñinó náa tàkòcò Mbírì kù peteke gítí wó, yí 'ví dù me 'duù ñinó mbe kù bàkà i gí tàkò có mì sé njembí nó lá. ⁹ 'Duù ñinó tí kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbírì nó 'ví dù a mbe zèe yúco tí nó ta kponje gítí wálá náa à nìbà ji yí nó ta 'bì wó sósò'ò, tacó wàa, yí 'ví 'de ta wotí bà nìbà yúco ji ndâ 'duù, yí delè 'ví 'de ta wotí bà uu gbí còngò 'vére mì ndâ mbe kù 'vii 'vére mí tí yúco nó ji ndú.

¹⁰ Tacó ndâ tù-ká-kpò-có, ta gbí có mì ndú wálá, tí ndâ mbe 'vére mbe kù eendi ndâ 'duù me mbè kuu tí. Ndâ mbe le bèrè ndâ i 'vére tí nó kpolo ma a ndâ mbe zèe có gítí tàkù bà ya gí gbí gázà. ¹¹ Wò 'ví si ndú 'ví njaanga nje ndú lá. Tacó ndâ ña ndâ 'duù tí nó a ndâ mbe volo 'bá mì ndâ 'duù ta bà nìbà ndâ i ñinó mbe 'vii ño 'bá lá nò. Ndú delè kù bàkà ndâ i-nò tí nó ká tacó bà zò-nje ndú cuki. ¹² A 'bí 'duù tí 'dóó dii ndú, delè tí mbe 'dè-kòcò mì ndú tí ndâ 'duù Kèrétì táánò, ká 'dè có éno máa, «Nèté mì ndâ 'duù Kèrétì káa bà 'dè 'vére cuki. Ndú a ndâ mbe kpó, tí ndâ mbe gàmàtà ta i gbí ndú wálá.» ¹³ Có tí nó náa 'duù tí nó 'dè nó a yúco. À má éno, baṛaka mí tí ndú, tacó wàa ndú 'ví dù tí ndâ cèe mbe tee njembí ndú mí tí Mbírì, ¹⁴ wàa ndú 'ví je mbí ndú mí tí ndâ tà-ká-tà 'vére mì ndâ Jùdéyà lá, ndú delè 'ví bàkà go ndâ có mì ndâ 'duù tí nó náa bà 'di yúco me cékèlè gbí tú ndú gí nó lá.

¹⁵ Ndâ i 'daá gî kùro ndâ 'duù ònó ta njembí ndú ngbárángà'i kùro Mbíri nó káa ndâ ngbárángà i, káa ngbárángà i kùro ndâ 'duù ònó tí ndâ voló-volo 'duù mbe tee njembí ndú mítí Mbíri lá nó wálá, tacó muu ndú, ta ndâ kpokèjì bà koṛo có mì ndú volo gî. ¹⁶ Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe ò Mbíri ni gî, káa cè ò bàkà ndâ i mì ndú dooko gítí bà bàkà i mì ndâ mbe ò Mbíri ni gî lá. Ndú a ndâ vò 'duù, tí ndâ mbe kpò có, mbe 'vii tí ndâ mbe bàkà tó i lá.

2

Cèe bà nibà i

¹ Káa à má gítí lo, wò 'ví nì jì ndâ 'duù káa bà kpokèjì mì yúcó. ² 'Dè có jì ndâ kpo 'duù máa, ndú 'ví sì tí ndú jì pe lá, ndú 'ví dù tí ndâ mbe koṛo có, ndú 'ví dù me tí ndâ 'duù ònó mbe kù bàkà i á gí tàkò có mì sé njembí nó lá, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù ònó mbe ùnje gítí Mbíri ta njembí ndú gbaànjé, ta go ndâ 'duù tí ndú, ndú delè 'ví dù me ò ndâ 'duù ònó tí ndâ nuù-gú-nuù-bè'dè nó lá.

³ Wò delè 'ví 'dè có jì ndâ nì ònó ta gbí dii ndú mbe yù gî nó, máa, ndú 'ví bàkà i á go i mì ndâ 'duù ònó mbe kù co tí kpokèjì mì Mbíri ò. Ndú 'ví dù me tí ndâ mbe túbà vò kpokèjì jì ndâ 'duù lá. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe vò nje lá. Ndú delè 'ví dù tí ndâ mbe zèè ngé pe lá. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe nibà cèe kpokèjì bà 'vala ndò á 'bá jì ndâ 'duù, ⁴ tacó wàa, ndú 'ví dù tí tí ndâ mbe kpo-gbì-tà-tù ndâ 'viní ònó mbe kù kpolo gí yaà gí tàkò ndú nó gítí bà zè ndâ 'dakò mì ndú, ta ndâ 'vii mì ndú, nìkì maa. ⁵ Ndú 'ví kpo-gbì-tà-tù ndú tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ nì ònó mbe ni bà koṛo có gî, ta ṛo ndú mbe me vá lá. Ndú 'ví dù tí ndâ nì mbe zèè 'bá mì ndú. Ndú delè 'ví dù tí ndâ nì ònó ta 'dè njembí ndú, mbe kù 'di có mì ndâ 'dakò mì ndú ò. 'Dè có jì ndú máa, ndú 'ví nibà ndâ i tí ò jì ndâ nì, tacó wàa, ndâ 'duù 'ví go ta 'vére mítí có mì Mbíri lá.

⁶ Wò delè 'ví kpo-gbì-tà-tù ndâ 'vii-'dakò máa, ndú 'ví tè gí tàkò có mì ndâ i gbí kù ndú lá. ⁷ Wò 'ví dù tí 'duù ònó náa ndâ 'duù 'ví ò bàkà ndâ tó i 'daá gî ni a i 'do mì lo. Wò má kù nibà i jì ndâ 'duù, wò 'ví túbà tí lo jì ndú tí 'duù ònó ta bà lê tí lo wálá. À delè 'ví dù gbí kòcò lo a wotí go kòcò gba. ⁸ Wò 'ví 'dè jì ndâ 'duù a ndâ cèe có ta nji ká gbí ndú, tí ndâ có ònó náa wotí bà 'visì tende có gí tàkò ndú 'ví dù tí 'bí 'duù wálá. Tacó wàa, ndâ mbe kù jòò gbí có ta ndoo 'ví ò 'dóó có ònó náa ndú 'ví kpi tí ta ngbàngà tí ndoo nó lá. ⁹ 'Dè có jì ndâ bòò máa, ndú 'ví 'di có mì ndâ mbe tí ndú. Ndú delè 'ví bàkà go có ònó gbí njembí ndâ mbe tí ndú nó ta o 'daá gí ta kponje mì ndú gítí wálá. ¹⁰ Ndú delè 'ví po ndâ 'bí vici i mì ndâ mbe tí ndú lá.

Ndú 'ví dù tí ndâ 'duù jáá, tacó wàa, ndâ i tí ò 'daá náa ndú kù bàkà ò 'ví sì ta ndâ 'duù 'ví wu gbí bà nibà i mì Mbíri tí Mbe 'vala ndoo.

¹¹ Wò ò ni gî, máa, Mbíri túbà nambeè mì wó a i tacó bà 'vala ndâ 'duù 'daá gî. ¹² Mbíri kù bàkà nambeè jì ndoo, tacó wàa, ndoo 'ví ò tí ni éno máa, ndoo 'ví 'dò kò ndoo mítí kpokèjì ònó mbe kù ya ta ndoo gí 'dè 'do tí wó tí Mbíri nó lá. Delè tacó wàa, ndoo 'ví dù ta go ndâ i tí nó muu to tí nó mbe ya gí gbí có mì wó tí Mbíri lá nó, lá. Mbíri kù bàkà nambeè jì ndoo, tacó wàa, ndoo 'ví ò tí ni éno máa, ndoo 'ví 'vala ta muu ndoo ngbárángà'i, tí ndâ 'duù jáá kùro wó tí Mbíri ¹³ kù ù ta ndi bà gí líkí'o mì ndoo, náa ndoo kù koṛo có lì mítí, tí o bà tù ngba gbolò Mbíri mì ndoo, tí Mbe 'vala ndoo, tí Jézù, tí Bìndi-Mbíri, ¹⁴ mbe sì mīri wó jì ku, tacó bà njaanga mīri ndoo 'do gbí ndâ ò ndâ vò i 'daá gî, ò. Yí bàkà ndoo tí ndâ ngbárángà 'duù, tacó wàa, ndoo 'ví dù tí tí ndâ 'dóó 'duù mì yì; delè tacó à 'ví dù tí ndoo káa go bà bàkà tó i cuki.

¹⁵ Kò-kò ta ndâ có tí ò jì ndâ 'duù. Túbà cèe kpokèjì jì ndâ 'duù ònó mbe gīri'o gī nó ta bà do mítí ndú ta gūku tí lo wálá, go i mì gba. Wò 'ví sì 'bí 'duù gbaànjé 'ví sì wò tí 'dé 'duù lá.

3

Bà bàkà ndâ i ñinó mbe kù koni ndâ 'duù

¹ 'Va mbí ndâ 'duù mì lo máa, ndú 'ví 'di có mì ndâ gba mì ndú, ta ndâ kpo 'duù kùro ndú. Ndú ta o 'dáá gí 'ví dù ká léngé-lenge kù ù bà bàkà i ñinó náa à tí. ² Ndú 'ví 'dè vò có gítí ndâ 'duù lá. Ndú delè 'ví dù tí ndâ mbe kù kii'ba 'do tí bà 'dèèkè mà. Ndú 'ví dù tí ndâ 'dê 'duù mbe kù si ndâ ña ndâ 'duù 'dáá gí tí i. ³ Tacó, 'bí o táánò kuu tí náa 'dóó ndoo ta miři ndoo a ndâ mbe ñónókó, tí ndâ tù-ká-kpò-có, náa à kù eendi ndoo. Njembí ndoo ta o tí nò ká gítí ndâ tende ña i mbe ñikí tí ndoo muu to tí nò. O mì ndoo ta o tí nò ká gítí bà tò kii, gii je bà bàkà ndâ i ñinó mbe kù millisé tí ndâ 'bí 'duù nò. Ndâ 'duù ta o tí nò kù sogo ndoo. Ndoo delè ta o tí nò kù sogo tí ndoo gbí òkò tí ndoo.

⁴ Káa Mbíri tí Mbe 'vala ndoo nó giì tubà nambeè mì wó, ta tó bà zè ndoo mì wó, ⁵ ta bà 'vala ndoo. Káa yí 'vala ndoo nò me gí tàkò 'bí ña tó i náa ndoo bàkà ji yí nò lá; à káa 'dóó bà ñò yè ɾo ndoo mì wó ká si yí 'ví 'vala ndoo, go có mì wó gbí njembí wó. Yí 'vala ndoo ta bà caka tí ndoo ta ngo, mbe kpò gbí ndi bà jò ndoo. Bìndi yí giì bàkà ndoo tí ndâ ngú 'duù ta bà tuu Bèri mì wó tí Mbíri ji ndoo.

⁶ Mbíri je Bèri mì wó ji ndoo tókà'i ta rẹ̀ mì Jézù, tí Bìndi-Mbíri tí Mbe 'vala ndoo. ⁷ Mbíri njaanga miři ndoo 'do gbí vò i, tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndâ 'viì-'bá mbe kù koɾo có lì mítí 'válá ñinó mbe cee lá nò. ⁸ Nìnò a yúco ta kponje á gítí wálá ká nò.

Có gbí njembí ye éno máa, wò 'ví nanaka muu lo mítí ndâ có tí nò. Tacó wàa, ndâ 'duù ñinó mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri nó 'ví te tí mí gbí muu ndú máa, ndâ yí 'ví dù tí ndâ mbe bàkà ndâ tó i ta i ká gbí ndú tacó tí ndâ 'duù ta o 'dáá gí. ⁹ Káa wò 'ví kii'ba 'do tí bà tò ndâ kponje ñónókó, ta bà 'deke rẹ̀ ndâ ká gù lo kpènjàngè'veè tí i 'vére mì ndâ Jùdèyà. Wò delè 'ví kii'ba 'do tí bà 'dèèkè mà ta bà 'dè wo muu ndâ có mì Mòze. Tacó nèté mì ndâ ña có tí nò wálá. I delè gbí ndú wálá. ¹⁰ 'Duù má kù njèè gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri, wò 'ví ci yí, máa yí ɾò tíyò 'do tí ña i tí nò, yee gbí só. Yí má biya bà 'di có mì lo gí, wò 'ví 'vee bà tí wó káká'i lá. ¹¹ Káa, wò 'ví ñò ni éno máa, ña 'duù tí nò a voló-volo 'duù, tí vò mbe bàkà vò i, mbe le wú mítí miři wó ta kpéetí wó gí.

Ndòngbú có mì Páwòlò ji Títò

¹² Ye kèjì gí bà tuu 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ Àrètémà ta Tikíkùsù ji wò. 'Duù tí nò náa ye bà tuu yí nò má yee tí lo ngé gí, wò 'ví gí gálà gí bà 'de ye gbí gbata Nìkòpòlìsì, tacó ye kù koɾo có bà cì ndâ pì cò'o tí nó kèjì nó a i mí kà. ¹³ Je wotí gítí nó mì ndâ Àpólò ta Zénà tí nó tí mbe kù waa có gbí ngbàngà nò.

¹⁴ Ndâ 'duù mì ndoo 'dáá gí 'ví tala bà bàkà ndâ tó nèté, tacó wàa ndú 'ví 'de ta i tacó bà koni tí ndú, náa 'bí i má gbaaka ndú nò; ndú 'ví dù me tí ndâ 'duù ñinó ta i gbí ndú wálá nó, lá.

¹⁵ Ndâ 'duù tí nó náa ze ta ndú kàá nó 'dáá gí 'vee wò ma. 'Dòkò ndi 'vé mì ze á ji ndâ tó nambe ze ñinó mì yo kà mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri nò.

Ye kù 'deke tí ye ji Mbíri máa, yí 'ví bàkà nambeè mì wó ji yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà ji FÍLÍMÒNÌ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí 'duù tí nó á kpónó kuu gbí zàà muu Bìndi-Mbírì tí Jézù nó, ká kù cu wáràgà tí nò. Ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nó ta Tìmatéyò, tí ná'vìndí ndoo, ji wò tí Fílímòni, tí tó ka ze mbe nèté, ² ta ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì á mí 'bá m̀ lo nó, ta námi ze Áfiyà, ta Àrikípúsù tí ka ze àsikèrì m̀ Bìndi-Mbírì ³ Ze kù 'deke tí ze ji Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta gbí òkò tí yo nìkì maa.

Páwòlò 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí Fílímòni

⁴ Fílímòni, ye ta o 'dáá gí má kù 'deke tí ye ji Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye tacó tí lo, ye delè kù 'dè nìkì maa ji Mbírì tacó tí lo, ⁵ tacó ye kù 'di tàwo bà tee njembí lo mítí Mbe tí ndoo Jézù, ta tàwo bà zè ndâ 'duù m̀ Mbírì ta njembí bà zè Mbírì m̀ lo. ⁶ Ye kù 'deke tí ye ji Mbírì, máa yí 'ví si bà nì kaà m̀ lo ta ndâ 'bí ka lo mbe kù ùnje gítí Bìndi-Mbírì nò 'ví je muu bà nò ndâ tó i tí nó 'dáá gí náa ndoo kù 'de 'do m̀ wó tí Mbírì ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì 'ví nó 'ví nì ji yo tókà'i. ⁷ Cò bà dù njembí lo tí njembí bà zè Mbírì nò peteke tàkòcò ye ngé ndii gí, à delè gii je ji ye a wotí, ná'vìndí ye. Tacó wò 'dèè njembí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì gí.

Páwòlò yù nambeè 'do m̀ Fílímòni tacó tí Ònésimò

⁸ Ye nò nì gí máa, à tí ye a wotí tacó bà 'dè cò ji wò máa, wò bàkà go cò m̀ ye ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì. ⁹ Káa, à kpètí ká éno, ye kpónó kù bàkà me ña ñinò lá. Ye kpónó tí Páwòlò, tí kpo 'dakò tí nó á kuu gbí zàà muu Bìndi-Mbírì tí Jézù nó kù 'deke a tí ye ji wò, máa, wò si njembí lo 'ví dù tí njembí bà zè Mbírì. ¹⁰ Ye kù 'deke tí ye ji wò tacó tí 'viù m̀ ye Ònésimò, náa ye gí tí bu wó si ye kpónó kuu gbí zàà nò. ¹¹ Yí táánò sàà kùro a 'duù ñinò ta i gbí wó ji wò wálá nò, káa i gbí wó kpónó me gbolò ji ndâ só ngé ndii gí.

¹² Ye kpónó kù tuu ndi wó ji wò ta njembí ye ká gá'dáá tàkò wó. ¹³ Ye kùtáa bà si yí 'ví dù á m̀ ze ta yí, tacó wàa yí 'ví dù tí mbe konì ye bìndi lo á si ye kpónó kuu gbí zàà á muu cò bà ma Banga-Ngú-Có nò. ¹⁴ Káa go bà bàkà éno kùro bà 'di cò 'do gbí nje lo tí ye wálá. Tacó ña ñinò bà dù goolá ye kù yòngò wò yóngó-yòngò gítí bà bàkà nambeè ji ye nò. Káa à nìkì káa bà bàkà nambeè ji ye m̀ lo 'do gbí 'dóó cò m̀ lo gbí njembí lo.

¹⁵ Ndâ-'bí-lá Mbírì táánò njèè gbí òkò tí yo ta Ònésimò ta làmbu o nò ká tacó wàa yí 'ví dele ndi wó gí m̀ lo ngbé. ¹⁶ Káa yí bà dele me tí i-zógó-zogo káká'i lá. Yí bà dele ndi wó gí m̀ lo tí kpóló-kpolo ná'vìndí lo ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì. À kpètí káa 'dóó ye, Ònésimò kpónó a kpóló-kpolo 'duù m̀ ye. Káa à má ji wò, yí a 'dóó-'dòò ná'vìndí lo, yí delè a ná'vìndí lo ta rẹ̀ m̀ Mbe tí ndoo.

¹⁷ À má éno, te wíri mítí wó á go bà te wíri m̀ lo mítí ye, náa wò dú má káa ka ye nò. ¹⁸ Káa yí táánò má bàkà a 'bí i mbe nìkì lá ta wò, 'bí i m̀ lo delè má ká m̀ lo muu wó, ye bà sì cò ndâ i tí nó ji wò á muu wó gí. ¹⁹ A ye tí Páwòlò ká kù cu wáràgà tí nó ji wò ta 'dóó 'bí ye, máa, ye bà sì cò ndâ i m̀ lo náa àá muu wó nó 'dáá gí. Ye delè bà 'vèè gbí nje lo tacó ndâ i ñinò m̀ ye muu lo nó wálá. ²⁰ À má éno, ye kpónó kù koro cò l̀ a i mítí lo ta rẹ̀ m̀ Mbe tí ndoo, ná'vìndí ye. Tacó wàa, wò tí mbe kù ru ndi Bìndi-Mbírì 'ví je wotí.

²¹ Ye òdò ni gî, máa, wò bà 'di có mì ye gî; ye delè gii òdò ni gî, máa, ye bà 'de ndâ i 'do mì lo me gbolò ndii ndâ i tí nó náa ye yù 'do tí lo gbí wáràgà tí nó nó gî. ²² Kaa tà 'bá wíri mì lo ù ta ndi ye, tacó ye kù koṛo có bà ya gí mì yo kà, náa Mbíri má òdò bà 'deke tí yo, wàa yí 'ví je nó ji ye òdò.

Ndâ ka nèté mì Páwòlò 'vee Fílímòni

²³ Èpàfàràsì, tí ka ye, náa ze kpónó kuu gbí zàà muu Bìndi-Mbíri tí Jézù ta yí nó 'vee yo ngé ma. ²⁴ Ndâ ka ye mbe nèté: ònínó a Màrikò, gii je Àrìsítàrikù, gii je Démàsì, gii je Lúkà, delè 'vee yo ma. ²⁵ Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo, Jézù tí Bìndi-Mbíri, 'ví cù 'dê ngo cù wó mítí yo 'dáá gî.

Wáràgà jì ndâ ÌBÌRÁYÒ

Mbírì tuu 'Viì mì wó ta ndâ có mì wó

¹ Mbírì gbí ndâ ká o dígísèé kù tuu a ndâ mbe 'dòkò có mì wó ta ndâ có ñìnó náa à gbí njembí wó nó jì ndâ ká gù ndoo. Yí tuu ndú 'vìlì-'vìlì gbí ndâ tende ña kpokèjì.

² Káa gbí ndòngbù o tí nó, tí o mì ndoo náa ndoo kpónó kù 'vala gbí á gí nje o nó, yí tuu a 'dóó 'Viì mì wó tí mbe 'dòkò có gbí nje wó jì ndoo, 'Viì mì wó tí nó náa yí je yí tí mbe zèè ndâ i-'bá mì wó 'dáá gí, náa yí táánò je wotí bà suu ndâ i 'dáá gí jì yí nò.

³ A 'Viì tí nò mì Mbírì nò ká je cè kózò tí Mbírì teke-tèkè. À delè káa yí ká je tú Mbírì kpíí mítí wó. Ndâ i muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ i gbírì 'dáá gí kù dù a i 'do gbí có mì wó, tacó à gbí kòcò wó a wotí go kòcò gba. Yí má giì toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù muu to tí nó gí, yí giì ki tí wó dèngècè to gbí kù'bi mì gbolò Gba á ngéé gbírì, ⁴ lê náa yí gí tí gbolò 'duù ndii ndâ basìlì mì Mbírì 'dáá gí gí nò.

'Viì-mì-Mbírì a gbolò 'duù ndii ndâ basìlì mì Mbírì gí

⁵ Tacó Mbírì jé ta 'bí ɾi gbaànjé 'dè có jì basìlì mì wó ngayi, máa, «Wó a 'viì mì ye, ye wúnó gí tí bu lo gí?»

Yí delè je ta gbèè ɾi 'dè có jì 'bí basìlì mì wó gbaànjé éno máa, yí tí Mbírì bà dù tí bu wó, wàa yí 'ví dù tí 'viì mì yì nò lá.

⁶ Káa, ta o tí nó náa Mbírì táánò kù tuu tí ta 'Viì-kíɾi mì wó gí muu to tí nó nó, kòcò Mbírì gí tàkò wó éno máa,

«Yo tí ndâ basìlì mì ye tí Mbírì 'dáá gí 'ví ùlù yí.»

⁷ Bìndi kòcò Mbírì gítí ndâ basìlì mì wó tí Mbírì éno máa, yí tí Mbírì bàkà ndâ tú mì yì tí pípiɾi, bìndi yí giì bà bàkà ndâ bòò mì yì tí ngba wu.

⁸ Káa Mbírì giì 'dè có gítí 'Viì mì wó éno máa,

«Jàlàmbà mì lo, <Ákoo Mbírì>, bà dù tí ká.

Wò bà cu mù-kóró-gba mì lo co ká tí kpokèjì ñìnó jáá nò.

⁹ Wò bà zogo 'bá mì lo ta bà waa có mítí ndâ 'duù mì lo ta yúco.

Wò a mbe co ta ndâ 'duù tí jáá kpokèjì;

go bà co tí lókó-loko kpokèjì tí lo wálá.

Ñìnó a gbí nderè có tí nó náa Mbírì tí nó, tí Mbírì mì lo nó,

le tí ta bèrè jì wò ta pétékè tàkòcò wó

á kùṛo ndâ ka lo nó ká nò.

¹⁰ A wò táánò ká sè ɾèngbó to tí nó ta 'bi lo.

À delè ká wò ká suu ndâ i tàɾi ta 'bi lo.

¹¹ Ndâ to ta tàɾi bà cee gí,

káa wò bà cee wálá.

Ndâ to ta tàɾi bà me ká go bà me ká mì bongo gí,

káa wò bà me ká wálá.

Ndâ to ta tàɾi bà yaka go bà yaka bongo nó gí,

káa wò bà dù tí ká.

¹² Wò bà paɾaka ndâ to ta tàɾi go bà paɾaka zì bongo 'va gí 'dè;

àá bà 'visì ndú go bà 'visì bongo.

Káa wò bà dù cóó-cóó ká tí wò tí nó kuu nò dúú bà ya tí ;

wò bà zò to wálá.»

¹³ Mbírì jé 'dè có jì 'bí basìlì mì wó gbaànjé éno máa,

«Ki tí lo to gbí kù'bi mì ye,

wàa ye 'ví bàkà ndâ mbe kû sogo wò tí ndâ i-tà-tàmà mì lo,» nò lá.

¹⁴ À má éno, ndâ basìlì mì Mbírì a ndâ yè? Ndâ basìlì mì Mbírì a ndâ lílì mbe kû bàkà nèté mì Mbírì, náa Mbírì kû tuu ndú gí bà konì ndâ 'duù tí nó kèjì gí bà 'de 'válá nò.

2

Gbolò 'válá

¹ À má éno, ndoo kpòlò tí yúco tí nó náa ndoo 'di nó kácá-kácá. Ndoò má kpòlò tí ndoo lá, ndoo bà soloko 'do tí gí. ² Tacó có tí nó náa Mbírì dígísèé tuu ta basìlì mì wó jì Mòze, máa yí 'dòkò jì ndâ ká gù ndoo nó, má dú káa yúco, náa ndâ mbe biya bà 'di gí 'de mbèlè tàkò bà kù tù bà 'di có mì ndú lá gí, ³ ndoo bà ndo 'do gbí mbèlè bà biya bà 'di gbolò có tí nò, tí có mbe je 'válá jì ndoo nò, co tí kpokèjì ngàyi? Kpédélé mbe 'dè có tí nò jì ndâ 'duù gbí o mì ndoo a Mbe tí ndoo tí Jézù, bìndì ndâ 'duù ñinó mbe 'di 'dò gbí nje wó nó gù 'dòkò ndí jì ndoo. ⁴ Mbírì delè gù túbà có tí nò náa ndâ mbe 'di 'do gbí nje Mbe tí ndoo 'dòkò jì ndoo nò tí yúco ta bà bàkà ndâ kpo-kpò i ñinó náa bà 'dè có gítì ndú kpò nje ndâ 'duù gí nó, ta bà bàkà ndâ seṛè, ta bà je Bèrì mì wó tí Mbírì tí i-nambeè jì ndâ 'duù go có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbírì.

Mbe tè kùro ndâ 'duù gí gbí 'válá

⁵ Tacó Mbírì táánò bàkà me ndâ basìlì mì wó tí ndâ mbe zogo to tí nó kèjì, náa ndoo kû 'dè có gítì nó, lá.

⁶ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Áá Mbírì, 'duù tà a yè wàa wó 'ví je ta mbí lo mítí wó?

⁷ Wò táánò je wotí jì 'duù gàà gí tàkò ndâ basìlì mì lò ta làmbu o.

Wò táánò bàkà yí tí gba ngbèzèè.

Wò gù te duù mítí wó.

⁸ Wò gù bàkà yí tí gba mì ndâ i 'dáá gí.»

Mbírì bàkà 'duù tí gba mì ndâ i 'dáá gí, yí mò 'bí i gbaànjé gí ndì máa 'duù me gba mì ñinó lá nò lá. Káa ndoo ñò bà dù 'duù tí gba mì ndâ i 'dáá gí á go có tí nó kálásè.

⁹ I ñinó náa ndoo ñò nó a bà bàkà Jézù mì Mbírì tí lúkúfà 'duù co tí ndâ basìlì gí ta làmbu o gàà éno. Tacó wàa yí 'ví cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí á 'do gbí nambeè mì Mbírì. À kpónó le bèrè á jì yí ngbèzèè, à delè kù te duù mítí wó, 'do gbí có bà kònò sé'i mì wó, ta bà cì yí.

¹⁰ À dú nò a yí. Tacó wàa Jézù tí 'duù tí nó náa Mbírì suu ndâ i muu to tí nó 'dáá gí tacó tí wó, náa ndâ i delè 'dáá gí kù dù muu to tí nó ta ṛè wó nó, 'ví dù tí kpédélé 'duù mbe kònò sé'i tacó bà gí ta ndâ 'duù gí gbí ngba'o. ¹¹ Rèngbó 'duù tí nó tí 'Duù mì Mbírì nó, ta rèngbó ndâ 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndâ 'duù mì Mbírì nó, ká gbaànjé. Tacó éno, nò ṛo wó gítì bà nì «ná'vindí» mítí ndú wálá. ¹² Yí kù 'dè có jì Mbírì éno máa,

«Ye bà kò-kò ta ṛè lo jì ndâ ná'vindí ye.

Ye bà ùlù wò mí kùro ndú ta o tí nó náa ndú má kili gí,» nò.

¹³ 'Bí có mì wó káká'i éno máa,

«Ye bà koṛo có lè mítí Mbírì.»

Bìndì 'bí kòcò wó máa,

«Ñinó a ye ká kuu nò;

ñinó a ye ta ndâ 'vii tí nó náa Mbírì kaa ndú jì ye nó ká kuu nò.»

¹⁴ Ndâ 'vii tí nó mì Mbírì náa yí kaa ndú jì Jézù nó 'dáá gí a ndâ 'duù ta mbèlè gbí dii ndú. Tacó éno, Jézù gù je gbèe ṛa tú ndú nò, tacó wàa yí 'ví dù tí 'duù go ndú. Yí bàkà éno, tacó wàa yí mà cì gí, yí 'ví mò ta Gba-vò-i tí gba mì ku 'do pí jàlàmbà

gí nje seè. ¹⁵ Wàa yí 'ví 'vala tí ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa gúku kú da 'bò mítí kò ndú gí nò. ¹⁶ Tacó nèté mì wó táánò me ta ndâ basìlì mì Mbírì lá, nèté mì wó a i ta ndâ 'vii-gù Àbìráámò. ¹⁷ Tacó éno, Mbírì giì bàkà yí go ndâ ná'vindí wó teke-tèkè. Tacó wàa, yí 'ví dù tí tí 'duù mbe nò yê ɾo ndú, delè tí gbolò bu-Mbírì mì ndâ mbe kú bàkà nèté mì Mbírì ta njembí wó gbaànjé. Tacó wàa, Mbírì 'ví je tí ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú. ¹⁸ Tacó yí táánò ta miɾi wó nò sé bà tala yí mì Gba-vò-i gí. Tacó éno, wotí bà konì ndâ 'duù nìno náa Gba-vò-i kpónó kú tala ndú nó kuu tí wó.

3

Jézù a gbolò duù ndii Mòze gí

¹ À má gó éno, yo tí ndâ ná'vindí ye, tí ndâ 'duù mì Mbírì náa yí kaa yo mò gí mì wó tí Mbírì gí nó, 'ví koɾo có gítí Jézù tí tú mì Mbírì, delè tí Kùro ndâ bu-Mbírì mì yúco tí nó náa ndoo kú ùnje á gítí nò. ² Yí tí Jézù táánò bàkà nèté mì Mbírì ta njembí wó gbaànjé ká go i mì Mòze tí mbe bàkà nèté mì Mbírì dígísèé ta njembí wó gbaànjé. ³ Káa à te duù mítí Jézù ndii Mòze gí, á go nìno náa ndâ 'duù kú te ta duù mítí mbe gèè 'bá ndii 'bá tí nó náa yí gèè nó gí nò. ⁴ À bì ndâ 'bá 'dáá gí a 'bì 'duù, káa a Mbírì ká suu ndâ i 'dáá gí. ⁵ Káa Mòze táánò bàkà nèté mì Mbírì ta njembí wó gbaànjé gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbírì tí ndâ Ìzìriyéli 'dáá gí, á go bòò mì Mbírì mbe kú 'dè yúco gítí ndâ i nìno náa Mbírì kèjì gí bà bàkà ndú nò. ⁶ Káa Jézù tí Bìndi-Mbírì táánò bàkà nèté 'bá mì Mbírì ta njembí wó gbaànjé á go njembí 'Vii mì Bu wó. Káa ndoo a ndâ 'vii mì Mbírì, náa ndoo má cì gúku lá nò. Ndoò delè má kì nò gítí i tí nó náa ndoo kú koɾo có lì mítí nó lá nò.

Bàndò bà wotí tacó tí ndâ 'duù mì Mbírì

⁷ Tacó éno, kòcò Bèri-mì-Mbírì éno máa,

«Yo wúnó má 'di kòcò Mbírì,

⁸ yo 'ví bàkà ngbútù á go i mì ndâ 'duù tí nó dígísèé mbe volo mítí Mbírì ta o bà tala ndú mì wó, si ndú gbí kángáá nga ngoò nó lá.

⁹ Ndâ ká gù yo dígísèé tala bà nò wotí mì ye, káa ndú nò ta ndoo zi'duù-só gí.

¹⁰ Tacó éno, tàkòcò ye táánò giì kpolo gítí ndâ 'duù tí nó.

Bìndi ye giì 'dè có éno máa,

«Ndâ có gbí njembí ndú 'dáá ká tende.

Ndú ta o 'dáá gí kú co me tí kpokèjì mì ye lá.»

¹¹ Káa ye tí Mbírì giì be tí ye ta kpo tàkòcò éno máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú mítí bàndò bà tèwo ye wálá.» »

¹² Yo kpolo tí yo, ndâ ná'vindí ye, tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò yo 'ví dù ta vò njembí wó, tí ɲa vò njembí nìno mbe si yí 'ví njèè gbí òkò tí ndú ta wu Mbírì nó lá. ¹³ Yo konì tí yo gbí òkò tí yo ta ɾi 'dáá gí. Yo 'ví nì «taàbé» gítí bà konì tí yo gbí òkò tí yo lá, tacó wàa, njembí yo 'ví gbì káángbá gítí Mbírì 'do gbí tìrì mì vò i lá. ¹⁴ Tacó ndoo 'dáá gí a ndâ ka Bìndi-Mbírì, náa ndoo má zèè kpédélé có tí nó náa ndoo táánò ùnje gítí nó tí kpoò yee tí o ku mì ndoo gí nò.

¹⁵ À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Yo má 'di kòcò Mbírì wúnó

yo 'ví bàkà ngbútù á go i mì ndâ 'duù tí nó mbe kpò có mì Mbírì dígísèé nó, lá.»

¹⁶ A ndâ 'di dígísèé ká 'di kòcò Mbírì káa ndú giì kpò tí mítí wó ta ngbútù gí nó? À dígísèé me ndâ Ìzìriyéli tí nó náa Mòze kaa ndú 'do Másìrì nó lá. ¹⁷ Káa tàkòcò Mbírì dígísèé kpolo a i gítí ndâ 'di ta ndoo zi'duù-só nó? À kpolo me gítí ndâ mbe

bàkà vò i tí nó mbe ci-ciki ta ndi gbí kángáá nga ngoò nó lá? ¹⁸ Káa Mbíri dígísèé be tí wó nó a i ji ndâ 'di, éno máa, ndú bà 'dò kò ndú gbaànjé á mi bàndò bà tèwo yí wálá nó? Yí be tí wó me ji ndâ mbe kpò cò lá? ¹⁹ À má éno, ndoo kpónó ò ni gí, máa, bà yee tí bàndò bà tèwo ndú dígísèé kpò ndú gí tacó ndú tee njembí ndú mítí Mbíri lá.

4

¹ À má éno, ndoo kpolo tí ndoo, tacó bà cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta ndâ ká gù ndoo gítí bà ya ndú gítí bàndò bà tèwo ndú nó cee lá. Káa ndoo má kpolo tí ndoo lá, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo bà bè gbí bà yee tí bàndò tí nó gí. Tacó Mbíri wúnò bà 'vee gbí nje ndâ 'duù òkò gbí òkò tí yo mbe yee tí bàndò tí nó lá nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ² Ndoò táánò 'di Banga-Ngú-Có go òndi ndú, káa ndú 'de i gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ndú 'di nó lá, tacó có tí nó 'de njembí ndú me tí njembí ndâ 'duù òkò mbe kú tee njembí ndú mítí Mbíri nó lá. ³ A ndoo tí ndâ mbe ùnje gítí Banga-Ngú-Có tí nó ká yee tí bàndò bà wotí tí nó náa Mbíri dígísèé ci ndâ ká gù ndoo gítí nó. Tacó kòcò Mbíri éno máa,

«Ye be tí ye ta kpo-tàkòcò gí éno máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú mítí bàndò bà tèwo mi ye gbaànjé wálá.» »

Mbíri 'dè có tí nó si yí cee ta nètè bà suu ndâ i mi wó sàà gí. ⁴ Tacó à cu có gítí bà vò-nje só sili mi gbí wáràgà mi Mbíri éno máa,

«Mbíri gù tèwo wó ta bà vò-nje só sili 'do tí ndâ nètè mi wó 'dáá gí.»

⁵ À gù cu 'bí káká'i éno máa, Mbíri máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú gbaànjé á mítí bàndò bà tèwo mi ye wálá.»

⁶ 'Bí có kpónó a òkò máa, ndâ 'bí 'duù 'ví yee tí bàndò bà tèwo tí nó mi Mbíri nó, lè náa ndâ kpédélé 'duù tí nó táánò mbe 'di Banga-Ngú-Có nó yee ká lá tacó ndú táánò biya bà 'di có mi Mbíri gí nó. ⁷ Tacó éno, Mbíri gù ci cí gítí 'bí o náa yí gù gbì rẹ o tí nó tí «Wúnó.» Bìndi yí gù tuu Dàvidè, tí gbolò gba mi ndâ Jùdèyà, ta kòndi o bìndi có tí nó, ta gbèè ndi có tí nó, máa,

«Yo Wúnó má 'di kòcò wó,
yo 'ví bàkà ngbútù lá.»

⁸ Tacó Jósùwà táánò má tè kùro ndâ Ìzìriyèli yee tí bàndò bà tèwo tí nó náa Mbíri táánò ci ndú gítí nó gí, Mbíri táánò bà ci ndi 'bí ngú o ji ndú wálá. ⁹ À má éno, bàndò bà wotí mi Mbíri náa yí kú kpolo tí tacó tí ndâ 'duù mi wó nó kuu tí. Bàndò tí nó a rì tí nó tí rì bà wotí Mbíri á bìndi bà suu ndâ i mi wó nó. ¹⁰ Tacó 'duù òkò mbe ya gí bà tèwo wó á mi ndú ta Mbíri gí nó a 'duù òkò mbe cee ta nètè mi wó gí nó. Tacó Mbíri táánò tèwo wó si yí cee ta nètè mi wó gí.

¹¹ À má éno, ndoo te kpo muu, tacó wàa ndoo 'ví yee tí bàndò bà tèwo ndoo. Ndoò te kpo muu tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo 'ví gboo mí ndi ta ngbútù, á go òndi ndâ ká gù ndoo dígísèé nó, lá. ¹² Tacó có mi Mbíri a wu có, tí có òkò ta wu jé 'dèè 'do tí lá, mbe kú cu 'duù tí bà 'deeke 'bilì wó ngéé gí gbí òkò ndâ 'bilì á tà'i ká ndi zi nje sizo gí. Có mi Mbíri a có òkò mbe ò 'bè gbí òkò tí ndâ yúco ta 'vèrè ngéé gbí njembí 'duù tà'i ká ni gí. ¹³ 'Bí i òkò náa à suu yí sùú-suu nó mbe ni bà ngùu tí wó 'do tí Mbíri gí nó wálá. Mbíri òkò ndâ i gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Ndâ i 'dáá gí kú gbaa tí ndú mí gbí ngbàà rì á mí kùro wó tí Mbíri tí nó náa ndoo 'ví yù gbí ndâ i tí nó náa ndoo bàkà nó 'dáá gí nó.

Jézù tí gbolò Kùro ndâ bu-Mbíri

¹⁴ À má éno, ndoo tee njembí ndoo mítí Mbíri tí kpoò, lè náa gbolò bu-Mbíri mi ndoo tí Jézù, tí 'Viì-mi-Mbíri, bà ba gbí pípiri ya gí gbíri gí nó. ¹⁵ Tacó gbolò bu-Mbíri mi ndoo tí Jézù me 'duù òkò mbe kú si tàmuu ndoo ji Gba-vò-i ta o tí nó náa Gba-vò-i

má kù paa ta bà a tàmuu ndoo gítí bà bàkà vò i nó lá, tacó Gba-vò-i táánò paa ta yí á go bà paa ta ndoo mì wó kpónó nó gí, káa yí giì kpò nje Gba-vò-i gí.

¹⁶ À má éno, ndoo cì gúku gítí bà yèè ndi ndoo dé gí ɾègbà jàlàmbà mì Mbírì lá. Ndoò yèè ndi ndoo dé gítí, tacó wàa yí 'ví nò ta yè ɾo ndoo. À delè má gí gítí o mì bà konì tí, yí 'ví bàkà ta nambeè ji ndoo.

5

¹ Áá táánò kù cu 'bì mítí 'duù, bìndi áá giì bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbírì, mbe dù kù bàkà i-Mbírì ta ɾè mì ndâ 'duù 'do ká gbí òkò tí yo. Nèté mì 'duù tí nó náa à bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbírì nò a bà ci ndâ i-'bì ndâ 'duù, ta bà waa mbelè tacó bà sì muu ndâ vò i mì ndâ 'duù. ² À má éno, 'duù tí nó náa à bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbírì nò 'ví 'vala ta ndâ 'duù nìno mbe 'di gbí-o lá, giì je ndâ 'duù nìno mbe gírì'o gí nó, ta pétékè có, tacó yí tí bu-Mbírì delè káa 'duù nìno ta ndâ 'dóó vò i nìndi wó delè kuu kapí wó. ³ Tacó éno, kózò tí wó tí Kùro ndâ bu-Mbírì 'ví waa mbelè tacó bà sì muu ndâ 'dóó vò i nìndi wó, delè tacó ndâ vò i mì ndâ 'duù. ⁴ 'Duù bàkà tí wó tí Kùro ndâ bu-Mbírì ta kpéetí wó lá. A Mbírì ká kù cu 'bì wó mítí 'duù, máa yí dù tí Kùro ndâ bu-Mbírì, á go bà cu 'bì wó mítí Àronì, máa yí dù tí Kùro ndâ bu-Mbírì dígíséé nò.

⁵ À kpétí káa Bindi-Mbírì, áá táánò me káa yí ká ki tí wó pí jàlàmbà 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó ta kpéetí wó éno máa, yí a Kùro ndâ bu-Mbírì nò, lá, a 'duù tí nó mbe 'dè có ji yí éno máa,

«Wò a 'Viì mì ye, ye wúnó gí tí Bu lo gí.»

⁶ 'Bí kòcò 'duù tí nó ji yí káká'i éno máa,

«Wò bà dù tí bu-Mbírì dúú bà ya tí á go nìndi Mèlèkizédèkì.»

⁷ Si Jézù táánò kù 'vala muu to tí nó, nó, yí giì 'deke tí wó ta ngo-ɾo tà ɾo wó ta kòcò wó ngéé gí yaà á ji Mbírì, tí 'Duù tí nó ta wotí bà 'vala yí 'do 'bì ku a kuu tí wó nó. Káa Mbírì giì nò yè ɾo wó, tacó yí táánò a mbe si Mbírì tí i. ⁸ Yí kpétí káa 'Viì mì Mbírì, bà kònò sé'i giì je muu ji yí tacó bà dù tí mbe 'di có gí. ⁹ Mbírì mâ giì yù yí ngbóó gí, yí giì dù tí ɾèngbó 'válá ji ndâ mbe kù 'di có mì wó, ¹⁰ tacó Mbírì giì bàkà yí tí bu-Mbírì go Mèlèkizédèkì.

Yo 'ví ne 'do tí kpokèjì mì Mbírì lá

¹¹ Ndâ có mì ze me mbè tacó bà 'dè gítí có bà dù Bìndi-Mbírì tí Kùro ndâ bu-Mbírì á go nìndi Mèlèkizédèkì nò kuu mì ze, káa bà 'dè gbí ndú mì ze ji yo kpóló-kpolo, tacó bà ya có gí gbí muu yo kpóló-kpolo. ¹² Tacó a yo kùtáá ká bà dù tí ndâ mbe nìbà i ji ndâ 'duù, káa à giì dù ndí a yo kpónó ká kù giì pà 'duù, wàa yí 'ví 'bìtá bà nìbà có mì Mbírì ji yo á 'do ɾèngbó káká'i. À tí yo a go bà no kí, go bà zò i tí yo wálá. ¹³ Tacó 'duù nìno mbe kù no kí nó nò kpokèjì gítí bà dù jáá kùro Mbírì ni lá, tacó yí a dó 'viì. ¹⁴ À kù zò i a ndâ 'duù nìno mbe kù tì bà zò i gí, tí ndâ 'duù nìno mbe kù 'viiki gbí có tacó bà nò 'bè gbí òkò tí ndâ tó i, ta vò i nó.

6

¹ À má éno, ndoo kpónó 'ví koɾo có go i mì ndâ 'duù nìno náa gbí diì ndú yù gí nó. Ndoò si bà dù kù 'viiki káa gbí ndâ kpédélé có tí nó náa áá táánò nìbà ndú ji ndoo gítí Bìndi-Mbírì nó mí to. Ndâ có tí nó náa áá táánò nìbà ndú ji ndoo éno máa, ndoo 'visì muu ndoo 'do tí bà bàkà ndâ i nìno mbe kù ya ta ndoo gí nje ku nó gí, wàa ndoo 'ví tee njembí ndoo mítí Mbírì; ² ta có gítí bà caka tí, ta bà je wotí, giì je có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, ta có gítí ndòngbú bà waa có ngbé lá nó. ³ Ndoò bà koɾo có go i mì ndâ 'duù nìno náa gbí diì ndú yù gí nó gí, náa Mbírì má ùnje gí nó.

⁴ Káa à má gítí ndâ 'duù tí nó náa ɾo ndú táánò njaanga gí, ndâ 'duù tí nó mbe tala líkí i-nambeè tí nó mbe gí 'do mì Mbírì nó gí, ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbírì je wotí

ji ndú gí, ⁵ ndâ 'duù tí nó mbe ò tó i mì có mì Mbírì ni gí, ndú delè gii ò ndâ wotí bìndi ku ni gí nó, ⁶ ndâ ña ndâ 'duù tí nó má caka 'bì ndú 'do gbí ndâ i tí nó jéé gí, bà 'visì muu ndú ndí gítí bà co tí kpokèjì mì Mbírì káká'i a cèè «pàrà-nguù-kpò-diigba.» Wotí mì ndú gítí bà dele ndi ndú gí gítí kpokèjì mì Mbírì káká'i wálá, lê náa ndú ùnje gítí bà gbì 'Vii-mì-Mbírì mítí njèèkpè mù gí, ndú delè gii ùnje gítí bà ñonoko yí mí kùro ndâ 'duù gí nó. ⁷ Tacó to mbe njù ngo mù tí nó mbe kù nì mítí, bìndi ndâ ña tí nó náa ndâ 'duù jì mítí nó gii bàkà jì ndú gí nó, a to ñinó náa Mbírì cù 'dê ngo cù wó mítí gí. ⁸ Káa to ñinó mbe kù kù ndâ bè kperè ta zibàmù nó, a to mbe dooko ta bà i ñà mítí mì Mbírì gí. Ndòngbú ká tacó bà jì ta ña to tí nó delè káa wu.

⁹ Ze kpèti má 'dè ká ènò, bà ñindi yo kpòò káa bà tó, ndâ tó 'duù mì ze. Gúku gbí njembí ze gítí yo wálá; yo a ndâ 'duù mì 'válá. ¹⁰ Tacó Mbírì me mbe 'boo 'duù, wàa yí 'ví neke tí ta ro wó 'do tí bà zeke ndâ tó nèté mì yo, ta tó bà zè tí tí nó náa yo táánò zè ta ndâ 'duù mì wó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí ta rẹ wó nó lá. ¹¹ Káa có ñinó kpónó gbaànjé gbí njembí ze nó éno máa, yo 'dáá gí 'ví bàkà nèté ta go nèté tí nó tí yo yee tí ndòngbú o tí nó náa yo 'de i tí nó náa yo kù koṛo có lli mítí nó gí. ¹² Yo dù tí ndâ mbe kpó lá, yo mèlè bìndi ndâ 'duù tí nó mbe 'de i tí nó náa Mbírì táánò ci ndâ 'duù gítí nó 'do gbí bà tee njembí ndú mítí Mbírì, gii je bà dù ndú tí ndâ mbe kpácà nò.

Yâ-cí-ci mì Mbírì kpili lá

¹³ Ta o tí nó náa Mbírì táánò kù ci tí ta Àbiráámò nó, yí ta o tí nó be káa 'dóó tí wó tí Mbírì jì Àbiráámò, tacó 'bí 'duù mbe me gbolò ndii yí tí Mbírì gí tacó wàa yí 'ví be ta tí 'duù tí nó jì Àbiráámò nó wálá. ¹⁴ Tacó ènò, yí gii be tí wó jì Àbiráámò éno máa, «Ye bà cù 'dê ngo cù mítí lo ta njembí ye gbaànjé ta bà je ndâ 'vii jì wò me mbè.» ¹⁵ Àbiráámò táánò gii dù kpécè kù ù ndi i tàkò cí tí nó náa Mbírì ci ta yí nó, yee tí o tí nó náa yí gii 'de gí. ¹⁶ Ndâ 'duù kù be tí ndú a i ta rẹ 'duù ñinó tí kpóló-kpolo 'duù mì ndú nò. Có má gbí òkò tí ndâ 'duù, à kù ò yúco a i 'do tí bà be tí ndú. ¹⁷ À má ènò, tacó go bà je kponje 'do nje ndâ 'duù tí nó náa Mbírì dígísèé ci ndú máa yí jé 'visì muu yí lá nó, mà gii gí gítí Mbírì gí, yí gii be tí wó jì ndú. ¹⁸ Yí bàkà ènò, tacó wàa à 'ví dù kuu tí a ndâ i sósò'ò, náa bà 'visì ndú a cèè «pàrà-nguù-kpò-diigba», tacó wàa ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe fa ngèlè vò i gí gí mì yí nó 'ví 'de ta wotí gítí bà koṛo có lli mítí cí tí nó náa yí ci ta ndoo nò. ¹⁹ I tí nó náa ndoo kù koṛo có lli mítí nó ká kù si lilí ndoo 'ví dù tí ndoo. Ñinò a i ñinó mbe ya ngéé gí kapí ngbùngbù á tà'i 'bá-Mbírì á gbìrì, ²⁰ gítí bàndò tí nó náa Jézù ya gítí tí kpédélé 'duù tacó tí ndoo nò. Jézù ya gí mì Mbírì á kapí ngbùngbù tà'i 'bá-Mbírì tacó yí gí tí Kùro ndâ bu-Mbírì go Mèlèkizédèkì dúú bà ya tí gí.

7

Bu-Mbírì tí nó tí Mèlèkizédèkì nò

¹ Mèlèkizédèkì tí nó tí gbolò gba Sàlémì, delè tí bu-Mbírì tí nó tí mbe kù bàkà i jì Mbírì tí nó mbe kù dù ngéé gbìrì nó táánò gii ya gí kùro Àbiráámò ta o bà dele ndi Àbiráámò 'do bà mì ndâ kpo-kpò gba gbí gó. Ndú mà gii 'de tí ndú gí, Mèlèkizédèkì gii cù 'dê ngo cù wó mítí Àbiráámò.

² Bìndi Àbiráámò gii ruka bà i mì Mbírì 'do tí ndâ ña i tí nó náa yí zèè 'do gbí gó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, bìndi yí gii kaa jì Mèlèkizédèkì. Kpédélé gbí rẹ tí nó tí Mèlèkizédèkì nó éno máa, yí a gbolò gba ñinó mbe kù co ká tí jáá kpokèjì mì Mbírì. Gbì ñinó tí Mèlèkizédèkì tí gbolò gba Sàlémì nó éno máa, Mèlèkizédèkì a gba mbe kù zogo ndâ 'duù mì wó ta 'dê njembí wó. ³ Mèlèkizédèkì a 'duù ñinó náa à 'di tà-ká-tà gítí bu wó lá, à 'di tà-ká-tà gítí nawu wó lá, à delè 'di tà-ká-tà gítí ndâ ká gù wó lá.

Rèngbó wó wálá, ndòngbú wó delè wálá, káa yí kù dù tí bu-Mbíri go 'Viì-mì-Mbíri nó ká dúú bà ya tí .

⁴ 'Dakò tí nò tí Mèlèkizédèkì nò táánò bà dù me 'dé gba lá, lê náa a Àbìráámò tí r̀ngbó ndá Ìzìriyèlì 'dáá gí táánò ká gò i-Mbíri á jì yí gí nò. ⁵ À cu mí gbí wáràgà mì Mòze éno máa, ndá 'viì-gù Lévi tí ndá bu-Mbíri 'ví gò i 'do mì ndá ná'vindí ndú, náa ndú káa ndá 'viì-gù Àbìráámò go ndú. ⁶ Káa 'dakò tí nò tí Mèlèkizédèkì náa r̀ngbó wó 'do me tí Àbìráámò lá nó táánò gò i a i 'do mì Àbìráámò. Bìndì yí gù cù 'dè ngo cù wó míti Àbìráámò tí 'duù tí nó náa Mbíri táánò ci yí nò. ⁷ Có ñinó ta kponje á gítí ngé gí wálá nó a ñinó máa, a kpo 'duù ká kù cù 'dè ngo cù wó míti ndá 'viì tàkò wó. ⁸ 'Bí có mbe gù dù káká'i a ñinó máa, ndá bu-Mbíri tí nó mbe kù gò i 'do mì ndá 'duù nó, a ndá 'duù náa à jò ndú jì ku nò. Káa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mèlèkizédèkì kù 'vala ká dúú bà ya tí. ⁹ Lévi tí r̀ngbó ndá bu-Mbíri tí nó náa ndá Ìzìriyèlì táánò kù gò i jì yí nó, táánò gò i jì Mèlèkizédèkì gí. Yí kpèti má gò ta 'bì wó lá, i tí nó náa Àbìráámò tí mbe jò ña ndá Ìzìriyèlì táánò gò jì Mèlèkizédèkì si a jò yí tí Lévi lá nó sì muu ndá 'viì gbí yì wó tí Àbìráámò 'dáá gí dúú kù ya tí. ¹⁰ Tacó paṛà wó tí Lévi táánò ta o bà 'de tí ndá gù wó Àbìráámò ta Mèlèkizédèkì nò kuu gbí kongoo gù wó Àbìráámò.

¹¹ Mbíri táánò lê má bàkà ndá Ìzìriyèlì tí ndá 'duù ñinó ta bà lê tí ndú wálá nó a i 'do gbí có mì ndá bu-Mbíri, tí ndá 'viì kòti Lévi, tacó ñinó táánò a r̀ngbó bà tuu Mòze mì Mbíri ta ndá có mì wó tí Mbíri jì ndá Ìzìriyèlì ká nò, gbí nderè bà bàkà ndá 'bí ngú bu-Mbíri ñinó á tí ndá kòti Mèlèkizédèkì si ndá kòti Àronì nó mí to 'ví dù a yè? ¹² Tacó à má 'visì ña ndá bu-Mbíri gí, à delè 'ví 'visì ndá có mì Mòze gí. ¹³ Tacó ña Mbe tí ndoo, tí 'Duù tí nó náa à kù 'dè ndá có tí nó gítí wó nó, tende. 'Bí 'duù gbaànjé 'do njekèjì mì ndú mbe dù tí bu-Mbíri jé táánò wálá. ¹⁴ Tacó ndá 'duù 'dáá gí ñò ni ngbàrángà'i gí máa, Mbe tí ndoo táánò a 'Viì kòti Júdaà. Káa Mòze táánò 'dè có ta r̀ è bà dù 'bí 'duù tí bu-Mbíri 'do gbí òkò tí ndá 'viì kòti Júdaà jé lá.

'Bí bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì

¹⁵ 'Bí có ta kponje gítí wálá a ñinó máa, 'bí ngú bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì kpónó 'vanda gí gbí ngba'o gí. ¹⁶ Ngú bu-Mbíri tí nó 'vanda me 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó ta r̀ngbó ndú 'do tí ndá bu-Mbíri á go có mì Mòze nó lá. Yí gí tí bu-Mbíri ta wotí mì 'válá tí nó mbe cee lá nò. ¹⁷ Tacó à cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Wò bà dù tí bu-Mbíri dúú bà ya tí ,

á go i mì Mèlèkizédèkì.»

¹⁸ Tacó à kpónó mò ká có tí nó táánò mì Mòze nó gí nje seè gí, tacó wotí kpónó cee 'do tí có tí nó gí, delè tacó gbí có tí nó kpónó bàkà nèté ta ndá 'duù lá. ¹⁹ Có mì Mòze lê má cee bà lê tí 'duù lá, 'bí cèe có mbe si ndoo 'ví koro có gí kuro mbe zèè bàndò bìndì có mì Mòze kpónó gí gí. Có tí nó a có mbe yèè ndoo dè gítí Mbíri.

²⁰ 'Bí có a có bà see tí Mbíri. Mbíri táánò jé see tí wó ta o bà bàkà ndá bu-Mbíri ñinó kuro nó lá. ²¹ Káa ta o tí nó náa yí kù gù bàkà ta Jèzù tí bu-Mbíri nó, Mbíri gù see tí wó jì yí éno máa,

«Mbíri see tí wó gí,

yí jé gítí bà 'visì muu wó wálá.

<Wò bà dù tí bu-Mbíri ká dúú bà ya tí .> »

²² A bà see tí Mbíri nó ká bàkà Jèzù tí mbe 'viindi nambeè gbí òkò tí ndá 'duù ta Mbíri gbí bà ñjù mùkà tí nó náa Mbíri ñjù ta ndá 'duù mbe ñikì ndii ñinó kuro nó gí nò.

²³ Muu ndá bu-Mbíri tí nó táánò kuro nó me mbè tacó ndú táánò a ndá 'duù náa ku si ndú 'ví dù á nje nèté mì ndú lá. ²⁴ Káa Jèzù bà dù tí bu-Mbíri ká dúú bà ya tí ,

tacó yí kù 'vala ká dúú bà ya tí . ²⁵ À má éno, wotí kuu tí wó tacó bà 'vala ndâ 'duù ònó 'dáá gí mbe yèè ndi ndú dè gí rẹgbà tí Mbíri m̀ wó nò, lè náa yí kù 'vala ká dúú bà ya tí tacó bà 'deke tí wó jì Mbíri tacó tí ndú nò.

²⁶ À 'vii ta ndoo éno máa, 'duù tí nó tí Kùro ndâ bu-Mbíri m̀ ndoo nó 'ví dù tí 'duù ònó náa Mbíri kaa yí mò gí m̀ wó tí Mbíri gí nò, tí yè ta vò i m̀ wó wálá. Yí 'ví dù tí 'duù ònó ta ngbáràngà njembí wó, náa ndâ mbe kù bèè ro Mbíri e zì ndú mítí wó lá, náa Mbíri te yí ya tí ngéé gí yaà gí tàngbò rì gí. ²⁷ Nèté m̀ wó ta bà waa mbelè jì Mbíri ta rì 'dáá gí á go òndi ndâ 'bí Kùro ndâ bu-Mbíri, náa ndú kù waa mbelè ta rì 'dáá gí, tacó bà làyì ta ndâ 'dóó vò i m̀ ndú má kózò gí, bìndi ndú gii waa 'bí tacó bà làyì ta ndâ vò i m̀ ndâ 'duù nó, wálá. Yí waa mbelè jì Mbíri ká ta bà gbaànjé tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí ta o tí nó náa yí ù ta nje gítí bà cì yí nò. ²⁸ Ndâ 'duù tí nó náa à dígísèè bàkà ndú tí ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri go có m̀ Mòze nó 'dáá káa ndâ 'duù ta bàndò bà di ngo tí ndú kuu tí , káa có tí nó náa Mbíri gii cì ta bà see tí wó bìndi có m̀ Mòze nó gii bàkà 'Vii-m̀- Mbíri tí 'duù ònó ta bà lè tí wó wálá nó ngbé.

8

Jézù tí Kùro ndâ bu-Mbíri m̀ ndoo

¹ Gbí có tí nó kpónó náa ndoo kù 'dè nó éno máa, 'duù tí nó tí Kùro ndâ bu-Mbíri m̀ ndoo nó kuu pí jàlàmbà m̀ wó mò gí gbí kù 'bì m̀ Mbíri tí gbolò gba ngéé gbíri.

² Yí a mbe kù bàkà nèté gbúú-gbuu á tà'ì tí bàndò tí nó náa a te kàrà-Mbíri mítí , á tà nduúrù tí nó náa à káa 'dóó Mbíri ká tò ta 'bì wó nò.

³ Tacó nèté m̀ ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri m̀ ndâ Jùdèyà nó 'dáá gí a bà cì ndâ i-nambeè tí nó náa ndâ 'duù gò jì Mbíri nó á mí bàndò m̀ Mbíri, gii je bà waa mbelè jì Mbíri. Tacó éno, i tacó bà cì jì Mbíri delè kuu tí á m̀ Kùro ndâ bu-Mbíri tí nó tí Jézù nò. ⁴ Yí kùtáa má a 'duù náa yí kpónó kuu muu to tí nó, yí bà dù tí bu-Mbíri ngé gí wálá, lè náa ndâ bu-Mbíri tí nó mbe kù cì i jì Mbíri go có m̀ Mòze nó kuu tí nò. ⁵ Káa yí kpétí má dù tí bu-Mbíri muu to tí nó lá, á me có lá, tacó ndâ i tí nó 'dáá náa ndâ bu-Mbíri kù bàkà jì Mbíri muu to tí nó, nò káa bà mèlè ndi ndâ yúco i tí nó gbíri nò; a káa tàzo ndú sínò, tacó ta o tí nó táánò náa Mòze kù gii bàkà có bà tò nduúrù jì Mbíri nó, Mbíri gii 'dè có jì yí kpòlo ngé ma, éno máa, «Kòro muu lo máa, wò 'ví tò nduúrù tí nó jé ká go ònó náa ye táánò ka bà jì wò pí gú nò.» ⁶ Káa wotí tí nèté bà dù bu-Mbíri tí nó náa Mbíri je jì Bìndi-Mbíri nó ndii wotí tí nèté tí nó táánò náa ndâ ká bu-Mbíri m̀ ndâ Jùdèyà kù bàkà nó gí. Tacó ngú mùkà tí nó náa Mbíri njù ta ndâ 'duù, náa yí kù nò gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri gbí ká có nó a kpóló-kpòlo ò bà njù mùkà mbe ndii ká ònó kùro nó gí, tacó Mbíri cì ndâ 'duù gítí 'bí i mbe nìkì ndii ndâ i ònò sàa nó gí gbí bà njù ngú mùkà tí nó.

⁷ 'Bí i táánò mbe gboo 'do gbí bà see kpédélé bà njù mùkà òzò má wálá, Mbíri táánò bà dele ndi wó gí bà njù bà só ònó wálá. ⁸ Tacó Mbíri gii 'de kpokèjì m̀ ndâ 'duù m̀ wó lókó-loko ta o tí nó náa yí 'dè ta có éno máa:

«Kòcò ye tí Mbíri jì yo éno máa,
yo kpòlo tí yo!

Tacó o tí nó wúnò ká kèjì,
o tí nó náa ye kèjì gí bà njù ngú mùkà ta ndâ kòtí Ìzìrìyèlì,
gii je ndâ kòtí Júdàa nò.

⁹ Mùkà tí nó náa ye kèjì gí bà njù ta ndú nò

bà dù me go ònó náa ye táánò njù ta ndâ ká gù ndú

ta o bà zèè 'bì ndú m̀ ye kù ja ta ndú 'do M̀sìrì nó, lá.

Ndú táánò gii ne 'do tí kpokèjì bà see mùkà tí nó gbí òkò tí ze ta ndú nó gí.

Tacó éno, ye delè gii bè ndú gí.

¹⁰ Kòcò ye tí Mbíri éno máa,

ye káká'i bà 'dè ndâ có mì ye mí gbí tù ndâ 'vii kòtí Ìzìrìyèlì
ta o tí nó náa ye wúnò bà gí tí gí bà njù ta ngú mùkà ta ndú nò.
Ye ta o tí nó bà cu ndâ có mì ye mí gbí njembí ndú.

Ye kèjì gí bà dù tí Mbířì mì ndú,
bìndi ndú bà dù tí ndâ 'duù mì ye.

11 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú káká'i bà túbà tí ye tí Mbířì
ji ndâ 'bí ka wó 'vii-'bá wálá;

'bí 'duù gbí òkò tí ndú delè bà túbà tí ye tí Mbířì
ji ndâ ná'vindí wó wálá,

tacó ndú 'dáá gí bà ò ye ni gí,

ndâ kpo-kpò 'duù ta ndâ táangbà 'duù mì ndú gbí òkò tí ndú 'dáá gí bà ò ye ni
gí.

12 Tacó ye kèjì gí bà ò ye rò ndú me gbolò
ta ndâ lókò-loko kpokèjì mì ndú nò.

Ye káká'i bà zèè có gítí ndâ vò i mì ndú mí gbí njembí ye wálá.»

13 Gbí bà 'dè có mì Mbířì gítí bà njù ngú mùkà ta ndâ 'duù nò éno máa, yí ò kpédélé
nìno gí tí ká gí. Káa i nìno mbe me ká gí mbe kù gbì káa muu wó nó dooko gítí bà
ndii 'do rò rì gí.

9

'Bá bà ùlù Mbířì muu to tí nó, ta nìno gbířì

1 Gbí o kpédélé bà njù mùkà tí nó náa Mbířì táánò njù ta ndâ 'duù nó, òa kpokèjì
bà bàkà i-Mbířì mì ndâ 'duù kuu tí . Bándò bà bàkà i-Mbířì mì ndâ 'duù muu to tí
nó ta o tí nó delè táánò kuu tí . 2 Ndâ 'duù ta o tí nó tò ndùúrù ji Mbířì, bìndi ndú
gii njèè gbí tà'i ndùúrù tí nó sósò'ò ta ngbùngbù. Ndú gii bàkà bándò bà tù wu, ta
tùkà, ta bándò bà ci kò ji Mbířì, á mí tà'i nìno mbe mò gí njekèjì náa ndú kù nì mítí
a Bándò-mi-Mbířì nò. 3 Bìndi à gii dù mò gí kapí ngbùngbù gí tà'i kùro kà a 'bí
ndùúrù, tí bándò náa ndú kù nì mítí a Bándò-bà-dù-Mbířì. 4 À kù dù á tà'i bándò bà
dù Mbířì nò a ká'i bà gbo ngúwu dì ji Mbířì náa à bàkà 'do tí dâ'bì, gii je Gbùúkuru
náa à gba tí 'dáá gí ta dâ'bì, náa à kù dù gbí a ndâ pápáákà díí tí nó sósò'ò náa Mbířì
táánò cu ndâ có mì wó muu'bì mítí ndú nó, gii je ká'i mánà, gii je mù-kóró tí nó mì
bu-Mbířì tí nó tí Àróni táánò mbe tù dó kpá nò. 5 À gii kaa mí yaà á muu Gbùúkuru
tí nó a ndâ sùrà ndâ 'bí òa i náa muu ndú a muu 'duù, káa sè dii ndú a dii nó, káa à
tí ndú a ndâ mbířì go ndâ basìlì mì Mbířì nò. O mì ye kpónó gítí bà 'dè có gítí ndâ i
tí nó léé éno wálá.

6 Òa kpokèjì bà bàkà i-Mbířì mì ndâ 'duù gbí o tí nó táánò éno: Sè ndâ 'bí bu-Mbířì
ta o 'dáá gí kù ya gí bà bàkà i-Mbířì mí tà'i nìno mbe mò gí njekèjì ndùúrù, náa à
kù nì mítí a Bándò-mi-Mbířì nò. 7 À káa Kùro ndâ bu-Mbířì ká kù ya mò gí tàngbó,
kapí ngbùngbù ta bà gbaànjé gbí ndò gí bà ci mbelè ji Mbířì, tacó wàa Mbířì 'ví je
ta à-cee-gí gítí ndâ 'dóó vò i mì wó tí mbe waa mbelè, gii je ndâ vò i mì ndâ 'duù tí
nó náa yí waa mbelè tí nó muu ndú nò. 8 Bèřì-mi-Mbířì kù túbà gbí òa kpokèjì tí nó
éno máa, bándò bà bàkà i-Mbířì nìno mbe dù mò gí njekèjì á tà ndùúrù nó má ká
kuu bándò mì wó, gbí éno máa, kpokèjì bà ya gí mì Mbířì njaanga tí kálásê. 9 Bándò
bà bàkà i-Mbířì tí nó mbe dù mò gí mì njekèjì á tà ndùúrù nó, a mbó tacó bà túbà ji
ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù 'vala muu to tí nó nó éno máa, ndâ 'bí i-nambeè ta ndâ
mbelè ndâ nò tí nó náa ndoo kù waa ji Mbířì nó bàkà njembí ndoo tí ndâ ngbàrángà
i yee tà lá. 10 Ndú kù bàkà nèté ká ta ndâ i-zó-zò, ta ndâ i-njú-njú, gii je ndâ 'bí mbè
ndâ 'bí tende òa kpokèjì bà bàkà ndâ i tí ndâ ngbàrángà i, ta ndâ có gítí dii ndoo
cuki, yee tí o bà zèè to tí nó mì ngú có mì Mbířì.

¹¹ Káa Bìndi-Mbírì gí a i tí Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ tó i tí nó mbe gí sàà gí nò. Ndúúrù tí nó náa yí kpónó kù bàkà nètè tà nó me gbolò ndii ñinó náa ndâ 'duù ká tò ta 'bì ndú nó gí, bà lê tí delè wálá, à delè me i 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó náa Mbírì suu ndú muu to tí nó nó lá. ¹² Bìndi-Mbírì táánò rì gí tà ndúúrù á gí bàndò tí nó náa Mbírì bàkà tí 'dóó bàndò mì wó tí Mbírì gí nó ká ta bà gbaànjé ngbé. Yí delè te ta yí ta o bà rì yí gí kà nò me mbelè ndâ bee, ta mbelè ndâ dì mò'dú tacó bà ci jì Mbírì lá. Yí te ta yí káa 'dóó mbelè wó tacó bà sì ta tàkò 'wálá ñinó mbe cee lá nó jì ndoo. ¹³ Tacó à lê má kù va mbelè ndâ bee ta mbelè ndâ dì mò'dú, ta mbúlùwu ndâ ngbú dì mò'dú mítí ndâ 'duù a i tacó bà si gbí dùi ndú 'ví dù nìkì maa, ¹⁴ wàa mbelè Bìndi-Mbírì náa yí ci jì Mbírì, tí i-cí-ci ta bà lê tí wálá, ta wotí mì Bèrì tí nó mbe cee lá nó 'ví dù kù bàkà mí gbí njembí ndoo a 'dé nètè tacó wàa ndoo 'ví 'visì tí ta muu ndoo 'do tí bà bàkà ndâ ku nètè gítí bà bàkà nètè jì Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó lá?

¹⁵ À má éno, Bìndi-Mbírì a mbe see mbelè tí nó náa Mbírì táánò nù ta ndâ 'duù nò. Tacó wàa, Mbírì 'ví cù tí ta 'dè ngo cù wó mítí ndâ 'duù tí nó mì wó náa yí tí Mbírì tè'é tí ndú nó dúú bà ya tí, á go cí tí nó náa yí tí Mbírì ci ta ndú gítí bà dù ndú tí ndâ 'vii-nje-wu mì wó dúú bà ya tí nò. Áá táánò a bà cì 'duù ká 'vala ndâ 'duù 'do gbí có tàkò bà gbètèkè kpédélé mbelè tí nó náa Mbírì táánò nù ta ndú nò.

¹⁶ Káa có lê má yee gbí ngo nje ku gí, kózò tí ndâ 'duù bà ru káa ndi kòcò ngo nje ku. ¹⁷ Tacó 'duù má 'dè có máa, yí má cì gí, à 'ví bàkà éno, ndâ 'duù kù ru káa ndi ngo nje wó nò á bìndi bà cì yí. ¹⁸ Ñinó a nderè có tí nò, náa à kpètí káa kpédélé có tí nó náa Mbírì táánò toko ta ndâ 'duù nó, áá táánò dù tí có ká ta bà waa mbelè gítí nó ká nò. ¹⁹ À delè nò káa gbí có tí nó náa Mòze táánò mà gii túbà ndâ i ñinó náa à tí tacó bà bàkà nó jì ndâ 'duù 'dáá gí cee gí, yí gii yee mbelè ndâ di mò'dú ta mbelè 'vii-dì bee mì gbí ká'i, yí gii tò ngo mí gbí, bìndi yí gii èrè kpâ-kpondíí ta bí-bi wú bongo náa à gò 'do tí se tí ndâ nò, bìndi yí gii va ta mbelè tí nó cee tí ndâ 'duù 'dáá gí, gii je tí wáràgà mì Mbírì. ²⁰ Ta o tí nó náa yí kù va tí ta mbelè tí nó mítí ndâ 'duù, ta tí wáràgà mì Mbírì nó, yí kù see nje wó éno máa, «Ñinó a mbelè tí nó náa Mbírì toko có ta yo mí pí, náa yí gii 'dè có jì yo éno máa, yo 'ví kpòlo tí có tí nó ká nò.» ²¹ Bìndi yí gii va mbelè ta ndi tí ndúúrù mì Mbírì, gii je tí ndâ ká'i bà bàkà i-Mbírì 'dáá gí. ²² Ndâ i 'dáá gí kù dù tí ndâ i-ro-'bá mì Mbírì ká ta bà waa mbelè. Mbelè má yee tí to lá, Mbírì je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù lá.

Bìndi-Mbírì tí gbolò i-cí-ci jì Mbírì

²³ Bà waa mbelè nò táánò a kpóló-kpòlo i ngé ndii gí tacó tí ndoo. Tacó ñinó táánò a kpokèjì bà bàkà ndâ i muu to tí nó mì ndoo tí i-ro-'bá á go ndâ i gbírì. Káa ndâ i ñinó gbírì nó gí tí ndâ i-ro-'bá 'do gbí bà waa mbelè ñinó mbe nìkì ndii ndâ ñinó náa ndoo kù waa muu to tí nó nó gí. ²⁴ Tacó Bìndi-Mbírì táánò rì me gí tà ndúúrù tí nó náa a ndâ 'duù ká tò ta 'bì ndú jì Mbírì tacó bà ñò ta cè kózò tí cèe ndúúrù tí nó mì Mbírì á gbírì nó, lá. Yí táánò ya a i gí gbírì. Yí kpónó kù tì muu ndoo kùro Mbírì á gbírì kà. ²⁵ Yí táánò ci tí wó jì Mbírì nò me 'vìlì-'vìlì, go bà ya ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì ta ndoo 'dáá gí gí Bàndò-bà-dù-Mbírì á tà ndúúrù nó lá. ²⁶ Tacó Bìndi-Mbírì táánò má nò gí bà ci tí wó jì Mbírì ta bà me mbè á 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó, yí táánò bà kònò sé'i ta bà me mbè. Káa yí gii gí ká ta bà gbaànjé ngbé, gí nje o tí nó gí bà toro ndâ vò i mì ndâ 'duù ta bà ci mbelè wó jì Mbírì. ²⁷ Mbírì cu ku mì gbí tú ndâ 'duù 'dáá gí, máa, ndú 'dáá gí bà cì ta bà gbaànjé ngbé, má kózò gí, yí 'ví gii waa có mítí ndú. ²⁸ Bìndi-Mbírì delè táánò ci mbelè wó jì Mbírì ká ta bà gbaànjé, tacó bà toro ndâ vò i mì ndâ 'duù me mbè. Bìndi-Mbírì bà delè ndi wó káká'i gí gí muu to tí nó bìndi bà ci mbelè wó jì Mbírì nò me ká kpòò gí gbí nètè bà toro ndâ vò i mì ndâ 'duù lá. Yí bà gí gbí ñinó a i tacó bà 'vala ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù ù ndi wó léngé-linge nò.

10

¹ Tacó có mì Mòze káa có gítí ngo muu ndâ tó i tí nó náa Bìndi-Mbíṛì kẹ̀jì ta ndú ji ndoo nô. À me có mbe túbà ndâ tó i tí nó gbàrájáá éno lá. À delè me có ñinó mbe cee bà lê tí ndâ mbe kù bàkà i-Mbíṛì ta síí gbí wálá ta ndoo 'dáá gí nó lá. ² Áá táánò má me éno lá, ndú táánò bà si bà waa mbelè ji Mbíṛì mí to gí? Áá táánò má toṛo ndâ vò i mì ndâ mbe kù bàkà i-Mbíṛì nò ta bà gbaànjé ngbé gí, có gítí vò i kùtàá bà dù gbí njembí ndú káká'i wálá. ³ Káa mbelè tí nó náa ndú kù waa ta ndoo 'dáá gí nó kù 'va mbi ndú gítí ndâ vò i tí nó náa ndú bàkà gbí ndâ ndoo tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ⁴ Tacó mbelè ndâ dì mò'dú, ta mbelè ndâ dì bee me ndâ i mbe toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù gbaànjé lá.

⁵ Tacó éno, ta o tí nó náa Bìndi-Mbíṛì táánò kù gí tí gí muu to tí nó nó, kòcò wó náa yí 'dè nó éno máa,

«Go bà waa mbelè táánò tí lo tí Mbíṛì wálá,
go bà ci cù delè tí lo wálá,
káa wò gii je ji ye a kùyyù dì ye.

⁶ Líkí gbí bà doo i-ci-ci táánò tí lo wálá,
líkí gbí bà waa mbelè tacó bà toṛo vò i delè tí lo wálá.

⁷ Bìndi ye gii 'dè có éno máa, «Nò ye kuu nô!

Ákoo Mbíṛì, ye gí tacó bà bàkà go có mì lo,
á go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì lo nó gí.» »

⁸ Ta o tí nó náa Bìndi-Mbíṛì 'dè ta có éno máa, «Go bà waa mbelè tí lo wálá, go bà ci cù tí lo wálá, go bà doo ndâ kùyyù nò tí ndâ i-ci-ci tí lo wálá, líkí gbí ndâ i tí nó delè 'dáá gí tí lo wálá,» nó, ndâ 'duù kù bàkà ndâ i tí nó ta o tí nó go có mì Mòze. ⁹ Bìndi yí tí Bìndi-Mbíṛì mà gii 'dè 'bí có éno máa, «Ijò ye kuu nô, ye gí tacó bà bàkà go có mì lo gí nó» yí mò nò a ká có 'do gbí kudu gí ji ngú có. ¹⁰ A có tí nó mì Mbíṛì náa Bìndi-Mbíṛì ùnje gítí bà bàkà go yí nò ká kaa ndoo mò gí mì Mbíṛì 'do gbí bà ci i tí nó mì Jézù tí Bìndi-Mbíṛì, náa yí ci ta dì wó ji Mbíṛì ta bà gbaànjé ngbé nô.

¹¹ Ndâ bu-Mbíṛì 'dáá gí kuu nje nèté mì ndú, ndú kù bùù gbí ndi bà ci gbèe mbelè tí nó ta 'bí i jé gbí mbe kù toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù wálá nô. ¹² Káa Bìndi-Mbíṛì ci mbelè wó tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù ká ta bà gbaànjé cuki, bìndi yí gii ya gí bà ki tí wó to gbí kù'bì mì Mbíṛì ngbé. ¹³ Yí kpónó kuu ká kù ù ndi o bà bàkà ndâ mbe kù jòò gbí có ta yí mì Mbíṛì á tí ndâ i-tà-tàmà mì wó. ¹⁴ Tacó gbèe i tí nó náa yí ci nó bàkà ndâ 'duù tí nó náa à toṛo ndâ vò i mì ndú gí nò tí ndâ yú 'duù ngbé.

¹⁵ Bèri-mì-Mbíṛì delè gii 'dè yú có ji ndoo éno máa,

¹⁶ «Kòcò Mbíṛì éno máa,
«Ñinó a mbelè náa ye bà njù ta ndú ká nô.
Ye 'do tí kpónó kù ya gí kùro
bà bàkà njembí ndú tí gboko bà kili ndâ có mì ye.
Ye bà cu ndâ có mì ye mì gbí mbelè ndú.» »

¹⁷ 'Bí kòcò Mbíṛì náa yí gii 'dè káká'i éno máa,
«Ye káká'i bà koṛo có gítí ndâ ká vò i mì ndú,
ta ndâ ká i tí nó náa ndú bàkà lè gí, nó wálá.»

¹⁸ À lê má me tí éno gí, à káká'i waa mbelè tacó bà pà làyì gítí ndâ vò i tí nó náa Mbíṛì je à-cee-gí gítí ndú gí nó lá.

Si ndoo 'ví yee ndi ndoo dê gí mì Mbíṛì

¹⁹ À má éno, à kpónó mì ndoo a nderè tacó bà rì gí tà'i tí nó tí Bàndò-mì-Mbíṛì nô, ndâ ná'vindí ye, tacó Jézù cì tacó bà njaanga njekèjì bà rì gí ká ji ndoo gí. ²⁰ Yí njaanga ngú kpokèjì tacó tí ndoo, tí kpokèjì mbe ya ta ndoo gí gbí 'wálá co gbí ngbùngbù tí nó tí 'dóó dì wó nô. ²¹ À kpónó mì ndoo a Kùro ndâ bu-Mbíṛì tí mbe kù kpolo tí ndâ

i-'bá mì Mbírì 'dáá gî. ²² À má éno, ndoo yèè ndi ndoo dê gí mì Mbírì ta gúku gbí njembí ndoo gbaànjé wálá, tí ndâ 'duù ta yú njembí ndú ñinó ngbàrángà'i ta ndâ vo-vò kóró-koṛo có gbí njembí ndú wálá, náa à va mbelè Jézù mítí njembí ndú gî. Ndoò delè 'ví yèè gí mì wó ta ngbàrángà dii ndoo, náa à caka ta ngbàrángà ngo gî. ²³ Ndoò 'ví ṛu ndi có tí nó náa ndoo táánò 'dè ta nje ndoo nô. Ndoò me kpiiki-kpiiki gítí bà koṛo có lì mítí Mbírì lá, tacó Mbírì tí nó tí mbe ci ndoo nó me mbe kú ñònòkò tí wó, náa yí má 'dè có ta nje wó gî nó lá. ²⁴ Ndoò delè 'ví koṛo có gítí bà bàkà wotí gítí bà koni ndâ 'bí ka ndoo gítí bà zè ndâ 'bí 'duù nìkì maa, delè gítí bà bàkà ndâ tó nèté. ²⁵ Ndoò 'ví ò-bà-mbí bà kili toko gbaànjé ta ṛè mì Bìndi-Mbírì go ṛa i mì ndâ 'bí 'duù náa ndú kú bàkà nó lá. Ndoò je wotí gítí jì ndâ 'bí ka ndoo. Ndoò je wotí jì ndú tí kpoò, sé náa ndoo ṛò o bà gí Mbe tí ndoo gí bà waa có dooko gî nò.

²⁶ Tacó ndoo má bàkà vò i ta tí á bìndi bà ñibà yúcó jì ndoo, kpokèjì gítí bà waa mbelè tacó bà toṛo ndâ vò i tí nó káká'i wálá. ²⁷ Có ñinó náa à kuu tí bìndi ñinó káa có gítí ṛa bà waa có, ta seṛè ṛa wu tí nó kèjì gí bà mii ndâ mbe ne 'do tí kpokèjì mì Mbírì gî nô. ²⁸ 'Duù má biya bà bàkà go có mì Mòze gî, wàa ndâ 'duù go só, go ta'ò, 'ví zò cù á gítí wó gbí ngbàngà máa à dù nò a i náa yí bàkà gî, à kú zì yí ta ṛè mbe ṛò yè ṛo ku wó wálá. ²⁹ À má éno, yo kú koṛo có éno máa, àa bà waa a ṛa tó có yè mbe je bà wo woò á jì 'duù ñinó mbe si 'Viì-mì-Mbírì tí i lá, mbe kú 'dè có ñónókó gítí mbelè 'Viì-mì-Mbírì mbe toṛo ndâ vò i mì wó, delè kú go Bèri-mì-Mbírì tí mbe nambeè? ³⁰ Tacó ndoo ṛò 'duù tí nó mbe kú 'dè có éno máa,

«Bà kèèndè i a i mì ye;
ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nó ni gî.

'Bí kòcò wó káká'i máa,
«Mbírì kèjì gí bà waa có mítí ndâ 'duù mì wó.»

³¹ Wotí tí bà 'va tí 'duù 'bì Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó ngé ndii gî.

³² Yo koṛo muu yo gítí bà kònò tí yo gbí ndâ ṛa sé'i tí nó mbe kú meṛeke ta yo á bìndi bà ṛò ngba'o mì yo nó gî! ³³ À ta ndâ 'bí o kú ṛonoko yo, à delè kú mèèkè'i tí yo, mí kùṛo ndâ 'duù 'dáá gî. Káa yo ta ndâ 'bí o kú tì muu ndâ 'duù ñinó náa à kú mèèkè'i tí ndú nô. ³⁴ Tacó yo a ndâ mbe kú ṛò yè ṛo ndâ 'duù gbí zàà. Yo delè a ndâ 'duù ñinó náa à kpèti má kú kùmùkù ndâ i mì yo, tàkòcò yo jé kpolo lá, tacó yo ṛò ni gî máa, 'bí i mbe nìkì ndii ndâ i tí nó gî, tí i ñinó mbe kú dù tí ká nó kuu mì yo.

³⁵ À má éno, yo 'va yúcó mì yo tí nó ta mboo tàkò mbe me gbolò ngé ndii gî nó gí 'dè lá. ³⁶ Tacó à 'ví dù gbí òkò tí yo a bà kònò tí, tacó wàa yo 'ví bàkà tí go có mì Mbírì, wàa yo 'ví 'de ta i tí nó náa yí ci ndâ 'duù gítí nô. ³⁷ Tacó à cu mì gbí wàràgà mì wó tí Mbírì éno máa,

«Sè o kpónó dooko gî;
'duù tí nó mbe kú gí nó kèjì kpónó-kpónó.

³⁸ 'Duù mì ye mbe kú co tí jáá kpokèjì nó bà 'de 'válá
'do gbí bà tee njembí wó mítí ye tí Mbírì.

Káa yí má 'visì kapí wó gítí ye ta gúku,
tàkòcò ye bà peteke gítí wó wálá.»

³⁹ Káa ndoo me ndâ ṛa ndâ 'duù tí nó mbe kú kpomozo tí ndú ta gúku, náa à gii mii ndú gî nó lá. Ndoò a ndâ 'duù ñinó mbe kú tee njembí ndoo mítí Mbírì, náa Mbírì gii tì muu ndoo nô.

11

Bà tee njembí mítí Mbírì

¹ Bà tee njembí 'duù mítí Mbírì a bà koṛo có mì 'duù ta njembí wó gbaànjé lì mítí Mbírì, a bà ùnje mì 'duù ta njembí wó gbaànjé éno máa, Mbírì dú ta yúcó kuu tí ,

tí mbe bàkà go ndâ có tí nó nàa yí cí ndâ 'duù gítí ndú nó 'dáá gî, kpêti yí má ò yí ta ọ yí lá. ² Mbíri dígísèé nì «Ìyoo,» gí tàkò có mì ndâ ká gù ndoo 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí wó tí Mbíri.

³ A bà tee njembí ndoo mítí Mbíri ká je muu ji ndoo tacó bà ò ni éno máa, a Mbíri táánò ká suu ndâ i 'dáá gî ta nje wó. Gbí có tí ò éno máa, ndâ i tí nó 'dáá nàa ndoo kpónò kù ò ndú nó gí 'do gbí kòcò Mbíri, yí suu ndú 'do tí ndâ i ònò nàa ndú jé sàà wálá.

⁴ A bà tee njembí Àbélè mítí Mbíri táánò ká si yí 'ví ci i ònò tí tó i ndii òndi Kàyínò gí nó ji Mbíri. Tacó éno, ta o tí nó nàa Mbíri kù lè ta 'bì wó gí tà i-cí-ci mì Àbélè nó, Mbíri gii ùlù Àbélè éno máa, yí a 'duù jáá. Àbélè kpêti má cì gî, tàwo bà tee njembí wó mítí Mbíri yee gbí ọ tí nó wúnó nó cee lá. ⁵ Mbíri táánò te Ènòkì ya tí gí gbíri tí wu wó tacó wàa yí 'ví cì lá á 'do gbí có bà tee njembí Ènòkì mítí wó tí Mbíri. Ndâ 'duù gii ò Ènòkì lá, tacó Mbíri te yí ya tí gí gbíri gî. Káa kùro bà te Ènòkì mì Mbíri ya tí gí gbíri ò, à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri gî, máa yí a mbe peteke tàkòcò Mbíri.

⁶ Bà peteke tàkòcò Mbíri mì 'duù ònò mbe tee njembí wó mítí Mbíri lá nó a 'bí ọ i ònò nàa à jé gí bà bàkà tí wálá, tacó 'duù ònò mbe kù yèè ndi wó dè gí ẹgbà tí Mbíri nó a 'duù ònò mbe ùnje gí máa, Mbíri ta yúco kuu tí. Yí delè a 'duù ònò mbe ùnje gí máa, Mbíri a Mbe kù ko mboo ndâ nètè mì ndâ 'duù ònò mbe kù pà kpokèjì bà ò yí ni ò. ⁷ Áá táánò a bà tee njembí Nówà mítí Mbíri ká te gúku Mbíri mítí Nówà, nàa yí gii bàkà tí ta gbà, tacó bà 'vala ndú ta ndâ 'viì mì wó, ta o tí nó nàa Mbíri ci ta yí máa, vò i kèjì ò. Mbíri ta o tí ò gii waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó á 'do gbí có bà tee njembí Nówà mítí wó tí Mbíri. Mbíri gii bàkà Nówà tí 'duù ònò jáá nó á 'do gbí có bà tee njembí Nówà á mítí wó tí Mbíri.

⁸ Áá táánò a bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbíri ká te yí 'do gbí òkò tí ndâ nambe wó ya tí gí gbí to tí nó nàa Mbíri táánò gii je ji ndú ta ndâ 'viì bìndi wó tí òndi ndú ò. Àbiráámò táánò ò to tí ò nàa yí kù ya gítí ò ta o bà nje nó mì wó 'do 'bá mì ndú ni lá. ⁹ Áá táánò a bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbíri ká si yí 'ví dù á tà ndùúrù á gbí to tí nó nàa Mbíri ci yí gítí nó go i mì 'duù ònò mbe 'dó-'do, yí tí Àbiráámò, gii je ndâ Ízákò ta Jákóbè, tí ndâ 'duù tí nó nàa Mbíri je to tí ò ji ndú ò. ¹⁰ Tacó Àbiráámò ta o tí ò kù koro có a i gítí gbata ònò nàa à sè tà ndâ 'bá gbí ẹ̀tì-ẹ̀tì gí ò, gbata tí nó nàa Mbíri ka bà ndâ 'bá mí gbí, bìndi yí gii gèè ndú ò.

¹¹ Mbíri táánò wu 'viì ji Sára tí nawù Àbiráámò si yí me kpo ni ta ndò tí wó ndii ndò bà jò ndò gî, ká 'do gbí có bà tee njembí Àbiráámò á mítí wó tí Mbíri. Àbiráámò táánò ùnje ta njembí wó gbaànjé gî, máa Mbíri tí mbe ci yí gítí 'viì bà 'visì muu wó 'do tí bà bàkà go có ònò nàa yí 'dè ta nje wó gí nó wálá. ¹² Tacó éno, 'do tí gbèè 'dakò, tí kpo 'dakò mbe kù ù káa ndi o mì wó, ndâ 'viì bìndi wó gii jò àdì go ndâ yii tàri; ndú gii jò me tí i bà 'déké-'deke lá, go nji ngoò gbí pù ngo.

¹³ Ndâ ká 'duù tí ò dígísèé mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri nó mì 'dáá ká ta bà tee njembí ndú mítí Mbíri. Ndú mì 'dáá kùro o bà 'de i tí nó nàa Mbíri ci ndú gítí ò. Ndú ò i tí ò ká 'do tí 'dú, bìndi njembí ndú gii 'dèè gî. Tacó ndú ò ni gí máa, ndâ yí muu to tí nó a ndâ 'duù mbe 'dó-'do ta dúú bàndò tí ndâ yí wálá. ¹⁴ Ndâ 'duù mbe 'dè ọ có tí ò ngbárángà'i éno a ndâ 'duù ònò mbe kù pà 'dóo to 'bá mì ndú. ¹⁵ Có bà dele ndi ndú ya gítí to tí nó nàa ndú táánò nje nó 'do tí nó táánò má kuu gbí njembí ndú, i mbe tii ndú 'do tí bà bàkà éno wálá. ¹⁶ Káa ọ ònò táánò gbí njembí ndú wálá. À gbí njembí ndú kpolo ma ta o tí ò ká có gítí 'bá ònò gbíri, tí 'bá mbe nìkì ndii ònò nàa ndú 'visì kápí ndú gítí gí ò. Tacó éno, ò ọ Mbíri gítí bà 'dè có éno máa, yí tí Mbíri a Mbíri mì ndú ò, wálá, tacó yí 'viindi gbata tacó tí ndú gî.

¹⁷ Áá táánò a bà tee njembí Àbìráámò mítí Mbířì ká si yí 'ví ùnje gítí có bà zi gbèe 'viì mì wó tí Ìzákò tacó bà ci ji Mbířì ta o tí nó náa Mbířì tala ta yí tacó bà 'di có gbí njembí wó nô. Káa Àbìráámò tí 'duù tí nó náa Mbířì ci yí ta ndâ cí nó gii me kpìkì-kpìkì gítí bà zi gbèe 'viì mì wó tí nó tí Ìzákò nó tacó bà ci ji Mbířì lá. ¹⁸ Káa kòcò Mbířì táánò ji Àbìráámò si yí jò Ìzákò lá éno máa, «Ìzákò bà jò rẹ lo.» ¹⁹ Njembí Àbìráámò táánò mù gítí có bà zi Ìzákò gbaanjé lá, tacó yí nò ni gí máa, 'duù kpèti má cì ká cì, wotí bà 'vala ndi wó kuu tí Mbířì. Ìzákò táánò a kánjí ku 'bì bu wó, káa Mbířì gii je ndi wó tí wuù ji Àbìráámò gí.

²⁰ Áá táánò a bà tee njembí Ìzákò mítí Mbířì ká si yí 'ví cù 'dè ngo cù wó gítí wúnò mítí ndâ 'viì mì wó, tí ndâ Jákóbè ta Èzàwú.

²¹ À gii dù káa bà tee njembí Jákóbè mítí Mbířì ká gii si yí 'ví cu mú-kóró mì wó, yí gii mò ta tí wó gí to kùro Mbířì kù cù ta 'dè ngo cù wó mítí ndâ 'viì-gù wó, tí ndâ 'viì mì bà wó Jùzépè á kùro o bà cì yí.

²² À delè gii dù káa bà tee njembí Jùzépè mítí Mbířì, táánò ká gii si yí ta o tí nó náa yí kù gii cì nó 'ví 'dè cò gítí bà njè nó mì ndâ Ìzìriyèlì 'do Másìrì. Yí gii je tí ta nje mítí ndú éno máa, yì má cì gí, ndú 'ví si 'bilì yì mí Másìrì lá.

²³ À gii dù káa bà tee njembí ndâ bu Mòze ta nawu wó mítí Mbířì táánò ká si ndú 'ví ngùù dó Mòze mí tà'i ta pì ta'ò bìndi bà jò yí. Banga tí dó Mòze si ndâ bu wó ta nawu wó 'ví 'di có mì gba Másìrì lá.

²⁴ A delè táánò káa bà tee njembí Mòze mítí Mbířì ká gii si yí ta o tí nó náa yí kpolo tè tí 'dakò gí nó 'ví biya gí máa, à 'ví nì «'Viì mì nájú Gbolò gba Másìrì» mítí yí lá. ²⁵ À gii nìkì tí Mòze ta o tí nó káa bà dù yí gbí yè mì ndú ta ndâ nambe wó ndâ Ìzìriyèlì, tí ndâ 'duù mì Mbířì, co tí bà zò tó i nìno mbe dù tí ká lá nô. ²⁶ Yí si bà ñonoko tí tí nó náa ndâ 'duù kù ñonoko ta yí muu Bìndi-Mbířì ta o tí nó nó tí i ta i gbí me gbolò ndii i gbí ndâ kpo-kpò i tí nó Másìrì nó gí, tacó ro wó ta o tí nó a i ngbóó tí mboo tàkò bà ñonoko yí nó 'do mì Mbířì. ²⁷ A bà tee njembí Mòze mítí Mbířì táánò ká si yí 'ví njè nó 'do Másìrì ta bà 'vee 'vé gí bà kpo-tàkòcò mì Gbolò gba Másìrì lá. Mòze ta o tí nó 'visì kapí wó gítí Másìrì ká go i mì 'duù nìno mbe kù nò Mbířì ta ro wó. ²⁸ A bà tee njembí Mòze mítí Mbířì táánò ká si yí 'ví waa mbelè gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèlì-mì-Mbířì, bìndi yí gii va mbelè tí nó mítí ndâ njekèjì mì ndâ Ìzìriyèlì á Másìrì, tacó wàa basìlì mì Mbířì 'ví gàa ndâ 'viì-kířì mì ndú ta vò i lá.

²⁹ Áá táánò a bà tee njembí ndâ Ìzìriyèlì mítí Mbířì ká si ndú 'ví di Bì-bi Kàpá gí tìto ta o bà njè nó mì ndú 'do Másìrì gbí lè go ndâ 'duù mbe kù nó nó gbí kù to. Káa ndâ 'duù Másìrì má gii mèlè ndi ndú, ngo gii mii ndú gí.

³⁰ À delè táánò a bà tee njembí ndâ Ìzìriyèlì mítí Mbířì ká ki'viki ndùgù 'do tàkò ndâ 'duù Jèrikò ta o tí nó náa ndâ Ìzìriyèlì se ta ndùgù mì ndú 'dee gí ta sili vò-nje só nô.

³¹ Nii tí nó tí Rà'ábù, tí vò nii mbe dù ta ndâ 'dakò ká sàkàmàà nó, táánò 'vala 'do gbí òkò tí ndâ mbe kpò có mì Mbířì gí nó 'do ká gbí có mì bà tee njembí wó mítí Mbířì, bìndi yí gii te wìřì mítí ndâ řigó mì ndâ Ìzìriyèlì ta banga tí.

³² Ye kpónó 'ví 'dè kpòò a ña có yè? O mì ye tacó bà 'dè có ji yo gítí ndâ Jídiyòni, ta Bàrákì, ta Sàmìsónì, ta Jèfità, ta Dàvidè, ta Sàmùwélè, gii je ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì dígísèé, ³³ tí ndâ mbe kpò nje ndâ kpo-kpò gba ta wotí mì bà tee njembí mítí Mbířì nó, wálá. Ndú táánò bàkà káa ndâ i nìno náa à tí nô. A ndú ká 'de ndâ i nìno náa Mbířì cí ndâ 'duù gítí ndú nô. À tí ndú táánò a wotí bà nè nje ndâ siingii, ³⁴ ta wotí bà mee ndâ kpo-kpò wu mbe kù zì ngbàlà-ngbàlà, ta wotí bà kii'ba 'do nje ndâ

sizò gbí gó. Ndâ nawu ndú táánò jò ndú me tí ndâ mbe wotí lá, káa a Mbírì ká gù je wotí bà dù tí ndâ ngáángbá 'dakò mbe toṛo nje ndâ àsikèrì mbe gí 'do kè'bí gí bà tè ndú ta gó ta to. ³⁵ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú dele ndi ndú gí mí ndâ nawu ndú ta bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú.

Káa ndâ 'duù ònó mbe biya bà njaanga miṛi ndú gí nó cì a vò ku, tacó bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí gbí tó 'válá. ³⁶ Ndâ 'bí 'duù 'de mítí ndú a bà ònoko ndú, ta bà gbì ndú, ta bà eṛe ndú, ta bà te ndú mì gbí zàà. ³⁷ Àá táánò ziki ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ta bà 'vaka ndú ta díí. À waaka gbí ndú 'vúngbú-'vungbu ta mùsàrà. À saaka miṛi ndâ 'bí ta ndâ nja-njà sizò. Bòngo tí ndú táánò wálá, ndú ta o tí nó kù 'bu káa 'bí ndú mítí ndú kù nó tí, ta ndâ kù-bee, ta kù-rómbo tí ndú. Ndú táánò a ndâ mbe yê ta bà 'vala ndú kpóló-kpolo, náa à kù mèèkè'i tí ndú. ³⁸ Bà 'vala muu to tí nó táánò nìkì ta ndú á ngé gí lá. Ndú táánò kù wùkù to ta ndi gbí ndâ kángáá nga ngoò, delè ta gbí òkò ndâ kpo-kpò gú, á go i mì ndâ mbe fa ngèlè vò i; ndú kù 'vala gbí ndâ kpo-kpò zì guù, tacó bàndò tí ndú wálá.

³⁹ Ndâ 'duù tí nó 'dáá gí táánò a ndâ 'duù ta ṛè ndú wu ta bà tee njembí ndú mítí Mbírì ngé ma. Kpèti ká ènò, ndú táánò 'de i tí nó náa Mbírì cì ndâ 'duù gítí nó lá, ⁴⁰ lè náa Mbírì ò 'bí i mbe nìkì ngé ma kèjì tacó tí ndoo gí nó. Tó i tí nó a ònó máa, ndú 'ví ya gí gbí 'válá ònó mbe cee lá nó si ndoo mí ndi lá.

12

Mbírì tí Buù

¹ Gbì kòcò ndâ mbe kù 'dè yúco gítí bà tee njembí mítí Mbírì kpónó 'dee ndoo go bà te 'boṛò nó gí. À má ènò, ndoo tuṛu ndâ du i tí nó á muu ndoo mbe kù tii bà ò ngèlè 'do tí ndoo nó mí to. Ndoo delè 'ví ndoo vò i tí nó mbe nanaka mítí ndoo go cá tí ngbù títíí nó 'do tí ndoo gí, wàa ndoo 'ví te ta kpo muu gítí ngèlè tí nó kùro ndoo nó. ² À má ènò, ndoo je mbí ndoo tí kpoò mítí Jézù tí kpédélé 'duù ònó mbe tee njembí wó mítí Mbírì, tí mbe kù tè kùro ndâ mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì ya tí gí kùro Mbírì nó. Yí táánò kònò bà dù tí njèèkpè mù ta nó ṛo wó gítí wálá ta líkí'o i tí nó kùro wó nó. Yí kpónó kù ki tí wó pí mbata mì wó náa à te mò gí gbí kù'bi mì Mbírì gbí ngbàngà mì Mbírì.

³ Yo koṛo có gítí Jézù tí mbe kònò ò ndâ vò i tí nó náa ndâ mbe bàkà vò i táánò bàkà ta yí nó, tacó wàa, njembí yo 'ví mù lá, yo delè 'ví cì gúku lá. ⁴ Yo kpónó kù bàkà wotí tacó bà kpò muu vò i, káa yo bàkà wotí tí nó yee tí ò ònó náa a mbelè ká bà yee to gbí nó lá. ⁵ Bà mbí yo ò tí có tí nó náa Mbírì táánò 'dè jì yo tacó bà je wotí jì yo ènó máa, yo a ndâ 'viì mì yì nó gí?

«Yo si zèè mù tí nó náa Mbírì naka ta yo nó tí 'dé i lá, ndâ 'viì mì ye, yo delè 'ví cì gúku ta o tí nó náa yí má kù je muu jì yo nó lá.

⁶ Tacó Mbírì kù naka ta zèè mù a 'duù ònó náa yí zèè yí nìkì maa nó, gù je ndâ 'duù ònó náa yí ùnje gítí ndú máa ndú dù tí ndâ 'viì mì yì gí nó.»

⁷ Ndoo kònò tí ndoo, tacó wàa, Mbírì 'ví naka ta ndoo ta zèè mù lá. Mbírì kù bàkà i tí ndoo ká go bà bàkà i tí ndâ 'viì mì bu ndú; káa a ò 'viì ngàyi jé náa bu wó naka yí ta zèè mù lá? ⁸ Mbírì kùtáá má naka yo ta zèè mù tí nó mbe ṛo yo 'dáá gí nó lá, yo kùtáá bà dù a ndâ 'viì-ngbà. ⁹ Ndoo lè má kù te duù mítí ndâ bu ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù je muu jì ndoo muu to tí nó nó, à 'ví gù kpò ndoo a bà te duù mítí Bu lílì ndoo wàa ndoo 'ví 'vala tí? ¹⁰ Tacó ndâ 'duù tí nó tí ndâ bu ndoo nó táánò kù je muu jì ndoo ká ta làmbu o mì ndú náa à tí gbí njembí ndú. Káa Mbírì tí Bu lílì ndoo kù je muu jì ndoo ká gítí miṛi ndoo, tacó wàa ndoo 'ví je tí ta ò ngbárángà muu tí nó mì yì nó. ¹¹ Líkí gbí o tí nó náa à kù je muu jì ndoo nó tí ndoo wálá. Tàkòcò ndoo

peteke ta o tí nò lá, má kózò gî, ndoo bà giì dù nìkì maa, tacó ndoo kù 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì.

Bà nìbà i, ta bà kpo-gbì-tà-tù

¹² À má éno, yo kaa ndâ 'bì yo tí nó mbe kù dù rekpe-ṛèkpèè nó gí yaà, wàa ndâ muungbó yo tí nó mbe kù gu ṛèkpè-ṛèkpèè nó 'ví si bà gu mí to. ¹³ Yo bàkà kpokèjì mì yo jáá, wàa yo 'ví nè ndâ dùgùù to ṛìnó nàa à tí nó gî, tacó wàa ndâ 'duù ṛìnó ta wu gbì kò ndú wálá nó má ṛu ndi yo, wàa vò i 'ví 'de kò ndú lá. ¹⁴ Yo bàkà wotí gítí bà 'vala ta ndâ 'duù 'dáá gí ta 'dè njembí yo, yo delè 'ví 'vala go có mì Mbírì, tacó ndâ mbe bàkà éno lá bà ṛò Mbírì ta ṛo ndú wálá. ¹⁵ Yo kpolo tí yo, tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbì òkò tí yo 'ví bè gbì nambeè tí nó nàa Mbírì kù bàkà jì ndâ 'duù nò lá. Yo delè 'ví kpolo tí yo máa, 'bí 'duù gbaànjé gbì òkò tí yo 'ví dù tí mbe ju njembí mbe kù volo gbì òkò tí yo nò lá. ¹⁶ 'Bí 'duù 'do gbì òkò tí yo delè 'ví dù tí mbe vò muu, delè tí 'duù ṛìnó ta njembí wó wálá go i mì Èzàwú táánò mbe sì jàlàmbà mì wó tí 'viì-kírì gí 'dè á tacó gbèe kùṛungbú kò nó lá. ¹⁷ Tacó yo ṛò ni gí máa, yí má giì dele ndi wó gí mì bu wó ta ngo-ṛò ta ṛo wó ta o tí nó nàa go bà cù 'dè ngo cù mì bu wó gí gítí wó gí nó, bu wó giì biya gî, tacó kpokèjì mì wó gí gí.

¹⁸ Yo kpónó gí me gítí i ṛìnó nàa yo bà zèè ta 'bì yo gí nó lá, yo gí me gí bà ṛò ngba wu mbe kù zìì 'vìlì-'vìlì lá, yo gí me gí gbì 'dí'di'o tí nó njíkíríí nó lá, yo gí me gí mì i ṛìnó mbe kù je kpo-tàkòcò jì yo nó lá, yo delè gí me gí gbì mbiimbì lá. ¹⁹ Yo gí me gí tà gbì mòngò lá. Yo delè gí me gí tà gbì ṛa kòcò ṛìnó mbe kù baṛaka gbì tù yo nàa bà 'di gbì có tí nó nàa 'duù tí nó kù 'dè jì yo nó kpo yo gí, go i mì ndâ Ìzìriyèlì dígísèé nó lá. ²⁰ Tacó wotí bà 'di có tí nó nàa à kù 'dè jì ndú ta o tí nó nò tí ndú wálá, tacó kòcò Mbírì ta o tí nó jì ndú éno máa, «À kpètí káa nò má gàà gú tí nó, àà bà zi yí ta bà 'vaka yí ta díí gí.» ²¹ Bà zeke ṛa i tí nó ta o tí nó te gúku mítí ndâ 'duù tí ṛa ṛìnó nàa Mòze giì 'dè có ta nje wó máa, «Ye kù gú-gu ta gúku.»

²² Káa yo kpónó gí a i gí pí gú Ziyónì tí gbata mì Mbírì tí nó tí wu Mbírì nò. Yo gí a i gí Jèrùzàlémè tí nó gbírì nò. Yo gí a i gí mì ndâ basìlì tí nó mbe kili mèè mì bà líkí'o nò. ²³ Yo gí a i gí bàndò bà kili ndâ 'viì-kírì tí nó nàa à cu ṛè ndú mí gbì wàràgà gbírì gí nò. Yo gí a i gí mì mbe waa có tí nó, tí Mbírì mì ndâ 'duù 'dáá gí nò. Yo gí a i gí bàndò mì ndâ lílì ndâ 'duù ṛìnó tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì ta vò i mì ndú wálá nò. ²⁴ Yo kpónó gí a i gí mì Jézù tí 'duù tí nó mbe kù nò gbì òkò tí ndâ 'duù ta Mbírì gbì ngú mbelè tí nó nàa Mbírì njù ta ndâ 'duù nò. Yo gí a i gí mì 'duù tí nó ta wu gbì kòcò mbelè wó ndii wu gbì kòcò mbelè Àbèlè gí nò.

²⁵ Yo kpolo tí yo, tacó wàa yo 'ví biya ta bà 'di có mì Mbírì tí mbe kù 'dè có jì yo nó lá. Tacó ndâ 'duù tí nó nàa yí táánò 'dè có jì ndú muu to tí nó mbe biya bà 'di có mì wó gí nó má 'de kpokèjì bà ndo 'do nje bà waa có mì wó mítí ndú lá, à cuki káa ndoo ká bà ndo 'do gbì bà waa có mì wó nàa ndoo má biya bà 'di có mì wó tí mbe kù 'dè có jì ndoo á 'do gbírì gí nò?

²⁶ Ta o tí nó nàa yí táánò kù 'dè ta có jì ndâ 'duù tí nó nó, kòcò wó ngaka a to. Káa yí kpónó cì cì máa, «Sè bà gí gí bà 'dè có mì ye káká'i gbaànjé. Káa a gbì ṛìnó me káa to ká bà ngaka tí lá, gbírì delè bà ngaka tí.» ²⁷ Gbì ndò có tí nó máa, «káká'i gbaànjé» nò éno máa, àà bà giì mò ndâ i ṛìnó mbe ngaka tí nó gí, tacó ndú a ndâ i ṛìnó nàa à suu ndú súú-suu, tacó wàa ndâ i ṛìnó mbe ngaka tí lá nó 'ví dù tí ²⁸ À má éno, ndoo 'dè nìkì maa jì Mbírì, tacó bà dù ndoo 'bá mì wó, tí 'bá mì gba mbe ngaka tí lá nò. Ndo kpolo tí nambeè tí nó nàa Mbírì bàkà jì ndoo nò, wàa ndoo 'ví bàkà i jì yí gbì ṛa kpokèjì ṛìnó nàa yí bà lì 'bì wó gí tà gí. Ndo bàkà i-Mbírì ta bà te duù mítí Mbírì, delè ta bà cì gúku tí wó, ²⁹ tacó Mbírì mì ndoo a wu mbe kù laka to.

13

Na kpokèjì bà pete ke tàkòcò Mbíri

¹ Yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa á go i mì ndâ 'duù ta ndâ ná 'vindí ndú. ² Yo delè 'ví rò tíyò á 'do tí bà te wíri mítí ndâ 'duù ònó mbe 'dó-'do, náa yo òndú ní lá nó lá. Tacó ndâ 'bí 'duù táánò te wíri mítí ndâ basìlì mì Mbíri káa ndú òndú ní lá á 'do gbí bà te wíri mítí ndâ mbe 'dó-'do. ³ Yo 'ví ò-bà-mbí ndâ 'duù ònó gbí zàà nó lá; yo je mbí yo mítí ndú ká goólá a yo ká gbí zàà. Yo delè 'ví kọro có gítí ndâ 'duù ònó náa à kù mèèkè'i tí ndú nó, tacó ndú delè káa ndâ 'duù ta mbelè gbí dùi ndú á go yo. ⁴ Ndâ 'duù 'dáá gí 'ví te duù mítí bà kò tí. Wàa ndâ 'duù ònó mbe kò tí ndú gí nó 'ví co ká tí kpokèjì ònó jáá nò. Tacó Mbíri bà waa có mítí na 'duù ònó náa ka wó mbe 'bá má gélé, káa yí gélé ta 'bí 'duù gbí kpá-sili mì ndú á kapí ro wó nò. ⁵ Yo kpolo tí yo á 'do tí bà tee njembí yo mítí gùrúsù. À 'ví tè ta yo káa i ònó náa à kuu mì yo nó, tacó 'dóó kòcò Mbíri náa yí 'dè ta nje wó éno máa, «Ye bà si yo 'ví bè gbí i wálá.

Ye delè gí bà 'visì kapí ye gítí yo wálá.»

⁶ À má éno, ndoo bà ni bà 'dè có ta gúku tí ndoo wálá éno máa,

«Mbíri à mbe konì ye;

ye bà cì gúku wálá.

'Duù bà bàkà ta ye a yè?» gí.

⁷ Yo kọro có gítí ndâ kpo 'duù mì yo, tí ndâ mbe òro ri kùro yo, tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe 'dè có mì Mbíri jì yo nò. Yo kọro có gítí ndâ i tí nó náa ndú táánò kù bàkà gbí 'wálá mì ndú nó, wàa yo 'ví mèlè ndi bà tee njembí ndú mítí Mbíri. ⁸ Jézù tí Bìndi-Mbíri yáánó ká go Jézù tí Bìndi-Mbíri wúnó, yí delè bà dú ká tí Jézù tí Bìndi-Mbíri á dúú bà ya tí. ⁹ À má éno yo si ndâ 'bí na tende bà nìbà i 'ví soloko yo 'do tí kpokèjì tí nó jáá nó lá; tacó à nìkì a bà tee njembí ndoo mítí nambeè mì Mbíri, tí i ònó mbe kù je wotí mí gbí njembí ndoo nó, á co tí bà kọro có gítí ndâ gèrè gítí ndâ i-zó-zò tí i ònó náa ndâ mbe kù tee njembí ndú mítí 'de i gbí lá nò. ¹⁰ Tacó Bàndò bà ci i jì Mbíri mì ndoo, náa ndâ mbe kù bàkà nèté tà ndùúrù mì Mbíri zò i tí nó náa à ci mítí lá nó, kuu tí. ¹¹ Kùro ndâ bu-Mbíri kù ya ta mbelè ndâ nò tí nó náa à ziki ndú nó gí Bàndò-mì-Mbíri á tà ndùúrù mì Mbíri tacó bà yù à-cee-gí 'do mì Mbíri gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù mì wó. Bìndi à giì tuṛu ndâ kùyù nò tí nó ya tí gí bà doo gí ndi 'do tí bàndò tí nó náa ndâ 'duù tò ndâ ndùúrù mì ndú gìjì-gìjì mítí nò. ¹² Jézù táánò kònò sé'i nje kèjì ndùgù sè tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù ta 'dóó mbelè wó delè ká éno. ¹³ À má éno, ndoo toṛo ndâ có ònó kó tí nó náa ndâ 'duù kù ònoko ta ndoo á muu wó nó mítí ndoo tí bàà, wàa ndoo 'ví ya gí mì wó nje sè kà. ¹⁴ Tacó gbata mì ndoo mbe dù tí ká muu to tí nó wálá. Ndo kù pà a bà gbata tí nó kèjì nò.

¹⁵ À má éno, ndoo ùlù Mbíri ta rẹ mì Jézù dúú bà ya tí. Tacó bà ùlù Mbíri nò a ndâ có mbe jò 'do gbí nje ndâ mbe si rẹ Mbíri tí có. ¹⁶ Yo 'ví ò-bà-mbí bà bàkà tó i lá, yo delè 'ví ò-bà-mbí bà kùtù tí 'bí i ònó náa à kuu mì yo nó jì ndâ 'bí 'duù lá, tacó ònò a ndâ 'bí na bà ci i mbe kù nìkì tí Mbíri ká nò.

¹⁷ Yo 'di có mì ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo nò. Yo si tí yo tí ndâ i mì ndú, tacó a ndú ká kù kpolo tí lili yo. À delè a ndú ká bà 'dè có gítí ndâ i ònó náa ndú bàkà á muu yo nó jì Mbíri. À má éno, yo si ndú 'ví bàkà ndâ i tí nó ta pètékè tàkòcò ndú, tacó ndú má bàkà ta kpo-tàkòcò ndú, àà bà nìkì jì yo wálá.

¹⁸ Yo 'deke tí yo jì Mbíri tacó tí ze, tacó ze òndú ni ngbàrángà'i gí, máa njembí ze ká ngbàrángà'i. À delè tí ze káa go bà bàkà ndâ i ònó mbe 'vii ro 'bá nò. ¹⁹ Ye gbí ònó kù yù nambeè 'do mí yo kpolo ma, éno máa, yo 'deke tí yo jì Mbíri, tacó wàa, yí 'ví si ye 'ví dele ndi ye ya gí mí yo ká gálá.

Bà 'deke tí jì Mbíṛì

²⁰ Ye kù 'deke tí ye jì Mbíṛì tí mbe 'dê njembí, mbe 'vala ndi Jézù tí Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó, Jézù tí nó tí gbolò mbe gbà bee, mbe kù gbà ndâ rómbo, mbe cì tacó wàa, bà njù mbelè tí nó náa Mbíṛì njù ta ndâ 'duù nó 'ví dù tí yú bà njù mbelè dúú bà ya tí nó, ²¹ máa, yí 'ví je ndâ tó i 'dáá gî jì yo. Tacó wàa, yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gî ká go có mì wó. Mbíṛì 'ví si có tí nó 'ví bàkà mí gbí njembí yo káa ndâ i ñinó ta go bà zeke ndú tí wó tí Mbíṛì nó ta Ẹ̀ mì Jézù tí Bìndi wó tí Mbíṛì. À ùlù Jézù tí Bìndi-Mbíṛì kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

Bà yee nje có

²² Ndâ ná'vindí ye, ye kù 'deke a tí ye jì yo éno máa, yo 'ví 'di ndò có tí nó náa ye cu jì yo tacó bà je wotí jì yo nó ta pétékè tàkòcò yo. ²³ Ye kù 'va nó a mbí yo éno máa, à njaanga ná'vindí ndoo Tìmatéyò 'do gbí zàà gî. Yo bà ñò ze ta yí, náa yí má yee tí ye gálà si ye njè nó lá nò.

²⁴ Ye 'vee ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo kà nó, ta ndâ 'duù tí nó kà, náa Mbíṛì kaa ndú mò gí mì wó tí Mbíṛì gî nó 'dáá gî ma. Ndâ 'duù ñinó Itáliyà kàá, náa Mbíṛì kaa ndú mò gí mì wó gî nó, delè 'vee yo 'dáá gî ma. ²⁵ Nambeè mì Mbíṛì 'ví dù gbí njembí yo 'dáá gî. Go-i-tí-nò.

Wáràgà mì JÁKÒMÒ

¹ Nìno a wáràgà 'do mì ye tí Jákòmò, tí bòò mì ndâ Mbírì ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe 'vaaka cee muu to 'dáá gí. Ye 'vee yo 'dáá gí ma.

Ndâ vò o

² Ndâ ná'vindí ye, ye kù cu wáràgà tí nó tacó bà 'dè có jì yo máa, ta ndâ o tí nó náa ndâ ña ndâ vò i muu to tí nó 'dáá gí má kù tala yo nó, yo 'ví si ndâ o tí nó tí ndâ líkí'o. ³ Ndâ ña ndâ vò o tí nó a ndâ o tacó bà ñò máa, njembí yo má dú kuu tí Mbírì, tacó yo ñò ni gí máa, bà tala bà ùnje mì yo nó kù jò yú njembí. ⁴ Káa yú njembí delè 'ví si yo 'ví dù tí ndâ cèe 'duù, ta bà lè tí yo wálá, ta 'bí i mbe gboo á 'do mì yo delè wálá. ⁵ Má éno, 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo má ñò i tí nó náa yí 'ví bàkà gbí o vò o nó lá, à nìkì máa, yí yù bà 'di gbí-o 'do mì Mbírì tí mbe kù je i jì ndâ 'duù ká sínò ta có tàkò wálá nò. Bìndi Mbírì bá je bà 'di gbí-o jì yí gí. ⁶ Káa ta o tí nó náa wò má kù 'deke tí lo jì Mbírì nó, wò 'ví si njembí lo 'ví dù ká gbaànjé, wò 'ví me wê-wê lá. Tacó 'duù ñinó mbe kù me wê-wê nó ká ⁷ go ngo gbí pù mbe kù gbàngà ta pípìrì, ya éno, ya ézò. ⁸ Ña 'duù tí nó mbe kù me wê-wê á kùro Mbírì go 'duù tí bà ñjèè kpokèjì, náa yí ñò 'dóó kpokèjì ñinó náa yí 'ví co tí lá nó, bà ñò 'dóó ña i tí nó náa yí bà yù 'do tí Mbírì nó ni wálá. Má éno, yí 'ví si bà koṛo có gítí bà 'de 'bí ña i á 'do mì Mbírì mí to.

Ndâ mbe yê ta ndâ mbe i

⁹ Ndâ ná'vindí ye, à nìkì máa, mbe yê tí mbe kù ṛu ndi Jézù 'ví dù ta líkí'o tí wó, tacó Mbírì te yí gí yaà gí. ¹⁰ Wàa 'duù ñinó ta ndâ i mì wó me gbolò mbe kù ṛu ndi Jézù nó delè 'ví dù ta líkí'o bà 'vii tí wó ta ndâ mbe yê tí nó mbe kù ṛu ndi Jézù nò, tacó ndâ mbe kpo-kpò i bà mii ta ndâ kpo-kpò i mì ndú nó 'do muu to tí nó ká go bà mii ndâ 'vì mbíli, ¹¹ náa ju gó ṛi má mó mbíli gí, ndâ 'vì wó gii 'duku 'dáá gí, bìndi ndâ banga i tí nó kùtàá nó káká'i wálá. À 'vii ká 'vii ta 'duù ñinó ta ndâ i mì wó me gbolò nò. Yí bà cì ká mí nje nètè ndâ i tí nó.

Ndâ i mbe kù eendi 'duù gítí bà bàkà vò i

¹² À nìkì tí 'duù ñinó mbe 'dò kò wó mí to tí kpoò gbí ndâ o vò i nó, tacó Mbírì bà ko mboo bà kònò sé'i mì wó nó jì yí ta 'válá ñinó mbe cee lá, náa yí tí Mbírì cì ndâ 'duù ñinó mbe zè yí nìkì ta tó njembí ndú nó gítí nò.

¹³ Má éno, ta o tí nó náa 'bí i má kù eendi yo gítí bà bàkà vò i nó, yo 'ví 'dè có máa, «A Mbírì ká tuu i tí nó» nò, jé lá, tacó Mbírì jé eendi 'duù gítí bà bàkà vò i lá. ¹⁴ À kù yòòngò 'duù gítí bà bàkà vò i káa njembí wó, ta bà legee miṛi wó gí tàkò có mì njembí wó. ¹⁵ Vò njembí kù jò vò i, káa vò i má zèè to gí, yí kù jò ku.

¹⁶ Má éno, yo si bà eendi tí yo, máa, a Mbírì ká kù yòòngò ndâ vò i gítí yo nó mí to, ndâ ná'vindí ye. ¹⁷ Tacó à káa ndâ ngbàrángà i, ta ndâ i ñinó ta bà lè tí ndú wálá nó, ká gí 'do gbíri mì Mbírì tí mbe suu ndâ ṛi, ta pì, ta ndâ yii mbe kù tòngbaà á tàrì. Ṛi tòngbaà ta bèbìli lá, delè ndâ pì ta ndâ yii, tòngbaà ta gó ṛi lá. Káa síi gbí o bà tòngbaà mì Mbírì go ndâ i tí nó wálá; Mbírì ta o 'dáá gí ká ngbèzèè kuu bàndò mì wó. ¹⁸ À káa 'dóó có mì Mbírì gbí muu wó ká si yí 'ví bàkà ndoo tí ndâ 'vii mì wó, tacó wàa ndoo 'ví dù gbí òkò tí ndâ i tí nó náa yí suu ndú mí muu to tí nó tí ndâ kpédélé i gbí ní náa à kù cì jì yí tí Mbírì nò.

Cèe kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbírì

¹⁹ Yo je mbí yo tí kpoò, ndâ ná'vindí ye, máa, 'duù má kù 'dè cò ji yo, yo 'ví sè tù yo tí kpoò. Yo 'ví bàkà tí yo tí ndâ muu có lá. Yo delè 'ví co gálà gí bà òkòlòwò lá. ²⁰ Tacó mbe kpo-tàkòcò bà ni bà bàkà i ñinó mbe nìkì tí Mbíri nó wálá. ²¹ Má éno, yo duu ndâ i zuù tí nó 'dáá náa yo kù bàkà nó mí tà to. À nìkì máa yo biya ndâ ña ndâ vò i 'dáá gí. Yo si tí yo ji Mbíri. Yo sè tù yo gítí có tí nó náa Mbíri cu mí gbí njembí yo nò, tacó à tí có tí nò a wotí bà njaanga miři yo 'do gbí ku.

²² Yo delè 'ví bàkà ndâ i tí nó náa Mbíri 'dè có ji yo máa yo bàkà ndú nò. Yo sè me káa tù yo cuki lá. Tacó 'duù má sè káa tù wó gítí có, káa yí bàkà ndâ i go có tí nó náa yí 'di nò lá, 'duù tí nó kù ee a ndi tí wó. ²³ 'Duù má sè káa tù wó gítí có, káa yí bàkà go có tí nó lá, gbí máa, yí go 'duù mbe zeke gbíro wó gbí mándàrà, ²⁴ Káa à káa póó bà te mándàrà 'do 'bì wó mí to, yí ngé giì ò-bà-mbí cè tí gbíro wó gí. ²⁵ Káa 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì Mbíri ngbàrángà'i, bìndi yí giì kpolo tí ndú mí gbí njembí wó, delè yí giì bàkà go ndú nó, Mbíri bà cù 'dè ngo cù mítí i tí nó náa yí kù bàkà nò.

²⁶ 'Duù má si tí wó tí mbe řu ndi kòcò Mbíri, káa yí ni bà kpolo tí mè wó lá, gbí có bà řu ndi kòcò Mbíri mì wó nò wálá, yí delè kù ee a ndi tí wó ta kpéetí wó. ²⁷ Bà bàkà nambeè ta bulù tí wálá á ta Bu ndoo tí Mbíri a bà ya gí bà koni ndâ nawù ku, ta ndâ njò, ta o tí nó náa ndú má gbí mbugo, delè ta bà kii'ba 'do tí ndâ vò i muu to tí nó, tacó wàa ndú 'ví ñinòkò muu 'duù lá.

2

Yo te duù mítí ndâ mbe yê

¹ Yo kpónó a ndâ mbe ùnje gítí Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí Mbe tí ndoo náa ndoo kù ñò Mbíri mítí wó. Má éno, yo bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo, máa, àá mì 'duù ñinó a i, káa ñizó a mbe yê nò, lá, ndâ ná'vindí.

² Yo tala bà kořo muu yo gi. Ndâ 'duù sósò'ò kpónó má yee bàndò bà kili yo gí bà ùlù Mbíri, káa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú zaa 'do tí muu wó di tí kò wó, ta ndâ i-banga ta řè ndú a řè ta ndi tí ndâ silì 'bì wó, káa ka wó tí nó náa ndú gí ta yí gbaànjé nó yuu a kárákà zì bongo, ³ káa yo giì te wiři mítí 'duù tí nó mbe záá-zaa nó mítí banga bàndò, bìndi yo giì 'dè có ta bà tù 'bì yo ji mbe yuu kárákà zì bongo nó máa, «Ya gí bà pà bàndò wàa wò 'ví dù tí á kàzô.» ⁴ Yo má bàkà go éno, à co to ngé. Ta gbí go éno máa, yo bàkà nò a 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duù ta bà kořo lókó-loko có máa, 'bí 'duù a cèe 'duù, káa ka wó a vò .

⁵ Má éno, yo sè tù yo gítí có tí nó, ndâ ná'vindí. Máa, Mbíri táánò řuka a ndâ 'duù ñinó náa ndâ 'duù muu to tí nó kù si ndú tí ndâ mbe yê nó, máa, ndú 'ví tee njembí ndú mítí yì, wàa ndú 'ví dù tí ndâ cèe 'duù, mbe dù tí ndâ mbe ndâ i tí nó náa yì tí Mbíri ci cí máa, yì bà je ji ndâ 'duù tí nó mbe zè yì nìkì maa nò. ⁶ Káa yo kpónó si ndâ mbe yê tí ndâ i lá. À me ndâ 'duù ñinó ta ndâ kpo-kpò i ká mì ndú nó cóó-cóó ká kù mèèkè'i tí yo lá? A ndâ 'di cóó-cóó ká kù gbùrùngà yo ya tí gí gbí ngbàngà? À me ndâ 'duù ñinó ta ndâ kpo-kpò i ká mì ndú nó lá? ⁷ À me ndú delè ká kù volo řè tó 'Duù tí nó tí Bìndi-Mbíri náa yo kaa tí yo gí gbí gèrè mì wó gí nó lá?

⁸ Cèe i bà bàkà mì yo a bà 'di kpóló-kpolo có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Zè 'bí ka lo nìkì á go bà zè tí lo,» nò. ⁹ Káa, à má me éno lá, wàa yo 'ví dù kù gbètèkè có tí nó ta bà bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duù, gbí máa, yo kù bàkà a vò i ta bà ndii muu có mì Mbíri. À má éno, Mbíri bà waa có mítí yo.

¹⁰ Kpétí ká éno, a tè lá. Tacó 'duù kpétí má kpolo tí sè ndâ 'bí có mì Mbíri 'dáá gí, káa yí 'ví gbètèkè káa 'bí gbaànjé, gbí máa, Mbíri bà waa có mítí wó tacó yí ne nò 'do tí kpokejì mì Mbíri gí. ¹¹ Ta nderè éno máa, a Mbíri ká 'dè có máa, «Bàkà bangbaya lá.» À delè káa gbèe Mbíri tí nó ká 'dè có máa, «Zi 'duù lá.» Káa, à má

énò, vò i náa 'duù bàkà kpétí má káa bà zi ku, káa yí bàkà bangbaya lá, gbí go éno máa, yí volo nò 'dáá káa có mì gbèe Mbírì tí nò.

¹² Má éno, yo 'dè banga có ji ndâ 'duù, yo delè 'ví bàkà ndâ tó i ji ndú ta 'dè njembí yo, tacó yo kpónó a ndâ ña ndâ 'duù ñinó náa a Mbírì ká kù zogo yo ta có ñinó mbe njaanga miri ndâ 'duù 'do gbí vò i. ¹³ Tacó ndâ 'duù ñinó mbe ñò yê ɾo ndâ 'bí ka ndú kpónó lá nó, Mbírì delè bà ñò yê ɾo ndú ta ndòngbú o wálá. Káa 'duù mbe kù ñò yê ɾo ndâ 'bí ka wó kpónó, Mbírì bà ñò yê ɾo wó ta ndòngbú o ndii ñinó náa yí bàkà nó gí.

Bà ùnje ta bà bàkà ndâ i go có mì Mbírì

¹⁴ Ndâ ná'vindí, 'duù má 'dè káa có ta nje wó cuki máa, yí ùnje gítí Mbírì gí, káa yí bàkà go có mì Mbírì lá, gbí có bà ùnje mì 'duù tí nò wálá.

¹⁵ Yo tala káa bà koɾo muu yo gi, máa, 'bí ka lo náa yo kù ɾu ndi Jézù ta yí kpónó má ta go tí wó, delè ta bongo tí wó wálá, ¹⁶ káa wò gù 'dè káa có ji yí ta nje lo cuki, máa, «Zèè njembí lo. Mbírì bà je ndâ i-zó-zò ta bongo ji wò gí.» Káa wò je me 'bí zì i ji yí wàa yí 'ví 'bu mítí wó lá, wò delè je me 'bí lambu i tacó bà miri ngo cù ji yí lá. Gbí có mì lo nò bà dù kuu tí ?

¹⁷ Bà ùnje gítí Mbírì delè ká go éno. 'Duù má 'dè ká có ta nje wó cuki máa, yí ùnje gítí Mbírì gí, káa yí bàkà ndâ i tí nó náa Mbírì 'dè có ji ndâ 'duù máa ndú 'ví bàkà nó, lá, gbí máa, gbí có bà ùnje mì 'duù tí nò wálá.

¹⁸ 'Bí 'duù má 'dè có ji ye, máa, ye a mbe bàkà go có mì Mbírì, káa yí a mbe ùnje gítí Mbírì, ye bà 'visì có ji 'duù tí nò, máa, 'bí kpokèjì bà túbà tí 'duù tí mbe ùnje gítí Mbírì káká'i á bindi bà bàkà go có mì Mbírì wálá. 'Duù ta ùnje gítí Mbírì ta ña kpokèjì ngayi, náa yí má bàkà go có mì Mbírì lá? ¹⁹ Bá ùnje mì lo máa Mbírì ká gbaànjé cuki a banga có. Káa ndâ vò lilí delè ùnje ká gítí gbèe Mbírì tí nò á mì lo nò, ndú delè kù gu ta gúku tí Mbírì.

²⁰ Nò nò, ndi lo ñónókó, ye kpónó kèjì gí bà túbà ji wò máa, 'duù má 'dè káa có ta nje wó cuki máa yí ùnje gítí Mbírì gí, káa yí bàkà go có mì Mbírì lá, gbí có mì 'duù tí nò wálá. ²¹ Tala bà koɾo muu lo gítí ña nambeè tí nó táánò á gbí òkò tí ndâ gù ndoo Àbiráámò ta Mbírì nó gi. À me 'do gbí có bà ùnje gítí bà waa mbelè 'viì mì wó Ìzákò ji Mbírì lá? ²² Wò kpónó ñò ni gí, máa, ndâ bà ùnje gítí Mbírì, ta bà bàkà go có mì Mbírì, mì Àbiráámò táánò kù bàkà nèté toko gbaànjé. Gbí go éno máa, 'bí i táánò náa Àbiráámò bàkà ká túbà máa, bà lê tí bà ùnje mì wó wálá. ²³ Nìno a gbí có tí nó náa à gù cu tí mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Àbiráámò táánò ùnje gítí Mbírì ta njembí wó gbaànjé» nó ká nò. Tacó éno, Mbírì gù ñò Àbiráámò ni tí 'duù mbe ya lè lá. À delè táánò nò a nderè bà dù Àbiráámò tí kómbe Mbírì. ²⁴ Wò kpónó 'di gbí ni gí, máa, a bà bàkà go có mì Mbírì ká kù si 'duù tí tó 'duù kùɾo Mbírì, me káa bà ùnje ta kpéetí wó cuki lá.

²⁵ Yo koɾo muu yo káká'i gítí 'bí niì tí nó táánò ta ɾè wó a Rà'ábù, tí vò mbe nò-vò-ndô nó gi. Ta ndâ bà nò-vò-ndô mì wó nò 'dáá gí, yí delè táánò túbà tí wó tí mbe ùnje gítí Mbírì ká ta bà bàkà tó i. Yí te wìri mítí ndâ tú mì ndâ Ìziriyéli ta bà je i-zó-zò ji ndú, delè ta bà ngùù ndú 'do tí ndâ ku'di tí ndú, bindi ta o bà njè nó mì ndú 'do 'bá mì wó, yí gù túbà kpokèjì ñinó ta vò i tí wálá nó ji ndú.

²⁶ Bà ùnje gítí Mbírì ta bà bàkà go có mì Mbírì á gí tàkò wálá a ku i, go diì ta woò gbí wálá.

3

¹ À nìkì máa ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo 'ví gí tí ndâ mbe nìbà có mì Mbírì jì ndâ 'duù lá, ndâ ná'vindí. Ye 'dè có tí nò jì yo tacó àá bà waa có mítí ze tí ndâ mbe kù nìbà có mì Mbírì jì ndâ 'duù nó tacó bà nìbà co to, ta wotí tí co tí ndâ 'bí 'duù 'dáá gí. ² Ndoò 'dáá káa ndâ mbe gírì'o. Káa 'bí 'duù mbe 'dè có máa nje yí jé yaaka muu to tí nó lá má kuu, yí bà dù a ña 'duù ñinó mbe ni bà kpolo tí mīrì wó gí.

³ Yo ñò káa kècè gi, ndoo kù yuu làmbu lii mì gbí nje kècè tacó bà bàkà yí 'ví 'di có mì ndoo, wàa yí 'ví co tí kpokèjì tí nó náa à gbí muu ndoo nò. ⁴ Delè yo 'ví gíi koṛo káa muu yo gítí gbâ á ṛo ngo gí. Gbolò pípiri kpétí má kù pì yí ya tí gí kè'bí, 'duù bà loko nje wó gítí kpokèjì tí nó náa à gbí muu wó nó ká ta cèe làmbu i bà aa ngo cuki. ⁵ Mè 'duù delè ká éno. Cèe làmbu bà to tí 'duù, káa à tí wó a wotí bà 'dè có gítí ndâ kpo-kpò i.

Yo kpónó koṛo muu yo á gítí bà mii cèe gbolò jìlì mì làmbu wu nje nji kù'ò gi! ⁶ Mè delè a wu. Mè a vò bà to gbí òkò tí ndâ bà to tí ndoo, mbe kù njèè vò i cee gbí òkò ndoo 'dáá gí. Mè kù doo kùuyù ndoo ta wu náa à cu mítí 'do 'bá mì ndâ ku.

⁷ 'Duù bà ko ndâ 'vii-nò náa yí zèè 'do gbí jìlì gí. Yí delè bà ko ndâ nuù, ta ndâ kpoo, ta ndâ i tà ngo gí, ⁸ káa 'duù mbe kpolo tí mè wó wálá. Mè a 'bí ña i mbe kù pèè mbí ndâ 'duù, ta zì wó go zì kpoo. Yí jé dù ngbii lá, yí kù njèè zì wó nó ta ndi to.

⁹ Ndoò kù ùlù Mbírì tí Mbe tí ndoo tí Bu ndoo ta mè ndoo. Ndoò delè gii 'visì tí ndoo gí bà ñonoko ndâ 'duù tí nó náa Mbírì suu ndú tí kózò tí wó nó ká ta gbèe mè ndoo tí nó. ¹⁰ Ndâ bà ùlù tí, ta bà ñonoko tí, co 'dáá 'do ká gbí gbèe nje. À lè mi nó gí, ndâ ná'vindí. ¹¹ Ndâ líkí ngo ta míníkà ngo jé 'va 'do gbí gbèe guù gí? ¹² Mbiìgá jé rì mbâ gí? Mbâ delè jé rì mbiìgá gí? Ndâ ná'vindí. Má éno, líkí ngo jé 'va 'do gbí màṅò lá, delè míníkà ngo jé 'va 'do gbí cèe njáá lá.

Cèe bà 'di gbí-o

¹³ 'Bí 'duù mbe 'di gbí-o á gbí òkò tí yo kuu tí? 'Duù tí nó 'di gbí-o gí? Si yí 'ví bàkà ndâ tó i mbe túbà bà ñò-gbí-o mì wó. Si yí 'ví bàkà ndâ i tí nó me ta bà tù ngba wó lá. Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ñò tí ni éno máa, yí a mbe 'di gbí-o. ¹⁴ Káa ndâ ju kii ta bà koṛo có ká gítí mīrì 'duù má gèè bè ndú mí gbí njembí lo gí, bà gbo i nìkì lá, wò delè kù 'dè a 'vére máa wò a mbe 'di gbí-o. ¹⁵ Bà to kii ta bà dù ta bà koṛo có ká gítí mīrì 'duù me ndâ i mì mbe 'di ña gbí-o tí nó mbe gí 'do mì Mbírì nó lá. Ndú gí a i 'do tí ndâ vò bà koṛo có mì ndâ 'duù muu to tí nó, ta ndâ vo-vò i mbe kù volo muu ndâ 'duù. ¹⁶ Bándò tí nó náa ndâ ju kii ta bà koṛo có ká gítí mīrì 'duù kù dù tí nó, a bándò ñinó náa ndâ vò i ta ndâ ña ñónókó-ñònòkò tí 'dáá gí kù dù tí.

¹⁷ Káa cèe bà 'di gbí-o mbe gí 'do mì Mbírì tende. Ña bà 'di gbí-o tí nó bà dù tí i ta bà lê tí wálá, delè bà dù tí i mbe 'dèè njembí ndâ 'duù. 'Duù mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nó bà zèè ndâ 'duù ta pétékè 'bì wó, yí delè bà dù tí mbe 'di có mì ndâ 'duù. Mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nó bà ñò yé ṛo ndâ 'duù, yí delè bà bàkà tó i ká tà ndi ka wó tó i. Njembí 'duù mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nó me duù. Yí delè me mbe nambeè-ṛo lá. ¹⁸ Ndâ mbe peteke njembí ndâ 'duù kù bàkà gbí pétékè có. Ndú go ndâ 'duù mbe ṛo ndâ banga i mí gbí nji mì ndú. Nèté mì ndú a bà bàkà ndâ banga i tókà'i.

4

Gbínje gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì

¹ A yè ká kù si yo kù 'dèèkè mà? A yè ká kù si yo kù gò gó ta o 'dáá gí? Ndâ i tí nó ta go ndú tí yo nó kù gò gó gbí njembí yo ta o 'dáá gí; ñinó a i tí nó mbe kù si yo kù gò gó gbí òkò tí yo nó. ² Yo kù tò kii muu 'bí i, káa bà 'de i tí nó kpò yo gí, má éno; yo kù 'dèèkè mà, yo delè kù gò gó. Yo kù dù ta go ndâ i gbí njembí yo, káa kpokèjì bà 'de ndâ i tí nó mì yo wálá; má éno, yo kù ziki ndâ 'duù bìndi ndâ i tí nó. Yo 'de ndâ i tí nó ta go ndú tí yo gbí njembí yo nó lá, tacó náa yo yù ndú 'do me mì Mbírì

lá. ³ Káa yo ta ndâ 'bí o kpétí má yù ndú, Mbírì je ndú ji yo lá, tacó yo yù ndú me ta cèe nderè lá, yo kù yù ndú ká tacó bà bàkà líkí'o mítí yo cuki.

⁴ Njembí yo dù tí gbèe i lá, go njembí ndâ niì mbe rànghà kù. 'Duù má zèè ndâ i muu to tí nó ta 'bì wó sósò'ò, yí 'ví kù a 'bí ngú 'bì tacó bà zèè ta Mbírì? 'Duù má tee njembí wó 'dáá ká mítí ndâ i á muu to tí nó, yí bà gí tí ku'dì tí Mbírì. ⁵ Yo koṛo có máa, có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí Mbírì, máa, «Mbírì suu lilí ji ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndâ 'dóo i mì yì» nó a 'véṛè? Má éno, yí kù tò kii muu ndoo ta o tí nó náa ndoo má kù tee njembí ndoo mítí ndâ 'bí tende i si yí mí to nò. ⁶ Tacó éno, Mbírì kù bàkà nambeè ji ndoo me gbolò, tacó wàa ndoo 'ví dù ta o 'dáá gí tí ndâ i mì yì. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì, máa, «Mbírì kù bàkà nambeè me gbolò ji ndâ mbe si tí ndú kùṛo wó tí Mbírì tí i lá, káa yí biya có mì ndâ mbe si tí ndú tí i ta wotí tí » nò.

⁷ Má éno, ye kù 'dè có ji yo, máa, yo si tí yo ji Mbírì, wàa yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpoò gítí gó ta Gba-vò-i, bìndi Gba-vò-i bà ì ngèlè 'do tí yo gí. ⁸ Yo yèè ndi yo dè gí mì Mbírì, wàa Mbírì bà yèè ndi wó dè gí mì yo. Yo si bà bàkà i zuù mí to, ndi yo ndâ mbe gìlinì, wàa yo tí ndâ mbe gbo gbù sè mí nje ngá só 'ví si njembí yo 'ví dù ngbàrángà'i. ⁹ Yo wa tí yo tacó ndâ vò i mì yo. Yo dù ta yê ṛo yo tí yo, yo ṛo 'dì lá, yo dù zùkùù, yo dù ta líkí'o tí yo lá. ¹⁰ Yo si tí yo tí i kùṛo Mbírì lá, wàa a yí ká 'ví bàkà yo tí ndâ 'duù.

¹¹ Yo 'dè vò có gbí òkò tí yo lá, ndâ ná'vindí. 'Bí 'duù má 'dè vò có gítí ná'vindí wó, yí má ṛonoko yí, gbí go éno máa, 'duù tí nò kù 'dè nò a vò có gítí ndâ có mì Mbírì, yí kù ṛonoko nò a ndâ có mì Mbírì. Káa 'duù má ni ṛónókó gítí ndâ có mì Mbírì gí, yí kpòò nò me mbe sè tù wó gítí ndâ có tí nò káká'i lá. Gbí máa, yí kù si tí wó tí 'duù ta wotí mì wó ndii muu ndâ có tí nò gí. ¹² Káa wotí bà 'dè có ji ndâ 'duù ká tí Mbírì cuki. Wotí bà waa có mítí ndâ 'duù delè ká mì wó tí Mbírì ta kpéétí wó. Wotí bà 'vala ndâ 'duù, ta wotí bà zi ndâ 'duù delè ká mì wó. Káa wò a 'di, wàa wò 'ví waa ta có á mítí 'bí ká lo 'duù á go wò?

Ndâ mbe ci o

¹³ Yo sè tù yo, ndí yo ndâ 'duù tí nó mbe ò-bà-mbí Mbírì gí, bìndi yo gii ci o, máa, «Ze má ya wúnó lá, ze bà ya taàbé gí bà mà 'vélè á gbí gbata tí zò. Ze má too ndoo gbaànjé mí ká, ze bà 'de i me gbolò.» ¹⁴ Káa yo ta kpéétí yo ṛò i ṛinó á kèjì gí bà bàkà tí taàbé dè nó lá. Bà 'vala yo tà go yè? Bà 'vala yo ká go ngomè náa pípìrì má pì kpónó gbí làmbu o, ngomè aanga gí. ¹⁵ À nìkì mì yo kùtàá a bà 'dè có go éno máa, «Mbírì má konì ze yee tí o tí nó gbí muu ze nó, ze bà bàkà go éno, go éno.» ¹⁶ Káa yo kpónó kù bàkà tí yo tí ndâ 'duù ngé ndii gí. Yo delè kù gbo i gítí ndâ i ṛinó náa yo kèjì gí bà bàkà ndú nò. Káa ṛa bà gbo i éno nìkì lá.

¹⁷ 'Duù má ṛò yúco ni gí, káa yí bàkà lá, gbí máa, yí kù bàkà a vò i.

5

Ndâ mbe kpo-kpò i bà gii kònò sé'i

¹ Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta có tí nò, ndâ mbe kpo-kpò i. Yo wa tí yo, yo 'ví tò ndòzì, tacó yo kèjì gí bà kònò sé'i ta wotí tí. ² Ndâ kpo-kpò i mì yo nò bà gii zii 'dáá gí, ndâ ki bà gii da ndâ bòngò mì yo nò 'dáá gí. ³ Ndâ gùrúsù mì yo nò bà gii gbì ngbàza. Ngbàza tí nò bà tubà máa, yo bàkà tó i ta gùrúsù mì yo lá. Ngbàza tí nò delè bà tubà máa, 'bí i bà gii zò dèi yo á go bà zò ndâ liì mì ngbàza. Ndâ i tí nó náa yo zèè ndú kácá-kácá nò bà gii dù tí tàcu wu tacó bà gii doo ta yo ta ndòngbú o.

⁴ Yo ṛò ṛa ndâ i tí nó náa yo kù bàkà nò gí. Yo ko mboo nèté mì ndâ mbe bàkà nèté gbí ndâ nji mì yo ji ndú lá. Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di káa kòcò ndâ i tí nó náa yo biimo ndâ mbe bàkà nèté tacó tí ndú 'do tí ndú gí nó kù 'dè kòlòwò gítí yo gí. Kòcò

gbí mì ndâ 'duù tí nò mbe bàkà nèté gbí ndâ nji mì yo káa yo sì tàkò nèté mì ndú lá nó yee gbí tù Mbírì tí Mbe tí ndâ i 'dáá gí gí.

⁵ Yo kù 'vala á muu to tí nó gbí dà. Yo zò ñó, wàa yo 'ví yuku ta tí yo, káa yo ñò ni lá máa, yo kù 'vii nò a ndi tí yo tacó bà waaka yo mì Mbírì go bà waa bee ta o bà waa có. ⁶ Yo ká kù waaka có ta 'vérè mítí ndâ 'duù ñinó ta vò i mì ndú wálá nó gbí ngbàngà; ndâ 'duù ñinó ta 'bí i mì ndú náa ndú 'ví me ta yo tacó bà 'vala miři ndú 'do mì yo wálá nó kù mì 'do gbí có mì yo.

Yo te duù mítí njembí yo

⁷ Má éno, yo kpónó 'ví zèè njembí yo di tí o bà gí Mbe tí ndoo, ndâ ná'vindí ye. Yo ñò káa ña bà zèè njembí ndâ mbe ji nji gí. Ndú zèè njembí ndú 'do tí o bà yee nji ña mí tà to di tí o bà kili ndâ tó i 'do gbí nji. ⁸ Má éno, yo zèè njembí yo, wàa yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpòò, tacó o bà gí Mbe tí ndoo kpónó me jé'déé gí.

⁹ Yo si bà 'dè víí có gbí òkò tí yo mí to, ndâ ná'vindí. Yo má bàkà go éno, àá bà waa có mítí yo ta ndòngbú o. Yo zeke'o gi, kùro o bà gí mbe waa có kpónó dooko gí. Yí kpónó-kpónó bà yee tí yo.

¹⁰ Yo 'ví koṛo muu yo delè gítí ña kpácà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì gbí ndâ vò o gbí o mì ndâ ká gù ndoo dígíséé, wàa yo 'ví mèlè ndi ndú. ¹¹ Yo ñò ña nambeé tí nó táánò náa Mbírì bàkà ji ndú tacó ndú táánò a ndâ mbe kpácà gbí ndâ vò o tí nò nò gi. Yo 'di tàwo ña nambeé tí nó náa Mbírì táánò bàkà ji Jóbè á bìndi bà nanaka muu wó mítí bà ùnje gítí Mbírì si yí táánò ta sé'i tí wó nó gí. Yo delè gii ñò ni gí, máa, Mbírì táánò gii sì có ndâ i mì Jóbè mbe volo nó ta bà me mbè. Mbírì bàkà ña gbolò nambeé tí nò ji Jóbè tacó yí kù zè ndoo ta pétékè njembí wó, yí delè kù ñò yé ṛo ndoo.

¹² 'Bí kpóló-kpolo có gbaànjé náa ye bà 'dè ji yo a ñinô, ndâ ná'vindí, máa, yo si bà see tí yo mí to. Yo see tí yo máa, «Go gbírì,» lá, yo delè 'ví see tí yo máa, «Go to tí nó,» delè ta ṛè mì 'bí ña i là. Káa wò tí 'duù má ùnje gítí i gí, 'dè káa có máa, «Ye ùnje gí.» Káa wò má biya i gí, wò delè 'ví 'dè káa có máa, «Ye biya gí.» Káa wò má me me éno lá, wò bà yuu miři lo mí gbí vò i ta ndòngbú o.

Bà 'deke tí ji Mbírì

¹³ 'Bí i má kù pèè mbí 'bí 'duù gbí òkò tí yo, si yí 'ví 'deke tí wó ji Mbírì. Káa delè 'bí 'duù gbí òkò tí yo má ta líkí'o tí wó, si yí 'ví be ṛè Mbírì gbí cè. ¹⁴ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má ta nò'o tí wó, si yí 'ví tè'é tí ndâ 'bí tó kpo 'duù gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbírì, wàa ndú 'ví 'deke tí ndú ji Mbírì tacó tí wó. Káa ta o tí nó náa ndú má kù 'deke tí ndú ji Mbírì nó, ndú 'ví toṛo bàà mítí wó ta ṛè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. ¹⁵ Ndú má 'deke tí ndú ji Mbírì ta njembí ndú dú, Mbírì bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì mbe nò'o tí nò gí, yí delè bà si yí 'ví a gí yaà 'do gbí nò'o mì wó nò gí. ¹⁶ Má éno, yo yù gbí ndâ vò i mì yo á gbí òkò tí yo. Yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí yo gbí òkò tí yo, wàa yí 'ví 'vala ta yo 'do tí ndâ i ñinó mbe kù pèè mbí yo nò. Ye 'dè có tí nò ji yo, tacó tó 'duù má 'deke tí wó ji Mbírì, à gbí kòcò wó a wotí tacó bà gí ta ndâ kpo-kpò i 'do mì Mbírì.

¹⁷ Yo koṛo muu yo gítí Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò gbí o mì ndâ ká gù ndoo gi. Yí táánò káa 'duù ta ndâ sili 'bì wó vò ká go ñinó ndoo. Káa ta 'bí o gbaànjé Èlìjà gii 'deke tí wó ji Mbírì ta njembí wó gbaànjé, máa, mù 'ví si bà nì mí to. À dú káa yúcó, 'do tí o tí nò, mù gii nì gbí to tí nò lá ta ndòò ta'ò ta pì vò-nje gbaànjé pí. ¹⁸ Káa bà o tí nò mà gii ndii gí, Èlìjà gii 'deke ndi tí wó ji Mbírì káká'i máa, yí si mù 'ví nì. Mù dú gii nì go có mì wó nò gí. Bìndi ndâ dó kù i gii 'bità bà kù ndi ndú káká'i.

¹⁹ Ndâ ná'vindí, yo koni ndâ 'duù ñinó mbe giři'o 'do tí kpokèjì mì Mbírì gí nò. Yo gí ta ndú gítí tó kpokèjì káká'i. ²⁰ Yo ñò ni gí máa, 'duù má 'visì muu 'bí mbe giři'o

'do tí kpokèjì m̀ M̀b̀r̀ì g̀í g̀ítí tó kpokèjì, gbí m̀áa, 'dù tí nò 'vala nò a ka wó 'do gbí bà waa có m̀ítí wó b̀ìndi ku m̀ì wó g̀í. M̀b̀r̀ì delè bà je à-cee-g̀í g̀ítí ndâ 'bí ká vò ì tí nó 'd́áá g̀í náa 'dù tí nò mbe dele g̀ítí tó kpokèjì nò bàkà ndú si yí táánò tí vò kpokèjì nó g̀í.

KPÉDÉLÉ PÌYÉTÒRÒ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Piyétòrò

¹ Nìno a ye tí Piyétòrò tí tú mì Bìndi-Mbírì ká kù cu wáràgà tí nó jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì, mbe 'vaaka go ndâ zà-za gó á ta ndi gbí ndâ to, Póndùsù, Kàpádósìyà, Àsìyà ta ndâ to Bèsìniyà. ² Mbírì tí Bu ndoo táánò ɾuka yo á go có mì wó náa à sàà kuu gbí njembí wó; bìndi Bèri-mì-Mbírì gii kaa yo mò gí mì Mbírì, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ mbe 'di có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, wàa yí 'ví va mbelè wó mítí yo. Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo tókà'i, yí delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Wu bà koɾo có lí mítí Mbírì

³ Ndoò ùlù Mbírì tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí gbolò mbe nò yé ɾo ndâ 'duù, tacó a yí ká je ngú 'válá jì ndoo ta bà 'vala ndi Jézù tí Bìndi-Mbírì mì wó 'do gbí muu'dú wó, náa ndoo kù koɾo có lí mítí. ⁴ Ndoò delè kù koɾo có lí mítí ndâ kpóló-kpolo i-nambeè tí nó náa ndú jé gí bà cee wálá, ndú gí bà volo wálá, ndú delè gí bà me túmbúzù wálá, náa Mbírì kù kpolo tí ndú mí gbírì tacó tí yo, ⁵ tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kù kpolo tí yo ta wotí mì wó 'do gbí có bà tee njembí yo mítí wó tí Mbírì nó, yee tí o bà co ɾì 'válá tí nó náa yí 'viindi sàà, tacó bà túbà gí sè ta ndòngbù o nò.

⁶ À má éno, yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i, yo kpèti kpónó má kù ngii káa nge ta ndâ kpíkpa'dà ɾa vò i má gàa kózò gí nò. ⁷ Ndâ vò i tí nò mbe kù ngii nge ta yo nò kù tala a yo tacó bà nò éno máa, yo kù tee njembí yo mítí Mbírì ta yúco wè. À kpèti káa dà'bì, tí i nìno náa àa bà cee ta ndòngbù o gí nó, à kù tala bà nò tó ni a i ta wu. Káa bà tee njembí yo mítí Mbírì a kpóló-kpolo i kùro Mbírì ndii dà'bì gí. À má éno, yo má kpòò kù tee káa njembí yo mítí Mbírì bìndi bà ngii nge mì ndâ vò i ta yo, àa bà ùlù yo, àa bà nò ngba yo, à delè bà te duù mítí yo wúnò ta o bà gí Jézù tí Bìndi-Mbírì. ⁸ Yo kpèti jé má nò yí ta ɾo yo lá, yo zè yí nìkì ma. Yo kpèti kpónó má me kù nò yí ta ɾo yo lá, yo ùnje gítí wó gí; tàkòcò yo delè peteke tí ɾa nìno náa bà 'dè có gítí kpò yo gí ta líkí'o, ⁹ tacó i nìno náa yo 'de 'do gbí bà tee njembí yo mítí Mbírì nó a bà 'vala lílì yo.

¹⁰ Ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì mbe 'dè-kòcò gítí nambeè mì Mbírì nó táánò pà 'válá tí nó ta nje-gbì. ¹¹ Ndú táánò kù pà ɾa 'duù tí nó, ndú delè kù pà ɾa o tí nó, ta o tí nó náa Bèri mì Bìndi-Mbírì gbí njembí ndú má kù 'dè-kòcò gítí bà kònò ndâ sé'i mì Bìndi-Mbírì, ta bà tòngbaà mì wó bìndi bà kònò ndâ sé'i tí nó nò. ¹² Mbírì táánò 'dè có jì ndâ mbe 'dòkò có mì wó máa, ndú táánò kù bàkà nèté tí nó me gítí miɾi ndú lá, ndú kù bàkà a nèté yo; nìno a ndâ i tí nó náa ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có kò ta kò jì yo ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì tí nó náa à tuu yí 'do gbírì jì yo nò. À kpèti káa ndâ basìlì mì Mbírì, go bà 'di ndâ có tí nó táánò kuu tí ndú.

À tè'é tí yo a i gítí tó bà 'vala ndò

¹³ À má éno, yo 'viindi muu yo gítí nèté. Yo si ndâ i 'ví gbaaka yo lá, wàa yo 'ví koɾo có 'dáá gí lí a i mítí i-nambeè tí nó náa àa kèjì gí bà je jì yo ta o bà gí Jézù tí Bìndi-Mbírì nò. ¹⁴ Yo 'di có mì Mbírì, tacó yo a ndâ 'viì mì wó; yo dù ta go ndâ vò i go ɾa i tí nó náa yo táánò kù bàkà si yo 'di gbí-o lá nó lá. ¹⁵ 'Duù tí nó mbe tè'é tí yo nó mò tí wó 'do tí ndâ vò i gí, à má éno, yo delè 'ví mò tí yo 'do tí ndâ vò i 'dáá gí go nìndi wó nò. ¹⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Yo mò tí yo 'do tí ndâ vò i gí, tacó ye mò tí ye 'do tí ndâ vò i gí nò» ¹⁷ Káa yo má kù nì Buù mítí 'duù tí nó tí Mbírì mbe kù waa có mítí ndâ 'duù 'dáá gí 'vii ta cè ɾa bà bàkà i mì ndú nó, yo

'ví kpolo tí yo ta gúku wó ta o tí nó 'dáá gî náa yo kú 'vala muu to tí nó. ¹⁸ Yo ònò ni gî, máa, àá táánò sì muu yo 'do gbí ndâ ña vo-vò kpokejì 'válá tí nó náa yo ɾuka 'do bìndi ndâ bu yo nó me ta ndâ i ñinó náa ndú bà cee gî, go ndâ dâ'bi, ta fádà, nó lá; ¹⁹ à sì muu yo a i ta mbelè Bìndi-Mbíri náa à me i bà ño ta 'di lá, go mbelè 'viì-rómbo ñinó ta mbó tí wó wálá náa à kú ci jì Mbíri nó. ²⁰ Mbíri táánò cu 'bì wó mítí wó kùro o bà suu to tí nó, káa yí giù túbà tí wó a i gbí ndâ ndòngbú o tí nó tacó tí yo. ²¹ Yo kpónó kú tee njembí yo mítí Mbíri tí nó mbe te yí gí yaà 'do gbí ku, bìndi yí giù je wotí jì yí nó, 'do gbí có mì wó, tacó éno, yo kú tee njembí yo tí kpoò mítí Mbíri, yo delè kú koɾo có 'dáá gî lì mítí wó.

²² Yo kpónó bàkà lilí yo ngbárángà'i ta bà 'di yúco, tacó bà zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì go i mì ndâ ná'vindí ta tiri gbí wálá. Yo zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì ta njembí yo gbaànjé. ²³ Tacó àá táánò jò ndi yo káká'i me 'do tí ñi ña ñinó mbe pìi nó lá; à jò yo a i 'do tí ñi ña ñinó mbe pìi lá ká dúú bà ya tí, 'do gbí wu có mì Mbíri mbe dù tí ká nó. ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Ndâ 'duù 'dáá gî go mbìli,

bìndi ndâ banga i mì ndú 'dáá gî go 'vi mbìli. Mbìli má aanga gî,
ndâ 'vi wó kú 'duku gí to,

²⁵ káa có mì Mbíri kú dù tí ká.»

Có tí nó mì Mbíri nó a Banga-Ngú-Có tí nó náa àá táánò ma jì yo nó.

2

Wu díi ta ndâ tó 'duù

¹ Yo duu giù wàa yo 'ví nè ndâ vò muu 'dáá gî, ta ndâ 'vére, ta ndâ i-còkondé, ta kiì, giù je ndâ vò nje mí gbí. ² Yo dù go ndâ dó 'viì, yo wa cèe ngo kí 'do mì Mbíri, tacó wàa yo 'ví uu tí gí gbí 'válá, ³ tacó yo tala líkí nambeè mì Mbe tí ndoo gî.

⁴ Yo gí gí mì Mbe tí ndoo, tí wu díi tí nó náa ndâ 'duù táánò bè gî máa, i gbí wálá, káa Mbíri giù cu 'bì wó mítí, máa i gbí me gbolò nó. ⁵ Yo kpónó delè gí tí ndâ wu díi tacó bà bì ta 'bá jì Mbíri gî, yo a ndâ bu-Mbíri mbe kaa tí yo mò gí mì Mbíri gî, mbe kú ci ndâ i ñinó mbe ñikì tí Mbíri gî nó jì yí, ta rẹ̀ mì Jézù. ⁶ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, kòcò Mbíri máa,

«Ye kú te díi mì ye á mí pí gú Ziyóni,

tí díi náa ye cu 'bì ye mítí,

ta i gbí me gbolò,

à delè bà te nó mí ɾo mbe ùnje gítí wó wálá.»

⁷ À má jì yo tí ndâ mbe ùnje gítí wó, i gbí wó me gbolò, káa à má jì ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó lá nó, yí a i mbe kú tò kò ndú, a go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Gbèe díi tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gî nó ká gí tí kpédélé díi bà sè tà 'bá,»
nó.

⁸ À delè giù cu mí gbí wáràgà mì Mbíri káká'i éno máa,

«Díi tí nó bà dù tí I náa ndâ 'duù kú tò kò ndú tí;

díi tí nó bà dù tí díi mbe 'va ndâ 'duù mí to.»

Ndú kú tò kò ndú tacó tù ndú kpoò bà 'di có mì Mbíri gî, á tí ña i gbí kú ndú.

⁹ Káa yo a ndâ 'duù ñinó náa Mbíri ɾuka yo gbí ña yo 'dáá gî tí ndâ 'dóó 'duù ñinó mì wó gî, ña yo a tó ña mì Mbíri, ña yo a ndâ bu-Mbíri mì Mbíri náa yí ɾuka yo tí ndâ mbe ma có ndâ kpo-kpò i tí nó náa yí tí mbe tè'é tí yo táánò 'do gbí 'dí'di' o gí gbí gbolò ngba'o mì wó bàkà nó. ¹⁰ Yo táánò sàà kú 'vala ká jááká-jaaka, káa yo kpónó a ndâ 'duù mì Mbíri; Mbíri táánò sàà ñò yé ɾo yo lá, káa yí kpónó kú ñò yé ɾo yo.

Ndâ bòò mì Mbíri

11 Ye kù 'deke a tí ye jì yo, ndâ ná'vindí, máa, yo kpónó go ndâ mbe 'dó-'do á 'bá ku'di, à má éno, yo 'ví si tí yo jì ndâ i-gbì-kù yo mbe kù tè lili yo ta go nó lá. 12 Yo 'vala ta tó muu gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nò, tacó wàa, ndú kpèti má 'dè vò có gítí yo, máa yo a ndâ mbe bàkà vò i, ndú má nò ndâ tó i tí nó náa yo kù bàkà nó, ndú wúnò 'ví ùlù ta Mbíri ta ɾi bà gí yí gí bà waa có mítí ndâ 'duù ta ndongbú o.

13 Yo 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo nò ta ɾè mì Mbe tí ndoo. Yo 'di có mì gba tí gbolò 'duù kùro ndú 'dáá gí; 14 yo delè 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó náa gba je wotí bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i, ta wotí bà ko mboo nèté mì ndâ mbe bàkà tó i ta tó i jì ndú nò. 15 Tacó có gbí njembí Mbíri éno máa, ndâ tó i mì yo náa yo kù bàkà nó 'ví nè nje ndâ mbe nò yúco ni lá nó gí tàkò ndâ có ñónókó mì ndú. 16 Yo 'vala go ndâ 'duù ñinó mbe kù bàkà go có mì ndú náa à gbí njembí ndú, káa yo 'ví si bà bàkà go có mì yo náa à gbí njembí yo nó tí i bà 'buuku muu ndâ vò i mì yo lá, yo 'vala go ndâ bòò mì Mbíri. 17 Yo 'ví te 'duù mítí ndâ 'duù 'dáá gí, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vindí nìkì maa, yo 'ví cì gúku tí Mbíri, wàa yo 'ví te duù mítí ndâ gba mì yo.

Yo nò 'do tí bà kònò sé'i mì Bindi-Mbíri

18 Yo tí ndâ bòò 'ví te duù mítí ndâ mbe tí yo; yo delè 'ví 'di có mì ndú, káa yo 'ví 'di me káa có mì ndâ ñinó mbe kù bàkà nambeè jì yo nó lá, yo delè 'ví 'di có mì ndâ ñinó mbe kù bàkà i tí yo nìkì lá nò. 19 Tacó Mbíri bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo, náa yo má kònò ndâ vò i tí nó náa à kù bàkà ta yo ta nderè ndú wálá nó ta ɾè mì wó nò. 20 Tacó à gbí bà kònò sé'ì a i tacó bà bàkà tó i, Mbíri bà cù 'dè ngo cù wó mítí 'duù tí nó gí. 21 Mbíri táánò tè'è tí yo tacó bà kònò sé'ì muu bà bàkà tó i, tacó Bindi-Mbíri táánò kònò sé'ì muu yo, bìnɔ́ yí gí si yo máa yo 'ví co tí kpokèjì tí nó bìnɔ́ yí nò. 22 Yí táánò bàkà vò i lá, 'bí 'duù jé mbe 'di ngò gbí nje wó wálá. 23 Áá táánò má go yí, yí 'visì ngò gí tàkò ngò tí nó lá; áá táánò má bàkà vò i ta yí, yí toɾo mítí wó ká tí bàà, yí si ndâ vò i ndâ ngò tí nó náa à bàkà ta yí nò 'dáá jì Mbíri tí mbe waa yúco. 24 Bindi-Mbíri táánò te du ndâ vò i mì ndoo gbí dii wó ya tí gítí njèèkpè mù, tacó wàa ndoo 'ví bàkà vò i káká'ì lá, wàa ndoo 'ví 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri; ndâ kà mì wó 'vala yo gí. 25 Yo táánò gíri'o go ndâ rómbo nó gí, káa à kpónó dele ta yo gí mì mbe gbà yo go bà gbà ndâ rómbo, mbe kù kpolo tí lili yo nó gí.

3

Ndâ nawù 'dakò ta ndâ kù ndú

1 Yo tí ndâ nawù 'dakò 'ví 'di có mì ndâ kù yo, tacó wàa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú kpèti má biya bà 'di có mì Mbíri gí, tó cè bà bàkà i mì yo 'ví si ndú 'ví 'di có mì Mbíri. Yo 'ví 'dè có jì ndú ta nje yo máa ndú 'di có mì Mbíri nò gbaànjé lá, 2 tacó ndú bà nò 'do ká tí cè ɲa bà te duù mì yo, delè 'do tí cè ɲa bà tègàrà ɾè Mbíri mì yo. 3 Yo 'ví dù cuki me ká tí ndâ na banga mbe kù yuu káa ndâ banga bongo, ta bà leke ndâ kpo-kpò i-banga ngbeze-ngbèzè ta ndi gbí muu yo, lá. 4 Banga mì yo 'ví ngùù tí wó a i mí gbí njembí yo, tí ɲa banga ñinó mbe cee lá, tí banga mì 'dè njembí, ta tó muu, tí ndâ kpóló-kpolo i kùro Mbíri. 5 Tacó ndâ niì tí nó gbí ndâ ká o dígísèé mbe kaa tí ndú jì Mbíri gí, mbe kù koɾo có lì mítí Mbíri nó, te a ɲa banga tí nó kù 'di ta có mì ndâ 'dakò mì ndú, 6 go bà 'di có mì Àbìráámò mì nawù wó Sàrà dígísèé, náa yí táánò kù ni mítí Àbìráámò káa, «Mbe tí ye» nò. Káa yo kpónó a ndâ nájú Sàrà, náa yo má bàkà i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá wàa, yo delè 'ví si 'bí i 'ví te gúku mítí yo lá nò.

7 Yo tí ndâ 'dakò delè 'ví 'vala ta ndâ nawù yo gbí tó kpokèjì, yo te duù mítí ndâ niì mì yo, tacó ndú a ndâ 'duù ñinó ta wotí mì ndú me nji'dí. Yo delè 'ví te mì gbí muu yo

énó máa, ndâ nawù yo a ndâ 'duù ñinó náa Mbíri je 'vála tí i-nambee ji yo gbaànjé ta ndú. Yo bàkà éno tacó wàa 'bí i 'ví nè kpokèjì bà ñò bà 'deke tí yo mì Mbíri lá.

Yo kònò sé'i muu bà bàkà i ñinó dú nò

⁸ Ndòngbú có mì ye ji yo éno máa, yo 'dáá gî 'ví koṛo káa gbèe có; 'bí ka yo má ta líkí'o tí wó, yo 'dáá gî 'ví dù ta líkí'o tí yo, o má volo tí wó gî, o delè 'ví volo tí yo 'dáá gî. Yo zè tí yo ñikì gbí òkò tí yo go ndâ ná'vindí, yo dù ta 'dè njembí yo, yo delè 'ví me tí yo tí i lá. ⁹ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, 'duù má 'dè vò có gítí yo, yo 'ví toṛo mítí yo tí bàà; yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri máa, yí cù 'dè ngo cù wó mítí ndâ mbe bàkà vò i ta yo, ta ndâ mbe 'dè vò có gítí yo, tacó Mbíri táánò tè'é tí yo a i tacó wàa yí 'ví cù 'dè ngo cù yí mítí yo. ¹⁰ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Duù ñinó ta go bà 'vala ta pétékè tàkòcò wó,
wàa 'bí i 'ví ba muu wó lá tí wó nó,
'ví kpolo tí mè wó á 'do tí vò có,
Yí delè 'ví nè nje wó á 'do tí bà 'dè tiṛi.

¹¹ Yí 'ví 'visì muu wó á 'do tí bà bàkà vò i á gítí bà bàkà tó i.

Yí 'ví pà kpokèjì ñinó ta 'bí i mbe ba muu ndâ 'duù ba tí wálá nó,
wàa yí 'ví nanaka muu wó á mítí .

¹² Tacó ɾo Mbe tí ndoo ta o 'dáá gî ká ngbóó tí ndâ 'duù ñinó mbe kú co tí jáá kpokèjì nò,
tù wó delè ká kácáá gbí nje ndâ mbe kú 'deke tí ndú á káa yí 'visì kapí wó á gítí ndâ mbe kú bàkà vò i gî.»

¹³ A 'di ká bà bàkà vò i ta yo, náa à má tí yo a go bà bàkà i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá nó?

¹⁴ Káa yo kpèti kpónó má kú mbu ta ɾè mì i ñinó jáá kùɾo Mbíri nó, yí bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo gî. À má éno, yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá, njembí yo delè 'ví mù gítí ndú lá. ¹⁵ Káa yo 'ví ùlù tí Bìndi-Mbíri, tí Mbe tí yo, ta njembí yo gbaànjé. Yo delè ta o 'dáá gî 'ví dù ká léngé-lenge kú ù bà 'visì có ji ndâ mbe 'vee yo gítí bà 'dè gbí nderè i tí nó náa yo kú koṛo có lì mítí nò, káa yo 'ví 'dè ji ndú ta pétékè có, ta bà cì gúku tí Mbíri, ¹⁶ delè ta ngbáràngà njembí yo, tacó wàa 'duù má 'dè có ñónókó mítí yo, ndâ 'duù 'ví te nò mí ɾo 'duù tí nò mbe 'dè vò có mítí yo nò, tacó tó cè bà bàkà i mì yo ta ɾè mì Bìndi-Mbíri. ¹⁷ Tacó à ñikì a bà kònò sé'i muu bà bàkà i ñinó dú nó, náa à má a có mì Mbíri nò, co tí bà kònò sé'i muu bà bàkà lé-lè i. ¹⁸ Tacó Bìndi-Mbíri táánò tí yé ta vò i mì wó gbaànjé kùɾo Mbíri wálá, cì ta bà gbaànjé cuki tacó vò i mì ndâ mbe bàkà vò i 'dáá gî, tacó wàa yí 'ví kaa ndoo ya tí ji Mbíri. Áá táánò zi yí ta dù wó, káa à gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta lilí wó, ¹⁹ náa yí gii ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndâ lilí ñinó gbí zàà nò. ²⁰ Ndâ lilí tí nó náa lilí Bìndi-Mbíri táánò ya gí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndú gbí zàà nò a ndâ lilí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kpò có mì Mbíri gî, ta o tí nó náa Mbíri táánò ù ta ndú kpòò, máa ndú bà 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú si Nówà kú bàkà gbâ tacó bà 'vala ndâ 'duù 'do tí gbolò ngo mù nò. À ta o tí nó 'vala 'do gbí òkò tí ndâ 'duù to tí nó 'dáá gî káa ndâ 'duù vò-nje ta'ò cuki. ²¹ Ngo táánò 'vala Nówà ta ndâ 'duù tí nó ta yí gbí gbâ nó go bà 'vala ndoo mì ngo ta bà caka tí ndoo ta ɾè mì Bìndi-Mbíri. Ngo bà caka tí ta ɾè mì Bìndi-Mbíri kú caka bètí 'do me ká kapí kú ndoo cuki lá; ngo tí nó a i mbe kú 'deke tí wó ji Mbíri, tacó wàa yí 'ví si njembí ndoo 'ví dù ngbáràngà'i ta ɾè mì bà 'vala ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó, ²² mbe ya gí gbíri kú ki tí wó gbí kù'bì mì Mbíri tí gba mbe zogo ndâ basili ta ndâ kpo-kpò bààcì.

4

Yo 'ví kònò sé'i muu to tí nó go i mì Bìndi-Mbíri

¹ À má éno, Bìndi-Mbíri lè táánò má kònò sé'i si yí kù 'vala muu to tí nó gí, yo 'dò kò yo mì to tí kpoò gítí bà kònò sé'i go ñìndi wó nò, tacó 'duù mbe kù kònò sé'i á muu to tí nó ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó si bà bàkà vò i mì to gí. ² À má éno, yo kpónó 'ví 'vala sè 'válá mì yo muu to tí nó me ta go bà mòkò tàkò ndâ i muu to tí nó go i mì ndâ vò 'duù lá, yo 'vala go có mì Mbíri. ³ Tacó bà ndâ ña o tí nó náa yo táánò kù 'vala go i mì ndâ mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kpónó cee gí. Yo táánò kù 'vala ká dúú éno gí kà ta 'bí i mbe kili nje yo gí 'bá wálá, yo gbí ndâ o tí nó kù dù ta go bà bàkà ndâ vò i, 'válá mì yo táánò káa bà sa ta pe, ta bà pìi wo ta pe, ta bà tì pe, ta bà bàkà go có mì ndâ sú mbíri. ⁴ Nje ndâ 'duù ñìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kpónó 'dèè gítí ña ngú kpokèjì bà 'vala yo nó gí; ndú kù 'vee 'vé gbí òkò tí ndú ta kpéétí ndú, máa, a yè káa yo kpónó 'vala ña bà 'vala ndò tí nó táánò mì yo ta ndâ yì, náa yo kù bàkà káa ndâ i sàkàmàà go i mì ndâ nò gbí jìlì, lá nó wè? Tacó éno, ndú kù nì rẹ̀ yo. ⁵ Káa ndú wúnò bà 'deke ndâ vò i mì ndú náa ndú kpónó kù bàkà nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí mì kùro 'duù tí nó kpónó mbe 'viindi tí wó gítí bà waa có mítí ndâ 'válá ta ndâ ku gí nó gí. ⁶ Tacó gbí nderẹ̀ có tí nó náa àá táánò ma ta Banga-Ngú-Có ji ndâ ku nò éno máa, àá táánò má waa có mítí ndú si ndú kù 'vala muu to tí nó gí, delè ndú 'ví 'vala go bà 'vala Mbíri.

Ndâ mbe banda ndâ i-nambeè mì Mbíri

⁷ Ndòngbú o kpónó dooko gí; à má éno, yo dù ta tó muu, yo delè 'ví dù ta njembí yo lèè tacó bà 'viindi tí yo gítí bà 'deke tí yo ji Mbíri. ⁸ Káa kpóló-kpolo có ngé ndii gí a ñìnó máa, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, tacó tó bà zè tí kù si ndoo 'ví toro ndâ vò i tí nó náa ndâ 'bí ka ndoo bàkà ta ndoo nó tí bàà mítí ndoo. ⁹ Yo 'ví te wíri mítí ndâ 'bí ka yo ta bà 'dè ngùrù-ngùrù có lá.

¹⁰ Mbíri ñèè i-nambeè ji yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí gí. À má éno, yo bàkà nambeè ji ndâ 'bí 'duù ta ndâ ña i-nambeè tí nó náa yo 'de nò go i mì ndâ tó mbe kù kpolo tí ndâ i gbí gálá nambeè mì Mbíri. ¹¹ Mbíri má wu mí gbí nje lo a bà 'dè có, wò 'ví ma có mì Mbíri ká goólá a yí tí Mbíri ká kù ma . Mbíri má wu ji 'duù a bà bàkà nèté ndâ 'duù, 'duù tí nó 'ví bàkà ta wotí tí nó náa Mbíri je ji yí nó tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù Mbíri gbí ndâ i 'dáá gí ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri. À ùlù Bìndi-Mbíri tí mbe wotí kpoò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Bà kònò sé'i go 'duù mì Bìndi-Mbíri

¹² Nje yo 'ví 'dèè gítí ña bà kònò sé'i tí nó náa yo kpónó kù kònò goólá a 'bí tende i ká kù bàkà tí nó lá, ndâ ná'vindí. ¹³ Yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i, tacó bà dù yo tí ndâ mbe kù gbo gbí bà kònò sé'i ta Bìndi-Mbíri nò, tacó tàkòcò yo wúnò bà peteke ngé ndii gí ta o bà tubà ngba Bìndi-Mbíri. ¹⁴ À tí yo a tó pá, náa ndâ 'duù má kù go yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nò, tacó ñìnò kù tubà ji yo máa Bèri mì ngba'o tí Bèri-mì-Mbíri kuu tàkò yo. ¹⁵ Káa 'bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví kònò sé'i muu bà zi ku lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà ngbà i lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà bàkà vò i lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà yuu tí wó á gí gbí có ñìnó ta rẹ̀ wó gbí wálá nó lá. ¹⁶ Káa 'bí 'duù gbí òkò tí yo má kònò sé'i muu bà dù tí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri, 'duù tí nó 'ví kì nò lá, yí 'ví ùlù Mbíri tacó rẹ̀ tí nó muu wó máa yí a mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri nò. ¹⁷ Tacó o bà 'bità bà waa có kpónó yee gí; à kù 'bità bà waa có tí nó a i mítí ndâ 'duù 'bá mì Mbíri. Káa à má kù 'bità bà waa có a i mítí ndoo, bà yee nje mítí ndâ 'duù ñìnó mbe biya bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có mì Mbíri gí nó, bà dù go ña yè?

¹⁸ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Bà 'vala ndâ 'duù ñìnó jáá kùro Mbíri nó má kpóló-kpolo, ndâ 'duù ñìnó ta Mbíri mì ndú wálá nó, ta ndâ mbe bàkà vò i, bà rì tí ña nje ngàyi?»

¹⁹ A má éno, ndâ 'duù ònó mbe kù kònò sé'i ta rẹ̀ mì Mbírì nó 'ví bàkà tó i, ndú delè 'ví si lilí ndú mí 'bì mbe suu ndâ i 'dáá gí tí mbe kù kpolo tí cí mì wó.

5

Ndâ 'duù mì Mbírì

¹ À má éno, ye kù 'deke tí ye jì ndâ kpo 'duù gbí òkò tí yo, ye tí ka ndú kpo 'duù, tí mbe kù 'de yúco gítí bà kònò ndâ sé'i mì Bìndi-Mbírì, ye delè bà dù gbí ngba wó ta o bà gí yí wúnò ta ndâ 'bí ka ye. Kòcò ye jì yo éno máa, ² yo 'ví gbà ndâ rómbo tí nó mì Mbírì náa yí kaa ndú jì yo máa yo kpolo tí ndú nò me tacó máa à bàkà yo ta wotí gítí bà gbà ndú nò lá, yo gbà ndú 'do gbí 'dóó có mì yo gbí njembí yo; yo 'ví gbà ndú me tacó bà zò i gbí ndú lá, yo gbà ndú ta go bà gbà ndú tí yo; ³ yo 'ví bàkà i tí ndú me go bà bàkà i tí ndâ i-zógó-zogo mì yo lá; yo dù tí ndâ 'duù ònó náa ndâ rómbo tí nó 'ví mèlè ndi tó cè bà bàkà i mì yo. ⁴ Bìndi ta o tí nó náa gbolò Mbe gbà rómbo bà gí wúnò nó, yí bà ko mboo nèté mì yo jì yo ta ngba'o ònó jé mbe me méré-méré lá nò.

⁵ Ndâ 'viì delè 'ví si ndâ mbe òò rọ̀ rì kùro jì ndú tí i. Wàa yo 'dáá gí 'ví bàkà dì tí gbí òkò tí yo lá, tacó có mì Mbírì máa,

«Có mì Mbírì toko ta ndâ mbe kù mba tí ndú lá,

káa yí kù bàkà nambeè jì ndâ mbe si tí ndú tí i lá.»

⁶ À má éno, yo si tí yo tí i kùro Mbírì tí gba mì yo lá, wàa a yí ká 'ví bàkà yo tí i ta o mì wó náa à gbí njembí wó. ⁷ Yo kpili ndâ i tí nó mbe kù mù njembí yo nó 'dáá gí jì yí, tacó a yí ká kù kpolo tí yo. ⁸ Yo si muu yo 'ví dù ngbárángà'i, tacó Gba-vò-i tí mbe kù jòò gbí có ta yo kpónó kù jèlè to go siingii mbe kù rẹ̀ngà kù pà 'duù tacó bà zi yí.

⁹ Yo tè gí tàkò có mì wó lá; yo tee njembí yo mítí Mbírì tí kpoò, tacó yo òò ni gí máa, ndâ ná'vindi yo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì cee muu to tí nó 'dáá gí kù kònò káa gbèe òa sé'i tí nó náa yo kpónó kù kònò nò. ¹⁰ Káa yo má kònò sé'i tí nó ta làmbu o gàa éno gí, à ká a 'dóó yí tí Mbírì tí nó tí mbe nambeè táánò mbe tè'é tí yo gí gbí ngba'o ònó mbe cee lá ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì no ká kẹ̀jì gí bà gbì búlù tí yo, à ká a yí ká bà si yo 'ví te duù mítí njembí yo, à delè ká a yí ká bà je wotí jì yo. ¹¹ Mbírì 'ví dù tí gba ká dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

Ndòngbú 'vé

¹² Ye kù tuu a Silivánò tí nó náa ye òò yí gbí njembí ye tí ná'vindi mbe kù tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbírì nó, ta wáràgà tí nó jì yo. Ye cu ndò wáràgà tí nó jì yo tacó bà je wotí jì yo, delè tacó bà 'dè có jì yo gítí yúco kpokeyi bà bàkà nambeè mì Mbírì náa yo kpónó gbí nò.

¹³ Ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Babilóniyà káa, náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú ká go bà cu 'bì wó mítí yo, giì je 'viì mì ye Mária, 'vee yo ngé ma. ¹⁴ Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí tù yo ta njembí bà zè Mbírì.

Mbírì 'ví si yo ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì 'dáá gí 'ví dù nìkì maa.

BÀ SÓ PIYÉTÒRÒ

Bà só bà cu wáràgà mì Piyétòrò

¹ Nìno a ye tí Simónè Piyétòrò tí bòò, delè tí tú, mì Jézù tí Bindi-Mbíri ká kù cu wáràgà tí nó ji yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri wu bà ùnje gítí wó tí Mbíri ji yo 'vii ká 'vii go òndi ze, á ta rẹ̀ mì Mbíri mì ndoo tí Jézù, tí Bindi-Mbíri, tí mbe 'vala ndoo, tí jáá 'duù, mbe bàkà 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù lá nó gí. ² Có gbí njembí ye éno máa, Mbíri 'ví si nambeè mì wó 'ví dù kù jò ji yo, yí delè 'ví si njembí yo ta o 'dáá gí 'ví dù ká 'dèè kpóó á 'do gbí bà ò Mbíri, delè ta bà ò Jézù tí Mbe tí ndoo, mì yo ni ngbàrángà'i.

Bà 'vala go i mì ndâ mbe kù ru ndi Mbe tí ndoo

³ Mbíri 'do gbí 'dóó wotí mì wó kaa ndâ i nìno mbe si ndoo 'ví 'vala go có mì wó tí Mbíri nó ji ndoo, 'do gbí có bà ò 'duù tí nó mbe tè'é tí ndoo ta nambeè mì wó gí gbí ngba wó tí Mbíri nò. ⁴ Mbíri kaa ndâ kpo-kpò kpóló-kpolo i-nambeè tí nó ji yo tí ndâ i mbe ci yo gítí bà kii'ba 'do tí ndâ i nìno mbe kù volo to tí nó nò, tacó wàa yo 'ví dù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe je tú yì tí Mbíri nò.

⁵ Nìno a gbí nderè có tí nó náa yo 'ví kili ta ndòngbú wotí mì yo, wàa yo 'ví gbo bà tee njembí yo mítí Mbíri mí nje bá, ta bà dù tí ndâ tó 'duù; ⁶ yo 'ví gbo bà dù tí ndâ tó 'duù mí nje bá, ta bà ò Mbíri ni ta njembí yo; yo 'ví gbo ndâ bà zèè njembí mí nje bá, ta gbèè njembí; ⁷ yo 'ví gbo gbèè njembí mí nje bá, ta bà bàkà go có mì Mbíri; yo 'ví gbo ndâ bà bàkà go có mì Mbíri mí nje bá, ta bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì go ndâ ná'vindí; yo 'ví gbo ndâ bà zè tí yo nìkì go ndâ ná'vindí, ta bà zè ndâ 'bí 'duù ta njembí bà zè Mbíri. ⁸ Ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nó má kuu mì yo tókà'i, ndú bà si yo 'ví dù tí ndâ sù 'duù ta i gbí yo wálá nó wálá. Ndú bà si yo 'ví ò Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri ni. ⁹ Káa ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nó má mì 'duù wálá, yí a mbe sù ọ̀, mbe zeke'o dí tà lá. Yí delè a 'duù nìno mbe ò-bà-mbí ndâ ká vò i mì wó náa à caka ndú gí nó gí.

¹⁰ À má éno, ndâ ná'vindí ye, yo bàkà ndootí tacó bà tubà éno máa, Mbíri táánò tè'é tí yo, binti yí gii ruka yo gí. Yo má bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nó gí, yo bà ne 'do tí jáá kpokèjì wálá, ¹¹ Mbíri delè bà njaa njekèjì ngàà ji yo tacó bà dù tí ndâ bòò-gba mì Jézù, tí Bindi-Mbíri tí Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo dúú bà ya tí.

¹² À má éno, ye ta o 'dáá gí bà dù kù 'va mbí yo gítí ndâ i tí nó. Yo tà kpèti má ò ndú ni sàà kùro gí, yo delè tà kpèti má kù co ká ndírí tí kpokèjì mì yúco. ¹³ Ye kojo có máa áà mì ye a nderè tacó bà dù kù 'va mbí yo gítí ndú kpónó si sè bà ọ̀ ye kuu tí nó, ¹⁴ tacó ye ò ni gí máa ye kpónó gí tí ri-'dè'o gí, tacó Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri 'dè ji ye ngbàrángà'i gí. ¹⁵ Káa ye bà kili sè wotí mì ye tacó bà tubà ta kpokèjì bà si mbí yo 'ví dù tí ndâ i tí nó á binti bà ya ye gí tàkò ndâ ká gù ye.

Ze táánò ò ngba Bindi-Mbíri ta ọ̀ ze gí

¹⁶ Ze táánò cè ji yo me cè tiri náa ze 'di 'do gbí nje 'bí 'duù ta o tí nó náa ze 'dè ta có ji yo gítí wotí, delè ta có gítí bà gí mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri nó, lá. Ze táánò ò wotí mì wó ta 'dóó ọ̀ ze. ¹⁷ Tacó ta o tí nó táánò náa Mbíri Buù te ta duù mítí Jézù, yí delè je ta wotí ji yí nó, ze gii 'di kòcò Gba-gbíri kù 'dè có máa, «Nìno a 'Vii mì ye tí wú-gbí-ré ye, náa tàkòcò ye peteke gítí wó ngé ndii gí,» nó, ¹⁸ ze 'di kòcò Mbíri ta o tí nó kù 'dè có 'do gbíri gí, tacó ze ta o tí nó ta ndâ Jézù pí gú tí nó tí bàndò mì Mbíri nò. ¹⁹ Tacó éno, kponje nje ze gítí có mì ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri wálá. Yo má 'di có tí nó, áà bà nìkì ji yo ngé ma. Tacó có mì ndú go wu mbe kù zii nje kùpò gbí

'dí'di'o, mbe kù zìi yee tí o bà co dōngú ta nje yé yee tí bà too yé, kù gbí njembí yo. ²⁰ Kpédélé có náa yo 'ví te mí gbí muu yo a ñinó máa, 'bí có mì ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri gbaànjé gbí wáràgà mì Mbíri náa 'duù 'ví 'dè gbí go 'dóó có mì wó mbe ñikí tí wó nò wálá. ²¹ Tacó 'bí có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri náa ndú cu mí gbí wáràgà mì Mbíri mbe gí 'do gbí muu ndú nò gbaànjé wálá. Ndú 'dè ndâ có tí nò 'dáá gí ká ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri mbe gí 'do mì Mbíri.

2

Ndâ sú mbe ñibà i

¹ À kpétí ká ènò, ndâ 'duù tí nó táánò mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri nó oloko gí gbí ngba ri 'do ká gbí òkò tí ndâ 'duù, jé ká go ñinó náa ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñibà i kèjì gí bà oloko gí gbí ngba ri 'do gbí òkò tí yo nò. Ndâ 'duù tí nò náa ndú kèjì gí bà bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñibà i nò, bà gí ta vò sú ña bà ñibà i mì ndú nò tàbèngì. Ndú delè bà 'boo mbe tí ndoo tí mbe sù ndú nó gí; bà 'boo mbe tí ndoo nò a i mbe ngo've bà ja vò i gítí ndú. ² Kpétí ká ènò, ndâ 'duù me mbè bà tè gí tàkò có mì ndú ta ndâ i-nò mì ndú náa ndú kèjì gí bà bàkà nò, bìndi rẹ kpokèjì mì yúco bà gí volo 'do gbí có mì ndú. ³ Gbolò njembí ndâ 'duù tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñibà i nò bà te ndú gítí bà zò yo karaka gí. Káa wu 'dèè 'do nje có tí nó náa Mbíri waa mítí ndú sàa gí nó lá; à gítí bà mii ndú delè me kponje lá.

⁴ Mbíri táánò si ndâ basìlì mì wó mbe bàkà vò i nó sínò lá. Yí 'vaka ndú gí gbí zàa á tí bàndò mì ndâ vò 'duù gbí 'dí'di'o, gbí ñjì wú kù ù ta ndi o bà waa có mítí ndú.

⁵ Ta o tí nó táánò náa Mbíri ziki ta ndâ vò 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta gbolò ngo mù nó, yí si tí 'válá káa Nówà, tí mbe kù ma có jì ndâ 'duù máa, ndú co tí jáá kpokèjì nó, gí je ndâ 'duù vò-nje só toko mítí wó.

⁶ Ta o tí nó táánò náa Mbíri doo ta ndâ 'duù gbí ndâ gbata Sòdómà ta Gòmórà 'dáá gí ta wu búduú nó, yí bàkà ènò tacó wàa ndâ 'duù ñinó ta có bà bàkà vò i gbí njembí ndú nó 'ví ñò ta mbèlè bà bàkà vò i ta ro ndú. ⁷ Mbíri 'vala 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa yí doo ndú nò káa Lótì, tacó yí yuu tí wó gí gbí ndâ i-nò mì ndâ 'duù tí nó náa Mbíri doo ndú nó lá. ⁸ Njembí Lótì, tí tó 'duù mbe kù 'vala gbí òkò tí ndâ vò 'duù tí nó táánò kù mìlìsé ta ri 'dáá gí ta bà zeke ndâ vò i tí nó náa ndú kù bàkà nò. ⁹ Mbíri bàkà ènò tacó bà túbà ènó máa, kpokèjì bà 'vala 'duù ñinó mbe kù bàkà go có mì yí nó 'do gbí ndâ i ñinó mbe kù yòngò yí gí gbí vò i nó kuu mì yì; bìndi yí gí da 'bò mítí kò ndâ 'duù ñinó mbe kù co tí lókó-loko kpokèjì nó kù ù ta ndi o bà waa có mítí ndú. ¹⁰ Mbíri bàkà ènò kpolo ma tacó tí ndâ 'duù ñinó mbe te njembí ndú gá'dáá mítí ndâ i zuù mì ndú mbe ñikí tí ndú tí ndâ mbe kù ño 'dì ta có mì wó tí Mbíri nò.

Ndâ sú mbe ñibà i tí nó wu gbí i lá, ndú bàkà tí ndú tí ndâ cèè 'duù ngé ndii gí, ndú delè te duù mítí ndâ banga i tí nó gbíri nó lá. ¹¹ Káa à kpétí káa ndâ basìlì mì Mbíri náa wotí tí ndú me gbolò ndii ndâ 'duù tí nó mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñibà i gí nò, ndú jé waaka có ta rẹ ndâ 'duù tí nó á kùro Mbíri lá. ¹² Káa ndâ 'duù tí nó mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñibà i nò kù bàkà i go ndâ nò gbí jìlì ta muu tí ndú wálá, náa à jò ndú tacó bà zèè ndú, wàa à 'ví ziki ndú nò. Ndú kù 'dè có ñónókó gítí ndâ i ñinó náa ndú 'di gbí ndú lá. Ndú bà mii go bà mii ndâ nò. ¹³ Mbíri bà ko mboo ndâ vò i mì ndú náa ndú kù bàkà nò delè ká ta vò i. I ñinó mbe me líkí tí ndú nó a bà ja kpá á 'do tí ndâ ñii gbí ngbàa ri. Ndâ cè bà bàkà i mì ndú 'dáá káa ndâ i-nò. Ndú delè a ndâ vò mbe tiri mbe kù volo rẹ yo, náa yo máa toko bà zò i-cí-ci ta ndú nò, ¹⁴ tacó ro ndú ta o 'dáá gí ká ró'dó-ro'doo gí ta kpá tí ndâ ñii. Ndú a ndâ mbe kù ri gbí tù ndâ 'duù ñinó ta njembí ndú fúlà-fúlà nò. À kpo njembí ndú ta go'i yù ngbóo gí; Mbíri delè i ñjà mítí ndú gí. ¹⁵ Ndú biya bà 'di yúco mì Bìndi-Mbíri gí, kù 'di a 'vére mì 'dakò tí nó tí Bàláámù táánò mbe kù zò 've i mì ndâ 'duù, ta rẹ bu wó a Bè'óre. ¹⁶ Bàláámù

tí nó táánò tí mbe 'dè kòcò, náa Mbířì táánò je wotí bà 'dè có go i mì 'duù jì kècè mì wó, bìndi kècè tí nò gù 'dè gbí i-mâ mì wó náa yí tí Bàláámù kù bàkà nó jì yí nò.

¹⁷ Ndâ 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i nò go gù ngo ta ngo gbí wálá, ndú delè go kùlù mù mbe kù te gbí pípìřì ká sínò káa mù nì lá, káa Mbířì 'viindi bàndò kù ù ta ndi ndú mí gbí 'dí'di'o ñinó ñjìkìříí nó gí. ¹⁸ Ndú kù mòò ọ̀ro ndú ta bà dè ndâ bodo có kù ọ̀rì ta gbí tù ndâ 'duù ñinó mbe njaanga miřì ndú 'do gbí vò i tí ngù nò. ¹⁹ Ndâ 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i nò, kù ci ndâ 'duù ta 'vèřè máa, ndú bàkà go có mì ndú gbí njembí ndú, káa vò i da 'bò mítí kò ndú ñindi ndú gí. Tacó 'duù ta o 'dáá gí a i-zógó-zogo mì i ñinó mbe gèè bè mí muu wó gí nò. ²⁰ Káa 'duù ñinó mbe biya ndâ vò i tí nó muu to tí nó gí tacó náa yí ñò Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo Jézù tí Bìndi-Mbířì ni gí nó, má ùnje gítí ndâ vò i tí nó káká'i, ndâ vò i tí nó bà gèè bè ndú mí muu wó ndii ñinó sàà á kùro nó gí. ²¹ À delè ngbá ñikì mì ña 'duù tí nó káa bà ñò Bìndi-Mbířì ni kpokoo gí lá, co tí bà ñò yí ni gí bìndi yí gí dele ndi wó káká'i gí bà ùnje gítí ndâ vò i. ²² Tacó ña ñinó náa ña 'duù tí nó bàkà nó ká go có tí nó máa, «Bò dele ndi wó là gaà mì wó,» nò. À delè go có tí nó máa, «Kàdùrùkù náa à caka tí wó gí dele ndi wó gí bà mèřèkè tí wó gbí bétù,» nò.

3

Bà gí Bìndi-Mbířì káká'i wúnò

¹ Ñinó kpónó a bà só bà cu wáràgà mì ye jì yo, ndâ tó kómbe ye. Ye cu mì gbí ndâ wáràgà tí nó sósò'ò nò a có tacó bà je wotí jì yo, tacó bà kořo cèe có gbí muu yo tacó bà 'va mbí yo, ² tacó wàa mbí yo 'ví dù tí ndâ có tí nó náa ndâ tó mbe 'dòkò có mì Mbířì 'dè sàà nò, delè tacó bà 'va mbí yo gítí có mì Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo, náa yo 'di 'do mì ndâ mbe kù ma có mì Mbířì jì yo nò.

³ Kpédélé có náa ye bà 'va gbí tù yo tí a ñinó máa, ndâ 'duù tí nó ta nèté mì ndú a bà ño ndâ 'duù, delè ta bà pà káa ndâ 'dóo ña i mì ndú gbí njembí ndú nó, bà gí gbí ndâ ndongbú sili tí nó jé'déé kùro o bà gí Jézù káká'i nó, bà gí gí bà ño yo tí ndâ mbe kù tee njembí yo mítí có bà gí Jézù káká'i nó, ⁴ ta bà 'vee gbí nje yo ta 'viya éno máa, «Jézù tí nó mì yo mbe ci cí táánò máa yì kèjì káká'i nó bà gí ta o ngayi? À kpónó a o ká too bìndi bà mì ndâ bu ndoo, káa à ñò yí lá, 'bí i delè mbe 'visì tí 'do bìndi o bà suu to tí nó wálá.» ⁵ Ndâ 'duù tí nó ta nèté mì ndú a bà ño ndâ 'duù nò bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñò yúco tí nó máa, Mbířì táánò sàà suu tàřì ta có gbí nje wó nó ni lá, ta tí. Ndú delè biya bà ñò ni éno máa, Mbířì táánò suu to tí nó 'do tí ngo ta bà njèè gbí òkò tí ndâ kù to ta ngo nò, ta tí. ⁶ Ndú delè eře muu ndú 'do tí bà ñò ni éno máa, Mbířì táánò gbí ká o mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta gbolò ngo mù nò gí. ⁷ Káa à káa gbèe có tí nó mì Mbířì nò ká kù kpolo tí ndâ tàřì ta to tí nó, kù ù ta ndi o bà waa có ta o tí nó náa yí bà mì ndâ 'duù tí nó muu to tí nó mbe ne 'do tí kpokèjì mì wó tí Mbířì gí nó, 'dáá gí ta wu.

⁸ Káa 'bí có gbaànjé náa yo 'ví ò-bà-mbí lá a ñinó máa, gbèe sili, ta sili zì 'duù-vò ta bà muu 'bì 'dáá ká gbaànjé kùro Mbířì, ndâ tó kómbe ye. ⁹ Mbe tí ndoo, Jézù 'dè mé 'dèe gítí bà gí yí go cí mì wó náa yí táánò ci nò, go có tí nó náa ndâ 'bí 'duù kù kořo nò, lá. Yí ngo 've tí wó gítí bà gí lá tacó bà je o jì yo, tacó wàa, yo 'ví 'visì muu ta yo 'do tí ndâ vò i mì yo. Tacó go bà gířì 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí wó wálá.

¹⁰ Káa ndoo wúnò bà gu a ndii ta o bà gí Mbe tí ndoo. Káa ta o bà co řì tí nó tí řì bà gí yí nó, ndoo bà 'di wo wu mbe kù na'va ndâ i tàřì go wo wu tí gbolò guù. Wu delè bà doo to tí nó ta ndâ i tí nó muu to tí nó nó búduú gí. ¹¹ Ndâ i 'dáá gí lê má kèjì gí bà mì gbí ña kpokèjì tí nó, yo ñindi yo bà řì tí ña njè ngayi? Yo 'vala tí ndâ tó 'duù mbe kù bàkà go có mì Mbířì, ¹² si yo kpónó kù ùndi o bà co řì tí nó, tí řì mì Mbířì, tí

ri bà na'va ndâ i tàrì ta wu nò. ¹³ Káa ndoo kpónó kù ù a ndi ngú tàrì, ta ngú to tí nó tí bàndò bà sù 'bá mì ndâ 'duù ònó jáá náa Mbíri táánò ci ndoo gítí nò.

¹⁴ À má éno, yo lê má kù ù a ndi o bà co ri tí nó tí ri mì Mbíri nó, yo bàkà ndòngbú wotí mì yo tacó bà 'vala tí ndâ tó 'duù, tacó wàa Mbe tí ndoo 'ví gí gí bà 'de yo ta 'dê njembí yo, ndâ tó kómbe ye. ¹⁵ Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbe tí ndoo gu gítí bà gí lá nò a i tacó bà je o jì yo tacó bà 'vala miři yo 'do gbí vò i, á go có tí nó náa tó ná'vindí ndoo Páwòlò, náa Mbíri je muu jì yí, bìndi yí giì cu ta wáràgà jì yo nò. ¹⁶ Cè bà cu ndâ wáràgà mì Páwòlò gítí ndâ i tí nò 'dáá ká gbaànjé. Káa gbí ndâ 'bí có gbí ndâ wáràgà mì wó kpóló-kpolo jì ndâ 'duù ònó ta muu tí ndú wálá nò. Bìndi ndâ 'duù ònó ta muu ndú me jáá lá nó kù ònòkò gbí ndâ kpóló-kpolo có tí nó gbí gbèe òa kpokèjì tí nó náa ndú kù ònòkò ta gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbíri, náa ndú kù mì gbí nò.

¹⁷ À má éno, yo kpolo tí yo, ndâ to kómbe ye, tacó wàa ndâ 'duù tí nò ta gbí có mì ndú wálá nò 'ví soloko yo 'do tí jáá kpokèjì mì yo lá, náa yo lê ò ndâ vò 'duù tí nò ni gí nò. ¹⁸ Yo zèè có gítí bà bàkà nambeè ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri tí kpoò, yo delè 'ví ò yí ni ngbárángà'i.

À ùlù Jézù kpónó, à delè 'ví ùlù yí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

KPÉDÉLÉ JÒVÀNÌ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Jòvànì

Có mì Mbírì gí tí 'duù gí

¹ 'Bí i náa yí táánò sàà kuu tí kùro bà suu to tí nó, náa ze 'di kòcò wó gí, ze delè gii nò yí ta 'dóo ɾo ze gí, ze nò yí gí, ze delè gii tee 'bì ze mítí wó gí, i tí nó náa ndoo kpónó kèjì gí bà 'dè có gítí nó a Có, tí 'Válá. ² Ta o tí nó táánò náa 'Válá tí nó tù ta bà tí wó nó, ze nò yí gí; tacó éno, ze kù 'dè nó a yúco gítí wó ji yo. Ze kù ma nó a có gítí 'Válá nínó mbe cee lá, táánò mbe kù dù a i mì ndú ta Buù, náa à gii túbà tí wó ji ndoo nò. ³ Ze kù ma nó a có i nínó náa ze nò ta ɾo ze gí nó ji yo. Ze delè kù 'vanda ji yo nó a ndi ndâ có nínó náa ze 'di gí nò. Tacó wàa, yo 'ví nì ta kaà á ta ze, á go bà nì kaà mì ze á ta ndâ Buù ta 'Viì mì wó tí Jézù, tí Bìndi-Mbírì nò. ⁴ Ze kù cu wàràgà tí nó ji yo tacó bà tò muu líkí'o tí nó tí ze nò.

Bà nò nó gbí ngba'o

⁵ Có tí nó náa ze kù ma ji yo éno máa, Mbírì a Ngba'o; 'dí'di'o tí bàndò tí nó ta yí tí nó ngé gí wálá, nó, a có náa a 'Viì mì wó tí Mbírì ká 'dè ji ze. ⁶ Ndoó má 'dè có máa ndoo a ndâ kómbe wó, káa ndoo kù 'vala gbí 'dí'di'o, ndoo kù 'dè a 'vére, ndoo delè kù 'vala me jáá lá. ⁷ Káa ndoo má kù 'vala gbí ngba'o, á go nínó náa yí tí Mbírì kù 'vala gbí ngba'o nó, gbí éno máa, có gbí njembí ndoo 'dáá ká gbaànjé, delè mbelè Jézù tí 'Viì mì wó tí Mbírì caka ndâ vò i mì ndoo 'dáá gí gí.

Bà njèè gbí tí ndoo ta vò i

⁸ Ndoó má 'dè có éno máa, vò i mì ndoo wálá, gbí éno máa, ndoo kù ee a ndi tí ndoo. Ndoó delè kù biya a bà ùnje gítí yúco. ⁹ Káa ndoo má yù gbí ndâ vò i mì ndoo ji Mbírì, yí bà je à-cee-gí ji ndoo gítí ndú 'dáá gí gí. Tacó yí me mbe 'buuku muu i mì 'duù lá, yí delè me mbe bàkà i co tende 'do tí ndi ngo nje wó lá. ¹⁰ Ndoó má 'dè có éno máa, ndoo jé bàkà vò i lá, gbí éno máa, ndoo kù go a 'vére tí Mbírì, gbí delè éno máa, có mì wó gbí njembí ndoo wálá.

2

Bìndi-Mbírì tí mbe konì ndoo

¹ Ye kù cu wàràgà tí nó ji yo, tacó wàa yo 'ví bàkà vò i lá, ndâ víi 'viì mì ye. Káa 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má bàkà vò i, mbe tì muu ndoo kùro Bu ndoo kuu tí. Yí a Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'duù jáá kùro Mbírì. ² Yí tí Bìndi-Mbírì a 'duù tí nó náa Mbírì je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndoo ta ɾè mì wó. Káa Mbírì je à-cee-gí me ká gítí ndâ vò i mì ndoo cuki lá, yí delè je gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.

Yo 'di ndâ có mì Mbírì

³ Ndoó má kpolo tí ndâ có mì Mbírì gí, gbí éno máa, ndoo nò yí ni gí ta kponje gítí wálá. ⁴ 'Duù má 'dè có éno máa yì nò Mbírì ni gí, káa yí kpolo tí ndâ có mì Mbírì lá, 'duù tí nó a mbe 'vére. ⁵ 'Duù má kpolo tí ndâ có mì Mbírì gí, yí a 'duù mbe zè Mbírì nìkì ta njembí wó gbaànjé. ⁶ 'Duù má 'dè có máa yì kù 'vala ta ɾè mì Mbírì, 'duù tí nó 'ví 'vala káa ɾa bà 'vala ndò mì Bìndi-Mbírì.

⁷ Có tí nó náa ye kù cu mí gbí wàràgà ji yo nó me ngú có lá, ndâ nambe ye. Ye kù cu ji yo a ká có, náa yo 'di sàà 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó gí. ⁸ Káa à má gbí 'bí ɾa kpokèjì, ye kù cu ji yo a ngú có. À kù nò ngú có tí nó ni tí yúco mítí Bìndi-Mbírì, à delè kù nò ni mítí yo. Tacó bà 'dí'di'o kpónó kù dá-da, cèe ngba'o kpónó kù tòngbaà.

⁹ 'Duù má 'dè có máa yí kù 'vala gbí ngba'o, káa yí dù kù sogo ná'vindí wó, 'duù tí nò kù 'vala gbí 'dí'di'o kálásê. ¹⁰ 'Duù má zè ná'vindí wó nìkì maa, 'duù tí nò kù 'vala a i gbí ngba'o, ta 'bí i mbe si yí 'ví bèè ɾo Mbíri nò wálá. ¹¹ Káa 'duù mbe kù sogo ná'vindí wó kù 'vala a i gbí 'dí'di'o, yí kù nò ká dúú ènò gí kà gbí 'dí'di'o, yí nò 'dóó dúú kpokèjì bà ya yí lá, tacó 'dí'di'o 'di ɾo wó gí.

¹² Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'viì mì ye, tacó Mbíri je à-cee-gí jì yo gítí ndâ vò i mì yo ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gí. ¹³ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ bu ndâ 'viì, tacó yo nò 'duù tí nó mbe kù 'vala 'do tí o bà 'bità bà suu ndâ i nó gí. Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'viì-'dakò, tacó yo kpò nje Vò-'duù-tí-nò gí. ¹⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ bu ndâ 'viì, tacó yo nò 'duù tí nó mbe kù 'vala 'do tí o bà 'bità bà suu ndâ i nó ni gí. Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'viì-'dakò, tacó wotí kuu tí yo, delè tacó có mì Mbíri kuu gbí njembí yo, tacó yo kpò nje Vò-'duù-tí-nò gí.

¹⁵ Yo 'ví toko nambeè ta to tí nó lá, yo delè 'ví tee njembí yo mítí ndâ i muu to tí nó lá. Tacó 'duù má zèè to tí nó ta 'bí wó sósò'ò, yí bà kù a 'bí 'bí wó tacó bà zèè ta Buù? ¹⁶ Tacó ndâ i muu to tí nó 'dáá gí: ndâ vò i ñinó ta go ndú tí ndâ 'duù, ta ndâ i ñinó ta go bà nò ndú ta ɾo ndâ 'duù tí ndú, ta ndâ i ñinó mbe kù mba ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, me ndâ i mì Buù lá, ndú a ndâ i mbe 'do muu to tí nó; ¹⁷ káa to tí nó, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí ta go ndú tí ndâ 'duù nó, a ndâ wiɾi, káa 'duù ñinó mbe kù bàkà go có mì Mbíri nó bà cì wálá.

Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ sú bìndi-Mbíri

¹⁸ Ndâ 'viì mì ye, ndòngbú o kpónó dooko gí. Áá táánò 'dè có jì yo gí, máa, mbe jòò gbí có ta Bìndi-Mbíri kpokèjì, káa ndâ mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíri kpónó yee gí; tacó ènò, ndoo nò ni ènó máa, ndòngbú o yee gí mítí bà gí ndâ mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíri. ¹⁹ Ndâ 'duù tí nó mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíri nò oloko 'do ká kuu gbí òkò tí ndoo, káa ndú táánò me ndâ 'duù mì ndoo lá; tacó ndú táánò má a ndâ 'duù mì ndoo, ndú bà dù ta ndoo gí. Káa bà oloko ndú á 'do tí ndoo nò kù tubà ngbáràngà'i ènó máa ndú me ndâ 'duù mì ndoo lá. ²⁰ Káa yo kpónó 'dáá gí a ndâ duù ñinó náa Bèri-mì-Mbíri gí gí muu yo gí; à má ènò, yo 'dáá gí nò yúco ni gí. ²¹ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo me tacó máa yo nò yúco ni lá nò lá, yo nò yúco ni sàà gí, yo delè gí nò ni gí máa, yúco jé jò 'vére lá. ²² Káa mbe 'vére a 'di? Mbe 'vére a 'duù ñinó mbe 'dè có máa, Jézù me Bìndi-Mbíri lá. Yí a mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíri. Yí a mbe 'boo Buù, yí delè a mbe 'boo 'Viì. ²³ Tacó 'duù má biya bà ùnje gítí 'Viì gí, gbí ènó máa yí biya bà ùnje gítí Buù gí, tacó 'duù má ùnje gítí 'Viì gí, yí ù nò a nje gítí Buù gí. ²⁴ Yo kpolo tí có tí nó náa yo 'di nó 'do tí bà 'bità mí gbí njembí yo. Yo má kpolo tí có tí nó náa yo 'di nó 'do tí bà 'bità mí gbí njembí yo gí, yo bà 'vala ta o 'dáá gí toko ta ndâ 'Viì ta Buù gí. ²⁵ Káa ñinò a i tí nó náa à káa 'dóó Bìndi-Mbíri ká cì ndoo gítí, tí 'válá ñinó mbe cee lá nò.

²⁶ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo a i tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kù paa ta bà co ta yo tí lókó-loko kpokèjì nò. ²⁷ Káa à má gítí yo, Bìndi-Mbíri je Bèri jì yo gí. Káa Bèri mì wó má kuu gbí njembí yo, nderè bà nìbà i mì 'bí 'duù jì yo wálá. Tacó Bèri kù nìbà ndâ i 'dáá gí jì yo, káa Bèri kù nì a bà yúco, yí nìbà 'vére lá. À má ènò, yo 'di có mì Bèri, wàa yo 'ví dù toko ta Bìndi-Mbíri.

²⁸ Nògí, yo 'vala ta ɾè mì Bìndi-Mbíri, ndâ 'viì mì ye, tacó wàa, gúku wó 'ví bàkà ndoo ta o bà gí yí lá, ndoo delè 'ví 'visì kapí ndoo gítí wó ta nò ta o bà gí yí lá. ²⁹ Yo má nò ni gí máa, Mbíri a 'duù jáá, yo delè bà nò ni gí máa, 'duù ñinó mbe kù co tí jáá kpokèjì nó a 'viì mì Mbíri.

3

Bà 'vala go ndâ 'viì mì Mbíri

¹ Yo ò káa tó ña bà zè tí tí nó náa Buù kù zè ta ndoo náa ò ndoo tí kpónó a ndâ 'viì mì Mbírì nó gí. Káa à má ta bà 'dè ta yúco, ndoo a ndâ 'viì mì Mbírì. Ndâ 'duù muu to tí nó ò ndoo ni lá, tacó ndú ò Mbírì ni lá. ² Ndoò kpónó a ndâ 'viì mì Mbírì, ndâ kpóló-kpolo kómbe ye. Káa có ñinó mbe si ndoo kù koṛo có ká wiì nó a ñinó máa, ndoo wúnò bà dù tí ndâ yè wè? Káa ndoo ò ni gí máa, ndoo wúnò bà dù go Bìndi-Mbírì ta o bà gí yí. Ndoò bà ò yí ta kábà tí wó, ta 'bí i mbe gboo 'do tí wó wálá. ³ 'Duù mbe kù koṛo có lì mítí Bìndi-Mbírì kù si njembí wó 'ví dù ngbárángà'i, á go njembí Bìndi-Mbírì.

Bà mò tí 'do tí vò i

⁴ Vò i mì 'duù ñinó mbe kù bèè ṛo Mbírì nó a bà ò yúco ni lá, tacó bà bèè ṛo Mbírì a bà ò yúco ni lá. ⁵ Yo ò ni gí máa, Bìndi-Mbírì táánò gí a i tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù, káa vò i gbí njembí wó gbaànjé wálá. ⁶ À má éno, 'duù mbe kù 'vala ta ṛè mì Bìndi-Mbírì bèè ṛo Mbírì lá; 'duù mbe kù bèè ṛo Mbírì ò Bìndi-Mbírì ta ṛo wo lá, yí delè ò yí ni lá. ⁷ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá, ndâ ví 'viì mì ye. 'Duù ñinó mbe kù bàkà i dú nó a 'duù jáá kùṛo Mbírì, á go Bìndi-Mbírì tí 'duù jáá kùṛo Mbírì. ⁸ 'Duù má waa 'do tí bà bèè ṛo Mbírì lá, 'duù tí nó a 'duù mì Gba-vò-i, tacó 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó síí gbí bà bèè ṛo Mbírì mì Gba-vò-i wálá. Káa 'Viì-mì-Mbírì táánò gí gí muu to tí nó a i tacó bà zi nje ndâ nèté mì Gba-vò-i. ⁹ 'Duù ñinó náa a Mbírì ká jò yí nó bèè ṛo Mbírì lá, tacó mbelè Mbírì kuu gbí mbelè wó. Yí bèè ṛo Mbírì lá, tacó a Mbírì ká jò yí. ¹⁰ 'Bè gbí òkò tí ndâ 'viì mì Mbírì ta ndâ 'viì mì Gba-vò-i kuu ngbárángà'i nò: 'Duù ñinó mbe bàkà i ñinó dú nó lá, me 'viì mì Mbírì lá. 'Duù ñinó delè mbe zè ndâ ná'vindí wó nìkì lá nó, me 'viì mì Mbírì lá.

Yo kpolo tí ndâ có mì Mbírì

¹¹ Có tí nó náa yo táánò 'di kpédélé'i nó a có tí nó máa, ndoo 'ví zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa nò. ¹² Ndoò 'di me có gítí bà dù go 'dakò tí nó tí Kàyínò, tí 'duù mì Vò-'duù-tí-nò, táánò mbe waa tàkòcò ná'vindí wó Àbélè nó, lá. ¹³ Ndâ 'duù má kù sogo yo, yo 'ví si tí ngú i lá, ndâ ná'vindí ye, nje yo delè 'ví 'dèè gítí lá. ¹⁴ Ndoò ò ni gí máa, ndoo có 'do gbí ku gí gbí 'válá gí. Kponje gítí có tí nó wálá, tacó ndoo kù zè ndâ ná'vindí ndoo nìkì maa. 'Duù mbe kù sogo ndâ ná'vindí wó kù 'vala gbí ku. ¹⁵ 'Duù mbe kù sogo ndâ ná'vindí wó a mbe zi ku, káa yo ò ni gí máa, 'válá ñinó mbe cee lá nó mì mbe zi ku wálá. ¹⁶ Ndoò kù ò bà zè tí nìkì maa ni mítí bà cì Bìndi-Mbírì tacó tí ndoo. À má éno, kózò tí ndoo delè 'ví cì tacó tí ndâ ná'vindí ndoo. ¹⁷ 'Bí 'duù ta ndâ i kuu mì wó muu to tí nó má ò 'bí ná'vindí wó ta yè tí wó káa yí gí biya có gítí bà konì yí gí, có gítí bà zè Mbírì nìkì maa bà dù gbí njembí 'duù tí nó ta ña kpokèjì ngàyi? ¹⁸ Nambeè-nje me cèè nambeè lá, ndâ ví 'viì! Cèè nambeè a bà zè tí nìkì maa náa à kù ò ni mítí cè bà bàkà i mì ndoo.

¹⁹ Bà bàkà nèté gítí nambeè a i mbe kù si ndoo 'ví ò ni éno máa, ndoo kù có tí kpokèjì mì yúco. Ñinò a i mbe si njembí ndoo 'ví dù lèè kùṛo Mbírì. ²⁰ Káa njembí ndoo kpèti má waa có mítí ndoo, ndoo ò ni gí máa, Mbírì me gbolò ndii njembí ndoo gí. Yí delè ò ndâ i gbaànjé-gbaànjé ni gí. ²¹ Njembí ndoo má volo ndoo lá, nderè bà cì gúku mì ndoo kùṛo Mbírì wálá. ²² Yí kù je ndâ i ñinó 'dáá gí náa ndoo kù yù 'do tí wó nó ji ndoo tacó ndoo kù 'di ndâ có mì wó, ndoo delè kù 'vala go có tí nó gbí njembí wó nò. ²³ Ndâ có mì wó náa yí 'dè ji ndoo nò éno máa: Ndoò 'ví ùnje gítí 'Viì mì yí Jézù tí Bìndi-Mbírì, wàa ndoo delè 'ví zè ndâ 'bí ka ndoo nìkì maa jé ká go có tí nó náa Bìndi-Mbírì 'dè ji ndoo nò. ²⁴ 'Duù má 'di ndâ có tí nó gí, 'duù tí nó kù 'vala gbí njembí Mbírì. Mbírì delè kù 'vala gbí njembí 'duù tí nó. Ndoò kù ò yúco tí nó ni 'do tí Bèri tí nó náa Mbírì je yí ji ndoo nò.

4

Ndâ yúcó Bèri ta ndâ sú bèri

¹ Yo tee njembí yo mítí ndâ bèri sàkàmàà ènò lá, ndâ tó 'duù mì ye. Yo pà gbí ndú pá-pà tacó bà 'de ndâ ñinó mbe gí 'do mì Mbíri nò. Tacó ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri kpónó me mbè kuu muu to tí nò. ² Yo bà ñò ndâ bèri ñinó 'dáá gí mbe gí 'do mì Mbíri nó ni mítí bà ùnje mì ndú máa, Jézù tí Bìndi-Mbíri gí tí 'duù gí muu to tí nò. ³ Káa ndâ bèri ñinó mbe kù 'dè có máa, Jézù gí me tí 'duù lá nó, a ndâ bèri mì 'Duù tí nó tí mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíri, náa àá táánò ci yo máa yí kèjì nò. Yí kpónó kuu muu to tí nò. ⁴ Yo kpò muu ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri nò gí, ndâ víi 'vii mì ye. Tacó yo gí 'do mì Mbíri, káa wotí tí Bèri tí nó mbe kù dù gbí njembí yo nó, ndii wotí tí bèri tí nó mbe dù gbí njembí ndâ 'duù mbe kù 'vala muu to tí nó nó gí. ⁵ Ndú a ndâ 'duù mì to tí nò; tacó ènò, ndâ 'duù muu to tí nó kù sè tù ndú tí ndâ có mì ndú, tacó ndú kù 'dè có a i gítí ndâ i muu to tí nò. ⁶ Káa ndoo a ndâ 'duù mì Mbíri, tacó ènò, ndâ 'duù ñinó mbe ñò Mbíri ni gí nó kù sè tù ndú tí ndâ có mì ndoo, káa ndâ 'duù ñinó mbe ñò Mbíri ni lá nó kù biya bà 'di có mì ndoo. Ñinò a kpokèjì bà ñò 'bè gbí òkò tí ndâ Bèri mì yúcó ta ndâ sú bèri ni ká nò.

Mbíri a tó bà zè tí

⁷ Ndoò zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa, ndâ tó 'duù mì ye. Tacó tó bà zè tí gí 'do mì Mbíri, tacó 'duù ñinó mbe kù zè ndâ 'bí ka wó nìkì maa nó, a 'vii mì Mbíri, yí delè ñò Mbíri ni gí. ⁸ 'Duù ñinó ta tó bà zè tí gbí njembí wó wálá nó, ñò Mbíri ni lá, tacó Mbíri a tó bà zè tí. ⁹ Mbíri túbà bà zè ndoo mì wó nìkì maa ji ndoo ta o tí nó náa yí tuu ta gbèè 'Vii mì wó gí muu to tí nó, tacó wàa, ndoo 'ví 'de ta 'válá ta rẹ wó nò. ¹⁰ Ñinò a tó ña bà zè tí tí nó náa ye kù 'dè có gítí nò. Ye kù nì me tó bà zè Mbíri mì ndoo lá. Ye kù nì a tó bà zè ndoo mì Mbíri ta o tí nó náa yí tuu ta 'Vii mì wó, wàa à 'ví waa mbelè wó tacó bá toṛo ta ndâ vò i mì ndoo nò. ¹¹ Mbíri zè ndoo nìkì ngé ma, ndâ tó 'duù mì ye; má éno, ndoo delè 'ví zè ndâ 'bí ka ndoo nìkì maa. ¹² 'Bí 'duù jé ta gbèè ri mbe ñò Mbíri ta rọ wó wálá. Káa ndoo má kù zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa, Mbíri bà bàkà kudu mì wó mí gbí njembí ndoo, bìndi yí bà zè ndoo nìkì ta kábà .

¹³ Ndoò bà ñò ni éno máa, kudu mì ndoo kuu gbí njembí Mbíri, delè kudu mì Mbíri kuu gbí njembí ndoo á mítí bà je 'dóó Bèri mì wó tí Mbíri ji ndoo. ¹⁴ Ze ñò ta rọ ze, ze delè gi 'dè có gítí ji ndâ 'bí 'duù máa, Buù tuu 'Vii mì wó tí mbe njaanga wú 'do tí miṛi ndâ 'duù muu to tí nò. ¹⁵ 'Duù má 'dè có ta nje wó éno maa, Jézù a 'Vii-mi-Mbíri gí, gbí éno máa, Mbíri bàkà kudu mì wó mí gbí njembí 'duù tí nó gí. 'Duù tí nó delè bàkà kudu mì wó mí gbí njembí Mbíri gí. ¹⁶ Ze ñò tó bà zè ndoo mì Mbíri ni gí, ze delè gi ùnje gítí gí. 'Duù ñinó mbe kù zè ndâ 'bí ka wó nìkì maa nó, kù 'vala a i ta rẹ mì Mbíri. Mbíri delè kù dù gbí njembí ña 'duù tí nó. ¹⁷ Káa ndoo 'ví zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì ta yúcó; tacó wàa, njembí ndoo wúnò 'ví mù ta gúku ta Ri bà waa có lá, tacó ndoo kù 'vala muu to tí nó go bà 'vala ndò mì Bìndi-Mbíri. ¹⁸ Tó bà zè tí má kuu gbí njembí 'duù, gúku tí wó wálá. Káa cèe tó bà zè tí kù mòkò gúku gí sè 'do gbí njembí 'duù, tacó mbe gúku a 'duù ñinó mbe kù koṛo có máa, àá bà waa có mítí yí nò; mbe gúku delè a 'duù ñinó ta cèe tó bà zè tí gbí njembí wó wálá nò. ¹⁹ Ndoò kù zè Mbíri nìkì maa, tacó a yí ká 'bìtá bà zè ndoo nìkì maa kùro. ²⁰ 'Duù má 'dè có éno máa, yí zè Mbíri nìkì ma, káa yí kù sogo ná'vindí wó, 'duù tí nó a mbe 'vére. Tacó 'duù ñinó mbe zè ná'vindí wó náa yí kù ñò yí ta rọ wó nó nìkì lá, bà 'de wotí gítí bà zè Mbíri náa yí ñò yí ta rọ wó lá nó nìkì wálá. ²¹ Có mì Mbíri náa yí 'dè ji ndoo éno máa, 'duù má zè yí tí Mbíri nìkì maa, yí delè 'ví zè ná'vindí wó nìkì maa.

5

¹ 'Duù má ùnje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbírì gî, 'duù tí nò a 'viì mì Mbírì. 'Duù má zè bu 'viì nìkì maa, yí delè zè 'viì mì 'duù tí nò nìkì maa. ² Ndoò bà ò ni éno máa, ndoo kù zè ndâ 'viì mì Mbírì nìkì maa ni mítí bà zè Mbírì nìkì maa mì ndoo, delè mítí bà 'di ndâ có mì wó mì ndoo, ³ tacó a bà zè Mbírì nìkì maa ká kù si ndoo 'ví 'di ndâ có mì wó. ⁴ Tacó ndâ 'viì mì Mbírì 'dáá gî kpò nje ndâ vò i muu to tí nó gî. A bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì ká je wotí bà kpò nje ndâ vò i muu to tí nó ji ndoo. ⁵ A 'di ká bà co gbí ò ndâ 'duù muu to tí nó? À káa 'duù ònó mbe ùnje éno máa, Jézù a 'Viì-mì-Mbírì gî, ká bà co gbí ò ndâ 'duù muu to tí nó.

Bà tee njembí mítí Mbírì

⁶ Jézù tí Bìndi-Mbírì táánò gî ta ngo, yí delè gî ta mbelè. Yí gî me ká ta ngo cuki lá, yí gî ta ngo, yí delè gî ta mbelè. A Bèri-mì-Mbírì ká 'dè yúco tí nò, tacó Bèri-mì-Mbírì a yúco. ⁷ À má éno, muu ndâ mbe 'dè yúco ta'ò: ⁸ gbaanjé a Bèri-mì-Mbírì, só a ngo, ta'ò a mbelè, káa ndú 'dáá ta'ò 'dè káa gbèe có. ⁹ Ndoò má ùnje gítí có mì ndâ 'duù gî, có mì Mbírì a gbolò có mbe ndii có mì ndâ 'duù gî, káa ònó a yúco mì Mbírì náa yí kù 'dè gítí 'Viì mì wó. ¹⁰ 'Duù má ùnje éno máa, Jézù a 'Viì-mì-Mbírì gî, yúco tí nò kuu gbí njembí wó. Káa 'duù má biya bà ùnje gítí 'Viì-mì-Mbírì gî, 'duù tí nò kù go a 'vére tí có mì Mbírì, tacó yí biya bà ùnje gítí yúco tí nó náa Mbírì 'dè gítí 'Viì mì wó tí Mbírì nó gî. ¹¹ Yúco tí nò éno máa, Mbírì je 'válá ònó mbe cee lá nó ji ndoo gî. Káa rëngbó 'válá tí nò a 'Viì mì wó tí Mbírì. ¹² 'Viì-mì-Mbírì má kuu ta 'duù, 'válá kuu ta 'duù tí nò. Káa 'Viì-mì-Mbírì má ta 'duù wálá, 'válá ta 'duù tí nò wálá.

'Válá ònó mbe cee lá nó

¹³ Ye cu ndâ có tí nò 'dáá gî ji yo tí ndâ mbe ùnje gítí 'Viì-mì-Mbírì, tacó wàa yo 'ví ònó tí ni éno máa, 'válá ònó mbe cee lá nó kuu ta yo. ¹⁴ Gúku bà rò tíyò kùro Mbírì tí ndoo wálá, tacó ndoo ò ni gî máa, ndoo má 'deke tí ndoo ji yí tacó 'bí i ònó náa yí ò ni gî máa à 'vii ta ndoo gî nó, yí bà je ji ndoo gî. ¹⁵ Káa ndoo má ò ni gî máa, yí kù sè tù wó tí ndoo ta o i tí nó náa ndoo má kù yù i 'do tí wó nó, ndoo delè ò ni gî, máa yí je i tí nó náa ndoo yù ò ni ndoo gî. ¹⁶ 'Duù má ò ná'vindí wó kù bàkà vò i ònó náa à me òndi ku lá nó, yí 'ví 'deke tí wó ji Mbírì, wàa Mbírì bà 'vala yí gî, náa vò i mì wó nó má me vò i òndi ku lá nó. Tacó ndâ 'bí vò i a ndâ vò i òndi ku, káa ye kù 'dè me có máa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbírì tacó ndâ vò i òndi ku nó lá. ¹⁷ Bà bàkà ndâ i ònó 'dáá gî mbe 'vii ro 'bá mì Mbírì lá nó a vò i káa ndâ vò i 'dáá gî me ndâ vò i mbe kù tè'é tí ku gí 'bá lá. ¹⁸ Ndoò ò ni gî máa, 'duù ònó tí 'viì mì Mbírì nó bà nanaka muu wó mítí bà bàkà vò i dúú kù ya tí nó wálá, tacó 'Viì-mì-Mbírì kù tí muu wó, tacó wàa Vò-'duù-tí-nò 'ví gàà yí lá. ¹⁹ Ndoò ò ni gî máa, ndoo a ndâ 'duù mì Mbírì, káa sè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî a ndâ i-tà-tàmà mì Vò-'duù-tí-nò. ²⁰ Ndoò delè ò ni gî, máa, 'Viì-mì-Mbírì gî gî, yí delè je muu tacó bà ò yúco Mbírì ni ji ndoo gî. Ndoò kù 'vala ta rè mì yúco Mbírì, ndoo delè kù 'vala ta rè mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'Viì-mì-Mbírì. Ònó a 'válá ònó mbe cee lá nó. ²¹ Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ sú mbírì, ndâ 'viì mì ye.

BÀ SÓ JÒVÁNÌ

Bà só bà cu wáràgà mì Jòvání

¹ Nìno a ye tí kpo 'duù mì yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ká kù cu wáràgà tí no jì wò tí nìi tí nó náa Mbírì cu 'bì wó mítí lo gí nó, delè jì ndâ 'vii mì lo. Ye zè yo nìkì maa ta yúco. À delè me káa ye ta kpéetí ye ká kù zè yo nìkì maa lá, ndâ 'duù nìno mbe nò yúco ni gí nó delè 'dáá gí kù zè yo nìkì maa. ² Tacó yúco kuu gbí njembí ndoo; yúco delè bà dù gbí njembí ndoo dúú bà ya tí. ³ Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'Vii mì Bu ndoo tí Mbírì máa, ndú 'ví bàkà nambeè jì yo, ndú 'ví nò yè ọ̀ yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa ta rẹ̀ mì yúco, delè ta rẹ̀ mì bà zè tí nìkì maa.

Ndâ yúco ta tó bà zè tí

⁴ Tàkòcò ye gii peteke ta bà 'di có éno máa, ndâ 'vii mì lo kù co tí kpokèjì mì yúco á go có tí nó náa Bu ndoo táánò 'dè jì ndoo nó, ngé ndii gí. ⁵ Ye kpónó kù cu wáràgà tí nó jì wò me tacó bà 'dè 'bí ngú có jì wò lá, naa. Ye kù 'va a mbí lo gítí có tí nó náa ndoo 'di 'do tí o bà 'bità bà dù ndoo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì nò. ⁶ Bà zè tí nìkì maa a bà 'vala go ndâ có mì Mbírì. Nìno a có náa yo 'dáá gí 'di 'do tí o bà 'bità bà dù yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, máa, yo 'dáá gí 'ví 'vala ta bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa nò.

⁷ Ndâ mbe kù eendi ndâ 'duù me mbè kpónó kuu muu to tí nò. Ndú biya bà ùnje éno máa, Bìndi-Mbírì táánò gí gí muu to tí nó ta dii wó tí 'duù nò gí. Káa 'duù ta ọ̀ có tí nó gbí muu wó a mbe kù eendi ndâ 'duù, yí delè a mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì. ⁸ Má éno, yo kpolo tí yo, tacó wàa, yo 'ví bàkà sé nèté mítí yo sínò lá. ⁹ 'Duù má ndii muu i tí nó náa Bìndi-Mbírì nìbà nó gí, Mbírì mì 'duù tí nó wálá. Káa 'duù má 'vala go có tí nó, ndâ Bu ndoo tí Mbírì ta 'Vii mì wó kuu tàkò wó. ¹⁰ 'Duù má gí gí 'bá mì yo ta 'bí ọ̀ tende bà nìbà i, yo 'ví si yí 'ví dù á 'bá mì yo lá, yo delè 'ví 'vee 'bì wó lá. ¹¹ Tacó mbe kù 'vee 'bì wó a ka wó, náa ndú gbí bà bàkà vò nèté tí nó ta yí.

Ndâ ndòngbú có

¹² Ndâ có kuu mì ye me mbè tacó bà 'dè jì wò, káa ye kojo có máa, bà cu ndú ta wáràgà bà dù me tó kpokèjì ngé ndii gí lá. Tacó éno, a gbí muu ye a có bà ya 'dóo ye ta miyi ye gí kà, wàa ye 'ví 'dè ndú jì wò ta nje ye, tacó tàkòcò ndà só 'ví peteke gí.

¹³ Ndâ 'vii mì ná'vindi lo náa Mbírì cu 'bì wó mítí wó gí nó 'vee wò ma.

BÀ TA'Ô JÒVÀNÌ

Bà ta'ô bà cu wáràgà mì Jòvànì

¹ Nìno a ye tí kpo 'duù mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri ká kù cu wáràgà tí nó jì Gáyù, tí kpóló-kpolo tó 'duù mì ye. ² Ye kù 'deke tí ye jì Mbíri, máa yí 'ví si wò 'ví dù go 'visí ɾo ngo. Ye nò ni gí máa, njembí lo gítí Mbíri ká ngbárángà'i, tó 'duù mì ye. ³ Tàkòcò ye táánò peteke ngé ndii gí ta o tí nó náa ndâ 'bí ná'vindí ndoo gí 'do mì yo kà, bìndi ndú gí 'dè có jì ze máa, wò a 'dakò nìno mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì yúco nò. ⁴ 'Bí có nìno mbe gí peteke tàkòcò ye ndii bà 'di có éno máa, ndâ 'vii mì ye kù co jáá tí kpokèjì mì yúco nò, wálá.

Ndâ 'duù ùlù nèté mì Gáyù jì Jòvànì

⁵ Wò kù bàkà a nèté mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri ta o tí nó náa wò má kù koni ndâ ná'vindí lo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri go wò, tó 'duù mì ye 'dóo nìno náa wò má kù koni a ndâ nìno mbe 'dó-'do. ⁶ Ndú 'dè có gítí nambeè tí nó náa wò bàkà jì ndú nó mí kùro ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri mì ze káá gí. Wotí bà koni ndú wàa ndú 'ví co ká tí kpokèjì tí nó tí jáá kpokèjì nó má kuu tí lo, áá bà nìkì tí Mbíri ma. ⁷ Tacó ndú kpónó zèè kpokèjì nìno jáá nó gí. Nèté mì ndú káká'i ta kpokèjì nìno mbe lókó-loko nó wálá. ⁸ À má éno, ndoo je wotí jì ndâ ɲa ndâ 'duù tí nò, tacó wàa ndú 'ví dù tí ndâ ka ndoo mbe kù bàkà nèté ta ɾè mì yúco.

Ndâ Diyòtèréfè ta Dìmitìri

⁹ Ye cu wáràgà ya tí jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gí. Káa 'dakò tí nó tí Diyòtèréfè, mbe dù ta go bà bàkà tí wó tí dì i kùro ndú nó biya bà ɲò ye ni tí 'duù kùro wó gí. ¹⁰ Káa ɾi bà ya ye gí mì yo kà ba co ká co. Ye má yee ká gí, ye 'ví yù gbí ndâ vò i mì wó náa yí kù bàkà nó, ta ndâ có ɲónókó mì wó náa yí kù jèlè ta to ta bà volo ɾè ndoo nó jì yí á mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Bà 'dè ta nje zèè tí wó lá, tacó éno, ngú ɲa nìno náa yí kpónó nje nó a bà biya bà te wiɾi mítí ndâ ná'vindí ndoo, ta bà mòkò ndâ 'duù nìno ta go bà te wiɾi mítí ndú tí ndú nó 'do tí gí, ta bà mòkò ndú 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gí.

¹¹ Wò 'ví mèlè ndi mbe kù bàkà vò i lá, tó 'duù mì ye; mèlè a ndi mbe kù bàkà tó i. Tacó 'duù nìno mbe kù bàkà tó i nó a 'vii mì Mbíri, káa mbe kù bàkà vò i ɲò Mbíri ni lá. ¹² ɾè 'dakò tí nó tí Dìmitìri nó kpónó wu cee nje ndâ 'duù 'dáá gí ta bà bàkà tó i, yúco tí nó náa yí kù nìbà jì ndâ 'duù nó kù wu ɾè wó, ze delè ngbá kù wu ɾè wó, káa wò ɲò ni gí máa, ze me ndâ mbe 'dè 'vére lá.

Ndâ ndòngbú 'vé

¹³ Ndâ có gbí muu ye tacó bà 'dè jì wò me mbè. Káa go bà cu ndú mí gbí wáràgà tí ye wálá, ¹⁴ tacó có bà ya gí mì yo kà kuu gbí muu ye. Ye má yee ká gí, ndâ 'ví 'dè ndú si ndâ só kù ki tí ndâ á to.

¹⁵ Mbíri 'ví si wò 'ví dù nìkì maa. Ndâ kómbe lo mì ze káá 'dáá gí 'vee wò ma. Ze delè 'vee ndâ kómbe lo ká 'dáá gí ma.

Wáràgà mì JÚDÀ

¹ Nìno a ye tí Júdà, tí bòò mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, delè tí ná'vindí Jákòmò, ká kù cu wáràgà tí nó ji ndâ 'duù tí nó náa Mbíri cu 'bì wó mítí ndú, mbe kù 'vala 'do gbí tó bà zè tí mì Mbíri Buù, delè 'do gbí bà kpolo tí ndú mì Jézù tí Bìndi-Mbíri nò. ² Ye kù 'deke tí ye á ji Mbíri, máa yí 'ví nò yê ọo yo, yí 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá, yí delè 'ví zè yo nìkì túkà'i.

Ndâ sú mbe nìbà i

³ Ndâ tó kómbe ye, àá táánò gbí njembí ye kpolo ma a có bà cu wáràgà ji yo gítí gbèe 'valá tí nó náa Mbíri je ji ndoo ta ndoo nò. Káa ye kpónó gii nò éno máa, kpóló-kpolo có a bà cu wáràgà tacó bà je wotí ji yo gítí bà tì muu yúco tí nó náa Mbíri táánò 'dè ji ndoo ta bà gbaànjé ngbé, máa ndoo kpolo tí tacó tí ndâ 'duù nò. ⁴ Tacó ndâ 'bí vò 'duù ta Mbíri mì ndú wálá, náa à cu có gítí ndú mì gbí wáràgà mì Mbíri sàà gí, kpónó pomboo tí ndú gí gbí òkò tí ndoo ta ngiṅò gí. Ndú delè bè Mbe tí ndoo Jézù, tí Bìndi-Mbíri, tí gbèe Gba mì ndoo cuki nó gí.

⁵ Yo tà kpétí má 'di có tí nó náa ye kpónó kèjì gí bà cu mí gbí wáràgà tí nó ji yo nó sàà kùro gí, go bà 'va mbí yo á gítí kuu tí ye, máa, Mbíri táánò 'vala ndâ 'duù mì ndâ Ìzìriyèlì ta bà kaa ndú 'dáá gí 'do Másiṛì gí, káa bìndi yí gii mii ndâ 'duù nìno mbe kpò có mì wó gí nó léé gí. ⁶ Mbíri delè si ndâ basìlì tí nó mbe bàkà i ndii muu wotí tí nó náa yí táánò je ji ndú gí nó, me sínò lá. Yí ẹre ndú ta nji wú náa à jé bà kaṛa wálá nó, bìndi yí gii kpolo tí ndú mì gbí 'dí'di'o yee tí o bà co ọri mì Gbolò o bà waa có. ⁷ Yo delè 'ví si mbí yo 'ví dù tí ndâ 'duù gbí ndâ gbata Sòdómà ta Gòmóra, ta ndâ 'bí gbata nìno dè-dè ẹgbà tí ndú nò. Ndâ 'duù tí nó táánò gbètèkè tí ndú tí ọa nìno náa ndâ 'dakò kù si ta ndâ ka ndú 'dakò. Káa Mbíri gii doo ndú ta wu nìno jé mbe mee lá dúú bà ya tí nó, tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví nò ta ọo ndú máa, bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i ta wu á bìndi ku mì ndú kuu tí.

⁸ Ndâ vò 'duù tí nó kù ọri ọri ká gítí ndâ vò i mbe kù si ndú 'ví volo tí ndú ta kpéétí ndú; ndú nò Mbíri tí mbe wotí ọo ndú tí i lá, ndú delè kù 'dè vò i gítí ndâ i gbíri. ⁹ Káa à kpétí káa Mìkélè, tí gba mì ndâ basìlì mì Mbíri, yí táánò 'dè vò có gítí Gba-vò-i ta o tí nó náa ndú tó ta kponje ta yí muu ku Mòze nó lá; kòcò wó ji Gba-vò-i cuki ká éno, máa, «Mbe tí ndoo bà 'dè vò i ji wò!» ¹⁰ Káa ndâ 'duù tí nó kù go ndâ i nìno náa ndú nò ndú ni lá nó 'dáá gí ká go; káa ndâ i nìno náa ndú nò ndú ni 'do tí bà ji tàmuu ndú, me ta bà koṛo có lá, go i mì ndâ nò ta muu tí ndú wálá nó, a ndâ i nìno mbe kù volo ndú nò. ¹¹ Ndú bà nò mítí ndú! Tacó ndú kù mèlè a ndi Kàyínò; ndú kù ọru a ndi lókó-loko kpokèjì mì 'dakò tí nó tí Bàláámù táánò nó tacó bà 'de i gbí i; ndú a ndâ mbe kù jòò gbí có ta Mbíri á go i mì 'dakò tí nó táánò ta ẹrè wó a Kórà nó, káa ndú bà mii go yí. ¹² Ndâ 'duù tí nó a ndâ zu 'duù gbí òkò tí yo ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo kù zò i nò. I tí ndú a bà gbala gbí só ndâ ni ta nò ọo ndú wálá. Ndú kù koṛo có ká gítí miṛi ndú cuki. Ndú go kùlù mù mbe kù te gbí pípiṛi ta ngo mù gbí wálá; ndú go ndâ mù nìno mbe ọri ta o bà ọri ndâ 'bí ka ndú ta bembíli lá; ndú go ndâ mù nìno náa à ndoo ndú ta tà teè ndú gí, ndú cì ta bà só. ¹³ Ndâ i-nò mì ndú kù gbo pù go pù á muu ngo mbe kù ngbàngà gbí pù. Ndú kù nò ká sàkàmàà éno, kù mà ngba ndú go ngba ndâ yii, káa Mbíri 'viindi bàndò bà dù ndú dúú bà ya tí, ù ta ndi ndú mí gbí 'dí'di'o nìno njìkiri ní nó sàà gí.

¹⁴ Énòkì tí bà vò-nje só bà 'dòkò bà jò tí bìndi Àdàmà táánò 'dè-kòcò gítí ndú máa, «Yo sè tù yo! Mbe tí ndoo gí ta ndâ basìlì mì wó me mbè go mbíli tí 'bá ¹⁵ gí bà waa

có mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, gî bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó ta Mbíri mì ndú wálá nó, tacó ndâ vò i mì ndú náa ndú kù bàkà nó, delè tacó ndâ vò có tí nó 'dáá gî náa ndú 'dè gítí Mbíri nò.» ¹⁶ Ndâ 'duù tí nó a ndâ mbe kitiki có, ndú delè a ndâ mbe kaa có mí muu ndâ 'bí 'duù ndú a ndâ mbe kù ɾu káa ndi ndâ vò i ndú mbe nìkì ká tí ndú, ndú a ndâ mbe ngàà nje, ndú delè a ndâ mbe toɾo bàà mítí có tacó bà 'de i do tí ndâ 'duù.

Yo kpolo tí yo

¹⁷ Káa mbí yo 'ví dù tí có tí nó náa ndâ tú mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri táánò 'dè ji yo nò, ndâ tó kómbe ye. ¹⁸ Kòcò ndú táánò ji yo éno máa, «Ndâ mbe kù ɾo ndâ 'duù, ta nèté mì ndú káa bà mòkò tàkò ndâ i muu to tí nó nó, bà oloko gí ɾo ɾi gí bà ɾo yo gbí ndâ ndòngbú sili tí nó kèjì nò.» ¹⁹ Ndú a ndâ mbe kù bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo; à tí ndú káa go ndâ vò i muu to tí nó; Bèri-mì-Mbíri gbí njembí ndú wálá. ²⁰ Káa yo tí ndâ tó kómbe ye, yo 'ví dù tí ndâ yú 'duù 'do gbí tó bà tee njembí yo mítí Mbíri ta ɾa wálá, ²¹ wàa yo 'ví dù tí ndâ 'duù ɾinó náa Mbíri zè yo nìkì maa á kpónó si yo kù ùndi bà gî Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri tí mbe kù ɾò yê ɾo ndâ 'duù gí bà je 'válá ɾinó mbe cee lá nó ji yo nò; ²² yo delè 'ví ɾò yê ndâ 'duù ɾinó mbe kù me wê-wê nò; ²³ yo 'ví 'vala ndâ 'bí ta bà ɾa ndú 'do gbí wu, wàa yo 'vala ndâ 'bí ta bà ɾò yê ɾo ndú; káa yo 'ví kpolo tí yo, máa, ndú 'ví e zì ndú mítí yo lá.

À ùlù Mbíri

²⁴ À ùlù Mbíri tí nó ta wotí bà 'vala yo 'do tí ndâ vò i á tí wó, tí mbe ya ta yo gí gbí ngba wó tí ndâ yê ta vò i mì yo wálá ta pètékè tàkòcò yo nò; ²⁵ à ùlù gbèè Mbíri tí nó tí mbe 'vala yo ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbíri tí Mbe tí ndoo nó. Yí a ngba'o, yí a gbolò gba, yí a mbe to tí nó, yí delè a mbe wotí, yí sàà kuu tí á kùɾo bà suu to tí nó, yí kpónó kuu tí, yí delè bà dù ká kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Wáràgà gítí bá 'dè gbí CÓ KÓÓ mì Jézù jì Jòvànì

Ndâ có gbí wáràgà tí nò

¹ Nìno a wáràgà gítí bá 'dé gbí có kóó mí Jézù tí Bìndi-Mbíri, náa Mbíri tuu ta yí tí Jézù gí bà túbà ndâ i nìno á kèjì gí bà bàkà tí kpónó-kpónó nó á jì ndâ bòò mì wó tí Mbíri. Bìndi-Mbíri gi tuu basili mì Mbíri gí bà 'dè gbí có kóó tí nò jì bòò mì wó Jòvànì, ² tí mbe 'dè yúco gítí có mì Mbíri, delè tí mbe 'dè yúco gítí có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, ta ndâ i nìno náa yí nò ndú ta ro wó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³ Mbe 'deke ndâ có mì Mbíri nó jì ndâ 'duù a mbe tó pá. Ndâ 'duù nìno delè mbe 'di ndâ có mì Mbíri nó, bìndi ndú gi kpolo tí ndâ có tí nó mí gbí njembí ndú a ndâ mbe tó pá, tacó o bà bàkà tí mì ndâ i tí nò dooko gí.

Jòvànì 'vee ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri tí ndâ bàndò vò-nje só

⁴ Nìno a ye tí Jòvànì ká kù cú wáràgà tí nó jì yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri tí ndâ bàndò vò-nje só gbí ndâ to Àsiyà: Ye kù 'deke tí ye jì Mbíri tí nó náa yí kpónó kuu tí, yí sàà ká kuu tí, yí delè wúnò kèjì nó máa, yí 'ví bàkà nambeè mì wó jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo. Ye kù 'deke tí ye jì ndâ bèri tí nó vò-nje só mbe se mí kùro Mbíri pí jàlambà mì wó nó máa, ndú bàkà nambeè mì ndú jì yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta tó njembí yo. ⁵ Ye delè kù 'deke tí ye jì Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí mbe 'dè yúco gítí Mbíri ta njembí wó gbaànjé, tí kpédélé 'duù mbe 'vala ndí wó 'do gbí muu 'dú wó, tí 'duù tí nó mbe kù zogo ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó nó, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo. À ùlù yí tí mbe zè ndoo nìkì maa, delè tí mbe njaanga miři ndoo 'do gbí ndâ vò i mì ndoo ta bà caka ndâ vò i mì ndoo ta mbelè wó. ⁶ Yí delè gi bàkà ndoo tí ndâ bòò-gba mì Mbíri, tí ndâ bu-Mbíri mì Mbíri mì wó tí Bu wó. À ùlù Jézù tí gba tí to tí nó á kpòò ya tí! Go-i-tí-nò.

⁷ Yo kpolo tí yo máa yí kpónó-kpónó kèjì co gbí kùlù mù. Ndâ 'duù 'dáá gí bà nò bà gí yí ta ɾo ndú gí. Ndâ 'duù tí nò táánò mbe cu yí ta 'doò nó, ta ndâ ɾa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà nì nikalaká ta ngo-ɾo tà ɾo ndú tacó tí wó. Nìno a yúco! Go-i-tí-nò.

⁸ Kòcò Mbe tí ndoo tí Mbíri éno máa; «Ye tí Mbíri a kpédélé i, ye delè a ndongbú i. Ye kpónó kuu tí, ye táánò sàà kuu tí, ye delè wúnò kèjì. Ye a mbe bàkà ndâ i 'dáá gí.»

Jòvànì nò Bìndi-Mbíri go i gbí ɾi nò

⁹ Nìno a ye tí Jòvànì tí ná'vindí yo, náa ndoo ta ndoo gbí mbugo, ndoo ta ndoo a ndâ bòò-gba mì Mbíri, ndoo ta ndoo delè gbí bà zèè njembí ndoo gbí bà kònò sé'i ta ɾè mì Jézù. Áá táánò ya ta ye gí gbí zàà tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo náa à kù nì mití a Pátimòsi, á muu bà ma có mì Mbíri, delè muu bà 'dè yúco gítí Bìndi-Mbíri.

¹⁰ À ta o tí nò a ɾi bà tègàrà ɾè Mbíri, bìndi Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò gi gí gí muu ye. Bìndi ye gi 'di kòcò 'duù kù 'dè có kapí ye ta kòcò wó ngéé gí yaà go gbí mòngò nò.

¹¹ Kòcò 'duù tí nò kù 'dè có jì ye éno máa, «Cu ndâ i tí no náa wò kèjì gí bà nò ndú no mí gbí wáràgà, wàa wò 'ví tuu jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gbí ndâ gbata vò-nje só gbí to Àsiyà Éfàsù, Sìmirìnà, Pèrègàmùmù, Tiyàtirà, Sàràdìsi, Filadélifiya ta Làwòdésiya.»

¹² Ye mâ giì 'visì tí ye tacó bà bà ò 'duù tí nó mbe kù 'dè có ji ye nó, ye giì ò a ndâ i náa à kù sè kùpò mí nje ndú vô-nje só, náa à bàkà ndú 'do tí dâ'bi. ¹³ Bìndi ye giì ò 'bí i go 'duù nó, yuu njà bòngò wùrù-wùrù yee tí ngiì-ngí kò wó to, bìndi yí giì eḗ gbímbí wó ta wú'dè dâ'bi, kù rò tíyò gbí òkò ndâ i bà seke kùpò tí nó. ¹⁴ Se muu wó ce go 'vì 'bi. Njì ɾo wó kù zì go ngba wu. ¹⁵ Ndâ kpázà kò wó tí to go ngbàrà mbe 'do tà wu náa à toḗo bètí 'do tí gí, bìndi gbí kòcò wó go wo ngo tí cùu-cùu. ¹⁶ Yí giì zèè mì 'bi wó ònó gbí kù'bi nó a ndâ yii vô-nje só. Njà sìzò ta nje sósò'ò kù giì cò 'do gbí nje wó gí sè. Bìndi gbí ɾo wó kù giì tòngbaà go bà tòngbaà mì ɾi ta ɾi gbúru. ¹⁷ Ye mâ giì ò yí, ye giì 'va tí ye to kùro wó tí mē ye. Yí bà-i-nò giì tee 'bi wó ònó gbí kù'bi nó mítí ye, bìndi yí giì 'dè có ji ye éno máa, «Cì gúku lá! Ye a ɾèngbó ndâ i, ye delè a ndòngbú ndâ i. ¹⁸ Ye kpónó a wu ye, ye táánò cì gí, káa ye kpónó 'vala ndi ye 'do gbí ku gí. Ye bà ci ndi ye káká'i wálá. Wotí bá cì ndâ i a i 'bi ye. Wotí bà njaanga, ta bà nè njekèjì 'bá mì ndâ ku a i 'bi ye.»

¹⁹ 'Duù tí nó giì 'dè có ji ye máa, «Cu ndâ i ònó náa wò ò kpónó nó, ta ndâ i ònó kèjì gí bà bàkà tí nó mí to. ²⁰ Káa à má gítí gbí có kóó gítí ndâ yii tí nó vô-nje só, náa wò ò ndú kpátu 'bi ye ònó gbí kù'bi, ta ndâ i bà seke ndâ kùpò tí nó náa a bàkà 'do tí dâ'bi náa wò ò nó, ndâ yii tí nó vô-nje só nó a ndâ basìlì mì ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri mítí ndâ bàndò vô-nje só gbí to Ásiyà nò. Bìndi ndâ i bà seke ndâ kùpò tí nó vô-nje só nó a ndâ 'duù tí nó mbe kù kili mítí ndâ bàndò vô-nje só gbí to Ásiyà nò.»

2

Có ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri á gbí to Éfàsù

¹ «Cu wáràgà ji basìlì mì ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Éfàsù nò. 'Dè có ji yí, máa, kòcò ye tí 'duù tí nó mbe kù zèè ndâ yii vô-nje só mí kpátu 'bi wó ònó gbí kù'bi, mbe kù nó nó gbí òkò ndâ i bà seke ndâ kùpò tí nó vô-nje só náa à bàkà ndú 'do tí ndâ dâ'bi nó, máa, ² <Ye ò ndâ nèté mì lo ni gí, ye ò bà ka wu'o mì lo ni gí, ye ò bà zèè njembí lo ta kòndi o tí nó gí. Ye ò ni gí maa, có mì lo bà toko ta có mì ndâ vò 'duù wálá; ye delè giì ò ni gí máa, wò tala ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe ma có mì Mbíri nó, káa wò giì 'de ndú tí ndâ mbe 'vére gí. ³ Ye ò ni gí máa wò kù kònò sé'i gbí mbugo muu ye, káa wò jee tàkò ye mí to lá.

⁴ « <Káa có mì ye gítí lo a ònó maa, wò kpónó zè ye nìkì go kpédélé bà zè ye mì lo táánò nó lá. ⁵ Koro muu lo gítí tà kpalà to tí nó náa wò pasuluku á 'do tí nó gi! 'Visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo gí, wàa wò 'ví bàkà ndâ kpédélé nèté mì lo táánò nò. Wò má 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo lá, ye kpónó-kpónó bà gí gí mì lo kà, bìndi ye bà ja i bà sè kùpò mì lo 'do tí bàndò mì wó gí. ⁶ Káa tó i mì lo a ònò: Wò kù sogo ndâ ɾa cè bà bàkà i mì ndâ 'duù mì 'dakò tí nó tí Nikòlávù nó jé ká go bà sogo ndú mì ye.

⁷ « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí nó náa Bèri-mi-Mbíri kù 'dè ji ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri máa, ye bà kù ndo ɾa mú tí nó mbe kù je 'válá á gbí njí mì Mbíri nó tí i-zó-zò ji 'duù ònó mbe kpò muu vò i gí, nò. > »

Có ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri á gbí to Simírínà

⁸ «Cu wáràgà ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Simírínà. 'Dè có ji yí, máa, ònó a kòcò ye tí 'duù tí nó tí ɾèngbó ndâ i, delè tí ndòngbú ndâ i nò, 'duù tí nó táánò mbe cì gí, káa yí giì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nò. ⁹ <Ye ò mbugo tí lo ni gí, ye delè giì ò ndâ i-yè tí nó, náa à kù me mítí lo nó gí. Kpèti ká éno wò me mbe yé kùro Mbíri lá! Ye 'di ndâ vò có tí nó náa ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndâ yí a ndâ Jùdèyà tí ndâ 'duù mì Mbíri nó, kù 'dè gítí lo nó gí.

Ndâ 'duù tí nò me ndâ Jùdèyà lá; ndú a ndâ vò 'duù sínò mbe kili ta ɾè mì Gba-vò-i. ¹⁰ Wò 'ví cì gúku tí ndâ vò i tí nó kèjì gítí lo nó lá. Wò 'ví te mí gbí muu lo maa, 'duù mì Gba-vò-i wúnò bà kaa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo mí gbí zàà, tacó bà nò muu yo. Yo kèjì gí bà mbu ji bà mèèkè'i tí yo ta sili muu'bi. Káa yo 'ví tee njembí yo gbí ndâ vò o tí nó mítí ye, à kpèti má bà ziki yo ká ziki; bìndi ye bà je 'vála ñinó mbe cee lá nó ji yo gí.

¹¹ « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví sè tù wó gítí có tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kú 'dè ji ndâ 'duù tí nó mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri nò. Ndâ mbe kpo muu vò i gí bà cì 'vìli só wálá.> »

Có ji basili mì ndâ mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri á gbí to Pèrègàmùmù

¹² «Cu wáràgà ji basili mì ndâ mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Pèrègàmùmù. 'Dè có ji yí máa, kòcò ye tí 'duù tí nó náa ndâ tì njà sizo mí wó só zì ká zì nó, ¹³ máa, <Ye nò ni gí, máa, wò kú 'vala gbí gbata tí nó náa Gba-vò-i gèè bè wó mí muu ndâ 'duù me mbè gbí gí nò. Káa, ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, wò 'visi muu lo 'do tí yúco lá. Kpèti ta o tí nó táánò náa à zi ta 'dakò tí nó tí Ándipàsi, mbe cì ta njembí wó gbaànjé muu ye mí gbí ñi ɾo yo gbí gbata tí nó tí bàndò bà te jàlàmbà mì Gba-vò-i nó, wò jé 'boo ye lá.

¹⁴ « <Káa ndâ có gbí muu ye gítí lo me mbè: Ndâ 'bí 'duù mì lo kà kú ɾu a ndi kpokèjì mì 'dakò tí nó táánò ta ɾè wó a Bàláámù, náa yí túbà ji Bàláki tí gbolò gba mì ndâ 'duù Móbù máa, yí volo ta muu ndâ 'vii kòti Ìzìriyéli, máa ndú zò i-cí-ci náa à bàkà ji ndâ sú mbíri, wàa ndú delè 'ví tèri gbí bè kpâ-sili sàkàmàà nò. ¹⁵ Ndâ 'bí 'duù mì lo kà delè kú tè a i gí tàkò có mì 'dakò tí nó tí Nikòlávù nò. ¹⁶ 'Visi muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo. Wò má 'visi muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo lá, ye bà gí kpónó-kpónó gí bà gò ndâ 'duù tí nó ta njà sizo tí nó gbí nje ye nò.

¹⁷ « <'Duù ñinó ta tù bà 'di có kuu tí muu wó nó 'ví 'di có mì Bèri náa yí kú 'dè ji ndâ mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri nò. Ye bà je i-zó-zò tí nó tí mánà náa Mbíri ngùù tí i-zó-zò ji 'duù ñinó mbe kpò muu ndâ vò i gí nò. Ye delè bà je ó duù náa à cu ngú ɾè mítí, náa à 'di ɾè tí nó káa 'duù tí nó náa ye bà je ó duù tí nó ji yí nò.> »

Có ji basili mì ndâ mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri á gbí to Tiyàtíra

¹⁸ «Cu wáràgà ji basili mì ndâ mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Tiyàtíra. 'Dè có ji yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'Vii-mì-Mbíri, tí 'duù tí nó náa ñi ɾo wó kú zì go ngba wu, bìndi ndâ kpázà kò wó tí to kú tòngbaà go ngbàrà tà wu nó ká nò. Kòcò ye ji yí máa, ¹⁹ <Ye nò ndâ nètè mì lo ni gí, ye nò tó bà zè ndâ mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri mì lo ni gí. Ye nò bà tee njembí lo mítí Mbíri ni gí, ye nò bà koni ndâ 'duù mì lo ni gí, ye nò ña kòndi bà zèè njembí lo ni gí, ye delè nò ni gí, máa, wò kpónó kú bàkà nètè tí kpoò ndii kpédélé ñinó sàà á kùro nó gí.

²⁰ « <Káa có mì ye ta wò kuu tí : Wò kú si niù tí nó tí Jèzabélà, mbe kú bàkà tí wó tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, káa yí kú volo muu ndâ bòò mì ye ta bà ñibà bà tèri gbí bè-kpâ-sili sàkàmàà, ta bà zò ndâ i ñinó náa à bàkà ji ndâ sú mbíri nò. ²¹ Ye je o ji Jèzabélà, máa, yí 'visi muu wó 'do tí ndâ ña vò kpokèjì bà 'vala ndò tí nó. Káa yí biya bà 'visi muu wó gí. ²² À má éno, ye kpónó bà te 'bí ña gbolò nò'o mbe si yí 'ví dù tí sè; bìndi ndâ 'dakò tí nó 'dáá gí mbe zi ngbà ta yí nó bà dù gbí gbolò mbugo, sè káa ñinó ndú má 'visi muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gí. ²³ Ye delè bà si ku 'ví ziki ndâ 'vii mì wó mbe tè gí tàkò có mì wó nó 'dáá gí, tacó wàa, ndâ mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri 'ví nò tí ni éno máa, ye a mbe nò ndâ kóro-koro có gbí muu ndâ 'duù, ta ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí. Ye delè a mbe ko mboo nètè mì ndâ 'duù 'dáá gí 'vii ta nètè mì ndú.

²⁴ « <Káa à má gítí sè yo tí ndâ 'duù ñinó gbí gbata Tiyàtíra mbe tè gí tàkò có mì Jèzabélà lá no, yo tí ndâ mbe tala có tí nó náa ndâ 'bí 'duù ni mítí a «Có kóó mì

Gba-vò-i» nó lá nó, có mì ye ta yo wálá. ²⁵ Káa, yo 'ví zèè kpokèjì mì yúcó tí kpoò yee tí o bà gì ye. ²⁶ Ye bàkà ndâ 'duù ònó mbe zèè có mì ye kácá-kácá, mbe kù bàkà go có mì ye yee tí ndòngbù nó, tí ndâ mbe zogo ndâ òa ndâ 'duù me mbè. ²⁷ Ye bà je wotí bà kpolo tí ndâ 'duù jì ndú go wotí tí nó náa Bu ye je jì ye ò. Mù-kóró-gba mì ndú bà dù a 'vókó lii. Ndú bà ki'viki ndâ mbe kpò có ta 'vókó lii tí ò go bà uuku gbí ndâ putú kàrà ònó mbe baraka gí nó mì muu-kàrà. ²⁸ Ye delè bà si ndú 'ví tòngbaà go bà tòngbaà mì dōngú.

²⁹ « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí náa Bèrì kù 'dè jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, ò. > »

3

Có jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á gbí to Sàràdísì

¹ «Cu wáràgà jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbì gbata Sàràdísì. 'Dè có jì yí, máa, kòcò ye tí 'duù tí nó mbe kù zèè ndâ bẹ̀rì vò-nje só, ta ndâ yìi vò-nje só nó, éno máa, <Ye òò ndâ nèté mì lo gí. Rẹ̀ lo kù wu go rẹ̀ wu 'duù, káa à duu wò gí, si bú lo mí sè. ² Ziya 'do tí rì, wàa wò 'ví je wotí jì sé'i tí nó mbe dooko ta ku gí nó, tacó ye 'de nèté mì lo kùro Mbírì mì ye ta bà lê ká tí. ³ À má éno, koṛo muu lo gítí có tí nó táánò náa à 'dè jì wò káa wó gii 'di gí nó, wàa wò 'ví 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo. Wò má ziya 'do tí rì lá, ye bà gí gítí lo go bà gí mbe ngbà, wò bà ò o bà yee ye tí lo wálá. ⁴ Kpètí ká éno, sè gbí ndáa 'duù ònó mbe gbètèkè bòngò mì ndú ta bètí lá nó ká kpòò kuu mì yo gbí gbata Sàràdísì ká; ze bà ò nó ta ndú ta ó bòngò tí ze, tacó ndú 'vii tí ndâ mbe ò nó ta ye gí. ⁵ Ye bà yuu ó bòngò jì 'duù ònó mbe kpò muu vò i gí ò, ye delè bà toṛo rẹ̀ wó 'do gbí wáràgà mì ndâ 'válá wálá; ye bà 'dè yúcó ta rẹ̀ wó mí kùro Bu ye, ye delè bà 'dè yúcó ta rẹ̀ wó mí kùro ndâ basìlì mì Bu ye.

⁶ « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví sè tù wó gítí có tí nó náa Bèrì kù 'dè jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ò. > »

Có jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á gbí to Filàdélífiyà

⁷ «Cu wáràgà jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbì gbata Filàdélífiyà. 'Dè có jì yí, máa, ònó a kòcò ye tí 'duù tí nó náa Mbírì kaa yí mò gí mì wó tí Mbírì gí ò, tí cèe mbe 'dè yúcó, tí 'duù tí nó náa ndâ i-'bá mì Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyèlì 'dáá gí a i kpátù 'bì wó ò; ye má ùnje gítí i gí, mbe ndii muu có mì ye wálá, ye delè má biya i gí, mbe 'visì kòcò ye wálá. Kòcò ye jì yí éno máa, ⁸ <Ye òò ndâ nèté mì lo gí. Ye kpónó da kèjì bà gí gí 'bá mì ye ngàkàà jì wò gí; 'bí 'duù mbe da kperè mítí kpokèjì tí ò wálá. Ye òò ní gí máa, wotí mì lo me njí'dí, káa ta ndâ òa ònó 'dáá gí, wò kù kpolo tí có mì ye, wò delè jé 'boo rẹ̀ ye lá. ⁹ Te mí gbí muu lo máa, à má gítí ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Gba-vò-i, tí ndâ mbe 'vèrè tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndâ yì lá a ndâ Jùdèyà káa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ye bà bàkà ndú 'ví ìrì ta muungbó ndú ya gí bà zèè kò lo. Tacó wàa, ndú 'ví òò tí ò éno máa, ye zè wò òkì ma. ¹⁰ Ye bà kpolo tí lo gbí òa mbugo tí nó kèjì gí bà tè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí tacó bá òò muu ndú nó, tacó wò kpolo tí có mì ye ta njembí lo gbaànjé. ¹¹ Ye kèjì kpónó-kpónó; zèè káa jáá kpokèjì tí nó kpónó kò lo ò, tacó wàa, à 'ví ko ta mboo nèté mì lo jì wò. ¹² Ye bà bàkà 'duù ònó mbe kpo muu vò i gí nó tí gba-'bá tí 'bá-Mbírì mì Mbírì mì ye ngbé. Ye bà cu rẹ̀ Mbírì mì ye ta rẹ̀ gbata mì Mbírì, tí ngú Jèrùzàlémè tí nó bà gí 'do mì Mbírì á gbírì gí muu to tí nó nó mítí 'duù tí ò, ye delè bà cu ngú rẹ̀ ye mítí 'duù tí ò.

¹³ « <'Duù ònó ta tù bà 'di có kuu tí muu wó nó, si yí 'ví 'di có mì Bèrì náa yí kù 'de jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ò. > »

Có ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta òrè mì Bìndi-Mbírì á gbí to Làwòdésiyà

¹⁴ «Cu wáràgà ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta òrè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Làwòdésiyà. 'Dè có ji yí, máa, ònó a kòcò ye tí Go-i-tí-nò, tí 'duù tí nó ta có mì wó ká gbaànjé, tí cèe yúcó, tí rẹngbó ndâ i tí nó náa Mbírì suu ndú 'dáá gí nò, máa,

¹⁵ «Ye òò ndâ nèté mì lo gí. Cèréré nèté tí lo wálá, wò delè me gbà'dá ká lá. Cèréré nèté kùtáá má tí lo wálá, wàa wò 'ví dù tí gbà'dá, à nìkì ma. ¹⁶ Káa cèréré nèté tí lo wálá, káa wò delè me gbà'dá ká lá. Wò a òa 'duù ònó ta gbí dù lo gítí nèté ká máákà'i éno, tacó éno, ye bà mò wò 'do nje nèté mì ye gí. ¹⁷ Tacó wò kù wu gbí tí lo, máa wò a mbe da i, ndâ i mì lo ma, wò 'deke tí lo lá. Káa wò òò ní lá máa, i gbí lo wálá, ta yè ọ lo tí yè, tí mbe sú ọ mbe kù nò ta só kùro Mbírì. ¹⁸ À má éno, ye kù kpo-gbì-tà-tù lo máa, wò sì dâ'bì ònó tí cèe dâ'bì ta bètí gbí wálá nó 'do mì ye, tacó wàa wò 'ví dù tí tí mbe i. Wò delè 'ví sì ó bongo 'do mì ye, tacó bà nguù ta só lo 'do tí nó, wàa wò 'ví sì yèè 'do mì ye á gítí ọ lo, tacó wò 'ví zeke ta o.

¹⁹ « «Ye a mbe kù je muu ji ndâ 'duù ònó 'dáá gí náa ye zè ndú nìkì maa nò. À má éno, 'visì muu lo 'do tí ndâ wò i mì lo ta njembí lo gbaànjé. ²⁰ Sè tù lo! Ye kpónó kù ọò tíyò njekèjì, kù ku njekèjì. 'Duù ònó mbe 'di kòcò ye, bìndi yí 'ví njaanga njekèjì ji ye nó, ye bà ọ gí tà'i mì wò, bìndi ze bà zò i ta yí. ²¹ Ye bà je wotí bà kì tí pí jàlàmbà mì ye ji 'duù ònó mbe kpò muu wò i gí nó, á go ònó náa ye táánò kpò muu wò i gí, káa ze kpónó kù kì tí pí jàlàmbà mì Bu ye ta yí nó.

²² « «Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, sì yí 'ví 'di có tí nó náa Bèri kù 'dè ji ndâ mbe kù kili ta òrè mì Bìndi-Mbírì nó.» »

4

Jòvànì 'di kòcò ndâ 'duù kù ùlù Mbírì gbí ọì

¹ Ye mà giì zeke'o gí yaà, ye giì òò njekèjì njaanga tí gbíri, bìndi ye giì 'di kòcò 'duù tí nó náa ye 'di sàà kùro gí nó kù 'dè có ji ye ta gbí kòcò wó go gbí mòngò nó, máa, «Yèè ndi lo gàà gí yaà, wàa ye 'ví túbà ndâ i tí nó kèjì gí bà bàkà tí á bìndi ònó nó ji wò.» ²⁻³ Ngé bìndi bà 'di kòcò 'duù tí nó, Bèri-mi-Mbírì giì gí gí muu ye, bìndi ye giì òò jàlàmbà gbíri ta 'duù ta gbíro wó kù tòngbaà go mee'i nó kù kì tí wó pí. Ye giì òò koge ta ndíví wó bèè go 'do kpà nó jèlè tí wó 'dee jàlàmbà tí nó gí. ⁴ Ye giì òò ndâ 'bí jàlàmbà zì'duù-gbaànjé-nje nà'ò náa à paka ndú 'dee kpédélé ònó gí, ta ndâ kpo 'duù zì'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe yuu ndâ nja-njà ó bongo, ta ndâ tàgíyà náa à bàkà 'do tí dâ'bì ta ndi tí muu ndú, kù kì tí ndú pí ndâ jàlàmbà tí nó zì'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó. ⁵ Ye giì òò mù kù i 'do tí jàlàmbà tí nó gbí uù nó, ye delè giì 'di gbí bà bařaka i mì ngbàngbàri 'do kà. Ye giì òò ndâ kùpò vò-nje só ta wu kù zìi nje ndú tí ndâ bìndi ndâ bèri mì Mbírì vò-nje só kùro jàlàmbà tí nó. ⁶ Bìndi ye giì òò 'bí i go kàpá ta ọ ngo gbí pù ngbaranga lánjì-lánjì-lánjì kùro jàlàmbà tí nó.

Ndâ 'bí òa i nà'ò go ndâ nó, ta ọ ndú yè kùro ndú ta kapí ndú gí, giì paka 'dee jàlàmbà tí nó gbí uù nó gí. ⁷ Kpédélé i gbí òkò tí ndâ i tí nó nà'ò nó go siingìlì nó, 'bí giì je a kózò tí dì mò'dú, bà ta'ò ònó giì je a gbíro 'duù mítí wó, bà nà'ò ònó giì je a kózò tí gààna mbe kù o gbí pípiri. ⁸ Gbèe i gbí òkò tí ndâ i tí nó nà'ò mbe kù 'vala nó, kù a ndâ mbí vò-nje gbaànjé, ta ndâ njì ọ wó yè gbí ndâ mbí wó nó 'dáá gí co sè, có tà'i. Nèté mì ndú a bà dù kù ùlù Mbírì too yé, ta ọ, máa,

«Tó 'duù, Tó 'duù,

Mbe tí ze tí Mbírì mì ze tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí

a Tó 'duù. Yí táánò sàà kuu tí,

yí kpónó kuu tí, yí delè kèjì!»

⁹ Ta o tí nó náa ndâ i tí nó nà'ò go ndâ nó nó má kù ùlù, ta ba te duù, ta bà 'dè nìkì maa ji 'duù tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí mbe kù kì tí wó pí jàlàmbà nó,

¹⁰ ndâ kpo 'duù tí nó zì'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe kù kì tí ndú pí ndâ jàlàmbà tí nó

zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe jèlè yí 'dee gî nó, kû oloko 'do pí ndâ jàlambà mì ndú gí to kùro 'duù tí nó pí jàlambà mbe kû 'vala ká dúú bà ya tí nó, kû te duù mítí wó ta bà jaka ndâ tàgíyà mì ndú 'do tí muu ndú kaa mí kùro wó kû 'deke ta tí ndú jì yí máa,

11 «Ákoo Mbe tí ze tí Mbíri mì ze;
wò 'vii tí 'duù bà ùlù gî,
wò 'vii tí 'duù bà tègàrà wò gî,
wò 'vii tí 'duù bà je gba jì wò gî,
tacó a wò táánò ká suu ndâ i 'dáá gî;
ndâ i 'dáá gî kû dù 'do gbí có mì lo.»

5

Ndâ wáràgà ta 'Vii-rómbo

1 Ye mâ gii zeke'o, ye gii ò 'dakò tí nó mbe ki tí wó pí jàlambà nó zèè wáràgà náa à cu i co gbí, delè có kapí, náa à nanaka nje ta sù tí ndâ bàndò vò-nje só mí 'bì wó ònò tí kù'bì. 2 Ye delè gii ò 'bí basìlì ta wotí tí wó kû 'vee 'vé ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «A 'di ká 'vii tí mbe jaka ndâ sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gî, wàa yí 'ví 'deke?» 3 Káa gbèè 'bí 'duù mbe 'do gbíri, wàlà mbe 'do muu to tí nó, wàlà mbe 'do tà to tí nó, ta wotí bà njaanga nje wáràgà tí nó tí wó wàa yí 'ví 'deke nò, wálá. 4 Bìndi ye gii wa tàro ye ngé ndo gî, tacó gbèè 'duù mbe 'vii tí mbe njaanga nje wáràgà tí nó tí wó wàa yí 'ví 'deke nò wálá.

5 Káa 'bí kpo 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nò gii yì ye, máa, «Wa gbí lá. Nò nò; 'bí Siingii mbe 'do kòtí Júdáa, tí 'vii-gù Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyèlì, mbe kpò nje vò i gî nó, bà aaka ndâ sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó tí ndâ bàndò vò-nje só nó wàa yí 'ví 'deke wáràgà tí nó gí.»

6 Ye mâ gii zeke'o gbí òkò tí ndâ jàlambà ta ndâ nò tí nó nà'ò nó, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlambà 'dee gî nó, ye gii ò 'Vii-rómbo kû rò tíyò gbí uù goolá à zì yí gî nó ta ndâ 'de vò-nje só, gii je ndâ ro vò-nje só tí muu wó; ndâ ro tí nó vò-nje só tí muu wó nò a ndâ bèri tí nó vò-nje só náa yí tuu ndú cee muu to tí nó 'dáá gî nò. 7 'Vii-rómbo gii ya gí kùro, bìndi yí gii te wáràgà tí nó náa 'duù tí nó mbe kû ki tí wó pí jàlambà nó zèè mí 'bì wó ònò tí kù'bì nò. 8 'Vii-rómbo mâ gii te wáràgà tí nó gí, ndâ nò tí nó nà'ò ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlambà 'dee gî nó, gii kucuku muungbó ndú 'dáá gí mí to kùro wó, ta ndâ kùndi, ta ndâ ká'i bà gbo ngúwu dì náa à me 'do tí dá'bì, tí ndâ i bà 'deke tí ndâ mbe kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri jì Mbíri, á 'bì ndú, 9 kû cè ta ngú cè máa,

«Wò 'vii tí mbe te wáràgà,
wàa wò 'ví aaka ndâ sù 'do nje gî nò gî,
tacó à waa táánò a mbelè lo
tí i bà sù muu ndâ ña ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé muu to tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí jì Mbíri.

10 Mbelè lo bàkà ndâ 'duù tí ndâ bọ̀-gba mì Mbíri gí,
mbelè lo bàkà ndâ 'duù tí ndâ bu-Mbíri mì Mbíri gí,
mbelè lo delè bà bàkà ndâ 'duù tí ndâ gba muu to tí nó gí.»

11 Káa si ye kû zeke ndâ i tí nó, ye gii ò ndâ basìlì me mbè go tùmèrè tì jèlè ndâ nò tí nó nà'ò, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlambà 'dee gbóó gí nò, ye gii 'di kòcò ndâ basìlì tí nó 12 kû cè cè ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,
«'Vii-rómbo tí nó náa áá táánò zì yí nó

'vii tí 'duù bà je gba, ta ndâ kpo-kpò i, jì yí gí,
yí 'vii tí 'duù bà je bà 'di gbí-o, ta wotí, jì yí gí,
yí 'vii tí 'duù bà te duù mítí wó gí,

yí 'vii tí 'duù bà ùlù yí gí,
yí 'vii tí 'duù bà tègàrà yí gí.»

¹³ Bindi ye gii 'di kòcò ndâ i mbe kû 'vala tà ngo 'dáá gí, ta ndâ i mbe kû 'vala gbíri, ta ndâ i mbe kû muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ i mbe kû 'vala tà to 'dáá gí kû 'dè có, máa, «À ùlù 'duù tí nó mbe kû ki tí wó pí jàlàmbà nò, à delè 'ví ùlù 'Vii-rómbo, à te duù mítí ndú, à ùlù ndú á tí ndâ mbe to tí nó á kpòò ya tí !»

¹⁴ Bindi ndâ nò tí nó nà'ò nó gii 'dè có, máa, «Go-i-tí-nò.» Ndâ kpo 'duù tí nó zi 'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó gii kucuku muungbó ndú mí to, kû ùlù Mbíri.

6

Ndâ sù bà nanaka ta nje wáràgà

¹ Ye bà-i-nò gii ño 'Vii-rómbo-mi-Mbíri aa kpédélé sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó 'do tí gí. Bindi 'bí nò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kû dù á kùro jàlàmbà nó gii tè'é ta gbí kòcò wó kû bařaka to go i mi ngbàngbàri nó, máa, «Gì !» ² Ye mà gii zeke'o, ye gii ño 'duù ta ganda 'bí wó pí ó jùwádì yee gí. Áá bà-i-nò gii te tàgíyà-gba mítí muu wó, bindi yí gii ya tí mbe kpò muu ndâ mbe kpò ndâ ndú.

³ 'Vii-rómbo mà gii ja 'bí sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó tí 'bí bàndò nò gí, ye káká'i gii 'di kòcò 'bí nò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò no kû tè'é, máa, «Gì !» ⁴ Ye mà gii zeke'o, ye gii ño 'duù pí 'bí jùwádì mbe bi ngbèè éno yee gí. Áá gii je njà sizò ji yí, bindi à gii je wotí bà ñònòkò muu ndâ 'duù, tacó wàa ndú 'ví ziki tí ndú gbí òkò tí ndú, ji yí.

⁵ 'Vii-rómbo mà gii aaka bà ta'ò sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, ye gii 'di kòcò bà ta'ò nò 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kû rò tíyò kùro jàlàmbà nó kû tè'é ta kòcò wó ngéé gí yaà máa, «Gì !» Ye bà-i-nò ngé gii ño 'duù zèè i bà 'vii i mí 'bí wó pí béè-bèè jùwádì yee gí. ⁶ Bindi ye gii 'di i go kòcò 'duù nó kû 'dè có gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò nò, máa, «'Vii 'visí 'do tí gémè gbaànjé gí tàkò nèté mi gbèè ri, bindi wò 'ví 'vii 'visí 'do tí ngaa ta'ò gí tàkò nèté mi gbèè ri, káa wò 'ví gàà tí bàà lá, wo delè 'ví gàà tí nèbiti lá.»

⁷ 'Vii-rómbo mà gii aa bà nà'ò sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, ye gii 'di kòcò bà nà'ò nò 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kû rò tíyò kùro jàlàmbà nó kû tè'é ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Gì !» ⁸ Ye mà gii zeke'o, ye gii ño 'bí túmbúzù jùwádì ta rè 'duù tí nó mbe kû o yí nó a Ku, ta Gùù mi ndâ ku kû ru ndi wó; bindi áá gii njèè gbí to tí nó nà'ò, bindi áá gii je wotí bà ziki ndâ 'duù gbí kacì gbaànjé ji ndú ta sizò, ta làngàwiri, ta ndâ tende ña nò'o, ta ndâ gbù kàzà muu to tí nó.

⁹ 'Vii-rómbo mà gii aa bà vô sù 'do nje wáràgà tí nó gí, ye gii ño ndâ 'duù tí nó náa à ziki ndú tacó bà ma có mi Mbíri, delè tacó bà zèè có mi Mbíri ta njembí ndú gbaànjé nó, á bàndò ku-sòrò-Mbíri á gbíri. ¹⁰ Ndú gii 'deke tí ndú ji Mbíri ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Ákoo Gbolò Gba, tí Mbe tí ze, tí tó 'duù, delè tí mbe yúcó, wò bà kèèndè có ku ze ta bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó muu to tí nó ta o ngayi?» ¹¹ Bindi áá gii njèè ndâ nja-njà ó bongo ji ndú, bindi à gii 'dè có ji ndú máa, ndú dù gàà njí'dí yee tí o tí nó náa à mà ziki sè ndâ 'bí ka ndú mbe nèté, ta ndâ ná'vindí ndú, cee kózò gi.

¹² 'Vii-rómbo mà gii aa bà vô-nje gbaànjé sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, to tí nó gii ngaka tí, tí cèè vô ña ñinò. Bindi ro ri gii bèè 'díkí-'díkí, ro pí gii bi go mbelè. ¹³ Ndâ yii gii dù kû 'duku gí to 'do tàri go bà 'dù ndo bàà ta mbiimbí. ¹⁴ Tàri gii pařaka tí go wáràgà, ndâ kpo-kpò gú, ta ndâ to mbe le ta gbí u ndâ ngo gii yèè ndi ndú 'do tí ndâ bàndò mi ndú 'dáá gí. ¹⁵ Bindi ye gii ño ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó, ta ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kùro gó, ta ndâ mbe ndâ kpo-kpò I, ta ndâ

mbe wotí, ndâ i-zógó-zogo, ta ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó, 'dáá gí kú nguù tí ndú ta ndi gbí ndâ gùù, delè ta ndi gbí òkò ndâ díí pí ndâ kpo-kpò gú. ¹⁶ Ye gii 'di kòcò ndú kú 'dè có ji ndâ kpo-kpò gú, máa «Yo 'va tí yo muu ze, wàa yo 'ví nguù ze 'do tí 'duù tí nó mbe kú ki tí wó pí jàlàmbà nó gí! Yo nguù ze 'do tí kpo-tàkòcò mì 'Viì-rómbo dele gí, ¹⁷ tacó ñi kpo-tàkòcò mì ndú wúnó co gí. Káa wotí bà ɾo tíyò kùro ndú tí 'di?»

7

Ndâ Ìzìrìyèlì 144,000

¹ Bindi ye gii ñò ndâ basìlì nà'ò: 'bí gbaànjé kú ɾò tíyò mò gí wàá, 'bí mò gí tàbú, 'bí mò gí ngbóngbó, bìndi 'bí mò gí gbí'dè, kú ɾò bà pí pípiri 'do tàkò ndâ to tí nó nà'ò nò gí muu to tí nó, tacó wàa, gundiři 'ví pí to tí nó lá, gundiři 'ví pí kápá lá, à delè 'ví pí ndâ mù lá. ² Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'bí basìlì kú gí 'do mò gí wàá, ta i bà da mbó mí Mbíři tí nó tí wu Mbíři nò 'bí wó, bìndi yí gii tè'é tí ndâ basìlì tí nó nà'ò náa Mbíři je wotí bà voloko gbí ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ngo, ji ndú nó ta kòcò wó ngéé gí yaà. ³ Yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo 'ví gàà ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ngo, ta ndâ mù lá, yee tí o tí nó náa ze má ka mbó mì Mbíři mì ndoo mì tìro ndâ bòò mì wó gí.» ⁴ Ye delè gii 'di kòcò wó kú 'deke muu ndâ 'duù tí nó náa à 'ví ka mbó mì Mbíři mí tìro ndú nó; muu ndú 'dáá gí a ndâ 'duù 144,000, 'do gbí òkò tí ña ndâ Ìzìrìyèlì muu'bì-nje só 'dáá gí:

- ⁵ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Júdàà, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Rúbènì, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Gádì, 12,000,
- ⁶ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Àsèrè, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Nàfitáì, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Mànásè, 12,000,
- ⁷ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Sìmiyónè, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Lévi, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Ìsàkàrà, 12,000,
- ⁸ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Zèbùlúnì, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Jùzépè, 12,000,
'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Bènjàmínò, 12,000.

Ndâ 'duù go tùmèrè

⁹ Ye mà gii zeke'o káká'i, ye gii ñò ndâ 'duù me mbè tí I bà 'déké-'deke lá 'do gbí ña ndâ 'duù muu to tí nó tende-tende 'dáá gí, 'dáá ta ó bongo tí ndú, kú ɾò tíyò jara-jàràà kùro ndâ jàlàmbà ta 'Viì-rómbo, 'dáá ta kpâ-lígì á 'bí ndú, ¹⁰ kú tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà máa, «'Válá a i mì Mbíři mì ndoo á mbe kú ki tí wó pí jàlàmbà nó! 'Válá a i mì 'Viì-rómbo!»

¹¹ Ye bà-i-nò gii ñò ndâ basìlì 'dáá gí kú ɾò tíyò jèlè ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se 'dee jàlàmbà nó, ta ndâ nò tí nó nà'ò mbe kú ɾò á kùro jàlàmbà nó gí. Ndâ basìlì tí nó 'dáá gí gii kucuku muungbó ndú mí to kùro jàlàmbà, bìndi ndú gii 'buku 'bí ndú mí gbíro ndú kú ùlù Mbíři, ¹² máa, «Go-i-tí-nò! Bà ùlù tí, ta bà tòngbaà, ta bà 'di gbí-o, ta bà 'dè ñìkì maa, ta bà te duù mítí, ta wotí, ta dì tí, a ndâ i mì Mbíři mì ndoo á kpòò ya tí! Go-i-tí-nò.»

¹³ Bindi 'bí kpo 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó gii 'vee ye máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe yuu cé-ce bongo nó a ndâ 'di? Káa ndú gí 'do kòtí 'di?»

¹⁴ Káa ye gii 'visì có ji kpo 'duù tí nó máa, «Wò ñò ndú ni gí, kpo 'duù.»

Káa yí gii 'visì có ji ye máa, «Ndâ 'duù tí nó a ndâ 'duù tí nó mbe 'vala 'do gbí ndâ ña vò i tí nó náa a bàkà ta ndú nò. À ce ndâ bòngò mii ndú nò a bà caka ndú ta mbelè 'Viì-rómbo. ¹⁵ Tacó éno, ndú kpónó kuu kuro jàlàmbà, kù ùlù Mbíri too yé, ta ri, á tà'i 'bá-Mbíri; káa Mbíri tí nó mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nó bà kpolo tí ndú ta bà dù toko ta ndú. ¹⁶ Go káká'i bà ro gbí nji ndú wálá, go ngo káká'i ba dù á tàkòcò ndú wálá, ju ri delè káká'i bà doo ndú wálá. ¹⁷ Tacó 'Viì-rómbo, tí mbe kù rò tíyò gbú-gbu kuro jàlàmbà, bà dù tí mbe gbà ndú go mbe gbà ndâ bee. Yí delè bà ko ndú ya tí gítí ndâ bàndò tí nó náa ngo mbe kù je 'válá kù 'va 'do tí ndú nò. Mbíri delè bà kaa ngo-ro 'do tà ro ndú 'dáá gí gí.»

8

Bà vô-nje só sù bà nanaka ta nje wáràgà

¹ 'Viì-rómbo má gii aa bà vô-nje só sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, o gii re gbíri déé ta làmbu o ndi-ndi-ndi éno. ² Ye bà-i-nò gii ñò ndâ basili vô-nje só náa à kaa ndâ mòngò vô-nje só ji ndú kù rò tíyò kuro Mbíri. ³ Bindi 'bí basili gbaanjé mbe zèè ká'i bà gbo ngúwu di, náa à bàkà 'do tí dá'bi mí 'bi wó, gii co kù rò tíyò rëgbà ku-sòrò-Mbíri náa à bàkà 'do tí dá'bi delè. Bindi à gii sa di túká'i ji yí kù gbo, tacó wàa, ngúwu di tí nó 'ví ñònòkò tí gbí pípiri ta gbí kòcò bà 'deke tí ndâ 'duù mii Mbíri 'dáá gí mí kuro jàlàmbà. ⁴ À dú ká a yúco, gbí kòcò ndâ 'duù mii Mbíri 'dáá gí náa ndú kù 'deke ta tí ndú ji Mbíri nò, toko ta ngúwu di tí nó náa basili tí nó gbo mí gbí ku-sòrò-Mbíri nò, gii ya gí kuro Mbíri gí. ⁵ Basili tí nó gii aa njiiki wu 'do gbí ku-sòrò-Mbíri yè ká'i díí gí, yí gii va ta ká'i di tí nó gí muu to tí nó; 'do bà-i-nò, mù gii dù kù i mélé-mélé, mélé-mélé, ngbàngbàri kù gii baraka i, wo ndâ i kù gii me tí, bindi to kù gii ngaka tí.

Ndâ mòngò

⁶ Ye gii ñò ndâ basili tí nó vô-nje só 'dáá mbe zèè mòngò mí 'bi ndú nó 'viindi tí ndú 'dáá gítí gítí bà o ndâ mòngò mii ndú gí. ⁷ Kpédélé basili má gii o mòngò mii wó, ndâ nji guru ta wu, ñònòkò ta mbelè, gii 'bità bà ni 'do gbíri gí to; 'bí kacì to, ta kacì ndâ mú gii doo ságálágáá gí, ta ndâ 've mbili mbe kù mí muu to tí nó delè gii doo 'dáá gí.

⁸ 'Bí basili má gii o mòngò mii wó, 'bí i go gbolò gú nó gii kèrè 'do gbíri ta wu kù zii tí 'vili-'vili, gii 'va tí bùdùù á tà kápá. Kè'bí ngo gbí pù gii 'visì tí tí mbelè, ⁹ ndâ 'bí i mbe kù 'vala tà ngo gii mii gí, ndâ 'bí gbà á ro ngo gii ki'viki gí.

¹⁰ Bà ta'ò basili má gii o mòngò mii wó, 'bí gbolò yii ta wu kù zii tí go wu nje kùpò nó gii kèrè 'do gbíri 'va tí tà ndâ ngo gbí pù, ta tà ndâ ngo muu ndâ ngo á tí kacì to. ¹¹ Rè yii tí nó a Réjóló bindi ndâ ngo gbí kacì to tí nó gii me juù go réjóló. Ndâ mbe njù ndâ ngo tí nó me mbè gii mii gí.

¹² Bà nà'ò basili má gii o mòngò mii wó, 'bí kacì ri, ta 'bí kacì pì gii ba gí, tí ndâ 'bí yii delè gii baraka gí, ngba ri gii dù yee ká tí i go ri-'dè'o, bindi ngba pì, ta ngba ndâ yii ta bèbili gii dù yee ká tí i go o bá co dngú.

¹³ Ye má gii zeke'o, ye gii ñò gànà kù o co ngéé gbíri yaà kà; ye gii 'di kòcò wó kù wa gbí máa, «Vò i, vò i, vò i kèjì gítí ndâ mbe kù 'vala muu to tí nó ta o bà wa gbí mii ndâ mòngò tí nó náa ndâ basili tí nó ta'ò nó kpónó-kpónó kèjì gí bà o nò.»

9

¹ Bà vô basili má gii o mòngò mii wó, ye gii ñò yii tí nó mbe 'va tí to 'do gbíri nò, à je i bà njaanga nje gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó ji yí. ² Yí má gii njaanga nje gùù tí nó, ngúwu gii pì 'do gbí gí sè go ngúwu gbolò guù, tí ña ñinó náa ro ri gii 'di ta ngúwu gbí pípiri gí. ³ Ye má gii zeke'o, ye gii ñò ndâ kòròngbò kù oloko gí to 'do

gbí ngúwu tí nò. Sé gbí bà ọ 'duù mí ndâ kòròngbò tí nò ká go sé sene. ⁴ Mbíri gii 'dè có ji ndú máa, ndú 'ví zò mbíli lá, ndú 'ví zò ndâ kpâ-mú lá, ndú delè 'ví zò nji mí ndâ 'duù lá; ndú 'ví ya ká gítí ndâ 'duù tí nó náa à ka mbó mí Mbíri mí tịro ndú lá nò; ⁵ máa ndú 'ví pèembí ndâ 'duù ta sé tí ndú go sé sene nò ta pì vò, káa ndú 'ví zi ku lá. ⁶ Ndâ 'duù tí nò bà pà ku gbí ndâ pì tí nò kèjì vò nò go bà pà mbátáá, wàa yí 'ví mii ndâ yí gí, káa ndú bà 'de yí wálá; ndú bà wa bà mii ndú mí ku ta ngo-ọ ndú, káa ku bà ì ngèlè 'do tí ndú gí.

⁷ Ndâ kòròngbò tí nò je a kózò tí ndâ jùwádì mbe kú ù bà ya gí gbí gó, ta ndâ i bà te mítí muu ndâ gba náa à bàkà 'do tí dâ'bi tí muu ndú; gbíro ndú gii dù go gbíro ndâ 'duù nò; ⁸ se muu ndú go se muu ndâ ni, bìndi nji tí ndú go nji tí ndâ siingii, ⁹ kèlè gii dù gbí njembí ndú kpàngbàndàà, go kpâ-lii tí nó náa ndâ àsikèrì kú yuu mí gbí njembí ndú ta o gó nò, wo gbí mbíri ndí gbí go wo tí ndâ jùwádì mbe kú ja ndâ àsikèrì ya tí gí bà gó. ¹⁰ Ndâ síli ndú go gbò sene; sé gbí bà na 'duù mí ndú tí kú bàkà a pì vò. ¹¹ Gbolò gba mí ndâ kòròngbò tí nò a basìli mbe kú dù gbí gùù tí nó ta ndòngbú tà wálá nò. Rẹ wó ta có mí ndâ Jùdèyà a Àbàdónì, à ta có Ìgìrìgì a Àpòliyónì, (gbí máa, Mbe voloko gbí i).

¹² Bà kpédélé vò i kpónó cee gí, káa yo dù ká jé, ndâ 'bí vò i sósò'ò kèjì.

¹³ Bà vò-nje gbaànjé basìli mà gii o mòngò mí wó, ye gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có 'do gbí ku-sòrò-Mbíri tí nó náa à bàkà 'do tí dâ'bi á kùro Mbíri nó ¹⁴ ji basìli tí nó máa, «Njaanga wú 'do tí ndâ basìli tí nó nà'ò náa à ẹre ndú mí tàbè'dè gbolò ngo tí nó tí Yùfirètè nó gí.» ¹⁵ Bìndi áá gii njaanga ndâ basìli tí nó nà'ò náa áá táánò zèè ndú kú ù ta ndò, ta pì, ta ọ, ta o tí nó náa Mbíri ci nó gí bà ziki ndâ 'duù me mbè muu to tí nó nó gí. ¹⁶ Ye gii 'di kòcò 'duù kú 'deke muu ndâ àsikèrì mbe kú nò ta jùwádì yee tí 200,000,000. ¹⁷ Ye gii nò ndâ jùwádì tí nó, ta ndâ àsikèrì tí nó mbe kú o ndú nó go ndâ i gbí ọ nò. Ndâ àsikèrì tí nó leke mí njembí ndú a ndâ kpâ-lii ta mbó gbí ndú ọnóko-ọnòkò: bà ndâ 'bí to tí ndú bí-bi, bà ndâ 'bí go 'vì mbòlò, bìndi ndâ 'bí go ngbù bàálùwá; muu ndâ jùwádì tí nó go muu ndâ siingii; wu, ta ngúwu, gii je mbúlùwu, kú co 'do gbí nje ndú. ¹⁸ Nìno a wu, gii je ngúwu, gii je mbúlùwu, ndâ i tí nó ta'ò mbe co 'do gbí nje ndâ jùwádì tí nó nò gii mii ndâ 'duù muu to tí nó tí vò. ¹⁹ Tacó wotí mí ndâ jùwádì a i gbí nje ndú, ta síli ndú; ndâ síli ndú go ndâ kpoo ta muu ká nje ndú, náa ndú kú bàkà ta sé'i mítí ndâ 'duù.

²⁰ Sè ndâ 'duù tí nó muu to tí nó, náa ndâ i tí nó ta'ò nò ziki ndú lá nó a ndâ 'duù ọnó mbe dù zùkùù gítí có bà ùlù ndâ vò-vò bààcì, ta ndâ sú mbíri mí ndú náa ndú bàkà ta 'bi ndú 'do tí ndâ i go dâ'bi, ta ngbàrà, ta yú lii, ta díi, ta mú, mbe zeke'o lá, mbe 'di có lá, delè mbe nò nó lá nó, lá. ²¹ Ndú dù zùkùù gítí có bà zi ku mí ndú, ta có bà bàkà ndâ i-yeè mí ndú, ta bà bàkà bangbaya mí ndú, ta bà ngbà i mí ndú, lá.

10

'Bí basìli ta làmbu wáràgà á 'bi wó

¹ Ye bà-i-nò gii nò 'bí basìli ta dì ká gbí wó náa kùlù mù yiiga yí gí kú gí 'do gbíri, ta 'bí i kú tòngbaà tí muu wó zìni-zìni-zìni go ndívi koge, gbíro wó kú tòngbaà go ọ, ndâ kò wó bi go wu. ² Yí zèè mí 'bi wó a làmbu wáràgà náa à njaanga gí. Yí gii 'dò kò wó ọnó gbí kù'bi nó mí tà ngo, bìndi yí gii 'dò ọnó gbí gálì nó mí tí gú. ³ Yí mà gii tò kú ta gbí kòcò wó go gbí bà ẹngà mí siingii nó, ndâ ngbàngbàri tí nó vò-nje só nó gii 'dè kòcò gí tàkò kú mí wó nò. ⁴ Ye mà gii bàkà có bà cu kòcò ndâ ngbàngbàri tí nó mí gbí wáràgà, ye gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có ji ye 'do gbíri, maa, «Kpolo tí có tí nó náa ndâ ngbàngbàri tí nó vò-nje só 'dè nò tí có kóó mí gbí njembí lo. Cu mí gbí wáràgà lá.»

⁵ Ye mâ gi zeke'o bîndi bà 'di kòcò 'duù tí nò, ye gi ò basìlì tí nó mbe rò tíyò ta kò wó ònò gbí kù'bì tà ngo nó, ta ònò gbí gálì tí gú nó tù 'bì wó kù'bì gí yaà, ⁶ kù see ta tí wó jì Mbírì mbe suu gbírì, ta to, ta ndâ kpo-kpò ngo, ta ndâ i 'dáá gí, máa, «O kpónó cee gí! ⁷ Káa ta o tí nó náa bà vò-nje só basìlì bà o mòngò mì wó nó bà dù a o bà gi Mbírì gí bà bàkà go có kóó mì wó náa yí táánò 'dè jì ndâ bòò mì wó, tí ndâ mbe 'dòkò có mì wó tí Mbírì nò.»

⁸ Bîndi ye gi 'di kòcò 'duù tí nó mbe 'dè có jì ye 'do gbírì nó kù 'dè có jì ye káká'i máa, «Ya gí bà je wáràgà tí nó náa basìlì tí nó mbe 'dò 'bí kò wó mì tà ngo, bîndi 'bí mí tí gú nó, i gbí mí 'bì wó nó.»

⁹ Ye mâ gi 'di có tí nó, ye gi ya gí mì basìlì tí nó, bîndi ye gi 'dè có jì yí máa yí je wáràgà tí nó jì ye. Káa yí gi 'visì có jì ye máa, «Je , wàa wò 'ví zò ; áá bà me líkí gbí nje lo go lí, káa áá bà me juù gbí yí lo.»

¹⁰ Ye bà-i-nò gi je wáràgà tí nó 'do 'bì basìlì tí nó, ye mâ gi zò , à gi me líkí gbí nje ye go lí, káa ye mâ gi mîrì , à gi me juù gbí yí ye. ¹¹ Bîndi à gi 'dè có jì ye máa, «Wò 'ví ma có mì Mbírì káká'i gítí ndâ 'duù me mbè, ta ndâ òa ndâ 'duù me mbè, ta ndâ òa ndâ nje có, ta ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó.»

11

Ndâ mbe 'dè yúco sósò'ò

¹ À gi kù mbílì mí 'bì ye, bîndi à gi tuu ta ye, máa, «Ya gí bà 'vii ta 'bá-Mbírì, ta gbí ku-sòrò-Mbírì, gi je ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú jì Mbírì tà'i 'bá-Mbírì kà nó.

² Káa wò 'ví 'vii rùkàtìlì sè lá, tacó à si jì ndâ 'duù ònò mbe ò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó tí ònò ndú gí, tacó ndú bà dù kù da nó gbí gbata mì Mbírì ta pì zì 'duù-sò-nje só. ³ Káa ye kèjì gí bà je wotí jì ndâ mbe 'dè yúco mì ye sósò'ò nó, wàa ndú 'ví yuu zì bòngò bà gee ku, kù ma ta có jì ndú ta ndâ sili gbí ndâ pì tí nó.»

⁴ Ndâ mbe 'dè yúco tí nó sósò'ò nò a ndâ mù-mbâ tí nó sósò'ò, ta ndâ kùpò tí nó sósò'ò ta wu kù zì á nje ndú mbe kù rò tíyò kùro Mbe to tí nó nó. ⁵ À gbí nje ndú a wu mbe mì ndâ ku'dì tí ndâ mbe kù pèè ta bà bàkà vò i ta ndú, 'duù má bàkà vò i ta ndú, 'duù tí nó a kánjì ku. ⁶ À tí ndú a wotí bà rò bà nì mù ta o tí nó náa ndú má kù ma có mì Mbírì nò, à delè tí ndú a wotí bà 'visì ngo tí mbelè, ta wotí bà te ndâ vo-vò tende òa ònò 'o mítí ndâ 'duù muu to tí nó ta o tí nó náa à má nìkì tí ndú gí.

⁷ Ndâ mbe 'dè yúco tí nó sósò'ò nò má cee ta nètè bà ma có mì ndú gí, kàzà tí nó mbe kù 'vala gbí gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó bà lu ta gó gítí ndú, yí bà kpònje ndú gí, yí bà ziki ndú, ⁸ bîndi yí bà si ku ndú mítí kpokèjì gbí gbata tí nó náa áá táánò gbì Mbe tí ndú mítí njèèkpè mù gbí , náa ndâ mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì kù nì mítí ta ndâ 'bí o a Sòdómà, ta ndâ 'bí o a Másìrì nò. ⁹ Ndâ tende òa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà biya ku ndú mí sè, ndú bà dù kù zeke ku ndú ta sili ta'ò kù ya gí gbí bà nà'ò sili. ¹⁰ Tàkòcò ndâ 'duù muu to tí nó bà peteke gítí có bà cì ndâ mbe ma có mì Mbírì sósò'ò nò ta òa wálá. Ndâ 'duù bà wunda ndâ i-nambeè gbí òkò tí ndú ta líkí có bà cì ndú nò, tacó ndú táánò a sògo gbímbí ndâ 'duù muu to tí nó. ¹¹ Káa bîndi ndâ sili tí nó ta'ò mbe kù ya gí gbí bà nà'ò sili nò, Mbírì gi je woò jì ndú, bîndi ndú só gi a gí yaà kù nò nó. Gúku gi bàkà ndâ mbe ò ndú ngé ndii gí. ¹² Ndú gi 'di kòcò 'duù kù tè'é tí ndú ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do gbírì, máa, «Yo gi gí kàá!» Ndú bà-i-nò gi njè nó gbí òa ndâ ku'dì tí ndú kù ya gí gbírì co gbí kùlù mù. ¹³ Ta o tí nó náa ndâ mbe ma có mì Mbírì sósò'ò nò kù ya gí gbírì nò, to gi ngaka tí, tí vò òa ònò náa ndâ 'bá gi kù'viki me mbè gbí gbata mì Mbírì. Bà ngaka tí mì to nó gi mì ndâ 'duù 7,000. Gúku gi bàkà sè ndâ wu 'duù gbí gbata 'dáá gí ngé ndii gí, bîndi ndú gi ùlù Mbírì á gbírì.

¹⁴ Bà só vò i kpónó ndii gí, káa bà ta'ò vò i kpónó-kpónó kèjì.

Bà vô-nje só mòngò

¹⁵ Bà vô-nje só basìlì tí ndòngbú mà giì o mòngò mì wó, ye giì 'di kòcò ndâ 'duù kù 'dè có ta kòcò ndú ngéé gí yaà gbíri, máa, «Gba tí to tí nó kpónó a ndâ Mbe tí ndoo tí Mbíri ta Bìndi wó tí Mbíri; yí tí Mbíri bà dù tí gba ká kpòò ya tí.»

¹⁶ Bìndi ye giì nò ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ô mbe se ta jàlàmbà 'dee Mbíri gí nó kucuku muungbó ndú 'dáá mí to kùro Mbíri kù ùlù yí, ¹⁷ máa, «Ze 'dè nìkì ma ji wò Mbe tí ze Mbíri,

tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí;

wò táánò sàà kuu tí,
wò delè kpónó kuu tí,
tacó wò kpónó le bèrè mì lo gí,
wò 'bità bà dù tí gba gí.

¹⁸ Ndâ 'duù muu to tí nó táánò kù ba ta bà mbè wò gí,

káa ri kpo-tàkòcò mì lo kpónó co gí,

ri bà waa ngbàngà mì ndâ ku;

ta ri bà ko mboo nèté mì ndâ mbe ma có mì lo,

ta ndâ tó 'duù mì lo,

ta ndâ mbe tègàrà rè lo,

ndâ kpo 'duù ta ndâ 'vii;

ta ri bà mì ndâ mbe mì ndâ 'duù muu to tí nó co gí.»

¹⁹ Ye mà giì zeke'o gí yaà, ye giì nò njekèjì 'bá-Mbíri á gbíri ngàà; ye delè giì nò gbùúkuřu tí nó náa, ndâ díí tí nó náa à cu có gítí bà toko nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù mítí ndú kù dù gbí nó kuu tà'i yaà kà; mù giì dù kù ì mélé-mélé, ngbàngbàri kù giì bařaka i, to kù giì ngaka tí, bìndi nji guru kù giì di gí to 'do tãri.

12*Ndâ 'bí niì ta 'bí ña gbù kàzà*

¹ 'Bí gbolò i-serè náa ye giì nò mbe co mí gbíri a 'bí niì mbe gala ri tí bongo mítí wó, ta tàgíyà-gba náa à bàkà 'do tí ndâ yii muu'bi-nje só tí muu wó; yí giì 'dò ndâ kò wó mí pí pì, ² kù mèlè-mèlè ta gó-káyì. ³ 'Bí gbolò i-serè káká'i náa ye giì nò mbe co mì gbíri a 'bí ña bí-bi gbù kàzà mbe je kózò tí kàzàngo, ta ndâ muu wó vô-nje só ta ndâ 'de wó muu'bi, ta ndâ tàgíyà-gba vô-nje só tí ndâ muu wó. ⁴ Gbù kàzà tí nò giì mèrèkè ndâ yii ta sili wó 'do gbíri gí to cúú-cu-cù. Bìndi yí giì rò tíyò kùro niì tí nó náa 'vii kù mì tí wó nò, tacó wàa à káa póó bà tè 'vii tí nò, yí 'ví zò yí ngé gí. ⁵ Niì tí nò giì jò a 'vii-'dakò náa yí bà dù tí mbe zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta wotí. Káa à káa póó bà tè 'vii tí nò, áa giì ra yí 'do tí nawu wó ya tí ji Mbíri pí jàlàmbà mì wó gí. ⁶ Niì tí nò bà-i-nò giì fa ta ngèlè bìndi bà tè 'vii 'do tí wó ya gí gbí kángáá nga ngoò, gí bà dù tí bàndò náa Mbíri 'viindi sàa tacó wàa à 'ví kpolo tí wó mítí ta sili 1,260 gí.

⁷ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò gó tanga gbí òkò tí ndâ basìlì mì Mikélè tí kùro ndâ basìlì mì Mbíri, ta ndâ basìlì mì gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó gí. ⁸ Káa gó mà giì kpò ndâ gbù kàzà tí nó ta ndâ basìlì mì wó gbíri gí, bàndò bà dù ndú gbíri káká'i giì dù lá. ⁹ Bìndi à giì 'va gbù kàzà tí nó, tí ká gùlù kpoo tí nó, Vò-'duù-tí-nò delè tí Mbe-wàtà, mbe kù eendi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó 'do gbíri gí to. À mà giì 'va yí 'do gbíri gí to gí, à giì 'vaka ndâ basìlì mì wó 'dáá gí gí tàkò wó. ¹⁰ Bìndi ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà gbíri, máa, «Ndâ 'válá, ta wotí, ta bà zèè to mì Mbíri mì ndoo, ta wotí bà zogo to mì Bìndi Mbíri kpónó gí gí, tacó à 'va mbe kù kpì ngbàngà tí ndâ ná'vindí ndoo, co gbí ri, co gbí bèbìlì waa lá, kùro Mbíri mí ndoo nó, mí to gí. ¹¹ Ndâ ná'vindí ndoo co gbí nò Mbe-wàtà ta wotí mì mbelè 'Vii-rómbo, delè 'do gbí bà ma yúco, ta bà ùnje mì ndú gítí ku. ¹² Ákoo gbíri, ta yo

tí ndâ mbe kù 'vala gbíri, yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i! Ákoo ndâ to ta ngo, vò i 'de yo ñìndi yo gí, tacó Vò-'duù-tí-nò gí gítí yo ta kpo-tàkòcò gí, tacó yí ñò ni gí máa, sè o mi yí me njí'dí gí.»

¹³ Gbù kàzà tí nò mbe je kózò tí kàzàngo nò mà giì ñò ni gí máa à 'va yí 'do gbíri gí to gí, yí giì 'bità bà pà ba tí nawu 'viì-'dakò tí nó mbe fa ngèlè 'do tí wó ya gí gbí kángáá nga ngoò táánò nò. ¹⁴ Káa Mbíri giì wu ndâ kpo mbí sósò'ò go mbí gààná nó jì niì tí nò, bìndi yí giì o 'do tí gùlù kpoo tí nò ya gí bàndò bà dù yí gbí kángáá nga ngoò wàa à 'ví kù kpoo tí wó ta ndoò ta'ò ta pì vò-nje gbaànjé pí, too o tí nò. ¹⁵ Káa gùlù kpoo tí nò giì ga ngo me gbolò go ngo gbí pù nó kù ì ngèlè gí tàkò niì tí nò, wàa ngo tí nò 'ví te niì tí nò gí. ¹⁶ Káa to giì koni niì tí nò, ta bà ñjù ngo tí nò náa gbù kàzà tí nò ga nò 'dáá gí. ¹⁷ Tàkòcò gbù kàzà tí nò bà-i-nò giì kpoo gítí niì tí nò, bìndi yí giì tè sè ndâ 'bí 'viì mi niì tí nò ñìno mbe kù 'di có mi Mbíri, mbe kù 'de yúco gítí Jézù nó, ta gó. ¹⁸ Bìndi yí giì rò tíyò pí ñjì ngoò tí kápá.

13

Ndâ kàzà tí nó sósò'ò nò

¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì ñò 'bí kàzà kù co 'do tà ngo ta ndâ muu wó vò-nje só, ta ndâ 'de wó muu'bi, ta ndâ tàgíyà nje ndâ 'de wó, ta ndâ vò rẹ náa à cu gítí Mbíri mítí ndâ muu wó. ² Kàzà tí nò náa ye ñò yí ñò je a kózò tí mórò. Ndâ kpázà wó giì me kpo-kpò go kpázà bèlá, bìndi nje wó go nje mbíngà. Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó bà-i-nò giì le bèrè-gba mi wó jì kàzà tí nò mbe co 'do tà ngo nó; yí giì kù yí mí pí jàlàmbà mi wó, bìndi yí giì je wotí bà dù tí gba jì yí me gbolò. ³ Ye mà gí zeke'o, ye giì ñò 'bí ña gbolò 'bèè kà tí 'bí muu kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo ta ndâ muu wó vò-nje só nó, bìndi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí giì kaa kù ru ndi kàzà tí nó ta nje ndú 'dèè gí. ⁴ Ndâ 'duù giì ùlù gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó tacó yí je gba jì kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó gí, bìndi ndú giì ùlù kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó máa, «A 'di ká bà 'viì tí wó ta yí! A 'di ká bà 'de wotí gítí bà tè yí ta gó!»

⁵ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó giì je wotí bà 'dè ndâ zu có gítí Mbíri jì kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó, yí delè giì je wotí bà dù tí gba ta pì zì-'duù-só-nje só jì yí. ⁶ Kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó bà-i-nò giì dù kù 'dè ndâ zu có gítí Mbíri, ta bàndò bà dù yí, ta ndâ mbe kù 'vala bàndò bà dù yí. ⁷ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó giì ùnje bà tè ndâ 'duù mi Mbíri ta gó, ta wotí bà toṛo nje ndú ta to gbí gó, jì kàzà tí nó mbe co 'do tà nó. Yí delè giì bàkà yí tí gba mi ña ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé muu to tí nó 'dáá gí. ⁸ Bìndi ndâ 'duù ñìno muu to tí nó 'dáá gí, náa áá táánò cu rẹ ndú kùro bà suu to tí nó mí gbí wáràgà 'válá mi 'Viì-rómbo kùro bà zì yí, lá nó, bà ùlù gbù kàzà tí nó.

⁹ Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có tí nó, máa,

¹⁰ «Á má bà zèè 'duù tí zà-za gó, yí 'ví ya tí zà-za gó,

'duù má kù zì ku ta sìzò, à 'ví zì yí ta sìzò» nò.

Ñìno a có jì ndâ 'duù mi Mbíri mbe kù zèè njembí ndú, delè mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri ká nó.

¹¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì ñò 'bí kàzà kù co gí sè 'do ta to, ta ndâ 'de tí muu wó sósò'ò go ndâ 'de 'viì-rómbo, káa yí kù wa gbí go i mi gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó. ¹² Kàzà tí nó mbe co gí sè 'do tà to nó giì je wotí 'do mi kpédélé kàzà tí nó, kù bàkà ta gba cee to 'dáá gí, kù yòngò ta ndâ i mbe kù 'vala muu to tí nó, ta ndâ 'duù, kù ùlù kpédélé kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó. ¹³ Yí giì dù kù bàkà a ndú tí ndâ kpo-kpò i-serè ta rẹ mi kpédélé kàzà tí nó, à kpétí ká a bà tè'é tí wu 'do gbíri gí to, yí kù bàkà mí kùro ndâ 'duù. ¹⁴ Yí giì dù kù bàkà ndâ serè ta wotí bà bàkà ndâ serè tí nó náa à je jì yí nó, kù ee ta ndi ndâ 'duù cee to 'dáá gí mí kùro

kpédélé kàzà tí nò. Yí delè kù 'dè có ji ndâ 'duù máa, ndú bàkà 'bí i mbe je cè kózò tí kàzà tí nò náa àá táánò da yí ta njà sìzò tí muu wó káa yí cì lá nó, wàa ndú 'ví ùlù .

¹⁵ Áá táánò je ji yí a wotí bà òlò woò 'válá mí gbí i tí nò mbe je cè kózò tí kàzà tí nò, ta wotí bà bàkà i tí nò 'ví 'dè có. Bìndi i tí nò gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, 'duù ñinó mbe biya bà ùlù yí gí nó, à 'ví waa tàkòcò wó gí. ¹⁶ Yí delè gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí: ndâ 'vii ta ndâ kpo 'duù, ndâ mbe i, ta ndâ mbe yê, ndâ i-zógó-zogo ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó máa, ndâ 'duù 'dáá gí ka mbó mì yí mítí kù'bì mì ndú, káa ndú má ka mítí kù'bì mì ndú lá, ndú 'ví ka mí tìro ndú, ¹⁷ tacó wàa, ndú 'ví mà ta ndâ 'vèlè mì ndú, ndú delè 'ví sì ta i 'do mì ndâ 'bí 'duù; gbí có tí nò éno máa, 'duù ñinó ta mbó mì kàzà tí nò tí wó wálá nó mà 'vèlè lá, yí delè sì i á 'do mì ndâ 'bí 'duù lá. Mbó tí nò a rẹ kàzà tí nò, à delè a mbó mì wó, náa à kù ñò yí ni tí .

¹⁸ Ñinó a nèté mì ndâ mbe 'di gbí-o; 'duù ñinó ta muu kuu tí wó nó bà 'di gbí mbó mì kàzà tí nò gí, tacó mbó tí nò a rẹ 'duù. Mbó tí nò a 666.

14

'Vii-rómbo ta ndâ 'duù mì wó

¹ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò 'Vii-rómbo kù rò tìyò pí gú Ziyóni ta ndâ 'duù tí nó 144,000 náa à cu rẹ ndú ta Bu wó mì tìro ndú nò. ² Ye bà-i-nò gii 'di kòcò 'duù go wo ngo tí cùu-cùu nó kù rẹngà go bà baraka i mì ngbàngbàri nó gí gbíri. Gbí kòcò i tí nó gii jìgì'di tí gbí tù ye go gbí ndâ kùndi nò. ³ Ndâ 'duù tí nó 144,000 rò tìyò tù gbíro ndú gítí jàlàmbà mì Mbíri, ta ndâ nò tí nó nà'ò, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó kù cè 'bí ña cè náa à ká a ndú tí ndâ 'duù tí nó 144,000 náa Jézù 'vala ndú 'do muu to tí nó gí nó ká ni bà cè . ⁴ Ndâ 'duù tí nó 144,000 nò a ndâ 'duù tí nó táánò mbe gbètèkè tí ndú ta ndâ niì muu to tí nó lá, tí ndâ ngbutu 'duù mbe ru ndi 'Vii-rómbo cee tí ndâ bàndò 'dáá gí nò. 'Vii-rómbo táánò ruka ndâ 'duù tí nó 144,000 nò 'do gbí òkò tí sè ndâ 'duù muu to tí nó, tacó wàa ndú 'ví dù go ndâ ngú i gbí ñjì nó tacó bà ci ji ndâ yí tí 'Vii-rómbo ta Mbíri. ⁵ 'Bí 'duù jé mbe 'di 'vèrè gbí nje ndâ 'duù tí nó wálá, tacó vò i mì ndú gbaànjé wálá.

Ndâ basili tí nó ta'ò nò

⁶ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò 'bí basili kù ba gbí pípiri ngéé yaà kà, kù ma banga ngú có ñinó mbe cee lá nó ji ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, gbí ndâ ña ndâ nje có muu to tí nó 'dáá gí, ta kòcò wó ngéé gí yaà, ⁷ máa, «Yo tègàrà Mbíri, yo ùlù yí tí gba, tacó o bà waa có gí gí, yo ùlù yí tí mbe suu rì ta to, ta ndâ kàpá, ta ndâ muu ndâ ngo.»

⁸ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò 'bí basili 'vanda gí tàkò ñinó mbe kù ma banga ngú có nò, ye gii 'di kòcò wó kù 'dè có, máa, «À 'bu gí! Gbolò gbata tí nó tí Bàbìlóniyà, náa bà sì ta ndâ vò niì kà kù sa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí go bà sa 'duù mì gó pe nó, 'bu gí!»

⁹ Ye mâ gii zeke' ndi o, ye gii ñò bà ta'ò basili gí tàkò ndâ ñinó náa ye ñò ndú sósò'ò nò, bìndi ye gii 'di kòcò wó kù 'dè có ngéé gí yaà, máa, «Ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kù ùlù kàzà tí nó mbe gí 'do tà ngo, delè mbe kù ùlù cè kózò tí wó, ta mbó mì wó tìro ndú, delè ta ndâ 'duù ñinó ta mbó mì wó tí 'bì ndú nó, ¹⁰ bà 'di kpàtà kpo-tàkòcò mì Mbíri! Mbíri bà bàkà gbolò sé'i mítí ndú ta bà doo ndú ta wu kù kírì ñònòkò ta kpò-kpò-tè-liì mí kùro ndâ basili ta ndâ 'Vii-rómbo. ¹¹ Ngúwu wu bà bàkà sé'i mítí ndú nò bà te gí yaà ká dúú bà ya tí . Ndòngbú bà kònò sé'i mì ndâ 'duù tí nó mbe kù ùlù kàzà tí nó, delè mbe kù ùlù cè kózò tí wó, ta mbó mì wó tí diì ndú nó bà dù wálá.» ¹² Ñinó a o bà zèè njembí ndâ 'duù mì Mbíri mbe kù kpolo tí ndâ có mì Mbíri, delè mbe kù tee njembí ndú mítí Jézù.

¹³ Bìndi ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbírì, máa, «Cu kòcò ye nó mí to: Ndâ mbe cì ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, a ndâ mbe tó pá. Kòcò Bèri máa, <Pá ndú nìkì ngé ndii gí.> Ndú kpónó tèwo ndú 'do tí bà ka wu'o gí, tacó mboo tàkò ndâ tó nètè mì ndú ko tàkò ndú gí.»

Bà kili ndâ i á 'do gbí ndâ nji muu to tí nô

¹⁴ Ye mâ giì zeke'o gí yaà, ye giì nò cé-ce kùlù mù, bìndi ye giì nò 'bí 'duù jé go 'Vii-mi-'Dakò nô, kù kì tí wó to ta tàgíyà-gba náa à bàkà 'do tí dá'bi tí muu wó, bìndi yí giì zèè zì sizzò mí 'bì wó gbí cé-ce kùlù mù tí nò. ¹⁵ Ye bà-i-nò giì nò 'bí basìli co 'do tà'i 'bá-Mbírì kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà jì 'duù tí nò mbe kù kì tí wó pí cé-ce kùlù mù nò, máa, «O bà kili ndâ i 'do gbí nji kpónó gí gí; ya ta sizzò mì lo nò gí bà kili ndâ i 'do gbí nji, tacó ndâ i gbí ndâ nji muu to tí nó yù cee gí.» ¹⁶ Tacó éndò, 'duù tí nò mbe kù kì tí wó pí cé-ce kùlù mù nò giì kili ndâ i 'do gbí ndâ nji muu to tí nó 'dáá gí ta sizzò mì wó.

¹⁷ Ye mâ giì zeke'o bìndi nìnò, ye giì nò 'bí basìli káká'i co 'do tà'i 'bá-Mbírì á gbírì ta zì sizzò 'bì wó. ¹⁸ Bìndi ye giì nò basìli tí nó ta wotí bà mì ndâ i muu to tí nó ta wu tí wó nó co 'do bàndò ku-sòrò-Mbírì, kù 'dè có jì nìnò ta zì sizzò 'bì wó nó, máa, «Ya ta sizzò mì lo nò gí bà waaka ndâ rí nèbítì tí nó mbe rí jù'bù-jù'bù, jù'bù-jù'bù, muu to nó gí, tacó ndâ rí nèbítì muu to yù 'dáá gí gí.»

¹⁹ Basìli tí nó bà-i-nò giì co gí to, bìndi yí giì waaka ndâ yù nèbítì muu to tí nó go có mì ka wó nò 'dáá gí, bìndi yí giì kaa ndú 'dáá gí mí gbí gbolò gùù bà pee nèbítì kpo-tàkòcò mì Mbírì náa à duu mí sè 'do gbí gbata. ²⁰ À mâ giì 'dò ndâ yù nèbítì tí nó, mbelè giì ba pàrú go pù ngo nó ta yendi di dè lá; náa à kpètí káa 'bí ña nò mbe me gbolò go ájí nó má kù di gí tito, à wà yí ngéé tàkòcò wó.

15

Ndâ basìli ta ndâ kpo-tàkòcò mì Mbírì 'bí ndú

¹ Ye mâ giì zeke'o gí yaà, ye giì nò ndâ 'bí ña i serè gbírì náa nje ye giì 'dèè gítí ndú gí: Ndâ basìli vô-nje só, náa Mbírì tuu ndú ta ndâ ña i vô-nje só mbe pèè mbí ndâ 'duù gítí ndâ 'duù muu to tí nó, tí ndòngbú kpo-tàkòcò mì wó tí Mbírì.

² Ye giì nò 'bí i go kàpá ta ro ngo gbí pù nònòkò ta wu ngbàrángà'i nô. Ye delè giì nò ndâ 'duù tí nó mbe kpò nje vò kàzà tí nó gí, mbe ùlù cè kòzò tí wó lá, delè mbe si mbó rẹ̀ wó tí có lá nó, kù rọ̀ tìyò sèè kàpá tí nó ta ndâ kùndi náa Mbírì je jì ndú 'bì ndú; ³ náa ndú kù gbì ta cè kù be ta rẹ̀ Mòze tí bòò mì Mbírì, delè kù be ta rẹ̀ 'Vii-rómbo, máa,

«Ndâ i mì lo náa wò bàkà ndú a ndâ kpo-kpò i, ta banga tí ndú,

Mbe tí ze tí Mbírì tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí!

Wò a 'duù jáá, ta ndâ có mì lo a ndâ yúcó!

Wò a gbolò gba mì ndâ 'duù muu to tí nó!

⁴ Rẹ̀ mbe te duù mítí lo lá a 'di, Mbe tí ze?

Rẹ̀ mbe tègàrà rẹ̀ lo lá a 'di?

Tacó à káa wò gbaànjé ká mò tí lo 'do gbí ndâ vò i gí.

Ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí kèjì gí bà ùlù wò,

tacó wò túbà bà waa có mì lo gí sè gí.»

⁵ Ye mâ giì zeke'o bìndi bà nò ndâ basìli tí nó mbe kù cè cè nò, ye giì nò nje kèjì 'bá-Mbírì á gbírì ngàà. Ye mâ giì zeke'o ngéé gí bàndò bà dù Mbírì tà'i kà, ⁶ ye giì nò ndâ basìli tí nó vô-nje só náa Mbírì tuu ndú ta ndâ nji nò'o vô-nje só nó kù co gí sè 'do tà'i 'bá-Mbírì. Ndú yuu mítí ndú a cèè ndâ cé-ce bòngò mbe kù tòngbaà, bìndi ndú giì ẹ̀rè dâ'bi mí gbímbí ndú. ⁷ Bìndi ye giì nò 'bí nò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kù dù á rẹ̀gbà jàlàmbà mì Mbírì nó, kù njèè ndâ 'visì vô-nje só náa

à bàkà ndú 'do tí dâ'bì, yeke ta kpo-tàkòcò mì Mbírì tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nó, ji ndâ basìlì tí nó vô-nje só nó. ⁸ Ngúwu ngba Mbírì ta ngúwu wotí tí wó gii yè tà'i 'bá-Mbírì tí ña ñinó náa wotí bà rì gí tà'i gii dù tí 'bí 'duù gbaànjé wálá, yee tí o tí nó náa ndòngbú basìlì yee ñi nó'o 'do gbí 'visì mì wó gí to gí.

16

Ndâ 'visì kpo-tàkòcò mì Mbírì

¹ Ye bà-i-nò gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do tà 'bá-Mbírì ji ndâ basìlì tí nó vô-nje só mbe zèè ndâ 'visì ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì mí 'bì ndú nó máa, «Yo ya gí bà va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì nó mí muu to.»

² Ye mâ gii zeke'o bìndi bà 'di kòcò 'duù tí nó, ye gii ñò 'bí basìlì gbaànjé va ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí muu to. Ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì náa basìlì tí nó va 'do gbírì gí muu to tí nó nó gii daaka ndâ vo-vò kà ta sé gbí ndú ngé ndii gí ta ndi tí ndâ 'duù tí nó mbe ka mbó mì kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó mítí ndú, delè mbe kù ùlù cè kòzò tí wó nó.

³ Bà só basìlì mâ gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí tà kápá, ro ngo gbí pù gii 'visì tí tí mbelè go mbelè ku 'duù nó, bìndi ndâ i mbe kù 'vala tà kápá tí nó gii mì lée gí.

⁴ Bà ta'ô basìlì mâ gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó mí tà ndâ ngo gbí pù, delè mí tà ngo tí ndâ to tí nó náa ngo kù 'va tí ndú nó, ndâ ngo tí nó 'dáá gí gii 'visì tí tí mbelè. ⁵ Bìndi ye gii 'di kòcò basìlì tí nó kù 'dè có máa, «Wò waa ndâ có mì lo nó dú, wò kpónó kuu tí, wò delè sàà ká kuu, ákoo Tó 'duù mì Mbírì. ⁶ Tacó ndâ vò 'duù mì ndâ tó 'duù mì Mbírì ta ndâ mbe ma có mì Mbírì gí. Tacó ènò, wò gii waa có mítí ndú ta bà je mbelè ji ndú, wàa ndú 'ví ñjù. Ñinò a i mbe 'vii ta ndú ká nó.» ⁷ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gí bàndò ku-sòrò-Mbírì, máa, «Ìyoo, Mbe tí ye Mbírì, tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí, wò a mbe yúcó, ndâ wáá-waa có mì lo 'dáá gí delè ká dú.»

⁸ Bà nà'ô basìlì mâ gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí ro rì, Mbírì gii si rì kù doo ndâ 'duù. ⁹ Gó wu rì mâ gii doo ndâ 'duù, ndú gii be Mbírì tí mbe je gó mí gbí rì. Ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gítí bà ùlù Mbírì lá.

¹⁰ Bà vô basìlì mâ gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó mí pí jàlàmbà mì kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, o gii 'di gí, ndâ 'duù gii dù kù zò gbí tí ndú gbí 'dí'di'o, ¹¹ kù be Mbírì tí nó gbírì nó tacó ndâ sé'i, ta ndâ kà tí nó tí ndú nó; ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ bà ndâ vò i mì ndú lá.

¹² Bà vô-nje gbaànjé basìlì mâ gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí tà gbolò ngo tí nó tí Yùfirètè nó, ngo gii noo 'do gbí pù tó'dó gí, tacó bà 'viindi kpokèjì tacó tí ndâ kpo-kpò gba mbe gí 'do mò gí wàá. ¹³ Bìndi ye gii ñò ndâ 'bí ña vo-vò lili ta'ô, ta cè tí ndú go cè tí ndâ lú nó: 'bí gbaànjé kù co 'do gbí nje gbù kàzà tí nó mbe je kòzò tí kàzàngo nó, 'bí kù co 'do gbí nje kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, bìndi 'bí 'do gbí nje 'bí sù mbe 'dòkò có mì Mbírì. ¹⁴ Nètè mì ndâ vo-vò lili tí nó a bà bàkà ndâ seřè ta bà ya ta muu to kù kili ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí mítí gbèè bàndò kù ù ta ndi o bà tè Mbe tí ndoo ta gó ta o bà co rì gbolò o mì Mbírì tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí. ¹⁵ («Yo kpòlò tí yo máa ye wúnò bà gbaaka yo go bà gbaaka 'duù mì mbe ngbà; káa 'duù ñinó mbe dù tí zò'o kù kpòlò tí ndâ bongo mì wó, tacó waa ye má yee gbìrìngì gí, yí 'ví bàkà i-nò kù nó ta só kùro ndâ 'duù 'dáá gí lá nó, a mbe tó pá.») ¹⁶ Ndâ vo-vò lili tí nó ta'ô nó kili ndâ kpo-kpò gba kù ù ta ndi bà co rì bà tè Mbírì ta gó nó mítí 'bí bàndò náa à kù nì mítí gbí nje có Ìbìráyò a Àmàràgèdòni.

¹⁷ Bà vô-nje só basìlì mâ gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí gbí pípirì, ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gí bàndò bà dù Mbírì á tà'i 'bá-Mbírì á gbírì

máa, «À cee gí.» ¹⁸ Mù bà-i-nò gii dù kù ì mélé-mèlè, mélé-mèlè, ngbàngbàrì kù gii bařaka , to kù gii ngaka tí ta wotí tí , tí ƚa ƚinó náa à jé sàa bàkà tí kùro lá. ¹⁹ Gbolò gbata tí nò gii ƚjèè gbí tí ta'ò, ndâ kpo-kpò gbata mì ndâ 'duù muu to tí nó gii 'bu lèè gí. Bindi Mbířì gii yù gázâ ngbóó jì ndâ 'duù gbí gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nò. ²⁰ Bindi ngo gii ò yiiga muu ndâ to tí nó mbe le ta ndi gbí u ndâ ngo nó yìlílí gí. À káká'i gii ƚò muu ndâ nja-njà gú lá. ²¹ Kpo-kpò ƚi gũru gii ñi ndâ 'duù tí vò ƚa ƚinó náa ndú gii dù kù see Mbířì tacó ƚa seřè ƚi gũru tí nó mbe ñi ndú nò.

17

'Bí ñii tí vò mbe kili ndâ 'dakò náa tàwo wó a tà

¹ 'Bí basìlì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ basìlì tí nó vò-nje só mbe zèè ndâ 'visí ƚi kpo-tàkòcò mì Mbířì vò-nje só nó gii gí mí ye, bindi yí gii tè'é tí ye éno máa, «Gì , wàa ye 'ví túbà bà waa có mì Mbířì mítí ñii tí nó tí mbe kili ndâ 'dakò cúú-cu-cù nó jì wò. Ñii tí nó mbe kù ki tí wó muu ndâ ngo, ² náa ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáa gí zingbà ta yí gí, náa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáa gí sa ta bà dù ta yí go bà sa ta pe nó gí.»

³ Basìlì tí nó bà-i-nò gii te ye ta wotí mì Bèri ya tí gí gbí kángáá nga ngoò. Bindi ye gii ƚò 'bí ñii kù o 'bí ƚa nò mbe bí-bi ta ndâ muu wó vò-nje só, ta ndâ 'de wó muu'bi, náa à cu ndâ ngò gítí Mbířì cee tí wó 'dáa gí. ⁴ Ñii tí nó gii zaa ta ndâ 'bí ƚa bongo mbe bi ngbòò éno, yí gii dù jè'bèè gbí dâ'bi, ta ndâ kpo-kpò i-banga yè tí wó gí. Yí gii zèè 'visí náa à bàkà 'do tí dâ'bi yè ta ndâ i-zuù mì wó mbe 'vii řo 'bá lá náa yí kili 'do gbí nètè bà kili ndâ 'dakò tí nó mí 'bi wó. ⁵ Bindi à gii cu 'bí ƚa ƚè náa bà 'di gbí kpo ndâ 'duù gí mí tìro wó, máa, «Babilóniyà tí gbolò gbata, tí nawu ndâ vo-vò ñii, ta ndâ i ƚinó 'dáa gí mbe 'vii ƚè ƚo ndâ 'duù muu to tí nó lá.» ⁶ Bindi ye gii ƚò ñii tí nó kù sa ta mbelè ndâ tí 'duù mì Mbířì, delè ta mbelè ndâ 'duù tí nó náa à ziki ndú muu có bà 'dè yúcó gítí Jézù nò.

Ye má gii ƚò ñii tí nó, nje ye gii 'dèè gí. ⁷ Káa basìlì tí nó mbe te ye ya tí gí gbí kángáá nga ngoò nó gii 'vee ye, máa, «Nje lo 'dèè tacó yè? Ye bà 'dè gbí có kóó mì ndâ ñii tí nó, ta kàzà tí nó ta ndâ muu wo vò-nje só, ta ndâ 'de wo muu'bi, mbe kù te yí nó, jì wò: ⁸ Nò tí nó náa wò ƚò yí nó, táánò sàa kuu tí , káa yí kpónó wálá, káa yí kèjì gí bà lu'vu gí sè 'do gbí guù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó gítí bàndò bà ngbù yí, bindi nje ndâ 'duù tí nó náa à táánò cu ƚè ndú mí gbí wàragà 'válá kùro bà suu to tí nó lá nó kèjì gí bà 'dèè ta bà ƚò kàzà tí nó gí, tacó yí táánò sàa kuu tí , káa yí kpónó wálá, káa yí kèjì.

⁹ «A ndâ mbe 'di gbí-o ta ndâ 'duù ƚinó ta muu tí ndú nó ká bà 'di gbí ƚinó: Ndâ muu tí nó vò-nje só nó a ndâ gú tí nó vò-nje só náa ñii tí nó kù ki tí wó pí ndú nò. ¹⁰ Ndú delè a ndâ kpo-kpò gba tí nó vò-nje só, náa ndâ 'duù vò 'do gbí òkò tí ndú kpónó a ndâ ku, gbaànjé kpónó kuu gbí gba, káa 'bí ƚinó káká'i nó gí tí gba kálásè, káa à wúnò má le bèrè jì yí, yí bà dù gbí gba ká ta làmbu o. ¹¹ À má gítí kàzà tí nó náa yí táánò sàa kuu tí , káa yí kpónó wálá nó, yí a bà vò-nje ta'ò 'duù mì ndâ kpo-kpò gba tí nó vò-nje só nò, káa yí kù ya a i gítí bàndò bà ngbù yí.

¹² «Káa ndâ 'de tí nó muu'bi náa wò ƚò nò, ndú a ndâ kpo-kpò gba muu'bi, náa à le bèrè jì ndú kálásè, káa ndú bà tù ká tù mí pí jàlàmbà ta ndâ kàzà tí nó. ¹³ Ndâ kpo-kpò gba tí nó muu'bi nò toko có mì ndú gbaànjé, bindi ndú gii kaa gba mì ndú jì kàzà tí nó. ¹⁴ Ndú kèjì gí bà tè 'Viì-rómbo ta gó, káa 'Viì-rómbo bà co gbí ƚò ndú gí, tacó yí a Mbe-tí-ndâ-mbe-tí-ndâ-'duù, yí delè a Gba-mì-ndâ-kpo-kpò-gba, náa à kù ñi mítí ndâ 'duù mì wó a ndâ 'duù tí nó náa Mbířì tè'é tí ndú, yí gii cu 'bi wó mítí ndú gí, mbe kù 'di có mì wó ta njembí ndú gbaànjé.»

¹⁵ Basìlì tí nó mbe te ye ya tí gí gbí kángáá nga ngoò nó gii 'dè có jì ye, máa, «Ndâ ngo tí nó náa wò ƚò ñii tí nó kù ki tí wó muu ndú nó a ndâ tende ƚa ndâ 'duù

mbe kú 'dè ndâ ña ndâ tende ña ñe có muu to tí nô. ¹⁶ Bìndi ndâ 'de tí nò muu'bi náa wó ñò ndú nò, gii je kàzà tí nò, kèjì gí bà sogo niì tí nò tí vò mbe kili ndâ 'dakò nò, ndú kèjì gí bà mèèkè'i tí wó, ndú bà jaka ndâ bongo 'do tí wó gí, si yí ta só, ndú bà yaka gbí wó go i mì ndâ kàzà, ndú bà doo yí ta wu, ¹⁷ tacó a Mbíri ká cu mí gbí njembí ndú máa ndú toko có mì ndú gbaànjé, wàa ndú 'ví leke ndâ bèrè mì ndú ji kàzà tí nò yee tí o tí nó náa ndâ i 'dáa gí bàkà tí go có mì Mbíri gí. ¹⁸ Káa niì tí nò náa wò ñò yí nò a gbolò gbata tí nó mbe gèè bè wó mí muu ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáa gí nô.»

18

Bà 'bu Babilóniyà

¹ Ye mà gii zeke'o bìndi bà ñò ndâ i tí nó gbí kángáá nga ngoò nó, ye gii ñò 'bí basili ta di ká gbí wó kú gí ta wotí ká tí wó 'do gbiri gí muu to tí nó. Ngba wó gii ngbařanga to cee muu to 'dáa gí. ² Yí gii 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa,

«À 'bu gí, gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nó 'bu gí.

À 'visì tí, tí bàndò bà dù ndâ vo-vò bààcì gí,

à 'visì tí, tí zàa mì ndâ vo-vò lilí 'dáa gí gí,

à 'visì tí, tí zàa mì ndâ ña ndâ vo-vò nuu

ñinó náa ndâ 'duu kú sogo ndú nó 'dáa gí gí;

³ tacó ndâ ña ndâ 'duu muu to tí nó 'dáa gí

táánò njù pe gbí ndâ i-gìlìnì mì wó ta go ndú tí wó nò gí,

ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáa gí

zingbà ta yí gí,

ndâ mbe mà 'vèlè muu to tí nó 'dáa gí

gí tí ndâ mbe kpo-kpò i 'do gbí ndâ kpo-kpò i mì wó.»

⁴ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duu kú 'dè có 'do gbiri, máa,

«Yo co gí sè 'do gbí wó gí, ndâ 'duu mì ye!

Yo yuu tí yo mí gbí ndâ vò i mì wó lá,

tacó yo bà gbo gbí ndâ i tí nò mbe kú pèè mbí wó nò ta ndú;

⁵ tacó pí ndâ vò i mì wó kùro Mbiri a pí,

káa mbí Mbiri 'va tí ndâ vò i mì wó gí.

⁶ Yo bàkà ta yí ká a ña i tí nó náa yí táánò bàkà ta yo nô,

yo ko mboo ndâ i mì wó náa yí táánò bàkà ji yo nó ji yí ta bà só,

yo ñònòkò pe mbe me gó ndii ñindi wó gí ta bà sósò'ò ji yí

mí gbí 'visì tí nó náa yí táánò cu ta pe á ji yo nô.

⁷ Yí táánò kú dùlù tí wó, yí táánò gbí dà,

à má ènò, bàkà gbolò sé'i mítí wó,

te ngo ɾo mí tà ɾo wó.

Yí táánò kú koɾo có máa,

«Ye a gba niì, ye pí jàlàmbà,

ye me nawù ku lá,

ye jé gítí bà wa gbí wálá.»

⁸ Tacó ènò, ndâ nò'o mì wó gí 'dáa gbí gbèè ɾi;

ndâ vo-vò sé'i, ta bà wa gbí, ta làngàwiri,

bìndi àá kèjì gí bà doo yí ta wu,

tacó a wotí ká tí Mbe tí ndoo Mbiri

tí mbe kú waa có mítí wó.»

⁹ Káa ndâ kpo-kpò gba tí nó muu to tí nó táánò mbe zingbà ta niì tí nò, delè mbe gbo gbí bà dù ta yí gbí dà mì wó gí nó, kèjì gí bà wa gbí ta bà tò kú ta o bà ñò ngúwu

bà doo yí nò, ¹⁰ ndú bà ọ̀ janga-jàngá gí ndii ta gúku gbolò sé'i mì niì tí nò, kú 'deke tí ndú máa,

«Ákoo, ákoo gbolò gbata,
wò tí Babilóniyà tí gbolò gbata!

À gálà nó a bà waa có mítí lo ká nó!»

¹¹ Ndâ mbe mà 'vèle muu to tí nó bà wa yí ta ngo ọ̀ ndú, ¹² tacó mbe sì 'vèle ndâ dâ'bì, ta ndâ fádà, ta ndâ kpo-kpò i-banga náa à bàkà 'do tí ndâ káráwá mì ndú káká'i wálá; mbe sì 'vèle ndâ banga ó bòngó náa à bàkà 'do tí wú zéngé, ta ndâ mbùlà-mbùlà, ta ndâ bí-bi ñalí mì ndú káká'i wálá; mbe sì 'vèle ndâ banga pó kù mù, ta ndâ i-banga náa à bàkà 'do tí tì ya, ta ndâ ñinó náa à bàkà 'do tí ndâ mù nó káká'i wálá; mbe sì ndâ tende ña liì, ta ndâ banga duù mì ndú káká'i wálá; ¹³ ndâ banga pó i bà ọ̀ yá, ta ndâ dì, ta ndâ banga pó bàà, ndâ pe, ndâ bàà bà zó-zò, ndâ njú kô, ta ndâ i kó-ko, ndâ àràbíyà bà ja i, ndâ i-zógó-zogo — ndâ lilí ndâ 'duù — mì ndú káká'i wálá. Ndú bà dù kú 'deke tí ndú gítí gbata tí nò máa,

¹⁴ «Ndâ banga i tí nó táánò ta go ndú tí lo á ngé ndii gí nó

kaa 'do tí lo ya gí,
ndâ i-cikití, ta ndâ kpo-kpò i mì lo,
ta bà tòngbaà mì lo táánò nó,
gíríki 'do tí lo gí,
wò káká'i bà 'de ndi ndú wálá!»

¹⁵ Ndâ mbe mà 'vèle tí nó táánò mbe kú 'de ndâ kpo-kpò i 'do mì niì tí nó nó, bà ọ̀ janga-jàngá 'do tí wó gí ndii ta gúku gbolò sé'i mì wó nò, kú wa gbí, ta bà tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

¹⁶ «Ákoo, ákoo gbolò gbata tí nó
táánò mbe kú yuu ndâ banga ña bòngó,
mbe kú dù gbí ndâ dâ'bì,
ta ndâ kpo-kpò i-banga jé'bé-je'be-jè'bè nó!

¹⁷ À voloko gbí ndâ kpo-kpò i tí nó gbí ndò o gí.»

Káa ndâ mbe kpo-kpò ndâ gbâ 'dáá gí, ta ndâ mbe kú nò 'vèle ta ndâ gbâ, ta ndâ mbe kú bàkà nèté gbí ndâ gbâ 'dáá gí, ta ndâ mbe gò ngo 'dáá gí, bà ọ̀ me 'dú, ¹⁸ kú wa gbí ta bà zeke ngúwu tí nò, ta bà 'deke tí ndú máa, «Rè 'bí gbata mbe me gbolò ndii gbata tí nó wálá!» ¹⁹ Ndú bà kaa njú to mí gbí muu ndú ta sé có kú wa ta gbí ta bà 'deke tí ndú ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

«Ákoo, ákoo gbolò gbata tí nó
náa ndâ mbe ndâ kpo-kpò gbâ 'dáá gí táánò 'de i me gbolò 'do gbí wó nó!

À gálà nó a mòkò bìnđi wó.»

²⁰ «Yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i gítí i tí nó mbe 'de yí nò, ndâ 'duù gbírì.

Yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i, ndâ 'duù mì Mbírì,
ta ndâ mbe nò tú mì Mbírì,
ta ndâ mbe ma có mì Mbírì,
tacó Mbírì waa có mítí wó á muu yo gí.»

²¹ Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'bí basìlì ta dì gbí wo te 'bí duù mbe me gù go gbolò 'vuù nò, bìnđi yí gii 'va gí tà kápá ta wotí, ta bà 'dè có gí tàkò , máa,

«Áá bà 'va gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nó mí to
go bà 'va duù tí nò.

À káká'i bà ñò Babilóniyà wálá.

²² À káká'i bà 'di gbí ndâ kùndi,
ta gbí kòcò ndâ muu-cè,
ta gbí ndâ 'de, ta ndâ mòngò, gí kà wálá;

à káká'i bà 'de ndâ 'duù ñìnó ta banga nèté gbí 'bì ndú nò kà wálá,
a delè káká'i bà 'di gbí bà no i ta 'vuù gí kà wálá.

²³ À káká'i gí bà ñò ngba wu nje tàcu ta bèbìlì gí kà wálá,
à delè káká'i bà 'di kòcò ndâ mbe kò ngú nùì,
ta kòcò ndâ ngú nùì gí kà wálá;

tacó ndâ mbe mà 'vélè mì lo táánò
a ndâ kpo-kpò 'duù muu to tí nò,
wò táánò delè kù eendi ndâ 'duù ta ndâ i-bààcì mì lo.

²⁴ Wò táánò a bàndò bà ziki ndâ mbe ma có mì Mbírì,
ta ndâ 'duù mì Mbírì,
ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa àá táánò ziki ndú muu to tí nó nò.»

19

¹ Ye gii 'di 'bí i go kòcò ndâ 'duù me mbè nó kù ɾe-ɾe ta bà 'dè có gí gbírì máa,
«À ùlù Mbírì!

'Válá, ta bà tòngbaà, ta wotí
a ndâ i mì Mbírì mì ndoo,
² tacó yí kù waa có jáá ta yúco.

Yí waa có mítí vò nùì tí nó táánò tí mbe kili ndâ 'dakò,
mbe volo to tí nó ta ngbà-'dakò gí nó gí.

Yí kèèndè mbelè ndâ bòò mì wó tí Mbírì jì nùì tí nó gí.»

³ Ye káká'i gii 'di kòcò ndâ 'duù tí nó kù ɾe-ɾe ta bà 'dè có, máa «À ùlù Mbírì! Tacó
ngúwu bà doo nùì tí nó kù ya gí yaà ká kpòò ya tí .»

⁴ Bindi ye gii ñò ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò, ta ndâ nò tí nó nà'ò
mbe kù dù á ɾègbà jàlàmbà nó 'buku gbíro ndú mí to kù ùlù Mbírì pí jàlàmbà máa,
«Go-i-tí-nò, à ùlù Mbírì!»

Kàráma bà ko nùì mì 'Viì-rómbo

⁵ Bindi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do pí jàlàmbà máa,

«Yo ùlù Mbírì mì ndoo,
yo tí ndâ bòò mì wó 'dáá gí,
yo tí ndâ mbe kù te duù mítí wó 'dáá gí;
ndâ kpo 'duù ta ndâ 'viì.»

⁶ Ye káká'i gii 'di i go kòcò ndâ mbè 'duù nó kù nì gí gbí tù ye go wo ngo tí cùù-cùù
nò, kù ɾengà go gbí bà baɾaka i mì ngbàngbàrì nó, kù 'dè có máa,
«À ùlù Mbírì!

Tacó Mbe tí ndoo tí Mbírì mì ndoo, tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí nó, kpónó a gba.

⁷ Ndoo dù ta tàkòcò ndoo pétékè'i,
ndoo dùlù tí ndoo,
ndoo te ɾè wó gí yaà,
tacó ɾi bà ko nùì mì 'Viì-rómbo co gí.

Nùì mì wó 'viindi tí wó gí.

⁸ À yuu jì yí a cèe ngbàrángà bòngò, mbe ce go 'vì 'bì,»

(tacó cé-ce bòngò a mbó mì ndâ tó i tí nó náa ndâ 'duù mì Mbírì bàkà nò).

⁹ Dì basìlì tí nó gii 'dè có jì ye, máa, «Cu ndâ có tí nó mí to: Ndâ 'duù tí nó náa à
tè'é tí ndú gí bà ko nùì mì 'Viì-rómbo nó a ndâ mbe tó pá.» Ye mà gii cu có tí nó gí,
basìlì tí nó gii 'dè có jì ye, máa, «Ñìnò a ndâ yúco mì Mbírì.» ¹⁰ Bindi ye gii kucuku
muungbó ye mí kùro basìlì tí nó, tacó wàa ye 'ví ùlù yí, káa yí gii 'dè có jì ye, máa,
«Bàkà ɾa i tí nó lá! Ye a ka lo bòò, ye delè a ka ndâ ná'vindí lo bòò go wò mbe kù
zèè yúco mì Jézù. Ùlù Mbírì!» Tacó yúco mì Jézù a i mbe je wotí jì ndâ mbe ma có
mì Mbírì.

Mbe kú o cé-ce jùwádì

¹¹ Ye mâ giì zeke'o, ye giì nò njekèjì tàrì ngàà, bìndi ye giì nò cé-ce jùwádì kú rò tíyò kà. Rè 'duù tí nó mbe kú o jùwádì tí nó nó a Jáá, ta 'bí a Yúcó, yí kú waa có ta yúcó, yí delè kú gò gó ta nderè. ¹² Ndâ nji ro wó kú zì gbí kú kélè go ngba wu. Yí giì leke ndâ i-gba me mbè mítí muu wó; bìndi àá giì cu 'bí rè mí tìro wó, náa 'bí 'duù mbe 'di gbí rè tí nó wálá, à káa yí. ¹³ Bòngo tí nó náa yí yuu nó bi ta mbelè. Bìndi rè tí nó náa à kú tè ta é tí wó nó a, «Có-mì-Mbíri!» ¹⁴ Ye giì nò ndâ àsikèrì gbíri yuu ndâ ngbàrángà cèe bòngò ólé-ólé kú ko ta tàkò 'duù tí nó pí ndâ cé-ce jùwádì delè. ¹⁵ Ndâ có gbí nje wó zì go sizo tí i bà saaka ta ndâ 'duù muu to tí nó, yí bà zogo ndú ta woti; yí bà 'dò ndâ nèbítì gbí guù bà pee nèbítì ju kpo-tàkòcò mì Mbíri tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí. ¹⁶ À giì cu rè mítí bòngò mì wó 'vii ta gbí lú kò wó, máa, «Gba-mì-ndâ-kpo-kpò-gba, Mbe-tí-ndâ-mbe-tí-ndâ-'duù.»

¹⁷ Bìndi ye giì nò 'bí basìli kú rò tíyò muu ri kú tè'é tí ndâ nuù mbe kú o có gbí pípiri á tàrì 'dáá gí ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Yo gi , yo kili tacó bà zò gbolò kò-njewu mì Mbíri, ¹⁸ gí bà zò yâ ndâ kpo-kpò gba, ta yâ ndâ gba gó, ta yâ ndâ ngáángbá 'dakò, ta yâ ndâ mbe o ndâ jùwádì, ta yâ jùwádì mì ndú ta yâ ndâ 'duù 'dáá gí: ndâ i-zógó-zogo ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá, ndâ kpo 'duù ta ndâ 'vii.»

¹⁹ Ye delè giì nò ndâ kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tìro wó nó, ta ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó, kili ta ndâ àsikèrì mì ndú tacó bà tè 'duù tí nó mbe kú ki tí wó pí jùwádì nó, ta ndâ àsikèrì mì wó, ta gó. ²⁰ Káa gó giì co gbí nò ndâ kàzà tí nó ta sú mbe 'dòkò có mì wó tí mbe bàkà ndâ seřè kú ee ta ndi ndâ 'duù tí nó mbe ka mbó mì kàzà tí nó mí tìro ndú, mbe kú ùlù sùrà wó nó gí. Bìndi àá giì 'vaka ndú sósò'ò tí wu ndú gí tà kápá wu kpò-kpò-tè-lii mbe kú doo . ²¹ Bìndi 'duù tí nó mbe ki tí wó pí jùwádì nó giì ziki sè ndâ 'duù mì ndú ta sizo, sizo tí nó náa yí ziki ta ndú nò gi 'do gbí nje wó; bìndi ndâ nuù 'dáá gí giì zò bà yè tí ndú cee mítí ndâ ku ndú.

20*Ndoò álifi gbaànjé*

¹ Ye mâ giì zeke'o, ye giì nò 'bí basìli kú gi 'do gbíri gí to ta i bà njaanga nje guù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó, giì je kpùrù'vù gínjiri 'bí wó. ² Basìli tí nó giì zèè gbù kàzà tí nó mbe je kòzò tí kàzàngo, tí guù kpo tí nó, tí mbe Vò-'duù-tí-nò, delè tí Gba-wàtà nó, bìndi yí giì ẹre yí, tacó wàa yí 'ví dù gbí wú ta ndoò 1,000, ³ yí mâ giì ẹre kàzà tí nó gí, yí giì te yí gbí gínjiri 'va mí gbí guù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó, bìndi yí giì nè nje guù rítí gí tàkò wó. Tacó wàa, yí 'ví ee ta ndi ndâ 'duù káká'i lá, yee tí o bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nò, má kòzò gí, à 'ví giì njaanga yí 'do gbí wú ta lambu o nji'dí.

⁴ Ye mâ giì zeke'o, ye giì nò ndâ jàlàmbà, ta ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ mbe waa có nó kú ki tí ndú pí ndâ jàlàmbà tí nó. Ye delè giì nò ndâ lílì ndâ 'duù tí nó náa àá táánò saaka miři ndú muu to tí nó tacó bà 'dè yúcó gítí Jézù, delè tacó bà ma có mì Mbíri, mbe biya bà ùlù kàzà tí nó gí, delè mbe biya bà ùlù cè tí wó gí, mbe ka mbó mì wó mí tìro ndú lá, ndú delè ka mítí 'bì ndú lá nô. Ndú 'vala ndi ndú gí, bìndi ndú giì dù tí ndâ kpo-kpò gba ta ndâ Bìndi-Mbíri ta ndoò 1,000. ⁵ Ñinò a kpédélé bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú. Sè ndâ 'bí ku 'vala ndi ndú lá, yee tí o bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nô. ⁶ Ndâ 'duù ñinó mbe 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gbí kpédélé o bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú nò, a ndâ mbe tó pá, ndú delè a ndâ tó 'duù, náa wotí bà ziki ndú bà dù tí ku tí nó kèjì káká'i nó wálá. Ndú bà dù tí ndâ bu-Mbíri mì Mbíri, ndú bà dù tí ndâ bu-Mbíri mì Bìndi-Mbíri, ndú delè bà dù tí ndâ gba ta ndâ Bìndi-Mbíri ta ndoò 1,000.

Bà co gbí nò Gba-wàtà

⁷ Áá bà njaanga kàzà tí nò 'do gbí zàà á bindi bà cee ndâ ndoò tí nò 1,000 nó. ⁸ Tacó wàa, yí 'ví ya gí bà eendi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî; yí delè 'ví ya gí bà kili ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, ndâ Gógì ta ndâ Màgógì, go tùmèrè gítí bà tè Mbírì ta gó. ⁹ Ndú gii 'vèè cee muu to tí nó gî, ndú gii se bàndò bà dù ndâ 'duù mì Mbírì, tí tó gbata mì Mbírì 'dee gî. Káa wu gii nì gítí ndú 'do gbírì, wu tí nò gii mii ndú gî. ¹⁰ Káa à gii 'va mbe eendi ndâ 'duù gítí gó ta Mbírì nò mí tà gbolò wu kpò-kpó-tè-liì tí nó náa á 'vaka ndâ kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, ta sú mbe 'dòkò có mì wó, mí tà nô. Ndú bà dù gbí gbolò sé'i kà ta síí gbí wálá dúú bà ya tí .

Ndòngbú bà waa có

¹¹ Ye mâ gii zeke'o, ye gii nò gbolò cé-ce jàlàmbà ta 'duù pí , bindi ye gii nò ndâ to ta tàrì ta'va 'do kùro 'duù tí nó gî, káa ye gii nò bàndò tí nó náa ndú ta'va ya gítí nó lá. ¹² Káa ye gii nò ndâ ku, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ táangbà 'duù kù rò tíyò kùro jàlàmbà. Áá gii njaanga ndâ 'bí wáràgà, à delè gii njaanga wáràgà mì ndâ 'válá. Bindi à kù gii waa có mítí ndâ ku 'vii ta ndâ ña i tí nó náa ndú táánò kù bàkà muu to tí nó, á go có tí nó náa àá táánò cu mí gbí ndâ wáràgà tí nó nô. ¹³ Ye mâ gii zeke'o, ye gii nò ndâ 'duù ñinó mbe cì mí tà ngo, ta ndâ ku ñinó náa à duu ndú dúú-duu nó, 'vala ndi ndú 'dáá gî, bindi à kù gii waa có mítí ndú 'vii ta ndâ i tí nó náa ndú táánò bàkà si ndú tí wu ndú nô. ¹⁴ Bindi à gii 'vaka ndâ Ku, ta 'Bá mì ndâ ku mí tà gbolò wu kpò-kpó-tè-liì. Gbolò wu tí nó a bà só bà cì ku. ¹⁵ Káa àá táánò má cu ẹ̀ 'duù mí gbí wáràgà mì ndâ 'válá lá, à kù 'va yí mí gbí gbolò wu kpò-kpó-tè-liì tí nó.

21

Ndâ ngú tàrì ta ngú to

¹ Ye mâ gii zeke'o ye gii nò ngú to, ta ngú tàrì, tacó ndâ kpédélé to, ta kpédélé tàrì ta'va gî, ngo delè wálá. ² Ye bà-i-nò gii nò ngú Jèrùzàlémè, tí gbolò gbata tí nó náa à kaa mò ji Mbírì gí nó, kù gî 'do gbírì mì Mbírì go ngú nii mbe zaa gí kù ya gí mì 'dakò mì wó nô. ³ Bindi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà pí jàlàmbà, máa, «Ìjò nô, Mbírì gí ta 'bá mì wó gí gbí òkò tí ndâ 'duù gî, yí kèjì gí bà 'vala gbí òkò tí ndâ 'duù, ndâ 'duù bà dù tí ndâ 'duù mì wó, bindi yí bà dù tí Mbírì mì ndú; yí tí Mbírì bà dù ngbé mì ndú ta ndâ 'duù. ⁴ Yí bà dù tí mbe toṛo ngo-ṛo 'do tà ṛo ndâ 'duù; ku káká'i bà dù wálá, ndâ bà tè kô'o, ta bà wa gbí, ta sé'i, káká'i bà dù wálá; tacó ndâ ká i tí nó táánò kùro nó ndii ya gî.»

⁵ Bindi 'duù tí nó mbe ki tí wó pí jàlàmbà nó gii 'dè có ji ye máa, «Ìjò ye bàkà ndâ i tí ngú ndú 'dáá gî.» Yí gii 'dè 'bí có ji ye káká'i, máa, «Cu ndâ có tí nô, tacó ndú a ndâ yúcó náa 'duù 'ví tee njembí wó á mítí ndú.» ⁶ 'Bí có náa yí gii 'dè ji ye gbí ndò muu ñinò éno máa, «À cee gî! Ye a kpédélé'i; ye delè a ndòngbú i, ye a bà 'bità ndâ i; ye delè a bà yee nje ndâ i. Ye bà cu ngo ji 'duù ñinó ta go ngo tí wó nó 'do bàndò bà 'va ngo 'válá sínò. ⁷ I-nambeè náa ye bà je ji 'duù ñinó mbe kpò nje vò i gí nó a bà dù ye tí Mbírì mì wó, bindi 'duù tí nó bà dù tí 'vii mì ye. ⁸ Káa, à má gítí ndâ 'duù ñinó tí ndâ mbe gúku, mbe biya bà tee njembí ndú mítí Mbírì gî, tí ndâ vóló-volo 'duù, ta ndâ mbe zi ku, ta ndâ vo-vò mbe nò vò ndô, ta ndâ mbe yeè, ta ndâ mbe ùlù ndâ sú mbírì, gii je ndâ mbe 'vèrè, 'dáá gî, bàndò mì ndú a i gbí gbolò gó wu, ñinó bà dù tí bà só bà cì ndú nô.»

Ngú Jèrùzàlémè

⁹ 'Bí basìlì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ basìlì tí nó táánò vô-nje só mbe vaka ndâ ndòngbú ndâ ña ñi nò'o nó gii tè'é tí ye, máa, «Gì , wàa ye 'ví túbà tí ngú Nii tí nó tí nawù 'Vii-rómbo nó ji wò.» ¹⁰ Basìlì tí nó bà-i-nò gii te ye ta wotí mì Bèrì ya tí gí

pí 'bí njà gú. Bìndi yí giì túbà Jèrùzàlémè tí tó gbata mì Mbíri kù gi gí to 'do gbíri
 11 ta ngba Mbíri ngbézé-ngbeze-ngbézè. 12 À giì bì gí tàkò a gbolò ndùgù mbe me njà
 ngéé gí yaà ta ndá njekèjì tí muu'bì-nje só, ta ndá basìli kù ù ndá njekèjì ndùgù tí nò;
 bìndi àá giì cu rẹ̀ ña ndá 'vii mì Ìzìrìyèlì muu'bì-nje só mítí ndá njekèjì ndùgù tí nò
 muu'bì-nje só nò gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. 13 Ndá njekèjì ndùgù ta'ò mò gí ngbóngbó,
 ta'ò mò gí gbí'dè, ta'ò mò gí wàá, bìndi ta'ò mò gí tàbù. 14 À sè tà ndùgù gbata tí nò
 ta ndá díí muu'bì-nje só, náa à cu rẹ̀ ndá tú mì 'Vii-rómbo mítí ndú gbaànjé-gbaànjé
 'dáá gí.

15 Basìli tí nò táánò mbe kù 'dè có ta ye nò zèè mí 'bì wó a i bà 'vii i náa à bàkà
 'do tí dâ'bì, tacó bà 'vii ta gbí gbata, ta ndá ndùgù gbata, ta ndá njekèjì ndùgù gbata.
 16 Basìli tí nò mà giì 'vii cikii ndùgù, ta còmuu có tà'i, ta tà kpalà gí yaà, yí giì 'de
 ndú 'dáá 'vii ká 'vii, 1,500 méyilì. 17 Yí mà giì 'vii mí su-sú ndùgù go bà 'vii i mì ndá
 'duù nó, à giì gí a sáá 'bì wó 144. 18 À bì su-sú ndùgù gbata tí nó ta 'bí ña duù ta
 kútí cèkè-cèkè éno, bìndi à giì bì ndá 'bá gbí ta 'bí ña ngbàrángà dâ'bì náa à kù
 zeke'o co gbí lu gí. 19-20 À giì rẹ̀gè bà sè ndùgù gbata tí nò ta ndá banga tende ña
 duù muu'bì-nje só. 21 À giì bàkà ndá i bà nè ndá njekèjì ndùgù tí nò 'dáá gí 'do tí 'bí
 ña banga ó duù mbe kpóló-kpolo, gbèe njekèjì ta gbèe kpâ-duù, gbèe njekèjì ta gbèe
 kpâ-duù. Bìndi à giì bàkà ndá kpokèjì tí nó mbe co gbí u gbata nó 'dáá gí ta cèe dâ'bì
 náa à kù zeke'o lu gbí gí.

22 Ye ñò 'bá-Mbíri gbí gbata tí nó lá, tacó ndá Mbe tí ndoo tí Mbíri mbe bàkà ndá
 i 'dáá gí, ta 'Vii-rómbo, a ndá 'bá-Mbíri kà. 23 Nèté mì ndá 'duù gbí gbata tí nó ta
 ngba rì wálá, nèté mì ndú delè ta ngba pì wálá, tacó Mbíri kù tòngbaà kà, bìndi
 'Vii-rómbo a kùpò bà tù wu mì ndá 'duù kà. 24 Gbata tí nó bà tòngbaà jì ndá 'duù
 muu to tí nó 'dáá gí, bìndi ndá kpo-kpò gba muu to tí nó bà ya gí bà túbà ndá i ma
 mì ndú mí gbí. 25 Ndá njekèjì ndùgù gbata tí nó bà dù ká nga-ngàa ta rì 'dáá gí, o
 delè jé gí bà bèè kà wálá. 26 Ndá 'duù muu to tí nó bà ya ta ndá kpo-kpò i mì ndú gí
 kà. 27 'Bì i ñinó náa yí me cèe i lá nó gí bà dí kà wálá, 'duù ñinó mbe kù bàkà ndá
 i-nò, delè tí mbe kù 'dè 'vèrè nó, delè bà 'dò kò wó mí kà wálá. À káa ndá 'duù ñinó
 náa à cu rẹ̀ ndú mí gbí wáràgà 'wálá mì 'Vii-rómbo gí nó ká bà rì gí gbí gbata tí nó.

22

1 Bìndi basìli tí nó giì túbà pù ngo 'wálá ta ngo gbí ngbàrángà'i ta ña wálá kù
 'va 'do pí ndá jàlàmbà mì Mbíri, ta jàlàmbà mì 'Vii-rómbo, 2 kù ì ngèlè co gbí u
 gbolò kpokèjì gbí gbata; ndá mù-'wálá sósò'ò giì kù mí tì ngo tí nó, gbaànjé tito kè'bì,
 gbaànjé kè'bì. À gbí gbèe mù a ndá ndo mù muu'bì-nje só; gbèe mù kù rì a ndo mù
 gbaànjé gbí pì. Ndá kpâ mì ndá mù tí nó a yeè tacó tí ndá ña ndá 'duù muu to tí nó
 'dáá gí. 3 'Duù ñinó náa Mbíri ì njà mítí wó gí nó bà dù gbí gbata tí nó gbaànjé wálá,
 à káa ndá jàlàmbà mì Mbíri, ta jàlàmbà mì 'Vii-rómbo, ta ndá bòò mì Mbíri ká bà
 dù kù ùlù yí kà. 4 Ndá bòò mì Mbíri nò bà ñò gbíro wó, bìndi àá bà cu rẹ̀ wó mí tìro
 ndú. 5 O bà bèè gbí gbata tí nó káká'i wálá; nèté mì ndá 'duù kà bà dù ta ngba wu
 nje kùpò wálá, nèté mì ndú delè bà dù ta ngba rì wálá, tacó Mbe tí ndoo tí Mbíri bà
 dù tí ngba'o mì ndú, bìndi ndú bà dù tí ndá gba mbe kù zogo to tí nó dúú bà ya tí.

Bà gí Jézù

6 Basìli tí nó bà-i-nò giì 'dè có jì ye éno máa, «Ndá có tí nó a ndá yúco ta kponje gítí
 ndú wálá, náa Mbe tí ndoo tí Mbíri tí mbe kù je Bèri jì ndá mbe ma có mì wó tuu ta
 basìli mì wó, gí bà túbà ndá i tí nó kpónó-kpónó kèjì gí bà bàkà tí nó jì ndá bòò mì
 wó, 7 máa, <Wélégí, yo koṛo muu yo, máa, ye kpónó-kpónó kèjì nò.> 'Duù ñinó mbe

kpolo tí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó a mbe tó pá.»

⁸ Ye tí Jòvànì a 'duù ñìnó mbe 'di ndâ có tí nò gî, ye delè ñò ndâ i tí nò gî. Ye má gii 'di ndâ có tí nò 'dáá gî, ye delè má gii ñò ndâ i tí nò 'dáá gî gî, ye gii kucuku muungbó ye mí kùro basìlì tí nò mbe túbà ndâ i tí nò ji ye nò, wàa ye 'ví ùlù yí, ⁹ káa yí gii 'dè có ji ye máa, «Bàkà i tí nò lá! Ye ngbá ká a bòò mì Mbířì go yo ta ndâ ná'vindí lo tí nó mbe kù ma có mì Mbířì, ta ndâ 'duù ñìnó 'dáá gî mbe kù kpolo tí ndâ có tí nó náa wò cu mí gbí wáràgà tí nó, nò. À ùlù Mbířì.»

¹⁰ Basìlì tí nò gii 'dè có ji ye káká'i máa, «Nè ndâ có mì Mbířì náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó mí gbí kùrú lá, tacó o dooko gî. ¹¹ Si mbe bàkà vò i 'ví ya gí kùro ta bà bàkà vò i; si zu 'duù 'ví ya gí kùro ta bà dù tí zu 'duù; 'duù ñìnó jáá kùro Mbířì nó 'ví ya gí kùro ta bà dù tí 'duù jáá kùro Mbířì; wàa tó 'duù 'ví ya gí kùro ta bà tí tó 'duù kùro Mbířì.»

¹² «Yo kpolo tí yo máa ye kèjì kpónó-kpónó; ye kèjì ta mboo tàkò ndâ nèté mì yo go ñìnó náa a tí nó ji yo. ¹³ Ye a kpédélé i, ye delè a ndòngbú i; ye a kùro tèmè, káa ye delè a ndòngbú tèmè; ye a bà 'bità i, káa ye delè a bà yee nje i.»

¹⁴ Ndâ mbe caka ndâ bòngò mì ndú ngbàrángà'i a ndâ mbe tó pá, tacó éno, àá mì ndú a yúco tacó bà zò ndo mù tí nó mbe kù je 'válá ji ndâ 'duù nò, delè tacó tacó wàa ndú 'ví 'de ta kpokèjì bà řì gí gbí gbata co tí njekèjì ndùgù. ¹⁵ À kù dù á sè á kapí ndùgù a ndâ vóló-volo 'duù, ta ndâ mbe yeè, ta ndâ mbe nò vò ndô, ta ndâ mbe zi ku, ta ndâ mbe ùlù ndâ sú mbířì, gii je ndâ 'duù ñìnó 'dáá gî ta go bà bàkà ndâ i ñìnó mbe 'vii řo 'bá lá tí ndú nò.

¹⁶ «Ye tí Jézù tuu basìlì mì ye ta yúco tí nó ji yo tí ndâ mbe kù kili ta řè ye. Ye a 'viì-gù Dàvídè tí gbolò gba, ye delè a dōngú mbe tōngbaà ta nje yé.»

¹⁷ Ndâ Bèřì ta ngú Niì kù tè'é tí máa, «Gì .» Káa 'duù ñìnó mbe 'di có tí delè 'ví tè'é Jézù, «Gì !» Wàa 'duù ñìnó ta go ngo tí wó nó delè 'ví gí , si 'duù ñìnó ta go bà njù ngo tí wó nó 'ví njù ngo tí nó mbe kù je 'válá nó sínò.

Bà gbo nje có

¹⁸ Ye kù ci yo tí ndâ 'duù tí nó mbe 'di ndâ có mì Mbířì náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó, máa, 'duù má suu kò mítí 'bí có tí nò, Mbířì bà suu kò mítí ndâ ñjì nò'o tí nó náa à 'dè có gítí ndú gbí wáràgà tí nó nó mítí 'duù tí nó, ¹⁹ káa 'duù má ne tí 'bí có gbí wáràgà có mì Mbířì nó, Mbířì bà si 'duù tí nó 'ví zò ndo mù tí nó mbe kù je 'válá ji ndâ 'duù náa à 'dè có gítí gbí wáràgà tí nó nó, wálá, Mbířì delè bà si 'duù tí nó 'ví ya gí gbí gbata mì wó tí Mbířì náa à 'dè có gítí gbí wáràgà tí nó nó, wálá.

²⁰ 'Duù tí nó tí mbe kù 'dè yúco gítí ndâ i tí nó nó kù 'dè có máa, «Ye kèjì kpónó-kpónó ta kponje gítí wálá.» Go-i-tí-nò! Gí , Mbe tí ye Jézù!

²¹ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè ji yo 'dáá gî.